Novák Erzsi

Árverési Csarnok aukció kat.:

33. sz. 1926 jun.
34. sz. 1926 okt.
36. sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 márc.
38. sz. 1927 máj.

ötés.

asztalnál ülő meghatalmazottak a béke
ala. Egyiköt ~~annak~~ az egyik példányát a
nyújtja át. Balról a többi jelenlévőket lát-
le csoportokban beszélgetnek. Az asztal felett
g. Az ablakokon és az ajtón keresztül a kör-
nyerünk kilátást. Felirata a kép alatt
lról:

kening tussen zyn Kyserlyken
de VI. en den Koning van
HILIPPUS de V. op. den 30 Ap: 1725."

nacis inter Majestatem Imper:
inter et PHILIPPUM V, Regem
: 30 Aprilis 1725."
: „Pet: Schenk Exc: Amst: cum Priv:"
et, méretei a vonalkeretnek 12.9: 17.3 cm.

9251.

140/95 N: 156.

118 *Novák Erzsi*
Olajfestmény 180.—

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

Novák Ernő

festő

Mályvák, olaj.

Ringló, olaj.

Nemzeti Szalon

1915. szept.

őszi kiáll.

NOVÁK ERZSI

95 Virágcsendélet olajf. 150.–

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1932 febr-ma

)

re fatálat tettek disznóhussal és
ió, két zsúp szalma, széles karimájú
csoportot, a mely előtt két sár-
ever a földön. Hátul az ólhoz seprüt
ottak; mig tetejére, honnan a pad-
czipőt, tyúkketreczet, korsót, zsu-
ó [illegible], a vizet merő férfin túl,
orján lefelé; a tüzhelynél, a hol
szét, egy asszony ül dézsán és a
elborult nagy kosár köti le figyel-
ott szárú csizma és két korsó lóg, mig
ények látszanak. Jelzése jobbra a

Pick Adolftól 500 koronán (120/901.)

14-én. (338/902.)
az 1902: VII. 26-iki 27258 sz. leirat.

Novák Erzsi

237 Árván maradt mandolin olajf. 800.—

Nemzeti Szalon
1917. máj.
tav. lárl.

A KIÁLLÍTÁS ANYAGÁT ÖSSZEÁLLÍTOTTA ÉS A KIÁLLÍTÁST SZERVEZTE:

KAZINCZY TÁRSASÁG (KASSA)

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK

Gróf ZICHY JÁNOS

TÁRSELNÖK

PRESZLY ELEMÉR

Novák Erzsi

Pestő, Simor u. 43a

1934. tél. kiáll. 522.

Jeska

Novák Erzsi

Jestő Műcsarnok
1933, nemz. képzm. Eiáll
462

Novák Erzsi

Jessö

Ert. 1928

Novák Ernsi

festő

Műcs. kiáll, 1922 tól
Pipics 118. l.

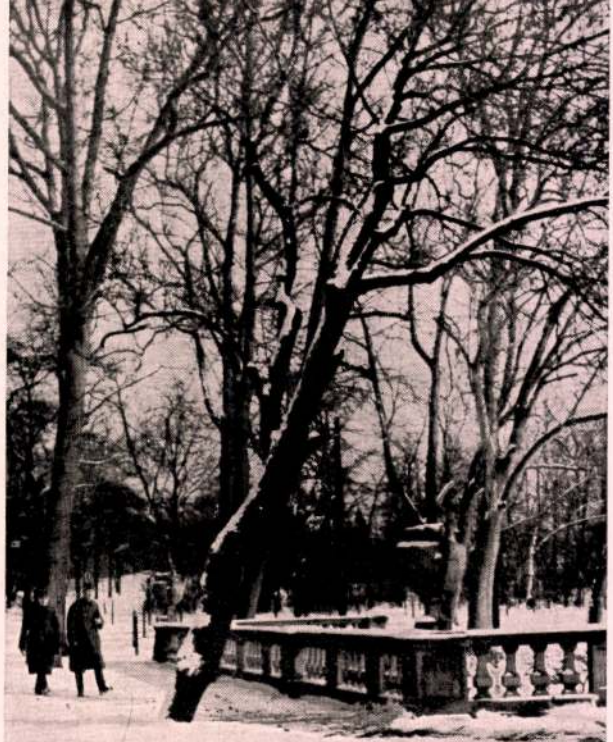

TÉLI HANGULAT a L. A. kertjében
TIHANYI LAJOS akadémikus felvétele

Novák

N. 4. *Erzsébet*, festő, Budapesten tanult, Albert-Irsán él. 1910 óta főleg táj- és csendéletképeket állít ki a Nemzeti Szalónban és a Műcsarnokban.

E. g. II. 207 l

Josef
4577. Wenglein ~~József~~:
Sz. Münchenben 184

Grosshesselo

~~A neveret~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
~~ábrázolja~~ körép-és hát
veret, hol ketten haladnak
Tájék égboltja felhőzött. J

Fa, mér. 35:26.2 cm
Gróf Andrássy Dénes hagyom
-- A Magyar Nemz. Muzeum
~~1913 április 23-án /2046-~~
30-án /245-914/.

KA 456

Novák Erzsi

1910. dec. kiáll. Wenzeli halon
Bálvanyos vár, olajf. ~~1000~~ 100.—

1913. apr. máj. kiáll. n. o.
Szülőföldem, olajf. 200.—

1914. MKE kiáll. n. o.
Mária szobornál, olajf. 100.—

1915. apr. máj. kiáll. n. o.
Rózsák, olajf. 120.—

1915. szept. kiáll. n. o.
Mályvák, olajf. 200.—
Ringló, olajf. 100.—

1915. dec. kiáll. n. o.
Ez az utca végig sáros, olajf. 200.—

1916. márc. MKE kiáll. n. o.
Antik csendélet, olajf. 400.—

1916. apr. kiáll. n. o.
Fáczánok, olajf. 600.—
Szegfűcsokor, olajf. 400.—

Tovább nem van ki.

Italia III · 199

Novák Ernő

1920 jan.-febr.

ki a M. Nemzeti Szalonban

Őszi hangulat, olaj. 4000.–

Birodalmak, olaj. 3000.–

1920. máj.

ki a M. Nemzeti Szalonban

Csendélet, olaj. 3000.–

1920. szept. u. o.

Öreg mezőgazdák, olaj. 2000.–

Tavasz a gyümölcsösben, olaj. 3000.–

1920. dec. u. o.

Alkotók, olaj. 6000.–

~~Üvegpohár, kézmosáshoz való met-~~
~~szett, a porsonyi dóm kincs-~~
~~tárában V. 161.~~

Novák Erzsi

festő

Alberti Irsa

1927. Független Művesek

Kiáll. Nemzeti Halon

1647-909-20
Metszet-tiszito.

20. Asztalka (Festő)

Két darab szürkére festett fenyőfa asztalka négy nyolczszegletes lábbal és ezek között léczekkel.
Méretei: 60 cm. magas, 40 cm. széles, 40 cm. mély.
Becsértéke per 10 K.....20 K

Készitette Tikats Adolf az 1906:I. 27-iki 123 sz. alatt iktatott számla szerint.-- Kifizettetett 1906:III. 2-án a 132 sz. nyugtával.-- Elszámoltatott 1906:VI.5-én 989 szám alatt.

Novák Erzsi

1928. Balatoni Társaság kiáll.

z balatoni tájfelj, olajf.

Lelet, magyar Röblösi V. 178.

Novák Erzsi

Mucsarnok Alberti-irsa
1922. jub. Enáll. 547
1922. őszi Enáll. 202

Francia ország IV. 239

MDK

Novák Erzsi, festö

Olajfestmény.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1932. junius. Ka t.

MDK

Novák Erzsi, festö

Olajfestmény.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

Novák Ernő

festőművész

Duna kiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1936.I.31.

Novák Ernő

Szerepelt az I. nemzeti találkon.

EK 1933. IV. 20.

MD K

Novák Erzsi, festö

Interieur.

Nemzeti Szalon.-Téli tárlat. 1932.dec. Kat.

MDK

Novák Erzsi, festö.

Vadvirágok. Olajf.

Nemzeti Szalon.- Öszi Tárlat. 1932. szept. Kat.

MDK

Novák Erzsi, festö

Lillafüred. Olajf.
Az uj Rezsö-téri templom Pasztell
szilhuettje.
Balaton Kenesénél. "

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

MDK

Novák Erzsi

Fáczánok, of.

Szegfü csokor, of.

M.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 17. i.

MDK

Novák Erzsi

Balatonkenesei part,

Balaton akarattyai part, of.

Balatoni Táre,3. H.Szal. 393.kiáll. 1928..ápr.

2o. 1.

Novák Erzsi

MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1934 téli kiállitás

Nový Bydžov

Osenička, okr.

Novák Erzsi.

* **Novák Erzsi és Barabás Atala képkiállítása.** Ujabb müveiből rendezett kiállítást *Novák* Erzsi. Művészetének java tájképek és csendéletek, szingazdag impresszionizmussal. Igen finom tónusai vannak, melyek megkapóan emelik természet-látását. Így egy nagyobb kompozició *(Erdőrészlet)* figyelmet érdemel és egy csendélete *(Piros csésze)* kiemelhető az ilyen irányu piktura átlagából. Aktlal keveset foglalkozik, de hogy itt se marad el, mutatja négy jólsikerült rajza. *Barabás* Atala műtermében rendezett kisebb kiállitást Florenc, Nizza és Münchenben festett képeiről. Főleg sötét — hollandibarna — szinekkel dolgozik s igy képeinek szomoru, középkorias a hangulata. Erős lélektani jellemzésre törekszik, amit feltétlenül el is ér *(Öregasszony, Nővérem)*. Az *Amszterdami utcarészlet* nagy kiállitáson is feltünne; annyi benne a szépség és a szinábrázolás. *(ng.)*

Magyarság. 1928. Nov. 24.

2

Novák Arzsi.

Több képe szerepel a Balatoni Társaság kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Magyarság, 1924. ápr. 1.

Novák Erzsi

Tavasz Szalon - Nemzeti Szalonban állitott ki tehetséges, a modern, haladó szellemü ifjuságot képviseli

Esti Kurir 1931.VI.24.

Novák Ernő

szerepelt a Nemzeti Salon téli tárlatán.

PH. 1932. XII. 25.

Novák Erzsi

Tavaszi Szalon kiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Pesti Napló 1931.VI.21.

Novák Erzsi
festőművésznő

— **Képkiállitás.** A Lipótvárosi Társaskör (Lipót-körut 1., I. em.) termeiben vasárnap délelőtt nyilt meg *Novák Erzsi* festőművésznő kiállitása. Novák Erzsi egész sereg hangulatos tájképet, csendéletet, interieurt állitott ki, amelyeknek mindegyike alkalmas arra, hogy szemlélőjének kellemes, jóleső perceket okozzon. Különösen figyelemreméltó az irsai öreg fűzfás út képe, a balatoni tájak, amelyekből a természet szeretete és megértése szól a nézőhöz. Novák Erzsi kiállitását Ugron Gábor v. b. t. t., volt miniszter nyitotta meg, a megjelent előkelő vendégek sorában pedig ott volt Magdolna kir. hercegnő is. A kiállitás december 6-ig marad nyitva.

PH
928
XI
27

Pesti Hirlap. 1928. 160. 27.

Novák Ernzi.

KATALÓGUS

1.	Interieur piros lámpával	160
2.	Margitszigeti részlet	300
3.	Interieur a királyi palotából	200
4.	Biedermeyer porcellán	200
5.	Balatonakarattyai part	500
6.	Alt Wien	160
7.	Havas utca	120
8.	Őszi dal	400
9.	Aratáskor	200
10.	Foglyok	480
11.	Kékporcellán	250
12.	Lilavirágos rét	160
13.	Balatoni halászhajók	200
14.	Parkrészlet	300
15.	Balatoni részlet	200
16.	Rózsák	140
17.	Csendes alkony	120
18.	Székesfőv. kenesei üdülőtelep kis szalonja	160
19.	Őfensége József főherceg palotakertjéből	300
20.	Székesfőv. kenesei üdülőtelep dohányzója	160
21.	Cseresznyefavirágzás	100
22.	Rózsák üvegtálban	120
23.	Öreg füzfák az irsai határban	400
24.	Nyár a Balatonon	100
25.	Vadászzsákmány	300
26.	Erdei tisztás	250
27.	Gróf Bolza kastély részlet (aquarell)	120
28.	Interieur	160
29.	Buzakeresztek	200
30.	Csendélet dinnyével	300
31.	Akt krétarajz	40
32.	Akt krétarajz	40
33.	Hüvösvölgyi részlet	100
34.	Orgonák	250
35.	Tavasszal a szöllöhegyen	120
36.	Ibolyák	100
37.	Cseresznyék	240
38.	Peoniák	250
39.	Márciusi este	80
40.	Őszirózsák	80
41.	Erdőirtás	100
42.	Tavaszi vázlat a budai hegyekben	100
43.	Akt krétarajz	40
44.	Akt krétarajz	40
45.	Hóvirágok	80
46.	Csendélet körtékkel	160
47.	Falu szélén	120
48.	Alkony a Balatonon	120
49.	Hóolvadás	100
50.	Vadvirágok	200

Madách-nyomda, Budapest, IV., Magyar-u. 52. Tel: Aut. 880-65.

Novák Erzsi festőművésznő

— Képkiállitás. *Novák* Erzsi, a kiváló festőművésznő a Lipótvárosi Társaskör (Lipótkörut 1., I.) termeiben e hó 25-én délelőtt 11 órakor nyitotta meg érdekesnél érdekesebb képekből álló kollekcióját. A kiállitott képek interieurök, csendéletek és tájképek nagyszerü szinhatásukkal lenyügözik a nézőt és megállapithatjuk, hogy Novák Erzsi képeit a tökéletes meglátás jellemzi és egyszerü eszközökkel fejezi ki tökéletesen azt, amit meglát. A kiállitást *Ugron* Gábor v. b. t. t. volt miniszter nyitotta meg lendületes beszéddel. Az illusztris vendégek között ott láttuk Magdolna főhercegnőt kiséretével az előkelő társadalom szine-java mellett. A kiállitás december 6-ig marad nyitva a nagyközönség számára délelőtt 10-től 1-ig.

Nemzeti Ujság. 1928. Nov. 24.

3

Novák Erzsi

RÉTHY ZSUZSKA: Áhítat

kulturája van, hiszen az ember, szinte lehet mondani, egy örökzöld háttér előtt éli le életét.

A zöld szin első alkalmazását megfigyelhetjük már a primitiv népeknél. Később a kultura mindig ujabb variációkat hozott létre. Először a mezopotámiai és egyiptomi népek kőkoporsóinak kékeszöld tónusu díszitéseiben találkozunk a zöld szin szépségeivel. Az asszirok a pompás türkizzöldet használták előszeretettel a királyi paloták szines frizeinél Az alapozás zöldje (almazöld) karakterisztikonja az asszir festészetnek. Az egyiptomiak rendkivül szerették a zöld díszitést és ékszereket, mint azt a sok felfedezett skarabeus és zöld kövek bizonyitják. Az antik festőművészetben szintén nagy szerepet játszik a zöld. Bár a görög pikturából majdnem csupán töredékek maradtak reánk vázákon és reliefeken, mégis a hellenisztikus, Alexandriából származó művészeti irány, melynek utócsengései a Pompéjiben és Herkulánumban megcsodált campániai freskók, szintén a zöld igen intenzív kultiválását igazolja. Elég »A szatir és a bachánsnők« cimü falfestményre mutatni, amelyet Pompéji egyik házában találtak. Itt az egész festménynek szinvarázsa a zöld tónusok. Az egész kép a zöldből született és minden vonatkozása a zöld szinre üt vissza, de nemcsak azért, mert a háttér egy zöld sík, ha-

nem különösen, mert a zöld érzésének különös ereje a művészt képessé tette arra, hogy a hústónusok szépségeit a zöld szinnel való vonatkozásban ismerje fel. Ez a — mondhatjuk — *zöldérzékenység* épen nem gyakori a pikturában. A reneszánszban pl. tulajdonképen csak *Leonardó* meleg sárgászöld az alaptónus. Példa erre a lotharingiai hercegasszony, Claudia arcképe. Azután jön a finom idegzetü *Grecó*, aki a hus tónusaiban keresi a zöld szint és abszolut szineinek brutális küzdelmét a zöldes tónusokkal enyhiti, az árnyékokat egy meleg zölddel vonja be. A rokokó

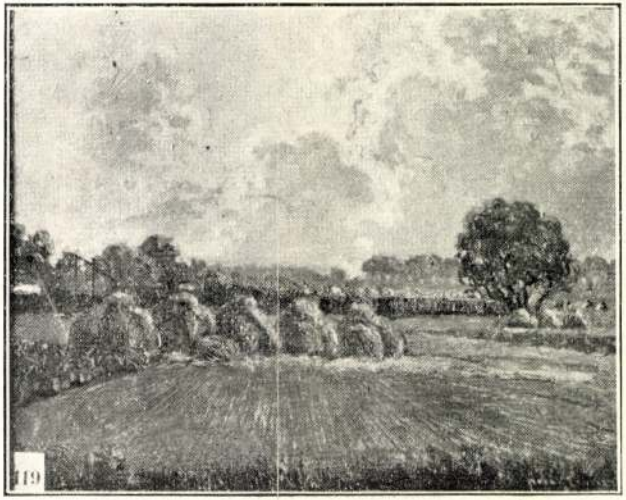

NOVÁK ERZSI: Nyári zivatar előtt

A Nemzeti Szalon Őszi tárlatáról.

Novák Erzsi festönö.

Katol.Szemle.1930.II.1011-18.1.

Novák Ernő.

képei szerepelnek a Független Művészek társaságának III. ik alkalmas magyar baráti kiállításán, Szegeden.

Pesti Hírlap, 1928. Nov. 15.

Novák Erzsi.

A Független Művészek Társaságának olasz-magyar barátsági kiállításán képei szerepeltek, Szegeden

Magyarság, 1928. Nov. 14.

Novák Erzsi

** **Novák Erzsi képkiállitása.** *Novák* Erzsi festőmüvésznő nivós kollekciója tegnap nyilt meg a Lipótvárosi Társas Kör termeiben. A kiállitást *Ugron* Gábor v. b. t. t., volt miniszter nyitotta meg lendületes beszéddel, illusztris vendégsereg élén. A megnyitón *Magdolna* kir. hercegnő is résztvett.

Ujság?

fenti

A kiállitás 1928. decemberében volt.

értek.) egy mellékajtón át bengrott
és egy rémült mozdulattal nyújtotta
urának a fejdiszt.

Verbesserung.

1949. IV. 2

Novák Erzsi MDK

Dunaág

Mücsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Novák Ernő MDK

Dunaég

Miscellanok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Novák Erzsi, festőm.

83c.	Virágcsendélet.	J.l.b.	Olf.
83l.	Virágcsendélet.	J.l.b.	Olf.

Árverési Közlöny.1929.ápr.3.rk.sz. 34.l.

MDK

Novák Erzsi

Csendélet olajf.

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920. Május. 17. l.

Novák Erzsi MDK

Havas utcarészlet, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Novák Erzsi

MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

MDK

Novák Erzsi

Virágcsendélet. Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa. Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Márc.

Novák Ernst

Vitagcsendéfet. Olasz.

MDK

Novák Erzsi, festöm.

Virágcsendélet. Olf. Jelz.

Árv. Csarn. 1937.okt. 83.sz./Árv.Közl.rk.sz./ 32.l.

MDK

Novák Erzsi, festöm.

Virágcsendélet. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1937.4.rk.sz. 31.1.

MDK

Novák Erzsi

Tavaszi virágok, olajf.

Magyar képzőművészek szegedi reprezentativ
kiáll.1930.Munkácsy-Céh. kat. 24.1.

Novák E.zsé

Csendélet, olaj

Őszi Tárlat kiállitása. Műcs. 1922. nov. 16 l.

Novák Erzsi

Antik csendélet, olaj

Magy. képszámvészek egyesülete VIII. kiáll. N.Szal.
1916. márc. 17 1.

MDK

Novák Erzsi

Foglyok, olaj
Rózsák, olaj

N.Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun. 9 l.

Novák Erzsi

92. A Duna Monostornál, olaj

Duna Kiállitás katalógusa, Nemzeti Szalon,
1933. január hó 5 lap

MDK

Novák Erzsi

A Duna Monostornál, olaj

Duna-kiáll. N. Szal. 1933, jan. 7 l.

BIHARKERESZTES /Hajdu/

Ref. templom, homlokzat előtti

Barokkstilü, 1867-ben renoválva

/Kováts J. István: Magyar refor

572 l. /

MDK

Novák Erzsi

Duna-ág

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

37 l.

MDK

Novák Erzsi, festő

Duna-ág.

Bp. Műcs.-OMKT Nemz. Képzőműv. kiáll./Rend. M. Kir. Vall.- és Közokt. Min./ 1933 ápr. 19.-máj. 25. Kép. tm. 37. l.

MDK

Novák Erzsi

Hóolvadás, of.

M. Képzőművésznők x E. 9. kiáll. N. Szal. 1917. ápr.

14. l.

MDK

Novák Erzsi

Szülőföldem, of.

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 19.1.

NDK

Novák Erzsi

Virágcsendélet, of.

Csendélet, of.

" "

Konyhacsendélet, "

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 27 l.

MDK

Novák Erzsi

Mályvák, of.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.
14.1.

MDA

Novák Erzsi, festö

159. November a Balatonon. Passztell.
159a. Balaton. "

Nemzeti Szalon. -A Balatoni Táre. IV.kiáll.
Bp.1930 szept. Kat.

Novák Erzsi

Öreg meggyfák, of.

Tavasz a gyümölcsösben, of.

M.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 21. l.

MDK.

Novák Erzsébet festő

"Rózsacsendélet" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz. 1939. december.
43.l.

Novák Erzsi MDK

Lilavirágos rét, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

MDK

Novák Erzsi, festőm.

Cseresznye-virágzás. Of.

Téli alkonyat.

Nemz.Szal. 1919.okt.kiáll. Kat.lo.l.

MDK

Novák Erzsi

Tájkép, of.

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll. 1918.ápr.

MDK

Novák Erzsi

Lilavirágos rét, of.

N. Szal. tav. tárl. 1922. máj.

NOVÁK ERZSI

Téjkép. Olajf.

A Magyar Képzőművésznők Egyesülete tizedik rendes tárlatának katalógusa. Nemzeti Szalon 1918. ápr-máj.

NOVÁK ERZSI

764. Rózsacsendélet. Olajf. 55x4o.

Árverési Csarnok aukcio kat: 1931.dec. 4.sz.
43.oldal

Novák Erzsi MDK

Balatonakaratya, pasztell

Balatoni Társaság V. kiállitása
Nemzeti Szalon 1933. május

Novák Erzsi, festöm. MDK

Hóvirágó Olf. 40x30

J.l.j.

Árv. Közl.1930.4.rk.sz.55.szám. 30.l.

MDK

Novák Erzsi

"Nyári zivatar előtt"c.festm.repr.

Képzőművészet,1928. 13.sz. 202.l.

MNK

Novák Erzsi, festőm.

Virágcsendélet. 48 x 38	J.l.j.	olf.
Rózsacsendélet. 54 x 41	J.l.j.	"

Árverési Közlöny. 1932. 1. fé. sz. 32. l.

MDK

Novák Erzsi, festöm.

667. Csendélet. Olf. 60x80. J.l.j.

Árv. Közl. 1933. dec. hó. 4.rk.sz. 68.aukció. 30.l.

MDK

Novák Erzsi, festöm.

Nyári zivatar elött. Repr.

Nemzeti Szalon.- Öszi Tárlat.
Képzömüvészet. 1928. 13.sz. 202.l.

MDK

Novák Erzsi

Virágcsokor, of.

Tavaszi virágok, of.

Műterem őszi kiáll. 1938. okt.

MDK

Novák Erzsi

Kat Nagykőrös kiállitáson vett részt, 1926.

MOB Kvt. 2465.sz.

NOVÁK FANNY

Új művészet

1997. OKT. – NOV.

38.0.

Novák Fanni

Magyar Iparművészet az
ezredforduló 200.
172.1.

tott. Az infáns halálát a király köriratban tudatta az udvarokkal. Nagyon kényes volt a halálhírt a császárral közölni, kit már az infáns elfogatása is nagy izgalomba ejtett. A császár annyira felháborodott, hogy első pillanatban gyorspostával Madridba akart utazni. Károly főherczeget, kedvencz fivérét, rögtön oda küldé, de mire ez a spanyol fővárosba ért, Don Karlos már el volt temetve. Erzsébet királyné is meghalt, és felette érdekes az a körülmény is, hogy a német császári pár kedvencz leányát, *Anna* főherczegnőt, ki eleinte *Don Karlosnak* volt szánva, ennek édes atyja, *II. Fülöp* vette feleségül s vele fia halála után a legboldogabb házas életet élte.

Marczianyi György.

építményt látunk, melynek tetejéről egy óriási nagyságu szobor éjjel villamos világitást árasztana a hegyre.

A villamos sodronypálya közepén egy ódonszerü toronyrom a vonal egyformaságát szakítaná félbe, s az ott létesitendő megálló körüli helyet szintén kies ligetté lehetne átalakitani.

Ezeken kivül Novák úr a villamos sodronypálya járművének helyes berendezésével foglalkozik s e részben nem új, de mindenesetre méltó útmutatásokkal szolgál. Ugyanis a pálya akkép lenne berendezendő, hogy nappal a személyforgalmat eszközölné, éjjel pedig épitő anyagot, u. m. fát, téglát, stb. szállitana, mi által a Gellérthegyen létesitendő épitkezések nagyon megkönnyebbülnének. A személyszállitó kocsik háromféle dörzsfékezőkkel lennének ellátandók, melyeket a minden egyes vonathoz adandó kalauzok kezelhetnének. Miután sok utast a meredek hegyoldalon fel- és lehaladásnál való különös érzés kellemetlenül érinti, olyanok számára a vonat középső kocsiját oldal-ablakok nélkül akarja berendezni, ellenben egy a kocsi plafondján alkalmazandó camera obscura a táj képét feltüntetné az utasok előtt álló asztal lapján.

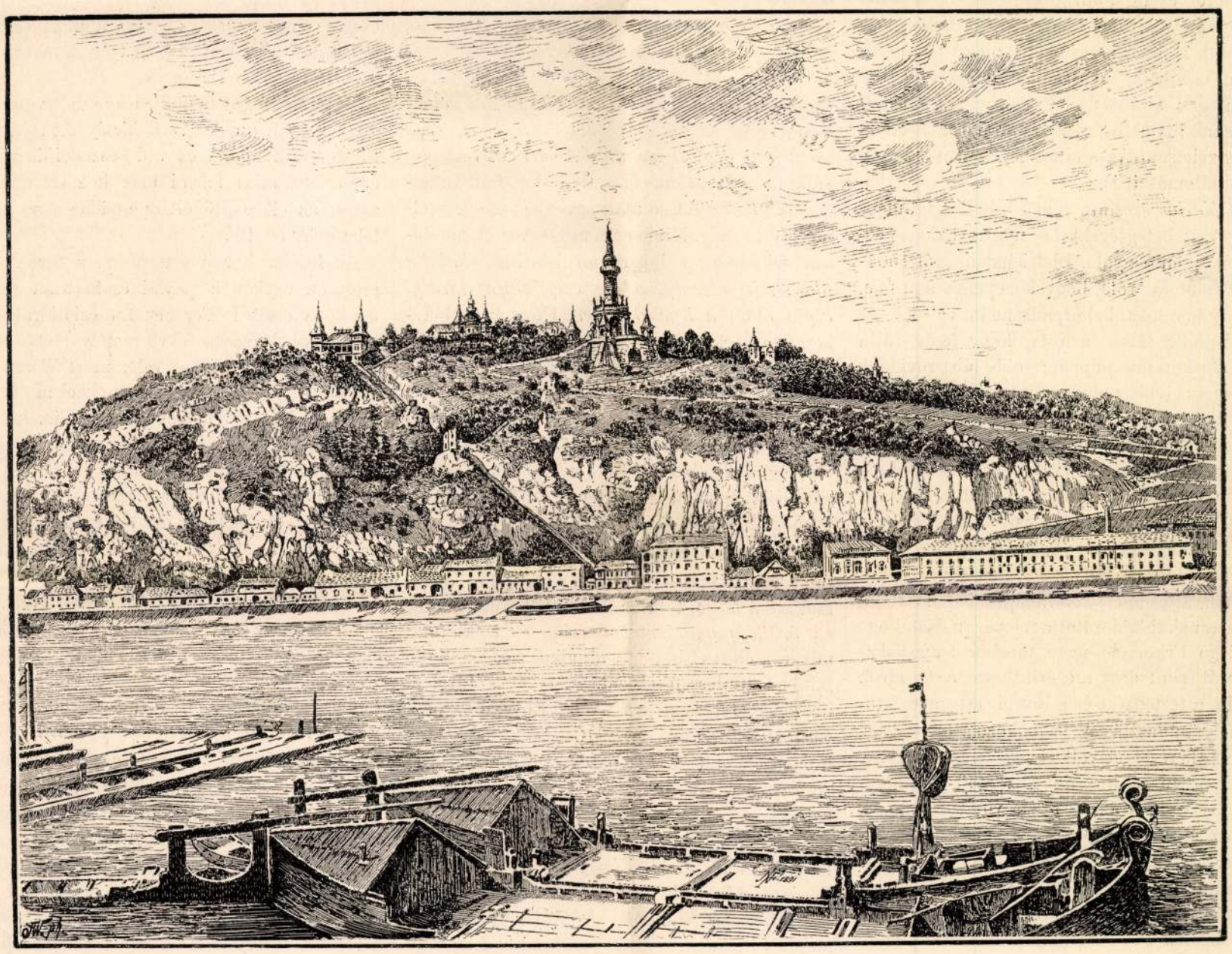

A GELLÉRT-HEGYRE TERVEZETT VILLAMOS VASÚT ÉS ÉPÍTMÉNYEK. — Novák Ferencz műépitész terve szerint.

A GELLÉRT-HEGYRE TERVEZETT VILLAMOS VASÚT ÉS ÉPÍTMÉNYEK.

Lapunk múlt évi 27. számában közöltük *Berczik Gyula* műépitész tervét a Szent-Gellérthegy tetején épitendő Pantheonról. Újabban Novák Ferencz műépitész foglalkozik a hegy fensíkjának az ott lévő erőd lebontása után való felhasználásáról.

A hegyre való kényelmes és biztos feljutást az ő terve szerint *villamos fogaskerekü sodronypálya* eszközölné, melynek a hegy alján lévő Döbrentey-utczában létesitendő állomásáról az utat három percz alatt meg lehetne tenni. A felső állomás tőszomszédságában nagyszerű, diszes vendéglő emeltetnék, tágas éttermekkel és nyitott verandával. E mellett egy mindenfelé nyilt torony, honnan a főváros vidékére a legszebb kilátás élvezhető. A fensikon lombos fákkal beültetett park a fővárosi közönség, valamint az idegenek üdülő helyéül szolgálna.

Az ezredéves emlék, melynek alakjára nézve Novák ur nem nyilatkozik, ott lenne felállitandó, hol jelenleg az erőd középső kisebb bástyája kiszögellik. A rajzon egy hatalmas torony alaku

NAPOLEON JELLEMZÉSE.

A nagy Napoleonról és koráról szóló közleményeink befejezéseül még egyszer viszsza akarunk tekinteni arra a tüneményes életpályára, mely oly gondviselésszerűen támadt és hanyatlott vissza újra a franczia forradalom lezajlása után. Gondviselésszerűen, mert *Bonaparte* maga is a végzet megtestesülésének tekintette magát. Szerette magát egy színvonalra helyezni a természet vak erőivel. «En nem személy, hanem dolog vagyok,» szokta mondogatni. Hivatkozott ő is sűrűn az ő vezércsillagára, s ebben közös vonást árult el sok más sors-kegyeltjével; Sullával, a ki hitte, hogy ő a sors különös kedvencze; Nagy Sándorral, ki meg volt győződve, hogy ő valóban Jupiter fia; Caesarral, a ki e hitét e büszke szavakban fejezte ki: «Veni, vidi, vici» — s végre Cromwellel, kinek jelszava: «Az Úr végezte igy.» — «Mit nekem millió ember élete!» kiáltott fel Napoleon is Metternichhez szólva, kevéssel a szövetséges hadak Párisba bevonulása előtt, s ezzel kimondta, hogy ő vak eszköznek tekinti magát, a történet folyását vezérlő isteni hatalom kezében. Napoleon szelleme lényegesen mathematikai volt. Emlitettük már, hogy mint gyermek kitünt e tekintetben a briennei katonai akadémia növendékei közt. Teljes életében is legfőbb szórakozásai közé tartozott geometriai és számtani feladványok megoldása. Mélyebben tanulmányozva alkotásait, úgy találjuk, hogy politikai intézményei is voltakép mathematikai alkalmazások voltak. Szenvtelen lénye mindent hidegen mérlegelt. Már gyermekkorában igy ir a «szerelemről» egy értekezésében: «A szerelem több bajt, mint jót okoz, s ha egy hatalmas istenség megszabadítana befolyásától, jótét volna az emberiségre.» Humora ritkán szólalt meg, egyik megnyilatkozása az volt, mikor a császári koronázási ruhák felpróbálásánál ekkép szólitotta meg fivérét: «Mit gondolsz, József, ha atyánk igy látna bennünket!»

De azért szerette a tréfás kötekedéseket, nem a humor kedvéért, hanem uralomvágyó és zsarnoki ösztöne szeszélyéből. Legközvetlenebbül képes itélni felőle e részben *Remusat* asszony, s itt teljesen beválik annak a szólásmódnak igazsága, hogy «senki sem nagy ember — a felesége komornája előtt.» Ő rajzolja róla a következő hű és közvetlen vázlatot:

«Tánczvigalmakat és álarczos bálokat adott, s ezekben nagy örömét lelte. Miniszstereit, nővérét, Murat-t és a neufchateli herczeget megbizta azzal, hogy sok embert hivjanak meg az udvari és városi körökből. A férfiak dominót viseltek, a nők szép kosztümöket, s ez az egy volt az, a mi őket összehozta, mert mindenki tudta, hogy a császár is jelen lesz, s a vele találkozástól való félelem lezárta ajkaikat. A mi őt illeti, álláig álarczban, de azért fölismerhetően járt fel s alá a termekben. A legkiméletlenebbül támadta meg a nőket, nem sok illendőséget

s a tűz a még megmaradt okmányokat is elpusztította. A pletykának és meseköltészetnek tehát szabad tere nyilt. Igy a franczia P. Mathieu azt állította, hogy az inkvizició az infánst eretneknek nyilvánította s apagyilkossági kisérlet miatt négy rabszolga által megfojtatta. Mások azt írják, hogy Don Karlos a hóhér bárdja alatt hullott el, sőt St. Real szavoyai író azt meséli, hogy az infáns szerelmes volt mostoha anyjába, *Erzsébet* királynéba, s hogy édes apja féltékenysége lett volna oka vesztének. Ez volt Schiller forrása is, a melyből drámája megirásánál közvetve merített.

Büdingernek most megjelent munkája összeállításánál azonban kétségbevonhatlan eredeti adatok álltak rendelkezésére, mint *II. Fülöp* és a királyi családtagok eredeti levelei s az akkori osztrák és franczia követek: *Dietrichstein* Ádám gróf és *de Fourquevaulx*, továbbá *Castagna* pápai nunczius s más egykoru tekintélyek jelentései. E források értékét ő maga lelkiismeretesen birálgatja, kezeseinek jellemét kutatja és mérlegeli, kimutatja minden egyes hivatott kortársnak hivatalos és társadalmi összeköttetéseit, összehasonlítva a különbözőképen érdekelt tanuk vallomásait is.

Don Karlos szerinte már eredetileg mindenféle örökölt betegségekkel és nyavalyákkal megátkozott teremtés vala. Dietrichstein gróf 1564-ben azt mondja róla, hogy középnagyságu feje, alacsony homloka, behorpadt melle volt s hogy száját mindig tátva tartotta, hogy ferde vállu volt, háta közepén púppal; jobb lába rövidebb volt, egész jobb oldala mintegy megbénítva, járása nehézkes, hangja vékony és gyönge. Alcalában három évig váltólázban feküdt s majd belehalt. 1562-ben lezuhant a garádicsról, mely alkalommal fejét bezúzta, s csak Alba herczegnek és Versale franczia orvostudornak köszönheté élete megmentését; később veszélyes szembajban szenvedett. De ő nem az orvosi tudománynak, atyja barátjai önfeláldozó ápolásának, hanem annak tulajdonította felgyógyulását, hogy egy Diego Francisco nevű meghalt franciskánus barát csontvázát megérinthette a kezeivel. Gyülölte a testedzést és a lovagi testgyakorlatokat, mely mulasztás egyik főokozója nagynénje, Johanna herczegnő volt, ki nevelését vezette. Ily állapotban került, mint fölserdült ifju, Madridba, atyja udvarához. Ilyen volt a hatalmas, erőteljes, délczeg és fenkölt szellemű II. Fülöp fia és trónjának örököse.

Don Karlosnál az őrülési rohamokkal összekötött hülyeség jelei mindinkább szaporodtak. Zavarodásnak indult elméje két czél felé igyekezett s e czélokat mindenféle eszközökkel el akarta érni: szép unokanővérével, Anna osztrák főherczegnővel való egybekelése volt egyik czélja, önálló uralkodói állás Németalföldön vagy Olaszországban a másik. Ezt egy alkalommal legnagyobb szenvedélyességgel ki is jelenté a kortesek előtt. De mind e két szép dologról szó sem lehetett, bár a bécsi udvar maga is előmozditotta az Anna főherczegnővel való házasság tervét, kit Don Karlos különben csak arczképe után ismert és szeretett. Végre a szerencsétlen apa maga határozta el magát, hogy Dietrichstein követ utján a német császár előtt a helyzetet igaz világításában tünteti elő.

Midőn az ifjú Don Karlos terveinek hajótöréséről értesült, mindenféle kicsapongásoknak és kalandoknak adta át magát. Vad dühének féktelen kitöréseivel nemcsak cselédjeit, hanem Alba herczeget és más magasrangú férfiakat is megtámadott. Mindezekből leginkább az apja ellen táplált oktalan gyülölet világlott ki. E mellett kegyetlen és rossz szivű volt. Egyszer, csakhogy a királyt boszantsa, annak kedvencz paripáját vezettette maga elé, kilovagolt rajta s igérete daczára oly kiméletlenül bánt vele, hogy a nemes állat legott kiadta a páráját. Ép ily sorsra juttatott 23 lovat saját istállójából. Atyja cselekedeteit nyilvánosan birálgatta és megvetőleg nyilatkozott róluk. Titokban pénzt gyűjtött összeesküvési czélokra s előbb 200,000, később 600,000 aranyat akart kölcsön venni. Életmódja a legrendetlenebb és mértéketlenségében utálatos. Egyszer 16 font gyümölcsöt evett meg s nagymennyiségű jeges vizet fogyasztott el utána. A király, ki őt eleinte mindenféle módon, különösen pénzzel és kitüntetésekkel a helyes útra akarta téríteni, végre kénytelen volt oly eszközökhez nyúlni, a minőket a jelenkori törvényszéki orvostan sem habozik igénybe venni.

Végre elérkezett a katasztrófa. Midőn az infáns megbüntetése következtében a király és az ő németalföldi útja végleg elmaradt, összes reményei halomra dőltek. 1567 októberében arra a kétségbeesett határozatra jutott, hogy apjával nyiltan szakít. Titkos felhivásokat küld szét, hogy czimborákat szerezzen szándékolt menekülésére és az erőszakos fellépésre, és ezt csak azért teszi, hogy *Don Juan d'Austria* rokona példáját utánozza, kinek hasonló önhatalmu vállalkozása dugábadölése után egy ízben megkegyelmezett a király. Mindent, a mit tervezett, gondosan feljegyzett s lajstromot készitett «*halálig üldözendő ellenségeiről*» s ezek között *királyi atyja állott a legelső helyen*. Hogy az embereket ájtatossága iránt tévútra vezesse, egy papot rá akart beszélni, hogy áldozáskor *szenteletlen* ostyát nyujtson neki «mert — úgymond — *szenteltet* nem vehet be, mivel «*valaki*» ellen halálos gyülöletet táplál.» 1568 január 17-ikén tényleg meg akarja gyilkolni édes atyját, de szándékát elárulja Don Juan d'Austria előtt, ki természetesen figyelmezteti a királyt.

A király most már elérkezettnek látta az időt, hogy rossz útra tért, zavart elméjü fiát ártalmatlanná tegye. Eddig mindent elkövetett, hogy az *őrültség gyalázatát* országa és a külföldi udvarok előtt eltitkolja s mindent a legenyhébb színben tüntessen elő, de a további türelem immár esztelenség lett volna. Következő nap, vasárnap, 18-ikán esteli 10—11 óra közt az infánst elfogták. Ez, Don Juan d'Austria barátjától kapott levélkéből sejtette a jövendőket s betegséget szinlelve, ágyba feküdt. A király 11 órakor magához hivatta Don Ruy Gomezt, Don Antonio perjelt, Feria herczeget és Don Louis de Guyadát. Miután ezeket az urakat a helyzetről felvilágositá, kiséretükben lehaladt fia lakosztályába.* A négy úron kivül még négy udvari szolga csatlakozott a királyhoz. Kard és testőrök nélkül, házi ruhában kereste fel az infánst. Csak egy gyergyát vittek előtte, mikor az alvást szinlelő herczeg szobájába lépett. A léptek neszére *Don Karlos* kiugrott az ágyból, kiáltva: «Mi ez? Felséged meg akar engem ölni tanácsosai és kisérete segélyével? Öljetek meg, vagy magam ölöm meg magamat!» *II. Fülöp* ezt felelte: «Ezt nem akarom tenni. Legyen nyugodt!» *Don Karlos* az ablakon akart kiugrani, de visszatartották; gyertyatartót fogott a kezébe, de elvették tőle. Majd térdre borult atyja előtt, hanyatt vágta magát a földre, folyton kiabálva: «Öljetek meg, öljetek meg!» A király ismétlé szavait s intésére megkezdték az ablakspaléták beszegezését, mire a herczeg felkiáltott: «Nem vagyok őrült, Isten a tanum, de kétségbe vagyok esve! Isten a tanum!» Most visszavitték az ágyba. A király Feria herczegnek adta át a herczeg kardját és pisztolyát, magához vette az iróasztal és irományszekrények kulcsait s visszatért szobájába.* A vele jött négy urnak szigorúan meghagyta, hogy jól vigyázzanak az infánsra. Az idézett lisszaboni levélben ez áll: «Ez az, a mi azok szerint, a kik e szomorú eseménynél jelen voltak, ezen estén történt. Ők azt mondják, hogy szóval ki sem fejezhető ama nyugodtság, szelidség, lélekerő s ama nemes magatartás, melyeket ő felsége ez alkalommal tanusított, s úgy látszott, mintha a magas úr észre sem vette volna, mily bámulatra méltóan cselekedett. Isten áldja meg azért, mert igazán kimutatta külön isteni adományát, hogy ily esetben másként tudott cselekedni, mint a többi emberek cselekedtek volna!»

Az elmondott részletek Büdinger tanár szerint az egyetlen meglevő, feltétlenül megbizható leirása Don Karlos bezáratásának. Az angol követ jelentése azt is említi még, hogy a herczeget eleinte vasba verték, a mint ez akkor őrültekkel szemben szokás volt, de nem sokára levették róla a bilincseket.

Hogy az infáns komolyan gondolt volna apagyilkosságra, azt maga a király sem hitte el. Fiát — dühöngései és vad beszédei daczára — épen úgy, mint bármi más komoly elhatározásra, az előre eltökélt apagyilkosságra is képtelennek tartotta.

Az infáns börtöne ugyanaz a torony volt, melyben egykor a páviai csata után spanyol fogságba esett I. Ferencz franczia király is el volt zárva. Magasan fekvő rostélyablakos szobában lakott. Úgy bántak vele, mint féleszű, őrülési rohamokra hajlandó egyénekkel ma is szoktak bánni; a felügyelet t. i. a szükséges elővigyázati intézkedésekre szoritkozott. Fogsága alatt mindenféle kihágásokat és botrányokat követett el. Idővel minden érzékét elvesztette a tisztesség és tisztaság iránt. Egyszer egy nagy arany gyűrűt nyelt el. Máskor napokon keresztül nem evett semmit, egyszer pedig teljes 11 napig koplalt, mire aztán annyit evett, hogy halálos beteg lett. Fogsága alatt atyja csak egyszer látogatta meg. Végre meghalt gyomortúlterhelésben, mely annak volt következése, hogy hideg fogolypástétomot evett s rá 11 liter jeges vizet ivott, minek folytán gyomra minden további táplálék megemésztésére képtelenné vált.

A király által az udvarokhoz intézett körirat e szavakkal végződik: «Oly Istenismerettel és bűnbánással halt meg, hogy mindenkinél a legbensőbb részvétet és fájdalmat keltette és mindenkinek megelégedésül és vigasztalásul szolgált.» A császári követ ezt irja Ferdinándnak, Tirol főherczegének: «A király nagyon le van verve. Mielőtt a herczeg meghalt, meg akarta őt látogatni. De tanácsosai arra kérték, hogy ne tegye, úgyszintén a herczeg gyóntatóatyja is, mert már minden világi dolgot elfelejtett és többé semmivel sem törődött.» A pápai nunczius azt jelenté, hogy eleinte hallani sem akart orvosról és lelkészről, később azonban mind a kettő után maga vágyódott. Megjelenésök után nyájas szavakkal köszönte meg fáradozásukat s halálát julius 24-ikére jelezte, s e napon meg is halt. Kivánatára halála előtt a Ferenczrendiek csuhájába öltöztették s a Szent-Domonkos-rend kámzsáját is a fejére húzták. A körülállókat arra kérte, hogy segitsenek neki, az V. Károly által halála perczében elmondott imát végig imádkozni. Mikor az infáns haldoklott, királyi atyja a fia szobája feletti lakosztályában, a köszvénytől gyötörtetve, támlásszékén ült. Fia elhunytáról értesülvén, a nunczius jelentése szerint «egy szerető, megbocsátó apához és egy felséges királyhoz méltó magaviseletet» tanusí-

* Ezek egy igen fontos levél adatai, melyet említett négy tanu egyikének bizalmasa Lisszabonba irt.

* A pápai nunczius jelentése.

Horváth Ferenc

Hogyha az Ön által vásárolt Bittner-féle coniferen-sprit üvege nem az itt vörös és fekete szinben lenyomott védjegyet viseli, tessék azt visszaküldeni, mert hamisitványt adtak el Önnek. A Bittner-féle coniferen-sprit egyedül és kizárólag csak Bittner Gyula cs. és kir. udvari gyógyszerész által Reichenauban (Alsó-Ausztria) lesz készitve és szétküldve. 9807

legjutányosabban beszerezhetők saját gyártmányu m. kir. szab. **sérvkötők, betegápolási-czikkek, kötszerek,** összes **gummiáruk,** valódi franczia **különlegességek** (óvszerek) stb. 9123

☞ **Képes árjegyzék ingyen.**

Magyar királyi szabadalmazott és védjegyezett

PURGO

legenyhébb jóizü laxáns még csecsemőknek is adható, Rendelve angol, franczia, magyar és német egyetemi tanárok által. — Kapható minden gyógytárban. 9777

+ Soványság +

Szép telt testidomok a mi keleti erőporunktól, 1900. évi párisi aranyéremmel kitüntetve 6—8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodásért kezesség. Orvosi rend. szerint. Szigoruan becsületes. Nem szédelgés. Számos köszönölevél. Ára kartononként 2 kor. 50 fillér. Postautalvány vagy utánvéttel. Használati utasitással.

Hygien. Institut 9771

D. Franz Steiner & Co.,
Berlin, 18. Königgrätzerstrasse 78.
Főraktár Magyarország részére: Török József, gyógysz. Király-u. 12.

9804

Kérje ingyen és bérmentve!
a legujabb 1903. évi, körülbelül **3000 diszes ábrát tartalmazó árjegyzéket**

KELETI J. *orvos-sebészi müés kötszer-gyárostól*

BUDAPEST,
IV., Koronaherczeg-u. 17.

Tartalmazza *az összes ujdonságokat, melyek a* **betegápolás és betegkényelemhez** *szükségesek, minden eszközt rendszeresen a megfelelő betegséghez osztályozva, u.m. cs. és kir. szabad. legujabb rendszerü* **sérvkötők, testegyenészeti gépek, (müfüzők, járó- és támgépek), müvégtagok (mükezek és mülábak), gyermekágyasok és csecsemők** *részére teljes betegfelszerelések tejsterilizálók stb. Továbbá:* **Hygienikus gummiáruk** *minden czélra,* **kozmetikus szerek, valódi angol és sollingeni aczéláruk** *különböző czélokra,* **borotváló eszközök**

UJDONSAG!!

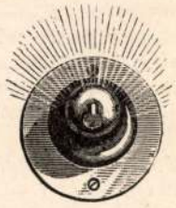

97

Acetylen-zseblámpa,

a zsebben kényelmesen hordozható nagy, vakitófénynyel ég és sötét helyeket, lépcsőket, pinczéket stb. nappali világitással lát el. Praktikus, szolid és olcsó. Egy drb ára a pénz előleges beküldése esetén **K 1.20** franco utánvéttel 50 fillérrel drágább, 3 drb **3 kor.** 6 drb ára **5 kor.** Portó külön. Kapható **Kann Ignácznál, Wien, II. Lilienbrunngasse 17.**

Asszonyok és leányok!

Hátfájás, testfájás, görcsök, fejfájás, rosszullét stb. ellen

ajánlatos **«Amasira»**, egy határozottan ártalmatlanul ható és kellemesen bevehető theakeverék (poralakban). Orvosilag melegen ajánlva. **Dr. med. M. Stuttgartban** irja a többek közt: «A belsőleg ajánlt gyógytheák közül egy sereg kedvező tapasztalat alapján egy ujabb theavegyüléknek adtam előnyt, a mely **«Amasira»** név alatt van bevezetve és **hatásában** tényleg **minden más theát felülmul»** stb. — **Dr. med. G. Berlinben** jelentést tesz eredményeiről és a többek közt ezt mondja: «S. A. k. a. Köpenick S. asszonynál: A gyenge alkotásu, kissé halvány pácziens rosszullétről és hátfájásról panaszkodott, valamint néhány nappal azután. **A negyedik csésze theánál elmultak ezen nehézségek.** Más okból történt utolsó látogatásánál aug. 3-án **frissebbnek látszott, mint azelőtt. Életuntsága elmult és most kettő helyett dolgozik»** stb. — J. asszony Stuttgartban közli: «Nem fogom elmulasztani minden felebarátnőmnek ezen kitünően ható készitményt a legmelegebben ajánlani» stb. — A fenti, valamint minden egyéb elismerő irat eredeti példányai a gyárosnál betekintésül le vannak téve. — **Amasira** ára **fél doboz K 2, egész doboz K 3. (2—4 hónapig eltart!)** Csupán A. Locher névaláirással valódi! Egyedüli gyáros: **Andr. Locher.** Pharmac. Laboratorium, **Stuttgart.**

Raktárak: **Budapesten:** Török J. Király-utcza 12. Pozsonyban: **Dr. Adler** Salvator-gyógytárában, valamint az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógytárában. 9773

KIRÁLYNŐ-CRÊME

ÉS POUDER. 9827

LEGJOBB ARCZSZÉPITŐ A VILÁGON.

Ára 1 korona 40 fillér.

Kapható TEMESVÁRY J. gyógyszerésznél Zombor

és TÖRÖK J. Budapesten, Király-utcza 12.

HALÁLOZÁSOK.

Planquette Róbert, franczia zeneszerző, az operette egyik mestere halálát jelentették január 28-ikáról Párisból. Finom, kedves zenéjét nálunk is jól ismerik. A «Kornevillei harangok», a «Rip van Winkle» operettek is az ő kellemes zenéjével váltak oly népszerűvé.

Kuncz Ignácz, a kolozsvári egyetemen a politika rendes tanára, a Tud. Akadémia tagja, elhunyt jan. 25-ikén Kolozsvárt. Több jogtudományi munkát írt, melyek közül a legkiválóbb «A nemzeti állam» című. A jeles tanár Rédén Veszprémmegyében született, 1841-ben. A jogot a budapesti egyetemen hallgatta. Előbb a pécsi jogi liceum, majd a győri, később a pozsonyi királyi jogakadémia tanára, 1893 óta a kolozsvári egyetem tanára volt.

Pellet József, biduai czímzetes püspök, pápai tb. káplán, volt budapesti szemináriumi aligazgató, esztergomi predátus és kanonok, Esztergomban január 29-ikén 80 éves korában meghalt. Pellet 57 évig volt pap és 15 évig kanonok.

Gajzágó Manó, kir. itélő táblai biró, a magyar birói kar egyik kiváló képzettségű tagja, elhunyt január 24-ikén Budapesten. Özvegye, három fia és kiterjedt előkelő rokonság gyászolja.

Vidonyi József, posta- és táviró-főtiszt elhunyt Ungváron 57 éves korában, 32-ik szolgálati évében. Kiváló szeretettel foglalkozott a természeti jelenségekkel, különösen az állat- és növényvilág körében tett sok érdekes megfigyelést. És a mit látott, tapasztalt, azt vonzóan le is tudta irni, a mint ezt számos, a lapokban megjelent dolgozata bizonyitják. A «*Vasárnapi Ujság*»-ba éveken át irt természetrajzi közleményeket.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Dr. Bakonyváry János Ildefonz, bölcselettudor, főgimnáziumi tanár, sz. Benedekrendi pap Pannonhalmán. — Saly Pál, czímzetes kanonok, aranymisés pap, 80-dik évében Sárkereszturon. — Id. Nagy F. Károly, a nagy-enyedi Bethlen főtanoda nyug. tanára, életének 87-ik évében, Kaposvárott. — Ebenspanger János, cz. igazgató, tanitóképző-intézeti tanár 58-dik esztendejében Felső-Lövőn. — Lengyel Lajos, Borsod vármegye tb. főügyésze és a miskolczi ügyvédi kamara titkára 59-ik évében, Miskolczon. — Gróf Heininger Emil, Szalay Imrének a Nemzeti Múzeum igazgatójának sógora, Gráczban. — Id. Vojnich Máté, 61 éves korában Szabadkán. — Radnich Imre, vasútépítési mérnök, régi honvéd-százados, 79 éves korában a fejérmegyei Kálozon. A szabadságharcz után Amerikába ment, a hol az ötvenes években beállt a kubai felkelők seregébe, spanyol fogságba jutott s csak az amerikai követ közbenjárására bocsátották szabadon, a mikor Mexikóban vasútépítéssel foglalkozott; az amerikaiak szabadságharcza azonban ismét fegyvert adott kezébe és az éjszak-amerikai győztes hadseregnek kiváló tisztje volt. 1863-ban hazajött Magyarországba s itt mint vasuti mérnök működött haláláig. — Paál Ferencz, 48-as honvéd, nyug. tanitóképző-intézeti igazgató, Kolozsvárott 70 éves korában — Korotnói Bodó György, 48-as honvédhadnagy, 84 éves korában Korotnón. — Róka Ferencz 48-as honvédtizedes 86 éves korában Csornán. — Nagy Mihály földmíves, a ki a szabadságharczban mint honvéd szolgált és tizenegy ütközetben vett részt, 73 éves korában, Szegváron. — Novák Ferencz fővárosi műépítész és építőmester, ki sokat fáradozott a gellérthegyi gőzsikló létesítésén, de sikertelenül. — Horváth János földbirtokos 71 éves korában, Rimaszombatban. — Hollós Károly, posta- és táviró főtiszt 68-ik évében Budapesten. — Ladányi László pestmegyei nyug. főszolgabiró, Irsán. — Mednyánszky Ede földbirtokos, Hevesmegye törvényhatósági bizottsági tagja 83 éves korában, Gy.-Halmaj községben. — Dr. Steiner Márton orvos, 74 éves korában, Váczon. Sajó Aladár hirlapiró édes atyját vesztette az elhunytban. — Szász Ákos székelykereszturi járásbirósági aljegyző 29 éves korában, Székelykereszturon. — Mayer János zenetanár 74 éves korában, Münchenben. Az elhunytban Szendrői Lajosné, az Operaház művészének felesége édesatyját gyászolja. — Dörner Mihály, gyárvezető, 72-ik évében Budapesten. — Szentpéteri Andrássy Norbert nyug. cs. és kir. alezredes, Haynau egykori hadsegéde, Pozsonyban, 92 éves korában. Százezer koronát hagyott pozsonyi közczélokra.

Özv. Lénárt Máténé, néhai Lénárt Máté főispán özvegye 79 éves korában Szabadkán. — Özv. Csanek Györgyné, szül. Ravazd Anna, 75-ik évében Győrött. — Szokolczy Mihályné, szül. Meiszlinger Mária 48-as honvédőrnagy özvegye 70 éves korában Kolozsváron. — Rédeky Alajosné, szül. Vass Erzsébet, 73 éves korában, Budapesten. — Sas-Uruski Ila, Sas-Uruski Alajos nyug. m. kir. pénzügyőri felügyelő és neje, Orosz Mária 21 éves leánya Pozsonyban. — Krazsóf Viktorné, szül. Horánszky Gizella, 30 éves korában Budapesten.

Szerkesztői üzenetek.

Kassa, Cz. I. A Marconi-féle drót nélküli táviratozásnak máris van gyakorlati haszna: a tengeren járó hajók, ha fel vannak szerelve Marconi-féle készülékekkel, összeköttetést tarthatnak fel egymással és a szárazföldi államásokkal. A Cunard angol hajóstársaság már föl is szerelte az Atlanti-tengeren járó nagy gőzhajóit Marconi-féle készülékekkel, Angolország és Amerika partjai közt pedig állandó állomások vannak drót nélküli táviratozásra. Az eredmény nagyon érdekes. A «Campania» nevű gőzös például január 17-én elindúlt Liverpoolból délután négy és fél órakor s egész este hat óráig táviratok váltása útján folytonos érintkezésben maradt ugyanazon társaság «Ivernia» hajójával, a mely a liverpooli kikötőben vesztegelt. Hét és nyolcz óra közt táviratokat váltott az «Umbria» gőzössel, a mely Amerikából jött hazafelé s épen a mersey-i csatornában volt. Fél kilencztől hajnali három óráig a «Campania» a holyheadi és rosslere-i szárazföldi állomásokkal volt folytonos távirati összeköttetésben, azután Queenstown-t érintette s 18-án déli 11 óra 15 perczkor tovább indúlt, mialatt folytonosan jöttekmentek a táviratok egész este öt óráig közte és az orookhaven-i, hollandiai állomás közt. Útja további részén csakhamar megkezdődött a távirati érintkezés közte és az amerikai szárazföldi állomások közt. A «Campania» tehát egész amerikai útján csak két napig járt elszigetelve, a nélkül, hogy hirt adhatott volna magáról, az oczeánon.

Arad, L. L. A magyar bort már régi időkben is nagyban szállították ki külföldre. Többek közt a pozsonyi 1457-iki harminczadkönyv adataiból kitünik, hogy ezen évben csak Pozsonyból 5000 hektoliter bort vittek ki a csehek és morvák s hoztak érte posztót, olajat és heringet. A hegyaljai borok legnagyobb részét Lengyelországba szállították.

A bűbájos ékszer. Elbeszélés. A meséje valószinűtlen, azonkívül az egész gyengén van megirva.

Múlt jelen és jövő. Ne kérdjed. Mikoron még. Elmerengés stb. Csak szó, szó, csupa szó, a mit ir. Szavainak zavaros hullámaiban alig látni egy virágot: költőibb ötletet, frissebb fordulatot. Az ember elfárad, a míg egy-egy versének végére jut. Elnyújtottsága mellett oly homályos is, hogy alig lehet egyik-másik versének értelmét venni.

Dalok. I. II. (Szőke kis lány, stb.) A magyaros formával elég ügyesen bánik, de a mit megir, útszéli szerelmi ömlengés a népies költészet nagyon is elkoptatott frázisaival.

Ha csordultig áll már a serleg, stb. Az apró dalokból ép azok a tulajdonságok hiányzanak, melyek e műfaj lényegét teszik. Nincs bennük érzés, szin, frisseség, fordulatosság, a nyelv és verselés dallamos bája. Ha többi versei se jobbak, kár lenne kötetbe összegyűjtve a nyilvánosság elé vinni.

Nem közölhetők: A kivándorolt. A hazatért vándor.

SAKKJÁTÉK.

2312. számu feladvány. Gérecz Károly-tól.

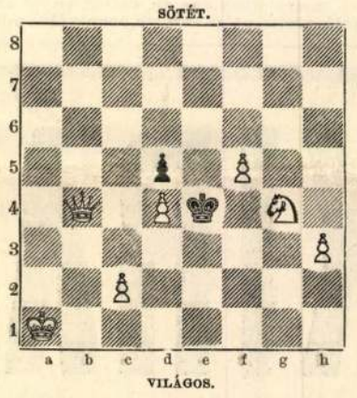

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

Vas. Ujs. 1903. 77. l.

Novák Ferenc

műépítész

L.

Pauer János, építész

budahegyi: Adatok

a Szent Gellérthegy

történetéből. Bp.

1943 18. l.

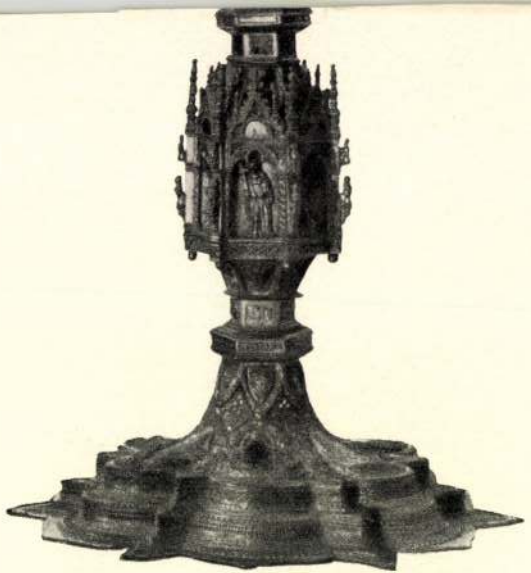

Fig. 27. Reliquiario di Pietro Vannini
a Castignano. 1488.

egyenkint pedig *1928-an*, összesen tehát *4410-en* nézték meg a kiállítást. A képes tárgymutatóból eddig közel *8700 példány*, a koronás sorsjegyekből pedig *949 darab* kelt el.

—

— **A koronás sorsjáték húzása** junius 19-ikén, hétfőn délután 4 órára van kitüzve s így még egyszer figyelmeztetjük azokat, akik a sorsolásban résztvenni óhajtanak, hogy a

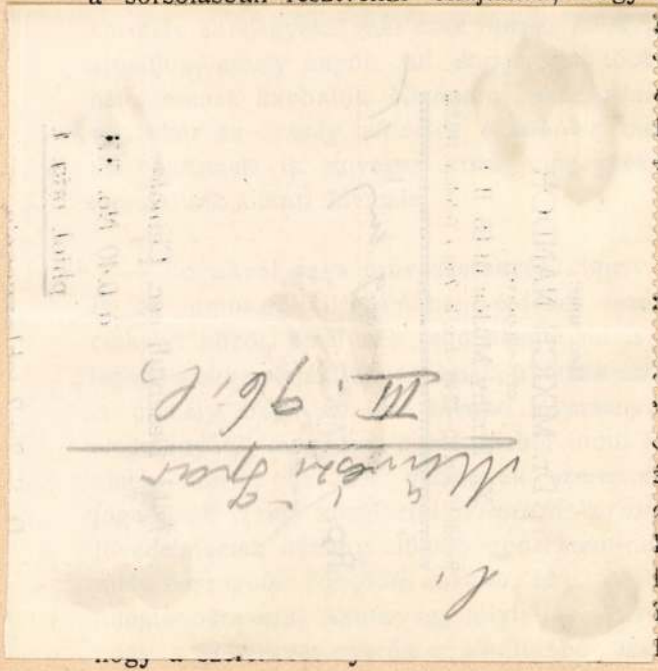

— **Egy főispán a művészetről.** A budapesti napilapok bő tudósítással számoltak be olvasóiknak *Lippich* Gusztáv, Jász-Kun-Szolnokmegye új főispánja beigtatásának fényes ünnepségéről, de egyikük sem emelte ki azt — amiről lapunk egyik olvasója értesít — hogy *Lippich* Gusztáv volt az *első főispán Magyarországban, aki hivatalos beköszöntőjében, programbeszédében szájára vette — a magyar művészetet és határozottan kijelentette, hogy a művészet eszményében keresi a nemzeti műveltség betetőzését!* Sőt nem érte be ezzel a szkeptikusok által esetleg odavetett frázisnak minősíthető általános kijelentéssel, hanem azonnal dióhéjban részletes programmot is adott és kifejtette, hogy *a közízlés terjedésére és nemesbülésére kívánja hatalmát érvényesíteni s proklamálta, hogy megyéjében a kézműiparnak művészeti alapon való felvirágoztatására és a háziipari foglalkozásoknak meghonosítására, még pedig művészeti vonatkozásban való meghonosítására fog törekedni.* Tudósítónk hozzá, teszi, hogy az új főispán szavai mély hatással voltak a beigtatáson jelenvoltakra és egy pillanatra valósággal mintha a művészet legigazabb apostolának *Ruskin*-nak a szelleme lengette volna

Novák Ferenc

építész Bp.

Rákk György 1895

147 l.

PESTI MAGYAR
KERESKEDELMI BANK

Sürgönycim: „COMMERZ"

Budapest, 1923. IV. 1.

Vgs.

Szentiványi Gyula utód

BUDAPEST,

Arena út 41.

Van szerencsénk értesiteni, hogy b. számláj..... terhére mai

Novák Ferenc

Vas. Lyc. 1885. 633. l.

Az alcsuthi kastély gyönyörü helyiséggel lett ismét gazdagabb ; ez a zene, ének és festészet gyakorlására szánt terem, a melynek kivitelével József főherczeg Novák Ferencz fővárosi épitészt bizta meg, s a mely f. hó 18-án teljesen készen átadatván, élénken bizonyitja a fenséges család kiváló müizlését, de egyuttal hazai müiparunk tetemes haladását is. A terem falazata magas, gazdagon tagolt és diszitett fabéléssel van ellátva, a boltozat szintén faragott fatáblákból áll, mi a gazdag gobelin és szőnyeg függönyzettel, valamint a faragott butorokkal pompás együttes festői hatást gyakorol.

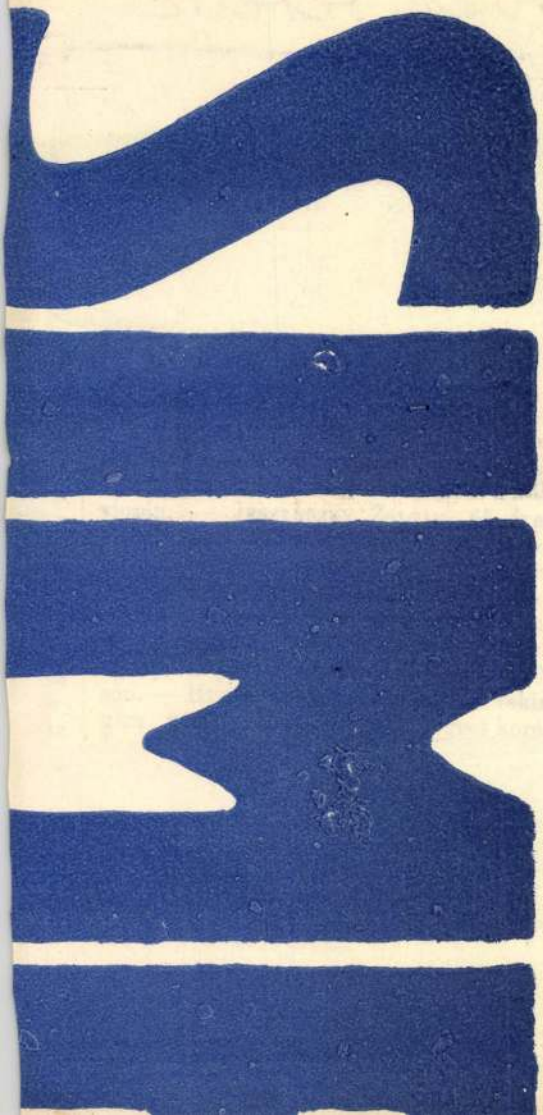

Novák Ferenc

300 k államsegély

Történik 1908/9.

13.1.

534.

közt nézve. Parókája ~~[illegible]~~ kétszer fodri-
zakálla leberetvált. Vértbe van öltözve,
gallérja kilátszik, palástját vállra vetetten
az aranygyapjas rend jelvényét vesszük

, magassága 16 cm.
s. Bernáner Samuttól 1895. apríl 17. (21/95.)

Novák

N. 5. *Ferenc*, építész, * 1847, † Budapest 1903 jan. 25. Külföldről került a magyar fővárosba, hol az Andrássy-úti építőtársaságnál működött. A 80-as

900

évek elején önállósítva magát, számos bérpalotát (pl. Erzsébet-körút 27) és bérházat épített Budapesten, hol sokat buzgolkodott azon, hogy a Gellért-hegyet siklóval tegye hozzáférhetővé a közönségnek. 1885. N. tervezte az alcsúti főhercegi kastély műtermét is.

E. G. II 207 e

P.

4576. René Reinicke:

Sz. Strenz - Naudorfban 186

Kávétracs.

Egy diván előtt álló és fehér
Részese hat idősebb hölg, kik kö
tató viszi a szót, melyet a jele
nak és a melynek hatása alatt (a
beszél [illegible] Rettő összenér; egy kerei
Kodik; egy pedig balra tekint,
ható, ki balkerének hüvelykujjá
Kört a falon lógó tükör körül
szemünkbe. Jelrése alól balra:

Aquarell, mér. 39.6:5
1000 K.-- Gróf Andrássy Dé
/621-913/.-- A Magyar Nemz
-- ~~Átvétetett 1913 április~~
tett 1914 márczius 30-án /

Novák Ferenc

Zook államsegély

Eritimisk 1907/8.

19. l.

Novák Ferenc

épitész

Terverte

Erzsébet

27 sz. 4 emeletes

hazat

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi minta.

Novák Ferenc

fővárosi műép ítész és
ejtőmester, ki sokat fara-
dozott a gellértheg gőpsik-
ló létesítése körül de
szerzdemil. † 1903.

Vasl. 1903 - 771

Novák Ferenc

épitész + 1903. január 25-ig
55 éves korában Budapesti
Külföldről került hozzánk.
Mint vegyett technikus a
volt Tiszavidéki vasutnál
kezdte mely pályáját s
folytatta a Sugaruti épi-
tő társaságnál, míg nem
a 80-as évek elejével megát
önállosította. Szamos lakó
és bérházat épitett Budapesti
Burgalkodott abban, hogy a
Gellertlegyet sikkoval legye
hozzáférhetővé a kozonsegnek.

Szód

Épitő Ipar

1903. 28. I.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

Novák Ferenc

mincpiteix tervei szerint
került renaissance styl-
ben az alcsuthi kastély
mintarne.

Lenivá a Kipbe be
mutatva.

Vas. Ujs. 1886. 104–5 l.
Kippel.

Novák Ferenc

mingitész

1903
5.6
1847
903

laid Vas Ups 1892.

~~[illegible]~~ 204 l.

enkh. ohv. felh

M.D.K.

Novák Ferenc, (budapesti) építész

a budapesti szabadkőműves palota épületére kiírt pályázaton jutalomban részesült.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.
ápr. 17. sz. 2. old.

Novák Ferenc

festő

1907 – 1911

Éimisk 1930. 86. l.

Kriegs Balet, getantzet durch
ersten vnd Respublicken, auff
enheit. Szereplői pedig a fe-
l az emelvényen Rákóczi (Q)
p alatti négyhasábos verset
te: »A. Der Delphin, oder junge
ejezése: »Aa. Der Neyd auss-
.

vonalkeretnek 18.1:26.4 cm.

-911
1-2

4152.

Novák Ferenc MDK

Poroszló közelében atiszafüredi ártéri szakszon 1927-ben épült az Egerpatak-híd.

A tervelet a közuti hidosztály /Novák Ferenc és Tantó Pál/ készitette. Gajdocsky Dezső és László épitőmesterek voltak a vállalkozók.

111.o.

Dr. Michilich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépitéstörténete. Bp. 1960.

NOVAK, Franz, pozsonyi kőművesmester

F. Novak, Maurermeist., 5 hónapos fia meghalt. (1832, 369.l.)

—

U.az, 9 hónapos lánya meghalt. (1833, 1038.l.)

—

F. Novák, Maurermeist., †35 éves korában, Pozsony, 1847 január 16. (1847, 77.l.)

—

F. Novak, Maurermeist., 5 heten lánya meghalt. (1847, 580.l.)

—

Preßburger Zeitung
(Gutthan)

Novák Ferenc

MDK

A Gubacsi -hid általános elrendezésére Zielinski professzor 5ttagu bizottságot alakitott melynek tagjai: Dr. Gállik István, Szikszay Gerő, Novák Ferenc, Zsizsmann Béla és Dr. Michailich Győző.

64./ c.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Novák Ferenc

Novák Ferenc és Novák József, könyvkötők, Párkánynánáról, 1822-ben iratkoztak be.

Fleischer Bécs 72. l.

K 1

Kaposvár, 1934 szeptember 3.

...ei Takarékpénztár Rt.

Kaposvár

...nyújtsa Önöknek körlevelünket amely-
...ében fűszer és csemegekereskedést

...sel fordulunk Önökhöz, hogy hajlan-
...k 20.000.- P-s váltó hitelt nyújtani
...áltót intézvényezünk Önökre és a
...ata előtt legalább 3 nappal intézkedni

MDK

Novák Ferenc és Novák József

könyvkötők Párkánynánáról.

1822-ben iratkoztak be.

Fleischer Beés 72.1.

Novák
fotós

Novák fotós készítette Lombony
Éva bélyegtervrepróját.

---:Kiállitási naptár.

Müvészet,1975.január - M 49.oldal

NOVÁK Ferenc építész

1886-os átalakítási terve

Farbaky Péter: A pesti Rottenbiller-hár.
= MúSz 1997/1-2. 18. sz. + ill

l ó g i a i p r o b l é
f e l o l d a n i a T
az előnyök, amelyeket a te
vel szemben nyújt, és hogy
ni a társadalomtudományi i

TERMÉSZETES NYELV - TEZAUR

A tezaurusz-szerke
müvelete a terminológiai r
szemantikai egységesitése.

FRANTZ NOVAK, textilfestőmester

Az 5.függelékben a locsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
A mesterek egyike volt:
254.- Frantz Novak, Szatmar, 1803. 155.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Novák Gergely
kecskeméti ács MDK

1793-ban a vásárhelyi uj ref. templom toronytetejének ácsmunkáit végezte.

Kiss.L.: Vás.müv. 18.o.

NOVÁK Gergely ács

– Nagytemplom – tető – 1773

Julián Hván: Keakeriet város építés tátén ele.
Keakeriet, 1998. 174.

70, 177, 185, 186, 208,

NOVÁK Gergely ács

1818 - Czollner téri lovarda tetőszerkezete

1820 - ref. tpl. tornya

Julián Nyán: Kecskemét várai építéstörténete.
Kecskemét, 1998. 175.

Messinger Alajos 157
Mester Jenő 163
Mihalik Dániel 238
Munkácsy Mihály 229
Nemes Marcell 203
Olbrich, M. József 76
Paál László 195
Pálffy János gr. 187
Pallós Arthur 55, 58
Palóczi Antal 5
Papp Henrik 238
Pasteiner Gyula 4
Pecz Gyula 112
Perlrott Csaba Vilmos 253
Peters, William 33
Picasso, Pablo 253
Pollák Manó 8
Pór Bertalan 217
Radisics Jenő 187
Telle Pál 210, 237
Révész Béla 131
Rippl-Rónai József 193, 194, 210
Rouault, Georges 253
Rózsa Miklós 243
S. 93
Saarinen, Eliel 30

Novák Gergely

A 2-ik vásárhelyi templom tornyának ácsmunkáit ő kérülette 1792-93-ban.

Kiss Lajos, Vásárhelyi mű-vészélet, Bp. 1957.

18 l.

Novák Géza

/Füzfőről/

MDK

szerepelt a Jankovics Lajos kulturális szemle pályázatának anyagából rendezett kiállításon a veszprémi Bakonyi Muzeumban.

Kézdomboritásai és kovácsoltvas kompoziciói.

Konez István: A művészet "hinterlandja".

Napló . 1963 okt 6.

Novák Géza MDK

A képzőművészeti pályázaton dicsérő oklevélben részesült.

..: A Jankovics Lajos kulturális szemle - alkotásra ösztönöz.
NAPLO/Veszprém/ 1962. okt.18.

MDK.

Novák Géza

Kiállitási kritika

Napló/veszprém/ 1967 márc.2.

MDK

Novák Géza, építész

1969. szept. 6-án meghalt.
A farkasréti temetőben
temetik el.

—: Halálozás 11.

Népszabadság, Bp. 1969. szept. 11.

Novák Géza

A hamadik balatonfüredi tárlatra kiállít

Balogh Elemér: A műveszet előszalajtoká
Napló, Veszprém 1964. aug. 23.

Novák Géza MDK

füfőgyártelepi szakkör tagja

Részt vett a pályázaton és kiállításon.

Tanulmányfeje

Dr. Vajkai Aurél: A Jankovics Lajos Kulturális Szemle pályázatára beérkezett művek kiállítása a Bakonyi Múzeumban.

MAFLO/Veszprém/ 1962. szept. 1. 2. lap.

Novák Géza

Novák Géza okl. épitész, épitőmester, VI. Lázár-u. 7. ○114-576

Bptávb 1940 szept.

Bibliothèque Nationale

Novák Gyula

1877/8. I. esti tanfolyam

szül. ? Szobaferlő Erhardinál.

M. N. Museum VI. 148.

Novák Gyula

Sz. Budapesten 1862 febr.
4. Négy polgárit végzett.
Kobafestő akar lenni. Erhard
műhelyében dolgozik.
1876/7. I. esti tanfolyam a
Bpesti Munkarajztanodában.
1876/7. II. esti tanfolyam

Lelet, apulumi VI. 206.

4., Attila lakodalma. Készült édes apám, Torbágyi-Novák József Lajos festőművész, tanár „Attila" című nagy époszának megjelenése alkalmára. Méret: 13 X 12·5. Alakja négyszögletes. Gipszöntvény két példányban. Egyoldalú plakett. Felirása az alsó részen vízszintesen végig: „Édes Apámnak" domhorú betűkkel. – Három teljes ruházatú egész alak. Attila teljes fegyverzetben, baljában kardal, szárnyas sisakkal, kis mentében, palásttal, huszáros csizmában, en face. Menyasszonya Mikolt díszmagyarban, ködmenben, hosszú pettyes szokrnyában, hosszú fajfonattal, jobb karján menyasszonyi fütylával. Attila vállánál fogva magához szorítja Mikoltot. A másik oldalon áll balra fordulva profilban a hárasfeleket megáldó táltos, fején ősmagyar papi süveg, testén talár, baljában kehely, előtte az oltár lókopongával, melyről az áldozati tűz lángjai csapnak fölfelé. – Mesterjeg: bal felső sarokban: NOVÁK GY. A.D. 1931. Perem sima vonal. –

5., Cserkész érem. Készült az 1933.-iki világ-jamboree-ra. – Méret: 13 cm. átmérőjű kör. Gipszöntvény egy példányban. – Egyoldalú érem. Felirása az alsó egy negyed részben vízszintes domhorú betűkkel: International Jamboree. Budapest-Gödöllő. Fent jobb oldalon: IV. Bal oldalon: 1933. Három álló teljes cserkész alak: a fal oldali skót, a középső magyar árvalányhajas, a jobb oldali pedig arab cserkész egyenruházatban. A két szélsőnek zászló és cserkészhot van kezében, másik kezükkel a magyar cserkész ~~[illegible]~~ fogja. Virág díszes hármas halmon állnak. Mesterjeg jobbra lent: N. GY.

6. Virágos Budapest kitüntetési érme. Méret: 12 cm. átmérőjű kör. Brom érem három példányban. Egyoldalú érem. Felirása az alsó részben vízszintes szalagon domhorú betűkkel: VIRÁGOS BUDAPEST. Alatta: 19 ⊛ 30. Középen stilizált növény felette repülő madárral. Jobbról térdelő, balról álló női akt ápolja és öntözi. A jobb oldali lengő drapériával és balkezével fogja a növényt. A baloldali alak jobbjában tartja az öntöző kannát. – Perem: sima vonal. Mesterjeg hiányzik. –

7., Mária plakett. Méret: 8·5 X 9·5. Alakja: négysögletes; plakett. Gipsöntvény egy példányban. – Egyoldalú. – Felirata nincs. – Ötágú csillagos háttérből magyar hercegi koronás, glóriás modern Mária fej és ugyanolyan gyermek-Jézus fej emelkedik ki a felhők közül. Mária szakáin gyöngysor. Mesterjegy: 1932. NOVÁK Gy. – Perem: 1 cm. széles sima keret. –

Novák György

torbagyi

Ötvös és éremkészítő

Prokopius Béla

gyűjtése

MDK

Novák Györgyike, ip.müv.növ.

Madonna gyermekkel. Fent balra 130..1. Repr.
Tanárok Csajka István és Pál Lajos.

Az O. M. Kir. Iparmüv. Iskola évvégi munkabemutató kiállításáról. - Magyar Iparmüvészet. 1934.

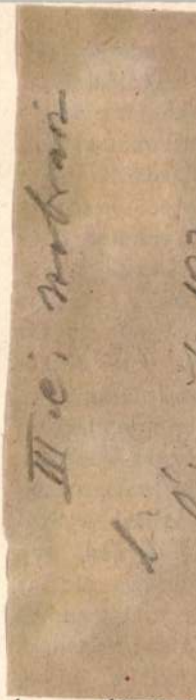

barangolásai közben több halmos telepet felfedezett. Míg tekintélyes szó- és kifejezés-,

boszlón.

E helyen csak elismeréssel említhetjük mindazokat, akik a Debreczeni Városi Múz őreit ásatásaiknál és gyüjtő-utaiknál közbe rással, kutatási engedély adásával, munká felfogadásával, vagy útbaigazítással és sz vendéglátással támogatni készek voltak. Ez Csank Jenő (az oháti lelőhelyek megfigyé sénél), Harstein Nándor (a macsi temp pótásatásainál), Nagy Sándor mátai biz (a hortobágyi ásatásoknál és gyüjtésnél), C tári Szűcs Kálmán (a guthi templomhel feltárásánál), Ujhelyi Kálmán plébános madaras-nagyiványi út alkalmával), Tr Henrik kútfúró-vállalkozó, Szabó László h tobágyi állomásfőnök, Gál Lajos, Hajas zsef számadó gulyások (a hortobágyi né rajzi gyüjtésnél.)

Számadások. A múzeum vezetősége tal a városi tanácshoz és a Főfelügyelőségh külön beterjesztett számadásoknak csup főbb tételeit és végösszegeit soroljuk elő következőkben:

1. *Állami segélyekből* az 1912. évi zá

vecskéjén gyümölcsözik.

Ugyancsak a házipénztár kezeli a *si múzeumi alap*»-ot, amely a gyarapí- s felszerelési kiadásokra és a terem-felvi- ók díjazására a házipénztár költségvetés évenként felvett segélyből táplálkozik. -ban e segély 3200 K volt.

számvevőség által összeállított zárószám- szerint a városi múzeumi alap 1913. évi es bevétele, az átfutó tételekkel együtt, 12·94 K, kiadása 6562·02 K. Maradvány 913. év végén 5050·92 K, mely nehány na híjával a Kereskedelmi és Iparbank- 14199. sz. betéti könyvön van elhelyezve. múzeumigazgatóhoz utalt előlegelszámo- és a múzeumi alap főkönyve szerint -ban felhasználtak: 1. gyüjteménytárak apítására 1. a könyvtárnál 175·98 K-t; szépművészeti tárnál 1185 K-t; 3. az ipar- észeti tárnál 46·32 K-t; 4. a régiségtárnál 35 K-t; 5. a néprajzitárnál 65·90 K-t; ösz- en 1806·55 K-t, amihez hozzászámítandó gyüjtő-utak, szállítások és fényképezés 4 K-t tevő költségei. II. felszerelésre,

lya és a debreczeni Diákotthon növendékei.

13. DÉS. A *Szolnok-Dobokamegyei Ethnographiai és Történelmi Társulat Könyvtárának* 1913. évi történetében nevezetesebb mozzanat nem fordult elő. Mivel a társulat évek óta nem működik, az áll. főgimnázium épületében elhelyezett könyvtár a gimnázium igazgatóságának vezetése alatt áll. Kezelője Teleki Endre gimn. tanár. A könyvtár túlnyomóan történelmi művekből áll s ezek között is sok az adattár. Újabban összefoglaló történelmi, szociologiai, földrajzi és más közérdekű művet szerzett be az évi államsegély terhére, amely a könyvtár gyarapításának egyedüli alapja. A könyvtár nyilvános s mivel a könyvtáros mindennap rendelkezésre áll, könnyen hozzáférhető, mindazonáltal mégis igen kevesen veszik igénybe, bár az érdeklődés az eddigihez képest emelkedést mutat. Az elmult év folyamán 47 látogató 88 művet vett ki.

A könyvtár 1913-ban 84 művel gyarapodott; jelenlegi állománya 1616 mű.

14. DÉVA. *Hunyadmegye Tört. Rég. és Ter-*

MDK

Novák Györgyi, ötv.-ip.müv.

ötvösművészi remekei ifj.Payer József rendezésében voltak láthatók.

Az Iparművészeti Társulatnak az Iparm.Muzeumban rendezett 50 éves jub.kiállításának résztvevői.

Magyar Iparművészet. 1935. 265.l.

MDK

Novák Györgyi, szobrászm.

a Kiplasztika termében szerepelt műveivel.

Az Iparm. Társulatnak az Iparm. Muz.-ban rendezett
50. éves jub. kiállításának résztvevői.
Magyar Iparművészet. 1936. 264. l.

Novák Györgyike, ötvös-ip.müv. MDK

ötvöstárgyakkal vett részt az 1932.év folyamán meghirdetett I.pályázaton/"Butorok és iparművészeti tárgyak"/ a és a nyertesek közé került.

Pályázatok. - Az 1932.év folyamán meghirdetett I.pályázat az Ip.m. Társulat részéről.
MIP.1933. 79.old.

tett, de a jog- és pénzügyi bizottság, majd a

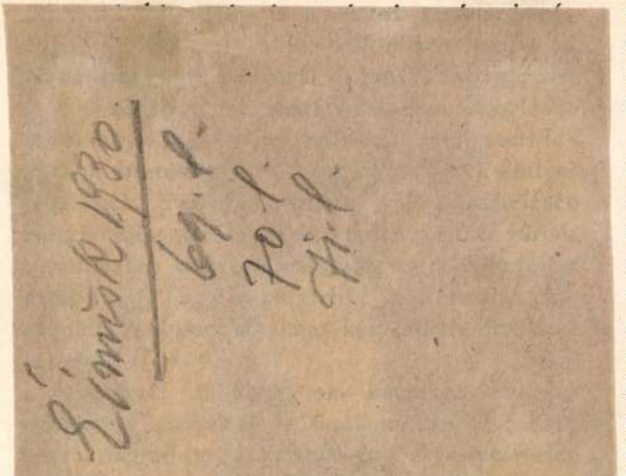

E háznak azonban nem lehet r
az, hogy félig-meddig bérbe adva,
neveljen nagy folyót, hogy évi egy
korona bérjövedelméből a közmüv
építési költségeit igyekezzenek g
Debreczen város közönsége tíz
ezt a házat, ahol egykor Csokona
ringott, kulturális czélokra, közr
ápoló és terjesztő intézmények ha
sárolta meg. A múzeum mostani
nek elégtelenségéből és túlzsúfoltság
mazó bajok és panaszok indította
múzeum vezetőségét, hogy a Csoko
bérbeadott helyiségeit is reklamálja
számára; annyival is inkább, mert
kedvezőbb körülmények mellett s
hető, hogy a közművelődési ház h
tendőn belül rendeltetésének átad
A városi tanács méltányolta is e s
kat s a múzeumi bizottság decz.
tott üléséből kelt javaslatához kép
bérbeadott utczai lakrészét 1914.
felmondotta, hogy a múzeum ott
szobát és a néprajzi tárat bere

hatjuk inkább: mindjárt az út kezdetén zátonyra jutott. E tárgyban dr. *Balthazár Dezső*

ctőleg vele szemben felállíttatnak. nban, a szűk anyagi keret, mely- yvtár mozogni kénytelen, a főis- mányok megszaporodott képvise- ételt segélykéréseiknek az állam- ltal történt elutasítása olyannyira a könyvtárral szemben támaszt- etelmények kielégítésének, hogy gély nélkül a f. év szeptemberé- iló egyetem még fokozottabb köve- aligha fog tudni megfelelni.

tár eddigi látogatottsága alapján bb azonban az egyetemi könyvtári rgalomra való tekintettel, fölmerült nyvtár czéljaira igénybeveendő új endezésének halaszthatatlan szük- berendezés költségeit rendes évi se keretében még nem birja a iért is e czélra szintén egy nagyobb zközlését kérte az államkormánytól, lelő évi járulék, akár a járulékok- lelő egyszeri megváltási összeg A jelenleg élvezett 1800 K anis oly elenyészően csekély, hogy

turpalota fölépítése czéljának megfelelőleg csak úgy valósítható meg, ha az építkezésre a már megigért összegen felül legalább még 100.000, berendezésre pedig 50.000 K állam-segélyt nyer.

A múzeumi bizottság a kulturház elhelyezése felől is nyilatkozott és új javaslattal lépett a tanács elé, abban a meggyőződésben lévén, hogy az általa indítványozott helyen az építkezés előbb megkezdhető lesz és ez a hely sokkal inkább megfelel a közművelődési ház igényeinek, mint a hatvanutczai 23. és 25. számú telek.

A fordulat így állott elő. A Péterfia-utczai 30. sz. ház tulajdonosa ezt a házat megvételre kínálta a városnak, körülbelül 175—180.000 K-ért. A ház 677 □-öl telekkel bír, dél felől pedig szomszédos a város birtokában levő 28. sz. a. katonai fogházzal, amelynek udvara 830 □-öl. A két telek tehát együtt kevés híján egy katasztrális hold és csaknem 300 négyszögöllel tágasabb a hatvanutczai teleknél. Rajta könnyen elhelyezhető akár 3000 □-m. beépített területű palota is, minden

Novák György

Ötvös

1933. szakoklevelet nyert, elégs.

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 48 l.

Novák Györgyike

Ötvös

1933. képesítő oklevelet nyert, jó

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 48. l.

194. kép. *Thuribulum, XII. század.*

TÁL,
a Bűnbeesés trébelt jelenetével és körirattal.
Nürnbergi munka, 1500 körül.
Réz, átm. 29·5 cm.
Gerevich PA, 260. l. — Egyhműv. k
1930., 401. szám.

TÁL,
Ádám és Éva trébelt alakjával.
Nürnbergi munka, 1500 körül.
Réz, átm. 29 cm.
Gerevich PA, 260. l.

TÁL,
Agnus Dei trébelt képével és felirattal.
Nürnbergi munka, 1500 körül.
Réz, átm. 39 cm.
Gerevich PA, 260. l.

TÁL,
Szent György trébelt képével és felirattal.

Novák György

Otvös

l. Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 41. l.

Többször

Novák Györgyike

Ötvös

1926-1933

Iparm.Isk.Évk.

1930-34. 46-1

belseje nagyvárosi jellegű, élénk a forgalma is. Lakosainak száma meghaladja a 180.000-et. A Kulpa nyílásában *Károlyváros* a Túrmező gazdasági középpontja, s É-on *Varasd* (Varaždin) a Dráva hasonlónevű, de már a Dráva völgyére szolgáló medence gazdasági középpontja. Ez a medence olyan sűrű lakosságú, mint a Muraköz.

A Karszt-vidék.

Mutasd meg a térképen a Zágráb—Károlyváros—Fiume vasútvonalat! Melyik hegységen megy át a vasútvonal? Mi a neve a tengerparton vonuló, s a vele párhuzamosan futó hegységnek? Hol ered a Kulpát tápláló Korana folyó? Hol folytatódnak a Dinári-Alpok? Rajzold a térképbe a Száva és a tenger vízválasztóját! Figyeld meg a Karszt folyóit! Hol erednek, s hová torkollanak? Fiumén kívül találsz-e nagyobb települést az Adriai-tenger partján? Hová folyik az Una folyó? Olvass le néhány magassági számot a Karsztban! Hogyan ereszkednek alá a hegyek a tengerre? Van-e terjedelmes parti síkság? Milyen irányban sorakoznak a part előtt a tengerben levő szigetek? Melyek a legnagyobbak köztük?

A Zágrábi-medence és a tenger között sajátságos világ terül el. A haszontalan mészkő és dolomit világa ez, a *Karszt-vidék*. Ennek már semmi köze nincsen a Dunántúlhoz. Abban különbözik a Kárpát-medence tájaitól, hogy csaknem egész

Novák Györgyike

nebrán
Madonna felhők és
csillagok közt c.;
plakettjével vett vesz
az alábbi kiállitáson

Kunsth. Mus. Ung.
Medaillen 1934

Novák György
ötvös
Csajka István és Pál Lajos
tanítványa az Iparművé-
szeti Iskolában.
Madonna gyöngyből
készítette fenti
Repr-

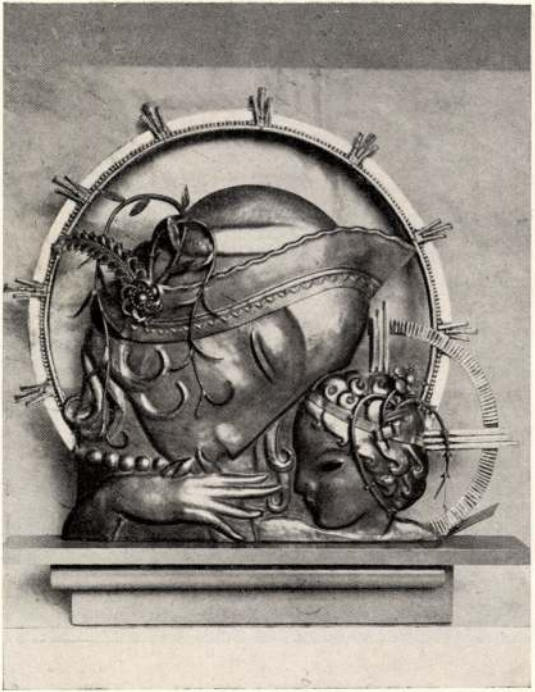

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1934. 130. l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

Az Országos Magyar Iparmüv
Múzeum és Iskola közlönye. -
Megjelenik évente öt kettős szár

UNGARISCHES KUNSTGEW

Offizielles Organ der Landesgese
und der Kunstgewerbeschule. -
Erscheint jährlich in fünf Dopp

HUNGARIAN APPLIED ART

The Official organ of the Hun
School of Applied Art. — Edit
Appears yearly in five double

Szerkesztőség és kiadóhivatal **BUDAPE**
Schriftleitung und Geschäftsstelle
Editorial Office **POSTATAKA**

Az ORSZÁGOS MAGYAR
Iparművészet"-et illetményként
címre küldeni.

TARTALOM — INHALT — CON

Gerő Ödön: A Györgyi Káln
Gedächtnisausstellung. —

Ybl Ervin: Iparművészet és szo
Kunstgewerbe und Bildha
stellung. — Applied Art
Exhibition .....

Reiter László: Könyvművészet
kunst in der Kálmán Gy

Novák György
ötvös
Madonna a gyermekkel,

repr.
Magyar Iparmüvészet
1934. 130 l.

Csajka István és Pál Lajos tanítványa

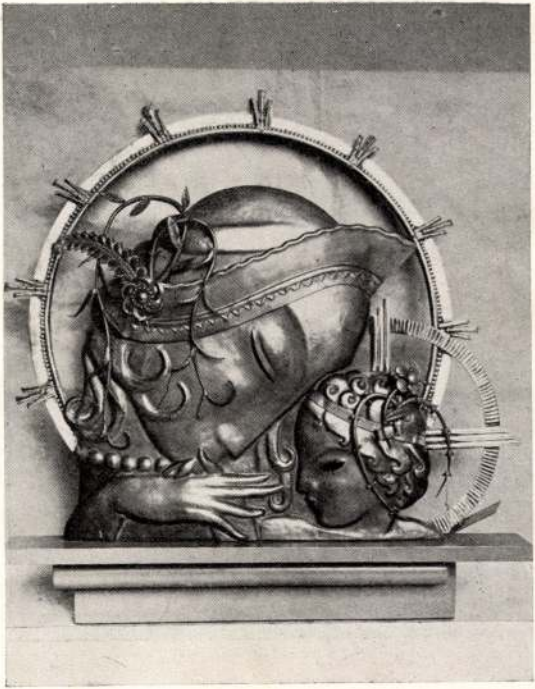

Novák György

ötvös

Csajka Johann és Pál

Lajos tanítványa

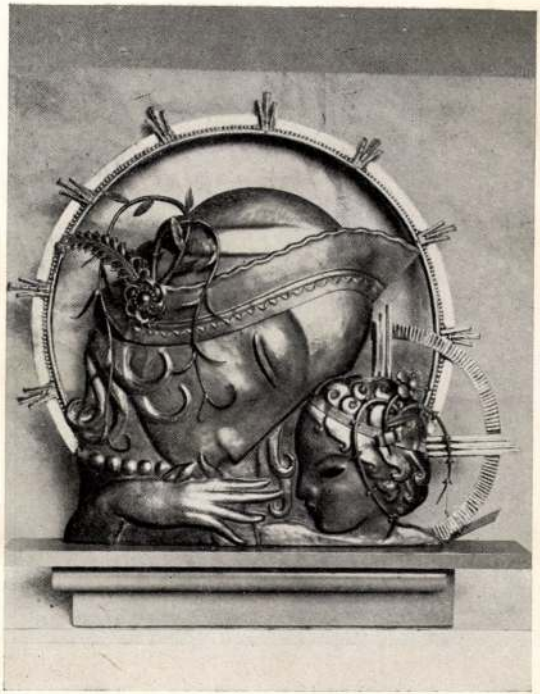

Magyar Iparművészet

1934. 130. l.

Torbágyi Novák Györgyike

Geboren zu Rákospalota am 16. Mai 1916 absolvierte sie die fünf Jahrgänge der Kunstgewerbeschule zu Budapest sich dem Goldschmiede- und Medailleurfach widmend, wobei József Remenyi und István Csajka ihre Meister waren. Nach Erlangung eines Anerkennungs-Diplomes der Schule führte sie Studienreisen nach Wien und Österreich.

7 müve felsorolva

Ilu Pomagyérem 312 l.

Hadsereg.

Magyar gyalogos.

Az őrház előtt lábhoz ere
gyalogos jobb kezét a bástya
fegyverét fogja. Öltözete: hár
hér mellény és kabát piros bé
kával, piros szűk nadrág és t
a kép alatt: Ungarische Jn
és jelzése balról: AB.

Színes kny., mér

Szn. 176
634-90

Novák György

otvoř

1926–1929

Éimisk 1930. 86 l.

izétől körülvéve látjuk LE-
örök és keresztény csapatok
-csata felett, GEN. DE SOUCHES
arczképei szemlélhetők. Felira-

tze Beschreibung der Stadt Leventz,
ffte eigent-
der Herrlichen Victori und Feld-
Ihr Excell. Herrn Feld-Marschalln de
ri, wider Gregori Sicka, Fürsten aus
m Vezier von Ofen, denen Bassa von

l, und Aly Bassa von Gran, gesche-
i 1664.
sábos szöveg után: A. Die Stadt
H. Ansatz des Treffens befejezésű

retei 16.5:27 cm.
19-911
911-2
lt. 4303.

Novák

N. 6. *Györgyike, torbágyi,* ötvös és éremművész, * Rákospalota 1916 máj. 16. A bpesti iparművészeti iskolában Reményi Józsefnél és Csajka Istvánnál tanult, azután Bécsben képezte magát. Számos plakettet készitett.

Ec. G. II 207 l

Ernst Ludolf

4575. Meyer ~~Ludolf Ern~~
Sz. Hannoverben 184

Alsó szász

Parasztszoba belseje, a
~~ég~~ a nagy köpülő válik ki, kö
szegre akasztott ruha takarja
asszony ül, ki az ölébe vett e
kendővel körötte be és ~~vállá~~
párkányán és a polaokon
lámpás lóg. Jelése alól jo

Fa, mér. 29.8:3
200 K.-- Grof Andrássy Dé
9-én /621-913/.-- A Magya
913/.-- ~~Átvétetett 1913 á~~
lentetett 1914 márczius 3

MDK

Novák Henrik

Hajóépitès, monotypia

Magyar Néprajzi Múzeum – 6000 db – 64.85783

Studio 64 - Fiatal képzőmüvészek 5.kiáll. Ernst Muz.
1964. dec. 13 l.

ak a madarak fogásához?
ollát és mire használják?

MDK

Novák Henrik

Magyar plakát 66. 5.magyar plakát kiáll.
Mücs. 1966. dec.

9000 - 66,5 - 625158 Pátria ny.-

Novák Henrik

Élyer május 1 (1964)

c. plakátja szerepel a
politikai plakát kiállításon
a Nemzeti galériában /repró/

Népművelés 1965 X.m. 33old.

Pedro

Novák Henrik grafikus M.D.K.

Díjazva a pályázaton

III' dij

A május 1-i plakátpályázat díjnyertesei

Magyar Nemzet 1965. május 1. 3.l.

Plakát

Novák Heinzik:
Május 1. (19 x 84)

1963.

M. A. Hrch.

Prospektus anilap

Novák Henrik:
Mezőgazdasági
szakkönyvek

1963

Gomagolás

Novák Henrik:
Gól jatéka

1963.

Novák Henrik, grafikus

I. díjat nyert.

MDK

–: Beszédes plakátok A beszélő köntöshöz 8.

Népszabadság. Bp. 1969 márc. 12.

MDK

Novák Henrik, grafikus

I. díjat nyert.

–: Filmplakát – pályázat

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. március 15.

Novák Henrik, grafikus MDk

3000 Ft-os harmadik díjat nyert.

–: Kiosztották a május 1-i plakátpályázat díjait 13. l.

NÉPSZABADSÁG, Szn. 1963. máj. 1.

Novák Henrik MDK

Hajóépitès, monotypia

Ernst Muzeum 1964.Fiatal Képzőm.V.Kiáll.

Novák Henrik MDK

Szerepelt a IV. Magyar Plakátmüvészeti Kiállitás anyagából készült győri /Lenin uti mücsarnok/ kiállitáson.

"A francia kerámia kiállitás"

Rács Ernő: Érdemes megnézni.

KISALFÖLD; 1962. jul. 29.

Novák Henrik

Szerepel a IV/ plakátdriállításban a Műcsarnokban

Vigilia, 1962, 4 sz., 240 old.

Novák Henrik, grafikus

MDk

Érdekes művészetnépszerűsítő plakátjával szerepel a IV. Magy. Plakátbiennale Plakát = Kiállításon.

Pécsi Imre: Mai plakátművészetünk a mérlegen 7.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jan. 7.

Novák Henrik

Figurák papírnyomat

42 x 59 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat

1972. jul. – szept.

Novák Henrik, grafikus

L. Mátis K.

Goór I: Művésztelep – 75-89

Forrás, Kecskemét, 1980-marc. XII/3

Novák Henrik (Bp. 1938-

festő

Kiállítás a Fényes Adolf teremben

1978. január 19 - február 12-ig.

- katalógus a könyvtárban -

Ly. 4850/78

Novák Henrik, festőművész

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

NOVÁK HENRIK

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

1978 JANUÁR 19-ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN, DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

FARKAS ÁDÁM
SZOBRÁSZMŰVÉSZ

FÉNYES ADOLF TEREM
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

DAILY NEWS

Henrik Novák

1978 FEB 8

1021

Ausstellungen:

Nationalmuseum: Hier sind gegenwärtig zwei „traditionelle" und eine neue, besonders sehenswerte Ausstellung zu empfehlen. Die ersten beiden: Geschichte der Völker Ungarns von der Urzeit bis zur Landnahme, Geschichte Ungarns von der Landnahme bis 1849; in der dritten werden die unlängst an Ungarn zurückgegebene Königskrone und die Krönungsinsignien gezeigt. Letztere Ausstellung ist Dienstag, Samstag und Sonntag von 10.00-18.00 Uhr, Donnerstag von 12.00-20.00 Uhr zu besichtigen.

Museum der Bildenden Künste: Jugoslawische Bildhauerkunst der Gegenwart.

Nationalgalerie: Griechische Kunst der Gegenwart.

Kunstgewerbemuseum: Design – industrielle Formen in der Wohnung.

Ethnographisches Museum: Ungarische Hirtenkunst.

Adolf-Fényes-Saal: Gemälde von Henrik Novák.

Institut für Kulturelle Auslandsbeziehungen (Bp. V., Dorottya u. 8): Experimente des V-Etudios mit Kunststoffen.

Kunsthalle: Malerei '77 – Im Rahmen dieser Ausstellung werden Schöpfungen von 240 ungarischen Malern der Gegenwart gezeigt. Diese Ausstellung, die in Wirklichkeit nur zum Teil ihrem Titel entspricht, in dem es heißt, sie umfasse Schöpfungen aus dem Jahre 1977, löste recht heftige Diskussionen im ungarischen Kunstleben aus. Von den 288 Mitgliedern der Sektion Maler im Verband Bildender Künstler blieben 48 der Ausstellung fern. Die Kritiker jedenfalls sind sich darüber einig, daß dem Besucher auf dieser Ausstellung mindestens 50 Werke von bleibendem Wert präsentiert werden.

INTERFOTO MTI/AP

rem Flug von London nach Australien startete der Engländer old mit seinem Doppeldecker „Tiger Moth" zur Neuauflage dieses arseille. Cysters Frau Cherry und ein Unbekannter winkten zum

negszólít"

ell lennie, amelyben művészet és Isten
FOTÓ: ARCHÍV

500 forintos tagdíjjal támogatják a Nemzeti Színház Baráti Társaságát, amely második összejövetelét április 3-án tartja a Várszínház Refektóriumában. A társaság nyitott, minden érdeklődőt vár tagjai sorába.

T. G.

● Beethoven szülővárosa, Bonn öt év után 1997-ben rendez ismét ünnepségsorozatot a nagy német zeneszerző emlékére – jelentette be a minap Marc Soustrot főzeneigazgató a sajtó képviselőinek. 1997. szeptember 17. és 28. között harminc koncertet terveznek, kizárólag Beethoven szerzeményeiből. Az ünnepségek programján karmesterverseny és tudományos konferencia is szerepel. Műsorra tűzik többek közt a Leonóra-nyitány 1806-os változatának ősbemutatóját és Beethoven összes szimfóniáját.

● Eddig ismeretlen Goya-képet találtak a madridi Puerta del Sol téren lévő, a város önkormányzatának tulajdonában lévő „Óraépületben", amelyben hónapok óta felújítási munkálatok folynak. A képet az ott dolgozó építőmunkások találták meg az épület egyik, hosszú évek óta lezárt szárnyában. A festmény két héttel ezelőtt került elő, de hivatalosan csak pénteken jelentették be, hogy megtalálták.

Iskola vagy videodiszkó

„A józsefvárosi oktatásba nem éri meg befektetni..."

A józsefvárosi önkormányzat a szülők és a tanárok élénk tiltakozása ellenére május 20-i hatállyal felszámolja a Jázmin Általános Iskolát. Az VIII. kerületi polgármesteri hivatal azzal érvel az iskola megszüntetése mellett, hogy túl sok iskola működik a kerületben. A szülők és a tanárok fel vannak háborodva: a mai napig nem tudják elfelejteni a polgármester *Csécsei Bélának* a múlt év végén megtartott szülői fórumon elhangzott mondatait, amikor is az egyik roma szülő felvetésére, hogy a kerületben már így is túl sok szórakozóhely van, és ezért inkább az oktatást kellene fejleszteni, a polgármester kifejtette: a mai gazdasági helyzetben nem éri meg iskolát fenntartani.

Az iskolabezárásnak egyébként más pikantériája is van. Az egyik az, hogy a volt igazgató végkielégítéssel távozott, míg a tanároknak az önkormányzat szerint nem jár végkielégítés. A másik az, hogy miután az iskolabezárás hírére tavaly sokan átíratták gyerekeiket másik iskolába, most az önkormányzat az iskola kis tanulói létszámát is a bezárás indokául hozza fel. Az ügy harmadik, ennél sokkal komolyabb vonatkozása az, hogy a Jázmin Általános Iskolában számos igen problematikus gyerek tanul. Az ő számukra indították az úgynevezett „fejlesztő osztályokat", ahová túlkoros, részben intézeti, illetve gyógypedagógiai kezelésre szoruló gyermekek jártak. Ezeket az osztályokat az önkormányzat nyomására felszámolták, s az itt tanulókat áttették a normál osztályokba, amelynek katasztrofális következményeit ma még felmérni sem lehet. Ezeknek a diákoknak az önkormányzat elképzelése szerint egy év alatt (!) kellene elérniük korosztályuk színvonalát. Az iskolában tanul néhány értelmi fogyatékos gyermek is, akiknek szakértők szerint itt volna a legjobb helyük.

Mindez azonban nem hatja meg a VIII. kerületi önkormányzatot. Az iskola kétségbeesett tanárai már csak abban bíznak, hogy ügyvédjük segítségével ki tudnak állni a diákok érdekei mellett, és ha már az észérvek nem győzhetnek, immár jogi úton fel tudják venni az egyébként egyenlőtlennek tűnő harcot a nem ritkán cinikus hangot megütő önkormányzat ellen.

Tóth Szilárd

Mi lesz a Tháliával?

Ezt egyelőre még senki nem tudja. A Nagymező utcai színház sorsa – s vele együtt a Tivoli Színházé, amely majd csak ezután kezdene működni a Bábszínház égisze alatt (bár még ez sem biztos) – talán két nap múlva, március 13-án tisztázódik valamelyest, amikor a főváros kulturális koncepciója kerül a közgyűlés elé. A koncepció a színházak (a Thália, a Tivoli, s az ez évben lejáró igazgatói megbízatások révén érintett más társulatok) ügyén kívül foglalkozik az egyéb kulturális és művelődési intézmények jövőjével is. Az eredményt e pillanatban természetesen nem tudjuk, de az előjelek a két héttel korábbi közgyűlésen történtek után nagyon nem biztatóak.

Éppen ezért hívta össze ma, március 11-én, hétfőn délután 14 órára a *Thália Színház* igazgatósága és társulata azt a sajtótájékoztatót, amelynek egyetlen tárgya és témája: *a színház jelene és jövője*. Azt szeretnék, ha még a közgyűlés előtt – ha már a városatyák eleddig nem voltak kíváncsiak az ő véleményükre a saját ügyükben, s nem kívánták tudni a szakma álláspontját sem –, nos, azt szeretnék, ha most a nyilvánosság számára is elmondhatnák, hogy vélekednek a velük kapcsolatos, és már-már döntésszintűnek beállított elképzelésekről. (A tájékoztatón elhangzottakról holnapi számunkban számolunk be).

(t. i.)

Hagyományőrzés és megújulás

Kolozsvári textilművészek művei a Vármegye Galériában

Régen hallottam Erdély földjéről jó híreket. Legyen az művészet vagy egyéb kulturális megmozdulás. Ezért riadoztatta szívemet a Vármegye Galéria kedves meghívója: kolozsvári textilművészek gyűjteményes kiállítását rendezték meg – ízlésesen és nagy szeretettel.

Mit tudunk róluk? Sokat és keveset. Nem is olyan régen, még minden falusi asszony maga szőtte meg fehérneműjét, a ruházatát, abroszát, zsákjait... Falvédőket szőttek, futószőnyegeket rongyból, gyapjúból, mintás ágytakarókat, csergéket és párnacsúpokat – írta *Gazda József* előszavában. – És hogy volt – és nem csak belterjesen – egy nemes értelemben vett igény is, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a XVI. századtól Keleten, török földön külön stílusa, mintrendszere alakult ki az Erdélybe irányuló csomózott szőnyegeknek, az ún. erdélyi szőnyeg... „S csíkban virágzott a székely festékesek művészete. Vagy félezer kilométerrel odébb az előbbivel rokon torontáli szőnyeg..."

Ez volt a gazdag múlt. És milyen a jelen? Hagyományőrző és megújuló. Hiszen alakuló műfajról van szó: az utóbbi évtizedekben nagykorúsodott nemcsak nálunk, de szerte a nagyvilágban is. Fejlődése felívelő, mert a textil más művészetágakkal szemben nemes anyagból építkezik (fölhasználva a legmodernebb kellékeket is: manilai spárgától a viszkózáig). És akkor még nem említettük a színeket, hogy a világos, a sötét vagy a harsogó elmondja a századvég emberének zaklatott üzenetét.

A tizenhét művész a lehetőségek teljes eszköztárát felhasználja: felszedések, csomózások, gobelinszövések, keleti technikák, horgolások, bogozások, és soha nem használt új (háromdimenziós) kísérletek eredményei.

Elsőként Gazdáné Olosz Ella nevét kell megemlítenünk. Az 1993-ban, ötvenhat évesen elhunyt jeles alkotó – nem is olyan régen – egész életművével mutatkozott be. A Kalevala világa bomlik ki barna és szürke súlyos fogalmazású gyapjúszőnyegén. Pongrácz Antónia (1935–1995) sincs az élők között. Niké utolsó ruhája vérarany őszi (réz) levelekből lett varrva.

Basso Stanescu Elena Ablaka óarany-ezüst-zöld-kék színek szép kompozíciója. *Bitay Katalin* és *Branzas Ana Reveca* egyetemi oktató, mindketten a képírás selyemfehér lehetőségeit kutatják. *Dobra Covic Adriana* jól kihasználja a fonalak hullámos vonalait. *Horváth Bugnariu* vegyes technikával szép összhatást ér el. *Károly Zöld Györgyi* kompozíciója földön heverő sík idomok modern tárhatása. *Moraru Liliana* modern és régi motívumokat „szelídít" össze, *Nagy Dalma* munkáin látszik, hogy a festészetben is komoly eredményeket ért el, *Serban Doinánál* minden mozgásban van, *Szabó Bokor Márta* titkokból szőtt gúnyácskája leheletfinom fémszőttes...

Gheorghiz Mariana Áldás című műve a temesvári forradalom fájó-szép napjait idézi. A sejtelmes kereszt apró perecekből komponált üzenet: az egymás mellett élő népek egymásrautaltságáról!

Novák Ildikó 1994-ben a legjobb külföldi kiállítónak járó UNESCO-díjat kapta Szombathelyen. A természet a művész tanítója című képét ars poeticának is felfoghatjuk: a természetes anyagok mellett új és új anyagokat használhat fel az alkotó, hogy mondanivalója minél jobban megközelítse az igazságot.

A kiállítás létrehozója és rendezője az Erdélyi Művészetért Alapítvány. A halálos veszélyben lévő erdélyi kultúra megmentésén fáradozik. „Az esztelen terror és homogenizálás embertelensége el akarja tüntetni az erdélyi magyar és német kultúrát – olvashatjuk az alapító felhívást. – Ennek megakadályozá[sa] vitathatatlan kötelessé[ge] amelyet politikai határ[ok] bénithatnak érvé[nyre]. Akinek módjában [áll] akar, hozzái[járul] pest-buda[i] zete[t] s

Felveszi a versenyt a multinacionális cégekkel

Startra kész a vásárhelyi dohánygyár

Veszelovszky László évek óta sikeres vállalkozóként tartják számon Hódmezővásárhelyen. Neve azután vált ismertté, hogy a belváros egyik éttermében felkapott szórakozóhelyet varázsolt. Most viszont úgy emlegetik, mint aki nem ismer lehetetlent, hiszen újabb ötletének eredményeként – többedmagával – olyan vállalkozásba kezdett, amellyel multinacionális cégekkel kívánja felvenni a versenyt.

– Mi késztette arra, hogy olyasmibe fektesse megtakarított pénzét, ami bizony kockázatosnak bizonyulhat? Magyarországon ugyanis a meglévő dohánygyárak külföldi befektetők tulajdonába kerültek, így tőkeerős konkurenciával kell számolni a piacon. Úgy véli, sikerül helytállni?

– Miután megspóroltam bizonyos összeget, sokat töprengtem azon, mibe is invesztálhatnám a pénzt. Tisztában voltam azzal, hogy a cigarettagyártás régebbi idők óta jelentős haszonnal jár. Annyi pénzem viszont nem volt, hogy egyedül próbálkozzam egy dohánygyárnak a létrehozásával. Társakat kerestem és találtam. Tavaly májusban, a versenytárgyalást követően, az általunk alapított V. Tabac Rt. tulajdonába kerülhetett a Puli Kft. két üzemcsarnoka. Ám ezzel még nem kerültünk sínre, mert hiányoztak a megfelelő gépek, berendezések. Ezt a kérdést is sikerült megoldani. A sátoraljaújhelyi dohánygyártól vásároltunk gépeket. Természetesen szakemberekre is szükségünk volt, akikből a környéken egyetlenegy sem akad, mivel ebben a régióban nincs múltja a dohányfeldolgozásnak. Tudomásunkra jutott, hogy a pécsi dohánygyár privatizációját követően több szakembert elbocsátottak, köztük a termelési igazgatót is. Őket kértük meg, legyenek a segítségünkre. Vállalták a munkát.

– Végérvényesen átköltöztek Hódmezővásárhelyre?

– Egyelőre szállást biztosítottunk a részükre. Megállapodtunk abban, hogy mindaddig maradnak, amíg nem tanítják meg a szakma fortélyaira azt a mintegy kétszáz embert, akit Vásárhelyről és a környező településekről foglalkoztatni szándékozunk. Az sincs kizárva, hogy a pécsiek közül többen itt szeretnének majd végleg letelepülni a családjukkal.

– Információink szerint nem kevés utánjárással sikerült elérniük ahhoz a ponthoz, amikor már bizton állíthatják: elgördült minden akadály a gyár üzembe helyezése elől. Sokat kilincseltek azért, hogy április közepe táján elkezdhessék a termelést?

– Bizony rögös volt az út célunk eléréséig. A beruházás folyamán pénzügyi nehézségeink adódtak, ezért kénytelenek voltunk hitelért folyamodni a bankokhoz. Próbálkozásaink sajnos nem jártak sikerrel. Volt annyi pénzünk, hogy az épületeket, a gépeket megvásároljuk, de a termeléshez szükséges alapanyagra már nem.

– Több helyről is hallottuk már, hogy egyes pénzintézetek inkább a multinacionális cégek érdekeit szolgálják, s ennek következtében megtagadják a hitelek folyósítását a magyar magánbefektetőknek. Nem gondolja, hogy emiatt nem siettek a bankok a segítségükre?

– Ezt sem tartom kizártnak, de nincsenek bizonyítékaim, hogy ilyesmit állítsak. Az Országos Kereskedelmi és Hitelbank mindenesetre elutasította a pályázatunkat.

– Ezek után hogyan sikerült előteremteni a termelés beindításához szükséges pénzt?

– Magánbefektetőket kerestünk és találtunk. Büszkék vagyunk arra, hogy a V. Tabac Részvénytársaság által üzemeltetett dohánygyár lesz az egyetlen az országban, ami magyar tulajdonban van. Ennek egyébként óriási a jelentősége.

– Miért?

– Mert az alapanyag 85 százalékát magyar dohánytermelőktől vásároljuk meg, és mindössze 15 százalékát a keleti piacon, vagyis túlnyomórészt igen jó minőségű dohánnyal dolgozunk. Üzemünk beindulásával a magyar dohánytermelőknek sem kell áruértékesítési gondoktól tartaniuk, mert éppen rájuk számítunk, és tiszteséges árat fizetünk nekik.

– A magyar dohánytermelőknek ez minden bizonnyal megnyugvást jelent, de vajon önök hogyan boldogulnak majd a piacon?

– Azt gondolják, nem lesz keletje az általunk gyártott cigarettának? Kiváló minőséget ígérünk, amihez sajátos receptúrával rendelkezünk. Nem tudom, mennyire vannak tisztában a cigarettagyártással, de ennek is megvan a titka, miként a Pick szaláminak, a Coca-Colának. Erről szakembereink gondoskodtak.

– Milyen név alatt kerül piacra az önök által gyártott cigaretta?

– A Pannonia nevet fogja viselni. E termékcsalád alapváltozata a soft, amit különböző változatban állítunk elő, mint például a lights, az extralight és a mentol. Hasonló minőséget más gyártók csak drágábban kínálnak. Nincsenek kétségeink afelől, hogy zavartalannak bizonyul majd a Pannonia termékcsalád forgalmazása. Nincs szándékunkban titkolni, hogy a bajai Onert részvénytársasággal kötöttünk szerződést, amely kizárólagos forgalmazója lesz a Vásárhelyen gyártott cigarettának. Hogy melyik híres emberre esett a választásunk, aki vállalta, nevével és a róla készült fotóval segítségünkre lesz a reklámhadjáratban, az majd kiderül az Új Magyarország hasábjain is, amikor áprilistól folyamatosan hirdetjük a Pannonia termékcsaládot.

– Ennek a gyárnak az üzembe helyezését követően nyilván az állam kasszája is duzzad bizonyos összeggel. Számításaik szerint mennyivel?

– Évente közel kétmilliárd forinttal. Ha a városban maradna ez a pénz, az önkormányzatnak bizonyára nem kellene szigorító intézkedéseket foganatosítania. Csak egy példát említek, ennyi pénzből a legrövidebb idő alatt kiépíthetnék a város csatornahálózatát.

Bálint József

NOVÁK Ildikó

kiáll. Kolozsvár, 1992

ism. MURÁDIN Jenő: Kolozsvári kiállitások. =
Uj Magyarország, 1992 dec. 22. 10.

kom 20. storočia jednou z najživších náboženských obcí v šarišskej župe. V tej dobe v obci postavili aj malý murovaný bet hamidraš a obec mala zase vlastného rabína, ktorý založil aj ješivu. Bola tam mikva a niekoľko dobročinných spolkov. Posledný rabín MOŠE GINSBERG zahynul v koncentračnom tábore.

V Lipanoch sa narodil dr. HENRICH NEUMANN, univerzitný profesor na lekárskej fakulte vo Viedni, jeden z najznámejších špecialistov na choroby ušné a krčné. Za svoju vedeckú prácu obdržal od Františka Jozefa I. maďarský šľachtický titul s predikátom Héthársi (z Lipian).

Synagógu dala náboženská obec v Lipanoch roku 1929 postaviť na mieste, kde predtým stála prvá drevená z roku 1859. Projektantom bol Ing. EUGEN BÁRKÁNY z Prešova, ktorého poverili aj vedením stavby. Stavebný náklad bol asi 350 000 Kčs. Rozmery budovy sú 12 x 19 m. Na fasáde sú do umelého kameňa vytesané rôzne motívy zo židovského náboženského života. Na múre smerom k východu a na ulicu je ako hlavný motív plasticky vytesaná menóra. Dnes je v budove sklad.

MDK

Novák Ignác épitész

Épitőipar, 31.sz. 1908.aug.2. 31o 1.

MDK

Novák Ignác, ép.

154045. Kellner József /I., Kánya-u.9./ az I. Sashegyi-ut 12877 hrsz.a. földsz.ház.
/2.

Magánép.engedélyek Bpesten.- Váll. Közl. 1908. jul.29
3.l.

NOVÁK I.L.festő

A Népr.Muz-Adattárában vannak rajzai a hódmezővásárhelyi cigánykovács készitette szines,virágos festésü ruhafogasokról,egy-egy sorozat kulcslyukvasalásokról, egyéb vasalásokról és házoromdiszekről. 290.old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest,1954

Novák és Góth

tervezték a bpesti III. ker. polgári leányiskola épületét. 3 emelet, manzard, 23 osztály-terem.

13

ezenfelül 1 igazgatói és 2 szolgalakást. Az összes épitési és berendezési költség 740.000 korona, amiből egy osztályteremre 32.000 korona, 1 m³ beépitett térfogatra 20 korona esik. Tervező épitészek: *Novák és Góth.*

Kabdebo Gyula: A fővárosi ny iskolaépületei Gyuthi T. Fév. almanach 1913–15. 131, 132 l.

K.

üti, IX. ker., Gyáli-úti kislakásos telepen. A közp. könyvtár pedig ideiglenes, de a maihoz képest sokkal jobb elhelyezést nyer a IV. ker. Gróf Károlyi-utcai megszüntetett elemi iskolában.

7. Muzeumi és képzőművészeti ügyek.

A muzeum nagyobb vételek (Weiszberger, Vajda-féle gyüjtemények, Blaha Lujza ereklyéi), hagyományok (Zichy Jenő gr. gyüjteménye) stb. által annyira szaporodott, hogy anyaga nem fér el a városligeti régi épületben. Ezért, valamint annak következtében, hogy a *képzőművészeti* vásárlások, melyek évi dotációja 1913-tól már 55.000 K, egyre jobban arra törekszenek, hogy idővel szép fővárosi *galléria* keletkezzék, a közel jövőben föltétlenül szükséges a muzeum uj, megfelelőbb elhelyezése, s ez alkalommal a muzeum átszervezése is.

Nyilvános szobraink az utóbbi években következőkkel gyarapodtak: Washington-épületeit szépen díszítteti élővirágokkal, s a nevezett egyesületet nagyobb segélylyel támogatja.

8. Egyéb közmüvelődési ügyek fejlesztése.

A levéltárra nézve végrehajtották az uj szervezési szabályrendeletnek azt a célzatát, hogy a merő kezelési hivatalból elsősorban a közigazgatás, azután pedig a székesfőváros politikai, gazdasági és kulturtörténetével foglalkozó szakemberek igényeinek is megfelelő tudományos intézet is legyen. A levéltár személyzetét ennek megfelelőleg magas tudományos képzettségü szakemberekkel is kiegészitették és ezek számára az osztály egy részletes tudományos munkaprogrammot készitett, hogy megteremtse mindazokat a segédeszközöket (tudományos lajstromozás, mutatók stb.), amelyek a levéltár használhatóságát fokozzák. A jövő év folyamán nevezetes kútfőkiadványai is lesznek a levéltárnak: befejezésre juttatja a királyi kiváltságle-

NOVÁK Ildikó
Szabadság, Kolozsvár
1992. XII. 12.

A textilművész üzenete

— Novák Ildikó kiállítása —

A sporttól a mágiáig, a florális motívumoktól a kozmikus terekig terjed Novák Ildikó érdeklődési köre és művészi befogadóképessége, érzékenysége. Otthonosan mozog az említett témavariációk tömkelegében, biztos kézzel válogat a felkínálkozó lehetőségekből. Olyannyira, hogy gyakorta érezzük: munkája telitalálat. Sikeres ötvözete a klasszikus szövési technika és a modern világkép művészi átlényegítésének, textiliába öntésének. S bár a tematika sokrétű — faliszőnyegekről lévén szó, talán szokatlanul is gazdag —, a feldolgozás módja egységes. És ettől válik sajátossá, egyénivé Novák Ildikó művészete.

A szőnyegek alapanyaga a gyapjú, alapszínük nagyrészt e nemes anyag természetes, meleg fehérje, amelyből olykor sejtelmesen, máskor nagyon is hangsúlyosan bontakozik ki a szürkék és feketék játékán nyugvó művészi mondanivaló A színek e viszonylagos ökonómiája az árnyalatok gazdag skálájában teljesedik ki, válik képessé a dolgok komplexitásának a felvillantására, a mozdulatok egymásutániságából születő folyamat ábrázolására, magának a mozgásnak a rögzítésére vagy pusztán csak egy hangulat átlényegítésére, konkretizálására. S bár a művész különösképpen kedveli a fehér-fekete ábrázolásmódot — a faliszőnyegek sugározta művészi mondanivaló, a cognitiv szféra artisztikuma, egyfajta igazságkereső üzenete így a legszembetűnőbb —, korántsem elhanyagolhatók színesebb munkái sem. A **Kozmikus tér**, a **Lovak** vagy a csomózásos technikával készült **Madár**, amelynél a hangsúly egyértelműen a látvány, a dekoratívitás irányába tolódik el. Nem mintha e nagyon is lényeges vonást, mondhatni elsőrendű szempontot, az előbbi kategóriába tartozó munkák valamelyest is nélkülöznék.

Novák Ildikó 1973-ban végzett a Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán és azóta is rendszeresen szerepel munkáival a hazai és külföldi tárlatokon. Mostani, a Szentegyház utcai galéria zsebtermében látható kiállítása mintegy összegezése eddigi tevékenységének.

Németh Júlia

Novák Ildikó: Ősz

rbadsá

KÖZVÉLEMÉNY NAPILAPJA – KOLOZSVÁR

992. DECEMBER 12., SZOMBAT. 4 OLDAL ÁRA SZABADÁRUSITÁSB

k joga

ezdje önmagával"

csoport, amely hangoskodott, zászlót lengetett, jelszavakat skandált, s amely olyan utcákon is végigvonult, ahol a forgalom ilyenkor nincs lezárva. Román újságírói jelentések szerint ezen csoportban ott volt Livju Medrea alpolgármester is. A méltányosság alapján ennek az inkább tüntetésnek nevezhető megmozdulásnak a részvevőit kellene büntetni. A polgármester azonban ennél is jobban tenné, ha a büntetést önmagával kezdené, hiszen a műemlékekre vonatkozó törvényeket oly súlyosan megsértette. Régi kommunista mentalitás, hogy egy kivonulás részvevőiről előzőleg lista készül. Mi ilyet nem készítettünk, nem is készíthettünk, így ilyen felhívásra nem reagálhatunk. Az Adevărul de Cluj-ban megjelentetett interjún kívül különben hozzánk semmilyen hivatalos megkeresés nem érkezett, így egyelőre a polgármester nyilatkozatát az ellenünk viselt pszichológiai háború részének lehet

Ártalmatlan

Bizony nem ugráltunk az örömtől, amikor a pécsi székhelyű Magyar—Román Társaság tagjainak sorába iktatta Ion Iliescu államfő. Tudjuk, amit tudunk, amit a pécsiek is tudhatnának, ha megkérdeznék, például, hogy Iliescu soha sem tagadta meg a múltját és a jelenét, így pedig csak annyiban lehet méltó tagja egy interetnikai társaságnak, amennyiben védencének, C.V. Tudornak (akit éppen a magyar veszély miatt objektív szükségszerűségnek tart), ünnepélyesen átadják Tel Aviv város aranykulcsát.

Szóval berzenkedtünk, de hallgattunk. Egy sikertelen kísérlet is jólfoghat — gondoltuk, és nem jutott eszünkbe, hogy ártal-

Drăghici a diplomácia

A diplomáciai nyelvet is kitekerő nyilatkozatáradatból azt lehetne hinni, hogy Alexandru Drăghici holtbiztosan magyar bel- és külügyi segítséggel bujkál és csak

Novák Henrik

→ Baliga Kornél

MŰVÉSZET 1985/8/58

Henrik Novák

Adolf-Fényes-Saal: Gemälde von Henrik Novák.

Ausstellungen

Daily News, 1978. febr. 1.

Novák Henrik festő

a Fényes Adolf-teremben látható Novák Henrik kiállítása. A művész képei sok vakmerőséget mutatnak a magyarországi non-figuratív irányzatokkal.

Kertész László: Látnivaló.

Pesti Műsor, 1948. febr. 15.

Novák Henrik, festő –

□ NOVÁK HENRIK festőművész kiállítását Farkas Ádám szobrászművész nyitja meg január 19-én, csütörtökön délután 5 órakor a Rákóczi úti Fényes Adolf-teremben. A tárlat február 12-ig látogatható.

–: □ Novák Henrik

2.

Esti Hírlap, Bp. 1978 jan. 17.

Novák István, építész,

Dárday Nikolett: II. világháborús emlékműpályázata.

Szakmai sikert aratott Novák István építész nyitott, szárnyas kapuzata. | említve |.

Művészet, 1989., okt., 63-old.

NOVÁK István, építész

emlékve

TAMÁS Erzsébet: A legkisebb lámpás [Mezőberény főtérének rekonstrukciója] = Kortárs és Szalonnet

38. 1985/42 p 15.

XX. n. / '45 után / Mezőberek

Ekkor szentelte fel a templo
homlokzata elé felhúzott karcs
együtt. Ugyancsak felfedezhetj
Eberhard Blaumann tervei al
minorita templomot. A
szerzetesrendhez hasonlóan el
kaptak engedélyt a vissz
templomuk tervezőjét és épít
biztosan, hogy a rosszul alap
Ezek után építettek új homlokz

Láthatjuk a metszeten az
és 1796 között felépített unitá
1716-ban el kellett hagyniuk
kerültek abba a helyzetbe, hog
maguknak. A következő évbe
kőművespallér terveit használt
december 14-én szentelte fe

Novák István, építész
Hudra Klára: Kézjegy

Veszely Ferenc: Murália terv (Szeged, Rókusvárosi Iskola aula) makett 1:20, 1987.

Építész: Novák István.

Művészet, 1988. jan., 28-old.

Novák István, festőművész

Novák István 8 éve ösztöndíjasa a Jutagyárnak. Az ösztöndíj összegen kívül emberi magatartást kapott, érdeklődést – előadást tartott művészettörténetből, a mai modern művészetről, ami legkevésbé érthető számukra.

Több képe van a gyárban.

Művész elvtárs.

1984. aug. 28. TV. 18.55 |v.i.|

NOVÁK István építész

Halász Miklós: Együtt a társművésszekkel.
[Beszélgetés Novák István építésszel. = Vasárnap
XX. évf. 2. sz. 1984 36-37. p. ill ~~F.G.E~~

~~BORUSZ Tamás: Unalmiak~~

i plébániák történetének

.

m "Steinhaus" des Hofjuweliers
lksburg. ÖZKD 1987. 11o.
e English Garden in Hungary.

antika vita a magyar müvészet-
4o,41.
mlékei. Bp.199o. 216.
a felvilágosodás kori magyar

lata... AH 1978. 29-56.

romantika... Bp.1981. 193.
e a 19. ... Bp.1988. 187,194.
.1989. 74.

NOVÁK István építész

Balogh Ferenc: A mezőberényi citriumos kártomb.
= Bélési Élet XXV. évf. 1. n. 1990
45-48. p. ill.

Novák István építész

Tombor Ilona: Haupstadt Berlin. B
1983. [ism.] = Müemlékvédelem, 29

Tombor Ilona: Kräftner, Johann: Ö
Frankfurt am Main, 1984. [ism.] =
156. p.

1986

Tombor Ilona: Aranyosapáti, Császl
Csangerujfalu, Fejércse, Gacsáj, G
tótfalu, Márokpapi, Nagygéc, Vámos
ország müemléki topográfiája. 10.
lékei. 1. köt. Budapest : Akadémia
352 - 366, 366 - 369, 368 - 370, 3
346 - 347, 440 - 442, 369 - 370, 3
ill.

Tombor Ilona: Balogh Jolán: Varadinu
démiai Kiadó, 1982. 1-2. köt. [ism.]

Novák Istvánné

Középiskolai kollégium, Hódmezővásárhely. /Iovácshegyi László épitész, Csikszentmihályi Péter belsőépitész./ - Ism: Novák Istvánné, Müszaki Tervezés, 1968. 12.sz. 12-13. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2ssz. 149-182. l.

154. l.

NOVÁK István építész

N.I./NOVÁK Idtván/: Arany János ÁLtlános Iskola, Szeged - Rókus városrész. Építész: Novák István. = Magyar Építőművészet, 83, 1992, 1. 7, 10. ill. E

N.I./NOVÁK István/: Deák Ferenc Gimnázium, Szege - József Attila sugárút. Építész: Novák István. = Magyar Építőművészet, 83, 1992, 1. 8 - 9, 11. ill. E

NOVÁK István építész

Mezőberényben épült átrium ha[illegible].

ld.

Bélési Élet, 1990/1. 45-48. p. ill

Állami
erjesztő
Vállalat

KÖZPONTI ANTIKVÁ

UDAPEST, MÚZEUM KRT. 15.

Tisztelt Könyvtárvez

Felhívjuk szíves figyelmét, hog
Magyar Néprajzi Társaság megalakul
alkalmából emlékülést tart. /Bp.,
Ez alkalomból a Központi Antikvár
gyar és idegennyelvű néprajzi tárg
st rendez, amelyen jeles ritkaságo
k. Kérjük, keressen fel minket a h
ében, hogy gyűjteményüket esetleg
arapíthatjuk.

Novák Ishán, építén

L: Teszty Árpád

-: Hazar Tükör 43

Új Tükör, Bp. 1986. ápr. 27 XXIII/17

Novák István, építén

L. Noll Tomás

–: Ybl Miklós díjak, 1983 64-65

Magyar Építőművészet Br. 1983 83/4

Novák Ishán, építő

L. Tillai Ernő

– követségi kirch

Magyar 8.

Építőművészet, Bp. 1983 83/6

Novák István, tervező-építész

Békéscsabán sétálóutcává alakítják a Tanácsköztársaság utját. A sétálóutca kialakítására terv-pályázatot írtak ki, melyet egy négyfős szegedi kollektíva nyert meg: Novák István építész, Fekete Zoltán kerttervező mérnök, Tóth Valéria szobrászművész, és Kligl Sándor szobrászművész.

Pr. Z.: Szobrok Békéscsabának.

Csongrád Megyei Hírlap, 1984. jún. 23.

Novák István

Nemzetközi kemping, Szeged. /Illés Lajos, Novák István épitészek/. - Müszaki Tervezés, 1968.12.sz.36.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182. l./

155. l.

Novák Ishán [építkn]

L: Ettér Ishán

-: Szövetségi hírek

10-12

Magyar Építőművészet Bp. 1983

83/4

NOVÁK István építén

benélgelés

Szeged, 1995/5. 8-9. ill

rec.
rend.
szerk.
vál.

V ~~Pótlásak~~ ~~([illegible])~~

Pótlásak (2302-230

↑

[illegible]

M. Novák István

Új Mův. 2003. 12. p. 2.

ORRÁSOK FELHASZNÁLÁSA
IOGATÁS IGÉNYLÉSE
tatványként kezelendő

Támogatást nyújtó:

Oktatási Minisztérium Alapkezelő Igazgatósága

ime: 1052 Budapest, Szervita tér 8.

MÁK-nál vezetett számla
megnevezése: OM KMÜFA
száma: 10032000-01220328-54001008

HT azonosító: 030317

hó nap	Támogatásigénylő bizonylat sorszáma:

.....számú mellékletében vagy megvalósítási
dat teljesítésének ráfordításai táblázatosan

fordítás Ft)	Egyéb külső forrás (Ft)	Összesen (Ft)

Novák István építész

A békési Kossuth-téri OTP-lakóházak terveit készitette és Novák Istvánné épitésszel együtt a szentesi Kossuth-téri templomhoz kapcsolódó lakóházak terveit is.
Németh Ferenc "A Dél-Alföld mai épitészete" c. ismertetésében felsorolja a tervező müvészeket, akiknek müveit a Magyar Épitőművészek Szövetsége bpesti székházában a november 19.-én megnyilt fotokiállitáson mutatta be.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. dec. 18.
XV. évf. 51. sz. 7. lap

Novák István

Borzota rajz.

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata. Nyíregyháza 1971.

Novák István

Almáshert akvarell

Borsova —4—

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata Nyíregyháza 1971.

Novák István, építésztervező

A decemberben avatott megyei Kőjál-székházban, ugyancsak képzőművészeti alkotással is találkozhat a belépő: Benes József festőművész, grafikus 6 és fél négyzetméteres tűzzománc kompozíciójával, a falikép készítése során az alkotó folyamatos kapcsolatban állt Novák István építésztervezővel.

B.P.: Benes József tűzzománca.
Csongrád Megyei Hírlap, 1983. febr. 8.

M.D.K.

Novák István építész

A Szegedi Olajközpont tervpályázaton 35ooo Ft-os megvétel.

Társtervező: Balogh Boldizsár -Popovics Miklós- Gergelyi Andrásné- Nagy László

Magyar Építőművészet 1967/5. 2-3. 1.

NOVÁK István építész

BALOGH Ferenc: A mezőberényi átriumos háztömb. =
Békési Élet, XXV. évf. 1.sz. 1990 45 - 48.p. és ill.

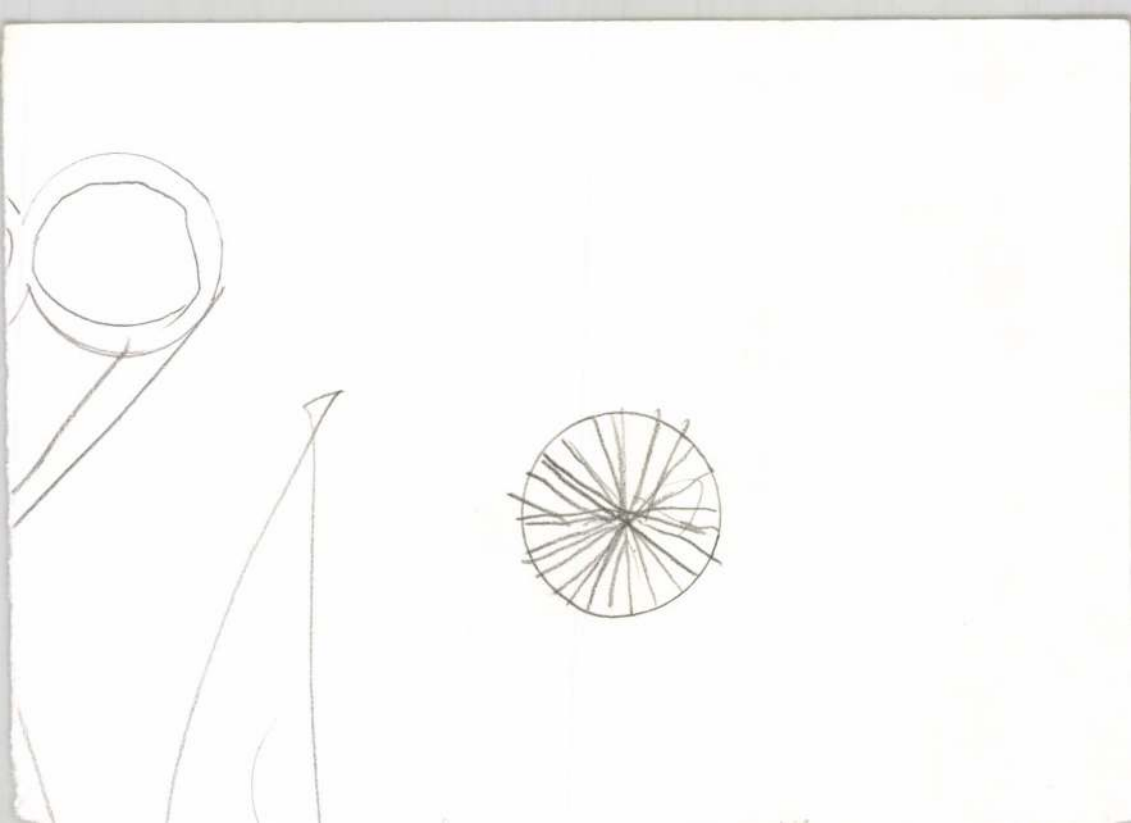

Novák István

Novák István, ács, Bajáról, 1841-ben iratkozott be.

Fleischer Bcés 72.l.

Szeged, 1933 szeptember 15.

[illegible]armat Úraknak,

Baja

[illegible]én cimunkre feladott pénzeslevelet
megkaptuk
[illegible]nat 10.000.- P-t a mai napon
[illegible]ájuk javára irtuk. A kért ürlapó-
[illegible]khöz mellékelve küldjük.
[illegible]lismerését kérjük és vagyik

Kiváló tisztelettel

Novák István

harangöntő

lát

Szendrei

Miskolcváros tört. II.

406.

Miből gondolja, hogy itt dolgozom?

Az idén több a halálos baleset az építőiparban – Nem fordítanak sok figyelmet a munkavédelmi előírások betartására

Tizenegy halálos baleset történt már az idén a főváros építőipari munkahelyein – néggyel több, mint tavaly az első fél évben. A legtöbb közülük a megfelelő védelmi eszközök hiánya miatt bekövetkezett zuhanásos baleset volt. Az Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség munkatársai ellenőrzéseiken ugyanakkor azt tapasztalják, hogy valamelyest csökkent az építőiparban feketén foglalkoztatottak száma.

Szállítmányra várt a gépkocsivezető az egyik építkezésen. Közben azon mesterkedett, hogy a falról leszereljen egy új villamos készüléket. Vélhetően szerette volna elvinni magával, saját használatra. Nem gondolt arra, hogy már feszültség lehet a berendezésben. Halálos áramütés érte.

Veszélyes présgép, vélt biztonság

A tizenegy idei halálos baleset között van olyan is, amelyik egy gáztömlő sérülése miatt következett be, a gáz a munkás ruhája alá ment és belobbant. Máshol egy présgép zúzott össze munka közben valakit.

– Nagyon tanulságos ennél az utóbbi esetnél, hogy a présgép üzemeltetői gondoltak ugyan a munkabiztonságra, ám a védelmi berendezést nem megfelelően állították fel. A rosszul kivitelezett védelem pedig csak vélt biztonságot jelent – mondja jegyzi meg Haragos Pál. – Sok helyen az elméleti balesetvédelmi oktatást még csak megtartják, ám eszükbe se jut azután a gyakorlatban is alkalmazni az ott hallottakat. A nagyobb építkezéseken alvállalkozók sora tűnik fel. A sor végén álló cég – amely a tényleges munkát végzi, és az embereket toborozza – kapja a legkevesebb pénzt, ezért a vezetői sokszor gondolkodnak így: ugyan mi hasznom marad, ha még a védőfelszereléseket is megveszem a munkásoknak?

Munkabiztonsági szempontból tökéletes építkezés persze nincs. Az ellenőrző felügyelők bárhol találhatnak apróbb-nagyobb, olykor tudatlanságból, máskor figyelmetlenségből adódó szabálytalanságokat. Az azonban mindig jól látszik, ha összességében rendre és biztonságra törekednek egy építkezésen. Ilyenkor a felügyelő csak figyelmeztet és tanácsokat ad. Ellenben ha durva szabálysértést tapasztal, akkor büntethet is.

Megrongált védőfelszerelések

Az idén eddig tizenkét munkavédelmi bírságot szabtak ki a fővárosi felügyelők, összesen majdnem 3,5 millió forint értékben. Nyolcat ezek közül magasban dolgozó munkások leesés elleni védelmének hiánya, kettőt hegesztési szabálytalanságok, egyet egyéni védőfelszerelés hiánya, egyet pedig helytelen géphasználat miatt.

A felügyelők gyakrabban ellenőrzik a kiemelt fővárosi építkezéseket, ilyen például a Keleti pályaudvar felújítása, a Nagykörút rekonstrukciója vagy a Széna téren épülő bevásárlóközpont. Haragos Pál szerint a felügyelők személyes megjelenése fontos, figyelmeztető, olykor visszatartó erejű.

– Mi nem azért vagyunk, hogy terrorizáljuk a munkáltatókat, nem helyettük akarjuk megoldani a munkabiztonsági kérdéseket – magyarázza az osztályvezető –, és szívesen segítünk is, ha kell, ám az ő érdekükben szigorúan ellenőrizzük a szabályok betartását. Tapasztalataink szerint nem az építkezés nagyságán, inkább a munkát végző cég vezetésén múlik, hogy mennyire figyelnek oda a munkások biztonságára.

Előfordul olyan eset is, hogy a védőeszközök rendelkezésre állnak, csak a munkások nem használják azokat – például arra hivatkozva, hogy zavarja őket munkavégzés közben –, vagy valaki megrongálja a védőfelszereléseket. Nemrégiben amiatt zuhant le az állványzatról egy munkás, mert a védőkorlát egy részét valaki ismeretlen okból tönkretette. Ilyenkor nehéz megállapítani az eset tényleges felelősét.

Belebotlott a kalapácsba?

– A magyar munkavédelmi szabályok nem állják majd utunkat Európához való csatlakozásunknál – mondja Haragos Pál. – Bizonyos szempontokból

V. Horváth Mária

Egy másik összefüggő városrendezési kérdéscsomag az egységes lakáskoncepció megvalósítása. A rendszerváltozást követő évtized alatt a lakásmobilitás Szegeden. A függő része a rendezési tervnek lakáscélú felújításával.

Egy harmadik nagy és összehatna egy másik komoly orszámozó rekonstrukcióját az alatnak lakását. Ezáltal az önkorlakáscélú befolyásolni tudja. gos gond helyi megoldásával is: ta húzódó szélesebb közműveszületések feltűnően gyakoriak a régebben épült panelházak

Svéd lakópark

Egy másik összefüggő városrendezési kérdéscsomag az egységes lakáskoncepció megvalósítása. A rendszerváltozást követő évtized alatt a lakásmobilitás Szegeden. A függő része a rendezési tervnek kor végre elkészült a szabadté-

A Dóm tér megszépült, amiután olyan ütemben folytak a munkák, hogy a tervek szerint a Dóm téri rendezvényeket már ne zavarják. Ez a munka is nagyon bonyolult volt, hiszen az ásatások során előkerült romokat, falakat, padlókat is meg kellett őrizni, ezért a tervezőknek és a kivitelezőknek is nagy gondot okozott, hogy a tér alatt elhelyezkedő parkolóból hogyan lehet majd feljutni a térre. Ezt végül is egy lépcsőházzal oldották meg, amelyben lift is lesz majd. Ez a lépcsőház a Dóm tér déli oldalán, a Somogyi Könyvtár előtt található.

Tanács István

Előnyben a helyi vállalkozók

A rendszerváltás előtt minden megyében több jelentékeny méretű tervező és építőipari vállalat működött, mert ez volt az elvárás. 1990 után ezek jó néhány helyen megszűntek, illetve kis cégekké alakultak, ám – elsősorban a nagyobb megyék székhelyein – több közülük még mindig töretlenül létezik, legfeljebb a neve és a szervezete változott. Szelecki József, a szekszárdi polgármesteri hivatal városüzemeltetési és beruházási irodájának vezetője elmondta, hogy a két nagy – az állami és a megyei – építőipari vállalat megszűnt ugyan, de mindkettőből több kisebb cég alakult, illetve a hajdani állami vállalat utódjaként egy részvénytársaság és több kft. működik. Megszűnt viszont a megyei tervező, illetve a beruházó vállalat.

Tolna megye persze nem is tudna már eltartani hatalmas építőipari cégeket, hiszen tömeges lakásépítés nincs, üzemek, irodaházak sem épülnek. A megye mindkét nagy építőipari vállalata már a nyolcvanas évek végén sem a megyében tevékenykedett elsősorban, hanem a Dunántúl legkülönbözőbb részein vállalt munkát. A szakemberek azonban a megyében, illetve a városban maradtak, így minden szakvonalon vannak fölkészült vállalkozások – hangsúlyozta Szelecki József. Az irodavezető tapasztalatai szerint a városban sem árharc, sem árkartell létezése nem érzékelhető. Az viszont tény, hogy a cégek köre viszonylag szűk, s ez módot adhat előzetes „egyeztetésekre". A nyáron például meghirdették az egyik iskola konyhájának rekonstrukcióját, ami egy 15 millió forintos megrendelés volt, s a várt öt-hat ajánlattal szemben mindössze kettő érkezett. Ráadásul e feladat el-

Szeged szép, de elhanyagolt megyeszékhely

A város főépítésze az általános rendezési tervről – Nemzetközi főutak, harmadik Tisza-híd, ingatlanspekuláció

A városrendezés és a városfejlesztés két különböző, noha természetesen szorosan összefüggő dolog – hangsúlyozza bevezetőként Novák István, Szeged város főépítésze. A rendezés arról szól, hogy mi hová kerüljön, a fejlesztés arról, hogy milyen sorrendben, mikor, miből és hogyan épüljenek meg a tervezett létesítmények.

A belvárosban nem egységesek a portálok, és van mit tenni az utcaképpel MTI-FOTÓ

Szeged nagyon jó adottságokkal és még szebb reményekkel indult neki a rendszerváltozásnak: úgy látszott, hogy az itt dolgozó egyetemi értelmiség, az átlagosnál képzettebb egyéb munkaerő és a hármas határ közelsége a külföldi befektetők kedvelt célpontjává teszi a várost.

Elmaradt bevételek

Az autópálya hiánya persze kezdettől akadálynak látszott, de az optimista elképzelésekben úgy szerepelt, hogy a Bécs–Budapest–Belgrád, illetve a Bécs–Budapest–Bukarest európai fő útirányok növekvő forgalma miatt előbb épül ki a sztráda, illetve a várost elkerülő úthálózat. Az természetesen világos volt, hogy az összezsugorodó állam nem fog tudni annyi pénzt adni az önkormányzatainak, hogy abból nagyléptékű fejlesztéseket valósíthassanak meg. Abban reménykedtek azonban a Szeged jövőjéről gondolkodók, hogy a vállalkozói tőke révén jelentős ingatlanárbevételekhez és adókhoz jut a város, és abból lehet majd a további fejlődését finanszírozni.

A délszláv háború és az embargó miatt azonban a forgalom nem nőtt, hanem csökkent. Az autópálya csak 2000 után épül meg Szegedig, s a multinacionális termelőtőke is elkerülte a várost. Ez részben rossz – a tervezett fejlesztéseket halasztani kell, elmaradtak a bevételek –, részben azonban jó, hiszen maradt idő szakmailag alaposan átgondolni a város építészeti helyzetét, jövőképet kidolgozni, figyelembe venni számos, a piac

mert meg. De például a Szilánk Kft. építőipari üveggyára egy helyi vállalkozó üvegesműhelyéből nőtt ki. Előbb-utóbb értékben is számottevő lesz a biotechnológiai kutatásokra épülő termelés. Ha késve is, de érkezik majd külföldi tőke, amelynek az érkezését rendezett, közművesített területekkel várhatják.

Novák István Szeged nemrégiben elfogadott általános rendezési tervének fontosabb kérdéseiről szólva kiemelte: nagyon fontos, hogyan alakítják a nemzetközi főutak, az elkerülő út, a majdani harmadik Tisza-híd, a kikötő, a korszerűsítendő repülőtér Szeged jövőbeli térszerkezetét, forgalmát. Úgy kell a városnak növekednie, hogy az iparfejlesztés ne járjon területpazarlással, környezetszennyezéssel. A város önkormányzata képes legyen irányítani a folyamatokat, s ne kerüljön túlzott mértékben az ingatlanspekuláció hatása alá.

Az 1879-es árvíz utáni újjáépítéskor kialakított sugaras szerkezetet kell fejleszteni tovább, állítja a főépítész. Igénybe kell venni természetesen új területeket a körtöltésen kívül. A Béke-telepet hozza fel példának, ahol zöldmezős ipartelepítésre és lakótelkek osztására egyaránt sor kerül. A szovjet csapatok kivonulása után az ötthalmi laktanyát az egyetem kapta meg, amelynek azonban nem akarózik sem egyes tanszékeit, sem kollégiumait kivinni a város központjából az E 5-ös út szélére. Az egyetem viszont tervet dolgozott ki a saját további terjeszkedésére a Tisza pályaudvar felé újabb épületek megszerzésével. Megvalósíthatónak

volt tanácsi lakások nagy részét eladták a bennük lakó bérlőknek. Ez különösen a panelnegyedekben leszorította a lakásárakat, miközben a családi házak és a társasházi lakások ára erősen megemelkedett. A panelben bennszorultak azok, akik nem tudták a továbblépés alapjául szolgáló összeget kivenni lakásukból. A városnak van egy 21 hektáros összefüggő ingatlanja a Marostői városrészben, ahol svéd mintájú lakópark épül. Ez pénzben olcsóbb, esztétikai igényességben sokkal szigorúbb lesz az újgazdagok által az elmúlt években Újszegeden épített villáknál.

a belváros rekonstrukciója. Ez nagyobbrészt a Tisza Lajos körút és a Tisza által határolt terület megújítását jelenti. A szegedi belváros lakó- és üzleti negyed lesz a tervek szerint – a közép- és nagypolgárság ismét birtokba veszi a felújított nagyméretű belvárosi lakásokat.

Felsrófolt bérletek

A Kárász utcán az elmúlt években sajátos gazdasági folyamatok mentek végbe: az ottani üzletek jórészt az önkormányzat tulajdonában vannak,

ri színpad szétbontható nézőtere, és a nyári fesztivál múltával bejárhatják a teret a sétálók, iskolába, munkahelyre igyekvők. Idén nyáron adták át a Tisza-parti Stefánia park egyik felújított részét. Ide, a színházzal szembe, az egykori Tanácsköztársasági emlékmű, majd Svejk karikatúraszobra helyébe került Erzsébet királyné szobra, amely hetek alatt annyira népszerű lett, hogy esküvőjük után az ifjú párok Sissi lábaihoz járnak fényképezkedni.

– Szeged szép, de el van hanyagolva – állítja Novák István, aki két esztendeje tölti be

Novák Iván epitén

t

a után

üzemeléssel okozott károkat. Ennek során legalább a következő kérdésekre kell – először itthon, majd a tárgyalópartnerrel – választ lelni: 1. Kívánatos-e, hogy a szigetközi főmeder szükséghajóútként az üzemvízcsatornai (és zsilipi) balesetek idejére fennmaradjon? 2. Milyen vízmegosztási módozatokra kell a szlovákokkal együtt hatásvizsgálatot csinálni? Az eredmény lehet az, hogy a felek egyetértenek a főmederbe bocsátandó minimumról (tehát: legalább a vízhozamról, szezonfüggő módon, periódusokra meghatározva, az árvizekről és a vízszintekről), vagy Magyarországnak fel kell készülnie a bíróság előtti érvelésre. 3. Milyen kapcsolatrendszert akarunk kialakítani az ágrendszer és a főmeder között Rajkától a Mosoni-Duna torkolatáig annak függvényében, kívánjuk-e a főmedret hajózható állapotban tartani? 4. Milyen mértékben határozza meg a Bősnél termelt energiából való részt az állótőkében élvezett tulajdoni hányad és a hidropotenciálból való részesedés? Melyikből mennyi jut ránk? (Egyetlen százaléknyi különbség az energiatermelés bevételéből évi 150 millió forintot jelent!) 5. Melyik tározó pusztítóbb folyamatos üzem esetében: a jelenleg működő vagy egy, Dunakilitinél végződő? Ha elfogadjuk a pszichológiai érvet, hogy Kilitinél legyen a duzzasztás, mert ezzel miénk a vízmegosztásról döntés fizikai hatalma, akkor milyen súllyal essék latba, ha a nagyobb tározó károsabb? Számolta, modellezte már valaki az áramlási, jéglevezetési viszonyokat a csúni műtárgyak és a tározót középen kettévágó tíz kilométer hoszszú töltés figyelembevételével? Figyelembe vették-e, hogy a duzzasztás Dunakiliti fölött a csúni energiatermelés csökkenésével, illetve elvesztésével jár? (Ott is van egyharmad nagymarosnyi beépített kapacitás.) 6. Milyen károkat tudunk bizonyítani a Szigetközben, hogyan integráljuk ebbe a jövőben várt károk jelenértékét? Készül-e folyamatos leltár? 7. Gondoskodik-e arról a kormány (és az ellenzék), hogy a hivatalos magyar nyilatkozatok mindaddig összhangban legyenek a Hágában 1993 és 1997 között kifejtettekkel, amíg formálisan le nem mondtunk arról, hogy a vitát az ENSZ főszerve útján rendezzük. A bíróság „egy hangot" kíván hallani, akkor is, ha tudja, az egymást követő kormányok nézetei az asztalán fekvő ügyben eltérőek lehetnek. A most folyó tárgyaláson elhangzott minden mondat, beadott minden dokumentum megszületése pillanatában bizonyíték, függőlevél a következő fordulóhoz.

Feladatban nincs hiány, s ismerben sincs, hiszen Magyarország és Szlovákia addig tárgyalnia kell, ameddig akar, semmilyen határidő nem kötelezi őket a bírósághoz való visszatérésre. Tekintettel arra, hogy a szóban forgó egy természeti és piaci értékek nagyságrendje meghaladja a teljes mezőgazdasági oktatásügy és egészségügy 12 százalékának költségvetési tételét, érthetetlenes megfontoltan, a fenti kérdésekre adott megalapozott válaszok kidolgozásával továbblépni.

Nagy Boldizsár

Kidugom orromat a rácson.
ik a küszöbre.
szik a hasán. Széttárt szárfeje, mint a morze. Csőre
mi megfejthetetlen üzenetet.
rajzol a vér. Kódolt, vörös
lni jött a küszöbömre? Vérr faajtón. Macskám pulzáló
an. Kinyitom az ajtót. Már
r. Becsukom szárnyait, mint
Amikor becsukjuk. Tudva,

Koppány Zsolt

Magyar Nemzet

„...a dolgot őt magát nézzük..."

Nevesincs forradalom

A magyar kormány egyik tagja panaszkodott a minap, hogy békés rendszerváltozásunknak nincs jól csengő, külföldön is könnyen „eladható" elnevezése. *Tabajdi* államtitkárnak igaza van; a cseheknek elég annyit mondani: *„bársonyos forradalom"*, a lengyelek pedig csak megemlítik a *Szolidaritást*, s ország-világ máris tudja, miről van szó. Nekünk hiányzik az idegen nyelven is jól hangzó elnevezés, márpedig mind több olyan nemzetközi találkozó tűnik fel a zsúfolt század- és ezredvég naptárában, amelyen szükség lehet egy *kifejező* jelszóra. Az idei lisszaboni világkiállításon, a jövő évi frankfurti könyvvásáron s a különféle millenniumi ünnepségeken bőven adódhat olyan alkalom, amikor jó lenne bűvészkalapunkból előhúzni a *varázsszót*, amelyből máris mindenki tudja, ez most a magyar rendszerváltozás megjelölése. Talán ilyen lehetne a *„tárgyalásos forradalom"* elnevezés, amelyet Tabajdi az Amerikában élő *Tőkés* Rudolf politológusra hivatkozva emlegetett. Elgondolkodhatunk azon is, hogy az egykori fordulat jellegzetesen magyar intézményét nem lenne-e érdemes felidézni: nevezetesen a *kerekasztalt*. Angolul sem hangoznék rosszul: *„round-table revolution"*.

Egyáltalán nem elhanyagolható, de messze nem a leglényegesebb kérdés, hogy *minek nevezzük* békés, vért szerencsére nem kívánó átalakulásunkat. Hiszen a név „csak" jelkép, s mögötte húzódik meg a tartalom, vagy – ha tetszik – homlokzat, amely mögött ott a ház. Mit rejt tehát e tartalom kívülről nézve, milyen a ház, ha kicsit messzebbről szemlélik? Ami a politikai és gazdasági átformálódást illeti, *két képet* idézek föl a mérvadó nyugati sajtóból. A *Financial Times* hétfői száma hosszabb összeállítást közölt az Európai Unió idei évéről, s ebben sok egyéb mellett sorra veszi a tagjelölteket, mintegy „slágvortokban" jellemezve őket. Jó a besorolásunk, nemcsak azért, mert egy lakósra jutó, 6300 ECU-s – nem egészen hétezer dolláros – bruttó társadalmi termékünk Szlovénia után a *második legmagasabb* a térségben, hanem azért is, mert a többiekhez viszonyítva is kedvező a rólunk alkotott kép: „középtávon képesek lehetünk a teljes tagságból fakadó követelmények teljesítésére, lépést tudunk tartani az unió versenynyomásával és piaci erőivel", így a tömör jellemzés. Most egy kevésbé pozitív mondat következik: „a nyugdíj és a szociális biztosítás reformjának gyorsan kell haladnia", majd a kritikát is tartalmazó záró megállapítás: „stabil intézmények garantálják a jogállamiságot, az emberi és kisebbségi jogok tiszteletben tartását, de a roma népesség nagyobb védelemre szorul".

Sok egyéb mellett az is kiolvasható e jellemzésből, hogy a jó szemű és valamelyes rálátással rendelkező külföldi megfigyelőt nem lehet becsapni. De ennek taglalása helyett most inkább a szinte referenciafontosságú, ugyancsak londoni *The Economist* összefoglalását idézem. A hetilap az egész térséget szemlélve tényként rögzíti, hogy az egypárti diktatúráktól gyenge gyárakat és vezetői gárdákat, silány árukat, rossz bankokat és még rosszabb bürokratákat örököltünk. De nem lehet a múlt örök viszonyítási alap, s a *„dekadens kommunizmus"* után a *„primitív kapitalizmus"* csak az első lépés volt: most be kell fejezni az integrálódást a világgazdaság rendszerébe, jól képzett munkaerőre van szükség megfelelően vezetett cégeknél, minőségi árukra és szolgáltatásokra; a pénzügyi intézmények a termelői, gyakorlatias célok felé kell fordítsák a megtakarításokat, a közigazgatás pedig ösztönözze, s ne rombolja a hatékonyságot.

Íme, az átmenet kívánságlistája a The Economist szerzője szerint. Joggal jegyzi meg: ez lehet *a következő* forradalom, neve egyelőre ennek sincs, de *most sem* a varázsszó léte vagy nem léte a legfontosabb.

Martin József

Magyar Nemzet

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Elnöke: **KRISTÓF ATTILA**

Tagjai: **DOBOS LÁSZLÓ, JANKOVICS MARCELL, KULCSÁR KÁLMÁN, MAKOVECZ IMRE, MARTONYI JÁNOS, MÁDL FERENC, POMOGÁTS BÉLA, SZÉLES GÁBOR**

Főszerkesztő: **TÓTH GÁBOR**

Főszerkesztő-helyettesek: **SZÉNYI GÁBOR, WINTERMANTEL ISTVÁN**

Szerkesztők: **BUZA PÉTER, FEHÉR BÉLA, KŐ ANDRÁS, MARAFKÓ LÁSZLÓ**

Rovatvezetők: **MESZLENY LÁSZLÓ** (belpolitika), **HORVÁTH L. ISTVÁN** (gazdaság), **LŐCSEI GABRIELLA** (kultúra), **PIETSCH LAJOS** (külpolitika), **KESERŰ ERNŐ** (levelezés), **FAGGYAS SÁNDOR** (publicisztika), **ÁRVAY SÁNDOR** (sport)

Művészeti vezető: **SZABÓ ATTILA**

Szerkesztőség: 1133 Budapest, Visegrádi utca 110–112.
Telefon: 344-2500, telefax: 344-3651
Postacím: 1554 Budapest, pf. 59.
Internet-cím: http://www.magyarnemzet.hu
E-mail: mnemzet@mail.magyarnemzet.hu

Kiadja a P & B Média Portfóliókezelő Rt., 1133 Budapest, Visegrádi u. 116.
Telefon: 344-2500, telefax: 129-1282
Felelős kiadó: **NÉMETH PÉTER** vezérigazgató
Lapigazgató: **VAS GÁBOR**

Hirdetésfelvétel: Postabank Press Rt. 1133 Budapest, Visegrádi u. 116. Telefon: 344-2500, telefax: 129-1240, 129-1461
Vezérigazgató: **RITTER TAMÁS.** Telefon: 465-8540
A hirdetések tartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget.

A terjesztést szervezi a P & B Média Rt. terjesztési igazgatósága.
Telefon: 465-8504, telefax: 149-1580
Igazgató: **CSORY GYÖRGY**
Marketingigazgató: **SÁRUS ERIKA.** Telefon: 465-8526, 465-8527

Terjeszti a Hírker Rt., a Nemzeti Hírlap-kereskedelmi Egyesülés és a regionális részvénytársaságok, valamint a Kiadói Lapterjesztő Kereskedelmi Kft.
Előfizethető a hírlapkézbesítőknél, vidéken a postahivatalokban, Budapesten a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági Igazgatósága kerületi ügyfélszolgálati irodáin, valamint a Hírlap-előfizetési Irodában (1089 Budapest VIII., Orczy tér 1.; levélcím: Helir, 1900 Budapest, Orczy tér 1., telefon: 303-3441, 303-3442, telefax: 303-3440), közvetlenül, postautalványon vagy átutalással a Postabank és Takarékpénztár Rt. 11991102-02102799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Eladási ár hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken 49 forint, szerdán és szombaton 59 forint
Előfizetési díj egy évre 11 988 forint, fél évre 5994 forint, negyedévre 2997 forint, egy hónapra 999 forint.

Előfizetés külföldre: Batthyany Kultur-Press Kft., 1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 6., telefon/fax: 0036 1 201-8891, mobiltelefon: 0036-20 524 -522
E-mail: batthyany@kultur-press.hu

Szedés a szerkesztőségben. Nyomás: Szikra Lapnyomda Rt.
Felelős vezető: Lendvai Lászlóné vezérigazgató

HU ISSN 0133–185X HU ISSN 0237–3793

Módosításra szorul a műemlékvédelmi törvény

Lakóház török kori maradványokon

A múlt esztendőben született meg a régóta várt műemlékvédelmi – hivatalos nevén a kulturális javak védelméről rendelkező – törvény. Az új jogszabály ugyan jelentős áttörést hozott a műemlék jellegű ingatlanok megbecsültségében, alapvetően a társadalmi, illetve üzleti értékrendet kell módosítani ahhoz, hogy az emberek megfelelően tudják értékelni a műemlék ingatlanokat – mondta lapunknak *Bencze* Zoltán, a *Budapesti Történeti Múzeum* középkori osztályának vezetője. A régész szakember hangsúlyozta: a törvényi szabályozás még nem teljesen egyértelmű, így a jogszabály hatálybalépése után nem sokkal már látni lehet: módosításokra lenne szükség. Jó példa a kodifikációs hiányosságra, hogy míg a várbeli épületek majd mindegyike műemlék, így önkormányzati, illetve állami tulajdonból nem idegeníthető el, addig a modern házak pincerendszere már nem élvez műemléki védettséget. Ha valaki új épületet emel Budán, s az alapozás során kiderül, hogy középkori pincemaradványok fölé akarja emelni házát, netán a pince a várbeli barlangrendszerhez kapcsolódik, elbonthatja azt, anélkül, hogy a műemlékvédelmi hivatal tudomást szerezhetne róla.

Elsősorban a *felszín fölött* található építmények minősülnek műemléknek, így a törvény végeredményben meghagyja a kiskapukat a jog kijátszására. Az *Országos Műemlékvédelmi Hivatalnak* (OMVH) elvileg természetesen beleszólása van a folyamatokba, de mint szakhatóság, szinte „futószalagszerűen" kénytelen dolgozni, így a rendszeres és alapos ellenőrzésre nem nyílhat lehetősége. A szakember negatív példáként említi a Csalogány utcában megtalált középkori *Szent Péter-mártírtemplom* maradványainak esetét. Hiába lépett fel a műemlékvédelmi hivatal, a mai napig az értékes középkori falmaradványokon parkíroznak az ott lakók autói. A szankciórendszer elégtelenségére mutatnak rá ezek az esetek, hiszen ha csupán *nevetséges összegeket* kell kifizetniük az építtetőknek büntetés gyanánt, úgy a jog visszatartó hatása szinte elenyésző. Feltehetnénk a kérdést, a bírósági eljárás vajon nem nyújthatna-e kellő garanciát a műemlékek védelmére? Úgy tűnik, ez sem ad megfelelő védettséget, mint azt a Medve utcában talált páratlan értékű, a térségben egyedülálló *török kori minaret* maradványainak sorsa mutatja. A Medve utcai ingatlan építtetője ellen megindult ugyan a bírósági eljárás, sőt a határozat is megszületett, ám közben az építtető meghalt, így ebben az esetben sem lehetett érvényesíteni a szankciót.

A kedvező esetekre is lehet hozni példákat – mondja Bencze Zoltán –, hiszen az I. kerületi mélygarázsok a vár közvetlen környezetében mind úgy fognak megépülni, hogy a feltárt régészeti anyagok sem sérülnek, ehhez azonban szükség volt az MTA régészeti bizottságának állásfoglalására. A Lovas úti leendő mélygarázs építését megelőző régészeti kutatások során bukkantak rá egy korai barokk bástyára, amelynek feltárása már megtörtént. Ugyanígy a Corvin téren is lehetőség nyílik arra, hogy az ott kiásott, különlegesen új felfedezésnek számító XIII–XIV. századi kőépületek maradványait sem kell megbontani: a mélygarázst úgy építik, hogy a régészeti kincsek ne sérüljenek.

A Budapesti Történeti Múzeum osztályvezetője kiemeli: a műemlék jellegű, illetve városképi értékű épületek új gazdái legtöbbször *különös gonddal* vigyáznak arra, hogy a homlokzati részen ne bontsák meg a műemlék eredeti állapotát. Azt viszont már nemigen lehet tudni, illetve ellenőrizni, hogy a falakon belül mi történik. Ez annál is inkább aggasztó, mert rávilágít arra, hogy az új tulajdonosok sokszor nincsenek tisztában azzal: az ingatlan értékét nemhogy csökkentené, de éppen hogy *növeli*, ha történelmi értékek húzódnak meg a területén. Ilyen különleges érték lehet akár egy *barokk kályha* is, vagy egy több évszázados *belső válaszfal*. Bencze Zoltán főként azt szorgalmazza, hogy az ingatlanpiac szereplői megfelelő felvilágosítást kapjanak – ha nem is átfogó történelmi ismeretekből, de legalább a saját érdekeiket érintő kérdésekről. Jelenleg az ingatlantulajdonos sokszor úgy érzi, szinte rosszul jár, ha az általa vásárolt területen olyan épületmaradványok kerülnek a felszínre, amelyekről gyanítható, hogy igen régiek. Ebben az esetben ugyanis – ha a törvény betűi szerint jár el – *be kell jelentenie* a régészeti és műemlékvédelmi szakhatóságnak a felfedezést, s ha valóban históriai értéknek bizonyulnak a találtak, a későbbiekben pluszköltségekbe kell vernie magát, mivel az új épületbe be kell illesztenie a régi építmény maradványait. Általában akkor nincs gond, ha egy bank vagy olyan nagyobb cég építkezése közben kerül felszínre a lelet, amelynek a költségvetésében nem jelent nagy terhet a régészeti ritkaság állagmegóvása. Ha azonban kisebb pénztárcájú *társasházépítők* bukkannak rá az értékekre, úgy háromszor is megfontolják, hogy törvényesen járjanak-e el. A megoldás az osztályvezető szerint az lenne, ha hasonló módszereket honosítanánk meg, mint például Nyugat-Európában. A fejlettebb országokban minden beruházás után be kell fizetni egy *minimális illetéket*, amelyből elkülönített pénzalapot hoznak létre. Ezt arra használják föl, hogy amennyiben régészeti ritkaságot találnak valahol, úgy az építtetőt megfelelő támogatásban tudják részesíteni a lelet megmentése érdekében.

Megyeri Dávid

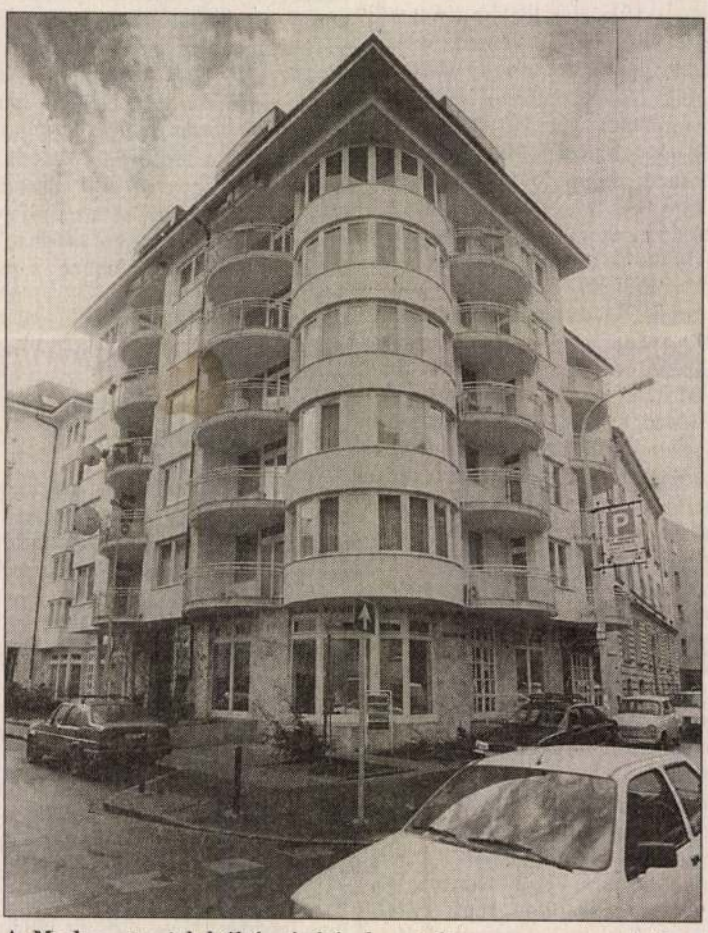

A Medve utcai lakóház építésekor teljesen megsemmisült a páratlan értékű középkori minaret maradványa

Vajda József felvétele

Folytatódik a városrekonstrukció

Új üzletközpont Szegeden

Az elmúlt napokban megnyílt Szegeden az az üzletközpont, amit a város sétálóutcájának közvetlen szomszédságában egy *lepusztult tömbbelsőből* alakítottak ki. Néhány nagy ingatlanforgalmazó iroda ügynöke épp ezért azt jövendöli, hogy 1998-ban nem emelkednek az üzletek négyzetméterárai a településen.

A Kárász utcára néző több mint százéves nyomda épületét egy helyi vállalkozó, *Nagy* László megvásárolta, s a lepusztult épületet nemcsak rehabilitálta, hanem olyan passzázst építtetett a nyílt udvar befedésével, ami néhány nap alatt kiérdemelte a *Szeged ékszerdoboza* címet. A többemeletessé alakított zárt belső udvarban máris versenyeznek a *bankok, biztosítótársaságok, multinacionális kereskedőcégek*, hogy a legforgalmasabb helyen néhány négyzetméterhez hozzájussanak. Megindultak a találgatások, hogy a több mint ötezer négyzetméternyi új üzletfelület miképp hat a dél-magyarországi ingatlanforgalomra. A jugoszláv üzletemberek beáramlása miatt vajon az idén is rekord gyorsasággal emelkednek a helyiségek bérleti tarifái és utána erednek a pesti árfolyamnak? Ez azért is izgalmas kérdés, mert Szeged belső magjában az első tömbrekonstrukció nem a város pénzéből, hanem *magántőkéből* fejeződött be. Tulajdonosa pedig úgy nyilatkozott, olcsóbban adja ki a helyiségeket a környéken tapasztalható áraknál – ahol valamennyi négyzetméter a Szegedi Önkormányzaté –, de a bérleti díjakat nem árulta el.

A város főépítésze, *Novák* István Ybl-díjas tervező elismeréssel szólt az első tömbrekonstrukcióról, de kétségét fejezi ki, hogy az ingatlanforgalomra gyakorolt hatása az lesz, hogy megáll a bérleti díjak növekedése. Gondolatmenete szerint az igények állandóan növekednek, és Szeged az ezredfordulón a külföldi befektetők érdeklődésének középpontjába kerül. Máris tapasztalható, hogy a Dunántúl telítettsége miatt a multik célba vették Kelet-Magyarországot. Egyelőre azonban Szeged városszerkezete miatt szinte elképzelhetetlen, hogy a kétszázezer lélekszámú településen jelentős üzleti alközpontok alakuljanak ki a belvároson kívül, mert a diszkontáruházak nem tekinthetők annak. A várható tőkebeáramlás miatt a város saját forrásból hozzákezd a Kárász utca környékén lévő további négy tömbbelső üzleti központtá való átalakításához. Novák becslése szerint ha rövid időn belül a szegedi belvárosban ötszörösére növekszik az üzleti alapterület, akkor talán változhatnak a bérleti díjak. Jelenleg négyzetméterenként *évente öt-tízezer forint* a bérleti díj, ez szinte azonos a vidéki nagyvárosokéval.

(h. m.)

Novák István

Lakóház, üzletek, intézmények, Szentes, Főtér

Építészek: Novák István, Novákné Juhász Márta (Csongrád megyei Tanácsi Tervező Vállalat)

Magyar Építőművészet 1975/4

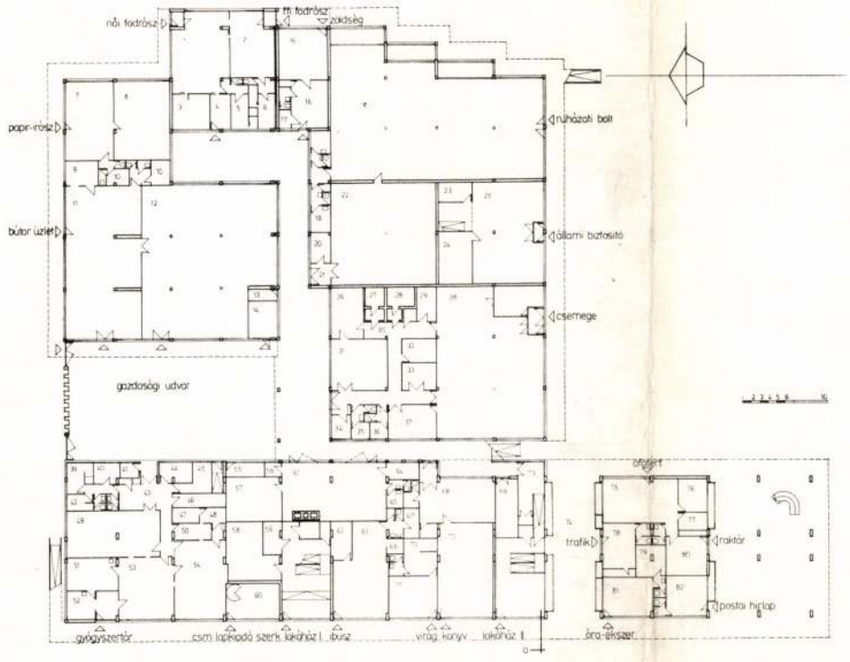

1

Belsőépítészek:	Beló Pál Sági József
Szerkezettervező:	Nagy Gáspár
Épületgépészet:	Selmeczky Ernő
Elektromos tervező:	Balázs László
Közműtervező:	Szedmák József
Kertész-tervező:	Dobos Sára
Beruházó:	Szentes Városi Tanács VB
Lebonyolító:	Csongrád megyei Beruházási Vállalat
Műszaki ellenőr:	Sándor István
Kivitelező:	Dél-magyarországi Építő Vállalat
Építésvezető:	Pusztai József
Művezető:	Orosz Bálint
Tervezés éve:	1969
Kivitelezés:	1970—1973
Bruttó költség végszámlák alapján:	56 651 000 Ft
1 lm³-re eső költség:	1 080 Ft/lm³
1 lakásra eső költség:	288 000 Ft

2

1. Földszinti alaprajz, 1 : 800

1. Női fodrászüzlet
2. Férfi fodrászüzlet
3. Kozmetika
4. Pedikűr
7. Papírüzlet
8. Raktár
11. Bútorüzlet
12. Raktár
15. Zöldségüzlet
16. Raktár
18. Ruházati bolt
22. Raktár
23. Raktár
24. Irattár
25. Állami Biztosító
26. Raktár
27. Csemege-hűtő
28. Hús-hűtő
29. Hús-előkészítő
31. Raktár
32. Raktár
33. Kenyérraktár
37. Gyümölcsraktár
38. Csemegeüzlet
40. Étkező
41. Robbanókamra
43. Áruátvevő
44. Analitikai laboratórium
45. Göngyöleg
46. Üvegraktár
47. Ampullázó
48. Öblítő
49. Gyógyszerraktár
50. Mosogató
51. Vezető iroda

3

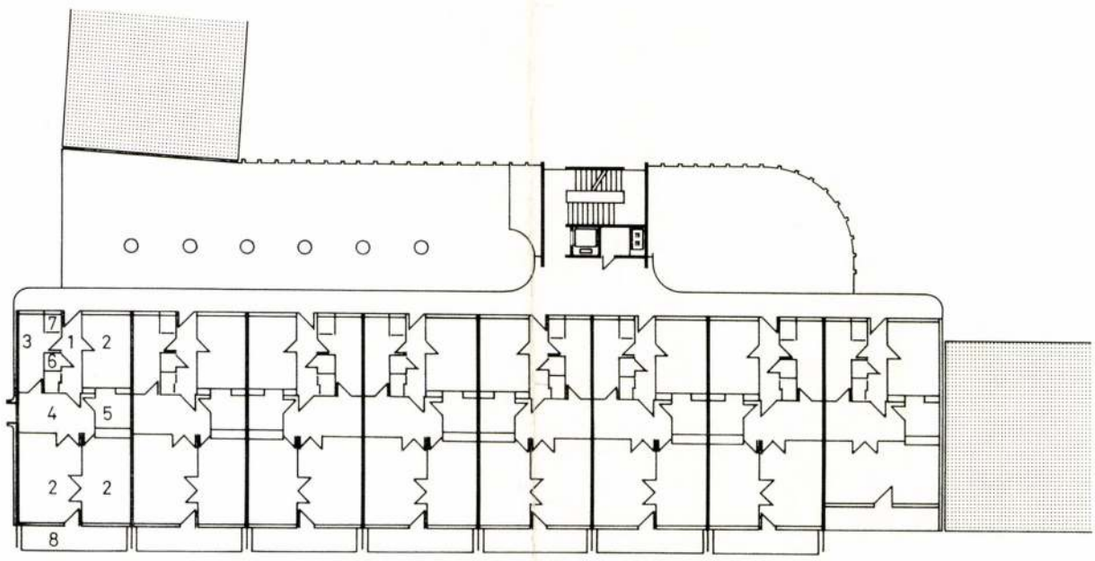

0 1 2 3 4 5

5

6

4

5

74. Átjáró
75. Ofotért
76. Műhely
77. Iroda
78. Trafik
79. Raktár
80. Raktár
81. Óra-ékszerbolt
82. Postai hírlap

2. A főtéri homlokzat
3. Délnyugati homlokzat
4. Lépcsőrészlet
5. A homlokzat részlete
6. Nézet az üzletsorral
7. Részlet a tetőteraszról
8. Helyszínrajz

6

7

52 Ügyeletes szoba
53. Officina
54. Vényező laboratórium
57. Hőközpont
58. Gyermekkocsi-tároló
60. Lapkiadó iroda
61. Kazánház
62. Vezető iroda
63. IBUSZ-iroda
64. Vízlágyító
65. Fűtő
66. Telex
68. Raktár
69. Kukatároló
70. Raktár
71. Virágüzlet
72. Könyvüzlet
73. Áruátvevő

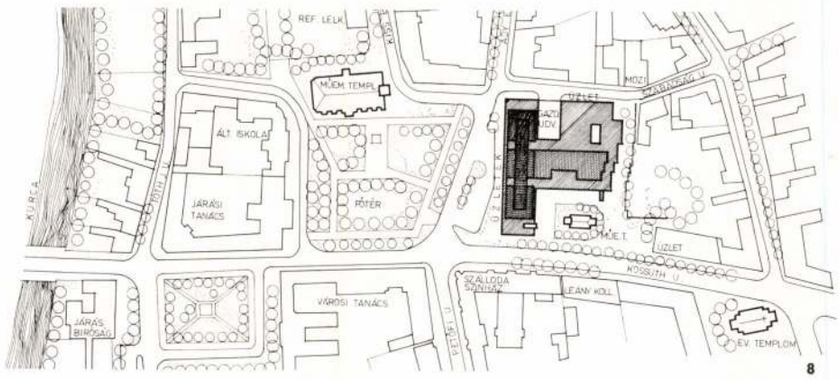

8

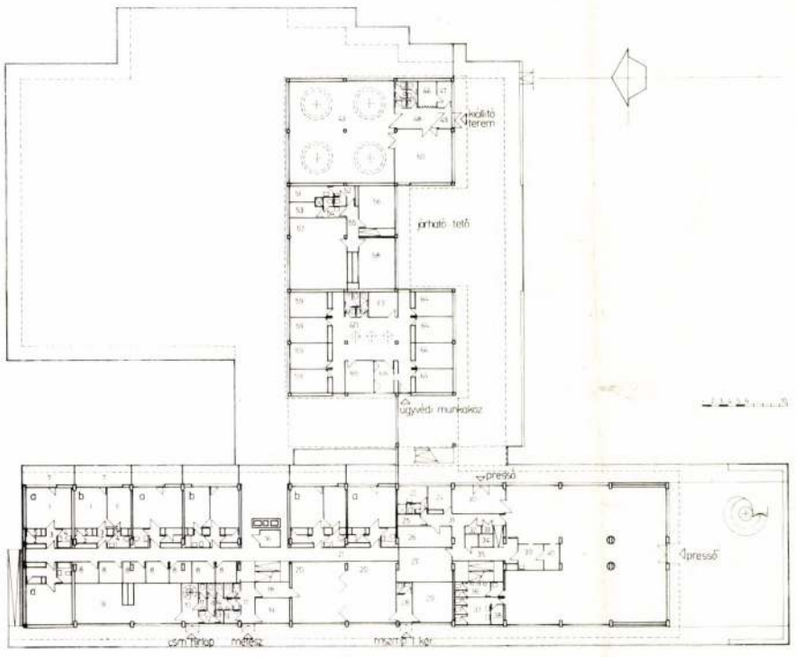

1

Az épületegyüttes Szentes város főterének keleti térfalát alkotja földszintes +6 emeletes tömegével.

A földszinten és az első emeleten elhelyezett üzlet-, közintézmény-, irodaterületekkel a városközpont vásárló, ügyintéző, pihenő, gyalogosforgalmának alapjait igyekeztünk megvalósítani. A 22-féle létesítmény szinte a kisváros minden központi üzlet-, szolgáltató- stb. igényét kielégíti.

A másodiktól a hatodik emeletig 96 lakás nyert elhelyezést.

A 7. emeleten kilátó tetőteraszt, műtermet, valamint a kiszolgáló helyiségeket helyeztük el, az első emeleten a gyalogos területek kapcsolódnak az eszpresszó kiülő teraszával.

A gyalogosforgalom elkülönül a kiszolgáló, járműforgalomtól, az üzletek feltöltése a mellékutcából megközelíthető gazdasági udvaron keresztül történik.

Az együttes horizontális és vertikális elemeit, kapcsolatait a környezet határozta meg. A műemlék-templomokkal való viszonya, a térben betöltött szerepe, ugyanakkor az intenzív beépítés igénye nehéz feladat elé állította a tervezőket. A feladat nagysága indokolta a Városi Tanács V.B. által kiírt házi tervpályázatot, amelynek első díjas terve alapján készültek a kiviteli tervek.

2

1. I. emeleti alaprajz, 1 : 800
1. Szoba
2. Konyha
3. Előszoba
4. Fürdőszoba
5. Kamra
6. Beépített szekrény
7. Loggia
8. Lomkamra
9. Szerkesztőség
10. Csongrád megyei Hírlap
16. Lift
17. Előtér
18. Közlekedő
19. METESZ iroda
20. Tárgyaló
26. Készáru raktár
27. Raktár
28. Előtér
29. MSZMP-iroda
30. Eszpresszó ruhatár, előtér
39. Szerviz-konyha
40. Fehér mosogató
41. Eszpresszó
42. Eszpresszó-terasz
43. Kiállító terem
46. Ruhatár
47. Raktár
48. Előtér
49. Szélfogó
50. Kis kiállító
56. Fiókvezető
57. Kis munkaterem
58. Kárbecslők
59. Iroda
60. Ügyvédi munkaközösségi váró
63. Irattár
64. Iroda
65. Kültag-iroda
66. Adminisztráció
2. A műemléki templom előtti teresedés
3. Általános emeleti alaprajz, 1 : 800
1–2. Szoba
3. Konyha
4. Előszoba
5. Fürdőszoba
6. Kamra
7. Loggia
8. Gardrób
9. W.C.
4. Feljárat a tetőteraszra
5. Oldalhomokzat részlete
6. Feljárat az üzletsor tetőteraszára
7. A tetőterasz részlete

NOVÁK ISTVÁN épitész

REMÉNYEINK TEMPLOMA

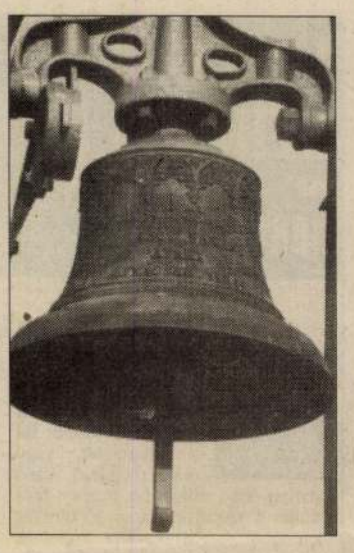

A dél-szlovákiai Ajnácskőn katolikus templom épül. Ez az ősi kis falu ebben az évszázadban harmadszor rugaszkodik neki a templomépítésnek. A szándéknál tovább eddig még nem jutottak. Igaz, a Felvidéken hetven éve nem épült magyar ajkú településen katolikus templom.

Hunyák József, az ajnácskőiek novemberben megválasztott polgármestere, ambiciózus ember. Dehogy akart ő polgármester lenni, jól érezte magát a téglagyárban, melynek vezetője volt. De aztán addig-addig jártak a nyakára, győzködték, míg igent nem mondott. Nem is őt kellett igazándiból behálózni, hanem az asszonyt. A csatát akkor nyerték meg a csábítók, zöldség, gyümölcs. Mindenki jól járna, a fiatalok is megtalálnák számításukat.

Minderről fehér asztal mellett mesél Hunyák József. Világraszóló trakta veszi kezdetét a községházán. A Kurír fotósán és tollforgatóján kívül a vendégek között van Taba Lajos pozsonyi konzul és Novák István Ybl-díjas építész, a templom tervezője, aki ellenszolgáltatás nélkül végzi

amikor ő is igent mondott. Nagyralátó és nagyravágyó elképzelésekben nem szűkölködik a polgármester. Kifundálta már, hogyan lehetne visszacsalogatni a faluból Losoncra, Rimaszombatba szakadt fiatalokat.

– Sajnos vagy szerencsére, nálunk alig van ipar. A téglagyáron kívül semmi. Ez rossz, mert sokan kényszerülnek messzire járni dolgozni. Főleg a férfiak. De jó is, mert semmi nem szennyezi a levegőnket, a Gortva patak vizét. Van itt gyógyvíz, amit most nem használunk. Építhetnénk ide valami kis fürdőt. A környékre amúgy is rengeteg turista érkezik Csehországból. Ezek itt körülöttünk vulkanikus eredetű hegyek, nem messze egy kialudt kráter is található. A szlovákok is szívesen járnak át a határon gyógyfürdőbe. El tudnánk mi látni ezt a fürdőt. Van munkaerő, van munkáját. Már körbejártuk a falut, első látásra több hely is alkalmasnak látszik az építkezésre. Például a falu végén egy gyönyörű dombtetőn. Kétség sem férhet hozzá, nagyon szépen mutatna itt a hitnek háza. Igen, igen, bólogattak a helyi nobilitások, csakhogy ez messze van a falu másik végétől, gondolni kell az öreg nénékre, akik már akkor is elfáradnak, ha be kell jönniük a központba. Jobb lenne inkább, ha itt állna majd a templom a községházával szemben. Ezeket a telkeket úgyis megvette már az önkormányzat. Két vályogtéglás házat kéne lebontani hozzá. A harmadik épület, igen jó karban lévő téglából épült ház, lehetne a paplak. Érvek röppennek föl, csöndesen folyik a vita, fogy a szőlősgazda polgármester bora. Egyre gyakrabban koccintunk. Természetesen a templomra. Házigazdáink elnézést kérnek, el kell menniük. Temetés lesz, ahol illő tenniük tiszteletüket.

Novák István, az építész és Hunyák József polgármester Fotó: SZALAY ZOLTÁN

Míg ők távol vannak, sétálunk egyet a faluban. A házak jólétről tanúskodnak, mondja is a konzul, hogy Szlovákiában erre a legmagasabb az életszínvonal. Caplatunk le-föl a dombokon, gyönyörködünk a tájban, nagyokat slukkolunk a levegőből. Mert itt van miből. Taba Lajos azt mondja, történelmi lehetősége van most az itt élő magyarságnak, hogy isten igazából a saját lábára álljon. Dacára a szlovák nacionalizmusnak, a magyar pártok és szervezetek egymás közti és házon belüli marakodásainak, önellátóvá lehetnek itt a magyarok. Erejüket már azzal is bizonyították, hogy mind a mai napig megmaradtak magyarnak. Fontos hát minden apróság. Mi tarthatná jobban együtt az embereket, mint a hit?

Mire visszaérünk, a falu vezetői is megjönnek. Ismét trakta. Levegőt is alig kapunk a húsleves és a pörkölt után, köszönjük, köszönjük, többet nem kérünk. Hát ne sértsenek már meg minket! A maguk kedvéért süttettünk meg egy egész malacot a kenyérgyárban! – unszol a házigazda. A kenyérgyár tulajdonképpen pékség egy alsó és egy felső kemencével. Igaz, messze földön híres, Losoncról, Rimaszombatból is idejárnak, ha esküvő van. Megtömik a kocsi hátulját, mert – büszkélkednek a helybéliek –, az ajnácskői kenyérnek nincsen párja.

Fél négy. Háromnegyedéig megtelik a nagyterem. A falugyűlésen a polgármester ad számot a templomépítés ügyében végzettekről. Körbejárták a falut, mindenkit megkérdeztek, akarja-e a templomot, s ha igen, mennyivel tudna hozzájárulni. Hétszázezer cseh koronára rúg a felajánlások összege. Igaz, ennek eddig csak mintegy harmadát fizették be bankszámlára, de voltak mindenféle papírügyi zűrzavarok a csekkek körül. Mondja a polgármester, hogy hallotta ő is a pusmogást, mi kéne inkább Ajnácskőre, miért badarság erre pazarolni a pénzt. Indulatosan nyugtatja meg a kétkedőket, a templom egy fillért sem vesz el a költségvetésből. Alapítványt szándékoznak létrehozni, hogy a külföldön élő honfitársak is adakozhassanak, ha akarnak. A rozsnyói püspök már megígérte, hogy ha lesz háza a hitnek, lesz benne szolgája Istennek is. Igyekeznek áldást és támogatást kérni a Vatikántól is, de a szlovák kormány költségvetésében is van tétel, melyből kaphatnak. Három- és ötmillió korona közötti összegre lesz szükség a mai árakon számolva. Igaz, ez a határ másik oldalán sem jelent biztosítékot semmire. Egyik pillanatról a másikra akár háromszorosára is fölmehetnek az építőanyagárak. Még szerencse, hogy itt a téglagyár, ahol a polgármester igazgatóskodott. Olybá vélik, két szombati műszak alatt megtermelhetik a szükséges mennyiséget. Iparos helyben van elég. Novák István építész nemcsak a maga munkáját ajánlja föl, hanem a vele együtt dolgozó képzőművészeket is.

Kérdés nemigen akad. A hátam mögött jegyzi csak meg egy recsegős borízű hang, hogy most kéne kavicsot venni, amíg még olcsó. Egyéb észrevétel nem lévén szétoszlanak az egybegyűltek. Visszatérünk a fehér asztalhoz. Most már csak úgy parttalanul folyik a csevegés. Lajos bácsi a második világháborúról mesél. Nem igaz ám, hogy a Horthy fiút lelőtték, ő beszélt a szerelővel, amikor a szolnoki reptéren szolgált... Székszomszédom Huszti úr, aki a templomépítés gazdasági ügyeinek is gazdája, a magyarországi privatizációról faggat, meg arról, hogy is van az, hogy veszteséges vállalatoknál a vezetők hatalmas prémiumokat osztanak ki egymás közt...

Igencsak eljárt az idő. A helybéliek becsületből még marasztalnák a vendégeket, akik dugig tömött bendővel már „menekülnének" Fülekre, a szállodába. Megisszuk a sokadik János-áldást. Nem az utolsót. Ha isten és ember is úgy akarja, májusban találkozunk az alapkő letételekor.

HETESI PÉTER PÁL

KINEK KELL ITT ATOMERŐMŰ?

„A zöldek felfújt hólyagok és mindenbe beleütik az orrukat"

Szerdai számunkban már beszámoltunk a Paksi Atomerőmű még csak gondolatban létező, újabb blokkjáról. Szakemberek szóltak az erőmű mellett, és a zöldmozgalmak képviselői az erőmű ellen. Felháborodottan hívott fel *Magyar József*. Elfogultsággal vádolt. A nyilvánosság jogán hallgattassék meg a másik fél: Magyar József villamosmérnök, a bős–nagymarosi vízi erőmű terveinek egyik kidolgozója.

– Felháborítónak tartom, amit ezek, a magukat zöldnek nevező dilettáns csoportok mondanak és csinálnak. Ezek nem szakemberek, hanem felfújt hólyagok, akik nem értenek ahhoz, amivel foglalkoznak. Illetve csak egy kicsit, és ezen az alapon aztán mindenbe beleütik az orrukat.

– *Ők azt mondják, hogy energiában nem vagyunk szegények, valaki vagy valakik hasraütéses alapon állapították meg a valótlan adatokat. Energiatakarékossággal sokkal többre mennénk.*

– Persze, állandóan a lakosság nyakába zúdítanak mindent, de kérdem én, hogy takarékoskodjak? Állítsam le a mélyhűtőmet, amikor napról napra nő a hús ára? Nem vagyok hajlandó ezt megtenni. Vidéken például a gazdaságokban lehetetlen az energiával takarékoskodni, a fogyasztást csökkenteni.

– *Akkor mi a megoldás?*

– Egyszerű: az atomerőmű és az összetett vízlépcső a kulcs. A jelenlegi körülmények között, egy süllyedő országban csak ez lehet a megoldás. Ezek termelnek ugyanis a legolcsóbban energiát és a legveszélytelenebbül. Nem az atomerőmű ellen kellene tiltakozni, hanem a szénerőművek ellen, ezeknek ugyanis sokkal nagyobb a radioaktivitása, mint az atomerőműnek. A sugárzás pedig sokkal kisebb, mint a háttérsugárzás, ami viszont állandóan jelen van a környezetünkben. A háttérsugárzás több tízezerszer nagyobb ennél. Még egyszer mondom, az atomerőmű nem veszélyes.

– *Mondjuk addig, amíg nem termel hulladékot.*

– Az atomerőmű-hulladék nem veszélyes, tárolása megoldott.

– *Itt, Magyarországon?*

– Igen, persze szükség lenne még tárolók építésére.

– *Ez több milliárd forint kiadást jelent.*

– Megéri, hiszen energiát hosszú távon csak atomerőművel érdemes termelni. A zöldeket pedig meg se hallgassa, buta emberekkel nem érdemes együttműködni.

– *Ön most prekoncepciókat sugall, mi több, arra kér, hogy így is gondolkozzak.*

– Igen, mert a zöldek óriási károkat okoznak Magyarországnak, nem lenne szabad teret adni a gondolataiknak.

A beszélgetés *Illés Zoltánnal*, volt környezetvédelmi államtitkárral, a VII. kerületi Fidesz-jelölttel folytattuk.

– Talán azzal kellene kezdeni, hogy Magyarország energiapazarló technikai rendszerekre épül, nemzeti energia-összetermékben jóval megelőzzük például Ausztriát. Cáfolom, hogy Magyarország jelenleg energiaszegény lenne, de pontos adataim is vannak. Az amerikai Betelle Laboratories Intézet elemzést készíttetett Magyarország energiakészletéről. Megállapították, ha 1991 és 2030 között csak energiában ugyanannyit termelünk, mint 1990-ben, akkor – ipari rekonstrukcióval – egy fejlett, nyugati tenderhez csatlakozhatunk. Csak így, atomerőmű nélkül. Az energiaracionalizálással óriási eredményeket érhetünk el, ami persze nem azt jelenti, hogy Mariska néni egész nap otthon ül a sötét szobában, hanem egy normálisabb, nem pazarló felhasználást.

– *Van-e a világon bárhol is jövője az atomerőműnek?*

– Erre megint csak adatokkal felelnék: nem véletlen, hogy a franciák olyan élénken szeretnének bekapcsolódni az újabb blokk megépítésébe. Ugyanis sehol a világon nem tudnák eladni magukat atomerőművel kapcsolatban. Nem kell senkinek manapság egy ilyen halott szarkofág. Ma jelenleg 398 atomerőmű van a világon, ezek a világ energiatermelésének három százalékát, azaz 290 gigawattot adnak. Évi kétszázalékos energiatermelés-növekedés esetén 2025-ig naponta egy-két atomerőműnek kellene megépülnie. A világ egész évi költségvetéséből ez 229 milliárd dollárt vinne el. Összehasonlításként álljon itt az az adat, hogy a fegyverkezés évente 100 milliárd dollárt visz el. Szóval ha naponta egy-két atomerőmű épülne meg, akkor 2025-re összesen 8000 darab atomerőmű lenne.

– *Ez hihetetlen nagy szám. Mi történne a hulladékkal?*

– Hát ez az. Hová tennénk azt a rengeteg radioaktív, elhasznált fűtőanyagot?

– *Magyarországon mennyire megoldott a hulladék elhelyezése?*

– Egyáltalán nincs megoldva. Eddig ugye a Szovjetunióba exportáltuk a hulladékot, de eztán csak dollárban fizethetünk. A következő lehetőség, hogy a franciák viszik el.

– *Mire kell nekik a radioaktív anyag?*

– A kiégett fűtőelemet, az uránt, plutónium gyártására lehet felhasználni. A plutóniumból pedig atombombát lehet készíteni. Nem mondom, hogy ezért kell nekik a hulladék, de ez is egy lehetőség. Ezért van szükségünk továbbra is a szovjet piacra, persze nem a függőség növelése mellett. De a francia függőség sem jelent megoldást.

– *Ki érdekelt abban, hogy az energiatermelés egy kézben összpontosuljon?*

– Elsősorban a Paksi Atomerőmű Vállalat. Létezik egy 1986-os törvény, amely tiltja az energia magánúton való termelését. Ezt használják ki, hiszen így bebizonyosodhatna, hogy nincs rájuk szükség. A geotermikus energia, a bioenergia meghonosítása, amit egyébként nyugaton már díjaznak, nem illik bele a centralizált képbe.

– *Mi a véleménye a paksi reklámról?*

– Túlzónak találom. A Paksi Atomerőmű Vállalat ugye állandóan arról beszél, hogy ők tájékoztatnak bennünket mindenről. Csak azt felejtik el hozzátenni, hogy egyoldalúan. Nekik van rá pénzük, hogy a televízióban, főműsoridőben adjanak reklámot, nem így egy-egy zöldmozgalomnak. Hogy áll ez arányban egymással?

– *Mi a megoldás az energiatermelésben?*

– Természetesen az energiaracionalizálás. Magyarország még mindig gazdag földgázban, lignitben és szénben. Ehhez még csak annyit, hogy a világ uránkészlete körülbelül 40-50 évre elegendő, míg a szénkészlet durván 150 évig.

SZABÓ BEA

LÁR SZIKORA NAPI HOROSZKÓPJA

Mottó: „A csillagok nem determinálnak, hanem hajlamosítanak…"

A mostani napokban új partner tűnhet fel a láthatáron, vagy már meglévő kapcsolatodban állhat be pozitív fordulat. A szombati napon jó híreket kaphatsz és barátaiddal kellemes programban lehet részed. A vasárnap már feszültebben alakulhat. Otthon érzelmi problémáid adódhatnak és jövődet is bizonytalan színekben láthatod.

Mostantól egy-két hétig valószínűleg érzelmileg kissé zaklatottabb leszel a szokottnál. Hajlamos leszel arra, hogy magadban rágódj dolgokon. Jobban teszed, ha nem merülsz bele a tépelődésbe, hanem konkrét feladataidat tekinted elsődlegesnek. Így úrrá lehetsz problémáidon. A hét végén meggyőződhetsz arról, hogy barátaid melletted állnak.

A hét végén, szombaton pozitív hatásokra számíthatsz. Este valamilyen kellemes új lehetőséged nyílhat, esetleg kisebb anyagi szerencse is ér. Vasárnap viszont harmonikus és feszült erők egyaránt megjelenhetnek. Érzelmi bizonytalanság vehet erőt rajtad, és talán nehezebb lesz összerendezned a gondolataidat is.

A hét utolsó két napja közül a szombat alakul harmonikusabban. Otthoni területen és barátaiddal kapcsolatban juthatsz arra a megállapításra, hogy stabil kapcsolataid értékesek. Vasárnap érzelmi természetű problémáid adódhatnak. Este feszültségek támadhatnak, és partnereddel, házastársaddal kerülhetsz szembe valamilyen formában.

A hét végén vegyes hatásokra számíthatsz. A szombati nap harmonikusabban alakulhat, barátaiddal kellemes progamokra kerülhet sor, ugyanakkor munkáddal összefüggő megnyugtató fejleményekről kaphatsz hírt. Vasárnap valószínűleg szívesebben lennél egyedül, mint társaságban, de bizonyos kötelezettségeid miatt ezt nem engedheted meg magadnak. Anyagi természetű gondok is foglalkoztathatnak.

A hét végén, szombaton kedvező hatásokkal találkozhatsz. Új partner jelenhet meg a láthatáron vagy házasságodban állhat be pozitív fordulat. Este kellemes érzelmi élményben lehet részed. A vasárnap inkább feszülten alakul. A külvilág részéről bukkanhatnak fel zavaros ügyek, és olyan feladataid adódhatnak, amelyekhez nem fűlik a fogad.

A hét végén vegyes hatásokkal találkozhatsz. Szombaton harmonikus érzelmi élményben lehet részed. Szerelmi életedben biztató lehetőségek csillanhatnak föl. Este, otthoni területen kedvező fordulatra számíthatsz. Vasárnap több feszültséggel találkozhatsz. Szabadságodban érezheted bizonyos mértékig korlátozva magad, és talán a hangulatod sem lesz a legjobb.

A hét utolsó két napja közül szombaton harmonikus érzelmi hatásokra számíthatsz. Otthoni dolgaid megnyugtatóan alakulnak, és feladataid elvégzéséhez segítséget kaphatsz családtagjaidtól. Este úgy érezheted, felszabadulsz egy belső nyomás alól. Vasárnap környezeteddel kerülhetsz szembe valamilyen formában, és talán a hangulatod sem lesz a legkellemesebb.

A hét utolsó két napján vegyes hatásokkal találkozhatsz. Szombaton kellemes érzelmi élményben lehet részed. Szerelmi életedben biztató lehetőségek csillanhatnak föl. Este, otthoni területen kedvező fordulatra számíthatsz. Vasárnap több feszültséggel találkozhatsz. Szabadságodban érezheted bizonyos mértékig korlátozva magad, és talán a hangulatod sem lesz a legjobb.

A hét utolsó két napján vegyes hatások felbukkanása várható. Szombaton harmóniára, kellemes eseményekre számíthatsz. Érzelmi ügyeiddel kapcsolatos öröm érhet, és anyagi dolgaid is jól alakulhatnak. A vasárnap több feszültséget hordoz. Partnereddel, házastársaddal kerülhetsz szembe valamilyen formában, otthoni területen is nehézségekkel találkozhatsz.

A hét végén szombaton kellemes hatásokra számíthatsz. Szerelmi téren sikereid lehetnek, és jó programokban, szórakozásban lehet részed. Főleg az este alakulhat előnyösen a számodra. Vasárnap előreláthatólag különböző kötelezettségeknek kell eleget tenned, ezért nem leszel a legjobb hangulatban. Nem kívánt ismerősök is bejelentkezhetnek, és talán nagyobb lesz a pörgés a kelleténél.

A hét végén főleg szombaton lehet jó napod, mert harmonikus hatások bejelentkezése várható. Kellemes érzelmi élményekben lehet részed, és barátaiddal kerülhet sor jó programokra, jó hangulatú együttlétre. Vasárnap szórakozási terveid elé akadályok gördülhetnek, és magánéletedben bukkanhatnak fel kisebb kellemetlenségek.

Mi minden történt

170 évvel ezelőtt, 1821. február 23-án halt meg fiatalon, 26 éves korában az angol irodalom nagy ígérete, JOHN KEATS (ejtsd: Kitsz) *(képünk)*

költő. Költeményeiben a szépség és az igazság azonosságát hirdette. Verseit magyarul egy 1962-es kiadásban olvashatják.

*

160 évvel ezelőtt, 1831-ben ezen a napon született HENRI MEILHAC francia színmű- és operaszöveg-író. Vígjátékaival a második császárság korát jellemezte. Ő írta Offenbach számára a Szép Heléna és a Gerolsteini nagyhercegnő című operettek, valamint Mérimée novellája alapján a Carmen című opera szövegkönyvét.

*

10 évvel ezelőtt, 1981 február 23-án Madridban puccskísérlet zajlott le: Antonio Tejero del Molina alezredes a Guardia Civil (csendőrség) tagjaival megrohamozta a képviselőházat és az ott lévő képviselőket, kormánytagokat túszul ejtette. A királytól a hatalom átadását követelték. Jaime Milans del Bosch altábornagy Valenciában kivételes állapotot hirdetett ki. A katonaság azonban nem csatlakozott a puccsistákhoz, Tejero és del Bosch belátta helyzetük kilátástalanságát, így akciójuk vérontás nélkül véget ért. I. Juan Carlos király televízióbeszédében hangsúlyozta: „A korona nem tűr meg semmiféle olyan cselekményt, ami az alkotmány demokratikus továbbfejlesztését akadályozza."

SEGÉLYVONALAK

Ügyeletek: 8–20-ig
Felnőtteknek:
Országos Traumatológiai Intézet ambulanciája: Bp. VIII., Lőwy S. u. 3., V. kapu, mentőbejárat Tel.: 133-5593 Ide tartozó kerületek: V., VI., VII., VIII., IX., XVII., XVIII., XIX., XX., XI.
Észak-pesti baleseti ambulancia: Bp. IV., Dózsa Gy. u. 30. II. szakorvosi rendelő Tel.: 169-4777
Ide tartozó kerületek: IV., X., XIII., XIV., XV., XVI.
Budai baleseti ambulancia: Bp. XII., Diósárok út 1. Felsőtelep, János-kórház traumatológiai osztálya fszt. Tel.: 156-1122
Ide tartozó kerületek: I., II., III., XI., XII., XXII.
Gyerekeknek:
Központi gyermektraumatológiai ambulancia: Heim Pál Gyermekkórház Bp. VIII., Üllői út 86. Tel.: 133-0718
Éjszakai ügyelet felnőtteknek (kerületi bontásban):
I.–XII., Diósárok út 1. (A János-kórház területe) Tel.: 156-1591
II., Ganz u. 13–15.
Szombaton: a Községház u. 11.
II/A kerületnek Tel.: 116-4521
III., Szentendrei út 2/A Tel.: 188-8501
Szombaton: Füst M. u. 28.
Tel.: 180-0711
IV., Pozsonyi u. 23. Tel.: 169-2600
V., Rosenberg házaspár u. 19.
Tel.: 111-6816
VI., Eötvös u. 4. Tel.: 122-1827
VII., Csengery u. 11. Tel.: 121-0309
VIII., Szigony u. 5. Tel.: 133-8738
IX., Hámán K. u. 29/A Tel.: 113-1644
X., Zsivaj u. 2. Tel.: 157-5222
XI., Bártfai u. (A Tétény u. kórház területe) Tel.: 166-6035, 166-5622
XIII., Karikás F. u. 20. Tel.: 149-8500
XIV., Uzsoki u. 29. Tel.: 251-0759
XV., Rákos u. 58. Tel.: 169-2222
XVI., Jókai u. 3. Tel.: 163-4045
XVII., Ferihegyi u. 95. Tel.: 158-6333
XVIII., Thököly út 3. Tel.: 178-6777
XIX., Ady Endre u. 122–124.
Tel.: 127-1064
XX., Köves út 2–4. Tel.: 157-2722
XXI., Áruház tér 21–22.
Tel.: 158-9790
XXII., Káldor u. 5–9.
Tel.: 226-5147

MALÉV: 157–2122
MÁV: 122–7860
Volánbusz: 118–2122
Különleges ésközhasznú információs szolgálat: 117–0100
Tourinform: 117–9800
Inter-Info (éjjel-nappal) 155–6003
„Pillanat" autómentő segélyszolgálat 128–5871
(Ha Ön aznapi Kurírt is visz magával, 10% kedvezményt kap.)

Biometeorológia

Az emelkedő légnyomás mellett a legtöbb embernél a közérzet, a kedélyállapot és a hangulat javul. A napsütéses tájakon mindezeknek még fokozottabban örülhetünk. A változó meteorológiai helyzetekben ideg- és hormonrendszerünk belső szerveink működésének állandóságát igyekszik létrehozni és fenntartani. Az elmúlt napokban kialakult hurutos, gyulladásos betegségek fájdalmai, tünetei egyre inkább csökkennek. A szélben és a napsütésben fokozódik hőleadásunk. Akik érzékenyek a megfázásra, a reumatikus panaszokra, azok különösen ügyeljenek az öltözködésre a hét végi kirándulások alkalmával.

IDŐJÁRÁS

Tavasz lesz, ragyogó

Ragyogó, tavaszi hangulatú, télbúcsúztató idő várható a következő napokban. Olvad a hó, néha felhők takarják a napot, éjszakánként átmeneti köd képződik.

Ma jó idő lesz. Az ország nagy részén szánkózásra, sielésre alkalmas, igen enyhe, nagyobbrészt napos, északon néha felhősebb időjárással búcsúzik a tél. A hőmérséklet csúcsértéke +7, +8 fok körül várható.

EURÓPA

Az Alpokba illetve a balkáni hegyekbe készülő síelők még sok havat találnak, de olvadásra, helyi lavinaveszélyre készüljenek fel. Közép-Európában éjszakai ködfoltokkal, Nyugat- és Észak-Európában szeles, változatos idővel találkozhatunk.

HÓJELENTÉS

Kékestető	40–50 cm
Dobogókő	5–15 cm
Kasprowy	40–100 cm
Chopok	40–120 cm
Pamporovo	50–100 cm
Semmering	30–60 cm
Tarvisio	80–130 cm

TEXO Graphicomp KFT.

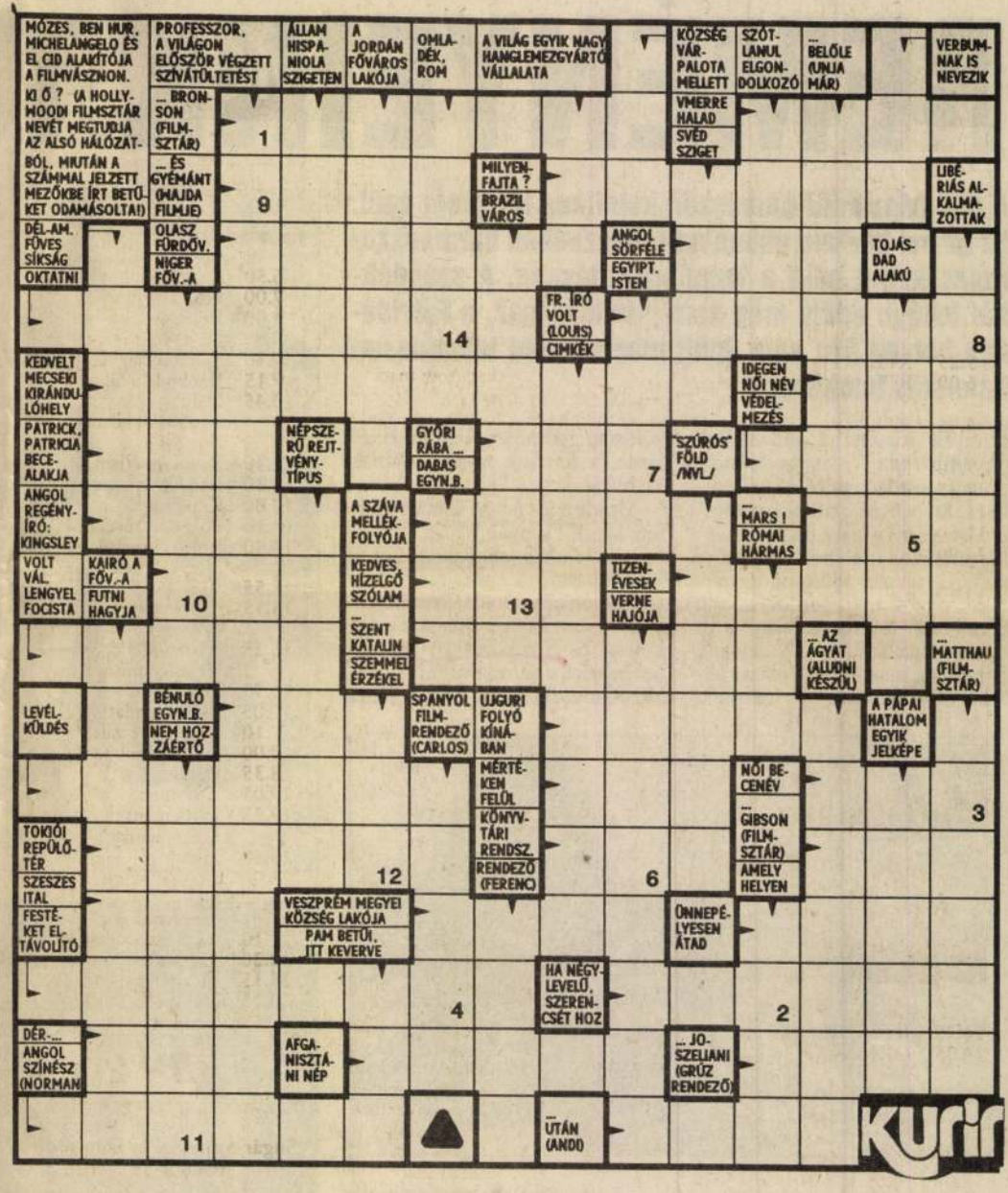

A tegnap megjelent keresztrejtvény megfejtése: „Alain Delon."

Egyszer

HOPP,

másszor

KOPP

KURÍR-MÓDRA

Egyre nagyobb gond, hogyan oszd be a „kosztpénzed"? Nos, ha így van, talán tervezz előre néhány hoppnapot is – pénztárcádtól függően – és a maradékot oszd fel a koppnapokra. Ha nem szeretsz tervezni, akkor hónap elején lehetnek hoppnapjaid, hó végén koppnapjaid. Ezen a helyen mindennap fogsz találni megfelelő recepteket – csak el kell döntened, nálatok hó vége van-e már. A recepteket kivághatod, elteheted, máskor is felhasználhatod.

HOPPNAPI

MENÜAJÁNLAT 4 SZEMÉLYRE, 240 FORINTBÓL:

- **paradicsomos tonhalfilé**
- **petrezselymes, vajas burgonya**
- **habos citromtorta**

PARADICSOMOS TONHALFILÉ

Hozzávalók: 1 csomag mélyhűtött tonhalfilé, 1 dl olaj, 2 db babérlevél, bors, só, kakukkfű, 2 db paradicsom, 5 dkg reszelt sajt.

A halat sózd meg, forgasd az olajba és tedd jénai tálba az olajjal együtt. Borsozd meg. A paradicsomot szeld vékonyra éles, recés késsel s borítsd be vele a halat. Tedd rá a babérlevelet, szórd meg a kakukkfűvel, a reszelt sajttal és told forró sütőbe. Hatos fokozaton süsd kb. 15 percig.

TANÁCS: Ne szárítsd ki.

PETREZSELYMES VAJAS BURGONYA

Hozzávalók: 1 kg burgonya, 3 dkg vaj, 1 csokor petrezselyem, só.

A krumplit hámozd meg és vágd apró kockára. Sós vízben főzd meg, szűrd le, de vigyázz, ne főzd szét! Dobd rá a vajat, rázd össze s szórd meg a petrezselyem zöldjével.

TANÁCS: A halat nagyobb edénybe téve a vajas burgonyát köré rakhatod, s amíg a hal sül, a krumpli kicsit megpirul. Ekkor a végén szórd rá a petrezselymet. Így tovább fog tartani a sütés.

HABOS CITROMTORTA

Hozzávalók: a tésztához: 25 dkg liszt, 10 dkg vaj, 7 dkg cukor, 1 tojás, só; a töltelékhez: 2 dl tejszín, 32,5 dkg porcukor, 2 tojássárgája, 3 citrom.

Csinálj lyukat a liszt közepébe, verd bele a tojást, dobd hozzá a széttört vajat, a sót, a cukrot. Ujjheggyel gyorsan dolgozd el, formálj cipót belőle, majd 2 órát pihentesd hideg helyen. Nyújtsd ki és lisztezett tepsire fektesd. Tegyél rá zsírpapírt, arra szárazbabot, nyomatónak, s 20 percig süsd hatos fokozaton. (A papírt és a babot természetesen vedd le róla, ha kész.) A kész tortalapot helyezd a tálalótálra. Egy tálban, amit forró vízbe állítottál, 17,5 dkg cukrot keverj ki a tojások sárgájával, 2 citrom levével, s főzd így a gőzben, amíg be nem sűrűsödik, egyfolytában kevergetve. Hagyd kihűlni. Verd fel a tojások fehérjét, de ne túl keményre, apránként adj hozzá 3 dkg porcukrot, keverd el a kihűlt krémmel, majd add ehhez a tejszínt, porcukorral felverve. Kend a tortalapra és tedd hűvös helyre, amíg meg nem dermed. Készíts szirupot a maradék cukorból, 2 dl vízzel. Az utolsó citromot vágd karikára, s 2 percre dobd a forró szirupba. Díszítsd vele a tortát.

KOPPNAPI

MENÜAJÁNLAT 4 SZEMÉLYRE, 150 FORINTBÓL:

- **céklás párizsisaláta**
- **spenótfelfújt**

CÉKLÁS PÁRIZSISALÁTA

Hozzávalók: 2 db cékla, 20 dkg párizsi csíkokra vágva, só, babérlevél, 2 fej hagyma, ecet, cukor, bors, 2 evőkanál olaj.

A céklát hámozd meg, majd egészben főzd meg enyhén sós, babérleveles vízben. Vágd keskeny csíkokra. Ugyanilyenre vágd a párizsit, végül a hagymát félbe, majd szeleteld fel. Keverd össze. A céklalevet ízesítsd ecettel, cukorral, borssal s öntsd rá. Hagyd állni néhány órát. Tálalás előtt öntsd le a levét, majd keverd el az olajjal.

TANÁCS: A levét akár rajta is hagyhatod. Vagy ha leöntötted, készíthetsz belőle hideg céklalevest, tejföllel elkeverve, kaporral meghintve.

SPENÓTFELFÚJT

Hozzávalók: 50 dkg spenót, 6 tojás, só, 6 dkg reszelt sajt, 5 dkg vaj, 2 dkg liszt, 3 dl tej, bors, vaj a forma kikenéséhez, pici szódabikarbóna.

Készítsd el a besamelmártást, s forgasd benne 1-2 percig. Öntsd fel a forró tejjel, habverővel keverd simára, forrald 5 percig, majd dobd bele a maradék vajat, s kész. Hűtsd langyosra. A spenótot mosd meg és sós vízben főzd kevés szódabikarbónával kb. 7 percig vagy amíg a szára meg nem puhul. Folyamatosan ellenőrizd, mert nem szabad túl puhának lennie. Csöpögtesd le deszkára, vagy késsel vagdald össze, majd keverd el a besamelmártással, borsozd meg. A tojások sárgáját is alaposan keverd bele és a sajtot, lereszelve. A tojásfehérjékből verjél kemény habot, s lazán keverd el a spenóttal. Vajazz ki egy tűzálló tálat (elég nagy legyen, mert meg fog emelkedni), s előmelegített sütőben süsd nagy lángon 10 percig, majd négyes fokozaton legalább 20 percig. Tűt szúrj bele, s ha nem ragad rá, kész. Csak akkor nyisd ki a sütő ajtaját, amikor már majdnem kész.

Novák István kitüntetése

Immár három éve az ország egyik legnagyobb városának, Szegednek főépítésze *Novák István,* aki nem a Tisza partján ismerkedett meg ezzel a funkcióval. Több mint tíz éve, 1987 óta Békés megyében Szarvas város főépítészeként is dolgozik. Nem véletlenül kérték föl annak idején e posztra, hiszen a Viharsarok településein számos olyan épület és városközpont található, amelynek arculatát, szerkezetét a Szegeden élő építész álmodta meg, s rögzítette a tervezőasztalon. Gondoljunk csak Mezőberény centrumára, netán Békésre és Orosházára. A felsorolt városokban nem csak a forgalmas városmag képét formálta át Novák István emberléptékű, a környezeti egységet megvalósító terveivel, hanem számos olyan ház, közintézmény is épült e településeken, amelyek formáit legelőször a ma is Szegeden alkotó tervező rajzasztalán leshette meg a kíváncsi érdeklődő.

Novák István munkásságát az elmúlt évtizedek során többször is elismerték – hogy a legrangosabb magyar építészkitüntetést, az Ybl Miklós-díjat említsük. Pár nappal ezelőtt pedig Szarvas város ünnepi közgyűlésén vehette át a Közszolgálati-díjat. Ennek átadásakor elhangzott: Novák István tervezői és főépítészi tevékenysége során sokat tett Szarvas építészeti értékeinek megőrzéséért és gyarapításáért. A rendszerváltás előtti időszak jellegtelen, sivár köz- és lakóépületi arculatának javítása volt az egyik célja, s ötleteivel folyamatosan segítette a Szarvason élő tervezők és építtetők munkáját.

Bátyi Zolán

BÉKÉS MEGYEI NAP 1998 V. 5

Békés megyei sikerrel zárult szombaton délelőtt a VII. Országo Weöres Sándor Gyermekszínjátszó Találkozó területi döntőj Mezőberényben, a Petőfi Sándor Művelődési Központban. A csabai ifiház Színistúdiójának Kölyökstúdiója továbbjutott a jú nius elején Tatabányán sorra kerülő országos döntőbe. A csopor Kormos István: Pincérfrakk utcai cicák című meséjét vitte szín re Csizmadia Éva és Józsa Mihály rendezésében és szinte a egész megyét képviselik majd az országos döntőn, hiszen tagj: több városból verbuválódtak: Csikós Ildikó (Békés), Mózes An ta és Péter Nikolett (Sarkad), Kovács Roland (Orosháza), Répá László és Gulyás Attila (Mezőberény), Bohus Beáta, Tóth Cinti Vecsernyés Nóra, Fenyvesi Roland, Gácsi Roland, Gulácsi T más, Valjon Péter és Zsigovics Tamás (Békéscsaba).

A mezőberényi területi fordulót a helyi művelődési házzal karöltve rendezte meg a Békés Megyei Művelődési Központ és a Körös-vidéki Drámapedagógiai Társaság, a békéscsabai Szabó Pál Téri Általános Iskola Gingalló Színpadának közreműködésével. A kétnapos találkozó első napján, *Cservenák Pál Miklós* mezőberényi polgármester megnyitója és a helyi mazsorettecsoport bemutatója után Bács-Kiskun, Békés, Csongrád és Szolnok megye tizenkét általános iskolás korú színjátszó csoportja versengett egymással a továbbjutásért, tek részt. Ezután következett várva várt eredményhirdeté Szakall Judit, a zsűri elnöke el mondta, hogy a versenysorozat ban több területi döntőt látot már, de ez volt közülük az egyil legszínvonalasabb. Minden cso port kapott elismerő oklevelet é valamilyen kabala értékű ajándéktárgyat. A legszebben beszélő színjátszó lány különdíját a bucsai *Berényi Judit* érdemelte ki, a leghangulatosabban játszó fiú szereplő különdíját pedig a fegyverneki *Kabai Péter.* Különdíjat kapott még hosszú évek óta végzett áldozatos munkájáért a

NOVÁK Iván ejtén

EX LIBRIS

TÖRÖK PETRA

Csiki László: Kutya a Holdban

Csiki László Sepsiszentgyörgyön szüle-tt, 1944-ben. Egyetemi tanulmányokat gzett, bölcsész volt, s román-magyar akos tanári oklevelet szerzett. 1980-tól Utunk szerkesztőségében dolgozott, s erdélyi magyar irodalomban a máso-k Forrás-nemzedék tagjaként tartják ámon. A kisebbségi lét írója, amint nyvének történetei is ezt dokumentál-. A történetek közt olyan is van, ame-k csak közvetve beszél a kisebbségi lét-l, mégis nyilvánvalóan arról szól, sőt, enkor még nyilvánvalóbban. Az egyik en írás címe: *Fiókok*. Csiki László emlé-zetének fiókjairól van szó. Kihuzigál-tjuk egyiküket-másikukat, s mindegyik-n találhatni valami használaton kívüli lgot, amiről azután eszébe jut egy és ás az írónak. A kihúzogatott fiókok tar-ma, meg ami az írónak e tartalommal pcsolatban eszébe ötlik, az olvasót bá-ulatra készteti vagy egyenesen meg-isztja, de azután a fiók újra becsukódik. Csiki László történetei sajátos teret eg időt vetítenek elénk; sokrétű világot, ászok, görögök, románok és magyarok oportjait, elegyes közösségeit. Valami gas horizont képzete támad eszméle-nkben, mikor egy magyar románul tár-log egy görög menekülttel. Itt azután indenki különbözik valamiképp a má-któl, nyelvében, világlátásában, rokoni apcsolataiban; egyik a másikával több yelven is társalog, már-már érteni látsza-ak egymást, de akkor miért van, hogy égis nehezen viselik el a másságot a bbségiek? „Nem értettem — írja Csiki –, miért ne járhatnék én rollerral... A zikvízgyárosnak párizsi menyasszonya, a ozigépésznek bajusza és farkasvaksága, gyári szakácsnak meg likőrje van. A fü-ész nem hitt a fokhagymában, a színé-zek nem beszéltek egymással. Nagyma-na szellemet idézett, a Bátor lány nem ngedett magához. Nem mindegy itt ninden? Mehet az ember, ahova akar és ud, úgyis visszajut."

Ezt a szürreális vonásokat sejtető prózát különösképp jellegzetessé teszi a történe-ek nyelvezete. Magyar tájnyelvi szók ele-gyülnek román fordulatokkal és monda-tokkal, s ez a sajátos elegy csak még in-kább kiemeli a „ki tudja hol, ki tudja mit és kivel" érzést. Ezt fejezi ki a következő írói fordulat is: „Egyet tudtam mondani nekik teljes bizonyossággal: a sárgarépát valahol valóban muroknak nevezik." A történetek hősei e stílusnak megfelelően „fura szerzetek, nem kevésszer különcök, szeretettel hívogatnak, hogy ismerjük meg életüket, vágyaikat." A pikareszknek tersánszkys, Bálint Tibor-os jelenléte oly-kor óvatosságra készteti a gyengébb ideg-zetű olvasót. A démoni hangoltság olykor úgy ránehezedik a lelkére, hogy abba-hagyja az olvasást, hogy aztán csak annál nohóbban kapjon bele a következő la-pokba, de azzal a tudattal, hogy jobb itt — ebben a különös világban — vigyázni. *(Budapest, 1994., Pesti Szalon Könyvki-adó., 244 oldal, 190 Ft).*

Ákos Miklós: Utolsó alkalom

Valóban úgy kezdődik ez a regény, int egy rózsaszín leányrománc, ahogy t a kötet hátoldalán olvashatjuk is. Úgy, int egy századeleji lányregény. Lujzika Korompay házassága, amit a belvárosi Plébániatemplomban kötnek meg, s kö-veti azt az obligát velencei nászút. Ko-rompay maga pedig jelentős karrier váro-mányosa, elegáns úr, aki folyton kaszinó-zik, s olyan urakkal tegeződik össze folyvást, akik a társaságban igen számítanak, országgyűlési képviselők és más hasonló mihasznák. Mondanom se kell, hogy a nászút után — a mézeshetek múltán — Korompay egyedül a feleségével nem tö-rődik, aki viszont egy másik férfi társasá-gában találja meg élete értelmét, a sze-relmi beteljesülést, akitől azután gyereke is születik. A férfi azonban tüdőbeteg lesz, s egy svájci szanatóriumban éri a ha-lál.

Ezen a ponton válthatna a rózsaszín le-ányregény valódi konfliktust tartalmazó el-beszéléssé, hogyha hangot tudna váltani az író, de éppen ezt nem teszi, stílusa marad abban a szentimentális, szipogó modorban, amiben kezdődött, s ez a stílus és nyelvhasz-nálat meglágyítja az amúgy kemény konflik-tusokat. A lehetőség pedig kínálkoznék ak-kor, amikor az elhunyt férfiról kiderül, hogy a st.-moritzi zsidó temetőben hantolják el. Szerelmének fia természetesen mit sem tud arról, hogy zsidó volt, maga pedig korának — a húszas-harmincas éveknek — a gyer-meke; egyetemistaként a „keresztény nem-zeti gondolat" szuggesztiója hatja át, az Éb-redő Magyarok, az Ételközi Szövetség, a Ma-gyar Véderő Egyesület tagja, aki mit se tud származásáról.

Azután elkövetkezik a második világhá-ború. A már családot is alapító férfi a Szent István körút 13/c számú házban él. E házban lakik Lovag Kargenfeld Ádám filmgyári tisztviselő, Róna ügyvéd, Fuchs úr, a házbeli fűszeres, Frühmann bácsi, a sapkakészítő mester, s velük a magát tör-zsökös magyarnak valló és Korompay név-re hallgató dzsentroid férfiú, aki a nyila-sok hatalomra kerülése idején, anyja ha-lála után megtalálja természetes atyja le-veleit, melyekből kiderül, hogy ki volt ő valójában, s hogy ez a Löbl doktor zsidó volt.

Nagy lehetőség volna ebben a felisme-résben, de a regénybeli előzmények nem teszik lehetővé az igazi katarzis kibonta-kozását. De még egy ilyen regény is nagy mementó; az olvasó csak sajnálhatja, mit szalasztott el az író, aki a megtalált törté-netet nem volt képes igazi mélységében megformálni. *(Budapest, 1994,. General Press, 256 oldal, 352 Ft).*

Szakonyi Károly: Ember az alagútban

A gyűjteményes kötetnek alcíme is van: „Korrajz az átmeneti évekről tárcák-ban." A gyűjtemény tárcáit már csak azért is meg kell becsülnünk, mert ko-runkban a tárcaírást kevesen gyakorol-ják. A kevesek egyike Szakonyi Károly, a kiváló novellista és jelentős drámaíró. Valódi tárcák a kötet írásai, igazi „vonal-alatti írások", amilyeneket a század első felében olyan ragyogó tollú szerzők ír-tak, mint Krúdy vagy Kosztolányi. S mi-ként ők, Szakonyi is közvetlen környeze-téből, személyes mindennapjaiból meríti írása témáit, s éppen mert annyira szub-jektív a hang, közvetlen az előadás, a köznapok villannak elő, s az írások össz-hatása valóban a korrajz benyomását kel-ti. Van ezekben az írásokban valami ab-ból, amit örök hétköznapnak mondha-tunk, de a korrajz-motiváció mégis saját-tossá teszi ezeket a tárcákat, mert a ma-gunk hétköznapjára ismerünk rá által-luk. Igaz történetek ezek a Szakonyi-tár-cák, magunk is átéljük őket nap mint nap, csak éppen megfeledkezünk róluk, mert egyikük kioltja másikuk emlékét tudatunkban. Nem így történik ez Sza-konyival. Ő képes megállítani a rohanó időt, s kinagyítja a pillanatot. S e pilla-nat evidenciát vagy igazságot sugalmaz.

Könyvének mottójául választott Jules Renard-idézetével éppen ezt indokolja meg: „Az igaznak és a művészetnek van-nak érintkezési pontjai. Ezeket kere-sem." Miután Szakonyi meg is találja ezeket az érintkezéseket, azt is el kell a tárcákról mondani, hogy ilyeneket csak is kemény, ugyanakkor nagyon érzékeny személyiség képes megformálni. A ta-pasztalatok gazdag és kiterjedt körére volt hozzá szüksége, hogy idáig jusson. S az elszántságért is megbecsülés jár. Mert többen vagyunk, akik inkább felejteni szeretjük az élet nehezét, holott minden nyomot hagy idegrendszerünkben, hiá-ba borítunk megélt dolgainkra folyvást koporsófödelet. Szakonyi helyettünk is emlékezik, s ezzel segít nekünk nem fe-lejteni. *(Budapest, 1994., Széphalom Könyvműhely, 310 oldal, ár nélkül).*

Magánérzetek — Riportantológia

Milyenek a magyar írók 1994-ben? Ri-portantológiájában erre a kérdésre keres választ Marton Mária, aki éveken át gyűj-tögette írókkal készült rövid riportjait, vagy inkább interjúkat kellene monda-nunk. Még az Új Tükör munkatársaként kezdte. E régi sorozatot folytatja mostani riportantológiájával, melynek előszavát Székely András írta.

Egy ilyen antológia esetében a riporter kérdései legalább annyira jellemzőek, mint a kérdésekre adott válaszok. Tagja valamelyik pártnak? Politikus alkat? Ezt a politikai változást várta? Világos és jellem-ző kérdések. A médiumháború idejét idé-zik, és rávallanak a pillanatra, mely meg-határozza az író „magánérzetét."

De olyan kérdések is elhangzanak, amelyekre a válaszok sokkal időállóbbak lehetnek. Mert akármennyire is aktualitá-sokra kihegyezett a riporteri szándék, csak annál élesebben jut kifejezésre az író és az irodalom igazi mentalitása, való-di természete. S ezek az igazi kérdések, ezek teszik az antológiát igazán tartalmas-sá, kivált, hogy olyan közegben hangza-nak el, amiben a politika kényszerűen dominál. Az embereket érdekli a vers? — kérdezi a riporter, aki a politikára kérde-zett rá előbb. S noha szkepszise is kifeje-zésre jut kérdésében, mégis a válasz, mert igazi író adja, nagyon beszédes. Divat az irodalom, vagy egzisztenciális szükséglet? S ilyen összefüggésben még az a kérdés is termékeny választ indukál, hogy „meg le-het-e élni az irodalomból?"

De milyen is az író 1994-ben itt és most?

A magyar író vagy csak „létezik", vagy részt is vesz az aktualitásokban, hogy azok nyers világát otthonossá fészkelje magá-nak és mindnyájunknak. Az is kitűnik azonban, hogy utóbb szívesen vonulnak íróink világuk belső körébe, hagyják a po-litikát, hogy irodalmat csinálhassanak. Még azok is, akik a változás kezdetén szí-vesen vállalták a politikát, most boldogan vonulnak vissza, ami nem föltétlenül je-lenti azt, hogy elvégezték volna dolgukat a közéletben. Inkább megutálták a közé-get: „... ha az embert békén hagyják, ak-kor a munka jól fog haladni, és ha ez a helyzet, akkor össze is dőlhet a világ..." — mondja például Esterházy Péter. S ez egy-általán nem az egyik póluson lévők állás-pontja.

Jobban odafigyelve ámulva fedezhetjük föl, hogy valójában nem is polarizált az írók világa. Lényegében valahányan van-nak, mind arra gondolnak, hogy dolgoz-ni kell, s a munka tartalma maga az iro-dalom. Akik pólusok szerint gondolnak az irodalomra, azok előítéletesen gondol-kodnak az írókról és életükről. Az úgyne-vezett „irodalmi élet" ez antológia tanúsá-ga szerint inkább képzelődés, semmint valóság: „... sokkal jobban hasonlítanak egymásra magánérzeteikben", mint ahogy azt rosszkedvükben maguk is gon-dolnák. Szó sincs itt „tájkép csata után" hangulatról, nem szükséges beszélni „megtépázott irodalomról", kiváltképp nem „puskaporos légkörről." *(Budapest, 1994., Százszorszép Kiadó és Nyomda Kft., 305 oldal, 385 Ft).*

Klaniczay Emlékkönyv. Tanulmányok Klaniczay Tibor emlékezetére

Klaniczay Tibor 1993. július 5-én lett volna hetvenéves. A kötet tanulmányai abból a célból gyűltek volna kötetbe ere-deti szándék szerint, hogy barátok és ta-nítványok méltón ünnepeljék a hetven-esztendős tudóst. A sors azonban úgy hozta, hogy a tisztelgésből emlékezet lett. Klaniczay Tibor 1992. május 14-én elhunyt. S bár láthatta még a készülő gyűjteményt, talán már maga is sejtette, hogy az ünnepből végtisztesség lesz. De ha már így fordult a sors, a gyűjtemény végtisztességnek is méltó, hiszen a kötet-ben szereplő írások nívója és változatos elegye jól dokumentálja a barát és a mester jelentőségét. A kötetet az egyik kiváló tanítvány és munkatárs, Jankovics József szerkesztette, aki a kötet keletke-zéséről és sorsáról szólva azt is elmond-ja, hogy terjedelmi okok miatt válogatni kényszerült a szerkesztő, s hogy csak a Klaniczayhoz legközelebb álló barátok és munkatársak meg tanítványok írásai kerülhettek a gyűjteménybe. A műfaj természetéhez illően a gyűjtemény végé-re csatolták Klaniczay munkásságának bibliográfiai jegyzékét; ez R. Takács Ol-ga munkája.

A gyűjteményben több idegen nyelvű munka is található, s ez beszédesen jelzi Klaniczay munkásságának és kapcsolatai-nak egyetemességét, el lehetne mondani, hogy az igazi tudomány nemzetközi. A fi-lológiai komplex kutatástól a textológián át az ugyancsak összetett eszmetörténeti és művelődéstörténeti jellegű kutatói te-vékenységig a humán tanulmányírásnak számos változata jelenik meg e gyűjtemé-nyében, s ez is jelzi, hogy akinek emléket állítanak, milyen sokoldalú tudós volt. S e sokoldalúságot meg is követelte tőle szá-mos választott kutatási tárgykör, kivált a reneszánsz, a manierizmus és a barokk vizsgálata.

Eszmetörténeti értekezések, művelő-déstörténeti tanulmányok, Janus Panno-nius, Balassi és Rimay meg Zrínyi mun-kásságának vizsgálati eredményei gazda-gítják a gyűjteményt. A laikus pedig a stí-lustörténeti írásokban találhatja meg ör-ömét, mert ezek a művelődéstörténeti komplexitással készült írások akárkit ér-dekelhetnek, aki az emberi szellem idő-beli alakulására kíváncsi. *(Budapest, 1994., Balassi Kiadó, 483 oldal, 800 Ft).*

Borgó rajza

GYARMATI KRISZTINA:

Ha eljönnek az angyalok...

Mottó: Nem vagyok angyal. Az angyali mégsem idegen tőlem. Idegen vagyok. Minden, aminek idegen vagyok, tőlem idegen. Mindenkinek idegen vagyok, tőlem mindez idegen. Mindenki idegen. Az angyalitól ez sem idegen. Angyal vagyok. Minden angyali tőlem idegen.

Ez itt a yuppie-k és a lemúrok kora.
Az egyik oldalon a yuppppiek, a másikon a lemúrok. (Ez tagadhatatlan.)
A yuppiek az urak, a lemúrok a szolgák. (Ez bizonyos.)
A lemúrok a birodalom carminakészítő szolgái. Egyes nézetek szerint ez „nem jelenti azt, hogy nincsenek önálló gondolataik, sőt! A lemúroknak rengeteg kiváló ötletük van, amivel forradalmat lehetne csinálni". És szépséges álmaik: bogarakról, esőről, virágokról és különféle-fajta tündérekről. Csak épp sosem fogják ezeket megcselekedni. Ők azok, akik a dolgokat csupán végrehajtják és/vagy elszenvedik. És mert végtelenül szomorúak, rengeteg utódot nemzenek. Halálosan komolyan veszik a házasságot, mint „kegyeleti tényt", jelentős szexuális gátlásaik és problémáik vannak. Ők mindig ketten vannak. És mindig egyedül vannak.
A yuppie-k, az urak. És bár önálló ötleteik egyáltalában nincsenek, különféle-fajta iskolákban pontról pontra kitanulják a szűkös idő és tér kellemes kihasználását, valamint a cselekvés különféle-fajta lehetőségeit. Övék a vállalkozó szellem. Éjjelente Ogilvy-vel álmodnak és a reklámot „circulus vitiosusként" élik meg. A yuppie-k az elszevet használják a Loreáltól és mielőtt gyereket csinálnának komolyan mérlegelnek. Nincsenek se szexuális se más nemű gátlásaik.
Most tél van és csend és hó és
a lemúroknak ilyenkor rengeteg szabad idejük van.
Mesés carminákkal mulatnak.
Ezek nagy szomorú borzongásokat beszélnek
el. (Odüsszeusz huszonnégyórázik" — Aeneast kicsinálja a maffia, Szűz Mária abortuszra megy...)
Aztán beszélgetnek. A lemúrok csak lemúrokkal
beszélgetnek — hiszen a yuppiek azt hiszik róluk, hogy ártó szellem lakik szavukban. A lemúrok ezért félnek a yuppiektől, a yuppiek szintúgy a lemúroktól. Van úgy, hogy különféle carminákat írnak, a yuppiek meg- és legyőzésére, de beszélgetni csak a maguk fajtájával tudnak.
Azt nem merik megkérdezni, hogy milyennek látja a Másik a Világot, és mit gondol róla, mert hiszen a carminakészítés se nem gondolkodás, se nem képcsinálás. És különben se azért mesélnek, hogy ezzel a bajokat orvosolják. Nem hisznek az az univerzálékban és nem hisznek az individualitásban és nem hisznek a metafizikusoknak és nem hisznek a relativitásban, az idő és a cselekvés lehetőségében meg pláne, (még mindig) nem. Ketten vannak egyedül. Köztük szakadék. A két part korlátaiból építik a hidat. A felrombolás poétikája szerint. Magánbeszélgetések a mesékről — és mesék a soha meg nem élt/élhető életről, a nagy borzongásról.
Amit egy lemúr csinál, az mindig határeset:
Beszélgetéseik elégikusak és hősiesen ironikusak, mint a carminák. Se nem dalok, se nem történetek, avagy dalok is meg történetek is. A riportban a carmina, a carminában a parízel. Oly korban születtek, mikoron az őslemúr, a Mítikus Ember szobrát ledöntik egy másik, az ősyuppie-é, az Éhes Ember szobra. Ettől hát a Nagy Borzongás. Ami végül is mégiscsak mindig ugyanaz és mindig más.
(A lemúrok: Hermész ügynökei!)
Beszélgetéseikben siratják a carminák elfeledett történeteit és szavait. Zavarja őket annak hiánya, ami nem történt meg velük, mert nem történhetik meg velük, és zavarja őket mindaz, ami megtörtént velük s történik körülöttük. Elhagyják a várost keresik azt a fát, Phaidroszét és Szókratészét: s újratanulják az őslemúr poétikák melankóliáját, retorikák erotikáját, hogy .. ha egyszer mégis eljönnek az angyalok ne lássák a bilit. (Hamvas Béla)

SZUROMI PÁL:

Képzőművészet

Társak és tettesek

Mintha egy látványos, mozgalmas képzőművészeti bemutatón lennénk. A legszembetűnőbb helyeken kisebb-nagyobb plasztikák, kerámiák csillognak, mellettük meg hangulatos, expresszív táblaképek sorakoznak. Pedig a Szegedi Képtárban ezúttal Novák István építész a főszereplő. Mégis azt látjuk: ő most szerényen a háttérben áll. Tervrajzai, színes épületfotói szépen, csendben meghúzódnak a hátsó falakon, paravánokon. Ezzel azonban szabályszerűen körbefogják, szinte bekebelezik az előbbi alkotásokat. Mintegy keretet adnak nekik. És itt értelmet nyer a kiállítás elrendezése: a műfaji léptékváltás. Miként a címadás is a testvérmúzsák képzetkörére hivatkozik.

Testvérmúzsák? Igen, az utóbbi évtizedekben meglehetősen sokat beszéltünk az építészet és a társművészetek szorosabb együttműködéséről. Arról, hogy a környezetalakításban bűn lenne radikálisan elszakadnunk klasszikus hagyományaiktól. Főként a reneszánsz példáktól. Különben egyre sivárabb, egyre nyomasztóbb tárgyi világban élhetünk, ahol majd a házak, a városok kísértetiesen hasonlítanak egymásra. Akkor a sorozattermékek.

Novák István nem így képzeli el a „rendet". Sőt a testvériséget sem. Holott számára a tervezés korántsem csak elkülönést, bezárkózást jelent. Ő egyszerre az építész és a városrendező fejével gondolkodik, ezért a szűkebb, tágabb környezet formaritmusaira is tüzetesen odafigyel. Alkalmazkodik. A másik oldalon ellenben szuverénebb építészeti felfogását sem rejti véka alá. Igaz, több évtizedes munkásságában a stiláris változás is tetten érhető. De bárhogy is formálódjanak Novák épületei: szintetikus igényű szemlélete hűségesen vele marad. Bizonyára innen ered, hogy a szobrászok, a festők, a keramikusok vagy a grafikusok munkái is lépten-nyomon ott vannak művei körül. Igényli másságukat, intimitásukat. Egy duhaj, szétszabdalt korban a teljességhez ragaszkodik. Mint egy javíthatatlan idealista.

Nézem a szentesi belváros üzletekkel kombinált lakónegyedét. Adva van egy összetett, monumentális feladat, másfelől egy fiatal építész. Aki ekkoriban még a legvitálisabb funkcionalista elveket követi. Meghagyja ugyan a geometrikus, raszteres formaelemek mindenhatóságát, ám a térbeli dinamizmussal szerencsés ellenpontokat teremt. Mi több: a boltok szomszédságába egy modern galériát is becsempész. A mezőberényi városközpont viszont önmagában is műves, lakályos és esztétikus. Itt már egy érett, sokeszközű posztmodern alkotó jelenik meg előttünk. Bár épületei most is összefogottak, konstruktívak, de ezen belül éppúgy kihasználja a merevséget oldó mértanias átmeneteket vagy a gömbölyded, boltíves betéteket, akár a dekoratív színkezelést.

Aligha kétséges: Novák leleményes, jó építész. Ráadásul Fortuna kegyeltje is. Minthogy időközben sikerül specializálódnia a kulturális intézményekre, az oktatási fórumokra. A vásárhelyi Hódtói-, a szegedi Arany János Általános Iskola és Deák Gimnázium például egyazon szerkezeti, művészi elgondolás szülötte. Csak egyre-másra koncentráltabb, emelkedettebb a formaadás. És tényleg: az alkotó valóságos szentélyeknek tekinti a nevelési létesítményeket. Nem elég, hogy a kiemelt főbejáratokhoz szapora lépcsősorok vezetnek, ám a központi térzónák fölött is sátortetős tornyok feszülnek. De Fortuna ide, emelkedettség oda: az utóbbi iskola ugyancsak csupasznak mutatkozik. Se egy szobor, se egy textília nincs a közelében. Úgy látszik: a spórolós beruházó egyféle luxusnak tekintette az igényes, esztétikus környezetet. Ahogy ez manapság is gyakran előfordul.

Nézegetem hát a bajai Német Nemzetiségi Központot, majd a szegedi Továbbképzési Intézetet. Egyszerűen ellenpéldákat keresek. A bajai épület mindenesetre olyannyira megkapó, akár egy nemes, klasszikus veretű ékszerdoboz. Míg az építész a racionális és historikus formák újszerű harmóniáját idézi, addig a homlokzati térben Kő Pál átszellemült plasztikái is megjelennek. És különös érzelmi többletet kölcsönöznek a látványnak. Valami olyasmi ez, mint amikor a bőgők vagy csellók szólamába a kifinomult hegedűfutamok is belépnek.

Aztán varázslatos összhangot nyújtanak.

Persze máshol is akadnak frappáns, termékeny összecsengések. Amiből világosan kiderül: Novák többnyire biztonságos ízléssel választja ki „társtetteseit". Elvégre Kő Pál mellett ugyanúgy számít Melocco Miklós, Borbás Tibor, Szathmáry Gyöngyi, Kligl Sándor vagy Gerle Margit közreműködésére, akár Paizs László, Novák András és Pataki Ferenc festői megnyilatkozásaira. Ennek köszönhető, hogy Melocco Széchenyi plasztikájánál egy hideglelős drámai léthelyezettel szembesülhetünk. Habár az alkotó jóformán csak az ujjbeszéd szeszélyes jelzéseire hagyatkozik. Szathmáry Gyöngyi antik témájú női mellszobra pedig ténylegesen is hőroszi természetű. Egyszerre monumentális és lírai gyöngédségű.

Szólni kellene még az orosházi posta bumfordi cégéréről. Az ilyen épületek ugyanis rendszerint szörnyű unalmasak. Stremeny Géza itteni plasztikája azonban kimondottan üdítő. Végre mosolyoghatunk. De vajon milyen lesz az ajnácskői katolikus templom komplex kiképzése? Hiszen ez egy újszerű, aktuális munka. Annyi azonban bizonyos: Novák István művészi idealizmusa ezúttal átfedésbe kerül egy rokon szellemű feladattal.

A második japán Nobel-díjas író, Óe Kenzaburó

Az Élet és Irodalom szerkesztősége a hetilap október 21-számában az 1994. évi irodalmi Nobel-díj odaítélése alkalmából szintén azonnal cikkel üdvözölte Óe Kenzaburót. Hadd egészítsük ki, tegyük némileg pontosabbá a magyar olvasó számára a japán novella- és regényíróról alkotott képet. Mindenek előtt jegyezzük meg: az író nevét az elején és végén is hosszú ó-val kell írni! Óe Kenzaburó már a második Nobel-díjas a japán írók sorában. 1968-ban Kavabata Jaszunari nyerte el ezt a kitüntető elismerést. Míg Kavabata a múlt század végén, 1989-ben született, Óe a II. világháború előtt, 1935. január 31-én Sikoku szigetén, egy hegyi falucskában.

A világháború élménye adott számára közvetlen indíttatást az íráshoz. 1954-ben iratkozott be a Tokiói Egyetem francia szakára, majd az egyetem elvégzése után az aprés guerre írócsoport tagjaként szinte berobbant a japán irodalomba. 1958-ban megjelent novellája, amely magyarul Mint egy állatot... címmel ismert (Sz. Holti Mária fordítása), kegyetlenül ostorozza az értelmetlen vérontást, felemeli szavát az elállatiasodó emberi kapcsolatok ellen. A Nagyvilág című folyóirat rendre közölte elbeszéléseit, sőt 1973-ban megjelent regényéből, a Körülvettek engem a vizek lelkemig című műből is mutatott be részletet (Kalmár Éva fordítása.) Óe Kenzaburó komor alaptónusú műveiből az emberiség egészének jövőjéért érzett felelősség sugárzik. Az 1962-ben megjelent Megkésett ifjúság című regényében saját nemzedékét mutatja be. A 60-as évek közepétől Óe Kenzaburó, a „dühöngő ifjúság" egykori szószólója, hangnemet vált. 1964-ben Magánügy címmel megjelent regényében a szexualitást állítja művének középpontjába. A Futball 1860-ban című regényéért 1967-ben Tanizaki-díjjal jutalmazzák. 1966-ban íródott Hirosimai füzet című alkotása az atombomba-robbanás áldozatainak emlékét örökíti meg. Fantasztikus és groteszk elemek ötvöződnek az 1979-ben megjelent Modern játék, és az 1982-ben kiadott Az esőfát hallgató asszonyok című írásaiban. Óe Kenzaburó hitvallását talán saját szavaival jellemezhetnénk a legjobban: „Úgy érzem, a mai irodalom megmutatja az embereknek, micsoda felelősséggel tartoznak a környezetüknek és a világnak. Ha így fogjuk fel a dolgot, az irodalom sohasem fog veszíteni a fontosságából."

Vihar Judit

Lehetőség a mozgásra

Délelőtt, délután bárki kipróbálhatja az erősítőgépeket

Nyíregyháza (KM – HZs) — Nyíregyházán a Tiszavasvári úti súlyemelőcsarnok jobb kihasználása érdekében hozták létre a Lokomotív Fittnes Klubot. A foglalkozásokat három képzett szakember, *Seres István, Bobonka Gyula* és *Kerekes László* irányítja.

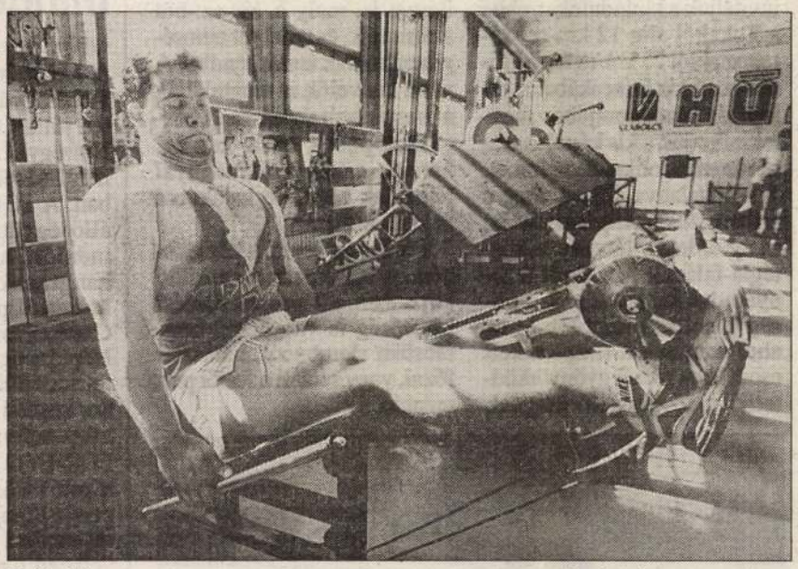

Erősítés BALÁZS ATTILA FELVÉTELE

— Arra törekszünk, hogy kulturált körülményeket biztosítsunk a mozogni vágyóknak — kezdi beszélgetésünket Seres István. — Itt erősít, fut az idősebb korosztály ugyanúgy, mint a fiatal. A terem az NYVSC tulajdona, mi a lehetőséget adjuk, hogy mindenki használhassa az erősítőgépeket. Komplex törzserősítő berendezésünk van, mellette több fekvenyomó hely, guggoló állvány, tíz súlyzókészlet, 15 pár egykezes kézisúlyzó, a lábhajlító-, a lábfeszítő izmok és a bicepsz erősítésére szolgáló gépek segítik az egészségesebb életmódhoz az itt sportoló embereket. A berendezéseket tágas terembe helyeztük el, így egyszerre többen is végezhetik a gyakorlatokat.

— A napokban szűnt meg a konzervgyár fittnesklubja, közülük többen itt folytatják a testépítést, az erősítést. Délelőtt, délután bárki kipróbálhatja gépeinket, felmérheti képességeit. Ám nemcsak az edzőtermet használhatják tagjaink, emellett az egész sportlétesítmény is a rendelkezésükre áll, és minden szerdán a szauna is igénybe vehető. Ezek a foglalkozások lehetővé teszik, hogy az ügyes gyerekeket megnyerjük a versenysportnak is.

Az itt kitűnt fiatalok az NYVSC súlyemelő szakosztályának illetve a dobóatlétikai szakág edzésein vehetnek részt.

Ifjúsági Játékok Helsinkiben

Nyíregyháza (KM – HZs) — Helsinkiben tíz országból négyezren vettek részt az Ifjúsági Játékokon. Az európai államok mellett Kuvait, Izrael és Kanada sportolói is rajthoz álltak. Magyarországot a 14. Sz. Általános Iskola csapata képviselte. A versenyt követően a 26 fős nyíregyházi delegációt egy hétig látták vendégül a finn házigazdák.

A csapat tagjai finn családoknál laktak, ám mindennap közös programokon vettek részt. *Eva Poikonen* a Finnországi Magyar Kulturális Attasé kísérte őket a kirándulásokon. Megtekintették a SERENA WATER-t, a vízivárost, hajókiránduláson vettek részt a Balti-tengeren, és voltak akik eljutottak a túrák során a Lappföldig.

A csapat AMATŐR FELVÉTEL

A sportolók felejthetetlen élménnyel lettek gazdagabbak, Európa legnagyobb hajóján utazhattak, amely 12 emelet magas volt, és megtekintették Finnország és Helsinki nevezetességeit is.

Eredmények. Férfiak. 400 m: 1. *Kertész Tamás* 52,16. 100 m: 2. *Kertész Tamás* 11,82. Távolugrás: 4. *Harcsa Norbert* 618 cm. 4x100 m váltó: 6. Nyíregyháza *(Novák, Kertész, Harcsa, Reichenberger)* 47,95.

Tabellaparádé

Az NB II-es férfi röplabda-bajnokság végeredménye:

1. Szolnok	15	14	142–10	29
2. Nyh.Sportula	15	14	142–12	29
3. Debrecen	15	11	440–16	26
4. Kunhegyes	15	8	728–25	23
5. Ózdi Sport	15	4	1120–36	19
6. Sátoralj.	15	4	1115–34	19
7. BLFSE	15	3	1213–39	18
8. Nyh. MGF.	15	1	149–42	16
9. Bors. É. V.	8	5	317–12	13

Focitorna

Nyírtura (KM) — A Turaring Szabadidős Sport Klub labdarúgó-szakosztálya Tura Kupa labdarúgótornát szervezett Oros, Nyírbogdány és a helyi első és második csapat részvételével. A körmérkőzések alapján a kupát Oros csapata nyerte el.

A szakosztálynak igen komolyak a tervei, szeretnének feljutni a közép-Szabolcsi labdarúgó-bajnokság első osztályába. Ennek érdekében komoly felkészülésbe kezdtek. A nyáron Ukrajnában edzőtáboroznak és Ukrajnában egy barátságos labdarúgó-mérkőzésen vesznek részt.

Triatlon diákoknak

Nyíregyháza (KM) — A kiskörei Jager-Tiszató triatlon diákversenyén újabb nyíregyházi siker született. *Magocsa Balázs* a Rubin Nyírtriathlon SC versenyzője az abszolút kategóriában is első lett, ami azt jelenti, hogy a tőle két évvel idősebbek között is a legjobbnak bizonyult, és természetesen saját korcsoportjában is első lett. *Papp Ádám* a harmadik, *Pesti János* a negyedik, *Makkai Gábor* a tizedik helyen végzett a 200 méter úszásból, 5 km kerékpározásból és 1 km futásból álló viadalon.

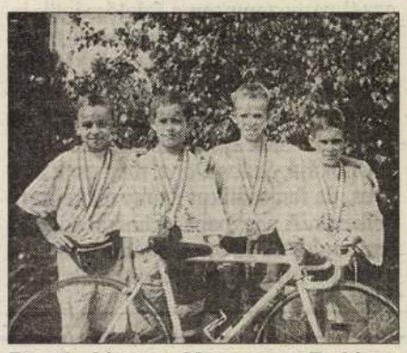

Pesti János, Magocsa Balázs, Makkai Gábor és Papp Ádám
HORÁNYI ZSUZSA FELVÉTELE

A hét embere

A rajztanár

Nyíregyháza (KM – HZs) — Nyíregyháza Kiváló Pedagógusa kitüntetésben részesült *Novák István*, a 2. Sz. Gyakorló Általános Iskola rajztanára, aki a tanítás mellett tűzzománc, mintázó szakkört vezet és a város középiskolásainak tehetséggondozása is a feladata. A 107 Sz. Szakmunkásképző Intézetben képzőművészeti műhelyt is ő irányítja.

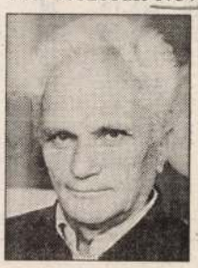

Negyven éve kezdődött pedagógus pályafutása Tiszabecsen, majd egy év múlva *Móricz Zsigmond* szülőfalujában, Tiszacsécsén tanított. Ez a település valóban a boldogság szigete volt neki is. Itt kötött házasságot a nagy író rokonságából, a Nyilas ágból. Felejthetetlen tizenöt évet töltött ezen a településen, mert az itt élő emberek a mai napig megőrizték őszinteségüket és melegszívűségüket. Szakfelügyelőként egy évet dolgozott Fehérgyarmaton, majd a Tanárképző Főiskola kérésére a 2. sz. gyakorlóba jött szakvezető tanárnak.

Ebben az iskolában kettős feladata van: egyrészt az oktató-nevelő munka, másrészt a főiskolai hallgatók képzése. Munkája szépsége, hogy a nyolc év során láthatja az eredményt is. Öröm nézni, hogy egy-két hallgató a gyakorlatokon eltöltött idő alatt milyen kiváló pedagógussá érett. Óráin felvet egy problémát és a gyerekek feladata, hogyan oldják meg azt a kérdést. Így a diák aktívan részt vesz az oktatásban, nem a tanártól tudja meg, hogyan kell megoldani a problémát, hanem a miértre és a hogyanra ő maga adja meg a választ.

Mióta *Kovács László* lett az igazgató, még nagyobb az alkotókedv a tantestületben. Az igazgató alapelve a nyíltság és az őszinteség. Nagyon fontos nála a pedagógus teljesítmény, így megnövekedett a pedagógusok önállósága, ám ezzel párhuzamosan a felelősségük is. A rajztanár is mindig a gyermek szempontjait nézi az oktatás során. Kiállításra nem viszi műveit, de szabad idejében szeret rajzolni és festeni. Általában a gyerekeknek ajándékozza alkotásait.

Unokája, *Szűcs Dóra*, még csak hatéves, de fantasztikus színérzékkel rendelkezik. A nagypapa technikai dolgokban segíti, de az ötlet, a téma mindig a gyereké marad, nem avatkozik bele.

A tourinform ajánlja

Templomról templomra a Tiszánál

Balsa (KM) — Ma Balsára invitáljuk a kirándulókat, ebbe a Tokajtól alig 12 km-re, Sárospataktól 25 km-re fekvő Tisza-parti kis falucskába. A település középpontjában megtekinthetjük a kis kápolnaszerű római katolikus templomot, továbbhaladva álljunk meg a református templomnál is, mely érdekes látvány vörös tégla-falával. A főútról lekanyarodva keressük meg a görög katolikus templomot is, ahol nemcsak a templomkert csodálatos rózsái gyönyörködtetik az idelátogató idegent, hanem a templom ikonosztázikonja is, mely a 18. sz.-ból származik, és amelyet nemrégiben hoztak ismét rendbe. A vizet kedvelők is megtalálják a maguk szórakozását. A horgászok ponty, busa, keszeg, harcsa, csuka zsákmánnyal térhetnek haza, de kajakozni is lehet a Tiszán.

Két komp segíti a közlekedést. A túlsó parton az üdülő körzetben, a Tiszában fürdési lehetőség is van, lehet bográcsban slambucot, halászlét főzni, vagy sétálni a festői part mentén.

Komp segíti a közlekedést a festői Tiszán

ELEK EMIL FELVÉTELE

Hol? Mikor? Mit?

Programok mindenkinek

Nyíregyháza (KM) — A Leicestershire-Schools Fúvósegyüttes ad koncertet július 8-án 20 órától Nyíregyházán a Váci Mihály Művelődési Központban. A 16 tagú, fiatlokból álló együttes műsorában indulók, angol népdalok hangzanak el. Vezényel Martin Slipp. ● A spanyol Castro Floxo és az Igrice Néptáncegyüttes közös műsora július 9-én 18 órakor kezdődik a művelődési központban. ● A RYU-FOR-UFO Kutató és Kiértékelő hálózat megyei csoportja július 10-én 10 órától rendezi meg soron következő összejövetelét. ● A Kölyökvárban július 12-étől 18-áig lesz a bábos továbbképző tábor, amelyen a neves hazai szakembereken túl a harkovi és az ungvári bábszínházak rendezői, szcenikai szakemberei és színészei tartanak mesterkurzust. Az érdeklődők a Kölyökvárban jelentkezhetnek Bárdi Margit bábos szakelőadónál.

Fekete krónika

Kölcsönvették, majd pénzzé tették

Nyíregyháza (KM — CSGY) — Pénzhez kell jutni(!) — határozták el néhányan. Igen ám, de talán azt gondolták, munkával fáradságos, továbbá manapság nem is nagyon van rá lehetőség. Lopni, rabolni szintén nem könnyű, sőt kockázatos. Ezért a tervük végrehajtásába „legalitás-látszatot" vittek. Ezt többnyire úgy történt, hogy az illető valamelyik kölcsönzőből az adott (általában jó drága) eszközt kikölcsönözte. Az üzlettől azonban alig ment el pár méterre, rögtön pénzzé tette.

Ezek után nézzünk egy esetet. Egy háromfős férfi társaság rávett arra egy nőt — akinek a személyi igazolványában még a korábbi munkahelye szerepelt —, hogy több kölcsönzőből a saját nevére parkettacsiszolókat és Hilti fúrókat vegyen ki. Ezek összértéke közel félmillió forint volt. A gépeket taxival egy bérelt garázsba szállíttatták. A hölgynek a szívességért összesen 5 ezer forintot adtak. A közel 500 ezer forintot érő gépeket még aznap 50 ezer forintért eladták.

Érdekes, hogy az ügylethez felhasznált nő igazából nem ismerte megbízóit, akik azzal hitegették őt, hogy a kívánt időben a gépeket visszaviszik. Az asszony szolgálatait azért is igényelték, mert az urakat több nyíregyházi kölcsönző tilalmi listára tette.

— Az ügyben a nyomozást nagy erőkkel kezdtük meg — tájékoztatott *Lutter Sándor*, a Nyíregyházi Rendőrkapitányság bűnmegelőzési és akcióalosztályának helyettes vezetője. — A gépeket a feljelentés után 6 órával már a harmadik tulajdonosnál találtuk meg, illetve foglaltuk le. Így a kölcsönzők kára megtérülhetett.

— Az orgazdák az eszközöket a reális ár 10–20 százalékáért vásárolták meg, de a pénzükre hideg vizet ihatnak, sőt a hatóság felelősségre vonja őket. A törvény az orgazdákat esetenként súlyosabban bünteti, mint a sikkasztást ténylegesen elkövetőket. Az efféle bűncselekmények megelőzése érdekében a kölcsönzőknek is körültekintőbben kellene eljárniuk.

KisKelet

A Kelet-Magyarország regionális melléklete. Megjelenik minden csütörtökön. ● Felelős szerkesztő: M. Magyar László. A nyíregyházi regionális szerkesztőség vezetője: Horányi Zsuzsa. ● A szerkesztőség címe: Nyíregyháza, Zrínyi Ilona u. 3–5. Telefon: (42) 311-277, fax: 315-124. Levélcím: KisKelet, 4401 Pf. 47.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DÉL-MAGYARORSZÁG

1983 JUL 23.

Novák István Ybl díjas belsőépítész

Szombat, 1983. július 23.

1021

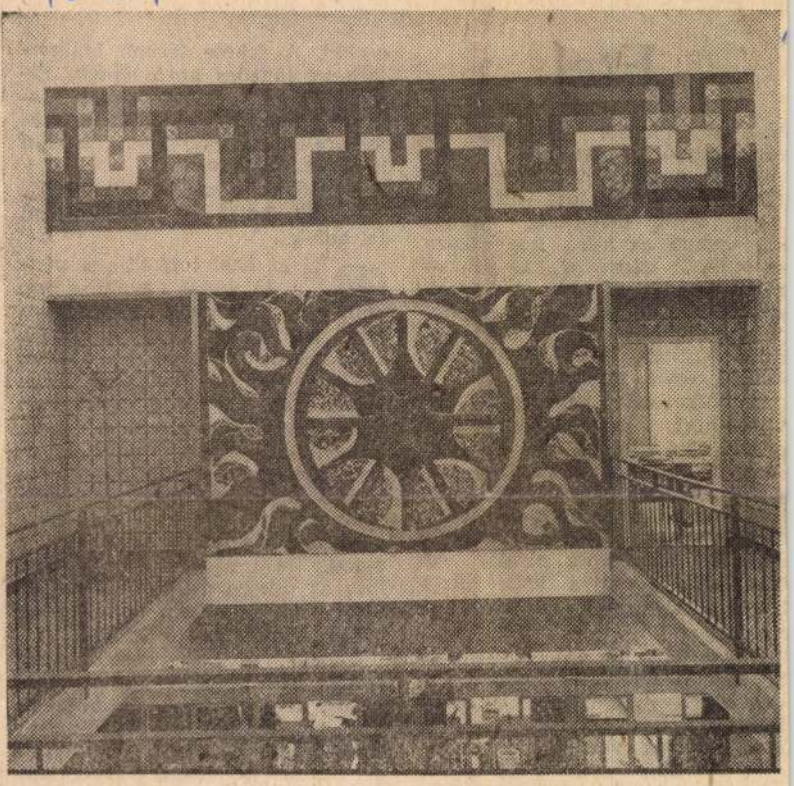

Társművész a belsőépítész

A közelmúltban avatták fel a Magyar Nemzeti Bank szentesi fiókjának új épületét. A rendkívül impozáns intézmény a CSOMITERV két szegedi tervezője, az Ybl-díjas Novák István és Szekeres Mihály belsőépítész, tehetségét dicséri. Ezúttal szándékosan nem a külső homlokzatot, hanem a belső teret mutatjuk be olvasóinknak, ugyanis ez a kép a társművészet hasznos jelenlétét bizonyítja.

Novák István építész elképzeléseiben eddig szinte mindig helyet kapott a keramikus, szobrász, festő és belsőépítész. Hódmezővásárhelyi iskolákban, a szegedi KÖJÁL-központban és a továbbképzési intézetben ötleteikkel jól kiegészítették, pontosabban feldíszítették a belső tereket a társművészek. A szentesi bank átriumos kiképzése, térformálása tálcán kínálta a lehetőséget Szekeres Mihálynak, hogy olyan bensőséges hangulatot teremtsen, ami nem megszokott az ilyen középületekben. A vörös-fehér-barna-fekete színek kitűnően dekorálják a környezetet, és végül is a színes falfelületek otthonossá teszik az ügyfélfogadó irodát.

A szentesi intézményt nemcsak azért népszerűsítjük, mert két neves szegedi építőművész alkotása, hanem mert egy követésre méltó, új törekvést, irányzatot reprezentál. Jól példázza, hogy a modern funkcionalista építészet milyen lehetőséget biztosít a társművészetnek és milyen kellemes atmoszférát tud teremteni a beton világában is.

Szomb

Etel

is elmúlt, mikor csak úgy kíváncsiságból, hogy ott van-e még az erszény, kihúztam megint a fiókot. Hát ott volt. Mégpozsá olyan dagadtan, annyi volt benne az apró, hogy össze se lehetett zárni. A kis pénzek közül pedig kidugta a fejét. szinte felkínálkozott, az ezüstpénzek királya, egy ötkoronás. Hűha! Csábító inger! Megfogtam vaskos testét, tapogattam.

Az ötkoronást megpróbáltam visszatolni, úgy ahogy volt, a pénzek sokaságába, de ez nem sikerült. Valójában nem is nagyon akartam. Ajtócsapódást hallottam. Szempillantás alatt zsebrevágtam a pénzt. Bori húgom jött be ekkora zörejjel. Az ötkoronásnak súlya volt, húzta lefelé a zsebemet, verdeste a combomat.

Szemerkélt az eső, a focizásból aznap nem lett semmi. Kiválasztottam öt srácot, köztük Böröcöt is:

— Gyertek velem.

— Hovvá? — kórusoltak.

— Meghívlak benneteket a cukrászdába.

— Cuk-rááasz-dááába? — álmélkodtak. Még sohasem voltak cukrászdában. Én sem.

Megindultunk a Városi Park irányába. Az Aranyba nem akartam vinni őket, hátha összeakadok osztálytársaimmal. A Suhajdába mentünk. Útközben a zsebemben állandóan fogdostam az ötkoronást. Rossz sejtelmek kezdtek gyötörni. Félni kezdtem. Mikor a cukrászdába léptünk, remegtek a lábaim. Az asztalnál ülve a számba gyülemlett az izgalom, fogaim összezárultak. Alig jött ki a számon a megrendelés: öt jegeskávé meg tíz sütemény. Azt képzeltem, rám jön az Isten verése: közönséges vasdarabbá változik zsebemben az ezüst ötkoronás.

Gyorsan kitettem a pénzt a márványlapra, hogy a szemem előtt legyen. Meg lássa a felszolgáló kisasszony, lássák a srácok.

— Eiha! — szólt Böröc. — Ez meg honnan van?

— Szülinapom van. Szülinapom van. Megjött Kecskemétről a nagybátyám. Tőle kaptam — válaszoltam.

Böröc a vállát vonogatta, de nem szólt. Hozták a rendelést. Előttünk tarkállottak a habos jegeskávés poharak, a krémes sütemények. A srácok nekifogtak, én még nem. A kisasszony elé toltam az ötkoronást, hogy ne legyenek többé kétségeim.

— Fizetek — mondtam. A kisasszony visszaadott, nem is számoltam mennyit. Csak ezután kezdtem fogvasztani.

Mikor kivonultunk, a megkönnyebülés árama öntötte el szívemet.

— Jó volt, fiúk? — tettem fel a kérdést az utcán.

— Hű, az áldóját! Az a jegeskávé! A dobos! A puncs! — üvöltöttek kóruseban. És ment mindenki a maga útján...

De számomra még csak most következett az igazi haddelhadd. Este már ágyban volt az egész család. A fekete térben hallgattam az ingaóra apró lépteit. Elnyújtott szuszogások alvást jeleztek. Nekem nem jött a szememre álom. Egyszerre anyám hangját hallottam:

— Rókus, alszol? Hallod-e?

— Mi kell? — kérdi apám felriadva.

— Ez az Etel lopkodja a pénzemet. Jó ideje gyanakszom, számolok, számolok, gyorsabban fogy, nem jutok el a hó végéig. Tegnap kint voltam a piacon, az erszényemben volt egy ötkoronás meg sok apró. Nem váltottam fel az ötkoronást, nem volt rá szükségem. Vagyis a helyén maradt. Délután meg fogom az erszényt, elmegyek Bodnárnéhoz, hogy kifizetem neki a tarhonya gyúrásáért a pénzt. Majd elájulok, nem találom az ötkoronást. Mi az ördög! Sietek haza, nézem a fiókot, nincs... Csakis ő volt, Etel.

Ezeket hallva dermesztő hideg ömlött rám. Félelem-hegyek omlottak a mellemre. Dideregtem. Mit tegyek hát? Mondjam-e: Etel ártatlan, a pénzt én vettem el? Vagy hallgassak? Hagyjam Etelen a vádat? Alattomosan és becstelenül...

Reggel anyám átkutatta Etel holmiját. Etel remegve nézte.

— Mit keres a noccsága?

— Hol a bukszája? Hova tette az ötkoronást?

— Miféle ötkoronást? Jaj nekem! — rémüldözött Etel.

— Amit kivett az erszényemből.

— Jézusom! Hogy én? Hogy nyúltam volna én a naccsága erszényéhez?

— Aggya csak elő azt a pénzt. Különben hívom a rendőrt.

Etel zokogni, jajveszékelni kezdett:

— Naccságám, kéröm... apámanyám életire... ne tessék mán ilyet rámfogni...

— Hát ha nem adja vissza, fogja a bőbelevancát, oszt menjen Isten hírével. Itt a cseléd-könyve, nem írom bele, hogy lopott.

Etel térdre roskadt, kezeit tördelte, záporoztak a könnyei. Rakosgatta a holmiját. Amije volt, belefért egy kendőbe.

Ott álltam az előszobába, sápadtan, torokszorító bűntudattal, elvetemülten, konok hallgatásban. „Te gazember! Mondd ki, mondd ki, hogy te voltál" — furdalt. De nem volt bennem annyi mersz. Csak álltam, kővé meredten, néztem amint Etel szipogva kimegy az ajtón. Ment büntetlenül bebűnözve, összetörve, reszketve. Gyűlöltem anyámat, saját magamat, mindent. Felkaptam összeszíjazott könyveimet, s Etel után vetettem magam. Hallottam a lépcsőkön lépteinek sürű, panaszteli koppanását. Átugrottam lépcsőfokokat. Könnyeim látatlanul ömlöttek. Vezekeltem. „Drága Etel! — hangzott a lelkemben. — Én voltam! Én! Én!"

Etel megállt, szembefordult velem és azt mondta:

— Tudom, te voltál! Te voltál!

És ment tovább...

SARLÓ SÁNDOR

Novák István, építész-tervező

Vasárnap, 1984. augusztus 19.

Kilátó és iránytű

Építőipari technikumi diák létére történelmi szakkörbe járt, délutánonként beült a Somogyi-könyvtárba, a honfoglalásról olvasni. Máig emlegeti, mennyit köszönhet *Bokor István* és *Szabó István* tanár uraknak, s ma sem érti, hogy dönthették le a monostornak az ő diákkorában még álló északi falát. Aztán műegyetemista lett, s friss diplomásként Sövényháza rendezési tervén dolgozott. Sokszor kijárt — akkor már nem volt a látogatók elől elzárt terület a mostani emlékpark —, később a fiai társaságában. *„Kimentünk az ásatáshoz, a legjobb kirándulási emlékeket onnan hoztuk haza."*

Végigböngészte az emlékezetes körképvita irodalmát is, még mit sem sejtve arról, hogy építészként, majd az ő nevét is följegyzik a későbbi Feszty-krónikák, s hogy az emlékparkkal kapcsolatos rendezési tervek egyik bábája lesz. *Novák Istváné* a szó:

— Hiszek a legendákban. Abban, hogy „Itt néztek szét, lóról leszállva: / — legelőnek jó lesz e táj? / Itt kezdődött nehéz próbája: / — hazának milyen lenne már?!" S mivel 1978 óta a CSOMITERV építészeként vehetek részt az emlékpark új létesítményeinek tervezésében, számomra Ópusztaszer egyet jelent a tájhoz, emberekhez, a néphez kötődés fogalmával. Ebből fakad a törekvés: szegényes építészeti kultúránkon nem keseregve, mai tudásunk legjavával dúsítani, köríteni a beszédes romokat. Hogy idegen se legyen a tájtól, de tükrözze is, amire képesek vagyunk...

S már áll a körkép háza, külső bordáit méltóságteljes komolysággal illeszti helyre a darut vezénylő kéz. Fából, üvegből, vasbetonból az ősi kupolaformát mintázza meg.

— A hengerformának nincs köze a magyar Alföldhöz, annál inkább a kúpnak. Ezért is igyekeztem eltüntetni a körkép mindenképpen hengerformájú felfüggesztő falát a jurtapalástként ráboruló szerkezettel. Gyerekkorom kedves kilátóhelye is — Kántorhalomnak hívták — egy kunhalom volt... Talán ezért nem tudtam lemondani arról az ötletről, hogy ez az épület „iránytű" legyen a síkvidéken, s, hogy tetejéről körbepillanthasson a látogató.

— *Egy házat csak akkor lehet igazán értékelni, ha elkészült. De bizonyára megfogalmazta, amire legalább gondolatban büszke...*

— Azt hiszem, erénye lesz az épületnek, hogy nem csupán a monstre-körképnek ad helyet, hanem az emlékpark két kiállításának is, s, hogy a tényleges köbméteradatokhoz képest — viszonylag nem hat nagy tömegűnek. Én legalábbis így érzem, s a félkész épületet látva, többeknek feltűnt ez már. Ítéletet mondani egyébként tényleg akkor lehet majd, ha élni kezd a ma még holt anyag. S ez különben is az építészeti kritika feladata volna...

Értem a célzást, a magyar sajtó nevében veszem a lapot. S ha arra gondolok, hogy a bejárati épület, a körkép háza, a kempingbejárat, az étterem tetőszerkezete, sőt, a nemrégiben elkészült buszváró is kúpot-gúlát idéz (majd), már látom is az egyelőre képzeletbeli cikk címét: *Kupolák a szeri pusztán...*

Réka a színpadon: Pap

Ő jelenti az egyetlen nagy változást a szereplőgárdában: a Királydombon és a filmben százezrek *Kovács Ottília* izgalmasan eredeti arcával, megjelenésével ismerhették meg Rékát, Koppány lányát. A szegedi beugrás oka eléggé közismert: Kovács Ottília leendő anyai örömök miatt volt kénytelen megválni a szereptől, *Pap Vera* viszont azt mondja — meglehetősen ambivalens „viszonyban" kénytelen lenni Rékával.

— Igen, mert a lehetőségek korlátozottak: csodák ebben a figurában sincsenek, ami a megformálhatóságot illeti. És hogy őszinte legyek, eddigi pályafutásom alatt talán már jóval értékesebb alakításaim is lehettek. Ötször van lehetőségem a produkcióban a „megszólalásra", vagyis a színpadi jelenlétre, ami azért okoz gondot, mert kicsit idegen nekem a Dóm téri színpad által megkövetelt játékstílus. Eddig egyetlen egyszer léptem fel szabadtéri színpadon, tavaly Egerben. Itt az egész testére utalt az ember, s szerintem eközben azok a pillanatok, nüanszok vesznek el, amelyek éppen a legértékesebbek egy színészi alakításban. A sok széles gesztust alkalmazva néha már kicsit úgy érzem magam, mint egy közlekedési rendőr... Szokatlan, hiába. És ami az embernek idegen, abban persze hogy nem érzi jól magát. Igaz, ha a megszokott eszközeimmel játszanék, úgy festene, hogy csak állok és nem csinálok semmit... Nehéz dolog ez.

Pap Vera

— *Vagyis mindez azt jelentené, hogy nincs túl jól itt Szegeden?*

— Szó sincs róla! Akkor félreérthető, amit mondtam... *Novák Ferenccel* különösen jó viszonyban vagyok, a táncosok között is sok barátom van, Pesten is kapcsolatban vagyok velük. Nem az ittlét, még csak nem is a föladat zavar, hanem a már említett eszközváltások. Persze próbálok alakítgatni a helyzeten: például Réka István iránti szerelme a műben távoli és plátói. A próbákon voltak viták arról, mennyit mutassunk meg ebből: végül az történt, hogy míg a korábbi változatokban Réka fizikailag egyszer sem érin-

ti meg Ist
Úgy érzem
venyesül a
maisága, s
jelenet, s
ken belül
lehetőség i
— *Esz*
Rékát?
— Term
remben va
csak én l
tisztán lát
vagy bárm
alakítja ez
is el kell
saját me
igazán s
Egyszerűen
képp.
— *Angi*
meg a köz
minden tö
— ...é
is csak eg
kinthetem
A lemez
hez nincs
nyiban es
ennek a
például a
menben i
rásom. Úg
ez adatik
rákban...
tényezők
a dolog,
építem b
rab egész
Már régó
csak Angi
vagyok m

Hangja: Sebestyén Márta

As

Victor
kezdi: tu
tudja iga
rült az *I*
mű prod
széttárja
leg".
— A

Wilhelm Holzbauer mesterosztályának munkáiból

„Lehetetlen az építészeti alkotást csak a terv alapján megérteni, mint ahogy lehetetlen a zenét átélni, ha csak a kottát nézzük."

Ez a mondás a nagy orosz építésztől, Konstantin Melnyikovtól származik, akinek sajnos nem adatott meg, hogy terveinek nagy része megvalósuljon, és jellemzi azt a helyzetet, mellyel szükségszerűen minden építészhallgató szembekerül.

Lassú és türelmetlenséggel, gyakran kétségbeeséssel terhes folyamat, mely az építészetet tanulót várja, amíg az első tervezési feladat körültapogatásától eljut a pillanatig, amikor a „kész" építész első megépített művét meglátja. Ezen az úton végighaladva, érzékelhetővé válik egy művészegyéniség kialakulása a stúdium folyamán, annak a képességnek a fejlődése, mely az építészeti feladat formába öltöztetéséhez szükséges. A körülbelül ötéves tanulás folyamán az építészeti mesterosztályban a diák számos feladatot old meg, és ennek során az építészet területének legkülönbözőbb aspektusairól szerez ismereteket. Egy funkcionális-térbeli program építészeti koncepcióvá való átültetését a szempontok széles spektruma határozza meg, melyek a meglevő beépítésbe való beilleszkedéstől a táji adottságok figyelembevételén keresztül a gyakorlati szerkezeti és műszaki kérdésekig terjednek.

A mesterosztályba felvett diákok előképzettségének különbözősége — középiskola, illetve középfokú technikum — az első két-három szemeszter után már nem érezhető. Az első esetben a nehézséget az új anyaghoz való hozzászokás jelenti, míg a középfokú technikumban végzettnek az, hogy a túl határozott „professzionalizmust" új és más utakra tereljék.

Az első feladatokat úgy választottuk ki, hogy megoldásuk elsősorban fantáziát és találékonyságot követeljen, és kevésbé szakmai ismereteket. Az elképzelt, excentrikus, különös tulajdonságokkal felruházott személyek számára tervezett lakóházak, melyeket az első szemeszterek diákjai készítettek, számos ötletet tartalmaznak, még ha néha inkább „irodalmi" interpretációkon is alapulnak. A későbbi szemeszterekben a feladatok konkrétabbak, komplexebbek és sokoldalúbbak. A mesterosztály munkájának súlypontját az utóbbi években olyan épületek alkotják, melyeket történelmileg „nőtt" városi területekbe kellett integrálni.

A Budapest egyik városrészébe tervezett lakóházak és a dél-olaszországi földrengés sújtotta területre készült épületek aktuális városépítészeti problémákkal foglalkoznak, és az egyes tervek együttesekké kapcsolódnak össze.

Végül a diákok megszerzett képességeit és ismereteit a diplomatervek fogják össze egyetlen munkában. E feladatok témáját a diákok maguk választják meg.

Wilhelm Holzbauer

1—2. Foghíjbeépítés, Amszterdam (Wolfgang Tschapeller, 1980—1981)
3. Színház Kismartonban (Eisenstadt; Wolfgang Tschapeller 1981)
4—5. Lakóház, Budapest (Thomas Pankl, 1980—1981)

1—2. Deux maisons à Amsterdam (Wolfgang Tschapeller, 1980—1981)
3. Théâtre à Kismarton (Eisenstadt; Wolfgang Tschapeller 1981)
4—5. Maison d'habitation à Budapest (Thomas Pankl, Pankl, 1980—1981)

1

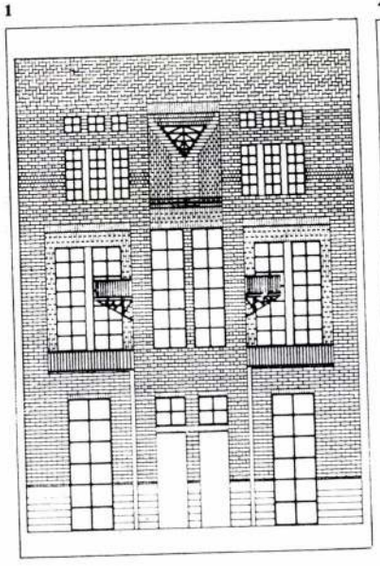

2

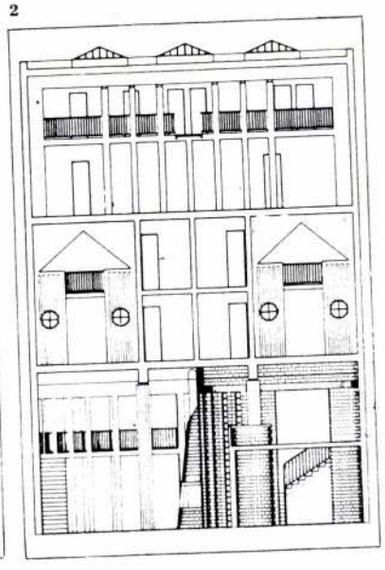

3

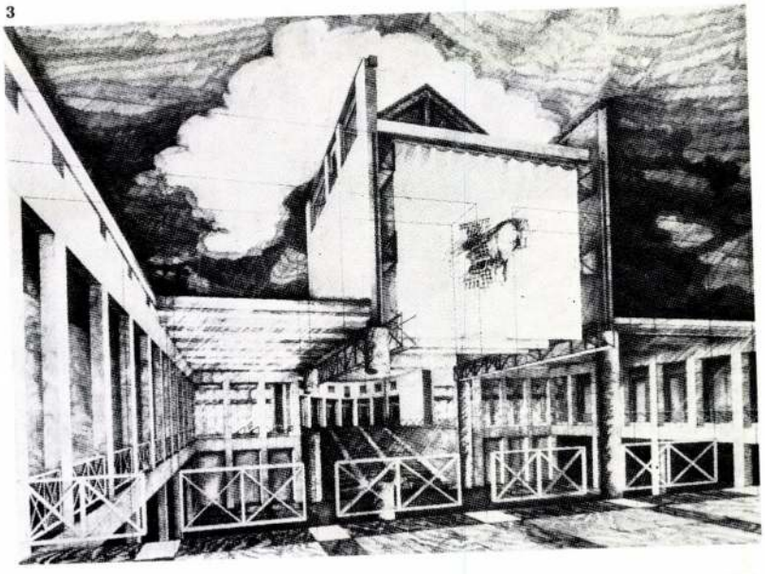

4

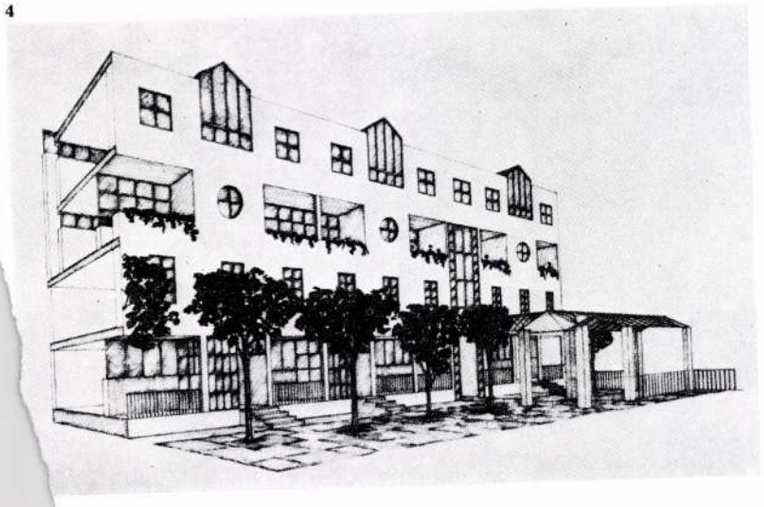

5

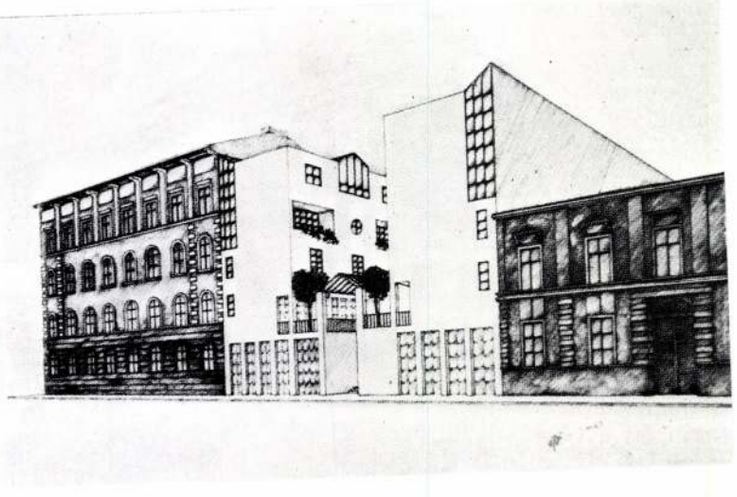

Csongrád megyei Tanács Továbbképző és Módszertani Intézete, Újszeged

Építész: Novák István (Csongrád megyei Tanácsi Tervező Vállalat)

Belsőépítész: Szekeres Mihály; építész munkatárs: Szántó László; szerkezettervező: Kucsora Sándor; épületgépészet: Selmeczky Ernő, Balázs László; kertépítész: Fekete Zoltán; közmű-út: Almásy András; kivitelező: Csongrád m. Tan. Kiv. Váll.; építésztervező: Prágai János; művezető: Makra Sándor; tervezés: 1977; megvalósítás: 1978—81; beépített légtér: 26 212 lm³; beépített összterület: 5518 m²; kiviteli költség: 49 800,— eFt.

1

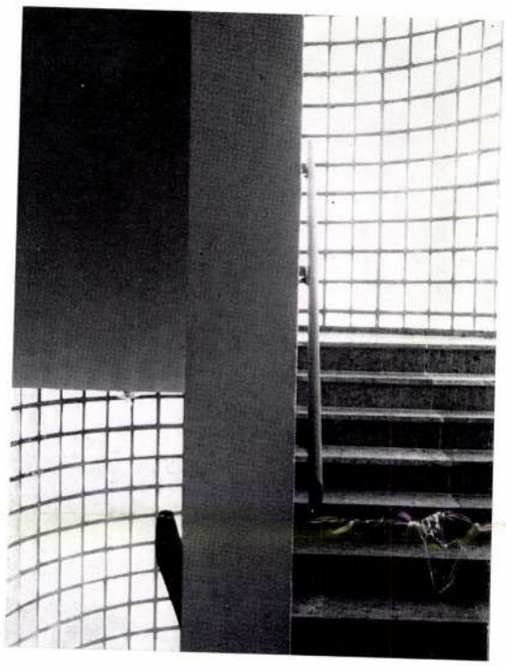

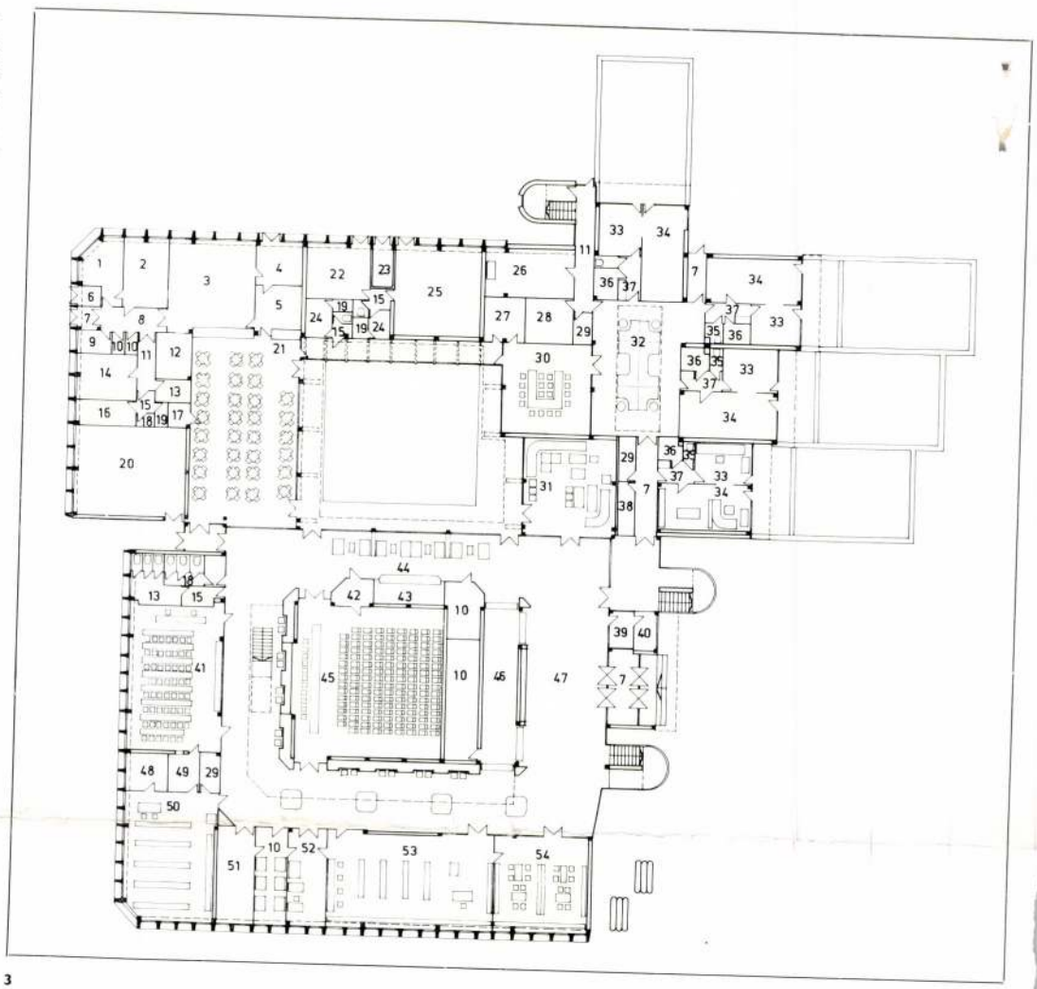

1. Lépcső részlete
2. Földszinti alaprajz

1. Földesáru raktár, 2. Zöldség előkészítő, 3. Főzőkonyha, 4. Fekete mosogató, 5. Fehér mosogató, 6. Hulladéktároló, 7. Szélfogó, 8. Áruátvevő, 9. Iroda, 10. Raktár, 11. Közlekedő, 12. Húselőkészítő, 13. Férfi W. C., 14. Szárazáru raktár, 15. Előtér, 16. Női öltöző, 17. Székraktár, 18. Női W. C., 19. Zuhanyozó, 20. Szellőző gépház, 21. Étterem, 22. Műhely, 23. Gázfogadó, 24. Öltöző, 25. Kazánház, 26. Tisztaruha raktár, 27. Tálaló és teakonyha, 28. Szennyesruha raktár, 29. Takarító szerek, 30. Étterem, rendezvények, 31. Társalgó, 32. Közlekedő-társalgó, 33. Hálószoba, 34. Nappali, 35. W. C., 36. Fürdőszoba, 37. Előszoba, 38. Elektromos szekrények, 39. Porta, 40. Pihenő, 41. 60 férőhelyes előadó, 42. Előadói tartózkodó, 43. Büfé, 44. Közlekedő-fogyasztótér, 45. Előadó, 46. Ruhatár, 47. Előcsarnok, 48. Filmtechnika, 49. Vetítőszoba, 50 Filmtár, 51. Nyomda, 52. Könyvkötő, 53. Szabadpolcos könyvtár 54. Olvasó

3. A déli homlokzat részlete
4. Gipszelemekből készült fal a zsibongóban (tervezők: Novák István, Szekeres Mihály, T. Nagy Irén)
5. Zsibongó részlete

1. Détail de l'escalier
2. Plan du rez-de-chaussée

1. Dépôt des matières terreuses, 2. Préparation des légumes, 3. Grande suisine, 4. Levier noir, 5. Levier blanc, 6. Dépôt des déchets, 7. Pare-vent, 8. Réception des marchandises, 9. Bureau, Dépôt, 11. Dégagement, 12. Préparation des viandes, 13. Toilettes hommes, 14. Dépôt des marchandises sèches, 15. Vestibule, 16. Vestiaire dames, 17. Dépôt des chaises, 18. Toilettes dames, 19. Douche, 20. Machinerie de ventilation, 21. Restaurant, 22. Atelier, 23. Réception du gaz, 24. Vestiaires, 25. Machinerie du chauffage, 26. Dépôt du linge propre, 27. Dépôt du linge sale, 29. Articles de ménage, 30. Restaurant, manifestations, 31. Salon, 32. Dégagement-salon, 33. Chambre à coucher, 34. Salle de séjour, 35. Toilettes, 36. Bain, 37. Vestibule, 38. Coffres de l'électricité, 39. Portier, 40. Palier, 41. Salle de conférences à 60 places, 42. Séjour des conférenciers, 43. Buffet, 44. Espace de consommation et dégagement, 45. Salle de conférences, 46. Vestiaire, 47. Hall, 48. Instrumentation de projection, 49. Pièce du projecteur, 50. Filmthèque, 51. Imprimerie, 52. Reliure, 53. Bibliothèque à libre service, 54. Salle de lecture.

3. Détail de la façade Sud
4. Cloison en éléments de platre dans la salle à récréations (projet de István Novák, Mihály Szekeres, Irén T. Nagy)
5. Détail de la salle de récréations

3

2

Novák Ishán, építén

N. T., Csongrád m. Tanács Tó-cáb képrő 52-53

Magyar
Építőművészet, Bp. 1983 83/5

ÉPÜLETEK

A Csongrád megyei Tanács a megyei továbbképző központ megépítésével lehetővé tette a tanácsi dolgozók, pedagógusok, orvosok, mezőgazdasági szakemberek, sportolók, sportvezetők, továbbképzése mellett a környező iskolák tanulóinak, Újszeged lakosságának művelődését, továbbképzését is. A plasztikus tömeg- és homlokzatformálással egyenértékű külső és belső terek rendszerét sikerült létrehozni, amelyhez a társművészeti alkotások szervesen kapcsolódnak. Ezzel célunkat — hogy az épület funkciója kiegészüljön és a folyamatos oktatás bázisaként önmagában legyen a vizuális nevelés eszköze — elértük.

A beépítést a területi adottságok, funkciók mellett az építési mód határozta meg. Az épület-együttes tömör megfogalmazásával, szerves tömegkapcsolataival kedvező átmenetet igyekeztünk biztosítani egyrészt az intenzív beépítésű lakóterület, másrészt a családiházas, társasházas övezet, valamint a Tisza árterületi erdője között.

Az egyes funkciók — oktatás, művelődés, szórakozás, szállás, sportolás, szolgáltatás — fedik egymást, így a többcélú használat biztosított, egyben a távlati igények is könnyen kielégíthetők lesznek.

4

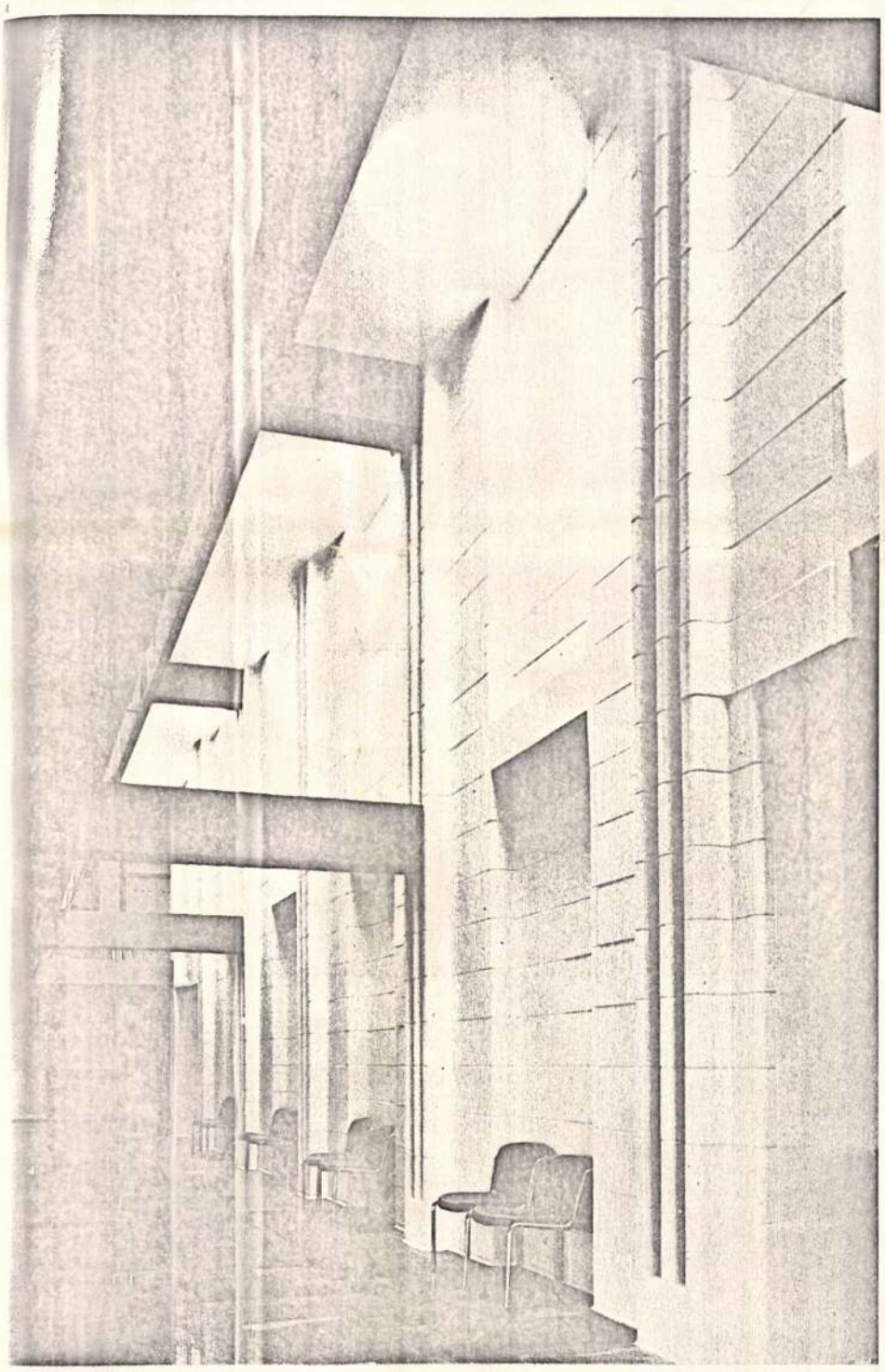

5

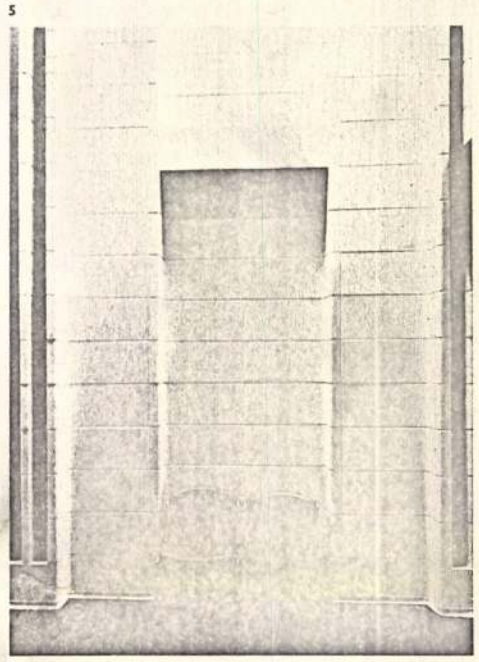

Az épület funkcionális elrendezését a vakolatmentes UNIVÁZ szerkezeti rendszer is befolyásolta. Az épület anyagainak megválasztásánál a rendelkezésre álló olcsóbb típusanyagokban, szerkezetekben rejlő lehetőségek kibontásával, rendszerezésével, egységesítésével, ellentéteivel törekedtünk építészeti előnyök elérésére.

A funkciók szintetizálását a központi zsibongó tér segíti. Ez a tér kapcsolja össze az „L" alakú oktatási szárnyat, a 250 fh. előadót, a könyvtárat-olvasót, az éttermet, a társalgót, a büfét, fogyasztóteret, a kollégiumot, és az átriumot.

Ennek a nyilvános térnek intim megfelelője a kollégium központi tere, amely külön északi bejáratával — esetenként — biztosítja a vendéglakosztályok zavartalan használatát.

Az épület vakolatmentes UNIVÁZ szerkezetét egyedi előregyártású vasbeton homlokzati elemekkel, a belsőben az RGL vakolatmentes gipsz falakat, ahol szükséges volt (zsibongó tér kettős gipsz fal, előadó) egyedi, előregyártott, plasztikus gipszfalrendszerrel egészítettük ki.

Az épület építész, társművész, társtervező kollektíváját 1983-ban Csongrád megyei Tanács Alkotó Díjával tüntették ki a példamutató együttműködésért.

N. I.

Templom épül Ajnácskőn

Miklosko is ott volt Hajnáčkán • Bezzeg Pestről nem jött senki • Novák mérnök ingyen terve

Újabban ismét „divat" a templomépítés, úgy látszik nem csak nálunk...

A közelmúltban rakták le a középszlovákiai Fülek városától vagy tizenöt kilométernyire fekvő községben, *Ajnácskőn* az új katolikus templom alapkövét. *Hajnáčka* – ez a település szlovák neve – alig több mint ezer lakosának nagyobbik hányada magyar nemzetiségű. A Hunyák József polgármester vezette küldöttségük tavaly nyáron kereste meg templomépítési kérésével a Szlovák Nemzeti Tanács elnökét, *Frantisek Mikloskót.* A pozsonyi politikus jóindulattal fogadta a deputációt, és felkarolta a tiszteletre méltó ügyet. Katolikus templom ugyanis már évtizedek – ha nem Trianon – óta nem épült ezen a tájon, de legalábbis ebben az egyházmegyében. *Novák István* Ybl-díjas szegedi építész és alkotógárdája térítésmentesen a falu rendelkezésére bocsátotta az általuk készített templomtervet. Maguk az ajnácskőiek két kezük munkáját ajánlották fel, pozsonyi főkonzulátusunk, a Magyarok Világszövetsége és a katolikus egyház anyagi segítséget helyezett kilátásba.

Ezek nyomán kerülhetett sor a templom alapkövének – amelyet augusztusban Magyarországon II. János Pál is megszentelt – az elhelyezésére. Az ünnepségen Miklosko elnök mellett Havel csehszlovák államfő személyes képviselője, *Von Schwarzenberg* herceg is megjelent, a misét *Eduárd Kojnok* rozsnyói püspök celebrálta. Érkezett meghívó – nem is egy – Budapestre is, ám a mi fővárosunkból állami vendég nem utazott Ajnácskőre, a magyar kormányt Varga György prágai nagykövet képviselte.

U. F.

Brit vörösök: konyec!

Az augusztusi sikertelen szovjet puccskísérlet bukásával nehéz idők járnak a patinás brit kommunista pártra is. Az első világháború után alapított pártnak amúgy is csekély számú követői a volt szocialista tábor összeomlása óta egymás után lépnek ki a szervezetből. Nem mintha Nagy-Britannia Kommunista Pártja eddigi története során bármikor komoly szerepet játszott volna a brit politikai tablón, sőt... bátran állíthatjuk, hogy mai helyzetükhöz képest Thürmer Gyula MSZMP-je komoly véleményformáló erő a magyar viszonyok között

A pártot az első világháború után Európán végigsöprő forradalmak ihletéből merítve alapították mindössze háromezer taggal, ami nem is csekélység egy olyan konzervatív országban, mint a századelő Angliája. A párt tekintélyének csúcsát a második világháborút követő években érte el, amikor nem kis mértékben a szovjetekkel való közös győzelemnek köszönhetően a ma már szinte álomnak tűnő 65 ezerre nőtt a brit kommunisták száma. A Szovjetunió dicsősége azonban erősen megtépázódott az elmúlt évtizedekben, s így a brit kommunista párt is visszacsúszott az alapítók hagyományaihoz: a létszám ma nem több, mint 4600 fő. És bár Lenin szerint a kommunista párt élcsapat jellegű, a brit kommunisták, úgy tűnik, keveslik, hogy csak ilyen szűk kör tartozik a „munkásosztály elitjé"-hez.

„Novemberi kongresszusunkon meg fogjuk változtatni pártunk nevét, hogy így is kifejezésre juttassuk szándékunkat; lépést akarunk tartani a világban történt változásokkal. Ha ezt nem tesszük meg, elveszítjük a maradék 4600 embert is" – vallja *Nina Temple,* Nagy-Britannia Kommunista Pártjának vezetője. Nina Temple-t 1990 januárjában választották a párt első emberének, és a kívülről jövő gondokon kívül most nem csekély belső ellenzékkel is szembe kell néznie. Bár a párt 1977-ben kritizálta a Szovjetuniót az 1956-os magyarországi és az 1968-as csehszlovákiai események miatt, a további engedmények elfogadhatatlannak tűnnek a sztálinista veteránok szemében. A sztálinizmustól való gyökeres szakítás gondolata új szárny alapítására késztette az ortodox kommunizmus ezen képviselőit.

Hogy mi a teendő? A lenini kérdésre Temple követendő példaként említette a *holland* kommunisták döntését, akik – összeolvadva a helyi zöld-párttal – mára már a parlamentbe is bejutottak. A proletárdiktatúra „nemes" célkitűzése a konzervatív párt újbóli választási győzelme elleni küzdelemre mérséklődött, és a szocialista világrend bevezetése helyett is inkább a világunkat gyötrő olyan problémák felé fordul a brit kommunista párt, mint az éhezés vagy a faji megkülönböztetés kérdései.

Szentkirályi Tamás

Tilos volt

Aki azt hiszi, hogy az időjárás-jelentésnek semmi köze a politikához, alaposan téved. Mint a Bild am Sonntag írja, Gorbacsov hivatalba lépése előtt a cenzúra a meteorológusok jóslatait is szigorúan megrostálta. A tiltott kifejezések közé tartozott például, hogy „Nyugatról friss szél támad..."

I. m.

Gyorsposta

Tizenkét éve Villazzano papja levelet írt trienti kollégájához. A küldemény a napokban rendesen meg is érkezett a címzetthez. A két helység 5 kilométerre van egymástól.

– czka –

Arat a kolera

Ebben az évben 13 672-en haltak meg kolerában. Az ENSZ egészségügyi szervezete, a WHO jelentése szerint a szörnyű betegség Afrikában 10 391 áldozatot szedett. Latin-Amerikában 3171 kolerahalált regisztráltak, ezekből 2453 jutott Perura.

FIGYELEM!
Ismét kapható!
Salgó polcrendszerek
Minden színben az Ön kívánsága szerint.
Keressen fel bennünket:
Szinterező BT
Budapest XIII., Dunyov utca 6.
Tel.: 129-7654, 135-2991

AZ AMERICAN INTERCULTURAL STUDENT EXCHANGE

15-18 éves középiskolai tanulók jelentkezését várja egyéves amerikai tanulmányútra. A jelentkezők közül kiválasztott tanulók amerikai családoknál nyernek elhelezést és az USA különböző államaiban gimnáziumba járnak.

Érdeklődni: Bp. V., Veres Pálné u. III./13.
Tel./fax.: 137-0131, 137-5274
Teljes költség: 141 000 Ft+4250 USD

Helsinki szerint: a határ

Ki rántson ki a bajból?

Horn Gyula a nemzetközi összefogásról, az elzárkózásról, a görög–spanyol–portugál példáról, a nagy európai szervezetekhez való csatlakozásról, az oroszországi „hídfőállásokról", a jugoszláv kérdésről

A nagyhatalmak kicsiségéből, az „elkötelezett demokráciák" önzéséből, életének és jövőjének „nemzetközi lebecsültségéből" kemény leckét kapott az elmúlt hetekben a Lajtától keletre rekesztett Európa. (Mellesleg az úgynevezett „európaiságból" is.) Cinikus diplomatizálás az egyik oldalon – miközben százak halnak meg Horvátországban; a másikon pedig huzakodás nevetséges vámkedvezmények fölött – miközben sorra kerülnek végképp padlóra „keleti" gazdasági ágazatok. A jelen diagnózisát és a kibontakozás lehetséges útját kérdezte Horn Gyula volt külügyminisztertől, az MSZP elnökétől munkatársunk, Vincze Péter.

• Aki most ránéz a közép-európai „élőtérképre", teljes joggal kétségbeesik. Szlovák szeparatizmus északon, Hlinka és Tiso szellemében. Kiszámíthatatlan fejlemények Romániában. Háború délen a jugoszláv kormányzat által ellenőrizhetetlen hadsereg részvételével...

– Olvastam prognózist, miszerint a kilencvenes évek a polgárháborúk esztendei lesznek a közép-kelet-európai térségben, de még mindig remélem: ez a jóslat nem teljesen igazolódik be. Sok évtizedes gyűlölködés párosul azzal, hogy a Nyugat nem tud mit kezdeni itt és most ezzel a problémakörrel. Tudniillik éppen akkor következtek be a lényegi változások ebben a térségben, amikor az egész európai közösség is teljes átalakulásban van. Magukkal vannak elfoglalva. Igaz: ők másképpen. Amikor a fejlett gazdaságok a recesszió rémével kerülnek szembe. Szomorú a dramaturgia, történéseink időrendje. Amikor a Közel-Keleten „új fejezet" kezdődik, s ez teljes mértékben leköti az Egyesült Államok figyelmét. Amikor a világ „vigyázó szemét" Moszkvára veti. Amúgy pedig teljesen váratlanul érte a gyökeres változtatás gyorsasága; másfelől nincsenek is megfelelő eszközeik, hogy komolyan támogatni tudják az átalakulást. Amit viszont tudnak: a térség országaiban a mai válságoknak elsősorban gazdasági, szociális okai vannak. Ezek az országok külső segítség nélkül képtelenek kilábalni a bajokból. Viszont – nemhogy pénz nincs –, de átfogó koncepció, stratégia sem létezik. Aligha van egy olyan állam Nyugaton, amelyik ki tudná rántani a bajból ezeket az országokat. A nemzetek közösségének összefogására lenne szükség. És egy új politika kialakítására – részükről.

• Mostanáig gazdasági teherbíró képességről vagy inkább politikai belátóképességről beszéltünk?

– Mindkettőről. Tapasztalható az elzárkózás Közép- és Kelet-Európa gondjai elől. Egyes országokban nagyok az előítéletek és az elszántság, hogy késleltessék a felzárkózási folyamatot. Meggyőződésem, hogy a csatlakozás az európai közösséghez nemcsak gazdasági kérdés számunkra, hanem a demokrácia megerősítésének feltétele. Emlékeztetni kívánok rá: annak idején Görögországban, Spanyolországban vagy Portugáliában sem voltak meg „azok" a belső feltételek, amelyek adekvátak lettek volna például az Európa Tanács követelményeivel. Felvételük politikai döntés volt az EK-be. Megelőlegezték azt, ami valóban meg is valósult – ilyen bánásmódra lenne nekünk is szükségünk.

• Tehát az ön véleménye szerint – s most nemcsak Magyarországról van szó – Közép-Európában stabilizáló tényező lenne az efajta elbírálás?

– Mindenképpen. Tudniillik itt nem az a probléma, hogy szinte természetszerűleg a szocializmusnak nevezett – semmi köze nem volt ennek a szocializmushoz – struktúrát egy jobboldali kurzus váltotta fel. Ezt én természetesnek tartom. A baj az, hogy sem nálunk, sem szomszédainkban a jolbboldaliság nem „európai" jellegű. Nagyon sok a nosztalgikus elem. Nálunk például a Horthy-korszak vagy a kereszténység tényleges értékeivel való visszaélés. Ebből a szempontból is nélkülözhetetlen számunkra a nagy európai szervezetekhez való csatlakozás, mert ez a hazai politikai színképet átfesthetné.

• Mármint ha Európa Európa marad...

– Megítélésem szerint teljesen új helyzetbe kerül az elkövetkező években. Optimista vagyok. Európa függetleníteni akarja magát, s elsősorban keletre tekint. A „Szovjetunió", Oroszország, illetve a köztársaságok óriási forrásokkal rendelkeznek. Ha úgy tetszik – durva a fogalmazás – netán elindulhat Oroszország újragyarmatosítása. Abban a pillanatban átszíneződik a világtérkép. Már most nagy német konszernek építik ki „hídfőállásaikat" egészen Szibériáig. Ilyen méretű vállalkozáshoz a nagy nemzetközi konzorciumoknak biztonság kell, stabilitás. Tehát ők is érdekeltek az egész térség biztonságában. Ismereteim szerint némi „ráhatásuk" van a napi politikára... Különben bárki elzárhatja az olajvezetéket.

• Helyben vagyunk. Cinikusnak tűnik a kérdés: vajon ha Horvátország idejében bejelenti, hogy szakértői nagy olajmezőket fedeztek fel, mi történt volna? Tán már rég ott lennének a „nemzetközi" erők?

– Az embernek persze az a gondolata támad: amikor stratégiai érdekekről van szó, akkor azonnal lép a nemzetek közössége. Semmitől sem riad vissza. De különbséget kell tenni: Szaddám Huszein nemcsak egy független országot gázolt le – Kuvaitot –, hanem egyetlen szomszédja sem volt biztonságban rezsimjétől. Ami Jugoszláviát illeti: minden segítőkészség kudarcot vallott. Becsülöm, amit a különböző európai kezdeményezők akartak. De mivel lehet egy háborút beszüntetni? Az egyik eszköz az agresszorral szemben a gazdasági blokád. Nem véletlenül hangsúlyozom a „blokád" szót, mert-

A Horn-könyv

Most jelent meg a „Horn-könyv". Dokumentáló emlékirat és gondolati építkezés összessége. Elterjedt a pletyka: nem is a pártelnök írta.

– Annus Jóska – újságíró barátom – segített stilizálni. Oldalanként néhány szót módosított. Magam írtam, tehát a felelősséget is én vállalom érte. Kézzel. Nem magnóba mondtam, nem diktáltam. Karácsony és újév között minden reggel, úgy nyolc órakor nekiültem az íróasztalnak, és írtam, írtam, írtam estig. A végeredmény úgy 520 oldal lett. A gépírónők szerint a kézirásom nem túl szép, de olvasható.

Negyvenöt

„A nemzeti kisebbségek teljes és való vagyok a híve" – mondta a román exura „Mihály nyitott ember és európai műv

Mihály trón nélküli román király Genf melletti házában fogadta Kincses Előd. Az 1990 márciusának végén elüldözött magyar politikus a Ceauşescu-rendszer idején Tőkés László védője volt, magyarországi száműzetésében pedig megírta „Marosvásárhely fekete márciusa" címmel a véres tragédia hiteles történetét. Kincses Előd nem mehet vissza szülővárosába, mert ma is érvényes az ellene kiadott letartóztatási parancs.

• Mit jelez, hogy egy száműzött magyart fogadott egy száműzött király?

– Mindenképpen azt bizonyítja, hogy Mihály király nyitott ember, európai műveltségű, aki ismeri azt a régi latin mondást, hogy „audeatur et altera pars", azaz halgattassék meg a másik fél is.

• Mennyi ideig tartott a magánkihallgatás?

– Negyvenöt percig. És ez azt igazolta, hogy több volt ez egyszerű diplomáciai aktusnál, hiszen az ilyen fogadások nem szoktak ilyen hosszan tartani.

Mihály király egy modern villa ajtajá-

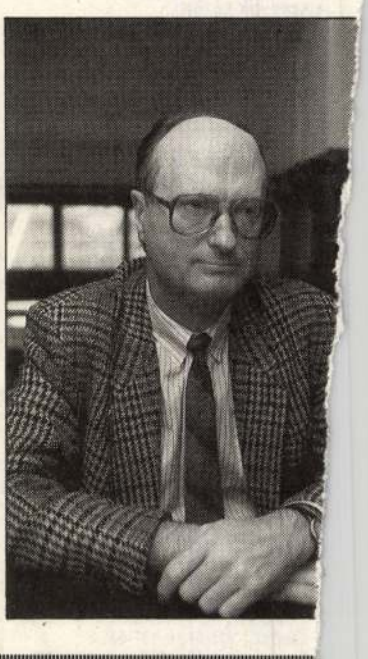

Közösen alkotni

SZEGEDI ÉPÍTÉSZEK ÉS KÉPZŐMŰVÉSZEK KÍSÉRLETE A MEGVALÓSULÁS ÚTJÁN

„Igényli-e korunk építészete a képzőművészetek többi, hagyományos ágazatának közreműködését? Ha igen, a művészetek bekapcsolódásának igénye csökkenő vagy emelkedő tendenciát mutat-e a múlthoz képest?" — teszi fel a kérdéseket *A szép emberi környezet* című alapkönyvében *dr. Pogány Frigyes* professzor. A régi nagy korstílusok, példás szintézisek századokat átfogó időszaka lejárt. A mai építészet ritkán ad helyet a képzőművészetek hagyományos műfajainak. Ám egyre több példa bizonyítja, hogy a modern építészet mozgásiránya, fejlődési tendenciája egy új szintézis létrejöttét igényli. Ez a művészetek olyan társulását feltételezi, amely nem hasonlítható az elmúlt korok példáihoz.

„Együttműködésünk lényege, hogy építész, belsőépítész és társművész együttműködjön a tervezés kezdeti szakaszától azzal a céllal, hogy megoldást keressen épület és társművészeti alkotás szerves kapcsolódására... Első lépésünk a tapasztalatszerzés lehet minden vonatkozásban. Ezért az első munkánál nem törekedhetünk a lehetőségek teljes kibontására, ez a további feladatok során fokozatosan valósítható meg..." — írta egy 1977. szeptember 20-án keltezett feljegyzésben három szegedi alkotó, *Novák István* építész, *Szekeres Mihály* belsőépítész és *T. Nagy Irén* szobrászművész.

Az első konkrét feladat nem is váratott sokáig magára. Novák István 1978-ban megbízást kapott a Csongrád megyei Tanács Oktatási és Továbbképzési Intézetének megtervezésére. Az építkezés befejezésénél tart. Érdemes visszapergetni az elmúlt néhány esztendő képzeletbeli filmszalagját, tanulságos rendszerezni és összegezni az eddigi elméleti tanulságokat, gyakorlati tapasztalatokat.

*

(Novák István apai nagyapja egy időben a szentesi gimnázium kőműves főpallérja volt. Gyakran hallhatta apjától, hogy: Látod, ezt nagyapád építette! Bizonyosan ez is hatott rá, mert már akkor építész akart lenni, amikor azzal sem volt tisztában, mit takar ez a fogalom.)

„Akkor még nem tudtam, hogy egy-egy ház létrehozása hány és hány ember közös munkája; nem tudtam, hogy a tervezés milyen gyötrődő, önemésztő folyamat és hogy a végcélig, egy-egy ház megszületéséig mennyi kompromisszumra kényszerülök; milyen sok évnek kell eltelnie ahhoz, hogy olyat alkothassak, amit magaménak érzek. Azzal sem voltam tisztában, hogy nincs még egy mesterség, amelyben annyi hamis, buta, s visszahúzódó kuruzslás folyna, és nincs még egy olyan mesterség, mely annyi tiszta örömöt nyújtana az alkotónak, mint az építészet. Azt sem tudtam, hogy az építészek munkájába vetett egykori bizalom mennyire megingott napjainkra, és mennyi energiát kell pocsékolnom arra, hogy elhiggyék nekem az emberek: legjobb tudásom szerint őket szolgálom."

A szegedi építőipari technikumban került emberközelbe a szakmával. Érettségi

után a Budapesti Műszaki Egyetem építészmérnöki karára került, diplomaterveit 1961-ben védte meg. Mágnesként vonzotta az Alföld, a szülőföld. Így egyéves kivitelezői gyakorlat után nem véletlenül került Szegedre, a Csongrád megyei Tervező Vállalathoz.

„A múltban a magyar építészetre jellemző volt, hogy a nagy európai stílusáramlatokból csak azt ültette át a maga világába, ami a magyar ember sajátos gondolkodásmódjának megfelelt. A házak rendszere, formája magától értetődő, anyagukban tisztán fogalmazott. A fehér parasztházak világa több évszázadon át kialakult életformát tükröz. Kevés kivételtől eltekintve szegényesek, a maradandóbb anyagból épült házak sem voltak cicomásak. A magyar szűrőn keresztül még a barokk is előjelet váltott. Környezetkultúránkban tehát az egyszerűség nem mindig szegénységet jelent. Olyan módszereket próbáltam keresni, amely megőrzi, továbbfejleszti a sajátos alföldi város településszerkezetét, beépítési rendszerét, különleges hangulatát."

Novák István pályájának első időszaka — 1962—67 — a tapasztalatszerzésé volt. Ezekből az évekből nagyobb munkája a csongrádi bútorgyár irodaépülete és a Makó főterén álló lakóház, mely első eleme volt a „csipkeházak" sorának. Az épület tervezésénél együttműködött Stefániai Edit iparművésszel és Borz Kováts Sándor belsőépítésszel. Az első épület folytatására, továbbfejlesztésére született terveik nem valósultak meg. A folytatásra Novák egyik főnöke „kapott" megbízást, aki a meglevő épület és az új feladat továbbfejlesztése helyett az utánzást, a másolást választotta.

„A teljesség igénye vezetett pályám elején is. Falusi egészségügyi létesítmények mellett községrendezési tervek készítésével is foglalkoztam. A szakma makacs skatulyaszemlélete szerint az építésztervezőnek nem fontos érteni a városrendezéshez és a városrendezőre sem vár épülettervezési feladat. Én ezzel nem értettem egyet, s épülettervező létemre megszereztem a városrendezési szakmérnöki képesítést."

Az újszegedi rendelőintézet, az orosházi MNB-székház és lakóház, a hódmezővásárhelyi, a nyíregyházi, a kecskeméti, a kiskunhalasi, a bajai és a mátészalkai szakmunkásképző intézetek, a békési városközpont jelzi Novák tervezői munkásságának második, a hetvenes évek első feléig tartó periódusát. Szakmai továbbfejlődését segítette, hogy feleségével, N. Juhász Mártával több pályázaton vett részt. Díjat nyert a szegedi olajközpont, az orosházi és a Szeged, Északi városrész tervezésére kiírt országos pályázatokon, első díjat a Csongrád megyei családi ház, a szentesi kultúrház és a szentesi főtér rendezésére meghirdetett tervpályázaton.

„A szentesi főtéri ház igen nehéz feladatot jelentett számunkra: 96 lakás, 21 üzlet, iroda, kiállítóhelyiség homogén, a meglevő adottságokhoz alkalmazkodó, a kisváros növekvő igényeit kielégítő tervet kellett elkészítenünk. Arra törekedtünk, hogy ne „öljük meg" a kis görögkeleti szerb templomot, de alkalmazkodjunk a főtér jelentős tömegű épületeihez is."

A harmadik, a hetvenes éveket felölelő időszak már nemcsak szép és izgalmas feladatokat hozott, hanem elismeréseket, kitüntetéseket is. Néhány munka a hosszú sorból: 600 férőhelyes diákotthon tornateremmel és 1000 adagos konyhával Csepelen; nagykereskedelmi raktárbázis Szegeden, ugyancsak itt szakmunkásképző, Békéscsabán lakások, a földszinten kiállítótermekkel, üzletekkel.

„A tapasztalatok birtokában egyre világosabban láttam, hogy a társadalom szüntelen változó igényeinek kielégítéséhez beruházási és tervezési gyakorlatunk nem képes alkalmazkodni, hanem rögtönöz a területtervezés és a közvetlen alkotás szintjén is. Tapasztalhattam, hogy sokan nem tudják: a tervezők csak igényeket elégítenek ki és nem fogalmazzák azokat. Iskolatervezési gyakorlatomban bízva bekapcsolódtam egy program megvalósításába, mely az alap- és középfokú közintézményellátást kívánta a társadalom új igényeihez igazítani. Az adott helyzetben logikusnak látszott az az ésszerű és gazdaságos megoldás, hogy a hagyományos, tiszta funkciójú középületeket — iskola, könyvtár, művelődési ház, sportlétesítmény — az elszórt telepítés helyett egyetlen létesítménybe összevonja. Az első ilyen kísérlet, melynek építésztervezője voltam, a hódmezővásárhely-népkerti oktatási együttes volt. Sajnos,

az üzemeltetés rákfenéje az „én házam az én váram" még mindig élő szemlélete. A beruházók egy része már rájött az összevont intézményegyüttesek telepítésének gazdasági előnyeire, a közös használatból eredő előnyök felismerése egyelőre azonban még várat magára."

Az utolsó, ma is tartó periódus újabb jelentős és érdekes építészeti feladatokat adott a tervezőnek. Elkészült a kisvárdai szakmunkásképző, és befejeződött a békéscsabai feladat megvalósítása. Épül a megyei KÖJÁL-székház és a 624-es szakmunkásképző Szegeden, a hódmezővásárhelyi főtér, valamint e cikk apropója, a Csongrád megyei Tanács Oktatási és Továbbképzési Intézete. Az utóbbi két évben négy tervpályázaton kapott díjat: Szeged, termálvízhasznosítás; Nagyatád, Kazincbarcika és Baja városközpontja. Jelenleg az Ópusztaszeri Nemzeti Emlékpark múzeumi épületének kiviteli terveit készíti.

„A társadalmi munkamegosztás fokozódása az épülettervezést sem kerülte el. A zenekar egyre nagyobb lesz, az építész dolga mind bonyolultabbá, nehezebbé válik. Közel húszéves együttdolgozás öszekovácsolt egy eredményesen munkálkodó együttest. Hadd említsem meg munkatársaimat, a teljesség igénye nélkül: Szabó László (építész), Szekeres Mihály és Beló Pál (belsőépítészek), Nagy Gáspár, Sántha Gyula, Kádár Ferenc (szerkezettervezők), Selmeczky Ernő, Csala Mihály, Kecskeméti Sándor (épületgépész tervezők), Balázs László (elektromos tervező), Bottyán Antal és Almásy András (közművesút-tervezők.)"

*

— Véletlen-e hármójuk találkozása, vagy szemléletük rokonsága, szándékaik hasonlósága szinte szükségszerűen hozta létre a randevút, mely immáron folyamatos alkotói kapcsolattá nemesedett? Ki milyen indíttatásokkal tarsolyában érkezett erre a találkozóra, melyek azok a gyökerek-források, melyekből szemléletük táplálkozik? A közösen végzett munkák csiszoló, gazdagító műhelye előtt kik formálták gondolkodásmódjukat, művészi-tervezői hitvallásukat?

T. N. I.: Főiskolai mesterem, Borsos Miklós művészetoktatási koncepciójának lényege az volt, hogy a mindennapi természet utáni stúdiumok — alakrajz, mintázás — mellett különböző szobrászi anyagokkal ismerkedtünk, dolgoztunk. Az iparművészeti főiskolán a szobrászképzés célja az volt, hogy építészethez kapcsolódó szobrászi feladatok megoldására képezze a hallgatókat. Ezért építészeti alapismereteket is kaptunk. Szemléletünk alakulását az is befolyásolta, hogy Borsos és munkatársa, Schey Ferenc, az ötvenes évek hivatalos művészettörténeti szemléletének hiányait pótlandó, megismertették velünk a 20. századi avantgard törekvéseket, azok helyét, szerepét az emberi kultúra fejlődésében.

N. I.: Körülbelül egy időben jártam egyetemre T. Nagy Irénnel. Azokban az években kellett volna megkapnom az életre szóló szakmai indíttatást, amikor az építészek egyes köreiben világszerte egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a CIAM által képviselt modern építészeti mozgalom válságba került. Abban az időben — az azóta sokat bírált hibás kultúrpolitika miatt — jókora késéssel a funkcionalista modern irányzat emlegetése újdonságnak hatott. Mivel erre magyar példa igencsak kevés volt, útravalónk egyenlő volt a „folyóirat-építészettel". A modern építészet apostolainak — Gropius, Wright, Mies Van Der Rohe, Le Corbusier — munkásságát tanárainkkal szinte egy időben ismertük meg. Érthető tehát, hogy az újdonság ízlelésének eufóriájában elmaradt a kritikai hang, az elemző munka. Az életre szóló útravaló két lényeges hatásból tevődik össze. Egyik az az emocionális kötődés, mely az Alföld felé vonzott. A szakmai indíttatást pedig a közelmúltban elhunyt Pogány Frigyestől kaptam, gondolatait munkásságom alapjának tekintem.

Sz. M.: Soha nem felejtem el Pogány Frigyes környezetesztétikai előadássorozatát. A professzor úr előadásain az egész főiskola ott szorongott a földszinti kis előadóban. Ma, tizenkét év távlatából világosan látom, hogy tervezői szemléletem kialakulásában legnagyobb élményt és hatást ezek az előadások jelentették. Az oktatás és az említett előadások kiegészítették egymást, összekapcsolódtak munkánk során.

A szép emberi környezet komplex kialakításában közösen tevékenykedett az építész tanszék minden tagja.

T. N. I.: A hatvanas évek elején úgy tűnt, mindaz a sok szép szándék és értelmes ötlet megvalósulhat Szegeden, amit magunkkal hoztunk. A többféle műhely és műfaj egymás melletti működésével szerettük volna elérni, hogy a műfaji jellegzetességek, különbségek megismerésével, szakmai felkészültségünkkel kapcsolódni tudjunk az építészethez, közösen oldhassuk meg a feladatokat. A műhelyek megvalósulását szinte sugallta az akkoriban indult képző- és iparművészeti szakközépiskolai képzés, hiszen az ottani műhelyek megfelelő felszereléssel alkalmasak lettek volna nyári művésztelepek kialakítására. Szegeden akkor nem volt megfelelő táptalaja és pártfogója ennek az átfogó művészeti programnak. Miután nyilvánvalóvá vált, hogy terveink megvalósítására nincs mód, a csoport tagjainak többsége elhagyta Szegedet. A visszhangtalanságban nem volt értelme a programot ébren tartani. Magam mit tehettem? Választott műfajomat, a faintarziát igyekeztem olyan irányba fejleszteni, hogy kapcsolódhasson az építészethez.

*

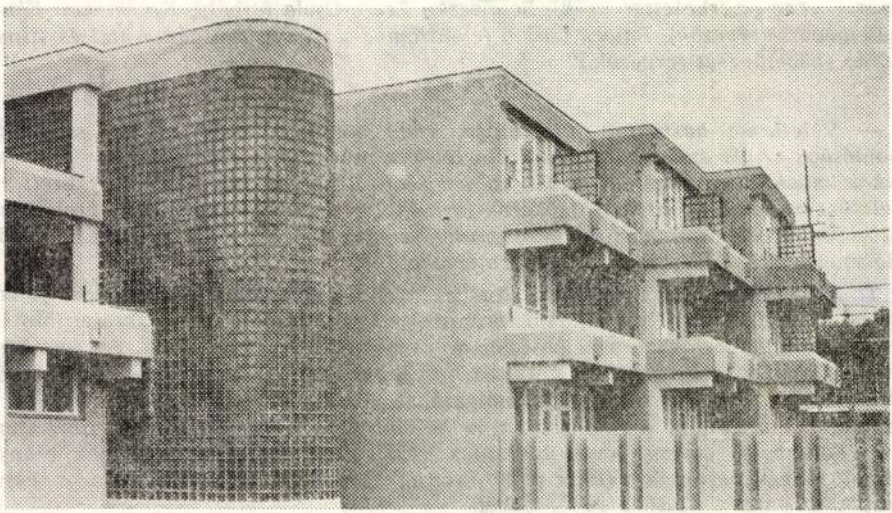

AZ ÉPÜLET

(Szekeres Mihály annak a generációnak tagja, mely egyidős a felszabadulással. Csepelen született 1945-ben, s az azóta eltelt 35 év nem pusztán kiteljesedő művészpályájának időszaka, hanem a szocialista magyar képzőművészet önmagára eszmélése és gazdagodása. Sőt, a belsőépítészet elismertsége és izmosodása találkozott Szekeres alig több mint egy évtizedes munkásságának útkereséseivel. Az iparművészeti főiskola első reformévfolyamának egyik hallgatójaként szerzett diplomát 1968-ban olyan tanárok irányításával, mint Németh István, Vas Antal belsőépítészek, Jánossy György, Jurcsik Károly és Szrógh György építészek. A rajzot Jakuba János és Gulyás Dénes, a mintázást és formatant Józsa Bálint tanította.)

„A főiskolai oktatás, vagy inkább a főiskolai munka lényege a komplexitás volt, célja a szép emberi környezet alakítása, a mai ember igényeihez igazodva magas fokon és előremutatóan. Olyan környezet teremtése volt az eszményünk, amely a változó ember változó igényeit igyekszik kielégíteni. A környezetformálás eszközeivel és módszereivel nevelni, alakítani, formálni, gazdagítani az embereket."

1969 első napjaiban érkezett Szegedre Szekeres Mihály belsőépítész. A Szegedi Tervező Vállalat volt első munkahelye. Első megbízása pedig az MTESZ szegedi

Technika Háza. Teli lelkesedéssel, ambícióval, tervekkel látott munkához, szentül hitte, a főiskolán tanultakat egy az egyben át tudja ültetni a gyakorlatba. Kollégái meglepetésére az épületet kezdte tervezni, nem a berendezést. Igyekezett optimális helyekre eredeti műalkotásokat kijelölni. Az előcsarnok és klub téglafal raszterébe kerámiaalkotást képzelt, a falon folyondárként kúszott volna a motívum. Az első emeleti tárgyalóba panno és textil, a középfolyosók végfalára sgraffito vagy betonplasztika szerepelt a tervekben. A művészeti alkotásokra az igényt a tervezés folyamán bejelentették. Reagálás: majd ha az épület „olyan készültségi fokon lesz, lejönnek", megnézik, s majd ők megmondják, mi kell oda, ki készítse. A szegedi kirándulás a mai napig nem jött létre!

„Miközben készült az épület, rá kellett döbbennem, semmi sem készül el azokból az alkotásokból, amit kértünk, amit javasoltunk. Mindössze Farkas Gabriella textiljét és gobelinjét tudtuk az utolsó pillanatban elhelyezni. Így azután magánszorgalomból — a kivitelező és beruházó hozzájárulásával — elkészítettem egy betonplasztikát és a sgraffitot. Pataki Ferenc festőművészt sikerült megnyernem az ügynek, egy munkát közösen készítettünk, s ő egy önálló alkotással is gazdagította az épületet. Mindketten társadalmi munkában, melyért — ma is kevesen hiszik — egyetlen fillért sem kaptunk. Ezek után, de később a többi munkám révén is rá kellett jönnöm, hogy szinte teljesen lehetetlen az épülethez szervesen kapcsolódó képzőművészeti alkotást készíteni."

Tevékenységének alig egy évtizedében Szekeres Mihály több mint negyven belsőépítészeti munkát készített, mint a Szegedi Tervező Vállalat, majd a CSOMITERV tervezője. Így született meg a szegedi Fejlesztési Bank klubjának sgraffitója és plasztikus falburkolata, a röszkei határátkelő több mint 100 méteres festett fafríze, a Munkaügyi Minisztérium kollégiumi termének fából készített spirálplasztikája, a szentesi tanácsterem borítása, a Hági étterem kötélkompozíciója, fafaragások, képek.

„Megkerestem én sok művészt, ők is engem. De a tipikus „valamitkénemárcsinálni" szalmaláng indulatán soha nem jutottunk túl. De minden álomképen és légvárépítésen túltett egy hivatalos levél, amit a hódmezővásárhelyi házasságkötő terem terveinek kialakítása után kaptam. Az történt ugyanis, hogy az illetékesek leültek egy helyi idős szobrásszal, s nélkülem, úgymond döntöttek, ki mit csináljon ebbe a térbe. Konkrét javaslataikat levélben hozták tudomásomra: a bejárattal szemben négy fafaragást, a hátsó falra gobelin vagy falkárpit, a bejárati falra két festmény, a főfalra fémplasztika. Mindezt egy 6×24 méteres térbe és annak ellenére, hogy terveimben a burkolati rendszeren szervesen kapcsolódó táblaképeket javasoltam, melyet el is fogadtak. Így hát azt hittem, viccelnek. Gondolom, felháborodásom nem volt indokolatlan, amikor megtudtam, a levél halálosan komoly. Visszaírtam, csináljanak amit akarnak, de terveimet nem használhatják föl. Mégis, valami csoda — no és sok utánajárás — nyomán mégiscsak megvalósultak terveim. A festményeket Németh József készítette. A tér még ma is befejezetlen, a főfal pannója nem készült el. Átadás után kaptam egy kritikát a Művészetben. Azt írta Bán András: „...a képek körül a tér túl harsány. Nem alkalmazkodik a képek hangulatához..." De hát a mai tervezési rendszerben honnan tudhattam volna, milyen hangulata lesz a képeknek, amikor arról sem volt fogalmam, ki fogja azokat festeni!?"

Természetesen ennek is voltak kikerülhetetlen tanulságai Szekeres számára. Szerencsésen találkozott a szándék T. Nagy Irén nyitott, építészethez kötődő művészetszemléletével. A hódmezővásárhelyi tanács vb-termének tervezési munkálatainál már együtt dolgoztak, s a művészi alkotás költségei részei voltak a kivitelezési költségvetésnek. Ez a tér — eredményeivel és továbbfejlesztésre sarkalló lehetőségeivel — már magában hordozta az együttgondolkodás értékeit, belsőépítész és képzőművész kapcsolatának harmonikus egységét.

*

— Egy világszerte megbomlott kapcsolat, az építészet és a képzőművészetek széttartó fejlődésének új mederbe terelése, a kor kínálta új lehetőségek keresése felelősség-

teljes és szép, ma még úttörőnek tűnő feladat. Ez viszont együttgondolkodást és munkálkodást feltételez és kölcsönhatást eredményez. Az építészeti feladatkör fegyelmezi a képzőművészt, a szobrászi és festői munka befolyásolja az építészt. Új eszköztárra van hát szükség, hogy a műalkotások ne applikációk vagy a hibákat elleplező dekorációk legyenek, hanem az épülettel szerves és homogén együttest képezzenek. Hogyan valósul ez meg a mindennapok gyakorlatában? Milyen gátjai vannak az egységes szemlélet és a közös munka kialakulásának? Melyek a legfőbb teendők ezen a téren?

T. N. I.: Első felismerésünk az volt, hogy az általunk választott tervezési gyakorlat a megszokottól eltérő szemléletet kíván építésztől, képzőművésztől egyaránt. Eleve úgy gondolkoztunk, hogy az első adódó alkalommal a tervezés első pillanatától többen együtt dolgozunk. A másfajta szemlélet elsősorban szakmai beidegződéseinkre vonatkozik, hiszen a csoport minden tagjára vonatkoznak Gropius szavai: „Le kell győzni természetes hiúságunkat!" Alá kell vetni magunkat a feladat követelte korlátoknak, el kell fogadnunk az alkotótársak egyenlőségét, ezen belül az építész karmesterszerepét.

Sz. M.: Ez annál is inkább fontos kérdés, mert a képzőművészeti főiskolán még ma is rajzolni, festeni, mintázni ugyan jól tudó, de a maguk lehetőségeit nem mindig ismerő, kiállításra dolgozó művészeket képeznek. Ma Magyarországon ijesztően magas a kiállító képzőművészek tábora, és elenyészően kevés a létszámhoz viszonyítva a nagyméretű, építészeti alkotáshoz vagy köztérre szánt nagyméretű alkotások száma. Képzőművészet alatt ma általában szobrászatot, festészetet és grafikát értünk. Régen a képzőművészetek felsorolását az építészettel kezdték. Igaz, akkor még szép szintézisben és harmóniában éltek együtt a művészetek.

N. I.: Az építészetről szólván még a legkiválóbb művészettörténészek jó része is megáll a 19. század első felénél. Nem tudnak mit kezdeni a klasszicizmus utáni építészettel, pedig az új építészet is hordozója az esztétikumnak. A technika rohamos fejlődése mellett a ma építészetének is lényege az állandó változás. Ennek a változásnak követése csak új módszerekkel, eszközökkel lehetséges. De például az a tény, hogy a teherhordó és térhatároló fal elválik egymástól — üveget, flexibilis szerkezeteket alkalmazunk —, a klasszikus murális művészet — mozaik, freskó, secco, dombormű — visszavonul, vagy új feladatokat vállal. Ezt a társművészeteknek is figyelembe kell venni. A tervezésnél a környezet — a tárgytól a városegészig — területén új műfajoknak, új munkamegosztásnak kellene minden eddiginél intenzívebb eszközökkel új szintézist teremteni. Ehhez meg kellene szervezni az érdekeltek együttdolgozásának lehetőségeit, megteremteni a komplex munka feltételeit, s nem utolsósorban meg kellene találni azokat az építészeket, iparművészeket, képzőművészeket, akik hajlandók és alkalmasak egy-egy ilyen feladat együttes végrehajtására. Akik ismerik egymást vagy legalább megvan bennük az igény a megismerésre.

T. N. I.: Az építészet és társművészetek szorosabb együttműködése régi óhaj. Különösen sürgetővé vált az utóbbi időben, amikor nyilvánvalóvá lett, hogy az emberek nagy többsége nem érzi jól magát a modern építészeti környezetben. A szakmából egyre többen világosan látják: ahhoz, hogy az építészet formagazdagabb környezetet tudjon kialakítani — sok egyéb feladata mellett —, változtatni kell a tervezés gyakorlatán. A régi gyakorlatnak megfelelő szervezési formák viszont nem adnak lehetőséget az új számára. Ha viszont cselekedni akarunk, nem várhattunk a szervezeti forma megváltoztatására, hiszen az csak az életképességét bizonyító új gyakorlat hatására változhat meg. Ezért a meglevő tervezési keretekbe oltottuk be „magánkezdeményezésünket". Vagyis Novák István és Szekeres Mihály saját vállalatuknál, a CSOMITERV-nél kapott tervezési feladat megoldásába vontak be engem, mint kívülállót. Mégpedig a tervezések első vonásaitól kezdve. A tervezés kezdeti szakaszában, a konkrét lektorátusi megbízatásokig, részvételem és közreműködésem nem honorálható. Erre a jelenlegi szervezeti keretek nem adnak módot.

Sz. M.: Itt kell megjegyeznem, mennyi buktatót, nehézséget rejteget ez a ma még szokatlan csoportmunka. A társművészek nagy többsége nem ismeri a meg-

valósulás törvényeit. Azt például, hogy a mai terv csak két-három év múlva lesz valóság. Számukra nem az egész, csak a személyükhöz kapcsolódó rész a fontos: milyen méretű lesz a kép, ki fizet, mikor és mennyit. A beruházói magatartás is ellentmondásos. Adja a feladatot, diktálja a programot, adja a pénzt, jóváhagyja a tervet. Sokszor igényli a művészi alkotást, de fél a megvalósítás nehézségeitől, főleg a költségkihatásoktól. No és a bürokráciától.

Túl hosszú és nehézkes ez a beruházó számára, akinek egyébként is sok emberrel, hatósággal kell egyeztetni. A fentiek miatt a tervezőnek ritkán van lehetősége alternatív tervek produkálására, meditálásra, anyaggyűjtésre, hisz szembe kerülhet vállalatával, sok esetben még a társtervezőkkel is.

T. N. I.: A magam részéről abból indultam ki, hogy ha a tervezés kezdetétől akarok a munkába bekapcsolódni, az eddigiekhez képest új feladatot kell vállalnom. Olyat, ami már az indításnál feladatot jelent. Hiszen a jelen gyakorlatában a művész mindig egy falat kap, amire ráakasztja, felviszi saját műfaját. Ha egy adott falfelületen csupán a művészi alkotás elhelyezése a cél, akkor nyilván az építész feleslegesnek ítéli, hogy már a kezdeteknél bekapcsolja a társművészt a tervezésbe. Borsos-növendékként kaptunk bizonyos építészeti alapképzést. Az ott szerzett ismereteimet igyekeztem tovább bővíteni az elszigeteltség évei alatt is. Meggyőződésem, hogy egymás területének alaposabb ismerete nélkül nem jöhet létre együttalkotás. Vallom, hogy a kezdő közeledő lépéseket nekünk, képzőművészeknek kell megtennünk, hiszen mi vagyunk függőbb, vagy az alkotói célok tisztázása tekintetében bizonytalanabb helyzetben.

*

(T. Nagy Irén szobrász szakon végzett Borsos Miklós növendékeként az iparművészeti főiskolán, 1958-ban. A diploma megszerzése után egy évig ösztöndíjas volt a főiskolán, majd Szegedre költözött, azóta itt él és dolgozik. Mint egy régebbi beszélgetés alkalmával mondta, 1962-ben, jórészt más lehetőségek hiányában kezdett foglalkozni intarziával. Talán nem is véletlenül. Ismert a Borsos-iskola anyagelvű szemlélete, épített emberi környezethez kapcsolódó igénye. T. Nagy Irén intarziához kötődő művészete is több egyszerűen ezzel a technikával megalkotott műveknél. Egy törvényszerű művészi fejlődés bizonyítéka. Sokakban ma is úgy él, hogy az intarziakészítés letűnőben levő asztalosmesterek felségjelvénye vagy sok szabad idővel rendelkező dilettánsok hobbija. Nyer-e korunkban új tartalmat, formát, funkciót ez a régi technika, megtalálja-e éltető kapcsolatait, igazi közegét gazdagodó emberi környezetünkben? A választ — egyelőre néhány építész baráttal, de mégis magányos harcosként — T. Nagy Irén igyekszik megadni. Úgy tűnik, mind figyelemre méltóbb sikerrel.)

„Az intarzia fénykorát Olaszországban élte, az 1500-as évek közepe táján. Teljes jogú, egyenrangú társa volt a többi művészeti ágnak. A reneszánsznak ezekben az években készített bútorain találhatók a legszebb intarziaképek. Világosan látszik, hogy a művészeket ebben a műfajban is a tér problémái izgatták. Elsősorban épületeket, belső tereket ábrázoltak. Az intarzia sík felületei ezeknek a térproblémáknak megoldására voltak alkalmasak. Az sem véletlen, hogy éppen ebben a korban élte virágkorát a műfaj: az intarzia bizonyos technikai felkészültséget igényel. Gondolok itt elsősorban a vékony falemezek vágására, ragasztására. Az is jellemző, hogy az intarziaművészet szoros szálakkal kapcsolódott az építészethez."

T. Nagy Irén intarziaművészetét táblakép méretű és igényű munkákkal kezdte. Ám mindinkább nyilvánvalóvá vált, hogy a művész számára a táblaképméret, a funkcionális tárgyformálás-díszítés kissé kényszermegoldás. De igen kevés a nagyméretű, építészethez kötődő megbízás. Az pedig ismét ténykérdés, hogy gyakran — különösen ilyen tudatos és következetes művészpályán — a kis méretek, a szűkös lehetőségek válnak a kibontakozás korlátaivá. Eddig, a pálya két évtizedében mindössze két murális munkája valósulhatott meg: a hódmezővásárhelyi tanács vb-termének intarziás mennyezete és a szegedi Véradóállomás falburkoló intarziakompozí-

ciója. No, és természetesen a folyamatban levő sokszálú tevékenység, a továbbképző intézet munkái adnak számára szép feladatot.

„Magához az intarzia műfajához az a meggondolás is vezetett, hogy a jelen építészetének anyagai — beton, üveg, fém — meglehetősen ridegek, hidegek. Ezért szükség lenne, különösen a belső terekben melegebb, intimebb anyagokra, műfajokra. Mindezt azzal próbáltam elérni, s a fa alapos megismerésével arra törekedtem, hogy az anyag jellegzetességeire építsem kompozíciómat. Ez a törekvés eltávolított a hagyományos festészeti témáktól és kompozíciós keretektől. A megismert anyag új műfaji megoldásokat kínált számomra. Az igazi kompozíciós lehetőségek és annak másfajta kifejezésbeli sajátosságai azonban csak konkrét murális feladatnál bontakoztathatók ki. A továbblépés záloga tehát kizárólag az építészek és társművész kapcsolata lehet. Jó néhány évvel ezelőtt ismertem meg Novák Istvánt és Szekeres Mihályt. Hamar felismertük egymás gondolkozásában és munkájában a hasonlóságot, a szemlélet azonosságát, a szándékok rokonvonásait. Az egymásratalálás a továbblépés lehetőségét kínálta számunkra, hiszen tudtuk, elképzeléseink csak csoportmunkában valósíthatók meg."

T. Nagy Irén művészetének lényege a falapocskák színében, erezetében, árnyalataiban megbúvó életnek, természeti valóságnak és a művész által szerkesztett szigorú logikának, művészi rendnek a harmóniája. Tévedés lenne ezt pusztán optikai játéknak vélni. Ezekben a geometrikusan komponált, szigorúan szerkesztett síkokban ott él és munkál az alkotó egyéniség varázsa és etikai tartása. Annak ellenére, hogy nem ábrázoló jellegű művészet, hogy nem jelenít meg emberi figurákat, távol áll a természet formavilágától — humánus művészet ez.

„A geometrikus díszítésű görög vázán sincs figura, mégis mennyire emberi, milyen sok mindent elmond a korról, a népről. Egy-egy műalkotás humánuma nem föltétlenül abban rejlik, hogy ábrázol-e embereket vagy sem. Sokkal inkább abban, hogy a mű tükrözi-e az alkotó ember szervező gondolkodásának örömét."

*

— Tervdokumentációból, szakértői javaslatokból, makettről, a félig kész épület alapján és a beszélgetéseinkből ismerem a megyei oktatási és továbbképzési központ épületét. Újszegeden, a Tárogató utca és a Közép fasor találkozásánál már befejezéséhez közeledik az építkezés. A létesítmény tömegével, formarendjével, erőteljes plasztikai hatásával, optikai megjelenésével összekapcsolja a külső környezetet, a Tisza-parti környék családi házas és társasházas övezetét, a teraszokat és kerteket a belső terekkel. Ez a megvalósítás mindenekelőtt szemléletformáló erejű, hiszen nem pusztán önnön formáival, de arányrendjével, emberközpontú léptékeivel, stílusával tartalmi mondandók hordozója is. Kibontakoztatják a szerkezetből kínálkozó és ahhoz kapcsolódó formarendet. A földszint plusz két emeletes épület három, jól elkülöníthető részből áll: az oktatási, a szállodai és a kiszolgáló szárnyból. A kétszázötven személyes előadóterem mellett L-alakú folyosó-zsibongó-társalgó-pihenő szervezi, kapcsolja egybe a tereket, a többi kisebb előadót, a kiszolgáló helyiséget, a fogadórészt, konyhai szárnyat, a szállórészt. Hogyan alakult, formálódott az épület, s vele együtt a belső térformálás, a művészeti alkotások helyének, műfajának megválasztása? Milyen érvek, meggondolások, esetleges viták előzték meg a döntéseket?

Sz. M.: Amikor 1978-ban Novák István barátom megkapta ezt a megbízást, jelezte, hogy itt a lehetőség egy teljes értékű épület megtervezésére. Az előző években kialakult dac úgy fogalmaztatta meg velünk az első reakciót: Igenis kell tudnunk csinálni egy épületet, ami meglevő igényeink szerint teljes! S ez a feladat alkalmasnak látszott, hogy maximális tudásunkkal és erőnkből telhetően a legjobbat készítsük el. S ha ez megvalósul, a vereséget is könnyebben viseljük, hisz jobbat jelen felkészültségünk és lehetőségeink szerint úgysem tudunk. A helyzet már könnyebb volt, hiszen ismertük a társművészeket, a beruházót, a tervezőt és bizton számítottunk a lektorátus támogatására is.

N. I.: Ez a feladat jelentette első közös munkánk, együttműködésünk keretét.

Maga az épület tartalmi meghatározója is inspiráló erő volt. Ma, a tudományos-technikai forradalom korában a pedagógus-továbbképzésnek ez a megyei bázisa olyan új funkciókat igényel, mely magában hordja építész, belsőtervező és képzőművész közös munkájának fontosságát az első gondolattól, az első ceruzavonástól kezdve. Így elérhető, hogy az együttes munka eredményeként ez a komplex feladatokat ellátó épület a vizuális nevelést, a személyiségformálást is szolgálja. Közös tevékenységünk négyirányú volt. Kollégáim ötletekkel, gondolataikkal befolyásolták, alakították a születő épület funkcióit, képét, rendjét; megpróbáltuk létrehozni a plasztikus tömeg és a homlokzatformálással egyenértékű belső terek rendszerét; kijelöltük azokat a gyűjtőpontokat, ahol a különböző képzőművészeti alkotások az épület szerves részeivé válhatnak; az egyes alkotások tervezését az épület tervezésével azonos időben képzeltük el, ezért képzőművészeket is igyekeztünk bevonni a munkába.

Sz. M.: Már a kiviteli tervek készítésekor kértük a társművészetek képviselőit, készítsenek vázlatokat, elképzeléseket. T. Nagy Iréntől, Szalay Ferenctől és Kovács Júliától kaptunk rajzokat. Együtt dolgozni azonban, rendszeresen és folyamatosan csak T. Nagy Irénnel tudtunk. Részt vett az előadóterem külső falelemeinek alakításában, ez segített abban, hogy az előadóterem belső terét teljesen újszerű eszközökkel tervezzem meg. Az előadótermi szárny térkapcsolatai, az erre felfűződő oktatási termek lüktető ritmusa az esztétikai élményen túl maximálisan szolgálja az épülettel szemben támasztott követelményeket.

N. I.: Az épület egésze jellegzetes szerkezettel, egységes és visszafogott anyaghasználattal, így szolid megjelenéssel készült. A tervezés igényességét nem a megjelenés gazdagságával hangsúlyoztuk, hanem a részletek szakszerű és gondos megmunkálásával szeretnénk biztosítani. Ez a koncepció kijelölte azokat a fontos pontokat, melyek képzőművészeti alkotást igényelnek, sőt, meghatározta ezek karakterét, szerepét, méretét és anyagait is. Javaslatunkban így szerepelt az épület fő homlokzata elé kerülő szabadtéri, mobil, acél, plasztika, mely azonban a zsürizés után statikus műanyag térelem lett. Ezt Paizs László készítette. Ezen a bejárati részen kell megoldani a feliratok és a tájékoztatás kérdését. A főbejárattal szemben plasztikus, gipszből készült köpenyfal fogadja a látogatót. E munkára Szekeres Mihály kapott megbízást. A főfolyosóról nyíló intim társalgóba egy textil pannót képzeltünk — Gulyás Zsuzsa készíti. Az éttermet a folyosótól áttetsző maratott üvegfal választja el, Kovács Júlia üvegtervező művész munkája. Az épület legcsendesebb pihenő-dohányzó-társalgó részébe kerül egy intarziabetétes szekrény és pohárszék, a lezáró falszakaszra az előbbihez kapcsolódó plasztikába hajló dekoráció. Mindkettőt T. Nagy Irén készíti.

T. N. I.: A feladatban az látszott gyökeresen új megoldásnak, ha a kezdeti lépésektől arra törekszünk, hogy az épület bizonyos lényeges és jellegzetes pontjait megpróbáljuk a semlegességből kimozdítani. Abban vállaltam társszerepet, hogy a sík felületeket plasztikusan mozgassuk meg. Nem úgy, hogy később ráakasztunk valamit, hanem úgy, hogy maga a fal plasztikus. A művészeti alkotások kijelölésénél két szép feladatot kaptam. A szekrénysor intarziakompozíciója az egyik legkötöttebb feladat, vállalom és hangsúlyozom a funkciót. Ehhez a feladathoz formai gondolkodásban kapcsolódik a plasztikus falburkolat. Kezdettől tisztában voltunk azzal, hogy ezzel az első munkával egyszer és mindenkorra nem oldjuk meg építészet és képzőművészet kapcsolatának minden kérdését. A továbbiakban összegeznünk kell a menet közben felmerült problémákat, tapasztalati tényeket, melyek segíthetnek bennünket és másokat is a továbblépésben.

N. I.: Ahhoz, hogy eddig eljutottunk, sokak együttérző figyelme és támogatása kellett. Kísérletünket el sem kezdhettük volna a szándékokat értő és feladatot támogató mecenatúra nélkül. Legtöbb segítséget a megyei tanácstól, személy szerint Szabó G. László tanácselnök-helyettestől, illetve a lektorátustól, kijelölt szaktanácsadónktól, Fekete György Munkácsy-díjas iparművésztől kaptunk. Talán elkezdődött

valami, mely egyszer túlmutat a konkrét épületen, országos hullámokat ver, s a maga szerény eszközeivel segíti egy új magatartásforma, egy új szemlélet, egy új művészi alapállás kialakulásában.

*

(S hogy ez a szándék és terv mielőbb általánossá, gyakorlattá, természetes munkastílussá váljon, az alkotócsoport tagjai megtették a következő lépést is. A Csongrád megyei Tanács V. B. mellett működő Művészeti Tanácsadó Testület egyik ülésén előterjesztették javaslatukat a környezetalakítási tevékenység szintézisének megteremtésére Csongrád megyében. Érdemes kipróbálni új elképzeléseiket. Az lehetne a puding újabb próbája.)

TANDI LAJOS

KAJÁRI GYULA RAJZA

Novák István, építész

Tandi Lajos: Közösen alkotni 83 – 92

Tiszatáj, Szeged, 1981. febr. XXXV/2.

Novák István a CSOMITERV irányító tervezője

- Novák István a CSOMITERV irányító tervezője szerint vajon az épülő családi házak között meddig lesz ilyen sok kockaház?

- Hát az épülő családi házak, azok tulajdonképpen nem tudták követni a Magyarországon végbement társadalmi és gazdasági fejlődést, és ennek következménye az, hogy tulajdonképpen egy jelenlévő igény, nem tudtuk megfelelő formákkal kielégiteni. És hiába beszélünk arról, hogy milyen szép faluképek voltak és háttulajdonképpen ezeknek a faluképeknek kellett volna, hát hogy hatása legyen a mai magyar épitészetre, hát ez, mint hatás valóban fenn van, de a formavilágot, azt tulajdonképpen nem vittük tovább.

- És, ha felkérik családi ház épitésre, akkor milyet tervez?

- Megprőbáltam igy közvetlenül hatni bizonyos családi ház tervezéseknél, de ez nem minden esetben sikerült, mert amikor megjelent a megbizó nálam, a maga kis kockás papirjával, és próbálta azt elérni, hogy a sogorának a szomszédban megvalósult házát megterveztesse velem, én ettől egy kicsit elzárkóztam, és próbáltam megmagyaráz ni neki, hogy mennyire helytelenek bizonyos funkciók, illetve hát a tömeg alakitása az épületnek. És hát legtöbb esetben ez azzal járt, hogy az épület csak megépült és nem ugy, ahogy én elmondtam, illetve próbáltam be-

1979. I. 9. Televízió 17.00 - /Vgné/
Hogyan építkezzünk?

folyásolni a megbizót, hanem hát álment egy olyan kollégához, aki hát adott esetben egy az egyben megvalósitotta az épittetőnek az elképzeléseit.

- És lett abból is egy kockaház!

- És sajnos az is a kockaházaknak a folytatása lett, mégpedig olyanmértékü ez az elburjánzás már, hogy lassan a magyar tájat is veszélyezteti,

- Nincsenek tipustervek, nincsenek olyan tervek forgalomban, amelyek alapján szebbeket lehetne épiteni hasonló költséggel?

- Hát azt hiszem egy kicsit későn ébredtünk ezeknek a fontosságára rá, de az Épitésügyi Minisztérium kiirta a terü leteknek a családi házas pályázatát, tehát egyes megyék, Csongrád, Békés megye. Ennek a pályázatnak igen hasznos eredménye volt, és az anyagát, azt most gyüjtik, és ilyen ajánlati terv formájában, országosan is megjelennek, tehát ilyen tipustervekként, és alkalmazásra buzditják az embereket.

- Egyre többen szeretnének családi házat, hiszen kevésbé elégedettek a lakótelepi lakásokkal.

- Én bizom benne, hogy a családi ház épitkezés háttérbe szorul egy szintig, mert a családi ház épitkezés a társadalomnak igen sokba kerül, és nem véletlen az, hogy mikor egyes települések családi házat felaprózva, hatalmas nagy területen elhelyezkednek, ezeknek szinte a közmüvesitése, az ut, csatornával való ellátása, az szinte lehetetlen. Akkor nem az a helyesebb, hogyha az intenzivebb, tehát családi házas beépitési módokat, sorházat, a láncházat, vagy az átrium házat próbáljuk alkalmazni a teleülésen belül?

- Tehát megfelelő tipustervek és változatos panelek!

- Hát azt hiszem, ez lesz nagyon jó utja. De el kellene jutnunk odáig, hogy a házgyárban gyártott termékeket lehessen gazdaságosan, földszint, plusz két emeletes épületet, de földszint plusz hat emeleteset is tervezni. Ebben a pillanatban már az egész lakótelepnek a morfológiája megváltozik, és ekkor tényleg ugy érzem, hogy az épitész kezébe is olyan eszközök kerülnek, amivel már tud hatni arra a lakóra is, jó irányban hatni.

- A tömeges lakásépités érthető módon foglalkoztatja a köz véleményt, hiszen vagy ilyen formában, vagy olyan formá-

Oktatási együttes, Hódmezővásárhely

Építész: Novák István (Csongrád megyei Tanácsi Tervező Vállalat)

Belsőépítészek:
Szekeres Mihály
Beló Pál

Szerkezettervezők:
Nagy Gáspár
Nyilasi Imre

Gépészet:
Selmeczky Ernő
Lengyel Tamásné
Balázs Andrásné

Villamostervező:
Balázs László

Közműtervezők:
Dr. Bálint Tamásné
Almási András

Kerttervező:
Dobos Sára

Beruházók: Kereskedelmi Beruházási Vállalat
Hódmezővásárhely Városi Tanács VB

Műszaki ellenőrök: Fonyó Jenő
Luczó Kálmán

Kivitelező: Csongrád megyei Tanácsi Építőipari Vállalat

Építésvezető: †Molnár Károly

Művezető: Németh István

Tervezés éve: 1970

Kivitelezés: 1971—1974

Beépített térfogat: I. ütem 30 964 m^3
II. ütem 7 335 m^3

Bruttó építési költség: 47 753 420 Ft

1 m^3-re eső költség: 1 250 Ft/m^3

1 tanteremre eső költség: 825 000 Ft

1 diákotthoni férőhely: 59 500 Ft

Novák István
Magyar Építőművészet
1975/4

1

Az együttes Hódmezővásárhely új városrészének (Népkert) központjában az első megépült elem.

A beruházás beindításánál a Belkereskedelmi Minisztérium és a Városi Tanács VB elképzeléseinek koordinálását a tervező végezte.

A tervezés és a kivitelezés két ütemben történt:

I. ütem:

— 12 tantermes vendéglátó szakközépiskola tankonyhával, tanétteremmel,
— 184 férőhelyes diákotthon, nyáron turistaszállóként üzemelhet,
— 600 adagos konyha, étteremmel,
— tornacsarnok,

II. ütem:

— 100 férőhelyes óvoda,
— 8 tantermes általános iskola.

Az első ütemben elkészült közös egységek — kazánház, étterem, konyha, tornacsarnok — kiszolgálják a II. ütem építményeit is.

A két ütem megvalósítása 1974-ben befejeződött, az együttes 100 férőhelyes óvodával bővíthető.

A bővítési lehetőséget a területnagyság és a konyha-, kazánházkapacitás határozza meg.

A területet keretező beépítés a tervek szerint földszint + 3 emeletes társasház, illetve családi házas, a déli részen középmagas beépítésű.

Az oktatási együttes a háromféle beépítési mód kapcsolását, illetve szétválasztását is szolgálja. A diákotthon, az iskolák, a tornaterem harmonikaszerű tömegeit a földszintes lepény, illetve a földszintes fedett-zárt és fedett-nyitott közlekedők fogják össze. A léptékhelyes tömegalakítás mellett arra törekedtünk, hogy az együttes az összevont funkcióknak is megfelelő kerete legyen.

a) 12 tantermes vendéglátó szakközépiskola

A tantermek 7,2×7,2 m négyzetes kialakításúak, ezzel a közlekedőterületek rövidültek és a

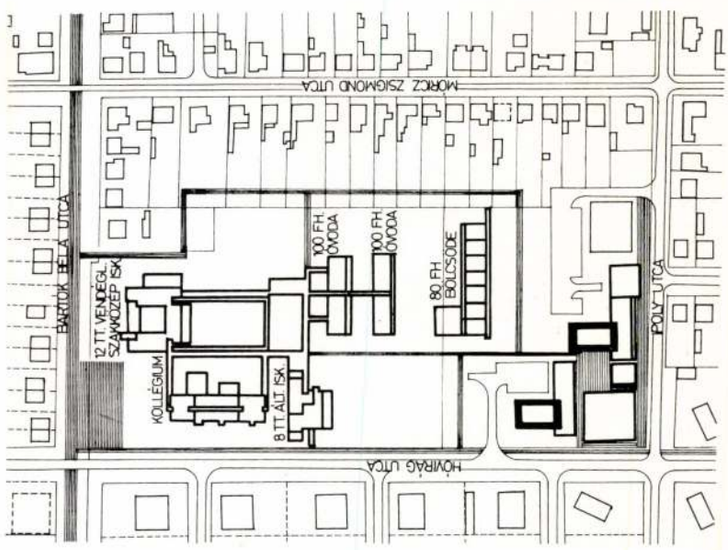

2

1. Az együttes az általános iskola felől
2. Helyszínrajz, 1 : 4000

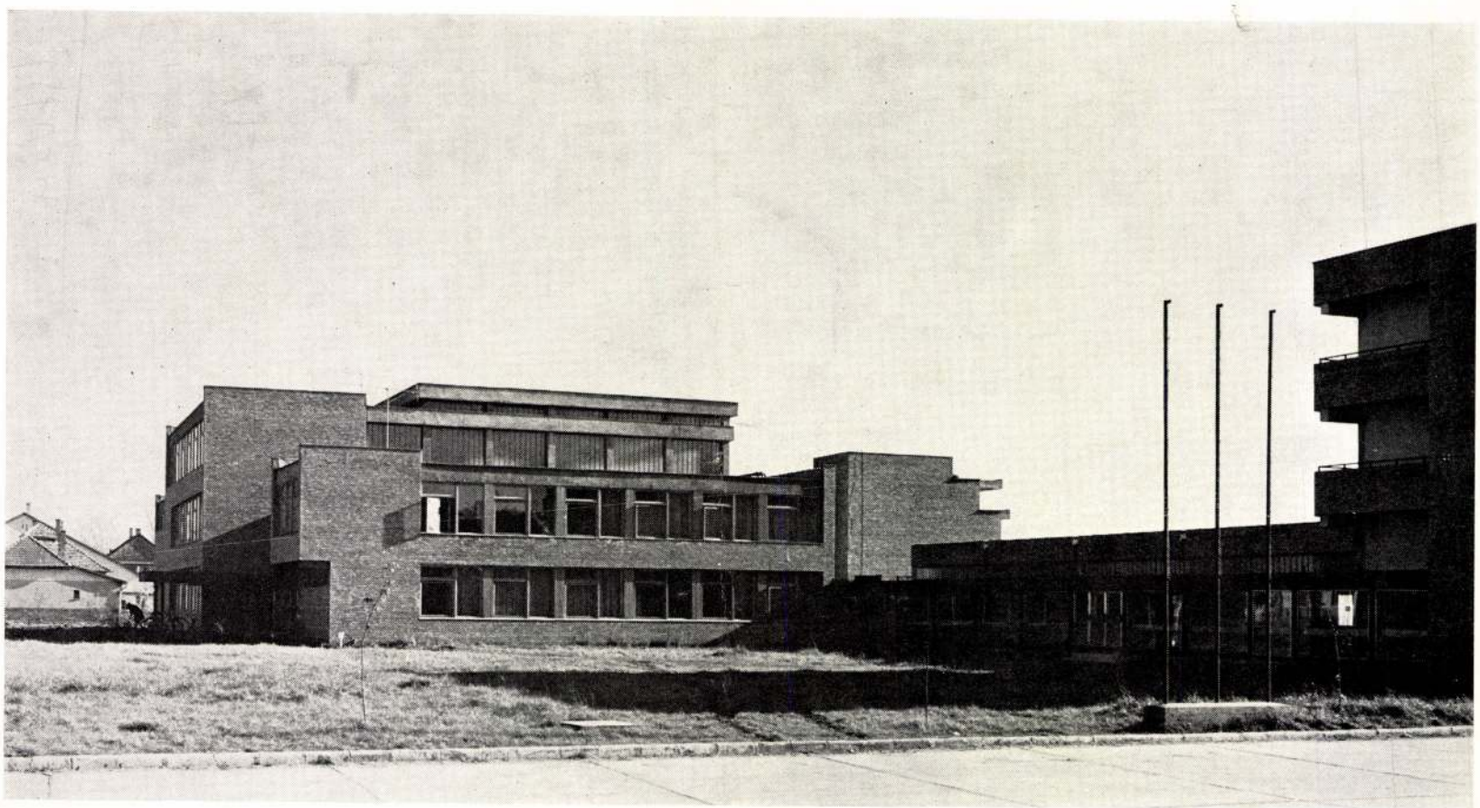

1

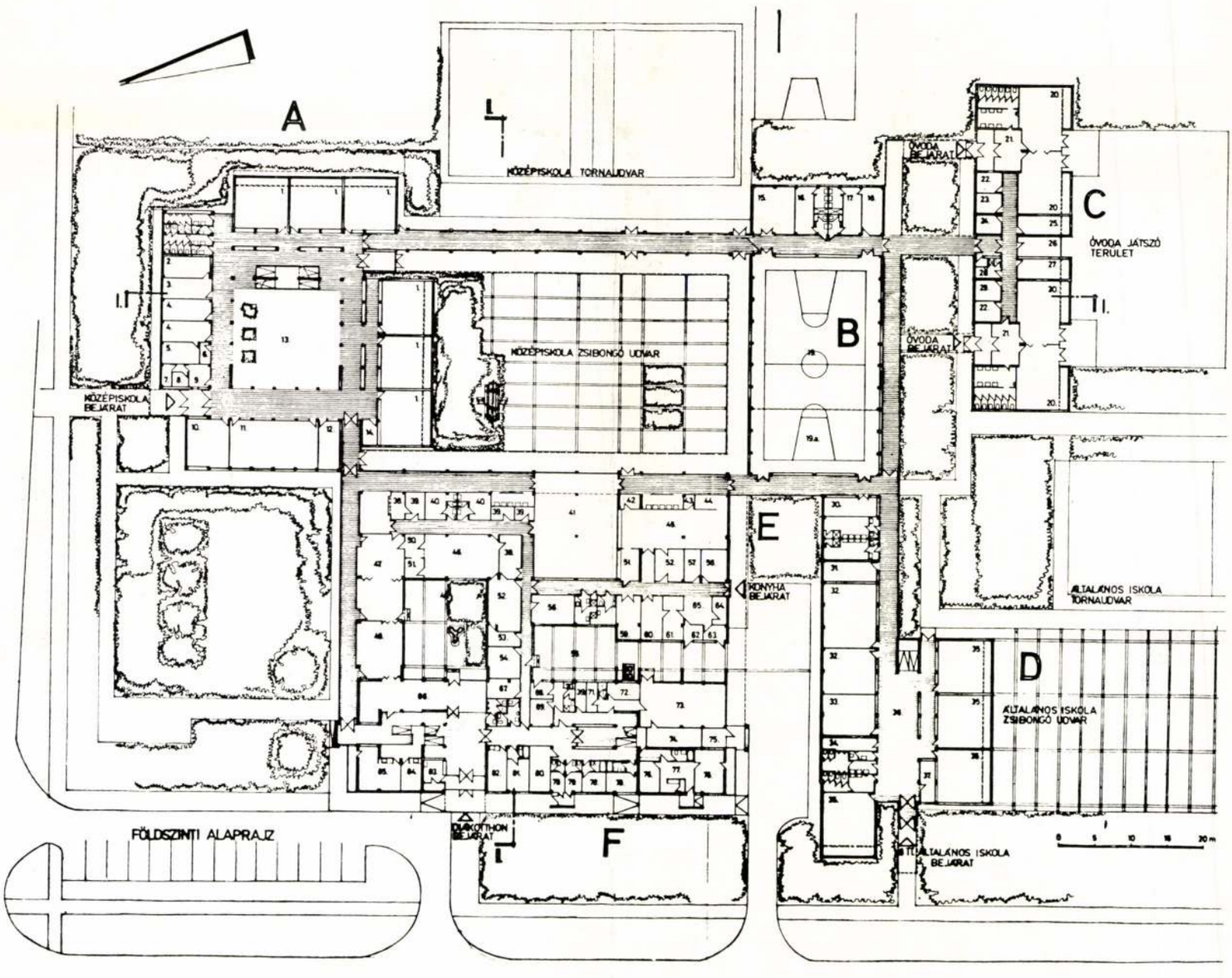
A
B
C
D
E
F
KÖZÉPISKOLA TORNAUDVAR
KÖZÉPISKOLA ZSIBONGÓ UDVAR
KÖZÉPISKOLA BEJÁRAT
ÓVODA BEJÁRAT
ÓVODA BEJÁRAT
ÓVODA JÁTSZÓ TERÜLET
KONYHA BEJÁRAT
ÁLTALÁNOS ISKOLA TORNAUDVAR
ÁLTALÁNOS ISKOLA ZSIBONGÓ UDVAR
ÁLTALÁNOS ISKOLA BEJÁRAT
FÖLDSZINTI ALAPRAJZ

2

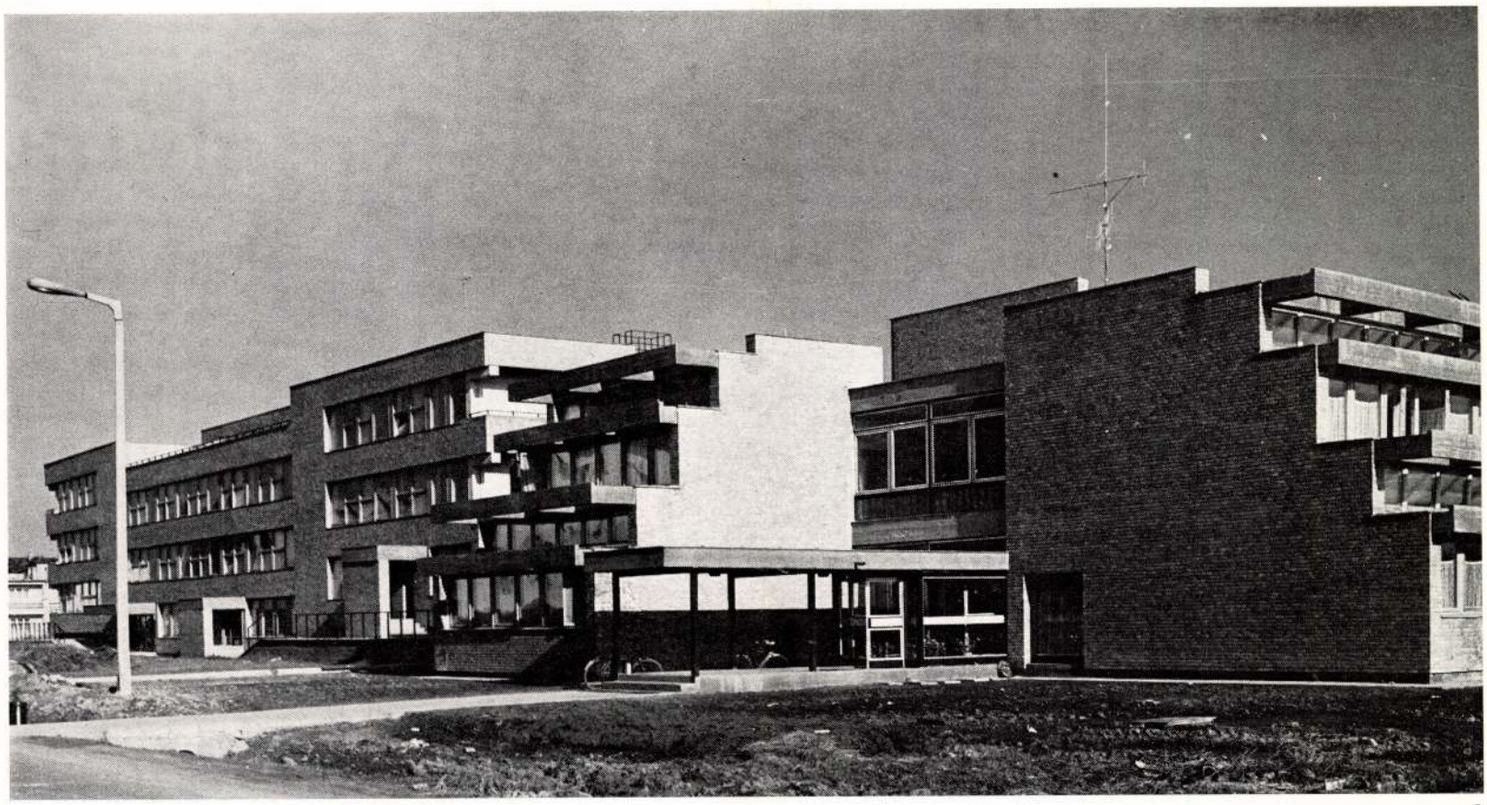

3

4

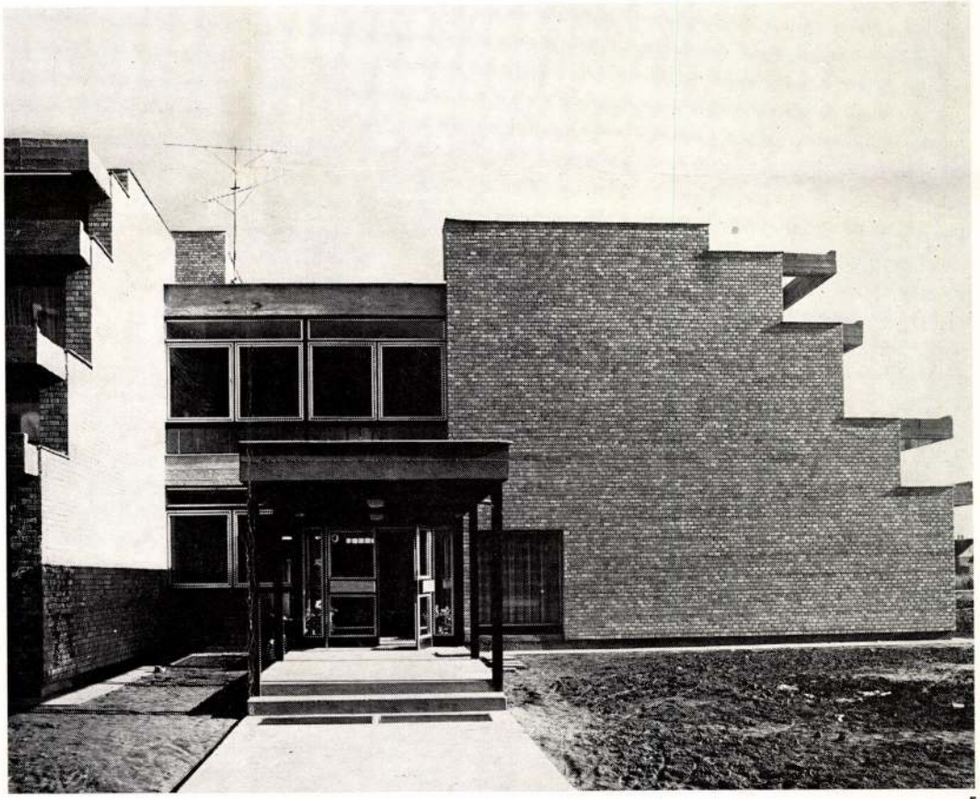

5

1. A középiskola kapcsolata a diákotthonnal
2. Földszinti alaprajz, 1 : 800
   - A) Középiskola
     1. Tanterem
     2. Raktár
     3. Szertár
     4. Iroda
     5. Irattár
     9. Porta
     10. KISZ-klub
     11. Tanulószoba
     12. Általános szertár
     13. Zsibongó
   - B) Tornaterem
     15. Tornaszertár
     16. Fiú-öltöző
     17. Leány-öltöző
     18. Orvosi rendelő
     19. Középiskolai tornaterem
     19/a Ált. iskolai tornaterem
   - C) Óvoda
     20. Foglalkoztató
     21. Öltöző
     22. Óvónők
     23. Személyzet
     24. Elkülönítő
     25. Melegítőkonyha
     26. Raktár
     27. Mosó—szárító
     28. Személyzeti W.C.—zuhany
     29. Iroda
   - D) 8 tantermes általános iskola
     30. Szertár
     31. Műhely-raktár
     32. Műhely-terem
     33. Úttörőszoba
     34. Hőközpont
     35. Tanterem
     36. Zsibongó
     37. Porta
   - E) Konyha-étterem
     38. Büfé
     39. Raktár
     40. Öltöző
     41. Étterem
     45. Főzőkonyha
     46. Tankonyha
     47. Tanulóétterem
     48. Olvasó
     49. Belsőudvar
     55. Gazdasági udvar
   - F) Kollégium
     66. Társalgó
     71. Pihenő
     72. Vízlágyító és műhely
     73. Kazánház
     74. Boyler
     75. Gázfogadó
     76. Szoba
     77. Étkező-konyha
     78. Betegszoba
     79. Elkülönítő
     80. Orvosi rendelő
     81. Nevelő (vendég) szoba
     82. Gondnok
     83. Porta
     84. Nevelő
     85. Igazgató
3. Az általános iskola és a diákotthon
4. A diákotthon részlete
5. Az általános iskola főbejárata

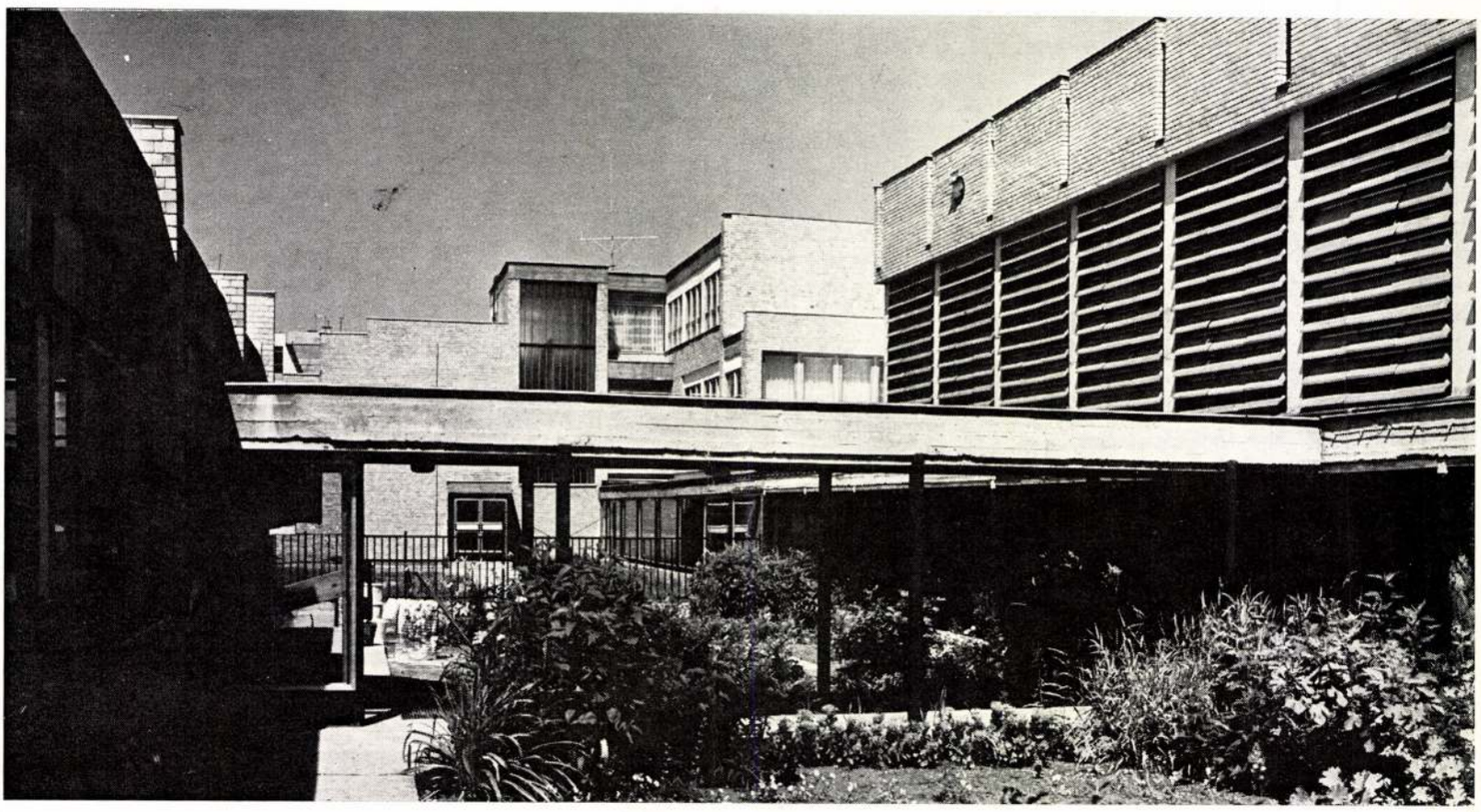

1

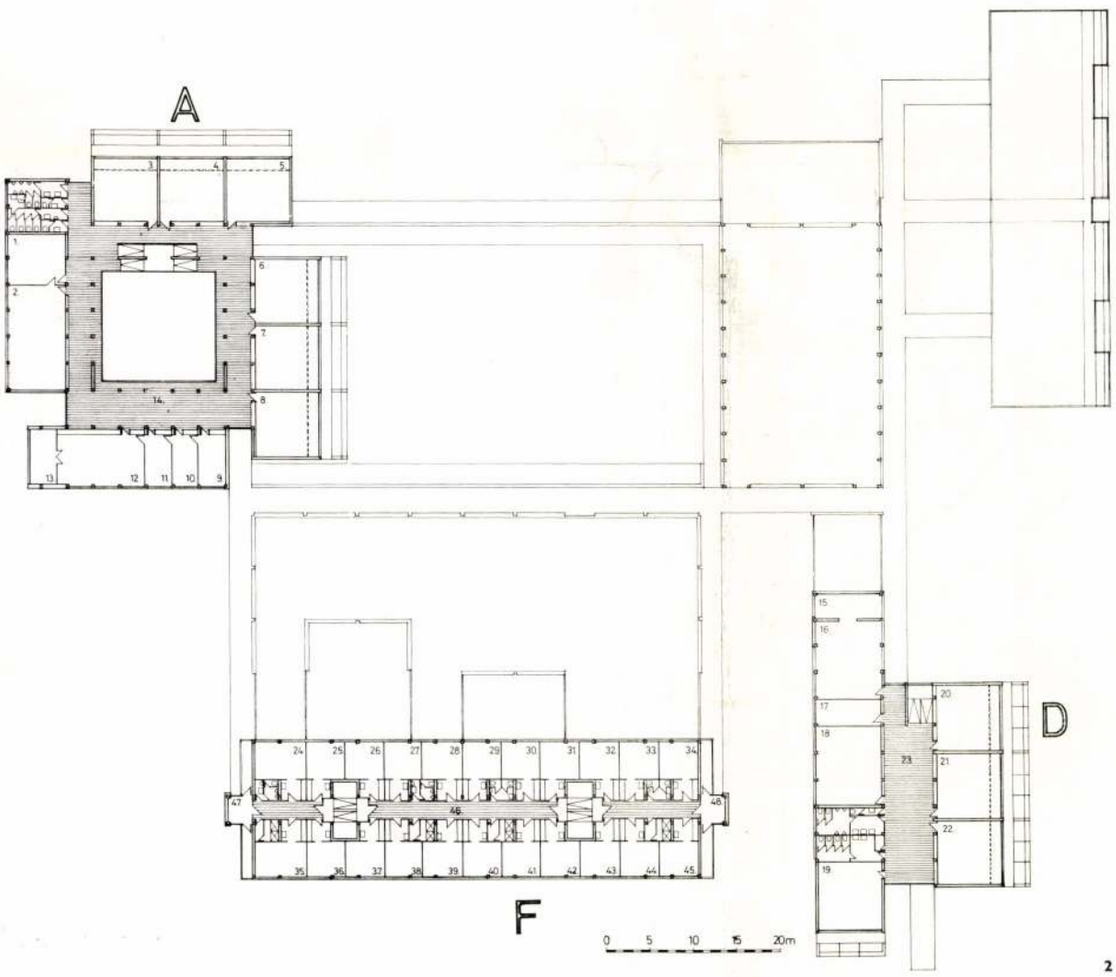

2

tömbösítési elképzelések reálisabbak. Az egyes helyiségek szervezője a központi zsibongó tér, amely a vonatkozó alapterületi normativákat is kielégíti, de egyben rendezvénytér is.

Az iskolai rendezvények mellett tartottak itt már országos úttörő sakkversenyt, országos terítési és szakácsversenyt, de a városrész lakói — „üzemeltetési problémák" miatt — egyelőre nem használhatják, és ezek az üzemeltetési problémák akadályozzák, hogy az oktatási együttes a városrész permanens nevelési bázisa legyen.

b) A diákotthon alaprajzi szervezésénél döntő tényező volt, hogy a beiskoláztatásnál a fiúk és a leányok aránya állandóan változik, a két lépcsőház az eltolt szintes rendszer — az elkülönítés igénye mellett — kielégítheti a különböző fiú-leány létszámarányokat. A szobaegységek, vizesblokkok, recepció stb. a diákotthon szállodaként való működését is biztosítják.

c) A tornaterem két öltözőcsoportjával az iskolanagyságoknak

1. A tornaterem, az óvoda és a játszóudvar
2. I. emeleti alaprajz, 1 : 800
A) Középiskola
1. Természettani szertár
2. Természettani előadó
3—8. Tanterem
9. Igazgató
10. Adminisztrátor
11. Igazgató helyettes
12. Tanári szoba
13. Olvasó
14. Zsibongó
D) 8 tantermes általános iskola
15. Könyvtár-olvasó
16. Tanári szoba
17. Igazgatói szoba
18. Tanulószoba
19—22. Tanterem
23. Zsibongó
F) Kollégium
24—45. Szoba
46. Közlekedő
47. Olvasóterem
48. Társalgó
3. A középiskola zsibongó-udvara és a tornaterem
4. Az étterem részlete

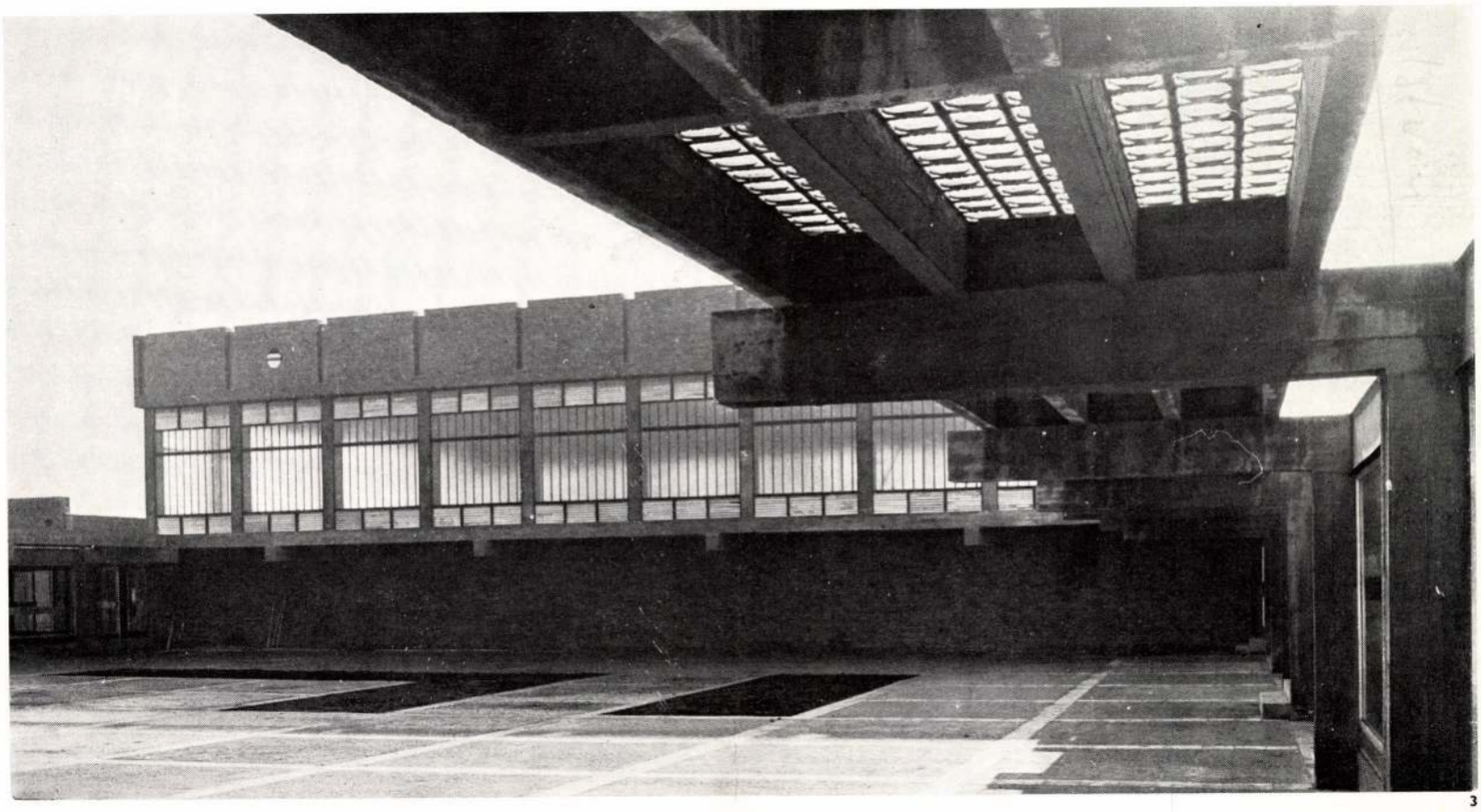

3

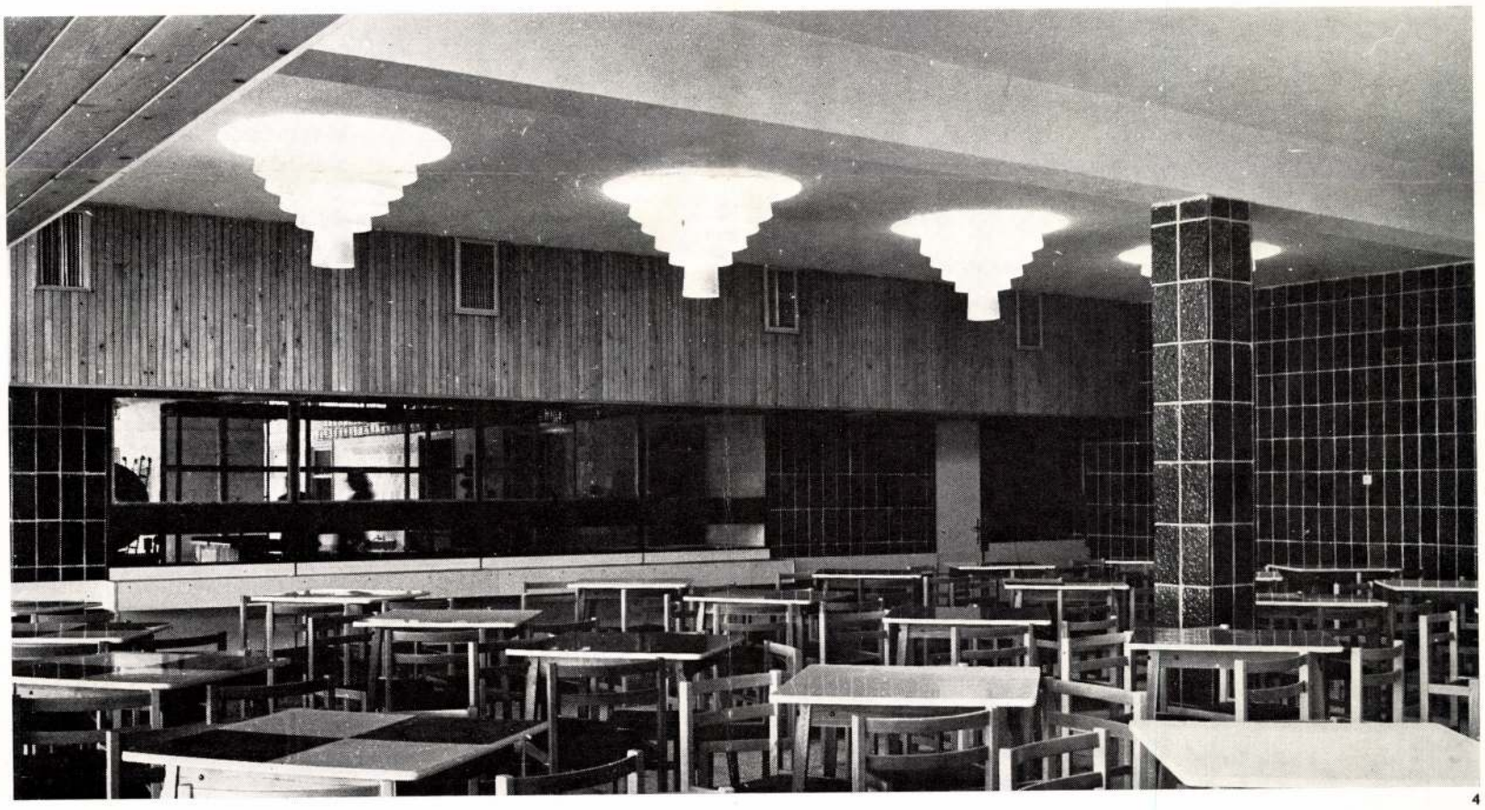

4

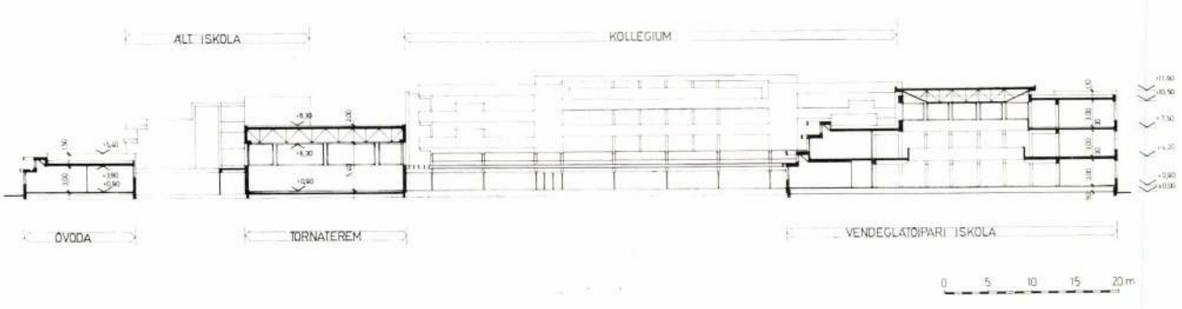
ÁLT. ISKOLA
KOLLÉGIUM
ÓVODA
TORNATEREM
VENDÉGLÁTÓIPARI ISKOLA
0 5 10 15 20 m

5

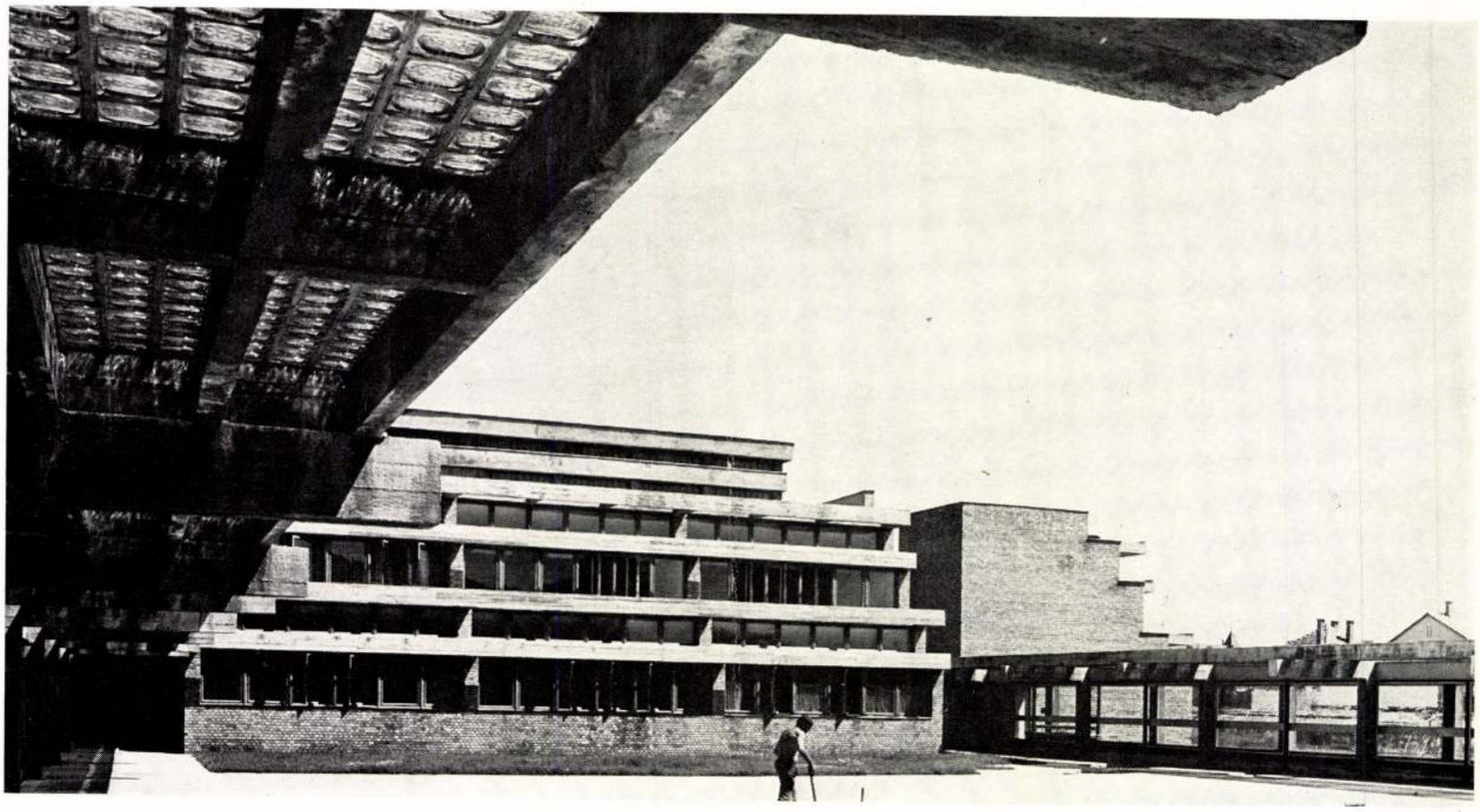

1

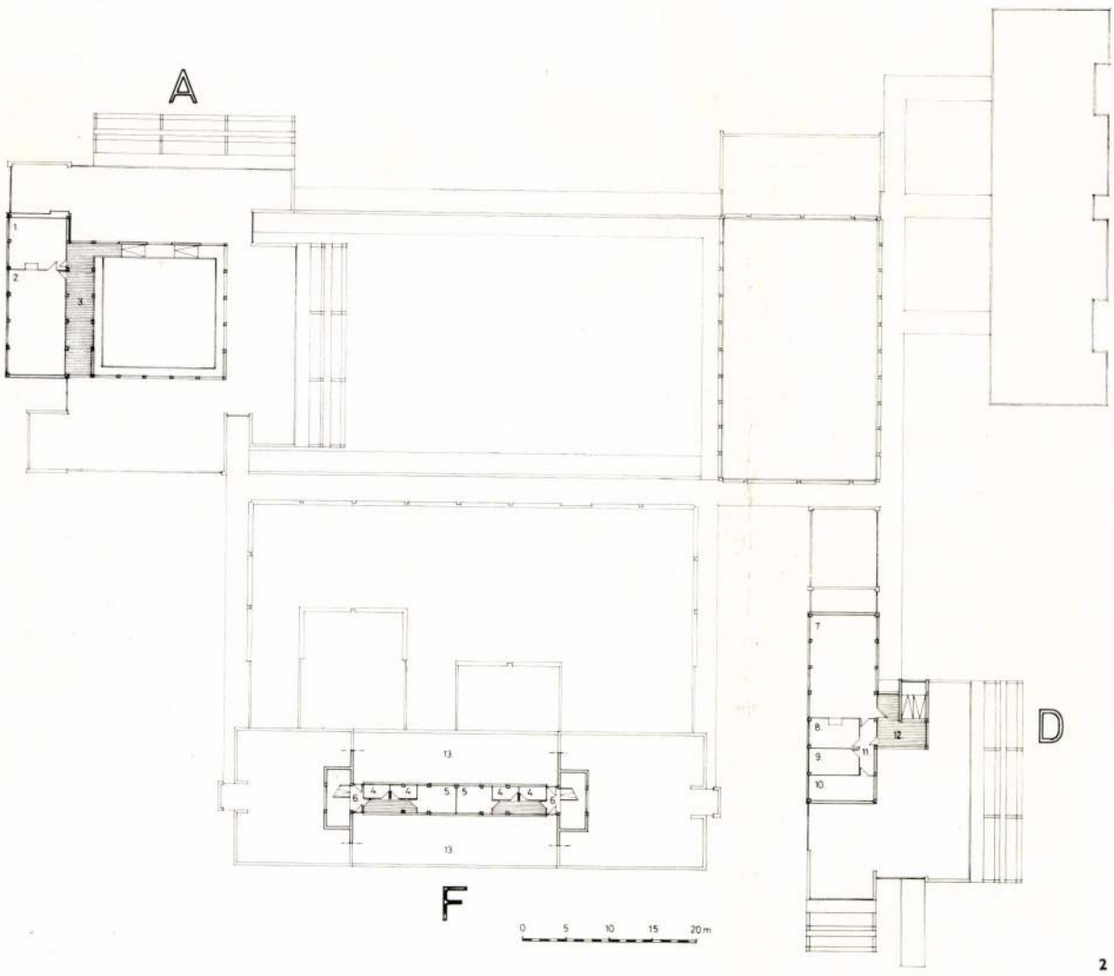

2

megfelelő leválasztással különkülön is üzemelhet, szabvány méretű pályái versenysportok gyakorlására is alkalmassá teszik. Kapcsolata az óvodával is közvetlen, így az óvodások tornáztatása megfelelő időrendi beosztással megoldható.

d) Az általános iskola és az óvoda a városrész lakóinak alapfokú képzését szolgálják. Tantermi és foglalkoztató rendszerük hasonló a középiskolához.

A szerkezet UNIVÁZ, illetve tantermeknél harántfal és 7,2 m fesztávú előregyártott vasbeton gerendás födém.

A nagy fesztávolságú tereket acél rácsostartóval hidaltuk át.

A homlokzatok mezőtúri téglával burkoltak, belső burkolatként színtelen mázas vásárhelyi kerámiát alkalmaztunk.

A tervezett kertépítészet csak részben valósult meg és a városrész neve (Népkert) sajnos nem pótolja a hiányzó növényzetet.

N. I.

1. A középiskola zsibongó-udvara
2. II—III. emeleti alaprajz, 1 : 800
A) Középiskola
1. Vegytani előkészítő
2. Vegytani előadó
3. Zsibongó
D) 8 tantermes általános iskola
7. Előadóterem
8. Előkészítő
9—10. Szertár
11. Közlekedő
12. Zsibongó
F) Kollégium
4. Raktár
5. Mosó-vasaló
6. Pihenő
13. Terasz
3. A középiskola tantermi szárnya
4. A középiskola központi zsibongója
5. A zsibongó-udvar részlete

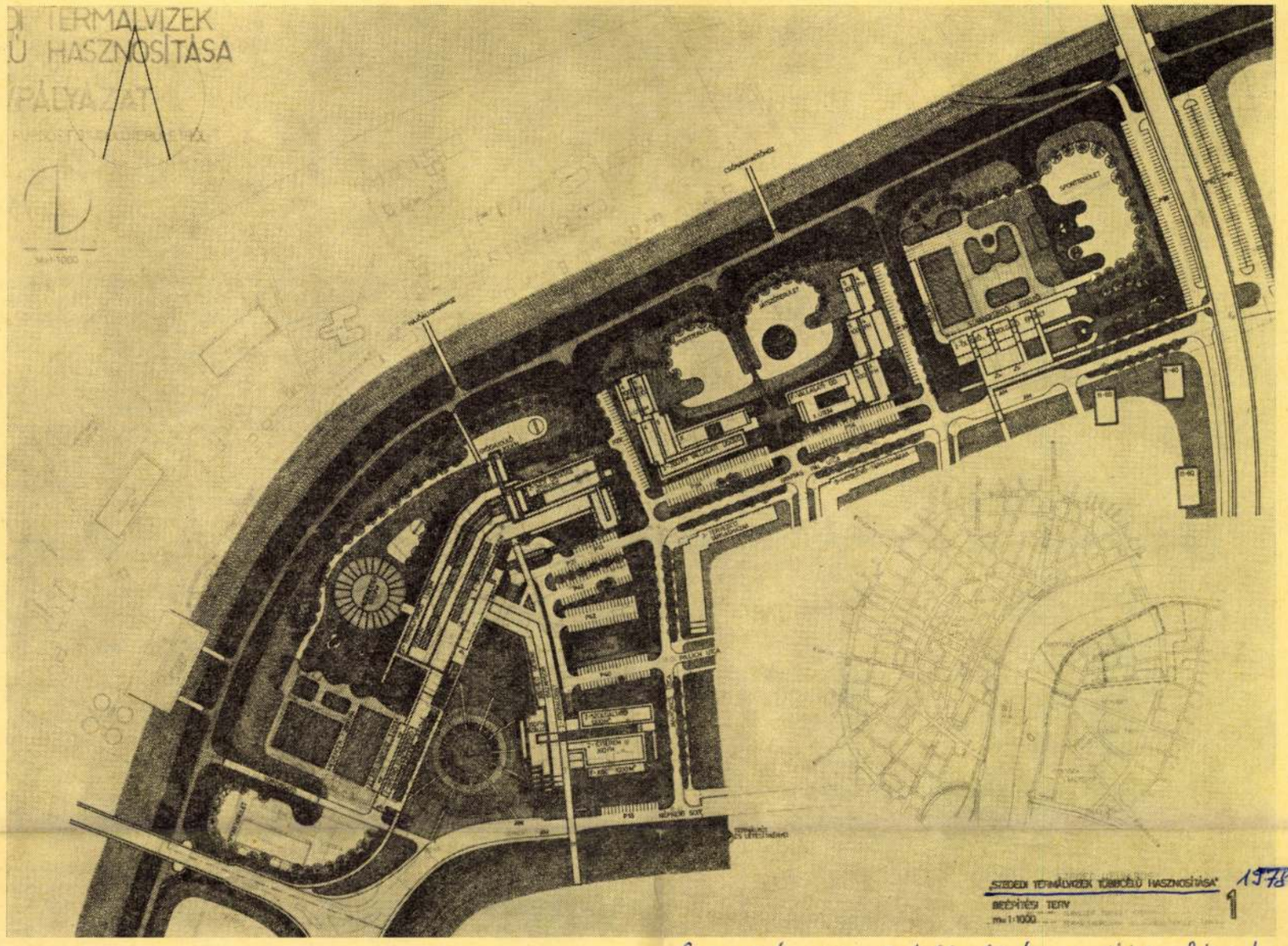

Szegedi termálvizek többcélú hasznosítására kiírt tervpályázat 1978.

Rangsorolás nélkül II. díjban részesült a 13. bírálati sorszámú pályamű. Szerzői:

Novák István
Novákné Juhász Márta (munkatársak)
Mező Mihály
Nyilasi Imre
Fekete Zoltán
Selmeczky Ernő (termálvíz)
Pálhidy Attila
Vasvári Lászlóné
Szedmák József

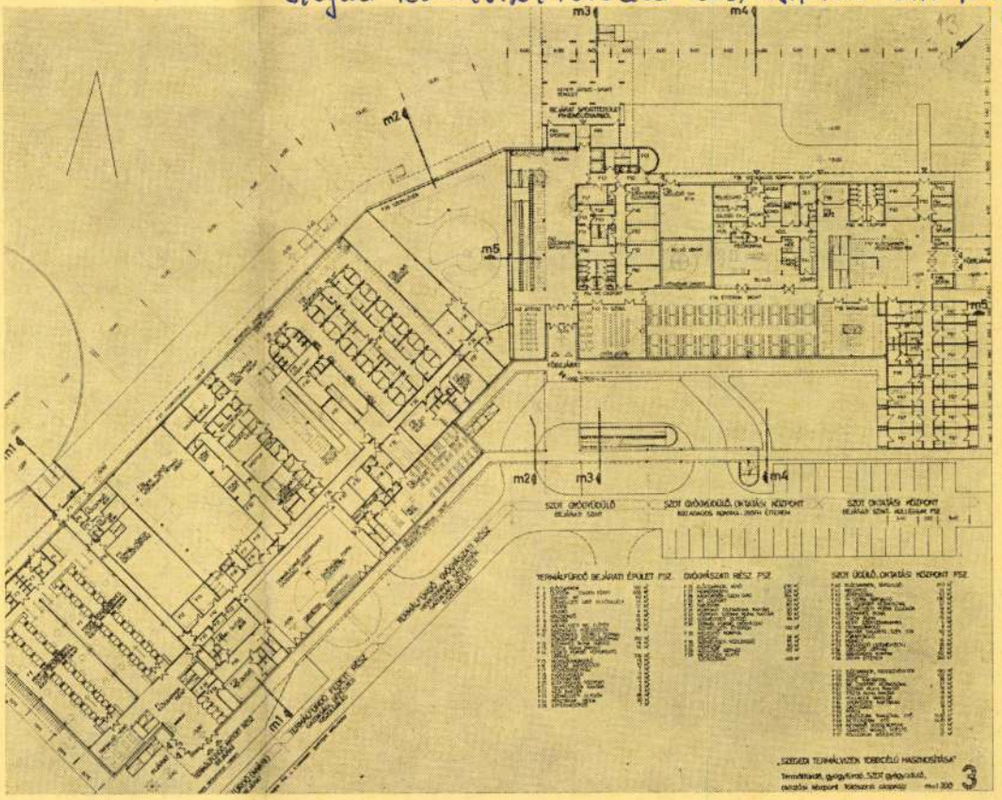

Novák István

Magyar Építőművészet 1978/6

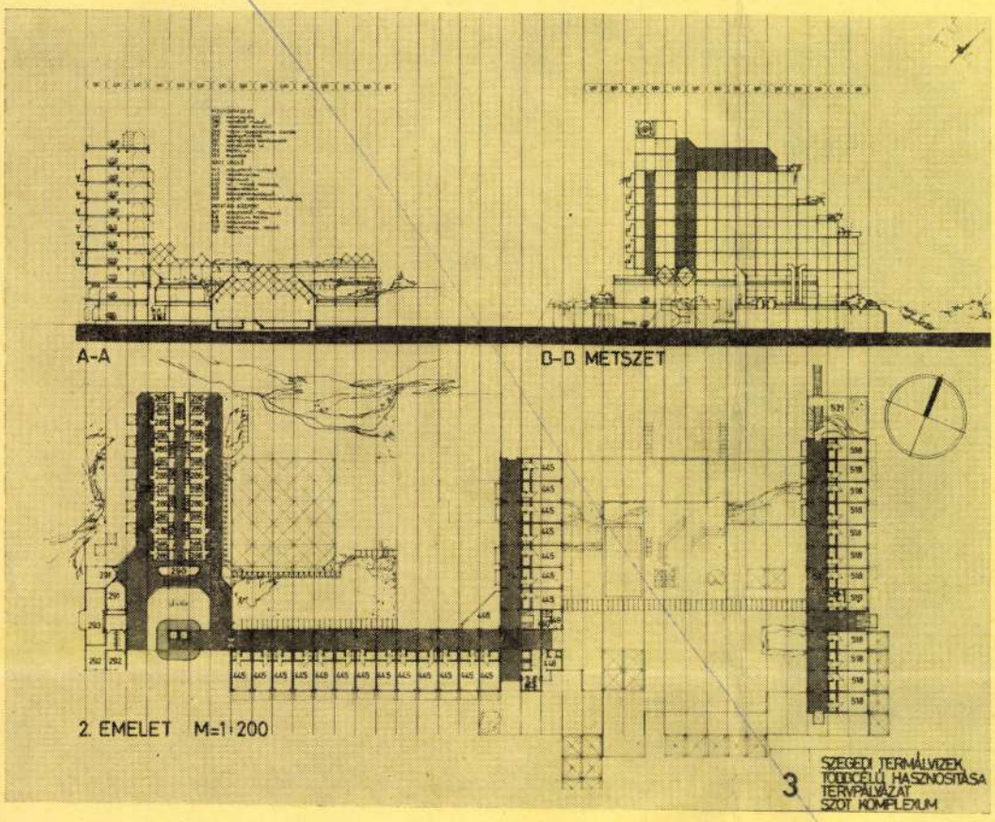

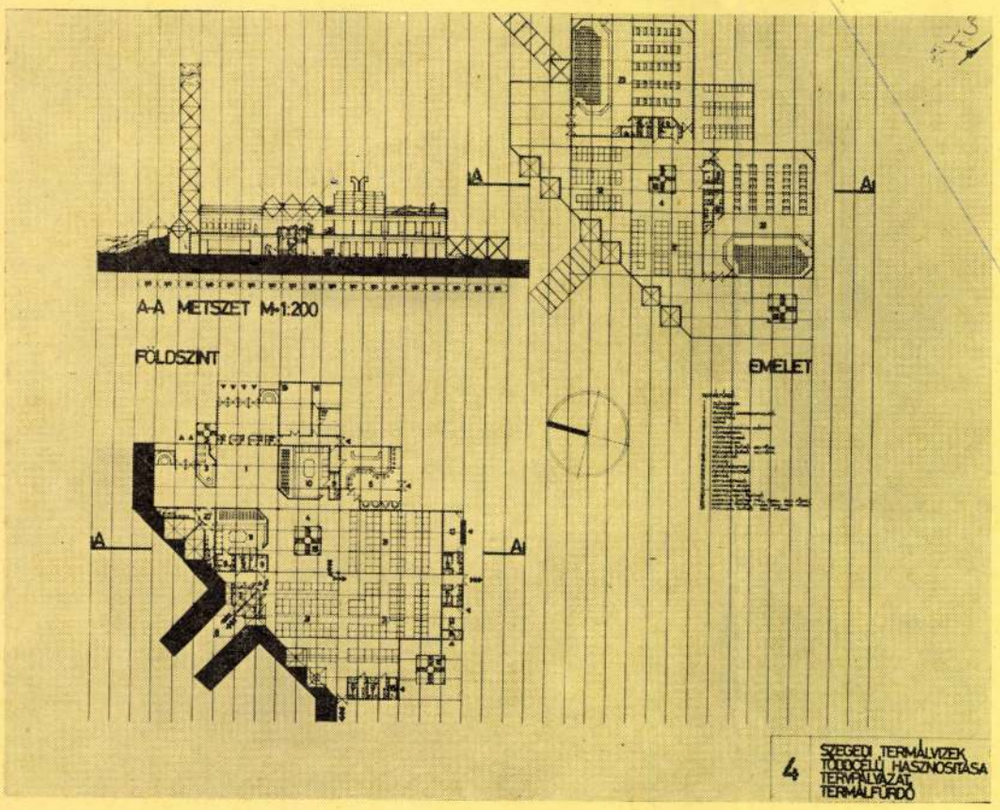

„A pályaműben a terület funkciók szerinti kialakítása jó. A fórum a fő gyalogos irányok csuklópontjába került és ez egyben az üdülőterület építészeti hangsúlyát is képezi.

A területfelhasználás logikus, tömör, a strandokra koncentrál. A termálstrand területének bővítésére adott javaslat kedvező, szellemes a strandterület kialakítása, az egyes funkciók csoportosítása mintaszerű.

Az egyes létesítmények elhelyezése, építészeti komponálása jó, már az I. ütemben is kulturált környezetet biztosít (termálfürdő, SZOT). A vállalati üdülők telepítése a strandok közötti sétautat tovább hangsúlyozza. A környezethez való alkalmazkodás igen jól sikerült, mind a Tisza-partról, mind a belső gyalogútról kedvezőek az épületegyüttesek. A termálfürdő középpontba állítása jó gondolat. Az épületegyüttesek emberi léptékűek, dimenziójuk helyes.

A zöldfelületi rendszer szépen megoldott (töltésmentén, kapcsolat a partfürdő—Liget között). A strandok kialakítása sok ötlettel gazdagított. Az árvízvédelmi töltés adta lehetőségek továbbfejlesztése a terv egyik külön értéke.

Az épülettömegek jó aránya és az egyes épületek helyes kapcsolata kedvező összhatást ad.

A SZOT gyógyüdülő és oktatási létesítmény bejárati, valamint további szintjein a közösségi helyiségek kialakítása jól megoldott, a terek kapcsolata mind funkcionálisan, mind építészetileg igen kedvező. A szállásrészen a két funkció jól elkülönített, a szobaegységek kialakítása helyes, de a folyosók túlméretezettek. A pályaműben színvonalas a belső terek formálása és kapcsolata is.

Szerkezeti műleírásában nagyvonalúan leszögezik a tervezők, hogy a szállodák, üdülők szigorú paneles rendjét egy nagyon könnyű acélrács szerkezettel kívánják feloldani, de a szerkezetre konkrét javaslatot, egyéb megállapítást nem adnak. A pályamű az összes magasépítési létesítményt 3,6 m × 3,6 m méretrendű egységes raszterben javasolták megépíteni.

A tervezett hévízkutak száma 4 db, melyekkel a tervezési terület teljes vízigényét és hőigényének jelentős részét is kielégítik.

A szükséges hévízkezelési technológiákat kút típusonként elemzik, helyesen veszik figyelembe a vonatkozó műszaki előírásokat.

Búvárszivattyús vízkiemelést javasolnak, ami korszerű és víztakarékos. A fürdőben helyesen alkalmazzák a vízcserés és szűrő-forgató üzemviteli módot, ezzel a fürdő vízfelhasználását közel egyenletessé teszik.

Fürdőüzemi szempontból a terv jól átgondolt. (Nagy zöldterületek, jól központosított öltözők.)"

NOVÁK ISTVÁN

Magyar Építőművészet 1977/6

2. számú pályamű — rangsorolás nélkül — 45 000 Ft összegű díjat nyert

Szerző:

Novák István

Hódmezővásárhely, Árpád u. 21 tervpályázat 1977

A pályamű városépítészeti elrendezése több, igen határozott és előremutató gondolatot tartalmaz. A műemléki porta alárendelt homlokzataihoz való csatlakozás — a vitatható telekméretek és az épületek építészeti megfogalmazása ellenére is — erénye a tervnek. Kár, hogy a jó gondolat a porta kettős és így túlságosan „sűrű" keretezése miatt veszített az értékéből. A zárt utcák tervezésére való törekvés dicséretes, de nem eléggé következetes. A kisvendéglő javasolt telepítése előnyös. Nem szerencsés viszont az iskolával történő összekapcsolása és a közös gazdasági udvar helye a paraszt-portával szemben. Az iskola épülete csak a tömegkapcsolatok szempontjából kapcsolódik szervesen a javasolt együtteshez, bejáratai semleges helyen vannak, nem kapcsolódnak megfelelően a kialakuló gyalogos mozgásokhoz, az iskola tömege viszont előnyösen fokozza fel a környezeti adottságokat. A terv szerencsésen használja fel az árvízvédelmi fal festői adottságait, tervezett sétánya kellemes és logikusan esztétikus. A fal kilátásra alkalmas öblösödését jól hasznosítja.

Az iskolaépület kellemesen megmozgatott tömege a belső terekben is megnyilvánul. Az alaprajzi kialakítás differenciáltan követi a tömeg mozgásait. A déli tájolású osztálytermek elvben elfogadhatóak, de gondoskodni kellett volna napvédelmükről. A terv tartalmaz néhány kisebb szerkezeti és ábrázolástechnikai részlethibát, melyek kissé lerontják az épület egyébként meglevő értékeit.

Az étterem funkcionális elrendezése megfelelő, de tömegének javasolt megmozgatása szerkezetileg és alaprajzilag egyaránt kényszermegoldásokat eredményez.

Sokféle, egyébként megfelelő alaprajzú lakóépületet javasol a terv, ezekkel a kiírásnak megfelelően átmenetet képez a paraszt-porta és a környező beépítés között. A lakóépületek homlokzati kialakítása azonban több helyen sematikus és kiérleletlen.

1. Modellkép
2. Helyszínrajz
3—5. Iskola
6. Étterem

1

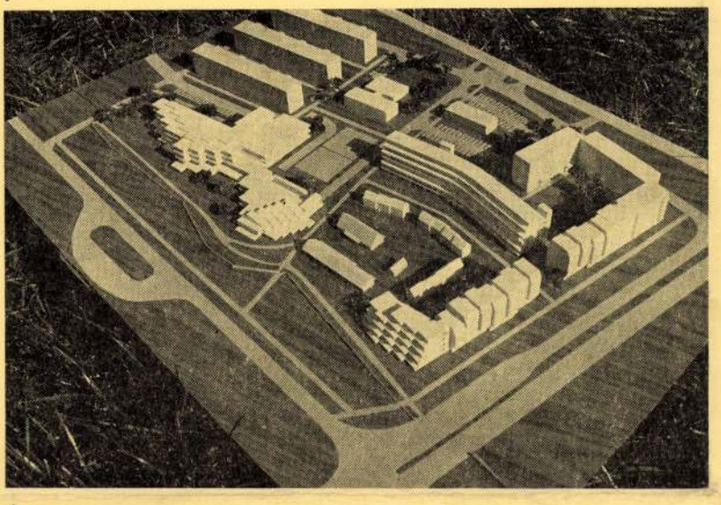

2

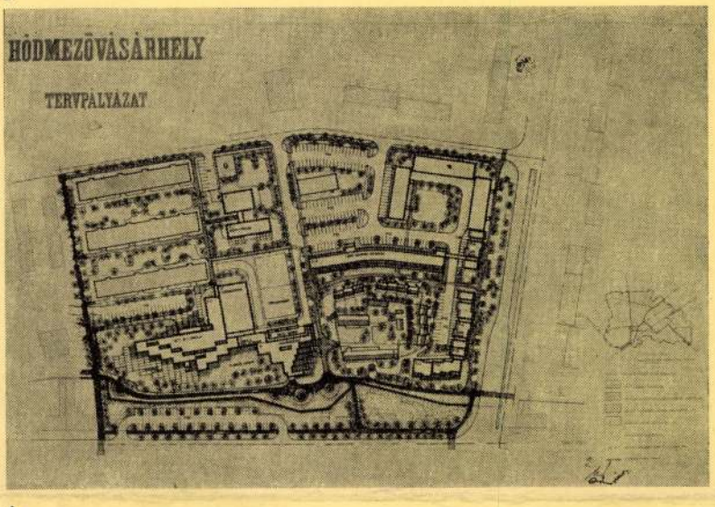

3

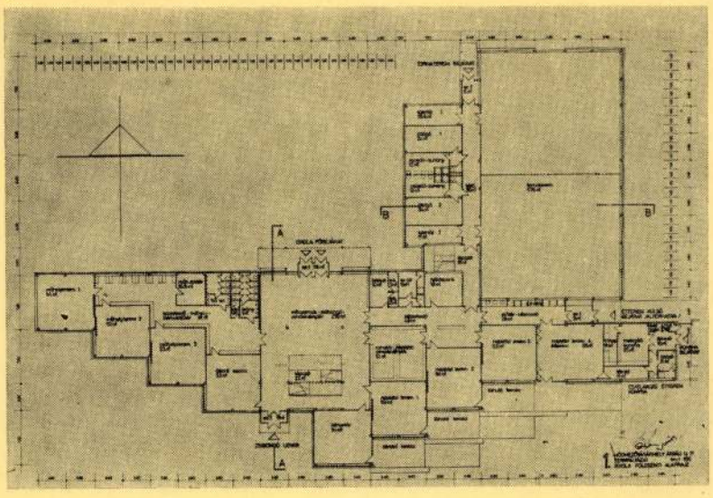

4

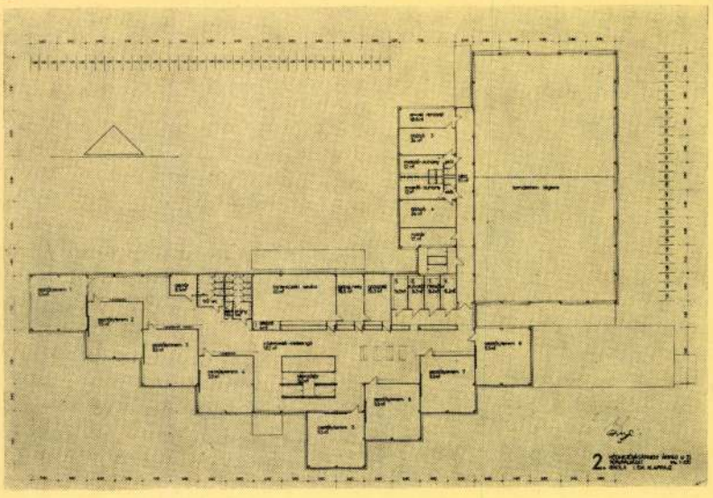

5

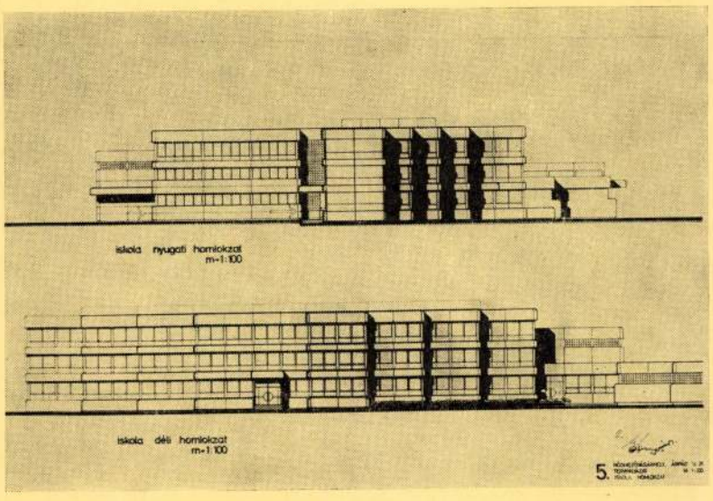

6

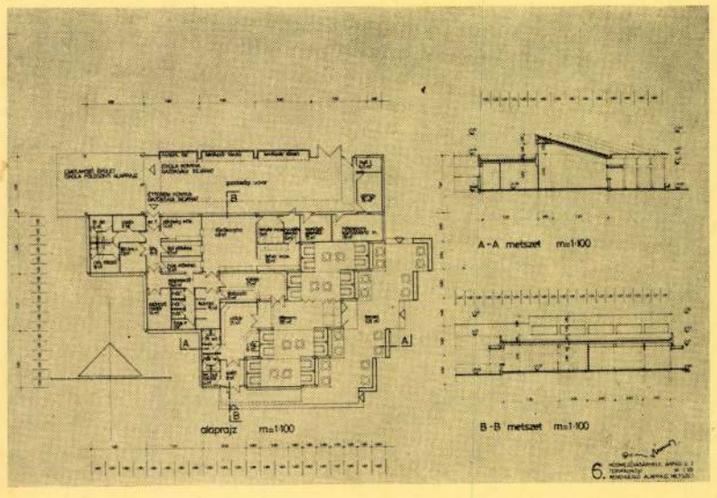

5. számú pályaműve — rangsorolás nélkül — 45 000 Ft összegű díjat nyert

Szerzők:

Komjáthy Attila—Erdei Ferenc

Munkatársak:

Lombár István (közlekedés)
Kiss József (kertépítészet)
Hoppe László (építészet)
Rózer Klára (építészet)
Novák Zsuzsa (építészet, modell)
Máté Géza (építészet)

A terv alapgondolata az, hogy a tervezési területet két, egymástól jól elkülönülő részre tagolja. Ez határozott és karakteres megoldás. Az északi területrész tömör és kertészetileg is igényesen kiképzett beépítése a déli oldalon lehetőséget adott a műemléki paraszt-porta néprajzi gyűjteménnyel való kiegészítésére. Bár a javasolt funkcionális tartalom ide helyzésének realitása vitatható, az Árpád utca léptéktartó kezelése mindenképpen dicsérendő. A kelet-nyugati gyalogút elsősorban elválasztó szerepet tölt be, építészetileg azonban kissé heterogén és a csatlakozó gyalogutak betorkollásánál a választott megoldások nem mindenütt szerencsések.

A szimmetrikus elrendezésű iskola funkcionális, építészeti megoldása megfelelő. Dicséretes a zsibongó és a tornaterem összekapcsolhatóságára adott javaslata. Másik alapgondolata, hogy az erősen szűkös telekből következő szabad területi hiányt teraszokkal pótolja — elképzelhető, de költséges megoldás. A homlokzatokra javasolt egyedi függönyfal nagyvonalú, de a kiírás kötöttségeihez képest irreális gondolat. Hiba, hogy a kazánház beékelődik az iskola telkébe.

Az étterem alaprajzi elrendezése színvonalas, a kétszintes, galériás étterem túlformáltsága ellenére is kellemes belső teret ad. A söröző gasztronómiai ellátása nem megoldott.

Az F+3 szintes lakóházegységek szerencsésen zárják az építés előtt álló paneles lakóházak udvarát és kellemes hátteret képeznek a parasztporta és környezete építészeti megfogalmazásához. A telepítés szellemi nivóját a lakóházak magasépítészeti kialakítása nem éri el.

1. Modellkép
2. Helyszínrajz
3—5. Iskola
6. Étterem

1

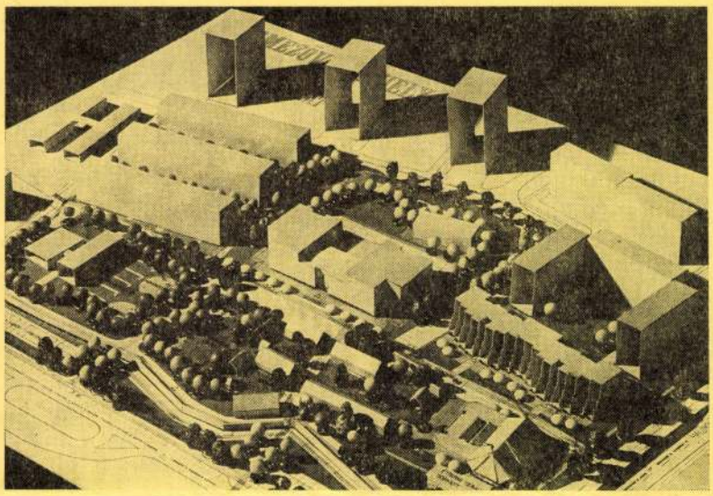

2

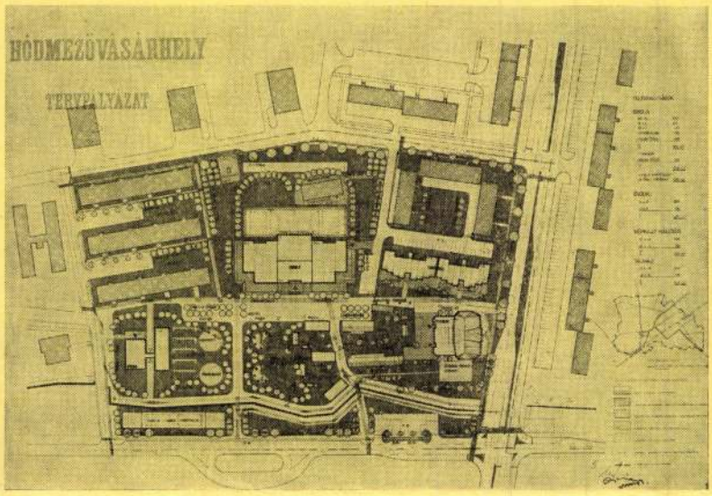

3

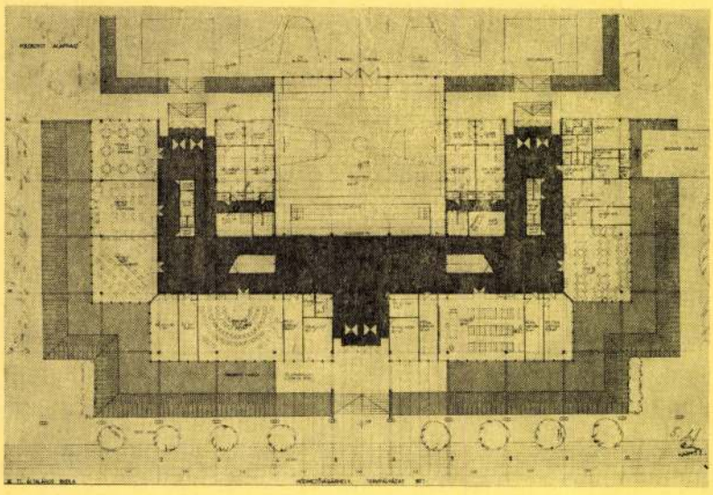

4

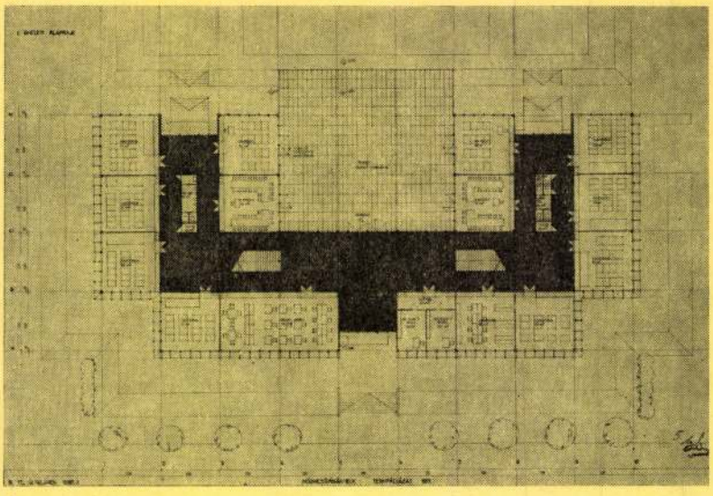

5

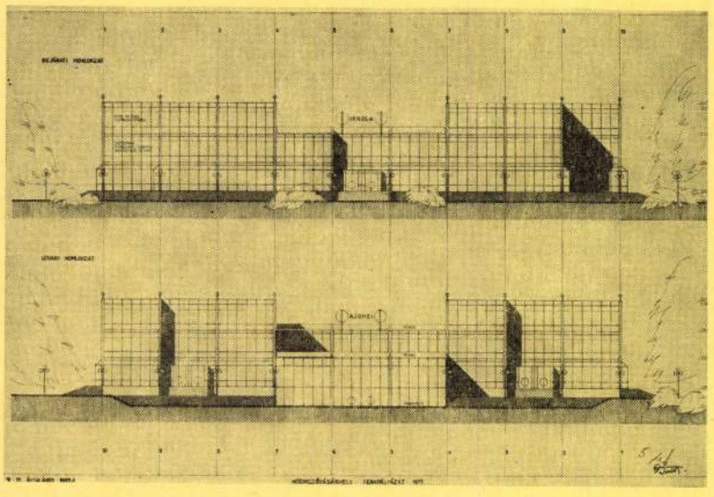

6

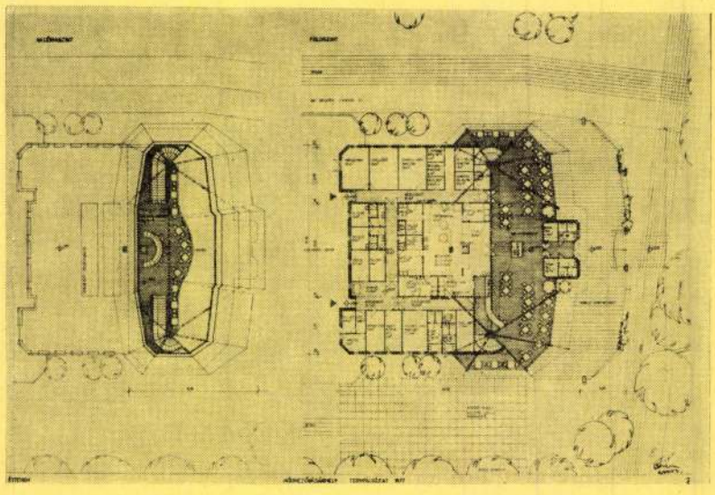

NOVÁK ILDIKÓ

Kolozsvári textilművészek

1996 jan.

Vármegye Galéria

Novák Ilona, a képzőművészeti kör tagja

Kazincbarcikán az Ifjú Műszaki Képzőművészeti Kör most ünnepelte fennállásának 25. évfordulóját, a jeles kiállítás mintegy reprezentálja a sokoldalú tevékenységet – Novák Ilona fiatal, negyedik gimnazista, 3 éve jár a körbe. Festés-rajz-kerámiával is foglalkozik és legjobban a rajzot szereti.

Tamagy József: Kiváló körben, Kazincbarcikán. Észak-Magyarország, 1983. dec. 23. 4. old.

Novák Imre

épitész

Vasuti tisztviselők
következete, Istvan út
3 emeletes ház

Épitő Ipar 1912
248. l. (Magán-
épitési engedélyek)

Novák Imre

műépítész.

Mauzoleum a budapesti temetőben. fentitől

Repr.

Kő és Mükő

1925. 9. sz. 5. l.

Novák Imre

építész.

Szül. Budapest 1882.

Oklevelet nyert 1904.

Nérjegyzműegyetem 15. l.

Thurzó Szaniszló

Derékig, jobbra, keretbe he
Fején forgos kalpag van, jobbvál
téje álló gallérú. A keretet fölü
allegorikus alak, álarcz és állat
rata a kép alatt két sorban:

Stanislaus Tu
Hungari

és ez után jobbra: 123.

Rm., mér. a vk. 28.6 : 17.9

Szn. 205-
332-900

Novák Imre

Műcsarnok épitész Bpest

1909–10. téli kiáll. 528

Ách Margit ~~X~~ 82

Novák Imre

Épitész

Aul. 1882. Bpest.

lásd

Ki-Kicsoda?

Col. l.

T.
Műemlékek Országos Bizottsága

BUDAPEST.
Rákos-utca 10.

Novák Imre

épitész

— vrat —

Sváb Gyula

Ujabb állami nép-
iskolák

MMÉE Közl. 1914

241.

85—

285. Dietrich, Christian Wilhelm Ernst (német festő, 1712–1774): Fájkép. Fa, olaj, 17 x 24.

Gerevich: PA, 248 l.
Christian Dietrich

—

Masszlaghy II. 249. szám

—

Gerevich: Az Ujság 1916 jul 20, 4 lap.

Masszlaghy: Az esztergemi érseki képtár
Uj Magyar Szin, VII – 1876,
112 l.

Novák Imre
épitész

lásd
=
Szefeltlex. 335. l.
336. l.

Élete. arck
u. o. 885. l.

Novák Imre

Művenet 1911. 273

i „Kossuth Lajos“ Felsőkereskedelmi Iskola

II. tanév.

– . csoport.

eiber József

évfolyam.

tár

Novák Imre

építész

tervét a vasúti és hajó-
zási klub palotájának
tervpályázatán megvették.

Magyar Építőművészet

1911. 6. sz. 30. l.

Az 1911. évben megjelent n

Ágoston Emil
Arvé Károly

Balázs Ernő
Bálint Zoltán
almási Balogh Lóránd
Barabás Emil
Baumhorn Lipót
Baumgarten Sándor
Bloch Alfréd
Böhm Henrik

Englert Károly

Fleischl Róbert
Frecska Kálmán

Gaal Bertalan
Gerstenberg Gusztáv
Góth Jenő
Gyalus László
Györgyi Dénes

Haasz Ernő

Hajós Alfré
Hegedűs Á
Heidelberg
Hikisch Rez
Dr. Hültl I

Iváncsó Istv

Jakab Dezsé
Jámbor Laj
Jónás Dávi
Jónás Zsign

Kabdebó G
Kármán Ala
Kauser Gyu
Kiss László
Komor Mar
Koós Károl
Kőrössy Alf

Lajta Béla
Lechner Jen
Löffler Béla

Novák Imre

Novák Imre, okl. építészmérnök, hites tvszéki és árvaszéki szakértő, VI. Andrássy-út 8. **110-396**

Budapest 1940. sept.

Novák Imre

Novák Imre okl. építészmérnök,
hites törvényszéki és árvaszéki szakértő, VI. Andrássy-út 8. 110-396

Bptávb 1940 szept.

Kartogr. u. Vermess. 10. 153-363
358-151
Oberschult Vitzler, XII. Plano

Novák Imre
épitész

Lásd
MÉ. 1913. 10-n
21. l.

Könyvtáramban

TÁBLÁK
KIZÁRÓLAGOS
KÉSZITŐJE
FESTŐK
CLUJ
C. REG. FERDINAND 15.

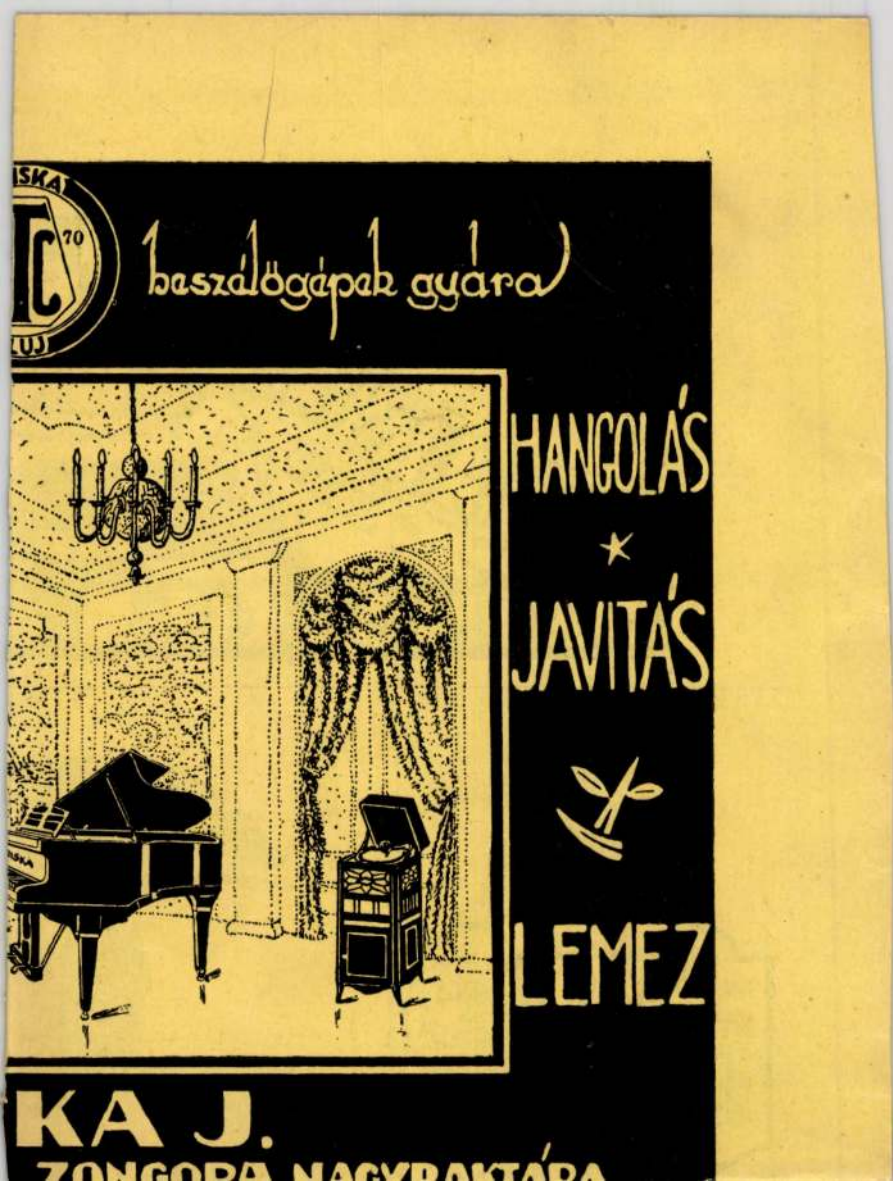
beszélőgépek gyára
HANGOLÁS
JAVITÁS
LEMEZ
KA J.
ZONGORA NAGYRAKTÁRA

Novák Imre

básně

I.

Tři čí Forma

1934. 243. I

XIX. századbeli

Firenzei akadémikus festők, I. VII. 210.

MDK

Novák Imre épitész

Kiosztották az uj főv. bérházak pályadijait.

Épitő Ipar-Épitő Műv. 1927. szept. 1. 132 l.

Novák Imre, építész M.D.K.

tervei szerint felépült a fováros Wesselényi-utca 21. sz. alatti új bérháza (egy fénykép)

Vállalkozók Lapja, Bp. 1927. XLVIII. évf.

nov. 9. sz. 15. old.

Novák Imre, építész M.D.K.

és dr. Barát Béla ter-
vei szerint felépült a főváros
egyik uj bérháza a Pannó-
nia utca 4/c. sz. alatt,
(egy fénykép):

Vállalkozók Lapja, Bp. 1927. XLVIII. évf.
nov. 9. sz. 18. old.

M.D.K.

Novák Imre, építész

terve megvételben
részesült a Vasuti és Ha-
józási Klub pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.

máj. 31. sz. 14. old.

MDK

Novák Imre

Állami elemi iskolák.Tollrajz.A közokt.minist. tul.

Képzőm.Társ.1909/10.téli kiáll..kat. 56.l.

MDK

Novák Imre

Áll. elemi iskolák. Tollrajz

Műcsarnok 1909/1o. téli kiáll. kat. 56.l.

M.D.K.

Novák Imre, építész

és dr. Baráth Béla kórós terve harmadik díjat nyert a földművelésügyi minisztérium téli gardasági iskolaira kiírt pályárat első típusán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1927. XLVIII. évf.

márc. 23 sz. 13. old.

MDK

Novák Imre,/b.jelzésü/, ép.

tervét megvették a fővárosnak a Németvölgyi uton, Róna uccában és Kisfaludi uccában épitendö bérházainak tervpályázatán.

Becz Jenö müépitészö A fővárosi kislakás -tervpályázatok.
Képzömüvészet,1927.3.sz. 17-19.1.

MDK

Novák Imre

Wälder Gyula: Építészet a téli tárlaton. Vállalkozók Közl. 1909. nov. 17. 1.l.

Novák Imre

Bp.Aquincum, Strandfürdő

Tér és Forma, 1934 VII. 242

MDK

Novák Imre, okl.

Ikervilla a Római Fürdön. Kép.
/Az ikervilla tervrajza./

Képzőművészet. 1934.VIII.évf. 74.sz. 153.l.

MDK

Novák Imre építész

A győri takarékpénztár tervpályázatának zsürije...
Vállalk. Közl. 1909. márc. 3.
4.1.

M-D-U.

NOVÁK Imre építészmérnök

1961. ápr. 29-én meghalt

Magyar Nemzet 1961. máj. 4. 6. l.

Novák Imrl és Góth Jenő

épitésch

Kabdebo Bp.

4. l. 116. l.

9. Kisdörgicse, " " templom rom, és ésúcsive
10. Nagykanizsa, " " Szentháromság emlék.
11. Öskü, " " körkápolna és a hozzáy látképe, és a k
12. Tihanyapáti, " " templom rom
13. Vörösberény, " " " déli oldala
14. Zalaszentbalázs " " rom
15. " szentkirályszabadja " " délyugati oldala, és ajtó
16. " szentiván " " "
17. " szentmihály " délkeleti "

Fényképöss

Budapest.

Látta: Dr. Szőcsi Ottó
elnöki

Határidő 1934. február vég

A NŐEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

M.D.K.

Novák Imre épitész

emeletráépités Barát Béla társaságában a Máltás Hugó tervezte József Nádor téri Kovács Sebestyén házra / 1920-as évek /

Vámos Ferenc: A magyar romantikus épitészetéről

Müemlékvédelem, 1965/1. 37-39. l.

M D K

Novák Imre müépitész vasuti és hajózási klub palotája pályázat, terv.

Művészet 1911. 273. l.

Novák Imre okl. építész: Ikervilla a Római Fürdőn

IKERVILLA A RÓMAI FÜRDŐN

A Budapest III. ker. Római fürdő-telepen hosszu évek óta nem épült sem egy-, sem többlakásos családi ház. Hogy a páratlan vizbőségü, árnyas erdőben fekvő Római-forrás körül az építési tevékenység évekig szünetelt annak fő oka, hogy mig a tőle északra eső — Budapesten kivüli — terület apró parcellákra osztható, addig a Római fürdőben 300 □-ölnél kisebb telken nem lehet épiteni. A hatóságok a fürdő körüli még beépitetlen tömböknek oly módon való átparcellázását, hogy ikerházak épülhessenek, vagy egyáltalán nem, vagy csak rendkivül sulyos feltételek kikötésével engedélyezik. A Római fürdő minden közművel ellátott fő utvonala: az Emőd ucca mentén sikerült kb. 4.000 □-öles tömböt oly fekvésü és méretü telkekre osztani, melyeken ikerházak épülhetnek s igy egy-egy ilyen családi házhoz 150 □-ölnyi telek tartozik.

A parcellázást és a fent közölt ikervilla tervezését és művezetését *Novák* Imre építészmérnök végezte. — A két etagera osztott helyiségek egy-egy épületben kb. 500—500 m³ beépitést foglalnak magukban. A legmodernebb kivitelü, — téli- és nyárilakásra alkalmas — ikervillák 4 szobát, és az összes szükséges mellékhelyiségeket (mosókonyhát és tüzelőkamrát) tartalmaznak, nagy terrasszal és ugy fekvés, mint kiállitás dolgában fokozott polgári igényeket vannak hivatva kielégiteni. Az előállitási ár a 150 □-öles kertnek kiképzett és bekeritett telekkel együtt kisebb, mint egy fővárosi társasház 4 szobás öröklakásának ára.

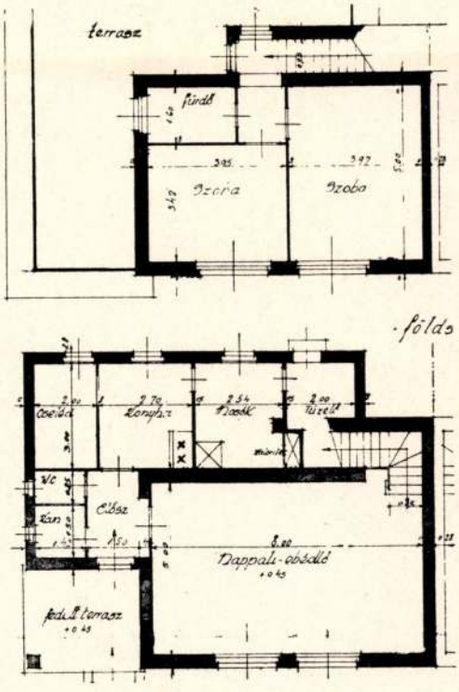
terrasz
fürdő
Szoba
Szoba
földs
Konyha
Cselédszoba
Cselédszoba
Vc
Cselédszoba
Dolgozószoba
Dolgozószoba
Dolgozósz

Nagy Károly: Tájkép

Kepes Ferenc: Krisztus

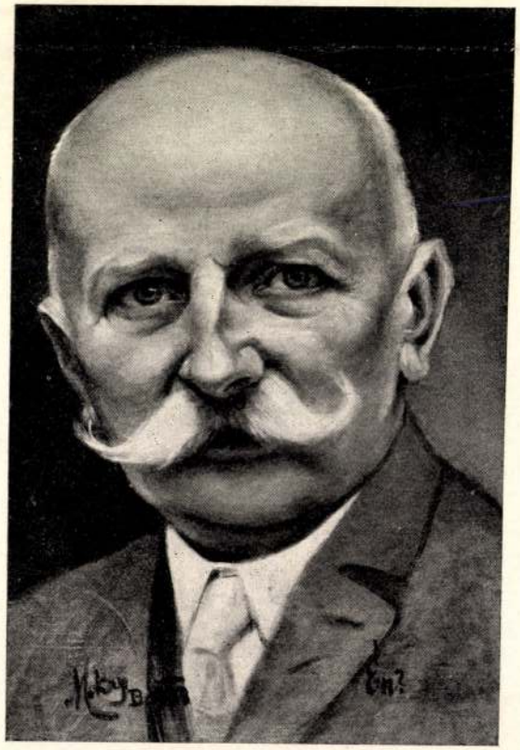

Mokry Aladár: Tanulmányfej

Kotoff Olivér: Tabán

TERVEZTE: NOVÁK IMRE. HALL. A KANDALLÓT KÉSZÍTETTE: LUDVIG EDE ÉS TSA.

ÚRI SZOBA.

AEDIFICARE NECESSE EST

(Építkezni kell)

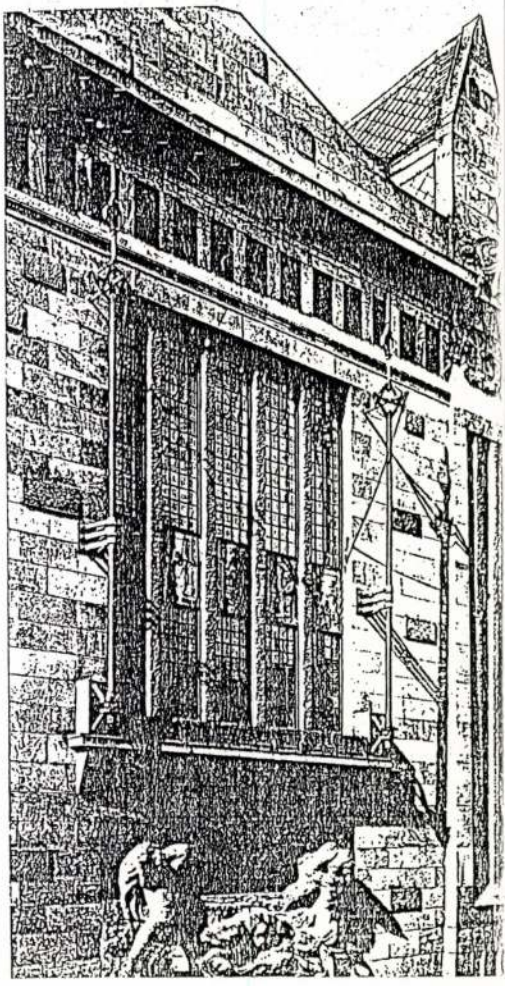

A Nyár és a Dohány utca sarkán szomorú látványt nyújt két kopott épület. Ha hamarosan nem találnak gazdára, mindkettőre az enyészet vár. Pedig többször szerepeltek *Ráday Mihály* városvédő műsorában, és aki látta, bizonyosan emlékszik rá, mennyi értéket rejtenek a málladozó falak. Egyik sem az önkormányzat tulajdona, a Fővárosi 2. sz. Építőipari Vállalat mentette meg *építette 1894-ben.* 1912-ben *Novák Imre* építész alakítja át és az akkor fénykorát élő Hungária fürdő – ma úgy mondhatnánk – fizikoterápiás részlegét helyezi el benne. Az udvart gyönyörű (1) üvegkupolával fedi le, az emeleteken pedig meghagyja a bérlakásokat. Egyúttal az épület homlokzatát teljesen átalakítják megfosztva azt az eklektika plasztikus épületdíszeitől. 1916-ban

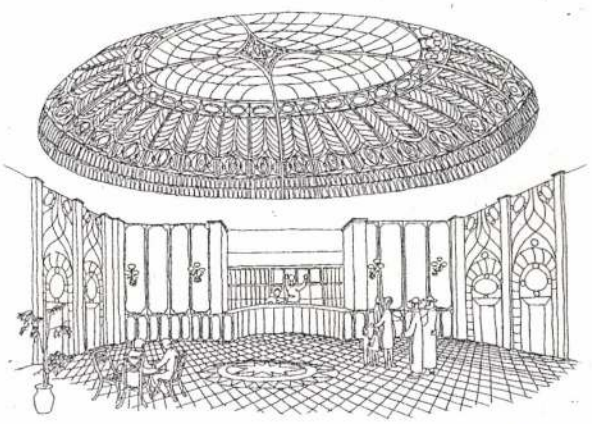

őket az alapok megerősítésével az összedőléstől, így jutott birtokukba. Sok kísérletük hiúsult meg, hogy befektetőt találjanak az újjáépítéshez. Talán a feladat összetett volta, talán a tömb többi részének elhanyagolt látványa miatt ez eddig nem sikerült.

A *Continental* szállóként ismert épületet *Kobek János bérháznak* egy újabb áttervezés kezdődik egy korszerű szénsavas thermálfürdő céljára. Ez végül is nem készül el, mert az I. világháború szénhiánya megrendíti a Hungária Fürdő Rt.-t, és a csőd szélén álló vállalatot *a Hitelbank vásárolja meg.* A Bank, hogy nyereségessé tegye, *szállodává alakíttatja át.* Így is működik 1970-ig, amikor életveszélyessé válik, és a rossz állapotú épület *napjainkig funkció nélkül marad.*

Ugyanilyen kalandos a *Dohány utca 44. szám alatti úszócsarnok* sorsa is. 1907-ben *Ágoston Emil* építész tervezi (2). Igen gyorsan, két év alatt felépül a kor stílusának, a szecessziónak jegyeit hordozó épület. A kívülbelül korszerűen kialakított és nagyszerűen felszerelt uszoda megnyitásakor a sajtó elismerését vívta ki. Különös figyelmet keltett *széttolható üveg mennyezete,* amely jó időben a szabad ég alatti (3) fürdőzést tette lehetővé. Az első világháború alatt bekövetkezett csőd, melynek oka lehetett a konkurencia (pl. Gellért fürdő), de a terjedőben levő strandolás is, megpecsételte az úszócsarnok sorsát. *Mozgóképszínházzá alakítják át.* Egyben összenyitják a Continental szállóval, mivel a mozi előcsarnokát ennek földszintjére helyezik, az emeleti folyosók összenyitásával viszont a mozi felett öt szinten szállodai szobákat létesítenek. *Ez a „Kamara" mozgó 1950-ben bezár,* innét kezdve színház és varieté társulatoknak ad otthont, míg az utolsó használója, a Tarka Színpad is ott nem hagyja 1963-ban. *Ettől kezdve raktár, és állapota rohamosan romlik.*

Azóta sokszor átépítették az épületeket, annyiszor dolgoztuk át a hasznosításra készített terveket. Hol gyermekszínházat, hol irodaházat, szállodát, orthodox fürdőt, üzletházat, hol ezek kombinációit készítettük el a remélt beruházó igényei szerint. Az épületek a terveken a funkcióktól függően más és más kialakítást nyertek (4). Egy azonban változatlan ma értékek, a Co üvegkupolás el ka, az uszod domborművekk tott terve, a szí tolótető, *az ipar és épületdíszítésel tervben megmar* ez helyén is Változatlan fo tartják meg a kek, melyek ré üzenetét, a kultú matosságát ho melyeknél a h érték eltörpül e ció mellett. A tö let megszépülv ja ki a mai en nyeit mindnyáj elégedésére.

Pomsá

Tervezők: Poms Cs. Falk Judit, Ta Tiborné, Simon M

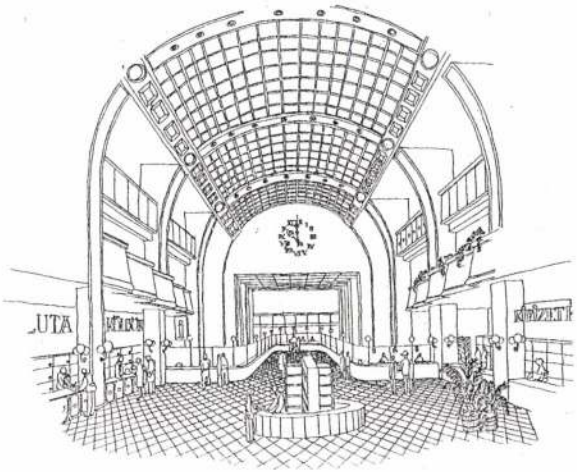

Anyagtorlódá
dr. Buda Gyö
Kerületünk k
című soroza
harmadik részé
számunkban k

NOVÁK Imre

Envietchois 1991

MOK

Novák Irén festő

a Szövetkezet művésztagja

Szász B: Kolozsváron megalakult az Erdélyi Képzőművészek Szövetkezete. Függetlenség, 1940. okt. 20. 5 l.

Novák Irén

3 polg 1 iparr.

10 hónap. jeles.

női rajzosztály

tanár Csízik Gyula

Iparrajziskola 1907

Magyarország legnagyobb paplangyára
Nagy aranyéremmel kitüntetve

TEHEL ÉS TUSCHÁK

PAPLANGYÁR

VIII., GYULAI PÁL UCCA 16

A Rókus kórház mellett Kőfaragó ucca sarok.

TELEFÓN: 1—325—77.

RÉGI DUNNÁBÓL 24 ÓRA ALATT
GYÖNYÖRŰ PEHELY PAPLANT
KÉSZITÜNK.
PAPLAN TISZTITÁS
TOLL TISZTITÁS ÉS ELADÁS.

KÜLÖNLEGES VATTA, GYAPJU ÉS PEHELYPAPLANOK MŰVÉSZI KIVITELBEN.

Novák Irene

Thieme Becker

XXV. 528. l.

(Lyka)

BÜBSZENTMIHÁLY.

SÁNDORNÉ
és
TÖRÖK TIBOR
divatáruüzlete
BÜBSZENTMIHÁLY.

Novák Irén

festő

Kolozsvár

1929

Suly Fritz

XV. l.

Novák Irén

A kis árva, vlájf.

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942.

97. l.

ERDEI GYÖRGY
hírlapbizományos
Hajdúnádudvar

Novák Ferenc

László

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942.

43. 8.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Novák Irén

festő

Szász Béla:

Kolozsvárón megalakult az Erdélyi Képzőművészek Szövetkezete.

Függetlenség

1940. okt. 20.

Novák

N. 7. *Irén*, festő, * Makó 1885 nov. 3. Budapesten tanult. A Nemzeti Szalón kiállítója.

Lg II 207 e

4574. Mario Biazzi:

Önarczkép.

Mellig, balra fordultan a ki jobbfelől elválasztott gesre pödörten viseli. Fen Öltözete: ing álló és sötét k balra: „M. Biazzi, 1906.

Vászon, mér. 46:3
téke 100 K.-- Grof Andr
czius 9-én /621-913/.--
téte/1381-913/.-- ~~Átvét~~
~~913/~~.-- Bejelentetett 1

Novák Ferenc

1921/22 - 1922/23,
1924/25

Ferképzőmfoiskèvk

118. 1

lád a XVII. sz.-ban. 1. *Johann Heinrich* R.. * Ottersberg 1631, † Frankfurt a/M. 1685. Hollandiában tanult, Olaszországban járt. 1668-tól Frankfurtban, ahol udvari festő. Festett ritkán arcképeket is, de főleg olaszos németalföldi modorú állatképeket (Berchem modorában). Képei: Pásztorok nyájjal a romok között (1861, Bécs, Kunsthist. Mus.), Ókori romok, Pásztorcsalád a kútnál, A mainzi választófejedelem képmása (mind jelezve, Budapest, Szépműv. Múz.). Karcokat is készített. — 2. *Philipp Peter* R., másik kép *Rosa da Tivoli*. * Frankfurt 1651, † Tivoli (Róma mellett) 1705. Előbbi legidősebb fia. Atyja tanítványa, majd 1677. Bolognába ment és ott képezte magát, azután haláláig Rómában, illetőleg Tivoliban működött. Erőteljes, nyers-dekoratív, pásztorokat és nyájat ábrázoló képeket festett, sokszor életnagyságú alakokkal. Képei az idők folyamán gyakran egészen elsötétedtek. Legjellemzőbb képei Drezdában, hol egy ritka bibliai képe is (Noé a vízözön után Jehova előtt térdel) és 8 pásztorkép, továbbá Tivoli látképe, Nyáj pásztorral, Lovasok harca (Bécs, Kunsthist. Mus.). Joh. Heinr. R. fiai közül ő a legjelentékenyebb. — *Johann Melchior* R.. * Frankfurt 1659, † u. o. 1731, a második fiú, hasonló képeket és vadállatokat is festett. Képei német képtárakban (Braunschweig, Darmstadt, Drezda).

ROOSES, *Max*, belga művészettörténész (1839—1914), a németalföldi mű-

Novák Irene, festőnő; szül. 1885 november 3-án Makón.

1912-ben Eisenhut Ferenc: Álom és J. Lefebvre: Ondine cz. képeket másolta a Iparművészeti Múzeumban.

Novák Istvánné épitész

Novák István épitésszel együtt készitette a szentesi Kossuth-téri templomhoz kapcsolódó lakóházak terveit.
Németh Ferenc:"A Dél-Alföld mai épitészete" c. ismertetésében felsorolja azokat a müvészeket, akik Csongrád és Békés megye lakóépületeinek egy részét tervezték.
A Magyar Épitőművészek Szövetsége bpesti székházában november 19.-én megnyitott fotokiállitáson mutatta be a terveket.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. dec. 18.
XV. évf. 51. sz. 7. lap

Novák és Gruth

budapesti építészek

a Magyar Műhely- és
Raktártelep Rt. házai-
nak tervpályázatán
díjat nyertek.

Magyar Építőművészet
1909. 5. sz. 32. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Novák Janka?

Nevét Szokol Kálmánnal kapcsolat-

ban emliti.

Ladislav Saučin: Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 2 p.

NOVÁK János asztalos. Gyöngyösön 1825-ben a város I., illetve a II. negyedének 4. fertályában lakik és ott irják össze. A gyöngyösi összeirás 1827-ben is említi.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Novák János, asztalos

neve az 1825 és 1827 évi gyöngyösi összeírásokban fordul elő.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

Novák János

ácsmester

Keresztesi Deák János halálmas
hamvező síremlékét és a kis kapol-
na ugyanejűlését lezveri – a bajai
temetőben. 1935.

Miskolczy Ferenc, Baja képrőműné-
nete a XIX. sz. ban. kézirat.
MDK – C – II – 599/1

11 l

Novák János

tálasm.

Hunvásárhely

l.

Ladányi II

III. 151. l.

Novák János

farkas

1774-ben az aradi

Zsellérek közt em-

lítve.

Lakatos Arad

II. k. 234. l

M.D.K.

Novák János
festő.

Megörökíti az olvasó emberehet,
az épi theréschen dolgozóhat, az
út épi főhet, a kubikusokat.

Losonci Miklós: A Stúdió festői
Művészet, 1969. január – 24 lap.

Novák János

Novák Pinx. A 1810

plrénel fáoltáképe, mely
Jézus menybemenetelét
ábrázolja, a sümegi plé-
bánia templomban.

Láttam 1916-ban
Sümegen.

Ugyanerak tőle a
tihanyi apátsági templom
fóoltáképe 1822 ből.

Thieme-Becker
XXV. 528. l.

[illegible]

Penates V. 242

M.N.M.

Novák János festő

Szt. Anna harmadmagával képe
(1820 körül) a Balatonszabadi-i r. k.
templomban.

Genthon, kézirat. 1959 I. 29

Novák János

soproni festő

ired

Csatkai Endre dr

Novák János soproni festő
Széchenyi István vizsgáztatója.
Soproni Hírlap 1938 jun. 5.

XVIII. sz. végén s.

A XIX. sz. arad dején Sopronban
élt. 1799-ben gróf Széchenyi Fe-
ren két kisebb gyermekének, Pál-
nak és Istvánnak rajztanítója volt.
Az 1807-es sanács jegyzőkönyv többször
említi mint festőt és rajztanítót.
Ez évben 80 forintért megvezi a
Donnerné hagyatékában volt festmé-
nyeket. Ugyanez évben Wóyta Fe-
renc nyugalmazott hercegi épi-
tésszel üveglerakatot akar létesí-
teni Sopronban. 1814. ankorfotlózzert
szalált fel s hatósági engedélyzel
fordits

akarta azt forgalomba hozni.
A Stirupszeru szert burgonyából
vagy buzából lehetett előállítani.
A város megvizsgállatta s a
szakértők kedvezően nyilatkoztak
felőle, a találmány további sorsa azon-
ban ismeretlen. 1814. Páris
elfoglalását Sopronban is meg-
ünneplik, a filiratokat és képes
táblákat ez alkalomnya Sopron
városa vele festeti. Ugyanezeiten
Rákóczy uti nagát eladja és ta-
vozik a városból. Talán ő az a
Novák János, aki a tihanyi klas-
trom templomának főoltárképet
festette
1820-ban.
A peresz-
tegi tem-
plom ol-
tárképét
Csatkai
Novák
J. mű-
vének
tartja.

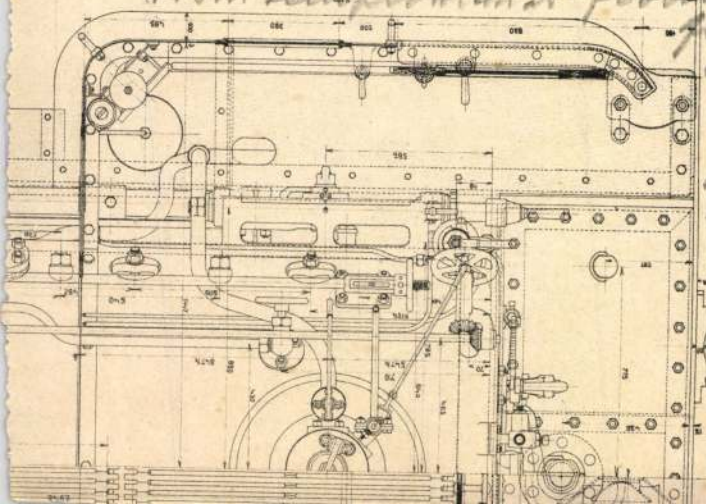

Divald Károly fiai budapesti műintézetéből.

A m.

Novák János

akad. festő

1799. vizsgáztatja Széchenyi Pált és István, az utóbbit dicseri.

(Bártfa Szabó: A Széchenyi Család tört. II 467. l.)

1807. Woyta Ferenc körmendi herceg épitésszel saját üveggyárának lerakatot rendez be Soprvnban. 1807-ben megveszi 80 forintón a Donner hagyaték 60 forintra becsült képeit, melyeknek árverésére senki sem jelentkezett. 1814. a párisi bevonulás örömére tartott ünnepre munkát szállit 80 forintért. Ugyanez évben a soproni Hosszu sorón házvesze van. 1820. körül festi a tihanyi apátsági templom főoltárképét. Technikai dolgokkal foglalkozó élelmes ember volt, aki burgonyából enkorpótlékot gyártott, amit a varosi tanács használhatónak itélt

Csatkózl

Igen tiszte

Amint tudni méltóztatsz, Istituto di Studi Romani Magyarors tározta, hogy folyóiratot fog kiadn szerkesztésével alulirottat bizta

A folyóirat tartalmát el natkozásu kutatás rendszeres áttek az egyes fontosabb kutatási terüle ajánlatomra a közgyülés csekély sz szakembereinket kérte fel szakrefe

I.

II.

Amint látni méltóztatsz, számitunk és ünnepélyesen fel is k dományos termelését, valamint a mag rodalmat összefoglalni és f.év okt ni kegyeskedjél.

A terjedelem szükség sze Mivel a magyar kutatás által elért a polémiát teljesen kikapcsoljuk é megjegyzésekkel óhajtjuk érinteni.

Szives közremüködésedet

és előre is k

Al

Novák János

soproni festő

Lásd

Soproni kemle

1940. 200. l.

Novák János
sopróni festő

l.

Csatkai Endre dr:
Novák János sopro-
ni festő, Széchenyi
István vizsgáztatója.
Soproni Hirlap
1938. jun. 5.

Novák János

festő

1822-ben festette a tihanyi apátsági templom főoltárképét, mely Szent Ányost ábrázolja, felhőkön lebegő angyaloktól körülvéve.

Mihályi Ernő dr —

Vigyázó János dr

Tihany részletes Zalauza.
Bp. 1926. 27. l.

1922. Vizj. álló kereszt, ~~ 15.

1 K
zöld

2½ K
zöld

3 K
világosbarn

Novák János
festő 1822

l.

Mihályi falucsyhus.

12. l.

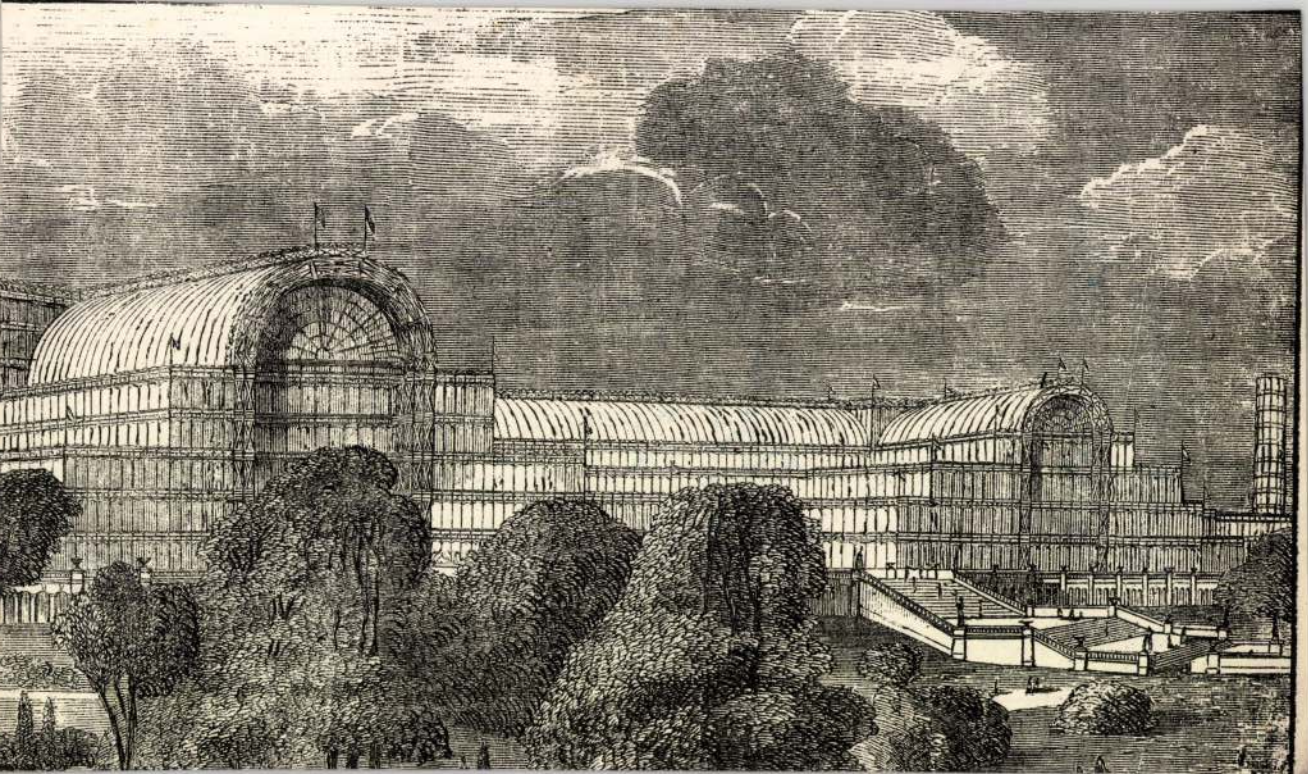

Novák János

Thieme Becker

XXV. 528-l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Novák János

festő

Gentmüend

498. l.

Szomba the

Novák

N. 8 *János*, festő a XIX. sz. elején a Dunántúlon. 1810. festette a sümegi plébániatemplom főoltárképét, mely Jézus mennybemenetelét ábrázolja és 1822. a tihanyi apátsági templom főoltárképét.

Lo. G. II. 207 l

4573. Ph.Röth:

Sz. Darmstadtban 1841 m

Est az Amperen.

Olyképen van ábrázolva
folyómenti vidék előtérében, bal
látható ~~vesztegel~~, míg a középtérben
füstölgő kéményű ház k
lévő ~~#ó~~ fák lombosak. Az égbolt

1 ~~Az égbolt fel~~

Vászon, mér. 26.2:3
100 K.-- Grof Andrássy Dé
/621-913/.-- A Magyar Nem
~~Átvétetett 1913 április 2~~
1914 márczius 30-án /245-

Novák János

festő

1822-ben festette a tihanyi apatsági templom főoltár-képét.

Soós Elemér A tihanyi vár története, hadi és műleírása. Bpest 1916. 10, 11. l.

Novák János festő M.D.K.

Tihany - apátsági tplom főoltár -
rép: ut. Ányos 1822.

Genth. Müeml. 1959 I. 394

Novák János

festő

Festette 1822-ben a tihanyi apátsági templom főoltárképét, mely Szent Ányost ábrázolja

Sörtihanyiapáts

142. l.

1021

Novák János Ybl-díjas építész

1 84.III.31. 14,05 /K.B./

A hét emberc

- Novák János Ybl-díjas építésszel beszélget Nagy Izabella.

- Az Építőművészek Szövetségében tegnap adták át az ezévi Ybl-díjakat. A négy díjazott között volt Novák János is, az Iparterv tervezője. Külön érdekessége, hogy olyan munkásságért kapta ezt a díjat, amiért eddig nem is terjesztettek díjra építészeket.

- Ez egy áttörés volt építészeti életünkben, mert a magántervezési tevékenység mindig egy perifériálisnak tekintett tevékenység volt. Most értünk el oda először, hogy egyenértékűnek tekintik az építészt más területen lévők tevékenységével. A tervezés egy hosszabb folyamat, ahol majdnem családtaggá kell váljon az ember. Én otthonokat szeretnék építeni, vagy tervezni és nem lakást. A kettő között gondolom, érthető a differencia.

- Ha úgy a hallgatók is belelapozhatnának ebbe az albumba, valamennyien azt mondanák, hogy nagyon szívesen elfogadnának egy ilyen házat, de ez biztos borzasztóan drága. Na most abban is biztos vagyok, hogy nem olcsó, de feltétlenül az az olcsó, ami csúnya, és az a drága, ami szép.

- Ezek a házak nem a legdrágább házak. Igényes házak. Ez egy nádtetős ház, nyaraló a Balaton-felvidéken, gyerekkori barátom nyaralója, ami gazdasági épület volt korábban, és ezt próbáltuk meg formájában és a tájba illeszkedésében megtartani, és a belsejét pedig kialakítani úgy, hogy ebből egy barátságos, használható nyaraló alakuljon ki.

- Nézzünk egy következőt, jó? Ez a lépcsőfeljáró is, amit kerosgélés közben elém tett, nagyon jellemző az épületekre, hogy hallatlanul egyszerű, majdhogynem azt mondanám, szikár formák. Ez egy melegebb szín az, ami barátságossá teszi ezeket a letisztult formákat.

- És a környezet. Tulajdonképpen hiszek abban, hogy egy épület környezet nélkül lóg a levegőben, és talán az a legolcsóbb az egész építési folyamatban, hogy az ember megcsinálja a kertet, a bejáratokat, a kerítést, ez inkább lelkesedés meg szeretet kérdése, mint pénzkérdés.

- Melyik házat választjuk, hiszen mindről nem fogunk beszélni. Melyik a legkedvesebb magának?

- Az ember gyerekei közül nem nagyon választ kedvenc gyereket, vagy legalábbis nem mondja.

- Akkor hadd válasszak én, jó?

- Igen, válasszon!

- Szivesen választanám is.

- Ez az épület a Szépvölgyi uton épült. Tulajdonképpen a feladat az volt, hogy a telken volt egy kis régi nyaraló-épület, amelyet pénzügyi okokból nem lehetett letarolni a területről, hát valamilyen formában bele kellett épiteni egy olyan házba, ami végülis egy kétlakásos, majdnem iker-ház jellegben épült épület.

- A legszebb házat és a legszebb belső teret is agyon lehet csapni rosszul bebutorozva. Most az előbb mutatott egy képet, hogy annak a háznak a tulajdonosai egyszerü emberek, és nézze meg, milyen jó izléssel, nem különleges dolgokkal, de mennyi izléssel rendezték be.

- És összehangolva. És odafigyelnek arra, hogy egyszerüen, de szinben, tónusban összetartva az épület.Inkább egy kicsit később kerül bebutorzásra, nem attól barátságos egy lakás, vagy attól válik otthonná, hogy a legdrágább dolgok vannak beépitve. Általában ezeknél a házaknál magyar anyagokból, egyszerü anyagokból dolgozunk. A lényege az, hogy ez korrekten van megcsinálva. Tehát hogy szépen van felrakva. Mindig annyi panasz van, hogy Magyarországon nem lehet minőséget épiteni, mondom én, hogy igenis lehet. Az egésznek az a lényege, hogy aki mondjuk már több házat épitünk együtt, ott az emberek megszokják egymást, az együttdolgozást. Az iparosnak nemcsak munka és nemcsak pénzszerzési lehetőség, hanem avval, hogy egy minőséget ad, hogy odafigyel, hogy vigyáz, evvel ugyanugy saját alkotásának tekinti ezt a házat. Azok a szakemberek, akik szeretik a szakmájukat, pontosan ugyanannyit keresnek ezeken a munkákon, mint bármilyen más munkán, tehát nem éri őket anyagi veszteség. A lényeg az, hogy rendesen meg van csinálva. Szóval nem kell azt elmagyarázni, hogy egy csempét tisztességesen sikba kell lerakni, hogy az ajtóknak csukódni kell, hogy egy csövet nem kell csomóra kötni ahhoz, hogy az ember elvigye a falon. Hát ezek apróságok, de lényeges részei egy otthonnak.

- Az Ybl-dij indokolásánál ott van, hogy a lakóépületek magas szinvonalu tömeg és térképzése mellett a környezet hasonló szinvonalu alakitásáért is kapta ezt a dijat.

- A legtöbb házamnál, ahol pénz hiján nem sikerült még befejezni a belsőt, hiányzik a butor, a burkolat, de igenis a külső részt, a kertet, a keritést megcsinálták. Nagyon sok ötletet lehet találni vagy megvalósitani bontott utburkolati köveknek a felhasználásával, vasuti talpfák felhasználásával, amit olcsón meg lehet szerezni.

- Ezt a képet mutatta, mondta, hogy sokan kinevették akkor, amikor ezt az apró - macskakő-szerü cz, ugye?

- Igen, macskakő.

- Kis kockakő, igen.

- Kis kockakövet hozta ide az udvarra.

- Hát ezt tulajdonképpen a szeméttelepről, vagy sintelepről hoztuk el. Gépkocsi lehajtóhoz, járdához, kerti kutorként egy rendkivül plasztikus, természetes anyag, amit kár lenne kidobni vagy a szemétben hagyni elveszni.

- Ez ugyanolyan jól illeszkedik a környezetébe, mint egy beton-felhajtó.

- Hát igen. Nagyon érdekes az, hogy egy megépült háznak a környezetében a többi ház is megpróbálja rendbe tenni a saját környezetét, és ez a városnak a képét, a hangulatát alakitja.

- Végülis akkor kultura teremtő ereje van.

- Mindig panaszkodom arra, hogy nincs épitészeti és nincs forma-kulturánk, hasonlitva sokszor életkörülményekhez. En ugy gondolom, hogy ezt a folyamatot valahol el kell kezdeni, törekedni kell rá, hogy az ember példát épitsen meg, és akkor ez a folyamat ez szépen elindul és előbb-utóbb önmagától kialakul.

- Amikor bemutatkoztunk egymásnak, az volt az első kérdésem, hogy vajon ön is saját tervezésü házban lakik?

- Hát tulajdonképpen egy emeletráépités egy meglévő házra-saját tervezésü és saját kivitelezésü.

- De még akkor a saját házig nem jutott - ugye?

- Én azt hiszem, nem is fogok, ez anyagilag azért egy kicsit megerőltető, mint amit egy épitésznek a tervezési munkáiból meg lehet oldani.

- Az Iparterv-nél dolgozik, tehát valóban az, hogy magánházakat tervez, ez mintegy mellékfoglalkozásnak bizonyult évekon át - ugye? Mert hiszen...

- Hát a köztudatban vagy az épitészeti köztudatban mellék tevékenységnek bizonyult. Én ezt legalább olyan értékes tevékenységnek gondolom, és örülök, hogy ez egyenranguvá vált, mert én nem hiszek abban, hogy egy épitész az otthoni rajzasztalánál másként áll a munkához, mint a munkahelyén.

- Most én arra gondoltam, hogy egy kicsit megfaggatom, hogy eddig mikot tervezett, vagy korábban miket tervezett. Már az Iparterv-nél, most arra gondolok.

- Ipari épületeket főleg, egy elég nagy gyártelepem van kint a Szovjetunióban, raktártelepeket csináltunk, üzem-

házakat, tehát gyakorlatilag ipari jellegü létesitményeket. Minden ipari épület más.

- De azt gondolom, hogy az iparteleknek is megvan a maga sajátos, furcsa esztétikája.

- Sajátos esztétikája, funkciója, minden esetben ujra kell átgondolni az egész épitészeti hozzáállást. Én ugy gondolom, hogy ez talán egy előny az épitész számára, mert ha valaki mindig lakóépületeket tervez, akkor egy idő után ehhez a méretrendhez szokik. Na most egy ilyen jellegü feladathalmaznál azonban más-más feladatokkal kerül szembe, tehát mindig ujitani kell.

- Azt hiszem, hogy méretekben nagyon különböző a két munka.

- Hát különböző, de közelitésében gondolom, hogy hasonló. Én egyébként hosszu évek óta az egyetemnek a lakóépülettervezési tanszékén lakóépületekkel foglalkozom, tehát mondjam azt, hogy egy kicsit hobbi is ez.

- Egy épitésznek bizonyára vannak álmai. Mit szeretne megépiteni? Most függetlenül az ebben a pillanatban reálisnak tünő lehetőségektől.

- Igen. Ez egy furcsa kérdés, majdnem ez volt az a kérdés, amire készültem és valahogy nem igy fogalmaznám ezt a kérdést, hogy mit szeretnék épiteni, mit szeretnék elérni. Nagyon régen egyetlen vágyam az volt, hogy amiket ezeknél a házaknál meg tudtam valósitani és én azt hiszem, a világon mindenütt ilyen formában épülnek a jobb épületek, hogy az épitész minden esetben az épittetőnek a legteljeskörübb képviselője, az épittetőnek a megbizottja, érdekképviselete, mert az épitész, miután ő tervezte a házat, a környezetet, ő tudja a legjobban megmondani azt, hogy abban a tervben az utolsó milliméterig mi foglaltatik benne. Én ugy gondolom, hogy itt a másirányu tevékenységemmel ezt nagyon nehezen lehet, illetve a legritkábban lehetett kialakitani, mindenféle más okoknál fogva. De arra is törekedni kellene, hogy egy ilyen megbizó és épitész közötti kapcsolat tudjon létrejönni minden más épitészeti feladat megoldásánál. Tulajdonképpen ez lenne, amit szeretnék elérni a további munkámban.

- Hát gondolom, hogy ez körülbelül annyit jelentene, hogy akkor minden épület olyan lenne egy épitész számára, mint egy önarckép.

- Hát inkább mint egy kedves gyerek. Az ember formálgatja vagy nevelgeti, és hát olyan lesz, amiben az ember örömet talál utána. Szóval nem lehet minden épületből csodát csinálni, ez teljesen érthető. De az adott körülmények

között a lehető legjobbat kell csinálni, én így gondolom.

– Novák János Y'l-díjas építésszel beszélgetett Nagy Izabella.

--------- ooo ---------

NOVÁK János fest.

(1822)

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének
műemlékei. Bp. OMvH, 1993 106

Történelmi döntés volt a latin betűs írás

Helyesírásunk is Európához köt

Élete folyamán mindenki kapcsolatba kerül a helyesírással. Azt is tudjuk, hogy a helyesírási szabályzatainkat az Akadémia bocsátja ki. *Fábián Pál* egyetemi tanárt, a most érvényben lévő helyesírási szabályzatunk egyik szerkesztőjét helyesírásunk múltjáról és jelenéről faggatom.

– Tanár úr, kérem, röviden foglalja össze a magyar helyesírás történetét!

– A magyar helyesírás a latin betűs rendszerek egyike, hogy az lett, az *Szent István* idejében dőlt el azáltal, hogy a római kereszténységet vettük fel, nem pedig a bizánci. A latin betűs rendszerekhez való csatlakozásunk legalább olyan nagy történelmi döntés volt, mint a honfoglalás. Ha úgyanis mi akkor a cirill írást vesszük át, akkor a magyarság most vallásilag és kulturálisan is a bizánci örökségen alapuló kelet-európai kultúrakörhöz tartozna, nem pedig a nyugat-európaihoz. Egyébként a mai helyesírás alapvető sajátosságai a XVI. század közepére már szilárdan kialakultak.

– Helyesírásunk milyen alapelvekre épül?

– A magyar helyesírás kezdetben az „úgy írjuk, ahogy mondjuk" elven alapult. A kiejtés szerinti írásnak ezt az elvét bizonyos esetekben keresztezi a szóclemzés elve, tehát: adok, te adsz (nem pedig „acc"). Helyesírásunknak ezért elkerülhetetlen nehézsége, lehetett ezzel a hagyománnyal szakítani.

– Elmondaná a véleményét az „ly" körüli bonyodalmakról?

– A XVI. században az „ly" helyén még általánosan egy „lj"-szerű hangot ejtettek, amely a palócoknál még ma is él. Ez a hang később „j"-re változott a keleti nyelvjárásokban és a köznyelvben. A Dunántúlon pedig „l" lett belőle, például a „góla", „király" szóban. Ám a helyesírás ragaszkodik az egykori hangjelöléshez. Az „ly"-t azért nem lehetett „j"-re változtatni, mert az sok érdeket sértett volna. Reform esetén mindenkinek, aki már tudott írni, át kellett volna rendezni az agyát és a kezét, hogy amikor leírja pl. az „olyan" szót, akkor ne „ly"-t, hanem „j"-t írjon. Ez nagyon nehéz lett volna! Változtatás esetén át kellene rendezni a könyvtárakat, újra kiadni a tankönyveket, kicserélni a cégtáblákat stb. Rettenetes anyagi és erkölcsi teher szakadna a nyakunkba egyetlen betű cseréje miatt.

– Nyelvészek körében mindenki részéről ennyire egyértelmű az elutasítás?

– Nem. Vannak olyan kollégák, akik néhányan azt vallják, hogy nem ejtjük az „ly"-t, tehát írjunk mindent „j"-vel.

– Nemzetközi összehasonlításban mennyire számít nehéznek a magyar helyesírás?

– A magyar helyesírás viszonylag a könnyű helyesírások közé tartozik. Csak persze – megismételten – a helyesíráshoz jó nyelvismeret is kell. Meg sok gyakorlás!

– Napjainkban milyen irányban mozog a magyar helyesírás?

– Helyesírásunk egyre inkább kezd hasonlítani a nagy európai nyelvekhez, amelyek nem változékonyak. Az olasz helyesírás Dante kora óta nemigen lett más. Az angol és a francia helyesírás is maradt több száz évvel ezelőtti állapotában. Az írásképnek nem feltétlenül kell követnie a kiejtésben bekövetkező változásokat, a kettő el is szakadhat egymástól. A nyelvjárásoknak az egymásra hatásából és keveredéséből kialakult egy irodalmi és köznyelvi norma, a helyesírás ezt rögzíti. Tehát bárki Győrben nyugodtan ejtheti goló, ut, tűz, viz, tanittó stb., de csak így írhatja le ezeket a szavakat: golyó, út, tűz, viz, tanító stb.

– Munkájukkal kapcsolatban kapnak negatív visszajelzéseket?

– Legendánál nem több az a panasz, hogy az „Akadémia gyakran változtatja a helyesírást". Ez nem igaz. A most érvényben lévő helyesírási szabályzat (a 11. kiadás) 1984-ben jelent meg, azóta csak változatlan lenyomatok formájában került a közönség kezébe. Ez a címlapon pontosan jelezve is van. Sajnálatos, hogy sokan nem elég figyelmesek.

Oláh Péter

NOVÁK János festő

1822 - Tihanyi főoltárkép

Hári Andrea: A tihanyi bencés apátság. Tihany, 1997 XII. + ill

megadása: gyűjtemény osztott katalogizálás módszerével.

→ Nemzeti Periodika adatbázis

(címek szerint rendezett)

eredetileg nemcsak a magyarországi könyvtárakban meglévő külföldi periodikumokat, hanem a magyarokat is fel akarták dolgozni

szei: 1, ISDS-adatok 2, állományadatok + lelőhelykód 3, tárgyszórendszer (OSZTAURUSZ)

gyűjtése: – cél- a könyvtárközi kölcsönzést is hozzá akarják kapcsolni.

gáltatás

Kisebb könyvtárak: gyűjtemény + szolgáltatás további bontás nélkül.

Nagyobb könyvtárak: gyűjtemény – törzsgyűjtemény

– különgyűjtemények (témakör, dokumentumtípus szerint tagolt)

Nevák János M.D.K.

KÖZTI

Dijazva a pályázaton / 35ooo Ft 6

Társtervező: Perczel Dénes- Domonkos Jenő-
Walther Gábor- Farády Mihály - Sznetirmai Sándor

Huszonhat ter érkezett a hévizi fürdő körszerüsitésére

Magyar Nemzet 1965. dec. 19. 3. 1.

M.D.K.

KÖSZÖNET

Dijazva a pályázatban \ 35000 Ft-ot

Társtervezők: Perczel Dénes- Domonkos Jenő-
Walther Gábor- Perlaky Mihály - Szmetiraski Sándor

Hozzájárult ter elkészett a bővített Turó Kötészet
részletéhez

Magyar Nemzet 1965. dec. 19. 3. l.

Nevál János M.D.K.

KÖZTI

Dijazva a pályázaton 35ooo Ft

Társtervező: Perczel Dénes- Domonkos J enő- Walther Gábor- Szentirmai Sándor- Farády Mihály

Huszonhat terv érkezett a hévizi tófürdő korszerüsitésére

Magyar Nemzet 1965. dec. 19. 3.l.

M.D.E.

Novák János építész

A Hévíz-tófürdő tervpályázaton díjnyert

35000 Ft-os II. díj

Társtervezők: Perczel Dénes, Domonkos Jenő, Walthier Gábor, Szentirmay Sándor

Magyar Építőművészet 1966/2. 2-5.l.

Novák János

hálószoba-tervek

Györgyi Kálmán: A keleti vásár iparművészete. Nagy. Iparművészet 1921. 35-38 l.

Novák Zanos

ötvös mas.

Mestre Schlager
Joachim Kassai.
5 évre szegödök 1783.
jan. 15. felszab.
1786. ápr. 13.

Mihalik Józef. Kassavidéki
ötvösjegyek tudomás. Szent
1900. 327 l.

Paál László

festő.

sz. 1846. megh. 1879.

NOVÁK JÁNOS, csutorásmester

A veszprémi Csutorás mesterek névsora 1722-1891

102.-Novák János: Első adat 1861
Utolsó adat 1871
Remekel/beáll/ 1861

259.old Szárazpénz

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

NOVÁK JÁNOS, csizmadiamester

Győrött az atyamesterek általában a jómódu,több legénnyel dolgozó iparosok közül kerültek ki.-1848-ban pl. Novak János csizmadiamester két legényt foglalkoztatott. 287. old

BALÁZS PÉTER: A céhrendszer problémái Győrött a XIX. század első felében 279. old.

ARRABONA, A Győri Xantus János Muzeum Évkönyve, 17. Győr. 1975.

NOVÁK, Johann Römisch

1722 - Barin, Pastéj

An 1997/1-3. 222.

erkély alján
ablakai alatt
én kerubfejes
hőstettének
vid, másfelől
, párkánya s
ás. Az erkély
karyatidák. A
. 1636.
ől, járomíves
l tagolva. Az
908-ban XV.
Ezek ma a

NOVÁK József festő, művészeti

Szt. László tpl. 1908

Péter I. László: Nagyvárad
római katolikus templomai.
Nagyvárad, 1992. 57.

Novák Jenő M.D.K.

A magánerőből épülő lakosokra kiírt tervpályázaton díjazva III. díj

Társtervező: Bertalan Sándor, Gáspár Ferenc, Szabó Ferenc

Magyar Építőművészet 1967/4. 8-9.l.

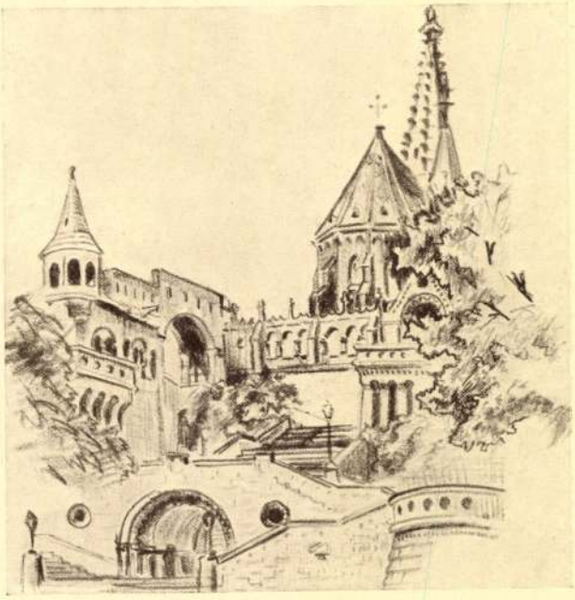

GORONDY-NOVÁK JENŐ
akadémikus ceruzarajzai.

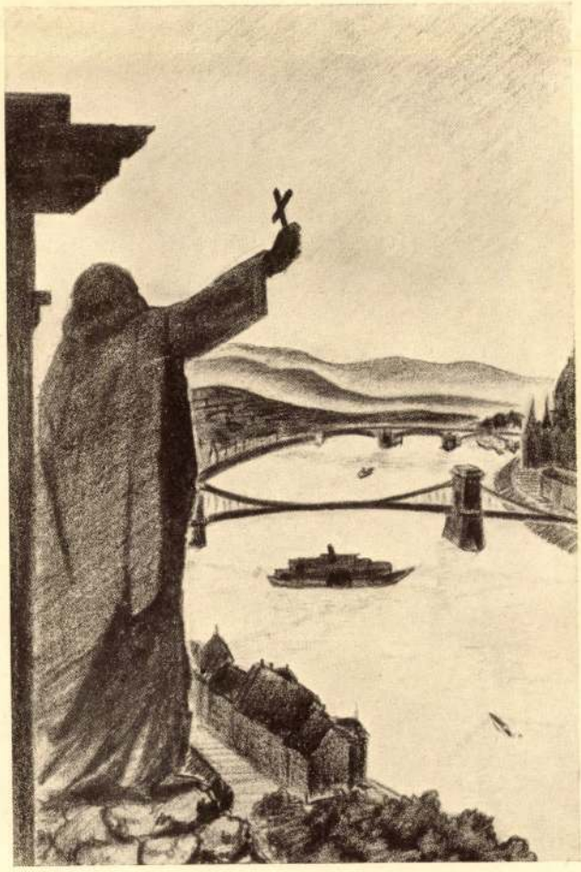

Ludovikás Levente
1935. XIV. évf.

~~Goronty~~ Novák Jenő

K

Novák József

soproni festő

Lásd okv.

Soproni Hirlap

1938. jun. 5.

Csatkai Endre dr.:

Novák János soproni festő Széchenyi István vizsgáztatója.

233. l. (Scarsellino.)

SCHIAVONE, ANDREA (velencei festő, 1522—1563 körül)

Krisztus Pilátus előtt

Vászon, olaj, 124×200 cm.
Közeli változata a párisi Louvreban.
Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 3. lap. (Schiavone.) — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 238. l. (Schiavone.) — Lepold—Lippay 55. l.

SCHIAVONE, GREGORIO (páduai festő, működött 1440—1470 között)

Madonna angyalokkal, Sz Ferenccel és Sienai Sz Bernardinnal.

Fa, tempera, 47×34 cm.
A Bertinelli gyüjteményből.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 677. l. — Maszlaghy II., 86. szám. — Lepold—Lippay 55. l.

SIENAI FESTŐ, XIV. század

Triptichon. Középen: *Madonna Jézussal és két szent nővel.* Szárnyakon felül: *Angyali üdvözlet,* alattuk baloldalt: *Remete Sz Antal és Sz Lőrinc,* jobbról: *Sz Pál és Assisi Sz Ferenc.* Alul: *Ave Maria Gratia Plena.*

Középkép csúcsos felső záródással, fa, tempera, középkép 33×17, szárnyak 35×10 cm.
Sienából. A kölni Ramboux és az Ipolyi gyüjteményből.
Restaurálta Endrődi Sebestyén, 1923.

Novák József

festő

1896 – 1901

Érmiek 1930. 86 l.

Novák József

Dr. Feszl Hugo ontott plakettje (1921)

Dr. Hudacsek József ontott plakettje (1921)

Dr. Kaszper károly ~~...~~ ontott plakettje (1920)

Dr. Lehotay Károly ontott plakettje (1921)

Dr. Maixner János ontott plakettje (1921)

Numizmat. Kösl 1921. 49–51. l.

Giotto II 22, 23

1904. VII. 8.

Győr.

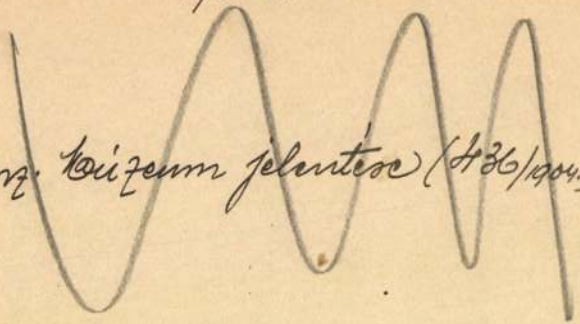

Nemz. Múzeum jelentése (436/1904.)

Novák József

400 k. állam-
segély

Kőtimisk

1901/2

28. l.

Budapest III. ker. ág. h. ev.
egyhár népkl. X. 220.

.....

.....

.....

Vonatkozással.....hó....-

.....sz.alatt kelt előterjesztésér

értesitem Czimet, hogy a vezetése alatt

ló muzeum és könyvtár 191 évi müködésé

és állapotáról szóló jelentést a Muzeumo

és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége

váhagyólag tudomásul vette.

H.t.

Novák József

Csendélet (vadász)

Rep.

Történik 1902/3. 25. l.

~~Alsóhámosi telet~~ ~~VII. 148.~~

Novák Nádas József

119 Tájkép tempera 100.—

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jún

kellett folytatnia. Szive szerint való vol
megszorkantyúzta a lovát megtánadta a
rohammal áttörték, megzavarodva és s
maga Porus és az elefántok körül. Az ag
a vadállatokra. Ezek sebeik miatt felinger
ormányukkal ragadtak meg és szolgáltatták

Novák József

150 ft államsegély

Értimisk 1897/98.

38. l.

150 ft államsegély

Értimisk 1898/99. 34. l.

300 K. államsegély

Értimisk 1899/1900. 39. l.

400 K államsegély.

Jeleseredménnyel

végbiz. nyert.

Értimisk 1900/1901. 23. l.

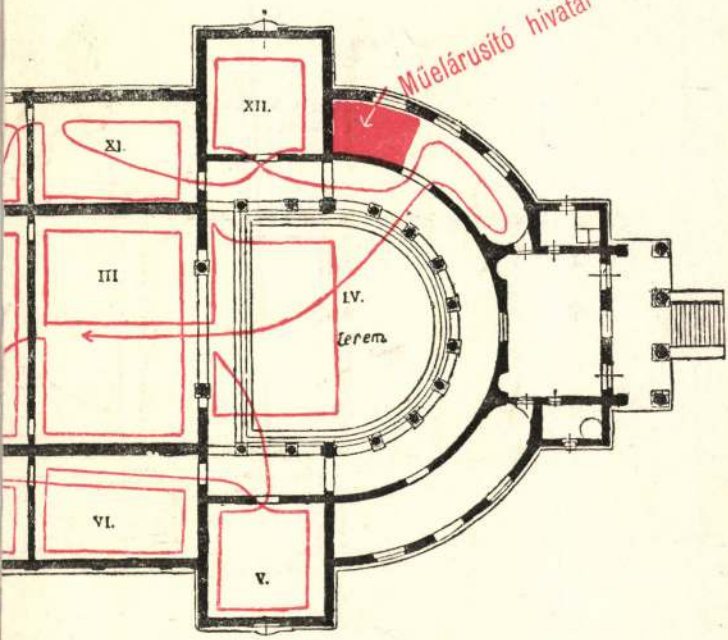

czélszerűbb
követni.

Novák József

a Metropolitan Opera
díszletfestője 1901-
ben végzett Budapes-
ten.

Tóth Geiza: Ipar-
minvészeink New-
Jorkban. Magyar
Iparminvészet 1922.

65. l.

Novák József

a newyorki Metropolitan zinház első diszletfestője.

Magyar Iparmüvészet

1922. 34. l.

Novák József

Ornamentális rajz.

Repr.

Magyar Iparművészet

1897/98. 378. l. (Az Iparművészeti Iskola kiállítása.)

Kedves Ensike

Novák József

polg. isk. rajztanár

Budapest

Értesítő 1910/11. 7. l.

Almássy

Mellig, hétnyolczad balta.
s arcza leberetvált. Fehér nyakk
nya s prémes bekecse barna s
Olájfestés rászonra, méré
Vétetett 1891. julius 1-jen Steiner
Ára 3 frt (109/91 No 1.) — Kifi 2
1892. I. 2-án (41/92). — Az elszám
1892: VII. 20-diki 26716 sz. leirat (

Novák József „festő"

A nagyváradi szent László templomot 1908-ban festették ki Fraknói Vilmos püspök. A falképeket Túry Gyula, a dekoratív díszítést Novák József festette.

A festményekhez méltó a templom új ornamentális kiképzése. A hajó falai vörösbarna, itt-ott lilás árnyalatban vannak márványozva. A boltozat homorú süvegei zöldes-kék alapon aranybrokát díszítéssel borítva; a lenyúló boltívek ellenben fehéres világoszöld tónusban vannak festve gazdag barokkstílű cartuche és korinthusi lombdísszel. A világos tónus, melyben a mennyezet ornamentális kiképzése tartva van, valósággal levegőssé teszi, optikai hatásban magasabbra emeli a templom mennyezetét. Az ornamentális részt *Novák* József, jeles fiatal iparművész festette, a ki tanulmányait a Budapesti Iparművészeti iskolában végezte.

Némethy Gyula dr.: Túry Gyula nagyváradi falképei. Vasárnapi Ujság. 1909. 69. l.

Novák József

MAGYAR MŰVÉSZET

1930. 467

fajai

Az ország lakosai sz

aktiv

passiv

♂ bel.

♂ kül.

forgal

szárá

vasut
orszagu
stb
faja :
karavá
kereske

Novák József

iparművészeti rajzoló

Vérfest. osztály

3 hónap, Jeles

Iparrajziskola 1904

VÁC

Rókus-kápolna

Árvay J: Vácz város. VV 1865, 631 l.

Novák József

1902 iparostanonciskola
polg. isk. képesítés.

Ferképzomfoiskövk

118 l.

váló méltatója. Összefoglaló könyvet írt a flandriai művészet történetéről, amely több nyelven jelent meg.

ROPS, *Félicien*, belga festő és grafikus, * Namur 1833. † Essoyes 1898. Eleinte jogi pályára készült, de csakhamar abbahagyta jogi tanulmányait. Először karikatúráival tűnt fel, de a legkiválóbbat rézkarcaival érte el, melyek technikáját teljesen uralta. Bámulatos szorgalommal kutatta a rézkarc összes technikai lehetőségeit és egyaránt jártas volt a hideg tű, vernis mou, aquatinta minden fortélyában. Fantáziája kifogyhatatlan volt és különös démonikus erővel ábrázolt erotikus tárgyakat. Gúnyos, szatirikus lapjai némi rokonságot tartanak Goyával, Breughellel és a régi flamandokkal. Értékes munkája a Diaboliques és Sataniques c. két sorozat, valamint nagyszámú könyvcímlap, melyeket megrendelésre készített. — Irodalom: *Ramiro*, Catalogue descriptif de F. R. (1894). C. *Lemonnier*, F. R (Párizs, 1908). *Huysmans*, F. R. et son oeuvre (1896). *Kahn*, F. R. et son oeuvre (Párizs, 1906). *Blei*, F. R (Berlin, 1906). *Dubray* (Párizs, 1918). *Exsteens*, L'oeuvre gravé et lithographie de Félicien R. (u. o., 1925). *Conrad*.

RORITZER, délnémet építészcsalád a XV. sz.-ban. R. *Konrad* és fia. *Matthias*, főleg a templomépítés terén alkottak maradandót. Az ő művük a nürnbergi Lorenzkirche szép szentélye s a regensburgi dóm gazdag, késői csúcsíves formákban épült nyugati homlokzata. Matthias-szal, aki „Über der Fialen Gerechtigkeit" címen építészeti művet is adott ki, később Münchenben találkozunk, ahol a Frauenkirche építésénél szerepelt mint szakértő.

ROSA, *Salvator*, tkp. *Salvatore di*

Nowak Josef

Lechnicz. T. 5949.

A vár kapuján át, a mely fölött szarvasfej van, [illegible] épületekre látunk, melyek fölött a tornyok uralkodnak, oldalt balról facsoport köti le figyelmünket. Felirata félmagasságban jobbra:

Schloß Lechnich

fölül balra: V.
jobbra: 123.
jelzése: Professor Schmidt dir:
Josef Nowak fec.

Kny., mér. a papirosnak 93.2: 65.2 cm.

140-95

NOVAK JÓZSEF, térképész, /1857/

ULBRICH könyve II.részében Burgenlandi és környező államok községi térképei,legtöbb 1770 után.Sok eredeti kéziratos,szinezett kataszteri térkép,sok a III.katonai felmérés 1:28.800-as méretarányához igazodik.A térképek szerzői legnagyobbrészt magyarok,igy Novak is. 289.old

BENDEFY LÁSZLÓ: Karl Ulbrich: Allgemeine Bibliographie des Burgenlandes 287.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz . Szombathely

Novak József

bajai ácsom és kül-
tanácsos ujra épitette [
bajai belvárosi rk.
pléb. templom torony
sisakját 1841-ben.

Rapcsányi

231. l.

[az 1840-ben légett

Novák József

ácsmester

l.

Zádor – Rados

Zig. l.

NOVÁK, Jozef: Nezvyčajná exposícia.
= Museum, 30. 1985, 3. 63-64.

Trenčianske múzeum Trenčín

Trenčianskeho Múzeum

Trenčiansky vás kapitánskych cimerei c. kill
1985, Trenčín Múzeum

Erby majiteľov, držiteľov a kapitanov
ľov
Trenčianskeho hradu, 1985.

ol a gyereklétszám csökkenése távlatokban
terme szabadul fel.

osztályba, ugyanakkor a kimenő nyolcadik

)0 körüli beiratkozó első osztályossal szem-
267 gyerek kerül ki az iskolából.
)en is.

saját adatai szerint a jelenleg beiratkozott
yermek.

át vállal arra, hogy azok a tanulók, akik az
be tanulmányaikat.

„Régiók találkozása":
Partium, Erdély és a Felvidék a Budai Várban

Magyar Kultúra Alapítvány
1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
Tel: (36-1) 224-8100
Fax: (36-1) 375-1886
E-mail: mka@mail.datanet.hu
Honlap: www.mka.hu

SZÉKELY HÁZ

Budapesti Székely Ház
1074 Budapest, Csengery u. 15.
Tel: (36-1) 322-2240
Fax: (36-1) 322-1080

MEGHÍVÓ

A **Magyar Kultúra Alapítvány**

tisztelettel meghívja Önt és Barátait

a Királyhágómelléki Református Egyházkerület

„Lázadó Krisztus" című, József Attila kötetének,

a Lilium Aurum Kiadó

„Én ámulok, hogy elmúlok." Felvidéki szerzők József Attilához címzett írásai könyvének

bemutatójára

és

Novák József

marosvásárhelyi képzőművész

„Erdélyi történelmi címerek és pajzsok" című kiállításának

megnyitójára.

(Megtekinthető június 17-ig.)

Időpont:
2005. május 24. (kedd) 18 óra

Helyszín:
Magyar Kultúra Alapítvány
1014 Budapest, Szentháromság tér 6.

A kiállítást megnyitja és a köteteket bemutatja: Dr. Pomogáts Béla,
irodalomtörténész, az Anyanyelvi Konferencia és az Illyés Közalapítvány elnöke.

„Láttam, Uram, a hegyeidet,
s olyan kicsike vagyok én..."
(József Attila: Isten)

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma *József Attila* (1905-1937) születésének 100. évfordulóját emlékévnek nyilvánította. A Reformátusok Lapja, a Magyar Kultúra Alapítvány és a Magyar Népfőiskolai Collegium közösen csatlakozott a programhoz; felhíva a figyelmet József Attila istenes verseire. Kértük az olvasókat, írják meg, hogy a költő melyik istenes verseit ismerik és hogyan értelmezik a választott költeményeket.

Mostani könyvbemutatónkra külön szeretettel hívjuk mindazokat, akik válaszoltak kezdeményezésünkre.

Estünkön közreműködnek a Magyar Népfőiskolai Collegium József Attila szavalóversenyének díjnyertesei.

* * *

Novák József képzőművész Marosvásárhelyen született, 1956. március 23.-án. Szülővárosában elvégezte a Képzőművészeti és Építészeti Líceumot, majd Kolozsváron a Képzőművészeti Akadémia Design-Ipari Formatervezés Szakát. Munkáival Erdély 1000 éves múltját, történelmét idézi fel.

A kiállítás megrendezését a Budapesti Székely Ház támogatja.

MDK

Novák József

Magyar iparművészek New-Yorkban. Magyar Iparművészet 1922. 34.l.

MDK

Novák József Lajos

A kilenc isten gopurája, vf.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 56.l.

TENGERPART

NOVÁK JÓZSEF LAJOS
RAJZA

V.
Művészet
1914.

célú kiállítás bezárása után Társulatnak a Fészek művészklub kertész-utcai helyiségében — melyet a vezetőség a legnagyobb előzékenységgel bocsátott rendelkezésre e célra — Karácsonyi Vásárt rendezett, mely december hó 7-én nyílt meg. A Vásáron 300 koronánál nem nagyobb értékű, szerényebb igényű művek vannak kiállítva, melyeknek eladási ára, nem úgy mint a jótékonycélú kiállításon, a művészisegítő-alapot, hanem magát az eladott mű szerzőjét fogják megilletni. Ösmerve társulatunk tagjainak és a művészet barátainak művészeink iránt mindenkor tanusított szeretetteljes odaadását, reméljük, hogy ennek a Vásárnak anyagi sikere se fog elmaradni.

ADATOK MŰVÉSZETÜNK TÖRTÉNETÉHEZ

BERNHARD RUDOLF. A mult század elején — 1814-ben — született ez a rendkívül érdekes művészegyéniség, akiben az akarat, ambició kitartás olyan izmos harmóniában volt együtt, hogy lehetővé tette, hogy mindannyiszor keresztül törje az életnek azokat a rettenetes béklyóit, amelyet a sors mostohasága nem csupán művészetének szárnyalására, hanem a szó legridegebb értelmében vett struggle for life-jára rakott.

Apja huszárőrnagy volt. Még egészen kis fiu volt, amikor apjával együtt elkerült szülővárosából, Károlyvárról. Az akkori idők háborús viszontagságai egy csehországi városkába helyezik a fiú szüleit; apja huzamosabb ideig marad itt őrségével s hogy fia neveléséről gondoskodjék, az ottani iskolába adta be. Már itt, az iskolai években, kezdett kibontakozni a kis fiuban művészi hivatottsága. Az iskolában, ha észre nem vették, folyton rajzolgatott, a többiek nagy örömére. Ezek az iskolai papirok azonban nem elégítették ki igényeit. Amint kitette lábát az iskolából, maga mellé vévén «megbizhatóbb» iskolatársait, bekalandozta velük a félreesőbb utcákat. Amíg ezek «őrséget» álltak, hogy meg ne lepje a kis Rudolfot egy-egy váratlan jövevény: előszedte festékjeit s nagy mázolással diszítette tele a házak falait. A városka lakói boszankodtak is eleget, amikor házaik falát mindenféle állati és emberi figurákkal látták bemázolva. Egyikén egy dühös oroszlán diszlett, a másikan majmok ugráltak, a harmadik épület falán megriadt embert hajszoltak a farkasok. A városkában lassan hire terjedt, hogy valaki — elég óvatosan — sorra telepingálja a házak falát. A kis «művész»-t egy napon egyik cinkostársa elárulta tanítójának s azon a napon vége is szakadt ennek a kedvtelésnek. Bernhard maga beszélte el később Bécsben egyik barátjának, hogy azt a verést, amelyet tanítójától kapott az iskolában, soha sem felejtette el. A kis Rudolf akkor még tíz éves sem volt. Ez a büntetés azonban nem riasztotta el a kis Rudolfot; már akkor feltette magában, hogy művészi pályára indul. Apjának meg is említi, hogy nem akar tovább tanulni s adják valamelyik művész mellé tanulni.

Rá se hederítenek fiuk szavaira, de amikor a kis Rudolf nap-nap után kérleli apját, mégis szóba állanak vele. Letérdepel a szigorú katonaapa elé s úgy könyörög előtte, hogy vegyék ki az iskolából, mert különben megszökik. Szobrász akar lenni mindenáron. A hosszas könyörgésnek meg is lett az eredménye. Bernhard kiveszi fiát az iskolából s amikor a kis Rudolf örömtől sugárzó arccal áll apja elé, szigorú hangon tudtára adják, hogy Bécsbe küldik valamely hasznos mesterség elsajátítására. Ha nem akar tanulni, legyen belőle mesterember, de a művészetről, erről a hóbortról tegyen le. Másnap már Bécsbe is viszik a tizennégy esztendős fiút. Egy pallérhoz adják s Rudolf keserű könyek között végezi a neki adott munkát. Szülei segítik is s már örülnek, hogy sikerült fiuk fejéből a hóbortos terveket kiverni, amikor egy napon levelet kapnak a bécsi pallértól, hogy Rudolf szó nélkül ott hagyta mesterségét s egy képfaragóhoz állt be inasnak. Apja, akit mód fölött felingereit fia merészsége, elhatározza, hogy leveszi kezét Rudolfról s szavának is áll. Megszakít vele minden érintkezést s a kis fiú egészen magára marad.

Bámulatos módon érik meg egyszerre a kis fiuban az önállóságra való hajlam Valami vak fanatizmus él ebben a még akkor nem is 12 esztendős gyerekben. Hogy éhen ne pusztuljon, szabad óráiban pincérnek áll be egy korcsmároshoz, ahol élelmet és lakást kap. Nappal dolgozik, hogy ambicióját kielégíthesse, este meg

MDK

Novák József Lajos

Patak partján c. rajzának reprodukciója.

Művészet, 1910.évf. 420.lap

MDK

Novák József

Résztvett a kassa-oderbergi vasút kassai üzletvezetőségi palotájának szobrászmunkáiban.

Cikk: A kassa-oderbergi...

Épitő Ipar - Épitő Művészet, 1917. jun. 3. 137. lap

MDK

Novák József Lajos (Torbagyi)

Felhők a Balaton felett, szines tollr.
Berényi partrészlet, " "
Balatoni fürdőzők, " "
Fürdőzők a Balatonon, " "
Balatoni felhők, " "

A Balatoni Társaság II. Kiáll. Kat.1924.
Nov.29.-Dec.8. 17.lap

MDK

Novák József Lajos

Dekorativ tájkép. Szines tussrajz.
Gynthiana. " "
Patak partja. " "
Szövegdiszitések. Tussrajzok
Szövegdiszitések. "

KMT 1907. tav.kiáll. 31.1.

Novák József Lajos MDK

A Bélém-kolostor, tus

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Novák József Lajos MDK

Trasimenosi részlet, tus

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Novák József Lajos MDK

Magános szikla, tus

Scylla és Caribis, tus

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Novák József Lajos MDK

Magány, toll

Mücsarnok 1912.Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell- és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

MDK

Novák József Lajos

A kilenc isten gopurája.Vizf.

Képzőm.Társ.1909/10.téli kiáll..kat. 56.1.

MDK

Novák József Lajos

Magyar Iparmüvészet 1911. 228.l.

Novák József Lajos MDK

Végbeli vitéz, tus

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

BACHER A. G.

MŰBÚTOR-, PORTÁL- ÉS ÉPÜLETASZTALOS ÜZLETE, BUDAPEST, VÖRÖSMARTY-U. 34/A.

ELVÁLLAL MINDEN E SZAKMÁBA VÁGÓ MUNKÁKAT, LAK-, ÉS ÜZLET-BERENDEZÉSEKET, IRODA-, ELŐSZOBA- ÉS KONYHABERENDEZÉSEKET. JAVÍTÁSOKAT GYORSAN ÉS PONTOSAN ESZKÖZÖL. — KÖLTSÉGVETÉSEKKEL, VALAMINT RAJZOKKAL KIVÁNATRA KÉSZSÉGGEL SZOLGÁL.

KISS JÓZSEF

MŰBÚTOR-ASZTALOSMESTER, BUDAPESTEN, VIII. KER. KISFALUDY-UTCA 38. SZÁM. ELVÁLLAL TELJES LAKBERENDEZÉSEKET MINDEN STILBEN A LEGEGYSZERŰBBTŐL A LEGFINOMABB KIVITELBEN.

LINDTNER JÁNOS
MÁZOLÓ-ÉS BÚTOR-FÉNYEZŐ-MESTER

BUDAPEST, IX. KER.,
TOMPA-UTCA 14.

AJÁNDÉKTÁRGYAK: MŰVÉSZI BRONZOK, FESTMÉNYEK, MÁRVÁNYOK, DÍSZBÚTORKÁK, TELJES LAKÁS-BERENDEZÉSEK. AZ IGAZSÁGÜGYI MAGY. KIRÁLYI MINISZTERIUM KASSAI IPARISKOLÁJA BŐRDÍSZMŰ-, BŐRÖNDÖS- ÉS FAIPAR ÁRÚINAK ÉS A HERENDI PORCELLÁN-GYÁRNAK EGYEDÜLI ELÁRUSÍTÓI.

URÁNIA R.T.
KIGYÓTÉR 1 SZÁM
BUDAPEST, IV.

KITÜNTETVE A MILLENNÁRIS KIÁLLITÁSON ÉS MILÁNÓBAN

MLINEK ADOLF

MŰÖTVÖS :: BUDAPEST, VI. KER., HUNYADI-TÉR 10., II. UDV. KÉSZÍT ARANY-, EZÜST-, BRONZ-IPARMŰVÉSZETI ÉS DÍSZTÁRGYAKAT, ZOMÁNCOS CÍMEREKET, EGYHÁZI SZEREKET, SPORT- ÉS EGYÉB DÍJAKAT, PONTOS ÉS SZOLID KIVITELBEN, JUTÁNYOS ÁRAKON

KITÜNTETVE A MILLENNÁRIS KIÁLLITÁSON ÉS MILÁNÓBAN

NOVÁK JÓZSEF

SZOBRÁSZ :: MŰTEREM: VII. KER., AMAZON-UTCA 8. SZ. : TELEFON. KÉSZÍT: ÉPÜLET-HOMLOKZAT, STUCCO-MENYEZET, KŐ-, MŰKŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI MUNKÁKAT MINDEN STYLNEMBEN

Magyar Iparművészet
1910. 8. szám

Vasszerkezetek, mű- és épületlakatosság, kereskedelmi vasalások, szabadalmazott görredőnygyár.

LEPTER JÁNOS

Budapest, X., Asztalos Sándor-út 16.

Különlegességek: tetőszerkezetek, vashidak, vaskémények, ívlámpás vezetékoszlopok, díszes vasrácsok és vaskapuk stb. Telefon 55–22.

MOLNÁR LAJOS

MŰASZTALOS BUDAPEST, IX. KERÜLET, TÜZOLTÓ-UTCA 27/A. SZ. BÚTOROK MINDEN STÍLBEN MODERN PORTÁLOK, ÜZLET- ÉS IRODA-BERENDEZÉSEK.

RÁKOS MANÓ SZOBRÁSZ

BUDAPESTEN, VII., BÁLINT-UTCA 9. SZÁM. ARÉNA-ÚT ÉS THÖKÖLI-ÚT MELLETT.

Készít mindennemű gipsz-, kő-, műkő-, stuccatur, Rabitz- és műmárvány-munkákat. Ajánl mint különlegességet: stucco-mennyezeteket. Telefon 75–60.

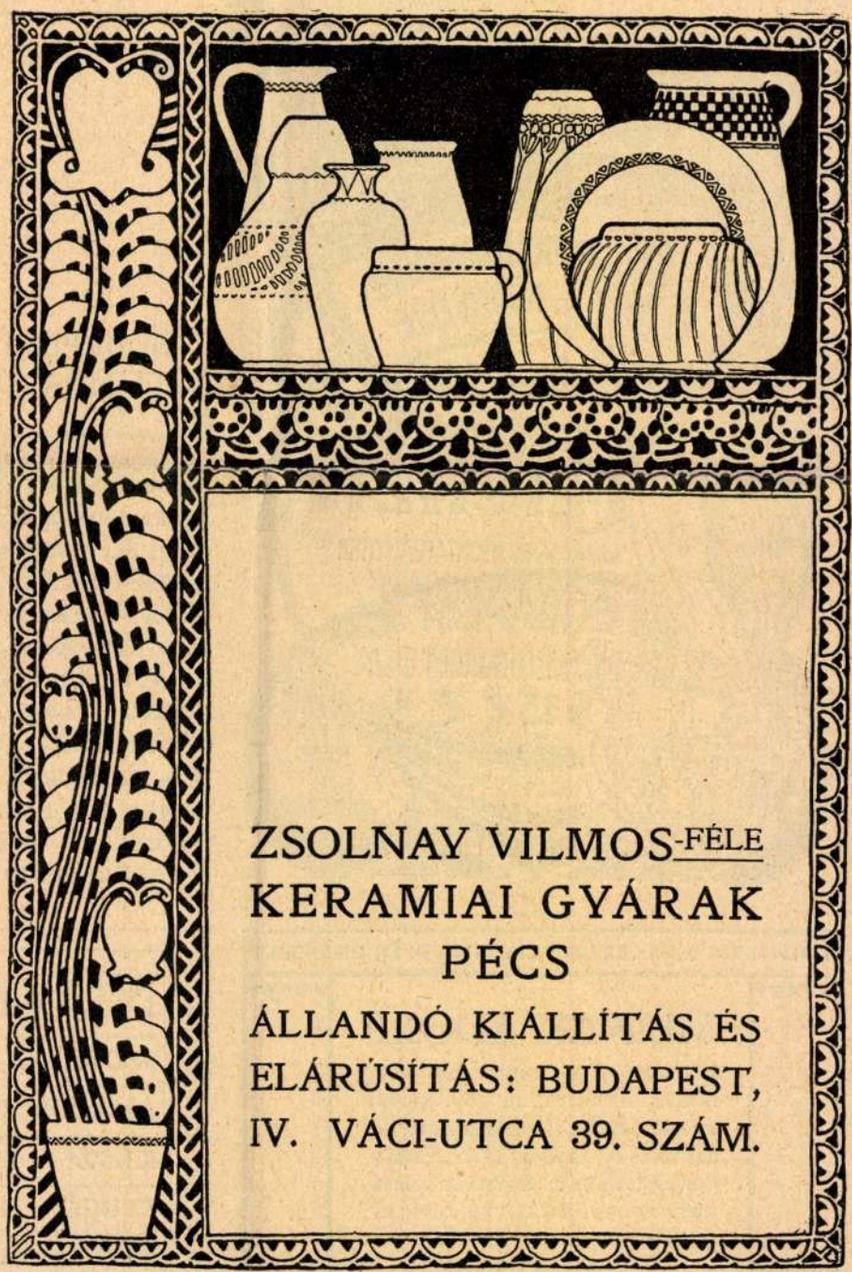

ZSOLNAY VILMOS-FÉLE KERAMIAI GYÁRAK PÉCS

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS ÉS ELÁRUSÍTÁS: BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 39. SZÁM.

BURÁNYI GYULA

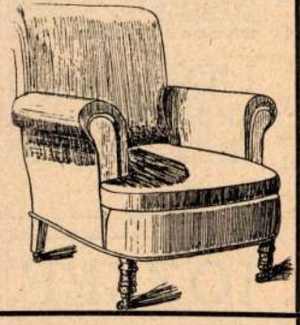

KÁRPITOS ÉS DISZÍTŐ BUDAPEST, VII., NEFELEJTS-U. 17. ELFOGAD MINDENNEMŰ KÁRPITOS- ÉS DISZÍTŐMUNKÁT ÉS TELJES LAKBERENDEZÉST

HIRDETÉSEK FELVÉTETNEK A TITKÁRI HIVATALBAN, BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 33.

KUNZ JÓZSEF ÉS TÁRSA
CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLL., SZERB KIR. UDV. SZÁLL., BUDAPEST, V., BÉCSI-U. ÉS DEÁK FERENC U. SAROK. ALAPÍTVA 1802-BEN. FEHÉRNEMŰ, MENYASSZONYI KELENGYÉK, VÁSZON, ASZTALNEMŰ, KÉSZ FEHÉRNEMŰ, FÜGGÖNY, ÁGYTAKARÓ, ÚRI ÉS NŐI DIVAT.

KISS JÓZSEF
MŰBÚTOR-ASZTALOSMESTER, BUDAPESTEN, VIII. KER. KISFALUDY-UTCA 38. SZÁM. ELVÁLLAL TELJES LAKBERENDEZÉSEKET MINDEN STILBEN A LEGEGYSZERŰBBTŐL A LEGFINOMABB KIVITELBEN.

HIRDETÉSEK
FELVÉTETNEK A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT TITKÁRI HIVATALÁBAN, BUDAPESTEN, IX. KER., ÜLLŐI-ÚT 33. SZ. ALATT.

ALAPITTATOTT 1861.
MACHER ÉS ROSZNER
TELEFON 37-63.
SZÁLLITMÁNYOZÁSI ÉS VÁM-KEZELÉSI IRODA BUDAPEST V. BÉLA UTCA 4.
AZ ORSZ. M. KIR. IPARMŰVÉSZETI MUZEUM ÉS AZ ORSZ. M. KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT HIVATALOS SZÁLLITÓI. MŰTÁRGYAK SZAKSZERŰ CSOMAGOLÁSA ÉS SZÁLLITÁSA A BEL ÉS KÜLFÖLDRE.

NOVÁK JÓZSEF
SZOBRÁSZ :: MŰTEREM: VII. KER., AMAZON-UTCA 8. SZ. : TELEFON.
KÉSZÍT: ÉPÜLET-HOMLOKZAT, STUCCO-MENYEZET, KŐ-, MŰKŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI MUNKÁKAT
MINDEN STYLNEMBEN

FISCHER EMIL
cs. és kir. udvari és kamarai szállító, porcellán és majolika gyáros. IV., Bécsi-utca és Kristóf-tér sarok.
Iparművészeti újdonságok és magyar különlegességek. Gyár: Üveg-utca 9. szám.

Magyar Iparművészet
1911. 1-7.

FORGÁCS ÉS KOHUT

EZÜSTÁRÚGYÁRA BUDAPEST, IX., KNEZITS-UTCA 12. GALVANIZÁLÁS ÉS GALVANOPLASTIKAI MŰINTÉZET, FÉMNYOMÓSÁG, ÉRCÖNTŐDE, CSISZOLÁS, STB.

JAVITÁSOKAT ELFOGADNAK | TELEFONSZÁM 150—61

BÖHM BÉLA

:: kárpitos és díszítő :: Budapest, IX., Üllői-út 29, (a Klinikával szemben). Telefon 67—34. Elvállal minden a kárpitos és díszítő szakba vágó munkát. Speciálista angol bútorok készítésében.

TELJES LAKÁSBERENDEZÉSEK.

GELB M. ÉS FIA BUDAPEST

CSÁSZ. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓ BUTORGYÁROS KÁRPITOS ÉS DISZITŐ-CÉG. GYÁR ÉS MINTATERMEK

VIII., NAGYTEMPLOM-U. 17

EHRENWALD ALADÁR

KÁRPITOS ÉS DISZÍTŐ BUDAPEST, I. KER., FEHÉRVÁRI-ÚT 51. SZ.

Elvállal bármi néven nevezendő kárpitos- és díszitő munkát, úgyszintén különleges bőrmunkákat.

A jobb a jónak ellensége. Pártoljuk a hazai ipart! Nappal tökéletes karosszék! Éjjel tökéletes ágy! Szopper-féle szabadalom,

ágygyá szétnyitható zsöllye

Magy. szab., S. 5051. sz.

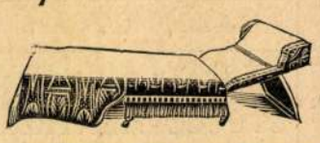

Szép kivitel. Olcsó ár mellett tartós. Páratlanul takarékos. Páratlanul kényelmes. Egyszerű a kezelésben. Remek butordarab. **Látható és megrendelhető a városligeti iparcsarnokban lévő állandó butorkiállitáson**, valamint a feltalálónál: **Szopper Henrik kárpitosmesternél Budapest, VI., Ó-utca 11.** Elvállal mindenféle kárpitosmunkákat jutányos áron.

MDK

Novák József Lajos, rajztan.jelölt.

gyüjteményéből közöl e füzet két érdekes rajzot.

Népművészeti rajzok gyüjtése.

Magyar Iparmüvészet. 1907. 49.l.

Novák József Lajos MDK

Patak partja, sz. tus.

Szivegdiszitések, tusrajzok I-I[1].

Mücsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Novák József Lajos MDK

Szövegditzsitések, tus

Rosmersholm, sz. tus

Dekorativ tájkép, sz.tus

Gynthiana, sz.tus
Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

MDK

Novák József Lajos, graf.

Magány. Tollrajz.

Műcs-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Pszt..fest.Egyes. és Graf. Egyes. -nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 43.l.

307.

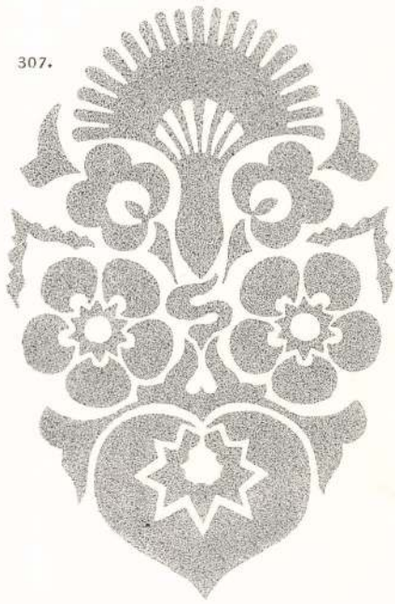

308.

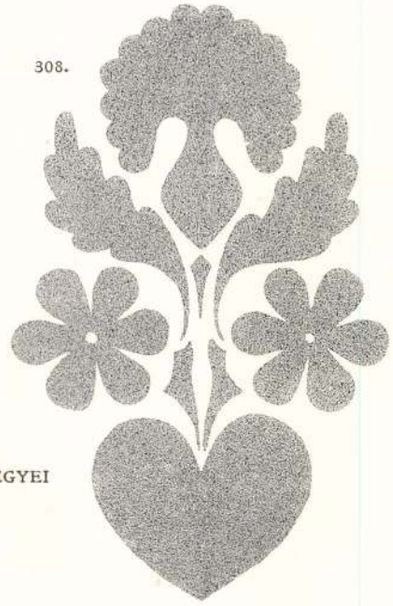

307—308. NÓGRÁDMEGYEI SZŰRDÍSZÍTÉSEK BŐRBŐL.

APPLICATIONS EN CUIR.

309.

309. VETETT CSIPKÉK.
DÉKÁNI ÁRPÁD RAJZAI NYOMÁN KÉSZÜLTEK AZ IDEI SZÜNIDEI CSIPKEVERŐ-TANFOLYAMON.

DENTELLES ; TRAVAIL AU FUSEAU.

310.

311.

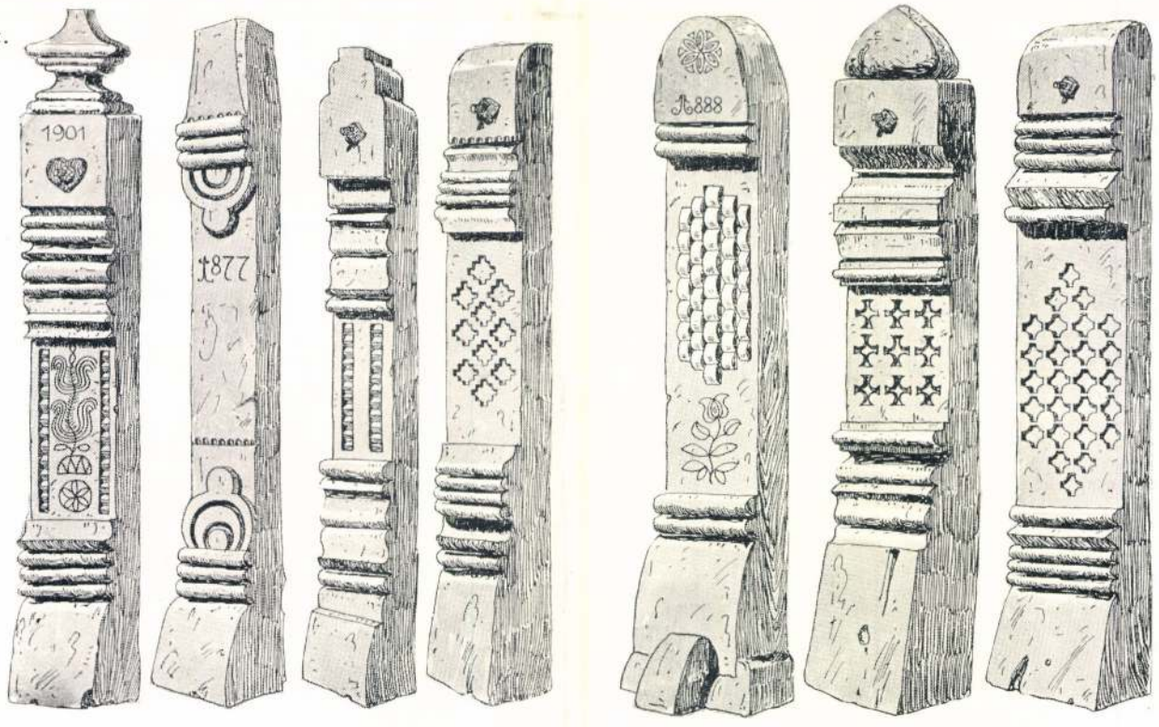

310—311. KARCAGI KAPUFELEK.
NOVÁK LAJOS JÓZSEF RAJZA.

JAMBAGES DE PORTES SCULPTÉES
DE KARCAG.

312.

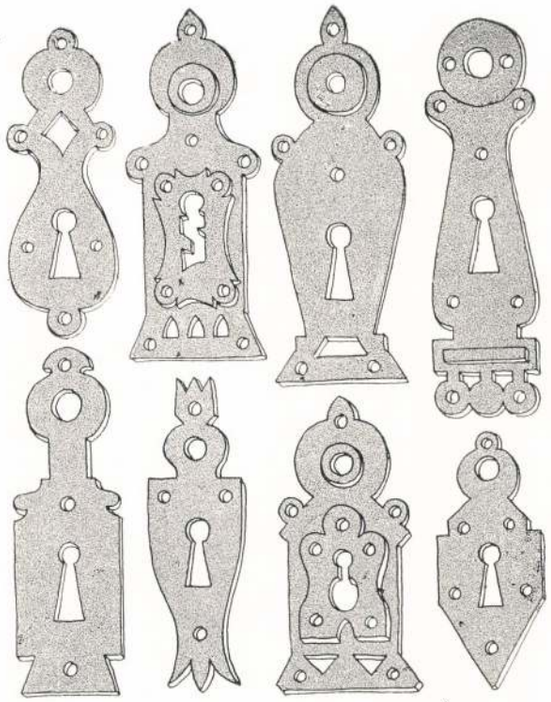

KUNHEGYESI KULCSLYUKVASALÁSOK

313.

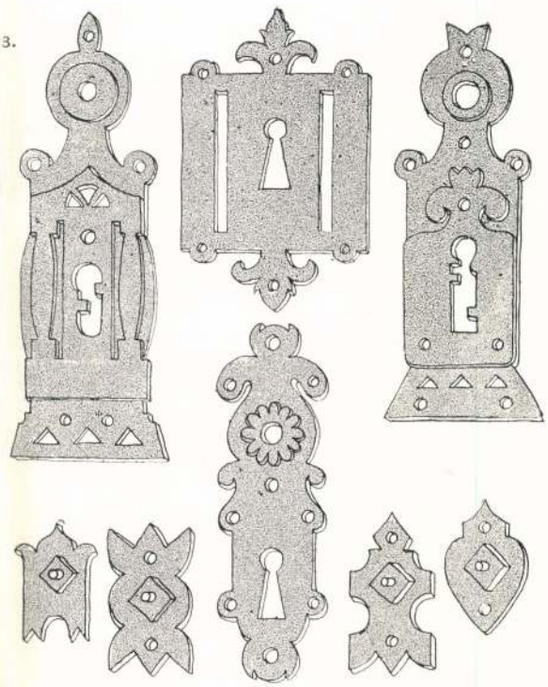

KUNHEGYESI KULCSLYUKVASALÁSOK ÉS KAPUFELEK VASALÁSAI

PLAQUES DE SERRURES DE KUNHEGYES.

314.

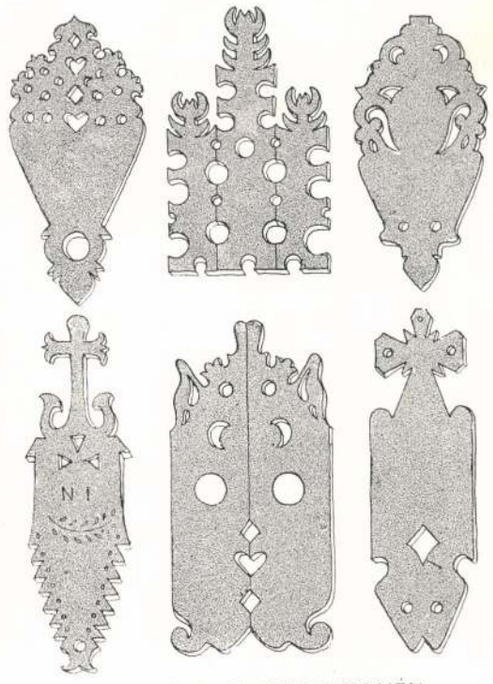

SZOLNOKMEGYEI TÉTEJDESZKÁK.
1,2,4,5,6 CSÉPA – 3. TISZÁSAS

315.

SZOLNOKI NYEREGFÁK
SZOLNOKM

312—315. NOVÁK JÓZSEF LAJOS RAJZAI.

DÉCORATION DE FAÎTES DE SZOLNOK.

316.

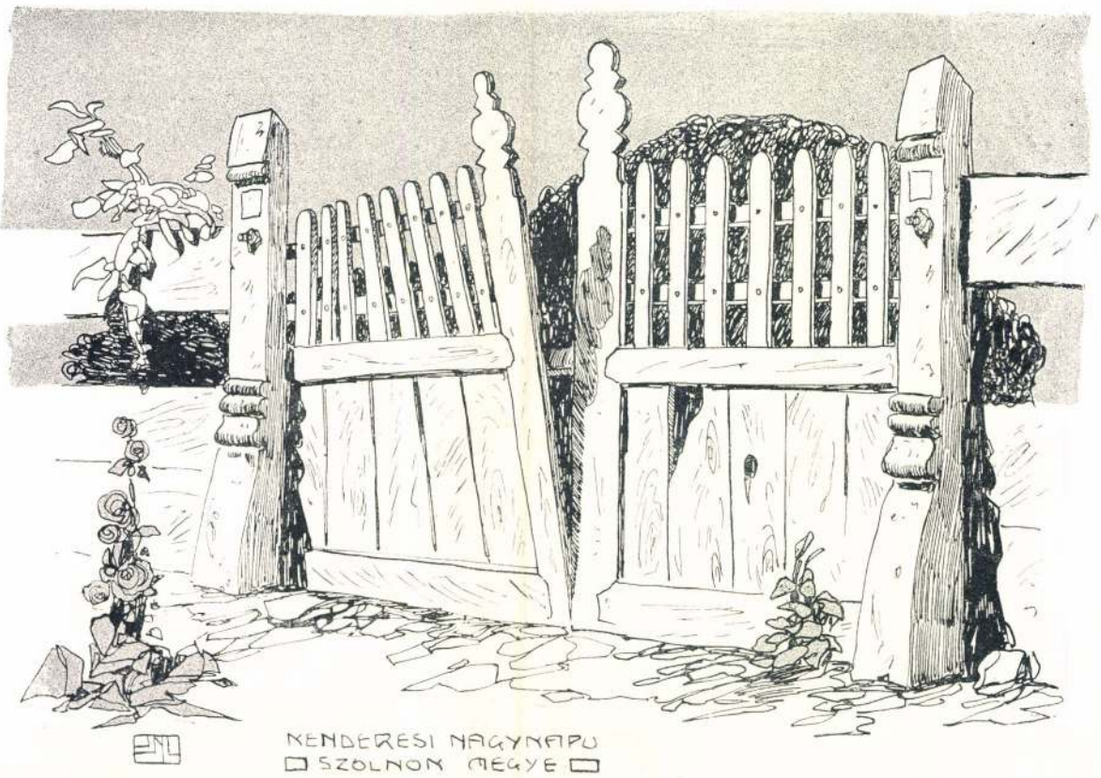

317.

316—317. NOVÁK JÓZSEF LAJOS RAJZAI.

PORTES EN BOIS DE MAISONS DE CULTIVATEURS.

Magyar Iparművészet
1907.

MŰVÉSZET
VIII.évf.1909.
233.l.

Réczely
Béla

Novák József Lajos:

Tengerpart

Tusrajz

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
375.

Péczely

Novak Jozsef Lajos:

Dunapataji kiskapu

Tollrajz

M Ű V É S Z E T
IX.évf.1910.
420.l.

Péczely

Novák József Lajos:

Patak partja

Tusrajz

M Ü V É S Z E T
XII.évf.1913.
375.

Péczely

Novak József Lajos:

Ordasi kiskapu

Tollrajz

M Ű V É S Z E T
VI.évf.1907.
240.l.

Péczely Béla

N o v á k L a j o s J ó z s e f :

Tengerpart.

Tollrajz.

Szines nyomat.

MDK

Novák József

a Metropolitan Opera első díszletfestője

Tóth Cs Iparművészeink New-Yorkban. Magy. Iparművészet, 1922, 65-66 l.

MDK

Novák József és Laupál Antal
gyomai nyomdászok
„eredeti" üdvözlőkártyája

– Kalendárium mok meg ujévi üdvözlő-
kártyák
Grafikai Szemle 1908 évf 1 sz. 13 l.

Novák, József, von Torbágy, Bp. VI. Simor-u.13.

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

MNK

Novák József és Szabó Silván
nyomdászok

közös munkája a borítók.
(Tervezés és vésés) (Szekszárd.)
– Borítékunk és mellékletünk

Grafikai Szemle 1908 vf Sz 98 l

MDK

Novák József
nyomdász

tervezte és rajzolta a borítékot

÷ Borítékunk is mellékletünk

Grafikai Szemle 1908 évf 10 sz 217. l.

Novák József
nyomdász

MDK

Üdv. kártya.

Gyomai nyomdászok eredeti üdv. kártyája.
A középső mezőben kezes-lábas foliáns ágaskodik
festekező labdával kezében.

Végjesek: Kalend. meg. újévi üdv. kártyák
Grafikai Szemle 1908 1 z. 130.

MOK

Novák József
mesterszedő

nyomlatványainak kiállítása.
Termeszet után való tervezés, és zin-
tanulmányok „Szerényezközökkel
jó latást tud elérni"

÷ Novák József munkáinak kiállítása
Grafikai Szemle 1905 évf. 2 sz 34 l

Mourek Josef
Prag, Neustadt

Mit vielen Grüßen
Ihr
Mourek Josef
Prag II. Neustadt 30 Nr. 342

MDK

Novák József

nyomdász

A Wodianer Fis fia cég akcidensosztályának vezetője tervezte és szedte, melyette olomba a mellékletet.

mai Mellékletünk

Grafikai Szemle 1902 évf 6 sz 99 l

MDK

Novák József
nyomdász

műmelléklete (boriték) zakma-
beli tudás.

÷ Mai számunk műmelléklete
Grafikai Szemle 1901 évf 12 z 1942

mDk

Novák József

nyomdász

pályamunkája második díjat nyert
Kifogástalan munka, tervezője jó
"rajzoló"

ifj Aigner Antal: Bírálati jegyzőkönyv.
Grafikai Szemle 1905 évf 11 sz. 261.

MDK

Novák Ferenc és Novák József

könyvkötők Párkánynánáról.

1822-ben iratkoztak be.

Fleischer Deés 72.l.

Novák József Lajos
Visegrád, tusr.
Az éjszaka, szin.tus

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
192o. ápr. 8 l.

Novák József Lajos /Torbágyi/

Felhők a Balaton felett, szines tollr.
Barényi partrészlet, " "
Balatoni fürdőzők, " "
Fürdőzők a Balatonban, " "
Balatoni felhők, " "

Balatoni Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924. nov.
17 l.

MDK

Novák József Lajos

A 9 isten gopurája, toll

Csendélet, toll

M. rajztanárok o.egyesülete kiáll. N.Szal.1922. máj.

17. 1.

MDK

Novák József diszletfestő

Tóth Geiza: Iparművészeink New-Yorkban. Magyar Iparművészet 1922. 65.l.

Novák József

pécsi festő, tyész
fiatalon Pécsett
halt meg.

vod

Nikelszky Géza

Vernissage után
Pécsi Napló
1904. okt. 5.

Lucifer martalóke, Művész is halál, Menyanzonyának arcképe

↑ E kiállításon vett
rész egyebeszárt az
[illegible]

Novák József

épitér

Gentmüend

94. l.

ly tisztelettel

ndrassy Bélint

90.

90. AKASZTÓI UTCAAJTÓ.
PORTE D'ENTRÉE D'UNE MAISON DE CULTIVATEUR.

NOVÁK JÓZSEF LAJOS RAJZA.

Magyar Iparművészet
1907.

PÁLYÁZATOK.

PÁLYÁZAT FÉMTÁRGYAKRA. A Magyar Iparművészeti Társulat a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úrtól kapott alapból a következő nyilvános és általános pályázatot hirdeti:

1. Tervezzenek használatra szánt egyszerűbb fémtárgyakat, mint például író- és dohányzó-készleteket, hamutartókat, levélnyomókat, karos- és egyszerű gyertyatartókat, tüziszerszámokat, kazettákat, álló- és lábas órákat, kereteket, virágedényeket (cseréptartók), tálcákat, pezsgőhűtőket és más egyebeket, melyeket öntéssel, préseléssel, domborítással vagy kovácsolással olcsón lehet előállítani.

2. A Társulat különös súlyt helyez arra, hogy a tervezett tárgyak megoldása eredeti legyen s a tervező az anyag, a megmunkálás (technika) és a használhatóság követelményeivel számot vessen, óvakodjék minden cifrálkodástól, erőszakolt formáktól és túltengő díszítésektől.

3. A terveket rajzban, vagy plasztikus mintában kell bemutatni. A pályamunkák vázlatosak is lehetnek; de amennyiben ilyet fogadna el a bíráló bizottság, a terv készítőjének — a tervezet természete szerint — teljesen kidolgozott oly rajzot, illetőleg plasztikus mintát kell pótlólag készítenie, hogy annak alapján a tervezett tárgy közvetlenül előállítható legyen. Ez esetben a pályadíjat a társulat csak a végleges minta elfogadásakor adja ki.

4. A pályázat föltételeinek legmegfelelőbb tervek díjazására a Társulat 8 díjat tűz ki:

kettőt 300 koronával,
hármat 200 koronával,
hármat 100 koronával.

S ha e nyolcz díjazott terven felül arra érdemeseket talál, azokat megvásárolja. A Társulat a pályadíj illetve vételár fejében a mintát tulajdonába veszi, de a sokszorosítás hasznát a minta tervezőjének tartja fönn oly értelemben, hogy a díjazott minták sokszorosításainak eladott példányai után, egyezség szerint, méltányos jutalékot akar a tervezőknek az illető gyárosoknál és iparosoknál biztosítani.

5. A pályázatban csak magyar állampolgár vehet részt.

6. Pályázni lehet névaláírással, vagy jeligés levéllel.

7. A pályázatot a Magyar Iparművészeti Társulat állandó bíráló bizottsága dönti el (elnök: Radisics Jenő, tagjai: Faragó Ödön, Gelléri Mór, Kriesch Aladár, Nádler Róbert, Telcs Ede és Vig Albert), mely bizottság magát ez alkalomból három taggal: K. Lippich Elek miniszteri osztálytanácsossal, Maróti Géza szobrászszal és Kissling Rudolf fémdíszműgyárossal egészíti ki.

8. A pályázat 1907. évi március hó 11-én déli 12 órakor jár le, amely napig a pályaműveket a Magyar Iparművészeti Társulat titkári hivatalába (IX. Üllői-út 33—37) kell beküldeni.

9. A Magyar Iparművészeti Társulat a pályaműveket legalább 3 napig kiállítja.

10. A Magyar Iparművészet szerkesztősége a díjazott és megvásárolt műveket lapjában díjtalanúl közölheti.

A Társulat a pályázat hirdetésével a gyakorlati és művészeti kívánalmaknak megfelelő mintákat óhajt létesíteni, hogy forgalombahozatalukkal az e téren fennforgó szükségleteket kielégítse és a külföldről beözönlő efajta iparcikkek túltengő keresletét korlátozza. Emellett be akarja mutatni a Társulat, hogy a jó ízlés miképen érvényesül a formák nemesen egyszerű kitalálásában, valamint hogy miképen lehet normális előállítási árakon is igazán művészi becsű munkákat készíteni, illetőleg gyártani, ha a sokszorosításnál megfelelő művészi színben álló minták állanak rendelkezésre.

Budapest, 1907 január hóban.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT.

PÁLYÁZAT KÉPKERETRE. A Könyves Kálmán magyar műkiadó r.-t. a M. Iparművészeti Társulat közvetítésével egy bibliai szentképhez való aranyozott keretlécre pályázatot hirdetett, mely január hó 2-án járt le. Beérkezett 12 tervezőtől 25 pályamunka, melyek felett január 9-én döntött az illetékes jury. Minthogy a pályaművek egyike sem felelt meg mindenben a pályázat föltételeinek, a pályadíjat a bíráló bizottság nem adta ki. Javaslatára a Könyves Kálmán r.-t. a pályázatot megismétli azzal, hogy az I-ső pályadíjat 100 koronáról felemeli 150 koronára, a II-ikat 60 koronáról 100 koronára és kötelezettséget vállal arra, hogy az I. díjat minden körülmény között kiadja.

Az új pályázati felhívás így szól:

A Könyves Kálmán magyar műkiadó r.-t. a M. Iparművészeti Társulat közvetítésével pályázatot hirdet egy bibliai tárgyú szentképhez való 15 cm. szélességű aranyozott keretlécre. A tervező legyen ügyelemmel arra, hogy a keretlécből különböző nagyságú kereteket lehessen készíteni, ennélfogva ügyelnie kell, hogy — a kisebb alakú képekre való tekintettel — keretlécdiszítménye túlságosan nagyméretű ne legyen, továbbá hogy a vízszintes és függőleges helyzetben levő lécek találkozási pontjában jó sarokmegoldás képződjék. A tervezetet árnyékos rajzban vagy plasztikus mintázatban (agyag, plasztilina v. gipsz) lehet elkészíteni.

I. pályadíjul a Könyves Kálmán r.-t. 150 koronát, II. pályadíjul pedig 100 koronát tűz ki, emellett fenntartja magának a jogot, hogy a pályadíjat nem nyert tervezetek bármelyikét 40—40 koronáért megvásárolhassa. Az I. pályadíjat a Könyves Kálmán r.-t. minden körülmény között kiadja. A pályadíjjal kitüntetett és a megvásárolt művek korlátlan tulajdonjoga, beleértve a sokszorosítási jogot is, a Könyves Kálmán r.-t.-ot illeti meg.

A pályázat határideje 1907 április hó 8-dika, amely napra a pályaműveket be kell küldeni a M. Iparművészeti Társulat titkári hivatalába (IX. Üllői-út 33—37).

A pályázatot háromtagú bíráló bizottság dönti el, melynek tagjai Révai Ödön a Könyves Kálmán r.-t. igazgatója, Jámbor Lajos műépítész és Györgyi Kálmán tanár, a M. Iparművészeti Társulat főtitkára.

Budapest, 1907. január havában.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT.

89.

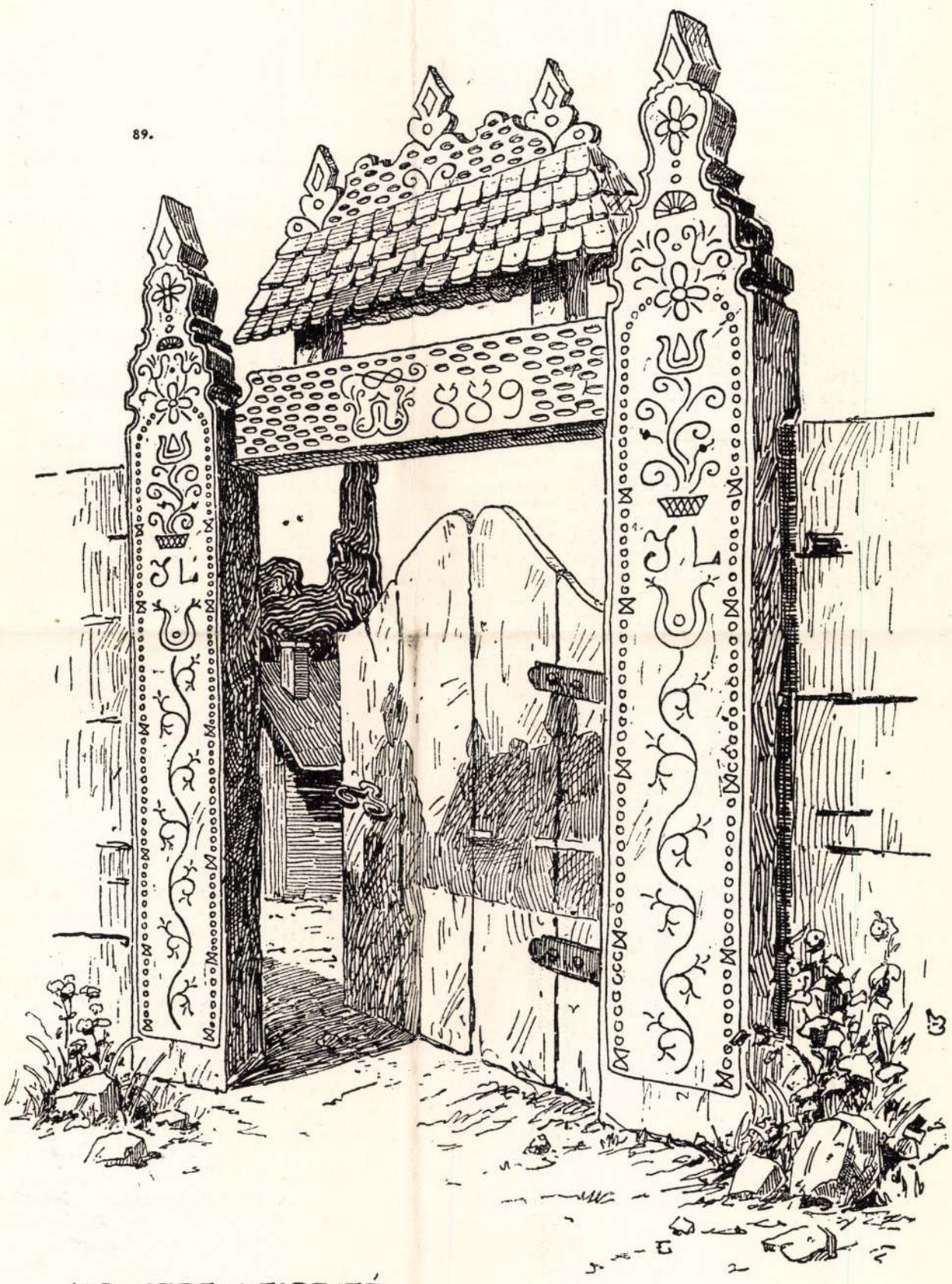

KISHARTAI UTCAAJTÓ.
PEST MEGYE.

89. KISHARTAI UTCAAJTÓ.
PORTE D'ENTRÉE D'UNE MAISON DE CULTIVATEUR.

NOVÁK JÓZSEF LAJOS RAJZA.

KIÁLLÍTÁSOK.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁRA, mely március havában nyílik meg, az előkészületek javában folynak. A kiállításon két szobás, három és négy szobás polgári lakást, valamint egy 8 szobás teljesen berendezett úri lakást mutatnak be. Az egyes szobaberendezéseket Árkay Aladár, Fejérkuthy és Dósa, Dénes Dezső, Janszky Béla, Lakatos Artur, Löffler Béla, Löllbach és Reichl, Menyhért Miklós, Tátray Lajos, Vas Béla és Vigand Ede tervei nyomán kiválóbb butorasztalosaink készítik. A lakásberendezési kiállítással együtt a szokott módon a majolika, üveg- és ötvösmunkák, bőrdíszművek, bronzok, csipkék, hímzések s grafikai munkák stb. lesznek láthatók. A kiállítást Janszky Béla és Tátray Lajos építészek rendezik.

Minthogy a rendelkezésre álló 18 szobafülke már mindannyi el van foglalva, a társulat ez alkalommal egyéb butorberendezést el nem fogadhat a kiállításra. Fölhívja azonban azokat a művészi iparosokat, kik a fennebb említett vegyes csoportban kiállítani akarnak, hogy bejelentéseiket a társulat titkári hivatalához február hó 15-ig küldjék be, hogy részükre megfelelő hely biztosítható legyen.

A PÉCSI KIÁLLÍTÁS. Pécsett folyó évi május hó 15-étől szeptember hó 15-éig országos ipari és mezőgazdasági kiállítás lesz. Fővédnökei Frigyes főherceg és Izabella főhercegasszony ő fenségeik; a végrehajtó bizottság élén Zsolnay Miklós áll. A kiállítás igazgatósága megkereste a Magyar Iparművészeti Társulatot, hogy a kiállításon vegyen részt és tagjai a kiállításon való részvételre buzdítsa. Eredetileg az iparművészetet az iparcsarnokban akarták elhelyezni, utóbb azonban külön művészeti csarnok építését határozták el, amelyben a képzőművészet és az iparművészet alkotásait együttesen állítják ki. E közös csoport rendezését K. Lippich Elek min. osztálytanácsos vezetésével és a képzőművészeti, valamint az iparművészeti társulat három-három képviselőjéből alakított bizottság intézi, a csoport adminisztrációnális munkáinak vezetésére a pécsi kiállítás igazgatósága a Magyar Iparművészeti Társulatot kérte fel.

Amidőn e nagyszabásúnak ígérkező országos kiállításunkra t. olvasóink figyelmét felhívjuk, egyben annak a reményünknek adunk kifejezést, hogy a kiállításon minden számottevő magyar iparművész részt vesz. Felkérjük t. tagtársaink közül azokat, akik részt akarnak venni, hogy szándékukat a Magyar Iparművészeti Társulat titkári hivatalának jelentsék be, ahol a részvétel módozatairól is tájékozást kaphatnak.

KARÁCSONYI IPARMŰVÉSZETI VÁSÁR. A M. Iparművészeti Tarsulat karácsonyi vásárja december hó 1-én nyilt meg. Ez alkalommal csak ajándékoknak való kisebb tárgyakat állítottak ki, amelyeknek jó része csakhamar el is kelt. A karácsonyi vásárnak rendezését Janszky Béla és Tátray Lajos építészek végezték, kik feladatukat ügyesen és ízléssel oldották meg. A karácsonyi vásárt december hó 7-én a Társulat védnöke, Izabella főhercegnő ő fensége tisztelte meg magas látogatásával, aki ekkor több tárgyat meg is vásárolt. A kiállításon szerepelt tárgyak közül Murai Stefániának és Veszely Vilmosnak gyermekjátékmintáiból mutatunk be szemelvényeket. Megemlítjük még, hogy általános méltánylásban részesültek Sárga János, kolozsvári ötvösmesternek remekművű magyar férfi ékszerei.

ORSZÁGOS MŰKEDVELŐ- ÉS HÁZIIPARI KIÁLLÍTÁS lesz Temesvárott, 1907. március 10-ikétől 24-ikéig, mely két főosztályból áll. Ezek közül:

I. A *műkedvelői főosztály* az alábbi csoportokra oszlik, ú. m.: 1. Olaj-, akvarell-festmények, rajzok. 2. Fényképek. 3. Iparművészeti tárgyak (selyem-, porcellánfestés, fafaragás, bőrmunkák). 4. Női kézimunkák csoportja. E főosztályban kiállíthat minden Magyarországban lakó műkedvelő. Versenyen kívül nem műkedvelők is állíthatnak ki.

II. A *háziipari főosztály* a következő csoportokra oszlik, ú. m.: 1. Ruházati cikkek. 2. Női kézimunkák. 3. Díszműtárgyak. 4. Gyermekjátékok, és 5. különféle háziipari cikkek csoportja. E főosztályban kiállíthatnak a háziipari foglalkozást üző magyar honosok, továbbá a háziipar fejlesztésével és terjesztésével foglalkozó magánosok és egyesületek is.

Bővebb felvilágosítással készségesen szolgál a kiállítási iroda (Temesvár, Délvidéki Kaszinó épülete).

KÜLFÖLDI KIÁLLÍTÁSOK. A kiállítások egyre nagyobbodó száma immáron terhes kezd lenni. Annyi a műkiállítás mindenfelé, hogy számontartásuk is már munkaszámba megy. A folyóiratok is néha hosszabb időn át csupa kiállításról hoznak közleményeket, egyéb alig van lennünk. Épp ezért a sok közül csak néhányat szemelünk ki. Párisban az ősszel orosz kiállítást rendeztek, amelyen tizenöt teremben az orosz művészet fejlődését a legrégibb időktől kezdve Katalin cárnő idejéig mutatták be. — New-Yorkban a Columbia egyetem könyvtárában a Morgan-féle gyűjtemény illuminált kéziratait mutatták be a kiállítás keretében. — Miniatür-kiállítás volt Berlinben is, amely a XVI—XIX. századig terjedő időtől német, francia, angol és osztrák miniatür-festő mestereknek ezerháromszáz művét foglalta magában. — A berlini múzeum nagy csarnokában jelenleg régi könyvek becses gyűjteménye van kiállítva. Griesebach építésznek könyvtárából valók ezek, s az ezer darab a könyvdíszítésnek a XV—XVIII. századig terjedő fejlődését mutatja be. — Míg e sorok napvilágot látnak, Lipcsében a Buchgewerbemuseumban rendezett grafikai kiállítás már megnyílt. A német Buchgewerbeverein a német Künstlerbund-dal szövetkezve rendez, s ami róla egyelőre följegyezni való, az, hogy a kiállítás (amely április 15-ig marad nyitva) ingyenes lesz. — Utoljára hagytuk bécsi szomszédaink a tavasszal rendezendő nemzetközi divatkiállításának fölemlítését. Megindítója a bécsi „divatakadémia". Időtartama március 15 — április 30-ig lesz. Célja: a divatiparűzők piacának terjesztése, továbbá az egyes országok divatiparának bemutatása; ebben a keretben helyet találnak azonban legyezők, utazáseszközök, ékszer, sőt lakásberendezések is.

M.D.K.

Novák József,fazekasm.

Céhkorsót készitett.Tápa,1844./Függelék,66/.186.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Novák József, fazekasm.

A csöglei takácscéh korsója. Feliratból: "...Novák József csinálta Polgári Fazekas Mester Pápán, 1844 Május 24-ikén...". M.Népr.Múz.Lsz:115.040. Függelék:66. 197.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

Novák József Lajos

Citatki

l.

A magyar nép-
rajza.

II. 342. l.

A pécsi püspöktől

ELNÖK UR !

em Nagyméltóságodnak folyó évi
nagybecsü értesitését a pécsi
re a müemléki javadalomból ke-
lása ügyében s van szerencsém
összeget a mai napon a "Hermes"
ságtól köszönettel kézhez vettem.
közölt munkálatok költségeinek
csü kivánságához képest van sze-
l a tiszteletteljes kijelentés-
ámolást az összes eredeti okmány-
fedezésére engedélyezett székes

Novák József Lajos

cikkei

I.

A magyarság népraja

II. k. 74 l.

337 l.

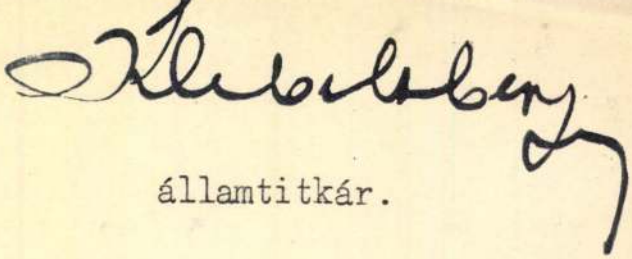

államtitkár.

MDK

Novák József Lajos

Az élet farsangjának halála, toll

A siker a feledés hullámaiban, toll

M. rajztanárok o.egyesülete kiáll. N.Szal.1922. máj.

17. 1.

MDK

Novák József Lajos

Minerva temploma, toll

Velencei éjszaka, "

M. rajztanárok o.egyesülete kiáll. N.Szal.1922 máj.

17. 1.

MDK

Novák József Lajos

Szt.Gellért, toll

Olasz templom, "

M. rajztanárok o.egyesülete kiáll. N.Szal.1922 máj.

17. 1.

MDF

Novák József Lajos

A Kőhegy Szentendrénél, toll

A Bucsina völgye, toll

M. rajztanárok e. egyesülete kiáll. 8. Szal. 1922. Maj.

17. 1.

MDK

Novák József Lajos

Visegrád romjai, toll

M. rajztanárok o.egyesülete kiáll. B.Szal.1922. máj.

17. 1.

MD K

Novák József Lajos, festöm.-gra f.

Da.pataji kiskapu. Pest m. Rajz. Repr.
Orâsi kiskapu. Pest m. " "

Művészet.19.3. 375.1.

NOVÁK JÓZSEF LAJOS

147. Szövegdiszitések. Tussrajzok.
148. Rosmersholm. Szines tussrajz.

KMT 19o7.tav.kiáll.kat. 3o.oldal

Novák József L. MDK

A hold és a forrás, szn.r.
A hold és a háboru. szin.r.
A hold és a virágok, szin.r.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyiregyházi kiáll.

Novák József Lajos,

90.	Akasztói utcaajtó /Pest/!/.	Rajz.	47.1.
89.	Kishartai utcaajtó. Pest m.	"	46.1.

Magyar Iparművészet. 1907.

MDK

Novák József Lajos, festö-graf.

Tengerpart. Repr. Rajz.

Müvészet. 1914. 453.l.

NOVÁK JÓZSEF LAJOS,rajztanár

A Néprajzi Muzeum Adattárában,a rajzraktár leltárában számos müvével szerepel.Nélküle nem sokst tudnánk Szolnok és Pest megye néprajzi anyagáról. 294.old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve, XXXVI. 195[illegible]. Bpest, 1954

NOVÁK JÓZSEF?LAJOS,rajztanár

A Népr.Muz.Adattárában,a rajzraktár leltárában számos művével szerepel.Régebben igen szorgalmas rajzoló ház részleteket,kerámiát,himzéseket rajzolt Szolnok,Pest,Bács,Fejér,Esztergom,Tolna,Somogy,Hont megyékben. 292.old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest. 1954

Novák József Lajos

1909. téli

kiáll. Nemzeti Szalonban

Lágyvárak, tollrajz 120 k
Januári " " 200 k
Éva " " 100 k.

Hitelesitö jegy (ötvös), pozsonyi V. 156 – 161

Novák Lajos József

Ünnepek 1907 240

– 1909. 233

~~[illegible]~~

– 1910. 420

– 1913. 375

– 1914. 453

Pénztár				Napló	
Tartozik		Követel			
P	f	P	f	P	f
6 7 6 5 4 7 4		5 5 1 6 5 4 2		1 6 0 3 3 1 4 9	

Nó'

Budapest Székesfővárosi I. kerület

1928. Jo

Lap	Nap	
		Forgalom Áthoza
		Tőkeszámla
		Eredményner
		A részvényességért záró.
		szerint.
		Árú
		Kamat
		Eredmény

Novák József Lajos

1909. tavaszi

kiáll. Nemzeti Szalonban

6 grafika.

Horog, római V. 244.

Novák József Lajos

1908. (kiáll. Nemzeti Szalonban tavaszi)

Országutak, vízi rajz 180 k.

Abd-el-Rhaman asztalkája, tollrajz 300 k.

Néha József Lajosnak, sokszor csak Józsefnek írva.

Két névaláírás??

1908. tavaszi kiáll. u. ott.

Öreg pár, vízi rajz 100 k

Kilátás a tengerre, vízi rajz 80 k.

Galagonyafa, vízi rajz 80 k

Hóborított parti, vízi rajz 80 k.

Novák J. Lajos.

XXV. aukció
A Gyűjtő" 1915. 212. l.

127—129. NOVÁK J. LAJOS:
Tengerpart, három darab szines tollrajz, darabja 50

XXVII. aukció
u. o. 1916. 46. l
u. az

Apostas, rainas

34

Novák József Lajos (Torbágyi)

1920. apr. -

kiáll. Nemzeti Szalonban

Visegrád, tusrajz, 1000.-

Az éjszaka, szines tus, 1000.-

1922. máj. MROE

kiáll. Nemzeti Szalonban

11 grafika -

1924. nov. balatoni kiáll. n. o.

5 szines tollrajz -

Olasz művészek története V. 207, 208

Novák József Lajos

mutarajz iskola, rendkív. hellp.
1903/4. I éves.

Értesítő. 1903/4. 15 l.

Novák József

festő

1903
1.8
1885

Szines rajzai.

Kézdi Kovács László. A Nemzeti Szalon téli tárlata. Pesti Hirlap
1907. XII. 8. 77.

Novák Lejos Józef

festő

Lvod

M. Iparmivészet, 1907. 259.

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

azaz: ..... Korona

mely összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190.... évi .....

lakbérnegyedre eső részletet a ..... i m. kir. po

Novák József Lajos

A temetők népi művészete. Irta Novák József Lajos. A Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztályának Értesítője. XI. 3—4. (Új sorozat.)

(Művészet. 1911. 196. l.)

371. Isn

A XVI

Anna királyné.

Derékig, jobbrafordu
Rozettával diszített bar
is lefésült haja látszik, töl
gyöngyfüzért visel lelógó
hasított ujjú ruhája sarko
REG. HVNG. ET BOH.«.

Elefántcsont dombormu
— Értéke 30 K. — Átvétete
tól 1885 január 12-én, illetőleg
№ I. 17. és 17.).

Novák József Lajos

Műcsarnok festi Bpest

1907. tav. kiáll. 147–153

1909. graf. nemzeth. kiáll.
564, 576, 581, 582, 671.

1909–10. téli kiáll. 530

1912. márc. kiáll. 141

1814. T. Andreae:

Az angyal-vár Rómában.

A Tiberis túlsó partján, a
megvilágítva, látjuk Hadrián cs
Castello S. Angelot és a hátté
templomának kupolája bontakozi
alatt csónak kötött ki, a mely
és [redacted] vitorlával bibelődő társá
csónak ereszkedik lefelé két ü
ton pedig több csónak vesztege
előtt lobogó tűzzel. Az előtér
mögött emeletes házak látszana
portot; középütt a vízből jégt
T. Andreae München. Az égbolt

Vászon, méretei 90.5: 153
B. Wodianer A. hagyománya
(Az 1900: VI. 12. átv. laj
A Nemzeti Múzeumtól a 2122
28-án (235/900). Ltsza 623.

904: IV. 30.

Novák József Lajos

1907. dec. kiáll. Nemzeti Szalonban

Zagyva fenék, szines rajz 40 k.

Ősszel, szines rajz 80 k

Első hó, szines rajz 80 k.

Szikláh a parton, szines rajz 80 k.

Falu vége, vízf. 100 k.

Dunaiszky Lőrincz, szobrász.

19. sz.

VII. 341.

II. 350.

Novák József Lajos

Lásd

Nemzeti zsalon almanach

243

.....nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

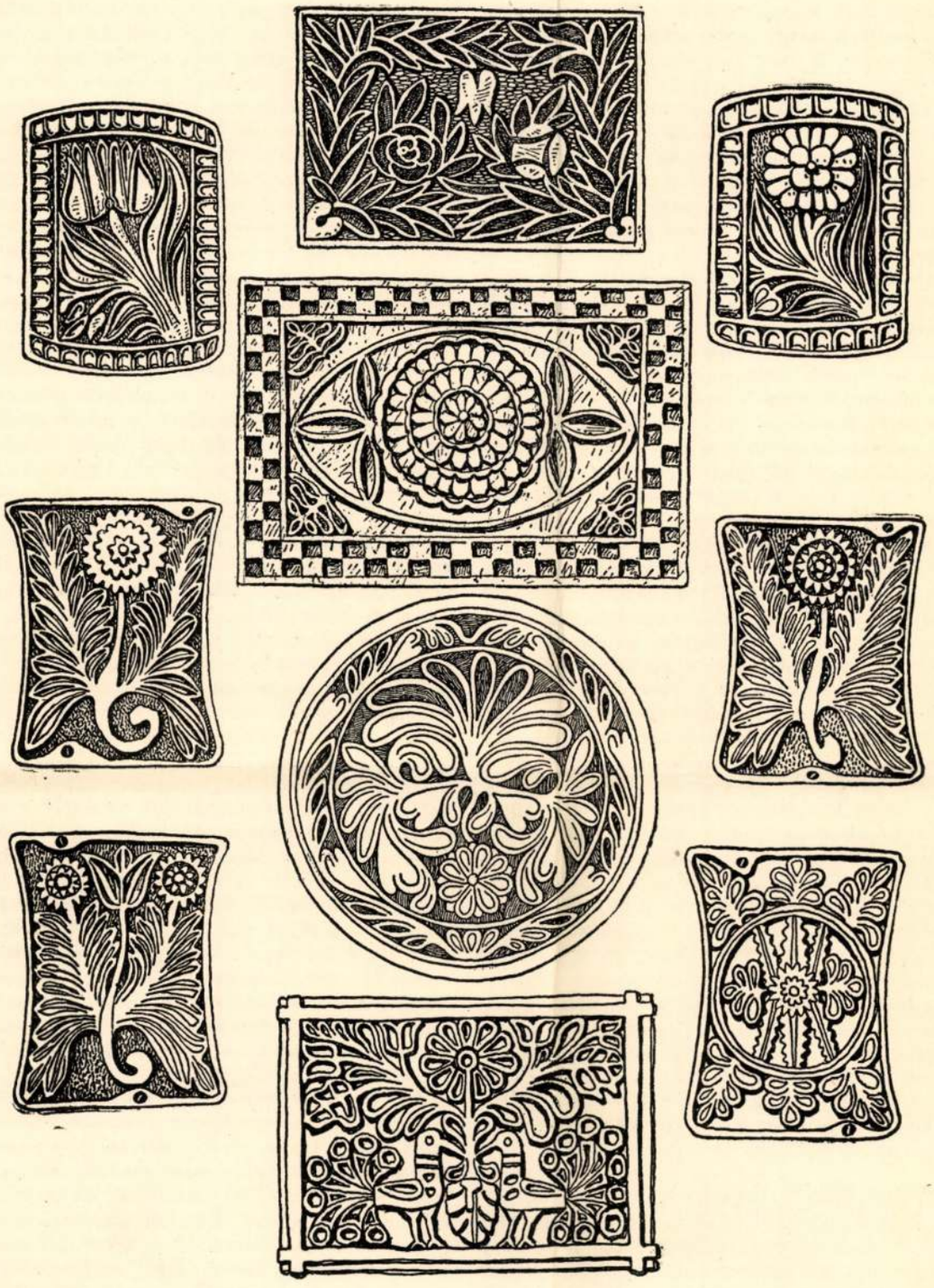

Somogyi népművészet. Tükörfák és gyújtódobozfedelek. Novák J. Lajos rajzai a Nemzeti Múzeum néprajzi osztályából.

Art paysan hongrois. Boites sculptés.

Magyar Iparművészet

1913.

művészet elvei szerint alakulnak át, de amilyen örvendetes ez a változás, éppen olyan csodálatos, hogy nem terjedt ki a tárgyaknak arra a fajtájára, amely pedig éppen csak magáért a szépségért van: az ékszerre. Az ékszer végigkísérte az emberiséget bölcsőjétől kezdve egészen a mai napig és mindig hűséges s egyben művészi kifejezője volt a különféle korok kultúrállapotának, de talán soha sem hanyatlott annyira, mint a XIX. században. Azok a nagyszerű technikák, amelyek a különböző korokban csodálatos díszeket szolgáltattak az emberi test számára, a mult században majdnem teljesen feledésbe merültek. A gyári termelés által előállított formák konvencionálisak, szellemtelenek, unalmasak s szinte bámulatos, hogy a közönség ezekkel megelégszik. Nincs terünk arra, hogy e hanyatlás okait e helyen kifejtsük, itt csak egyetlen egy körülményre akarjuk felhívni a közönség figyelmét, amely körülménynek a hanyatlás előidézésében kétségtelenül igen nagy része volt s ez: a XIX. század materializmusa. Az anyagiasság okozta, hogy ebben a korban az ékszert is csak a merkantil szempontok szerint vették figyelembe, az ékszernek reális, pénzbeli értéke lépett előtérbe s ez az önnönmagában való érték elterelte a figyelmet a művészetről, amely nem magában az anyagban, hanem a nemes anyag megmunkálásának módjában rejlik. Az emberek a fémeket, és köveket legprimitívebb formájukban is elfogadják ékszer gyanánt és elfelejtik, hogy ezeknek önnönmagukban véve csak anyagi értékük van, de esztétikai értéket csak az emberi szellem kölcsönözhet nekik. A színes kövek utáni kapkodás csak a vadaknál természetes, a kultúremberhez csak a megnemesített, az emberi szellem kohójában megtisztult anyag méltó. Ezt az elvet kell hogy a közönség szem előtt tartsa. A modern ékszerművészetnek máris kitünő talentumai vannak és még inkább kifejlődnének, ha a publikum megtenné a választást a művészi termék és a tömegárúk között. Ezt a választást pedig annál is inkább meg kell tennie, mert a legnagyobb következetlenség volna, ha akkor, amikor a mindennapi élet tárgyai számára művészi formát keres, elmellőzné ezt a formát azoknál a dolgoknál, amelyeknek egyetlen célja az emberi szépség és a művészet.

THIÉBAULT SISSON A FRANCIA IPARMŰVÉSZETRŐL. A francia költségvetés szépművészeti bizottsága vitájánál Paul Boncour volt közmunkaminiszter megragadta az alkalmat, hogy egy tüzetes felszólalás keretében egyebek közt szóvá tegye az állami ipari üzemek autonómiája nagyobbmérvű kiterjesztésének kérdését, mint egyedüli módot arra, hogy a sèvres-i, beauvais-i és gobelin-gyárakat tespedésükből új életre támasszák. Ugyanilyen reformtervek mellett tört lándzsát a tárca előadója Simyan is; míg Thiébault Sisson, a „Temps"-ben reflektálva e felszólalásokra, főleg az oktatási rendszer gyökeres átalakításáról várja a francia iparművészet föllendülését, őszintén és leplezetlenül kimondja, hogy nem iparművészeti iskolákra van szükség Franciaországban, hanem rajziskolákra.

Szépművészeti és iparművészeti iskoláknak — úgymond — bővében van Franciaország s ezek számos növendéknek nyujtanak menedéket, kik bár nem értenek a rajzhoz, megtöltik az osztályokat, csak azért, hogy semmit se tanuljanak s növeljék a pályatévesztettek számát. Hogy ez elemektől az iskolák megszabaduljanak, vissza kell adni nekik főiskolai rangjukat s csak olyanoknak engedni meg a belépést, kik előzőleg a megszaporított rajziskolákban elég jelét adták jártasságuknak a rajz minden nemében, a geometriai, a szerkezeti rajzban, a használati tárgyak, virágok, élő lények stb. ábrázolásában. Ezren és ezren lépnek művészi pályára, akiket erre semmi hivatás nem vezet s akik csak illuziókra és anarchiára mutatnak példát az ifjabb nemzedék előtt. Thiébault Sisson szerint a rajziskolákból kikerült ifjuság pályájának kiformálódnia kellene, részint az építészeti, részint a szépművészeti, vagy díszítőművészeti akadémiák felé, melyeket meg kellene hagyni a vidéken, mert hogy ez utóbbi fajta iskoláknak létjoguk legyen, szükséges, hogy eléggé fejlett helyi iparral álljanak kapcsolatban, amely tanulmányaik végeztével az iskola által kiképzett növendékeket lekötni képes, mint p. o. Roubaix-ban, ahol az iparművészeti képzés játssza a nagy szerepet, s ahol a gyárosok az állammal egyetértve, mely a költségek egy részét is viseli, az oktatást a textilipar szükségeihez és követelményeihez tudták alkalmazni. Szóval, Thiébault Sisson amellett foglalt állást, hogy a vidéki műipariskolák, megannyi speciális intézetek legyenek szigoruan körülírt programmal és közvetlen fogyasztó piaccal.

Ami a szépművészeti iskolákat illeti, ezeknek tanfolyamát kivétel nélkül ki kellene, hogy egészítse a díszítő művészeti kurzus, melyen a tanítványok megtanulnák, hogyan értékesítsék az előző rajziskolai kiképzésük folyamán élő lények, élettelen tárgyak, virágok stb. tanulmányozásából nyert elemeket a keramikában, bútor- és kárpitiparban, papirfestésben, luxus-szövetekben, bronzban, üvegtárgyakban stb.

Ezekkel az eszközökkel véli feltámaszthatónak Thiébault Sisson a francia iparmű-

Kovács J. Lajos

Ornamentális rajzai

repr.

Magyar Iparművészet

1916. 175. l.

l,
t
tén
h-
séz-
ai,
ónik.
ák
el;
al
rá-
ogy
n

ják
lt.
ész-

Novák. József Lajos.

Ornamentális rajzok
repr.

Magyar Iparművészet

1916. 268. l.

ár. Weber rajzáról készült szines kő-
mp. in Düsseldorf. - Kremmer: A régi

i Széna téren /Kálvin tér/ Szinezett
jelzéssel. - Főv.Muz.Kat.55.

r, Szines kőnyomat. 28 x 19.5 cm.
remmer: A régi....356. -

ó. - Wassermann. - Le porteur de eaux".
y: "Esyuisses de la vie populaire en
n Düsseldorf. Eigenthum und Verlag v.
/m. - Lanfr.Gyüjt.237. -

ság vigassága a vaskutacskánál. Sterio.
. IV.34. -

Novák József Lajos

1903/4 II. - 1906/7 I.,
1907/8.

Ferképzomfoiskèvk

118. C.

ismét Romában. [illegible]
képfestő egyike a legjelentékenyebb nápolyi festőknek. Tájképein a részletekben naturalista, de az egészet romantikus szemmel nézi, a vadregényes, sziklás tájakat, a tajtékzó vízeséseket, a tengeröblöket, kikötőket hajókkal és világítótornyokkal, a fölöttük száguldó vihart, melyeket sötét felhők és világos napfény között szürkéssárga tónusba borít és fantasztikus staffázsalakokkal, banditákkal, boszorkányokkal élénkít. Csataképeiben a lovasok és emberek vad gomolyagát a csoportosítás és a színek sárgás tónusba

HÁBORÚS VILÁG

A ROKKANTAK ÉS AZ IPARMŰVÉSZET. Nincs ma égetőbb és nehezebb társadalmi kérdés a rokkantak ügyénél. Nem csoda, hogy ha hivatalos, félhivatalos és jótékonysági körök a legtöbb szeretettel e legfájóbb háborús seb gyógyításához látnak. Csak természetes, hogy a rokkantak ipari kiképzésének kérdése mellett az iparművészeti érdekeltségek sem haladhatnak el szó nélkül, hiszen itt a háborúban amúgy is megcsappant ízléses alkotóerők nagy tömegű friss erővel való ellátásáról van szó. Nos bátran elmondhatjuk, hogy ebben a tekintetben nálunk olyan szervezett és céltudatos munka folyik, melyben még a szervezőerejükről híres németek is hozzánk fordulnak példákért és útbaigazításokért. A rokkantak képzésének elbírálásánál nálunk az a felfogás volt döntő, hogy azt teljesen az ipari szakoktatás kereteibe kell utalni, tehát a rokkant katona nevelésénél nem orvosi s nem katonai, hanem csupán pedagógiai érdekek a döntők. Az első dolog természetesen a kezét-lábát vesztett szerencsétlen ember lelkivilágának rendbehozatala. A munka áldásával és az egyéni öntudatnak a teremtőerőből sugárzó fokozásával érik ezt el. Szükség van rád, mert az a kosár, kefe, játék, bádogkanna, cipő, ruha, melyet csinálsz, a békés társadalomnak eleven szükséglete, tenéked magadnak kenyérkereseted és léted joga — így szól hozzá az első munka, mely az asztalán készen áll. A magyar rokkantügy intézői igen helyesen az ipari szakoktatás nagy, kész apparátusát, a jó iskolákat, tanáraikat s tanításuk anyagát vonták bele a munkába. Természetesen, amennyire lehet mindenkit, aki azelőtt kézműves volt, meghagynak régi mesterségében, csak továbbképzik s általában arra törekszenek, hogy a rokkant katonának olyan mértékű ismereteket adjanak, amelyek mellett szülőfalujában tisztességes iparos gyanánt, családja körében megélhet. Budapesten két ilyen rokkantiskola működik: a pozsonyi-úti barakkban és a szegényház-utcai iskolában. Van azonkívül rokkantiskola Pozsonyban, Kolozsvárott, Debreczenben, Kassán, van külön iskola az építőiparosok részére, de szó van róla, hogy az ország valamennyi ipari szakiskoláján létesítenek a számukra tanfolyamokat. Mindezen tanintézetekben természetesen elsősorban a rokkant katona képességeivel és a kis vidéki községek kívánalmaival számolnak, tehát valami különleges iparművészeti ízlésről legalább ez időszerint még szó sem lehet. Az iskolák sorsát s a rokkantak élethivatását intéző hatóságok azonban jól tudják, hogy a tanuló munkája kvalitásának állandó fokozásával olyan eredményeket érhetnek el, mely a különösebb ügyességűeket az iparművészet régióiba tereli. Nem idegenkednek tehát attól a gondolattól sem — mely azonban csak a távol jövő programmjába van írva —, hogy azokból, akiknek helyzete, családi viszonyai és egyéni rátermettsége azt kívánatossá teszi, idővel nagyobb, közös munkára nevelt koloniákat alkossanak s ezeknek iparművészek bevonásával egységes művészi vezetést adjanak. Egyelőre kívánatos volna, hogyha az ipari szakiskolák mellett a sajátosan iparművészeti jellegű tanintézetek is gondolkoznának a rokkantak számára való külön kurzusokról, úgy amint azt a Reimann Albert vezetése alatt álló berlini iskola teszi, mely a háborúban megsebesült iparművészek, festők, és rajzolók részére rendes tanfolyamokat vezet, teljesen díjmentesen. Általában azonban elmondhatni, hogy a mi rokkantképzésünk valóban európai színvonalon áll s a munkák, melyek kezeik közül kikerülnek, máris megerősítik azt a hitet, hogy a magyar kéz még csonkán, bénán is a becsületes, tiszta munka hajtásait neveli az anyagokból.

LIMANOVAI PLAKETT. Estéről estére könynyes szemmel, fel-feltörő zokogással hallgatja most a nemzet első színházában a megilletődött közönség a magyar huszárok legendáját. Az álmodozás fehér felhőjén száz kis árvával, magyar zsolozsmával odaröpíti Molnár Ferenc a gondolatokat, ahol szűz lélekkel járnak az égbolt fényességében a limanovai huszárok. A véres csatát, mely e nemzetnek annyi gyönyörű fiát szakította el tőlünk s amelynek messzeható jelentősége volt az egész hadviselésünk folyamára, valaha a történeti megváltás nimbusza fogja körülfonni. A stratégia feladata lesz, hogy fontosságát megállapítsa, a krónikaíróké, hogy a magyarság históriájába beiktassák. A mienk csak az, hogy csöndesen vérző szívünk szeretetébe zárjuk őket, a sáros, csukaszürke, rongyos huszárokat, akiket odafenn aranyos mentébe, ragyogó csákóba öltöztet a jóságos tündér. Minden alkalom nagy és szent nekünk, mely e fiaink és testvéreink megdicsőülését juttatja eszünkbe. Ezért volt Társulatunk életének magasztos mozzanata az, amikor legutóbbi választmányi ülésünkön alelnökünk, Alpár Ignác szárnyaló és meghatott szavak kíséretében bejelentette, hogy a Magyar Iparművészeti Társulat is le akarja róni kegyeletének adóját s a limanovai nagy haditettet az érc nyelvén, az emlékérem formájában akarja megörökíteni. A nemzet elismerése a monumentális szobrot sem fogja tőlük sajnálni, mikor ennek az ideje elkövetkezik. Addig

Novák J. Lajos rajza.

J. L. Novák: Buchschmuck.

— amennyiben pályázat útján szerzi be a Társulat a mintát — azoknak kell majd versengeniök a művészi forma kifejezéséért, akik a plakett kisebb, aprólékosabb vonalaival tudnak beszélni. Bizonyosra vesszük, hogy amikor a felhívásban Társulatunk s mögötte az egész ország művészi közvéleménye fog appellálni kisplasztikusaink hazafiasságára és komolyságára, e pályázat eredménye öntudatos akarások finom beszámolója lesz és vallomása annak, hogy a magyar iparművészek szívükbe zárták a limanovai huszárokat.

MŰTÁRGYAK MEGADÓZTATÁSA. Németországban komoly veszedelem fenyegeti a művészi tárgyak birtokosait. A veszedelem nem éppen közeleső, inkább csak a távoli égboltnak horizontján látszik, de a német művészek és iparművészek máris nyugtalankodnak miatta: hivatalos oldalról bevallották, hogy a műtárgyak megadóztatásának gondolatával foglalkoznak. Kétféle adózási eszme is kóválygog a levegőben. Az egyik csak azokra vonatkozik, akik a háborúban szerzett jövedelmeiket műtárgyak, ékszerek stb. vásárlására fordították. Rendszerint nem a művészet szomjuhozása miatt tették ezt, hanem inkább azért, hogy az adókivető hatóságokat elkerülhessék. Ámbár az adókivető bizottság szeme mindent lát, most még így is utoléri őket a pénzügyigazgatóság sujtó keze. Ennek az adónak csak örülni lehetne. De van egy ennél veszedelmesebb reformgondolat is: valamennyi magánbirtokban levő bútort, dísztárgyat, művészi alkotást meg akarják adóztatni s ezzel egy már három év előtt felmerült, de akkor visszautasított gondolatot akarnak megvalósítani. Természetes, hogy a német kormány ily szándékai hallatára a német művészeti egyesületek egymásután beadványokat írnak és főleg amaz érzékeny károkra utalnak, melyek ezáltal a művészekre nehezednek, akik amúgy is legjobban érzik a háború súlyát. Tiltakoznak az ellen, hogy a művészi becsű alkotásokat a drágakövekkel egy kalap alá fogják, melyeknek még sincs sok vonatkozásuk a német kultúra fogalmával. S hivatkoznak arra a körülményre is, hogy a műtárgyak megadóztatása természetszerűleg maga után vonná azoknak külföldre való özönlését, ami csakhamar az egész német művészi élet érzékeny vesztesége volna. Mindenesetre aggasztó jelenség a németek tervezett új adóneme, melynek, ha megvalósul, bizonyára sokkal több követője fog akadni a kisebb államok közt, mint a német állami műpártolásnak.

MIKOR D'ANNUNZIO JOGOSAN HÁBORGOTT. Érdekes, hogy nálunk, kik pedig „kétezer évvel később" jutottunk a kultúrához, nem esett meg soha oly botrányos barbárság, mint amilyennel a harmadik Róma fiai kezelték szépséges örökségüket. Méltó szavakat talált rájuk D'Annunzio, kitől — minden emberi egyéni hitványsága ellenére is — igazi ismerői nem tagadhatják meg nemcsak a stilisztai kiválóságot, hanem időnként a mélyebb, nemesebb költői tartalmat sem. A „Vergini delle Rocce"-ból idézzük a következőket: „... Az az idő volt ez, mikor a legzavarosabban buzgott a rombolók és építők munkássága Róma talaján. A porfelhőkkel együtt terjedezett a nyerészkedési vágy őrülete is, mint gonosz forgószél, mely nemcsak a mész és tégla szolganépét ragadta magával, hanem még a pápai hitbizományok legrátartósabb örököseit is, kik pedig mindeddig megvetéssel néztek a betolakodottakra ablakaiból travertin palotáiknak, melyeket még nem rendíthet-

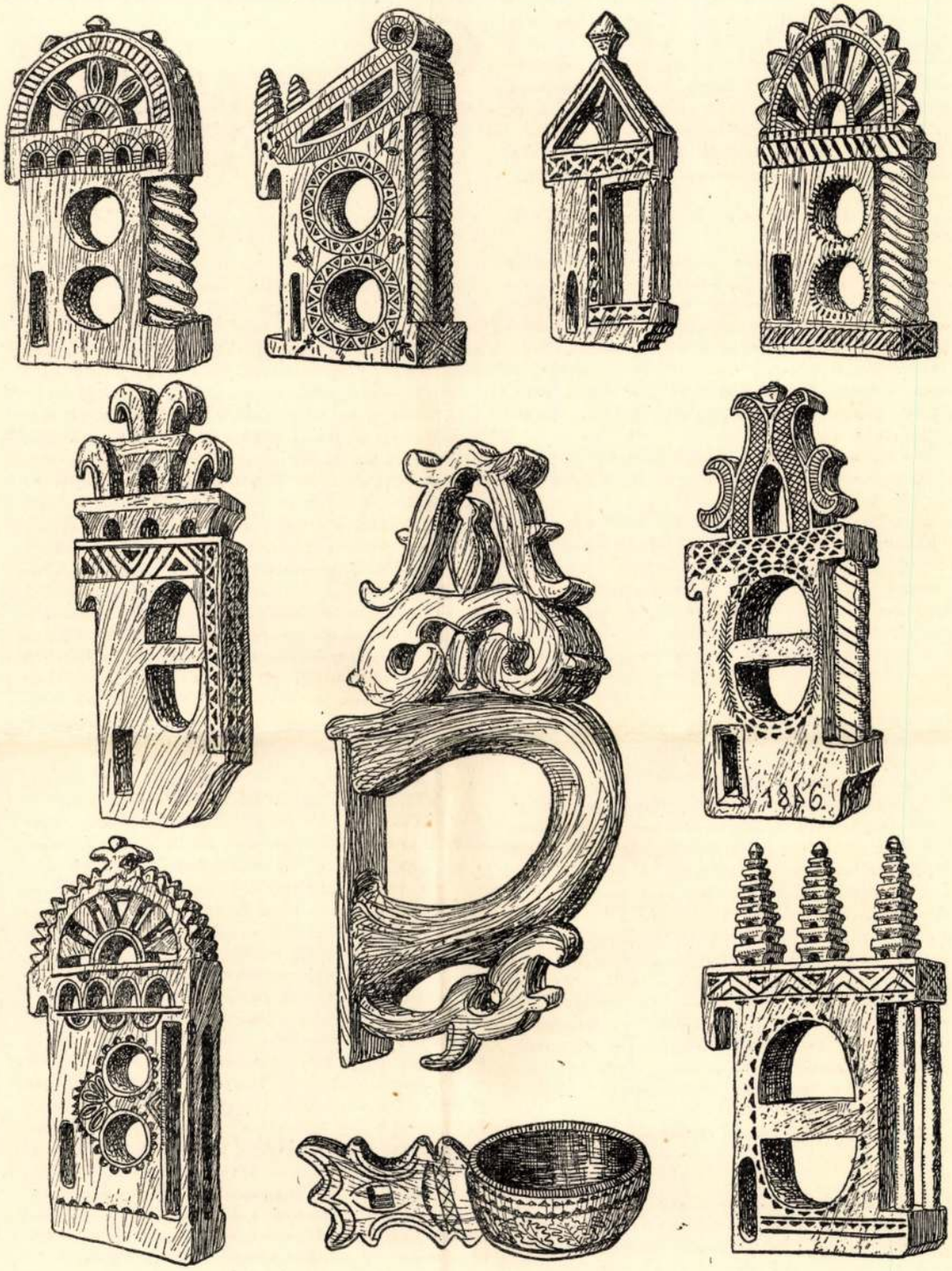

DUNÁNTÚLI FARAGOTT CSANAK-FÜLEK.
A NEMZETI MÚZEUM NÉPRAJZI
OSZTÁLYÁNAK GYÜJTEMÉNYÉBŐL.

OREILLES SCULPTÉES
DE GOBELET EN BOIS,
ART PAYSAN HONGROIS.

NOVÁK J. LAJOS FÖLVÉTELEI.

Magyar Iparművészet
1912.

Bolognese, Matteo del Nassaro, Maria di Brescia a leghíresebb mesterek. A XVIII. században a német származású Natter, a Pichler család, a XIX. században az olasz Giuseppe Girometti († 1881.) Giovanni Calandrelli († 1852.) a milanói Berini, a római Cerbara és a Joh. Karl Fischer ismeretesek.

Az antik vésett kövekről a XIX. században gyakran csalódásig hű másolatokat készítettek üvegből (Paszták.)

A vésett köveket már az ókorban szivesen gyüjtötték.

Mitridatesnek Pontosz királyának 2000 onix edény volt birtokában, ezeket Pompejus zsákmány gyanánt Rómába vitte. Ciceró és Marcellus is gyűjtött vésett köveket. A középkorban a gemmákat egyházi tárgyakba foglalták. A reneszánsz korában ismét gyűjtik az antik gemmákat, a Gonzagák és Farnesek Rómában, Lorenzo Medici Firenzében, II. Gyula pápa, X. Leo, később a svédek királynője Krisztina voltak a legismertebb amateurök.

Ma leginkább a bécsi, nápolyi, firenzei, berlini és drezdai múzeumokban tanulmányozhatjuk a legszebb vésett köveket.

„Az Érem és Plakettművészetről" a kisplasztika e kedves ágáról Csermely Sándor március 30-án tartott előadást, szorosan alkalmazkodván a kiállításon bemutatott gazdag anyaghoz. Bővebben szólott az előadó az olasz éremművészetről, megemlítvén, hogy az olasz reneszánsz mesterek érmeiket öntés útján állították elő, ami a kompozició szabadságát, az egyéniség érvényesülését nem korlátozta. A reneszánsz mesterek az érmet viaszból mintázták, amely anyag hűen követi a művész formáló kezét. A felületet legtöbbször meleg-barna patinával vonták be. E korban az érem a nagy alkotásoknak egyenrangú társává lesz, sőt népszerűségre versenyez azokkal.

Az olasz éremművészet hatása alatt Németországban is meghonosul a kisplasztikának ez az ága. A németek inkább a vert érmeket kedvelik. Régi tradicióikhoz híven megpróbálkoznak a faragott éremmel. E puszpánfából készült medaillonok, vagy mintául, vagy az ostábla-játék köveiül szolgáltak. Színes viaszmedaillonok is készülnek a reneszánsz korában, melyek néha csodálatos élethűséggel örökítik meg egykori tulajdonosuk arcképét.

A későbbi századok folyamán az éremművészet fokozatosan hanyatlott és lassanként a mesterségek sorába süllyedt. Csak a XIX. században és pedig legelőször Franciaország kel új életre.

Az előadó a kiállításból vett érmekkel és plakettekkel illusztrálta előadását.

Ezzel zárult az 1912. évi ismeretterjesztő előadások sora. X.

VIRÁGVÁSÁR nyílik meg május hó folyamán az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum nagy csarnokában. Ez alkalomból a M. Kertészeti Egyesület virágos kertté alakítja át a múzeum udvarát s a közönség nemcsak gyönyörködhetik a pompás látványban, hanem ott be is szerezheti virágszükségletét.

IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS

SZAKTANÁCSKOZÁS AZ ÖTVÖSIPARI SZAKOKTATÁS REFORMJA ÜGYÉBEN. Az Orsz. Iparművészeti Iskola igazgatóságának meghívására április hó 29-én a hazai ötvös- és ékszeripar illetékes képviselői és szaktanítói behatóan megvitatták a szükséges reformokat, amelyeknek életbeléptetésével ötvösiparosaink intenzívebb képzése várható. A tanácskozás során megállapították, hogy az Iparművészeti Iskola kebelében közel harminc év óta fennálló ötvösszakosztály jelen szervezetében és felszerelésével nem felelhet meg a jogos igényeknek s ezért kivánatos, hogy ennek az osztálynak működési köre és tanítási módja megváltozzék. A felszólalók egyértelműen az Iparművészeti Iskolától várják az ötvösipari felsőbb szakoktatásnak művészi irányítását és fejlesztését. De szükségét látják még annak, hogy az illetékes hatóságok az ötvösiparosok technikai képzésről is gondoskodjanak. Evégből a Technológiai Múzeum, esetleg egyes fémipari szakiskolák tanítási terveibe bele kellene venni az idevágó ismereteknek tanítását. Czakó Elemér, dr., az Orsz. Iparművészeti Iskola igazgatója közelebb már részletes előterjesztést tesz a vallás- és közoktatási miniszternek az ötvösipari szakosztály átszervezése, általában pedig az e szakmabeli oktatásnak mélyítése és szélesbítése érdekében.

A DREZDAI IV. NEMZETKÖZI MŰVÉSZETNEVELÉSI KONGRESSZUS ez évben fogja követni az 1908-ban Londonban tartott III. kongresszust s megtartására és a vele kapcsolatos kiállításra már javában folynak az előkészületek. Különösen a franciák igyekeznek ezúttal is kitenni magukért. Már az előző kongresszuson méltó feltűnést keltettek, mint emlékezünk, a párisi művészi iskolák munkái, de annál kellemetlenebb meglepetést keltett az alsó és középfokú rajzoktatásnak alacsony színvonala. A lefolyt négy év alatt azonban a francia rajztanárok sem maradtak tétlenül s most a drezdai kiállításon ki akarják köszörülni a csorbát. Franciaország legjelentékenyebb rajztanár-egyesülete a „L'Union du dessin" bizottságot küldött ki az előkészületek megtételére, melynek elnöke L. Guébin egy bizottságot vezetett a francia közoktatásügyi és kereskedelmi miniszterek elé, akinek kimerítő jelentést tett a lefolyt kongresszusokról s egyszersmind kifejtette programmját is Franciaországnak a drezdai kongresszuson való részvétele tárgyában. Ezek szerint Franciaország sem költséget, sem fáradságot nem fog kímélni, hogy méltóan legyen képviselve a drezdai kongresszuson és kiállításon, melynek elnökéül a németek Paul Hermann festő és rajzakadémiai tanárt jelölték.

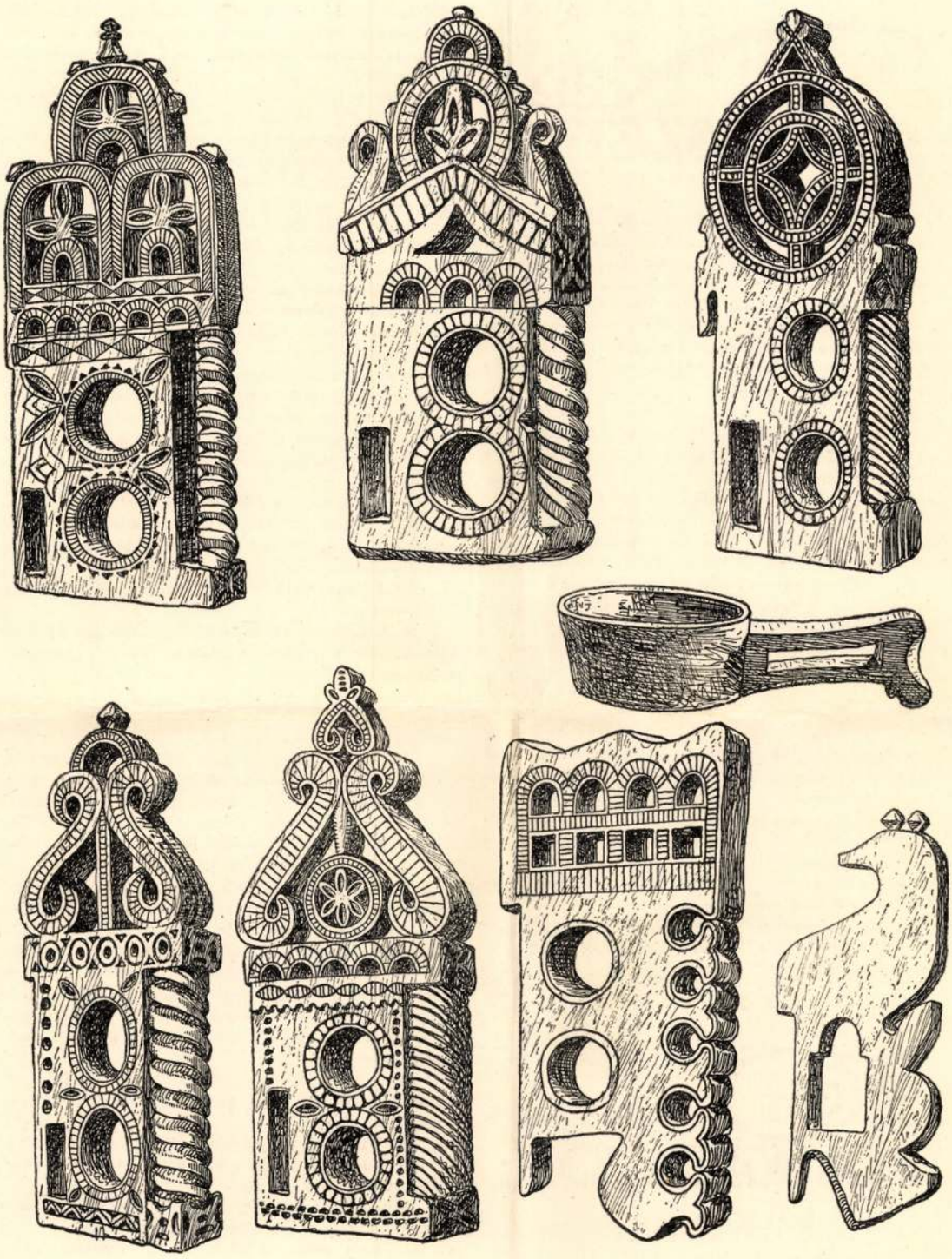

DUNÁNTÚLI FARAGOTT CSANAK-FÜLEK.
A NEMZETI MÚZEUM NÉPRAJZI
OSZTÁLYÁNAK GYÜJTEMÉNYÉBŐL.
NOVÁK J. LAJOS FÖLVÉTELEI.

OREILLES SCULPTÉES
DE GOBELET EN BOIS,
ART PAYSAN HONGROIS.

Népművészet

CSANAK-FÜLEK. A Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztályának kincsei körül ismét egy sorozatot mutatunk be a Dunántúl és az ország északi részében (Gömör vm.) divatos csanakok füleiből. A gyönyörű sorozat legszebbjeit Hermann Ottó gyüjtötte még össze annak idején. Az újonnan szerzettek közül ritka, amelyik még csak megközelíthetné ezeket. A csanak (csorpák) igen helyes kis ivóedény, mely jó szolgálatot tesz az erdőn, mezőn élő pásztoroknak, kik azokból isszák a friss forrásvizet. E kis edénykét fából faragják és pedig a kisebbeket a fülestől együtt egy darabból, a nagyobbakat azonban már két darab fából. Az egyik darab, az ivóedény a kivájt és lehántcsolt fiatal fatörzsből készül, s így ennek kerek pohár alakját már a fiatal fatörzs kerekdedsége adja meg. Ezt ritkán díszítik, de Dunántúl elég gyakran. A másik darab a fül, melyet azután annál jobban kifaragtak. Tulajdonképpen a fülön remekel mindig a pásztor faragó kése. E fület azután egy fémpánt segítségével erősítették az edényhez, úgy, hogy a pánt a fül alsó részén szereplő hosszúkás nyíláson átvezetve az edényt alsó részén foglalja körül. Nagyobb szilárdság okáért a fülön fent is szokott lenni egy kifaragott kampó, amit az ivóedény felső peremébe akasztottak bele. Még az ilyen egyszerű kis tárgyon is bámulatos művészet pompázhatik, ha a népnek kedve kerekedik rápazarolni gazdag lelkének mindenkor nagyszerűen díszítő művészetét. E kis edényfülekkel szemban azonban még azok, kik szokva lehetnek a népi művészetnek még oly dús és még oly pazar pompájához is, — sem tagadhatják le e sorozat minden egyes darabjának hatalmas erejű monumentalitását. Némelyikükben az építőművészet ereje és komolysága, másokban a keresetlen naivitás egyszerűsége a megragadó. De bármelyik legyen is túlsúlyban, a művészet mindig csak nyer vele. njl.

Pályázatok

PÁLYÁZAT PLAKÁTRA. Az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat a gr. Csáky Albinné elnöklése alatt működő Általános Közjótékonysági Egyesület megkeresésére a következő általános nyilvános pályázatot hirdeti:

1. Terveztessék plakát, amelyet az Általános Közjótékonysági Egyesület az alkoholizmus ellen való küzdelmének egyik eszközéül használhat és sokszorosítva a Budapest környékén levő kirándulóhelyeken kifüggeszthet.

2. A plakát világosan fejezze ki az alkoholfogyasztással járó veszedelmet.

3. Az Általános Közjótékonysági Egyesület a pályázóknak figyelmébe ajánlja az alább közölt mondásokat, amelyekből esetleg meríthetnek a plakát tárgyához egy-egy ötletet, de ezekhez nincsenek kötve.

4. A plakát alárendelt helyén a következő szöveget kell feltüntetni: „Az Általános Közjótékonysági Egyesület alkohol ellen küzdő szakosztálya.“ Ezenkívül alkalmazható az alább közölt idézés közül, vagy egy szabadon választott mondás.

5. A plakát rajza legyen 63 cm széles és 94 cm magas.

6. A pályázó akképen tervezze meg a plakátot, hogy az litográfiai sokszorosítással három színnel nyomható legyen. Emellett legyen tekintettel arra is, hogy a pályázatot hirdető Egyesület a plakát rajzát megfelelően kisebbítve levelező-lapokon is felhasználhassa.

7. Csak teljesen befejezett, reprodukcióra alkalmas rajzokkal lehet pályázni. A sokszorosításra kerülő munka szerzője köteles a plakát elkészítését a nyomdában ellenőrizni.

8. A pályázaton csakis magyar állampolgár vehet részt.

9. A pályázat titkos, ennélfogva minden pályázó lássa el művét jeligével s csatolja hozzá ugyanazzal a jeligével zárt borítékban nevét és lakásának címét.

10. A pályaműveket folyó évi május hó 18-áig, déli 12 óráig kell beküldeni az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat igazgatóságának (Üllői-út 33—37.).

11. A pályázatot 9 tagú bírálóbizottság dönti el, melynek elnöke az Általános Közjótékonysági Egyesület elnöke vagy helyettese, tagjai az Egyesület főtitkára, továbbá dr. Deutsch Ernő, Gerő Ödön, Kernstock Károly, Körösfői Kriesch Aladár, Lyka Károly, dr. Marschan Géza és Nádler Róbert.

12. A pályázat föltételeinek mindenben megfelelő legsikerültebb pályamű díjazására az Általános Közjótékonysági Egyesület pályadíjul 500 koronát tűz ki. Ezenkívül még 500 koronát szán kiválóbb pályaművek megvásárlására. Ezért fentartja magának a jogot, hogy az 500 koronás pályadíj kiadása esetén bármely pályaművet a bírálóbizottság által megállapított összegen — mely 100 koronánál kisebb nem lehet — megvásárolhassa.

13. A díjazott és megvásárolt tervek tulajdon- és sokszorosítási joga az Általános Közjótékonysági Egyesületet illeti meg.

14. Valamennyi pályaművet a döntés után a Társulat legalább 3 napig kiállítja az Orsz. Magyar Iparművészeti Múzeumban.

A nem díjazott s meg nem vásárolt pályaműveket a kiállítás után legkésőbb 30 napon belül el kell vitetni, mert ezen az időn túl a Társulat értök felelősséget nem vállal.

Budapest, 1912. év április havában.

AZ ORSZ. MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT ELNÖKSÉGE.

Novák Lajos József

A dordognei művészek. Irta Novák Lajos József. Magyarország, okt. 31.

1909

Művészet 1910. 48. l.

Novák József Lajos

Homokmégy népi művészete. Irta Novák József Lajos. A Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának Értesitője, X. 3—4.

(Művészet 1910. 96-l.)

ï Mintapince

va-Tokaj-Hegyalja

: Budapest, V. Nádor-utca 5.

Budapest, 1935, szeptember 18.

nnőnek és Ürményi László urnak,

dják meg, hogy eljegyzésük alkalmá-
erencsekivánatainkat nyilvánitsuk.

jó tanáccsal is bátorkodunk szolgálni,
napjától egész életük folyamán szem

pohárka, de legfelyebb 2 deci jó
akár a legolcsóbb asztali, vagy pe-
nehezebb szamorodni, vagy a borok ki-
szu, a déli és esti étkezés alkalmával,
ÓKÉNT HATJA ÁT AZ EREKET. S HOZZA MOZ-

Novák József Lajos

Palak partja c. fája

repr.

Művészet 1910. 420. l.

TÁRGYMU

ÁLTALÁNOS MŰVÉSZETI CIKKEK

	Oldal
Lyka Károly: Biedermayer a küszöbön	3
Kacziány Ödön: Pesti művészélet az 50 es, 60-as években	10
T. H.: Papirszeletkék . . . 37., 75., 134., 261.,	346
Kenczler Hugó dr.: Művészettörténet, kritika és esztetika	70
Takács Zoltán: Rauscher Lajos	99
Balogh Bertalan: Jegyzetek művészeti politikánkhoz	110
Lyka Károly: Művészeti kérdések	121
Lengyel Géza: A rendezés művészete	185
Takács Béla: Az amerikai művészviszonyokról .	204
Silvanto Reino: A képzőművészet támogatása Finnországban	339
Fieber Henrik: A modern művészet fény- és árnyoldalai	366

FESTÉSZET

Gerő Ödön: A festőiségről 49

Gobelin-kiállítást rendez a francia történeti emlékek bizottsága a versaillesi múzeumban; a legjavából összeválogatott gyüjteményben kiválik a XIV. Lajos király híres gobelin-sorozatának egyik példánya, amelyhez Lebrun szolgáltatta a kartonokat. Utóbbi sorozat így egészében még nem volt kiállítva.

Louvain-ben szeptemberben képzőművészeti és alkalmazott művészeti nemzetközi kiállítás lesz.

A Grafton-gallery-ben tartott iparművészeti kiállításról egy második és befejező cikket közöl a Studio folyóirat márciusi és áprilisi száma, melyeket közel száz kép élénkít.

A Kunst für Alle ez idei utóbbi számai (12., 13., 14., 15.) illusztrációkban bővelkedő cikkekkel emlékeznek meg a berlini német százados nagy kiállításról. Ugyane kiállításról ír a Zeitschrift für bildende Kunst 7-ik (áprilisi) és 8-ik (májusi) számában Fr. Dülberg, s cikkeit szintén sok képpel látta el.

A züpichi Kunstgewerbemuseum a grafikai művészeteket felölelő kiállítást rendezett.

A darmstadti 1907. évi műkiállítás céljára épitendő csarnok költségéhez a város 330,000 márkát, vagyis 396,000 koronát engedélyezett. Az épület terveit Olbrich készítette.

A madridi régészeti múzeumban jelenleg ama gobelinek vannak kiállítva, amelyeket az elhúnyt Villahermosa hercegnő ajándékozott a múzeumnak. E gobelinek — úgy mint a Raffael-félék — az apostolok történetéből vett tárgyakat ábrázolnak; s a kompozíciók tényleg Raffael-félékre támaszkodnak; csak készítésük ideje későbbi a sixtusi kápolna-beliekénél. (Utóbbiak 1519-ben készültek el; a madridiak pedig 1620 körül.)

A római rézmetszet-gyüjteményben a Palazzo Corsiniben egy a XVII. századi holland rézkarcokat felölelő kiállítás nyílt meg.

A londoni „Arts and Crafts Exhibition" vagyis műiparkiállítást Walter Crane vezetésével minden harmadik évben rendezik. Az idei — nyolcadik — kiállítás rendkívüli módon sikerült, úgy hogy intézőjét, a nálunk is ismert művészt sikerei újra sokat emlegetetté teszik. Cranenak alapelve az, hogy a művész vezető erején kívül a készítő iparosnak, vagyis munkásnak egyénisége is érvényesülhessen; s ennek már a katalógusban is azzal adott kifejezést, hogy felemlítette a megrendelő, a tervező művész, a készítő gyárnak vagy munkásnak, iparosnak nevét.

Bécsben április hó folyamán egy jótékonycélú arckép- és csipkekiállítás nyílt meg. Az arcképek 1750—1850-ig terjedő időből valók, a csipkék pedig a csipkének úgyszólván egész történetét mutatják be. A gyűjtők és előkelők kincsei vannak itt összehordva.

„L'art de la femme" Ily cím alatt a francia Gaulois című napilap Párisban május második felében kiállítást rendez, amely a maga nemében nem érdektelen. A kiállítás műkedvelő nők által készített tárgyakat fog bemutatni, úgynevezett női munkát, ami természetesen igen tág fogalom. A programm is arról tanúskodik, hogy a nők sokoldalú munkásságát csoportokba foglalni mennyire nehéz. A pályázaton a franciák közül a Gaulois olvasói (!), a külföldiek közül pedig csakis az illető bizottságok választottai vehetnek részt (!) — mindenesetre sajátságos döntések. A csoportok elsejében festések (fémre, fára, cserépre, papirosra, vászonra), azonkívül bőr- és faégetések, továbbá plasztikai munkák és végül fotografiák kapnak helyet; a másodikban hímzések és applikációs munkák, aztán a csipke, továbbá díszmunkák selyemből, és végre szőnyegféle munkák szerepelnek; a harmadik csoport az apróságoké: női kézimunkáké, természetesen ez a voltaképeni mindenfélék csoportja; a negyedik csoport a magánosok által fenntartott női iskolák növendékeinek munkáit tartalmazza, de csakis az első három csoport valamelyikébe illőket. A legutóbbi közlések szerint a franciákkal együtt 18 nemzet női fognak kiállítani, illetőleg pályázni a díjakra. Magyar hölgyeink kiállítandó munkáikat április hó utolsó hetében az iparművészeti múzeumban közszemlére kiállították.

A magyar foto-klub május 5-én nyitotta meg tárlatát a Műbarátok körében. A kiállításon műkedvelő fotografusaink legjobbjainak számos sikerült munkája látható. Ez alkalommal fölemlítjük, hogy a magyar amatőrök országos szövetségének házi fényképkiállítását az élénk látogatottság indokából május 10-ikéig meghosszabbították.

SZAKFOLYÓIRATOK SZEMLÉJE

A könyv művészete. A könyv illuminációjáról hoz rövidebb cikket a „Studio" folyóirat áprilisi száma A. Ibbs tollából; néhány illusztráció kiséri a szöveget.

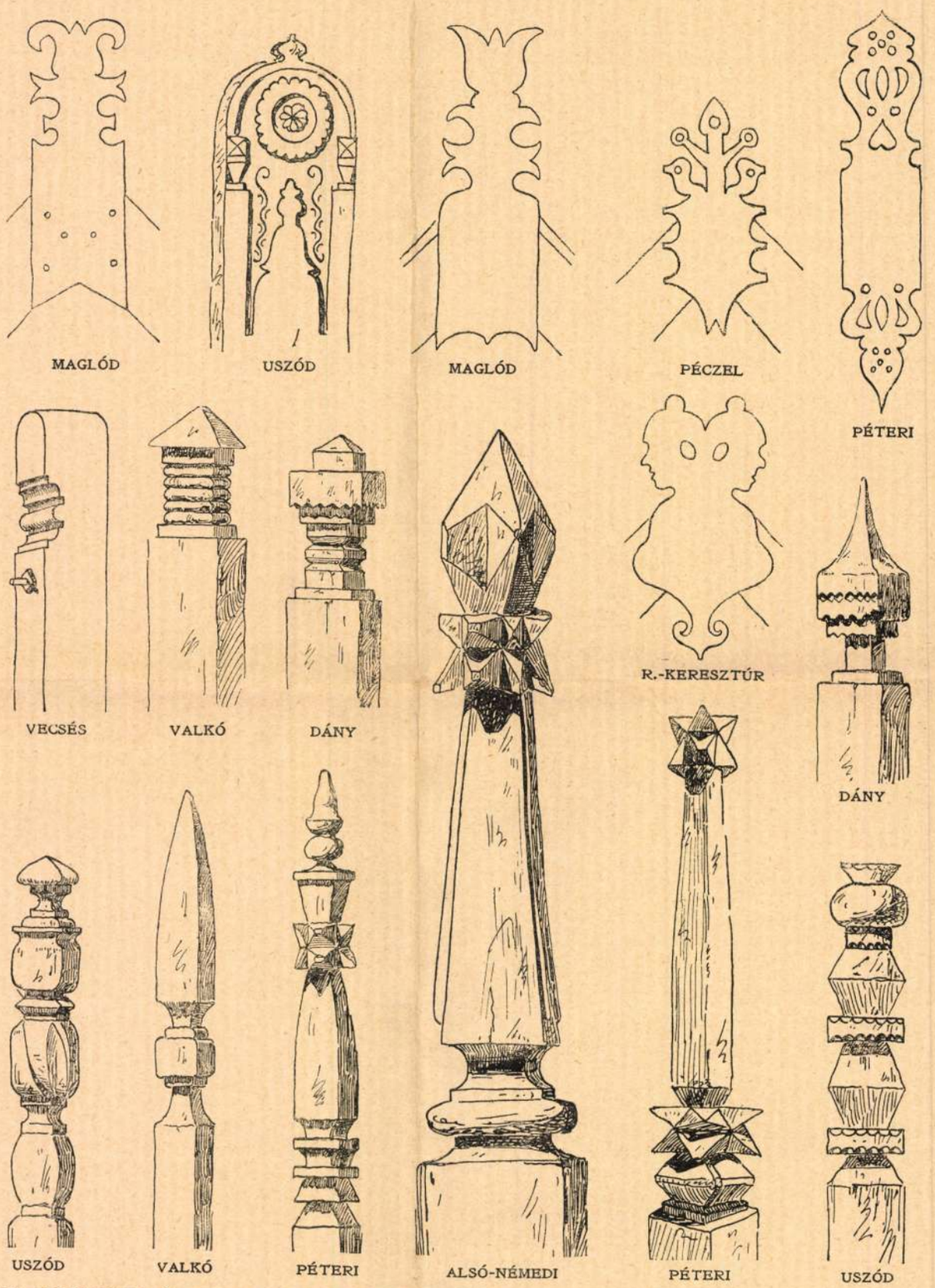

177. PESTMEGYEI HÁZOROMZATOK, FEJFÁK ÉS BÁLVÁNYFÁK. NOVÁK JÓZSEF LAJOS FÖLVÉTELEI.

Magyar Iparművészet
1906.

TENGERPART
NOVÁK LAJOS JÓZSEF RAJZA

Művészet 1907

igen nehezen organizálható a terület centrális hatalmi kézbe. Az itt lakó népek egyes kisebb közösségekben éltek, s olyan nagy arányú centrális szervezetű birodalmi hatalom, nem fejlődött ki, mint Egyiptomban. Itália egyébként ezt a decentralizált jellegét a római imperium korában is megőrizte, az egyes vidékek külön álló provinciák voltak; a középkor és újkoron át egész a 19-ik század 2-ik feléig politikailag is részekre oszlott, s épen nem véletlen, hogy a mai egységes olasz királyság közigazgatása is a decentralizáció jegyében mozog.

Természetes, hogy az építészeti tevékenység is itt egészen más jelleget öltött. Ilyen helyeken az anyagi eszközök sokkal csekélyebbek, hogysem olyan nagy arányú és nagy kiterjedésű építészeti tevékenység keletkezhetnék, mint Egyiptomban. Minthogy állandó letelepülés mégis volt, s a legkitűnőbb épületkő a helyszínén kínálkozott, ennélfogva valamilyen építészeti tevékenység mégis fejlődött. De míg Egyiptomban a központilag szervezett egyházi és világi hatalom a munkások százezreit foglalkoztathatja, s nagy kiterjedésű hatalmas palotákat és templomokat emel, addig itt az építő csekély munkaerővel dolgozik, s az építésnél inkább a célszerűséget tartja szem előtt, ami annyit jelent, hogy nem az épület külsejére, hanem az épület belsejére fordít nagyobb gondot, nem a nagy külső fény, a hatalmas testtömeg érdekli, mint a nagy néprétegekben félelmet kelteni akaró centralizátort, hanem az épületnek az a része, amely neki s az ő kis közületének állandó tartózkodási helyet biztosit. Évszázadokon keresztül művelik ezt az építészetet. Az emlékek tanúsága szerint — Toscana területén, de egyebütt is Olaszország középső részén a régi itáliai építészet egyetlen problémája egy célszerűen rendezett belső tér kialakítása volt. Az építészet akkor, amikor még a fejlődés kezdetleges fokán állott, amikor az építőnek az épithetéshez minden egyes gondolatelemet, még a tisztán munkaiakat is fel kellett találnia, akkor kizárólag az épület belseje foglalkoztatta — a vele foglalkozni kivánót. A lassan felhalmozódott képzetek mind a téralakítás szükségletei körül csoportosúltak. Magától értetődik, hogy a térrel szemben a kívánalmak fokozatosan fejlődnek, a tér folyton nagyobb és tágasabb lesz, s az ilyen tér kialakítása mindig súlyosabb és súlyosabb feladatot rótt az építő vállaira. A construkciónak mindég nagyobb szerepe lesz, de sohasem lesz maga a construkció a kiindulópont, a konstruktiv gondolat nem vitetik keresztül következetesen, csak addig, ameddig a térkialakítás szükséglete megkívánja, nem is állandó, egységes természetű, mint a csúcsíves építészetben, hanem mindenféle változatoknak helyet adó: mindég a tér kivánalmai szerint. Nagyon fontos hangsúlyozni, hogy akkor, amikor az építészet fejlődőben volt, amikor az egyes elemek a későbbi építészet számára mintegy maguktól összeállottak, akkor kizárólag a téralkotás állott a művész gondolkodásának apperceptiv előterében, tehát az épület belseje, míg a külső teljesen elhanyagoltatott. Az igy összegyűlt építészeti képzetek pedig évszázadokon át folytonosan gyarapodva oly intenzivek voltak, hogy akkor, amikor több százados fejlődés után végül a Kr. utáni I. században sikerült Rómának egy nagyon erős centrális jellegű imperiumot alakítani, amikor köztudomás szerint roppant kiterjedt építészeti tevékenység keletkezett, s méretekben is szokatlanul nagy épületeket emeltek, akkor is az építészeti tér gondolata, az épület belseje vezette a művészeket alkotásukban. Hogy a több százados fejlődés még az etruszk korszakban tényleg determinálta ilyen értelemben az olasz földterület építészetét, azt mi sem bizonyitja jobban, mint épen az, hogy a római birodalmi építészet meg tudta őrizni téralakító jellegét annak dacára, hogy a Kr. előtti utolsó két században a keletről származó építészet hatásának igen erősen ki volt téve, ez az építészet pedig az építészeti testtömeg jegyében gondolkodik.

A későbbi fejlődés szintén ezen a csapáson halad tovább. Az ó-keresztény bazilika egy fejlődésmenet megindítója, amelynek alapja a belső tér minél jobb kifejlesztésére való törekvés.[1] A román építés is a tér gondo-

[1] Riegel: Die Spätrömische Kunstindustrie.

Novák Rudolf

In Memoriam Novák Rudolf. Magyar Dél (Temesvár) I. 1.

(1910

(Művészet. 1910. 94. l.)

a berendezéseket,

zunk forgalomba.

t találja a következő lakberendezési

rn és antikstylusu márkás műbutorok,

és disztárgyak.

lőtt bármire is határozná el magát,
nkat megtekinteni sziveskedjék, mert
költségébe kerül, de ennek ellenében
akaritani.

Kiváló tisztelettel

ÉBNER ÉS FIAI

TENGERPART
NOVÁK JÓZSEF LAJOS RAJZA

Művészet 1909

nája ez. A kis Jézus arctípusa első tekintetre eszünkbe juttatja a Poldi Pezzoli-féle Madonnaképet, amelyre Mária hajfésülete, Keresztelő Jánosnak a Perugino ismert patronjára készült hajtékvetése, valamint a színek egymásba játszása, a cangiante is emlékeztet. A nyers körrajz, az itt-ott hibás arányok viszont a S. Cecilia freszkóival tartanak rokonságot. Az alakok összefoglaló megmintázása, a János evangelista arctipusa, nem különben az alapján áttört trón újból tanúságot tesz a tanítványi viszonyról, mely Tamarocciót Francesco Franciához fűzte. A vékony gipszréteggel bevont fára temperával festett kép erősen rongált állapotban van; nagyrészt átfestett színei nyersek, de elég élénkek. A helyi Guidák minden ok nélkül tulajdonítják Tamarocciónak a bolognai S. Giacomo Maggioréban lévő Madonna della Cinturá-t, amely Francia valamelyik ismeretlen tanítványának műve.

A Cappella di S. Ceciliában, a Tamaroccio falképei mellett elterülő, egymással szemben levő két mezőt a Chiodarolo freszkói[1] foglalják el. Az egyik Sz. Cecilnek és vőlegényének, Valérnak látomását ábrázolja, amint sugárözönben megjelenő mennyei küldött a vértanúk koszorúját helyezi fejükre. A festmény egyike a sorozat legsikerültebb alkotásainak. Valami égi meghatottság ömlik el az egészen. A kifejezés bensősége vetekszik a Francia leghangulatosabb műveivel. A jelenet tökéletes harmóniája, a mozdulatok nemes visszatartottsága, a vonalak lágy lírai rítmusa, a kerek, szelid arctípusok képzése a Francia hatására utal, míg a hosszan aláhulló ruházat, valamint a finoman dolgozott, változatos tájképi háttér Costához vezet vissza. A színezésben is követi a két mester tanítását; a világító fehér foltnak tompított színhangulatú felületen alkalmazásával pedig az iskolát a színhatás újabb módjával gazdagítja, melyet a vele egyidőben működő bergamói Previtali (sz. kb. 1470, mh. 1528) is ösmert, a velencei Akadémiában lévő Presepiójának (639. sz.) tanusága szerint. Chiodarolo a reá bízott másik falterületen Sz. Cecilnek a prefektussal való vitáját festette meg. Ez a jelenet kevésbé sikerült, mert a mozgalmasabb, drámai jelenetekhez se az ő, se átalán az egész iskola egyénisége nem volt szabva. E két falfestményen kívül több hiteles műve nem ismeretes. A művészettörténeti kritika rendszerint neki szokta tulajdonítani azon festményeket, melyek a Costa művészetének általános jegyeit viselik anélkül, hogy a nagy mester szintjét elérnék. Ez eljárás megbizhatósága ellen elsősorban az a körülmény érvel, hogy Chiodarolóra Costánál nagyobb hatást gyakorolt Francia. A Chiodarolónak tulajdonított művek legnagyobb része a Francia-Costa műhely azon tanítványaitól származik, kiknek csak neveit ismerjük, munkáit azonban nem.[1] A bolognai állami kép-

[1] Állítólag szobrászattal is foglalkozott, s részt vett volna a bolognai S. Domenicóban emelt Arca di S. Domenico munkálataiban. (Bumaldi: op. cit., p. 251.)

A nyomtatott források szerint (Bumaldi: loc.; cit., Masini, op. cit., I: 67; Malvasia, op. cit., I: 54.) Giovanni Maria volt a keresztneve. Míg a bolognai céhek könyvei egy Giovann' Antonio di Bartolomeo nevű festőről emlékeznek meg, aki két izben, 1495-ben és tíz évvel később viselte a Quattro Arti céh (ehhez tartoztak a szíjgyártók, kardművesek és késesek mellett a festők is) főnöki tisztét (massaro); minthogy ily nevű festőről viszont a nyomtatott források nem tudnak, s minthogy továbbá a céhkönyvek 1505-ki dátuma igen közel esik a S. Cecilia-beli falképek keletkezésének idejéhez (1506–-;) föl kell tennünk, hogy a bolognai Négy Művészet céhének 1495. és 1505-ki főnöke azonos a Cappella di S. Cecilia egyik művészével, akit eszerint Giovann' Antonio di Bartolomeo Chiodarolónak hivtak, s aki nem születhetett 1465 után, mert a céhek alapszabályai a massarói méltóság elnyeréséhez legalább 30 esztendő betöltését kívánták meg.

Chiodarolo, úgy látszik, bolognai családból származott; egy Angelo di Michele di Piero Chiodarolo 1528-ban, egy Piero Chiodarolo 1536-ban, egy Andrea di Matteo Chiodarolo pedig 1541-ben és 1553-ban főnöke a bolognai kovácsok céhének.

A bolognai S. Barbaziano parokiális templom halottas könyvébe 1565 október 19-én a következőket jegyezték: „hebbe (azaz: la chiesa) il Corpo de la consorte del Chiodarolo" [Marcello Oretti: Memorie delle Morti de' Pittori, Scultori, ed' Architetti sepelti nelle chiese di Bologna, ricavate dalli Libri de' Morti delle dette chiese. Bologna, év nélkül (XVIII. sz. v.) 100. l. Kézirat. Bolognai Községi Könyvtár, Ms. Herc. 98. Part. 2.]

[1] Ezek közül Malvasia (op. cit., I: 56) a Francia jegyzeteiből a következők nevét írta le: Tric Trac (helyesebben Tic Tac; v. ö. Zanotti jegyzetét Malvasia idézett kiadásához, 1; 56[5]). Zanobio, ill Panigo, Guido Ruggieri, Virgilio Bruni, lo Zardo, i Bocchini, Lorenzo Gandolfi, Francesco Palmieri, Giacomo di Ruffi, Annibale dall'Er (vsz. d' Ercole), valamennyien bolognaiak; továbbá Giovanni da Milano, Francesco Bandinello da Imola, Gio.

Gobelin-kiállítást rendez a francia történeti emlékek bizottsága a versaillesi múzeumban; a legjavából összeválogatott gyüjteményben kiválik a XIV. Lajos király híres gobelinsorozatának egyik példánya, amelyhez Lebrun szolgáltatta a kartonokat. Utóbbi sorozat így egészében még nem volt kiállítva.

Louvain-ben szeptemberben képzőművészeti és alkalmazott művészeti nemzetközi kiállítás lesz.

A Grafton-gallery-ben tartott iparművészeti kiállításról egy második és befejező cikket közöl a Studio folyóirat márciusi és áprilisi száma, melyeket közel száz kép élénkít.

A Kunst für Alle ez idei utóbbi számai (12., 13., 14., 15.) illusztrációkban bővelkedő cikkekkel emlékeznek meg a berlini német százados nagy kiállításról. Ugyane kiállításról ír a Zeitschrift für bildende Kunst 7-ik (áprilisi) és 8-ik (májusi) számában Fr. Dülberg, s cikkeit szintén sok képpel látta el.

A züpichi Kunstgewerbemuseum a grafikai művészeteket felölelő kiállítást rendezett.

A darmstadti 1907. évi műkiállítás céljára épitendő csarnok költségéhez a város 330,000 márkát, vagyis 396,000 koronát engedélyezett. Az épület terveit Olbrich készítette.

A madridi régészeti múzeumban jelenleg ama gobelinek vannak kiállítva, amelyeket az elhúnyt Villahermosa hercegnő ajándékozott a múzeumnak. E gobelinek — úgy mint a Raffael-félék — az apostolok történetéből vett tárgyakat ábrázolnak; s a kompozíciók tényleg Raffael-félékre támaszkodnak; csak készítésük ideje későbbi a sixtusi kápolnabeliekénél. (Utóbbiak 1519-ben készültek el; a madridiak pedig 1620 körül.)

A római pézmetszet-gyüjteményben a Palazzo Corsiniben egy a XVII. századi holland rézkarcokat felölelő kiállítás nyílt meg.

A londoni „Arts and Crafts Exhibition“ vagyis műiparkiállítást Walter Crane vezetésével minden harmadik évben rendezik. Az idei — nyolcadik — kiállítás rendkívüli módon sikerült, úgy hogy intézőjét, a nálunk is ismert művészt sikerei újra sokat emlegetetté teszik. Cranenak alapelve az, hogy a művész vezető erején kívül a készítő iparosnak, vagyis munkásnak egyénisége is érvényesülhessen; s ennek már a katalógusban is azzal adott kifejezést, hogy felemlítette a megrendelő, a tervező művész, a készítő gyárnak vagy munkásnak, iparosnak nevét.

Bécsben április hó folyamán egy jótékonycélú arckép- és csipkekiállítás nyílt meg. Az arcképek 1750—1850-ig terjedő időből valók, a csipkék pedig a csipkének úgyszólván egész történetét mutatják be. A gyűjtők és előkelők kincsei vannak itt összehordva.

„L'art de la femme“ Ily cím alatt a francia Gaulois című napilap Párisban május második felében kiállítást rendez, amely a maga nemében nem érdektelen. A kiállítás működvelő nők által készített tárgyakat fog bemutatni, úgynevezett női munkát, ami természetesen igen tág fogalom. A programm is arról tanúskodik, hogy a nők sokoldalú munkásságát csoportokba foglalni mennyire nehéz. A pályázaton a franciák közül a Gaulois olvasói (!), a külföldiek közül pedig csakis az illető bizottságok választottai vehetnek részt (!) — mindenesetre sajátságos döntések. A csoportok elsejében festések (fémre, fára, cserépre, papirosra, vászonra), azonkívül bőr- és faégetések, továbbá plasztikai munkák és végül fotografiák kapnak helyet; a másodikban hímzések és applikációs munkák, aztán a csipke, továbbá díszmunkák selyemből, és végre szőnyegféle munkák szerepelnek; a harmadik csoport az apróságoké: női kézimunkáké, természetesen ez a voltaképeni mindenfélék csoportja; a negyedik csoport a magánosok által fenntartott női iskolák növendékeinek munkáit tartalmazza, de csakis az első három csoport valamelyikébe illőket. A legutóbbi közlések szerint a franciákkal együtt 18 nemzet női fognak kiállítani, illetőleg pályázni a díjakra. Magyar hölgyeink kiállítandó munkáikat április hó utolsó hetében az iparművészeti múzeumban közszemlére kiállították.

A magyar foto-klub május 5-én nyitotta meg tárlatát a Műbarátok körében. A kiállításon működvelő fotografusaink legjobbjainak számos sikerült munkája látható. Ez alkalommal fölemlítjük, hogy a magyar amatőrök országos szövetségének házi fényképkiállítását az élénk látogatottság indokából május 10-ikéig meghosszabbították.

SZAKFOLYÓIRATOK SZEMLÉJE

A könyv művészete. A könyv illuminációjáról hoz rövidebb cikket a „Studio“ folyóirat áprilisi száma A. Ibbs tollából; néhány illusztráció kiséri a szöveget.

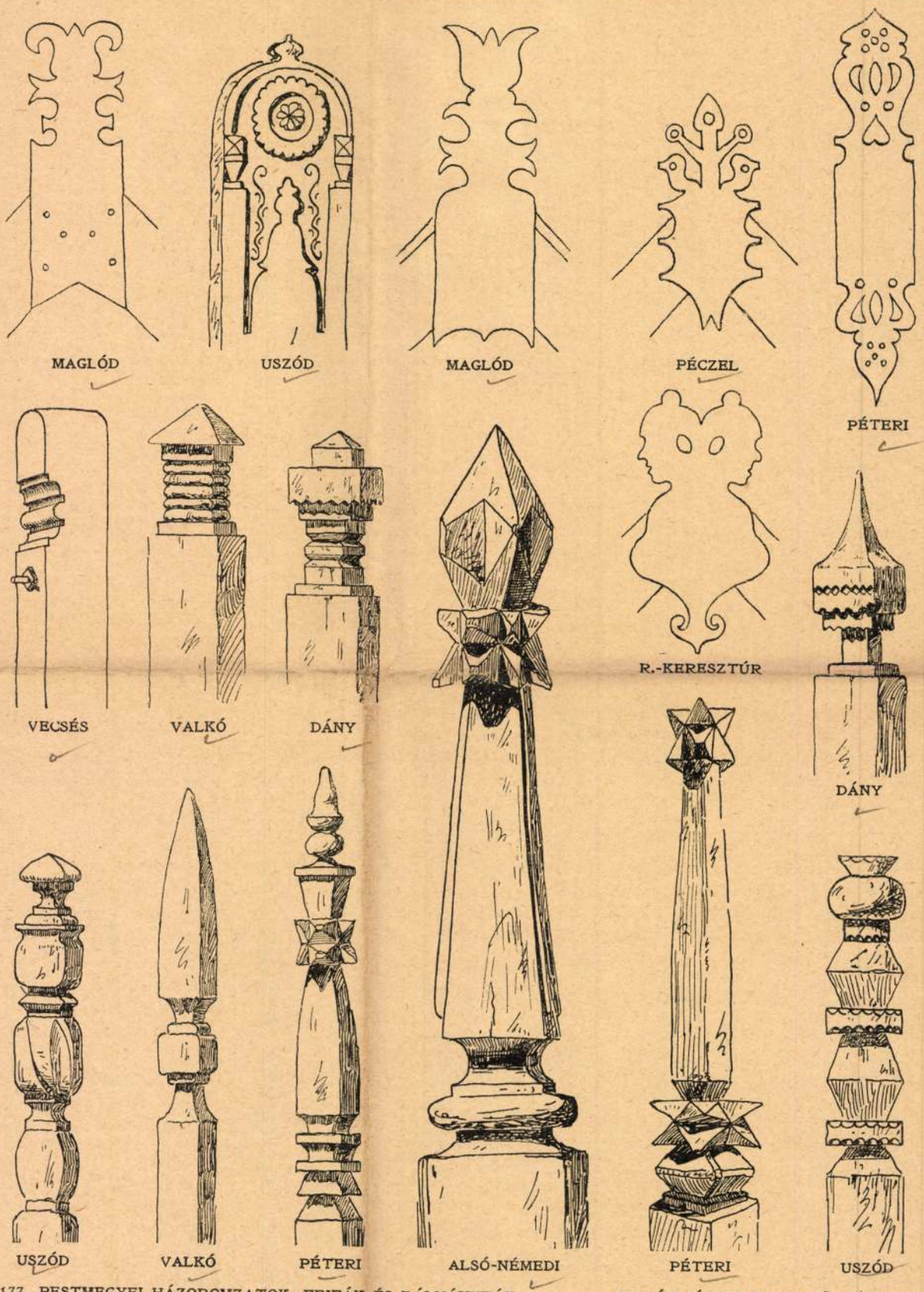

177. PESTMEGYEI HÁZOROMZATOK, FEJFÁK ÉS BÁLVÁNYFÁK. NOVÁK JÓZSEF LAJOS FÖLVÉTELEI.

Novák József Lajos

torbágyi Novák Lajos József

Geboren am 9. Januar 1884 zu Makó (Csanád der Comitat.) Nach Absolvierung seiner Mittelschulstudien am Gymnasium zu Kiskunhalas, war er Schüler des Malers und Gewerbekünstlers Árpád Dékány, im Jahre 1908 das Diplom eines Zeichenlehrers erwerbend. Als solcher wurde er an das Gymnasium in Ujverbász ernannt, von wo er schon im Jahre 1909 als hauptstädtischer Zeichenlehrer nach Budapest kam. In den Jahren 1909, 1912 und 1914 unternahm N. Studienreisen nach Italien, Dalmatien und Deutschland. Zuerst im Jahre 1904 an einer Ausstellung Teil nehmend und dann die Frühjahrsausstellung des Künstlerhauses in Budapest in den Jahren 1909 und 1910 beschickend, ist N. auch als Kunstkritiker tätig. Seit 1921 bedient er sich des Künstlernamens: Torbágyi. 5 nüvé felsorolva.

Hu Pomagyerem 313. l.

Hadsereg.

Dobos.

A várkapun innen álló d
ri a dobot. Öltözete: Kalap,
ros felső kabát, kék alsó kön
és czipő. Felirata
a kép fölött: Die k.k. o
az alatt: Tambour.

Szines kny.,

Szn. 17
634-90

Novák József Lajos

festő

= Torbágyi Novák.

Csatolandók
a tervrajzok.

Novák

N. 9. *József Lajos, torbágyi*, festő, grafikus, éremművész és művészeti író, * Makó 1884 jan. 9. A mintarajziskolában szerzett rajztanári oklevelet. 1907-től színes rajzokat, akvarelleket és tollrajzokat állított ki a Műcsarnokban és Nemzeti Szalónban. 1908. festette a nagyváradi szent László-templom dekoratív díszítését. Néhány plakettje is van.

L. f. II 207 b

Georg
4572. (Daubner ~~György~~:
Sz. Berlinben 1865 no

Téli havasi ta

Hótól borított hegyes
melynek partján üres c
borult. Jelzése alól bal

Vászon,mér.40:52
150 K.-- Grof Andrássy D
9-én /621-913/.-- A Magy
ex 913/.-- ~~Átvétetett 19~~
Bejelentetett 1914 márcz

Pályázatok. Népművészet.

A VIRÁGOS BUDAPEST BIZOTTSÁG, ez évben nagyobbszabású pályázatot hirdet erkélyek, ablakok, egész házak és bolthelyiségek virágdiszítésére. Kiosztásra kerülnek pályadíjakul arany-, ezüst- és bronzplakettek, pénzdíjak és elismerő oklevelek. A pályázat föltételeit április havában teszi közzé a bizottság.

A SZENTSZOBOR-PÁLYÁZAT HATÁRIDEJÉNEK ELHALASZTÁSA. A Szent István Társulat folyó évi március 15-iki lejárattal pályázatot hirdetett Szűz Mária és Jézus Szíve kisméretű szobrára. Több helyről nyilvánított kívánságra a Társulat igazgatósága a pályázat határidejét újabban április hó 10-ére tűzte ki, amely napra a pályaműveket be kell küldeni az Orsz. M. Iparművészeti Társulathoz.

A NÉMET MŰVÉSZEK ÉS A BISMARCK-EMLÉK. A német művészek körében igen nagy a felháborodás a miatt az eljárás miatt, amelyet a német kormány a Bingenben, az ú. n. Elisenhöhe-n tervezett Bismarck-emlék körül követett. A nagy német államférfiú emlékére tervezett alkotás egyike a legnagyobb építőművészeti és szobrászati feladatoknak, amelyek a jelenkorban felmerültek s így a nemzeti érzésen kívül a művészi ambició is a legnagyobb erővel unszolta a német szobrászokat a pályázaton való részvételre. Összesen 379 pályamű érkezett be, amelyeknek költsége jóval túlhaladta az emlék költségeire előirányzott két milliót, érthető tehát, hogy az egész német művészvilág izgatottan várta, a szakemberekből összeállított pályabíróság döntését. A jury döntése be is következett, de jelentőség és eredmény nélkül maradt, mert a kormány nem respektálta s egy olyan tervet fogadott el kivitelre, amely a jury vélekedése szerint számba sem jöhetett. Ez az eljárás módfelett felháborította a német művészeket s szövetségük egy kemény- és határozotthangú nyilatkozatban, amelyet az összes német művészeti egyesületek aláírtak, tiltakozik a művészi vélemény mellőzése és az önkényes, művészietlen kormányintézkedés ellen. Hogy a tiltakozó iratnak lesz-e valamelyes eredménye, azt nem tudjuk. A Bismarck-emlék sorsa bennünket nem is érdekel közelebbről, de az eset kapcsán felmerült elvi szempontok annál inkább. Valóban tűrhetetlen, hogy művészi alkotást ne a műértő jury döntése szerint ítéljenek oda s éppen azért szimpátiánk teljes mértékben a német művészeké. Hasonló illetéktelen beavatkozásnak nem szabad előfordulnia sem nálunk, sem másutt. A művészi vélemény teljesmérvű honorálása olyan elv, amelyet határozottan és ellentmondást nem tűrve hangoztatunk és követelünk mindenkor, amikor erre alkalom nyílik.

FARAGOTT BOTOK. A pásztorfaragás egyik legjellegzetesebb és leggyakoribb tárgya a bot. Még pedig az ú. n. juhászkampó és a „kézbeli“ (séta) bot. Természetesen ezek a botok, minthogy többnyire juhászok faragják, kosfejekkel vannak legtöbbször díszítve. De ép így előfordulnak Somogymegyében a makkos, vagy kosfejes makkos botok is, míg egyebütt, különösen Hontmegyében a juhászkampók már sokkal változatosabbak, olyik hallal vagy egész kosokkal is fel van ékesítve. A most bemutatott kis gyüjteményt részben Hermann Ottó, részben Győrffy István szerezték meg a Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztályának gyüjteménye számára. A rajzokhoz sok mondani valónk nincsen, mert hozzáértő művészek előtt ezekkel egy egész új világot nyithatunk meg. Eme pazar formanemességgel és nagyszerű monumentalitással faragott botok díszítményei igen magas fokon állanak. Egyszerűségük ellenére a felhasznált motívum oly bámulatos könnyedséggel van megalkotva, hogy abból semmi lényeges ki nem maradt soha és minden a maga helyén, a maga értékében áll előttünk. Miért kell a mi művészeinknek a reneszánszból áthozott plasztikát, vagy a gótika tőlünk távol álló szellemétől áthatott formákat használniok? Avagy miért nézzük a modern iparművészet külföldi termékeit. Az angolt, a németet, az északi népeket? Miért, hogy onnan vesszük az irányító szellemet, mikor itt nálunk, a mi népünknél készen van ime már minden, csak meg kell látnunk, napfényre kell hoznunk s az a mi művészeink kezében szükségszerűen testet fog ölteni minél előbb, ezt remélhetjük. Ime az itt bemutatott motívumokból kellő érzékkel, csöpp átgyúrással is, kőben, bronzban, agyagban egyformán nagyszerű hatást érhetünk el. E formákból az építész, a kisplasztikus, a bútortervező és egyáltalában minden formákkal dolgozó művészünk tetszése szerint meríthet, vagy oly útakat, módokat láthat és vehet észre, melyek eddig rejtve voltak a mi népünk művészi kincseit nem igen ismerő szemei előtt.

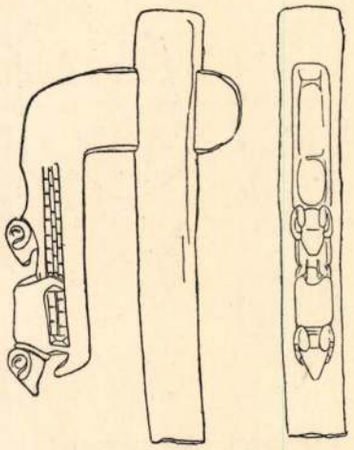

FARAGOTT PÁSZTORBOT.
POIGNÉE SCULPTÉE.
NOVÁK J. L. RAJZA.

nji.

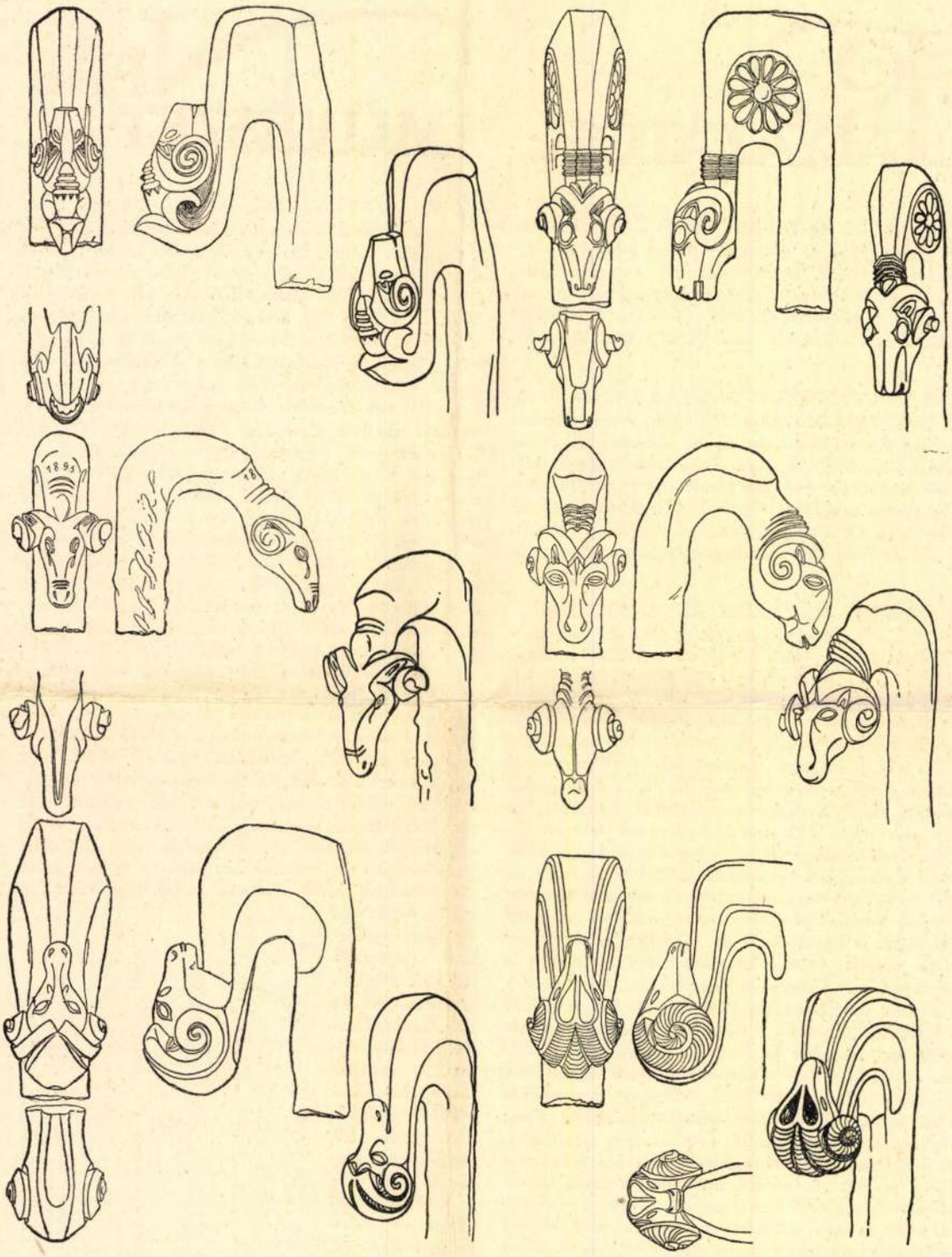

FARAGOTT PÁSZTORBOTOK
A NEMZETI MÚZEUM NÉPRAJZI
OSZTÁLYÁNAK GYÜJTEMÉNYÉBÖL.

NOVÁK J. LAJOS FÖLVÉTELEI.

POIGNÉES SCULPTÉES
DE BATON DE BERGER.
ART PAYSAN HONGROIS.

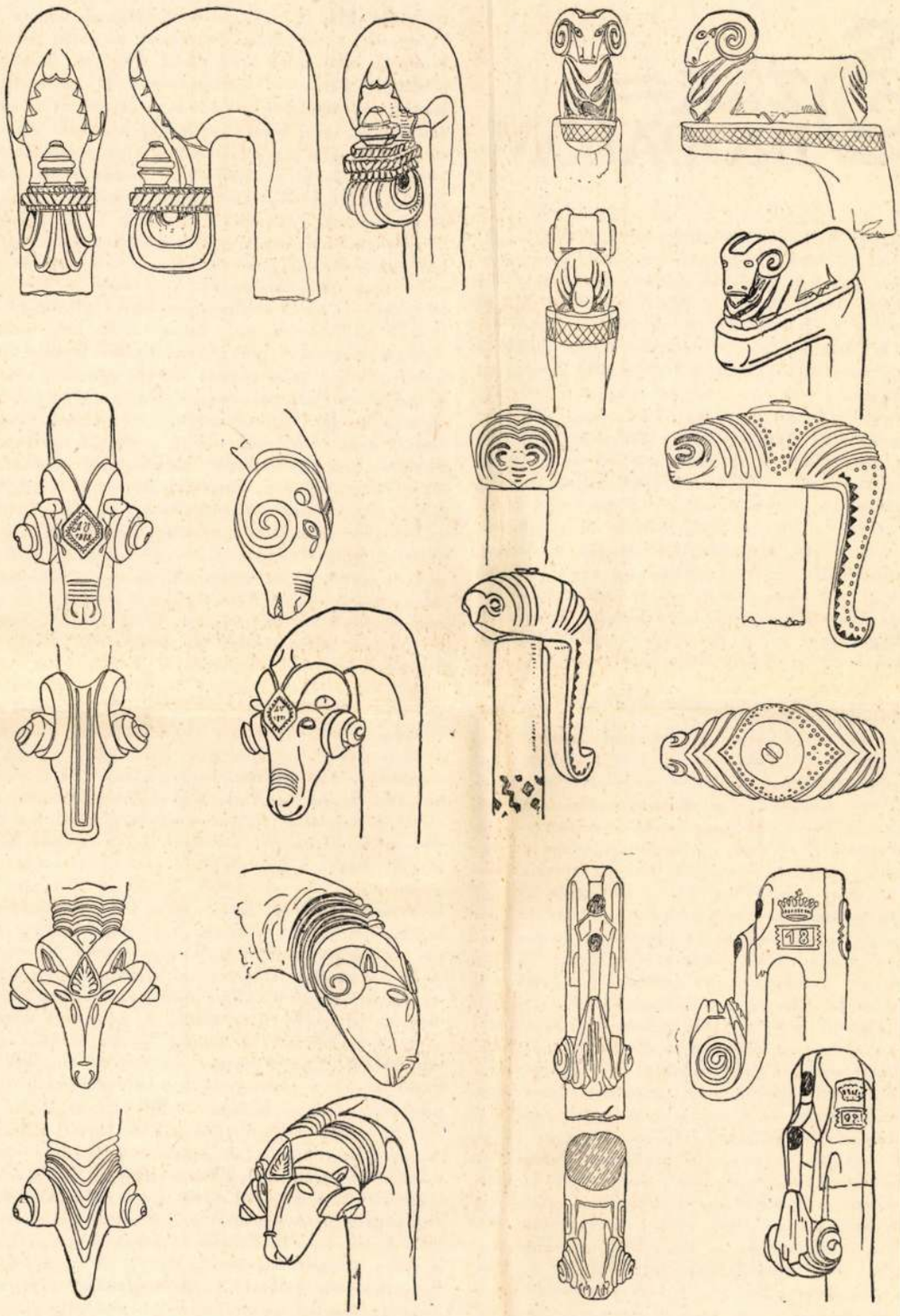

FARAGOTT PÁSZTORBOTOK
A NEMZETI MÚZEUM NÉPRAJZI
OSZTÁLYÁNAK GYÜJTEMÉNYÉBŐL.
NOVÁK J. LAJOS FÖLVÉTELEI.

POIGNÉES SCULPTÉES
DE BATON DE BERGER.
ART PAYSAN HONGROIS.

Szakirodalom

DAS GOLDENE GEWAND DER KÖNIGIN MARGARETA IN DER DOMKIRCHE ZU UPPSALA. (Margit királynő aranyruhája az uppsalai dómban. Norstedt & Söner kiadása. Stockholm. Ára 20 skand. kor.) D. L. L. Waldemarsdatter Margit királynő a XIV. században élt és Svédországot, Norvégiát és Dániát közös uralom alatt egyesítette. Ruhája a roskieldi templomból, Dániából került később az uppsalai dóm birtokába s itt mint miseruha szerepelt a leltárban. A magyar művészi körökben is jól ismert jeles svéd textilművésznő, Branting Ágnes éles szeme észrevette a tévedést, kikutatta a ruha eredetét és kutatásai eredményét először néhány svéd cikkben, végül pedig egy pompásan illusztrált műben foglalta össze német nyelven azért, hogy a külföldnek is hozzáférhetővé tegye ezt a fontos műtörténelmi anyagot. — Jensen, dán műtörténész szerint valószínüleg ez a legrégibb középkori női ruha, amely fenmaradt s alig van hasonló műértékű ruha egész Európában. Épen ezért Branting Ágnes műve az összes kosztümtörténelmi munkák között a legkiválóbbak közé sorozandó.

HESSLING, EGON. EMPIRE-MÖBEL. Meisterstücke französischer Kunsttischlerei aus der Zeit Napoleons I. 60 Lichtdrucktafeln mit Einleitung und beschreibenden Text. Berlin, Ornamentverlag Buchhandl. für Architektur u. Kunstgewerbe, é. n. Ára 72 kor. Hessling Egon neve nem ismeretlen a szakirodalomban. Évről-évre gazdagítja különösen a francia bútor multjára vonatkozó kiadványaival az irodalmat. Jelen munkában áttekintést nyujt az első császárság idejében uralkodó empire-bútorokról. Az empire fejlődését, virágzási korát és hanyatlását mutatja be számos találó példával illusztrálva. Sokáig tartott, míg az empire teljes méltánylásban részesült. Bizonyosfokú ridegség és a kényelem hiánya mellett nagy vonások, méltóság, észszerűség és egyöntetűség, főbb vonásaik ezen bútoroknak. Az empire keletkezésére nézve sokáig eltérők voltak a vélemények, sokan helytelenül azt tartották, hogy az empire a forradalom szülöttje. Percier és Fontaine ezen stíl főképviselői 1812-ben a lakberendezésről szóló munkájukban kimutatják messzire visszanyúló gyökereit. Pompeji és Herkulánum emlékeire utalnak s ama nagy befolyásra, melyet ezek a művészekre, rajzolókra és asztalosokra gyakoroltak, kik ezen leletekről készített metszeteket mintául használták fel. — Az eddigi tört vonalakat, a hajlást és a szabálytalanságot nyugodt vonalak, tiszta profilek és a forma szigorusága váltotta fel. — Nem hivalkodtak azzal, hogy új genre-t találtak fel, hanem hangoztatták, hogy mindent az antik művészettől veszik kölcsön, melynek mintaképeit utólérhetetleneknek tartották. Már XVI. Lajos uralkodásának közepe óta az egyenes vonal hangsúlyozása és az antik formák utánzása általánossá kezd válni. Dugoux, Gaudoin, Cavet és Salembier egyszerűségről és merevségről tanuskodó rajzai, úgyszintén a nyilvános és magánépületeknek egész sora mutatják az antiknak utánzását. Ez a stílirány a forradalom alatt megerősödött, különösen David és követőinek hatása alatt, majd Percier és Fontaine alatt teljes virágzását érte el. A stílus gyors változását s a XVI. Lajos korabeli stílus közti különbségek indító okait a directoir idejében bekövetkezett olcsó fényűzésre való mohó kívánalmakban kell keresnünk. A művészi és fényűzési cikkeknek az új kivánalmakhoz kellett alkalmazkodniok és átalakulniok, ami nehéz feladat volt, mert a régi szakszerűen képzett kézműveseket újakkal nem tudták pótolni. A furnirozás volt az egyedüli, ami a gyakorlatban még fennmaradt s ez nagyban hozzájárult a formák egyszerűsítéséhez. A minták választásánál nem érvényesült mindig a legjobb műízlés, a választás nem esett mindig a legjobb antik munkákra, főképpen azokra nem, melyek a lakberendezésnél leginkább bizonyultak alkalmasaknak. Ez ellen Percier és Fontaine küzdöttek s ez arra kényszerítette a művészeket, hogy olyan elemeket vegyenek bele terveikbe, melyek egyáltalán nem tartoztak oda. Így pl. szfinksz-et látunk ülőbútoron, toillette-n vagy hieroglyfhákat. Az empire-stílben készített bútorok javát abban a miliőben fogjuk találni, mely az empire-stílt létrehozta. Napoleon befolyása alatt minden művész, ki az udvar részére dolgozott az empire-t fényüző-stílnek tartotta. Intimebb lakosztályok nagyméretü és méltóságteljes berendezése ellentétben XV. és XVI. Lajos stílusának graciozitásával fogadótermek benyomását teszik a szemlélőre. Azt az elvet, hogy a bútort a tértől, melyben azok helyet foglalnak, nem szabad különválasztva tervezni, Percier és Fontaine megvalósitották s a kettőbe teljes harmóniát öntöttek. Antik minták után készült kecses szobrocskákkal, plakettekkel, állat- és növénydiszekkel enyhitették a szigorú formákat és azok merevségét. Az empire-bútor felépitésében következetességet, logikát találunk. Szerkezetre mindig világos és formája néha, bizarrsága mellett is tiszta. A bronzveretek mindig helyén alkalmaztatnak, soha sem zavarják az összhangot. Ezek kezelésénél is finomságra és tisztaságra törekedtek. A választott mintát, bármely korból való is, mindig híven, minden változtatás nélkül adták vissza. Az empire-stíl, melynek kiinduló pontja s virágzási tere Franciaország volt, meghódította egész Európát. Alig volt uralkodó, ki nem terveztette volna Percier és Fontaine-nél bútorait. A császárság bukása az empire-stíl bukását vonta maga után. A fényűzés a békés királyság korszakában alábbszállott, a polgárok egyik főerényét a takarékosság képezte s ez egyúttal az empire-stíl végét jelentette. Szerző jelen kiadványával éppúgy, mint a közel multban kiadott reneszánsz, XIV., XV. és XVI. Lajos korabeli bútoraival és Bronze-Beschläge und Verzierungen im Empire-Stil cimü munkájával nagy és elismerésre méltó szolgálatot tett a szakirodalomnak.

Sz. L.

Novák József Lajos

Dunapataji kis Lajos
és Ordasi Kiskapu
c. tollrajzai repr.
Művészet 1913. 375. l.

Lanfranconi.

és ban van ábrázolva

ojásdad medaillon. Az aranygyapjas ren-
gálati érdemkeresztet a Mária Terézia-
na-rend jelvénye disziti. Rövid haja
és bajusza leberetvált. Nyakravalója
aszomántos és jobb vállától bal csipő-

retei 4.7: 3.4 cm.
yéből.
n kelt 28402 sz. leirat alapján (140/95).

1187

Novák József Lajos

Maler und Graphiker, geb. 9. Jan. 1884. in Makó, absolvierte die Budapester Hochschule für bildende Künste. Er war seiner Zeit als Maler geschätzt, tritt aber in letzter Zeit nur selten vor die Öffentlichkeit.

Knoll II. 321. l.

1908
1844/62

Kiskunfélegyházai múzeum

berendezési segélye V. 218.

MDK

Novák Judit VIII.o.tan.

xxxxx Békéscsaba

Ifjusági Képzőm. és Ipar. kiáll. N.Szal. 1950. jun.

MDK

Novák J. Lajos

Somogymegyei tükörfa, repr.

Magyar Iparművészet 1912.

289, 305. l.

MDK

Novák Lajos (festő)

Műve: Tihar előtt – repr:

(képaláírás.)

Tiszatáj, Szeged, 1958. szeptember, 9. l.

MDK

Novák Lajos festő

Hódmezővásárhelyi művész. Szere-
pelt a Szegedi Szabadtéri játékok
kapcsán rendezett képzőművészeti
tárlaton.

Nékám [redacted] sorban.

Tiszatáj, Szeged, 1959. augusztus. 2-1.

Novák Lajos

MDK

Gyümölcsszedők, olf.

Mücsarnok 1955. VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Novák Lajos MDK

Mátyélyi tanya, rézkarc

Hódmezővásárhelyi tanya, rézkarc

Hordás, rézkarc

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Novák Lajos MDK

Kubikusok, szénrajz

Utolsó állataimat is elviszik, gouache

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Novák Lajos [festő]

MNK

A VI. VIT tiszteletére a Nemzeti Szalonban rendezett kiállításon távolabbi ösztönzések nyomait is felfedezhetjük a fiatalok művein. Így

Szlávik Lajos Anya-képének motívumaiban mintha Uitz Béla festészetének igézetét éreznők.

B. Séday Mária Sörözők c. pasztelljében Ripp1 Rónai családképeinek hangulatát fedezhetjük fel.

Novák Lajos Várakozás c. képén Matisse festészetének egyé_nivéalakitott hatását éreszük.

Artner Tivadar: Az ifjuségi kiállitásról.

Esti Hirlap,II.évf.135.sz. 1957.jun.12.szo.
2.oldal

Novák Lajos

MDK

Kubikusok, repr.

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Novák Lajos, [grafikus] MDK.

Vásárhelyen dolgozik.

Gyümölcsszedők tárgyú szép
Szénrajzot küldött a Tárlatra

Artner Tivadar: Fiatal grafikusok a Tavaszi Tárlaton.

Esti Hirlap, II.évf.110.sz. 1957.máj.14.kedd
2.oldal

Novák Lajos

MDK

Tanya, olf.

Műcsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Novák Lajos MDK

Felszabadulásunk 15. évfordulója c.sorozatból

Rizsgyomlálás, rézkarc

Mücsarnok 1960.VIII.Magy. Képzőm. Kiáll.

Novák Lajos

kiállított grafikái:

Gyümölcsszedők, rézmetszet, 16x24 cm.
Balántázók, – " – , 20x28 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

15. l.

NOVÁK LAJOS

Hokizók szín
Pelinők rézkarc

Fiatal képzőművészek és iparművészek
kiáll 1955

Novák Lajos

Egy ideig Vásárhelyen élt

Tóth Pándor: Vásárhely és a
kéjzőművészet

Tiszatáj 1967 I. n. 57 old.

Novák Lajos

Juhász, olaj, 30×40
Reggel, " 30×40
Lovaslocsi, olaj, 30×40

Csongrádmegyei képzőművészeti-kiállítás
Szeged, 1959. Kat. bev. Osváth Béla.

6.

Novák Lajos

65. Csendélet, olaj
66. Tavas, olaj

Tinántúli falömlemények vándorkiállítása. Bev.: Kákai Ferenc.
Békéscsaba. 1957.

MDK

Novák Lajos

Pihenő, rk.

3. Miskolci G.Grafikai Biennale,

Kons.Színház, 1965.

Novák Lajos

Pilisvörösvári bányamunkások Bp.-re indulnak, rk.

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

A.Gal. 1965.

M.D.K.

Novák Lajos, festő

„Csendélet"-én és „Kertben" c. képein még Nagybánya emlére hisért, de a „Vasárnap délután a tanyán" már önálló látásmódjáról és hifejező erejéről győri meg a szemlélőt, a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson. Megemlitésre méltó még „Virág a mishelyben" c. csendélete.

Dörnötör János

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1956. aug. hó, 8. sz.

37. old.
+ 38. "

M.D.K.

Novák Lajos, festő

„Gyümölcs szedők" c. „reprezentatív alkotásával" szerepelt a VI. Magyar Képrőművészeti Kiállításon. Kiállított továbbá öt grafikát (rézkarc, szénrajz, gmache).

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1956. febr hó, 2. sz.

33. old.
+ 34.

M.D.K.

Novák Lajos, festő

műtermében tett látogatásáról számol be és közli egy képét:

Tarján Éva

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1955. dec. hó, 5. sz.

41. old.

MDK.

Novák Lajos

Kiállitási hir

Csongrádmegyei Hirlap 1967 szetp.8.

Novák Lajos MDK

Csendélet, olv. 52i5x62

Pihenés, rk.p. 19.5x5

Vasárnap délután a tanyán, o.v. 31x4o

Tornyai János Muzeum 1965. 2o év szerzeményei

M.D.K.

Novák Lajos, festő

„Tarupa" c. rézkarca lát-
ható a hátsó borítólap belső ol-
dalain.

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1956. jún-júl hó,
~~5~~ 6-7. sz. – old.

Novák Lajos MDK

Pihenők, rézkarc

Jéghordás, rézkarc

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Novák Lajos, festő

díjat nyert a Vásárhelyi Őszi Tárlaton. „Tanya" c. képét közli a lap. Cikkező kiemeli még „Vizsir a borjút" c. képét.

Nikolin Klára:

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1955. nov. hó 29. old.
és 30. "
4. sz. és 32. "

M.D.K.

Novák Lajos, festő

„Tiszán" c. „hangulatok-
ban gazdag, színekben kiegyensú-
lyozott" művét állította ki:

Victor Kornél:
Az V. Ipari Képzőművészeti Kiállításról
Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1955. okt. hó, 37old.
3. o.

Novák La jos M.D.K.

Hódmezővásárhelyi festő.

Az 1959. évi Tanácsköztársaság pályázaton szereplő alkotásait a Tornyai János Muzeumnak ajándékozta

Vásárhely i festők ajándéka

Csongrádmegyei Hirlap 1965. jan. 24.

M.-.K.

Vörös Lajos

MDK

Az 1955-ös vásárhelyi tárlaton részt vett.

Rittly Valéria: Vásárhely tér éve.
Művészet, 1964. október – 14 lap

MDK

Novák Lajos

Gyümölcsszedők. Olajf. 62x80

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat.19.1.

MDK

Novák Lajos

"Kubikusok" c.kép repr.

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat.

MDK

Novák Lajos, ép.mest.

uj épitőmesteri képesitő bizonyitványt nyert.
1896 nov.12.szül.Aradon. 38/924. sz.

Uj épitőmesteri....
ÉP IP 1924. 12-14.sz. 39.l.

MDK

Novák Lajos

Kubikusok	szénrajz	32x46 N.M.
Utolsó állataimat is elviszik	gouache	36x50 N.M.

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok. 1955.Kat. 34.l.

MDK

Novák Lajos

Munkás, of.

Tanulmányfej, of.

Tanulmányfej, of.

A bajai "Fesztivál" Képzőm. Kiáll. kat. Bajai Muzeum 1949. jul. 3./

Novák Lajos

Szerepel a XV. őri tárlaton
Vásárhelyen

Szabó Endre: Igazolt reménységek

Tisza táj 1968 XII. sz. 1111 old.

Novák Lajos

Szerepel az alábbi tárlaton

Kőmötör János: A XV. Vásárhelyi Őszi Tárlat

Csongrad Megyei Hirlap 1968 X. 20.

Novák Lajos

Gyümölcsnedők, szénrajz, 16×24 cm
Palántázók, szénrajz, 20×28.

Budapest Műcsarnok kiállítása.
1957. kat. szerk. Kisdéjiné,
Kárimi Irén.

15

Novák Lajos

Fehér ló - rézkarc Bp.1961.
198x310 mm. 100.-Ft.

Kocsi mellett - szines rézkarc Bp.1961.
295x385 mm 113.-Ft.

Vásár - rézkarc Bp.1961.
295x384 mm. 110.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

229.1.

Novák Lajos

Diszszemle - rézkarc Bp.1962.
200x290 mm 100.-Ft.

Határőrök - rézkarc Bp.1962.
235x338 mm. 100.-Ft.

Rendőr lovasjájőr - rézkarc Bp. 1962.- ~~100.-Ft.~~
238x338 mm 100.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965. 242.l.

Novák Lajos

Eötvös Loránd - rézkarc Bp.1961
270x215 mm. 70.-Ft.

Irinyi János - rézkarc Bp.1961.
270x215 mm 70.-Ft.

Rumy Károly György - rézkarc Bp.1962.
272x212 mm. 100.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek/ összeállitotta: Munkácsi Piroska / 206.1.
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

Novák Lajos 1.

Frissitő a Tsz-ben - rézkarc Bp.1961.
255x340 mm. 95.-Ft.

Jéghordás - rézkarc Bp. 1961.
295x388 mm. 100.-Ft.

Kapálók - rézkarc Bp. 1961.
197x290 mm. 100.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ 222.1.
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

Novák Lajos 2.

Kocsimosás - rézkarc Bp. 1962.
173x285 mm. 87.-Ft.

Tárcsázás - rézkarc Bp.1961.
260x330 mm. 100.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ 223.l.
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

Novák Lajos 3.

Trágyahordás - rézkarc Bp. 1962.
295x375 mm. 100.-Ft.

Utépités - rézkarc Bp.1961.
260x335 mm. 95.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai B.1965. 223.1.

Novák Lajos

Szerepel az őszi tárlaton Tatabányán.

Jenkei János: Őszi Tárlat 69.

Dolgozók Lapja 1969 nov. 30.

Novák Lajos

Művével szerepelt a XV. őszi tár-

laton

Szabó Endre: Igazolt remény sérek
Tiszatáj, Szeged 1968. XII. 1112.

MDK

Novák Lajos

Mátélyi tanya	rézkarc	9x14
Hódmezővásárhelyi tanya	"	9x14
Hordás	"	9x14

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok. 1955.Kat.34.l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Novák Lajos

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

1970 JUL 21

A nyomda ördöge nem alszik

Derűs, tréfás, de bosszús perceket tud okozni a nyomda ördöge, mely soha sem alszik, tudja ezt minden újságíró és szakavatott olvasó. Így jártunk a vasárnapi, 1970. július 19-i számunkban közölt „Látogatás Novák Lajosnál" című cikkünkben is. A kis ördög addig kevert, míg a cikk bevezetőjét — egy hangulatos képet — a második hasáb utolsó bekezdésének helyezte el, de ott sem akárhogyan. A hangulatos képből végül is az lett, hogy nem a Duna vész a kékségben, hanem Novák Lajos Munkácsy-díjas festőművész, és a valószínűtlen maga a Börzsöny Szentmihály hegye lesz, nem pedig a víz kéksége. Holott a valószínűtlen ez esetben a nyomdai tördelés volt, amely így összekeverte a dolgokat.

áron kapható. 1555

Bejáratott, hibamentes Warszawa-Combi 10 000 km-rel eladó. Sütő, Dózsa u. 36. 1580

Novák Lajos

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

1970 JUL 19
1021

DOLGOZÓK LAPJA

Látogatóban Novák Lajosnál

festőművész otthonának verandájáról látszik mindez. A rajztanár felesége kitűnő kávéját szürcsölgetjük. Irigylésreméltó otthon, a táj szépsége felbecsülhetetlen érték egy művész számára. Témánk is e köré csoportosul elsősorban. Hiszen Novák Lajos festő- és grafikusművész Hódmezővásárhelyről kerül a Komárom megyei Dömös községbe.

— Mit mondhatok? Én Vásárhelyen tanácstag voltam, szép otthonom volt. Tulajdonképpen 10 éve vagyok itt.

— A művésztársadalom aktív kapcsolódására gondolsz a nagy közösséghez, a közösség sokrétű életéhez, mindennapjához?

— Igen. A művészek is vállaljanak a megye gondjaiból, bajaiból, irányításából valamennyit magukra. Nem pusztán alkotásaikkal, de a közéletben is.

— Dömösön ebből mennyit értél el? Mennyit tudsz vállalni?

— Népfront titkár vagyok. És talán tanácstagnak is jelölnek. Már ismernek itt. Jönnek az egyszerű emberek a gondjukkal-bajukkal. Segítek, ha tudok. Talán ennek tudhatom be a tisztséget.

— És Dömös, mint szűkebb pátriád?

— Jobbat ki se lehetne találni. A község vezetőivel, lakóival jól megvagyok. Segítenek, én is segítem őket. Egyszóval, otthon érzem magam.

De térjünk vissza a megye művészeti életére. Milyennek látja ezt Novák Lajos — ahogyan ő fogalmazta — a megye perifériájáról?

— Néha találkozom Kerti Karcsival — ő régi ismerősöm. Aztán Kótaival is beszélgettem; Végvárival gyakrabban összejövünk, közel lakunk egymáshoz. Nem akarok elhamarkodottan ítélni, ehhez jogom sincs, de valahogy úgy érzem: ebben a kis megyében olykor nagyon is nagyok a távolságok... Igen, az is lehetvolságok... Jó lenne összejönni néha. Tatán? A Művelődési Központban? Igen, az is lehetett volna, vagy lehetne egy lehetőség. De nincs meg ott az a hangulat, mint például Vásárhelyen a múzeumban volt, ahol rendszeresen összejöttünk.

— Az Ötök-ről hallottál? — veti közbe Bánfi József barátom, aki alkalmi kísérőm ez úton, mappával és rajzceruzával felszerelve.

— Nem! — ez a válasz. — Őszinte vagyok, még nem hallottam rólatok.

Novák Lajos Bajról került a főiskolára, 1949-ben. Pór, Fónyi voltak a mesterei. Most itt él közöttünk, s e villámlátogatásból is ugyan azokat a problémákat kaptuk meg, ami a legjobb igyekezet mellett is még mindig sajátja Komárom megye művészeti életének. Nevezetesen az, hogy szervezetlenül, egymástól elszakadva élünk és alkotunk.

— Barátok nélkül nehéz. Itt? Néha találkozom Kerti Karcsival. Tudom, hogy itt él Krajcsirovics, Szlávik, Brém és Bondor... — mondta Novák Lajos.

Papp Albert, Zámbó Kornél és a fiatalok társulásáról még nem is hallott. Pedig az ország legkisebb megyéje vagyunk. A távolságok ennek ellenére egyelőre nagyok. De nem leküzdhetetlenek és nem megközelíthetetlenek. Ebben egyetértünk Novák Lajossal. Abban is, hogy ez a megye igazi otthont nyújthat bármilyen rangos művésznek: festőnek, ötvösnek, frónak egyaránt. S itt mindenki gyökeret verhet, ha a szándéka tiszta és az elhatározás erős.

De gyökérveréshez a valóság talaján kell élni. Benne a közéletben, a mindennapok sűrűjében. Ebben, úgy éreztük, van itt még tennivaló. De tenni most már közösen kell. Közösen!

Baráth Lajos

HÁLÓHÚZÓK

Nemrég megkerestek a vásárhelyiek: menjek vissza. Nem! Itt gyökeret tudok verni... Úgy érzem, ez válasz sok mindenre.

S mert szabályos műteremlátogatásra nincs lehetőségünk (éppen most renoválják a házat), maradunk e témánál. Lehet-e újra s többször egy művésznek gyökeret verni.

— Ötvennégyben, amikor végeztem a főiskolán, lementem Vásárhelyre, szétnézni. Ottragadtam. Művészetem is a vásárhelyi iskolához kötődik. A valóság-talajon álltam mindig, mindmáig. Hogy elkerültem? Ennek talán az is az oka, hogy én elsősorban grafikával foglalkozom. Ott pedig a festészet dominál.

Ez csak magyarázat, még ha elfogadható is. Valójában Komárom megye Pest közelsége miatt is vonzó.

— Természetesen. Kocsira ülök, háromnegyed óra alatt már Vecsésinél, Szurcsiknál, Csohánynál vagyok. A barátaimnál. A mi pályánkon nélkülözhetetlen a baráti szó, a baráti bírálat.

— És akik itt élnek?

— Komárom megyében az utóbbi időben élénkült a művészeti élet. Az állami szervek részéről lépések történtek. De szükség lenne olyan — úgymond összekötőre —, mint Miskolcon Csabai Kálmán, vagy jómagam voltam Vásárhelyen.

Vadbodza illatát hozza ránk a szél; előttünk a falu, csupán a házak teteje, s a fák koronája látszik. Túlon a Duna, amint elkanyarodik a hegyek lábánál és valószínűtlen Börzsöny Szentmihály hegye. Novák Lajos Munkácsy-díjas kékségbe vész. Mind fölött a

TALÁLOZÁS A NE Sajtóban

Le Monde

Szépen költötte el életét

Aragon mondta Elsa Triolet-ről: „Elsát valami égeti, szünetelen égeti, de nem a napalm, vagy az atom, hanem maga az élet".

„Regényíró vagyok — írta saját magáról — ez tartja fenn bennem az érdeklődést." És minden kétséget kizáróan az volt és az lett volna Aragon nélkül is.

Amikor írni kezdett, a legelején, nem Aragon irányította, hanem két nagy orosz: Viktor Sklovszkij és Gorkij. Ehhez kapcsolódott — a csupa láng Majakovszkij-jal — az az orosz intellektuális és művész környezet, amelyben ifjúságát töltötte. Az első három orosz nyelven írt regénye származik ebből az időből.

Csak ezután kezdett franciául írni és kivívta Aragon bátorítását és lelkesítését. Triolet akarta is ezt és — úgy tűnik — az akarata legyőzött minden akadályt. „Jó estét, Thérése" — 1938-ban megszületett ez az elragadó alkotás.

Ahogy érett és fejlődött, úgy ragadtatta el olvasóit mind jobban további írásaival, hangjának szabadságával, lírájával. Poétikussága nem hangzana hamisan egy mai modern fiatal regényíró tollából sem.

Később, 1945-ben, amikor megkapta a Goncourt-díjat, az irodalom nagy szakértői azt írták, hogy ez a tiszteletadás már a szentesítés, nem a felfedezés aktusa. Mert az ellenállásról szólva, Triolet az igazság zamatjával hintette be a hősiesség légkörét és ezt olyan mértékben érezte, hogy „a lélegzetet is elállítja".

Ezután következett a 15 éves periódus, amelyben írásaival pártja poétájává válik.

Ez a 15 év termékeny időszak volt, a modern élet problémáit fölvető, valódi harcos irodalmi korszaknak bizonyult, jóllehet a politikai elkötelezettség nem mindig szolgálta a szerző szerencséjét.

Élete alkonyát megérezve írta saját magáról Triolet: elérkezett a váltó lejártának az órája, hisz az életet úgy költi el az ember, mint a pénzt és ezt az életet végül egészében kifizetjük a zsaroló halálnak...

A regényíró utolsó szavai is egy poéta szavai voltak.

zerelem?

ment változások között. A XVII. században Cléves még különcnek számított, mert szerelmes volt a feleségébe.

És mi a helyzet a házasság új formáival? Skandináviában például divat a „Kollektív házasság", amelynek célja, hogy „felázítsa a házasság unalomba fulladó kettős magányosságát", Koppenhága környékén, Kanában, tavaly szeptemberben jött létre az első „nagycsalád". Azóta már vagy ötven ilyen 20-30 tagú nagycsalád lakik együtt.

A szociológusok szkeptikusak ezzel a kísérlettel szemben. Nem újdonság, egyéb-

BORBA

Az orvosok a legelégedettebbek, a színészek a legelégedetlenebbek

(Részletek a ljubljanai Közvéleménykutató Intézet ankétjáról, amelyen tanárok, orvosok, színészek és más közéleti személyiségek vettek részt.)

...Az ankétból ítélve hivatásukkal a legelégedettebbek az orvosok (84 százalék), valamint a közép- és főiskolai tanárok (75 százalék). Őket követik az általános iskolai tanárok (68 százalék), a szakiskolai tanárok (46 százalék) és végül a színészek (60 százalék). Hivatásával kapcsolatban legelkeseredettebb a színész (40 százalék), a legkevésbé elkeseredett pedig az orvos (mindössze 16 százalék). A közép- és főiskolai tanárok között 25 százalék az ilyen, a szakiskolaiak között 34 százalék és az általános iskolaiak között 32 százalék. Az általános iskolai és szakiskolai tanárok egyharmada állítja, hogy munkáját gyengén fizetik, hivatását nem tisztelik eléggé.

A főiskolai tanároknak csupán 7 százaléka vallja ezt. Ekeseredettségük fő okául az orvosok (16 százalék) azt hozzák fel, hogy munkájuk kimerítő, hogy gyengén fizetik őket, hogy mások rosszul viszonyulnak hivatásukhoz, hogy túlterheli őket az adminisztráció és hivatásuk rendkívül felelősségteljes. Az elkeseredett színészek leginkább arra panaszkodnak, hogy rosszul fizetik őket (így gondolkodik 40 százalék), és munkájukat kevésre becsülik (26 százalék) stb. Jövedelmükkel is a színészek a legelégedetlenebbek. A megkérdezettek 85 százaléka kijelenti, hogy személyi jövedelmük csekélyebb annál, amit munkájukkal megérdemelnének és csak 9 százalék tartja jövedelmét munkájához illőnek.

MDK

Novák Lajos

Tanulmányfej, szén

Kazánfütők, szén

A bajai "Fesztivál" Képzőm. Kiáll. kat. Bajai Muzeum 1949. jul. 3.

Novák Lajos

Gátépitők rézkarc 30x40

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiállitása
Ernst Múzeum 1963. Júni[illegible].kat. 29.1.

MDK

Novák Lajos

Tanulmányfej, of.

Kazánfütők, of.

A bajai "Fesztivál" Képzőm. Kiáll. kat. Bajai Muzeum 1949. jul. 3.

Fénykép. Mislayné.

Képzőművészeti Főiskola: 556 ltsz.

Novák Lajos: Beszélgetés a vonatban.

Diplomamunka: 1953/54.

Festmény.

Negatív nincs.

MDK

Novák Lajos

Pihenők, rézk.

Jéghordás, rézk.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mics. 1962. 23.l.

MDK

Novák Lajos

Gátépitők, rk.

Fiatal képzőművészek szalonja. Ernst Mus. 1963. jun.

Novák Lajos

felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1971. 4. számát

Kovács Lajos

Szerepelt a III. miskolci biennálén.

Borsodi Élet 1965. 4.

Kocogh Ákos cikke.

MDK

Novák Lajos (festő)

részt vett a negyedik vásárhelyi Őszi Tárlaton. Művei: Várakozó; Csendélet; csépelést ábrázoló festmény és városi tárggyú grafikák.

Artner Tivadar: A vásárhelyi fiatal művészek vallomása.

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 45. sz. [4. l.]

NOVÁK Lajos

NN: Dec. 17 én nyilik

Művelt Nép 1955. Nért. 50 h. dec. 11. 1 l.

M.D.K.

Novák Lajos, festő

"Olvasó nő", rajz. Fekete repr. 71.o.

Ez a könyv 1958-ban készült a vásárhelyi művésztelepen dolgozó művészek 1957-ben készült vázlataiból.

Almási Gyula Béla, Szabó Endre: Vásárhelyi Vázlatkönyv 1957. TMIT Csongrádmegyei Szervezete megbízásából Gondolat kiadó, Bp. 1958

MDK.

Novák Lajos

– ———————

Vásárhelyi müvészproblémák

Tiszatáj 1967 jan. p.57.

Novák Lajos
Hokizók, szénrajz
Pihenők, rézkarc
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius, 25 l.

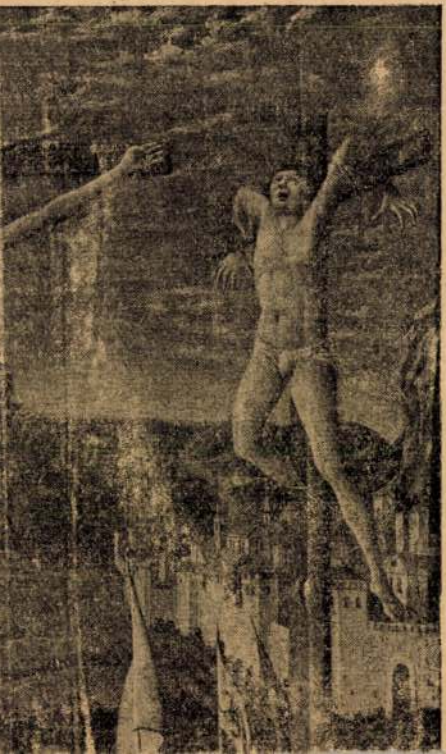

Novák Lajos
festő

M.D.K

P. Bak János volt a mestere

D.E: P. Bak János
Vőh Lapja, 1962. ápr. 7 – 23 lap

Novák Lajos MDK

szerepelt a Vásárhelyen Rendezett VII. megyei képzőművészeti kiállitáson.

"Virágok".

-sze-: Néhány szó a VII. megyei kiállitásról.
CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP, 1957. aug. 15.

Novák Lajos MDK

"Vihar előtt"

"Csendélet"

p.z.: A/X A VIII. megyei képzőművészeti kiállitásról.

Csongrádmegyei Hirlap. 1958. aug. 9.

Novák Lojos

"Vihar előtt"

"Csendélet"

Novák Lajos

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP

+2

Vasárnap, 1958. augusztus 3. 4

A VIII. megyei képzőművészeti kiállításról

610

Mint minden évben, úgy most is nagy érdeklődés mellett rendezték meg a városhelyi Tornyai János Múzeum termeiben a megyében élő képzőművészek szokásos évi kiállítását. Ez a kiállítás sorrendben immár a nyolcadik és sikere világosan mutatja azt az érdeklődést, amely az emberekben él a művészet, a képzőművészeti alkotások iránt.

Az érdeklődés ellenére azt kell mondanunk, hogy ennek a kiállításnak a színvonala elmaradt az előzőekétől. Az értékcsökkenés okát többféleképpen határozhatjuk meg, de az látszik a legvalószínűbbnek, hogy a legtöbb művész az útkeresés, kísérletezés állapotában van. Valami újat keres, amit még nem sikerült megtalálnia, önmagában mérlegelnie, és egyéni formákba öntenie, s ebben az útkeresésben bizony sokszor téved mellékutakra is; olyanokra, amelyek kevésbé járhatók, mert sekélyesek; olyanokra, amelyeken maradva nem haladhat túl önmaga sematizmusán — és így tovább.

A kísérletezés kiállítása ez, a nem is minden szempontból szerencsés kísérletezésé. S ha a legtöbb művész témában és kifejezésben is lényegében megmarad a realizmus határai között, nem sok újat tud mondani, s amit mond, jó néhány esetben az is eléggé szokványos, sematikus. Ez nyomja rá bélyegét a kiállításra, amelyen a kiállított anyag eléggé híg és vegyes. Aki végignézte a »kizsürizett képeket«, többet közülük szívesen látott volna a kiállításon olyan alkotások helyett, amelyeket a zsüri viszont alkalmasnak talált a nyilvánosságra. No de, nem is ez a lényeg. Szögezzük le a mondanivaló általános részét azzal, hogy: kevesebb több lett volna. Egy alaposabb válogatás egységesebbé, kiegyensúlyozottabbá, értékesebbé tehette volna a kiállítás anyagát. Még esetleg azzal a megszorítással is, hogy egynémely festő most ezen a kiállításon nem szerepelt volna.

•

A kísérletezők sorából a fiatalok képei ragadják meg elsősorban a látogatók figyelmét, akik nemcsak az új keresését látják ezeken az alkotásokon, hanem a bátorságot is, meg a kezdeményezés célratörő szándékát. Közülük is Némethre, Novákra és Szalayra gondolunk elsősorban, akik mérsékelt színeikkel, sajátos kompozíciós készségükkel hívják fel magukra a figyelmet. Nem, nem azt akarjuk mondani, hogy alkotásaik kifogástalanok, hibamentesek, de véleményünk szerint az ő munkáik elsősorban figyelemre méltóak.

Novák Lajos »Vihar előtt«-je világosan példázza a kísérletezést. Érdekes színmegoldásai, a kompozíciónak és a színeknek szerves összekapcsolása teszi emlékezetessé képét. Viszont addig, amíg a figurális megoldásokban nagyfokú plasztikát sikerült elérnie, a háttér esetében ezt nem sikerült megvalósítania. Hasonló ellentmondás jellemzi másik képét, a »Csendélet«-et. Itt a népi és a modern hatás küzd egymással, s bár a kép tehetségre vall, Nováknak még nem sikerült megtalálnia a kettő szintézisét.

Németh József »Reggel«-je a kiállítás egyik legfigyelemreméltóbb képe. A téma, a színek, a kompozíció is eredeti kísérletezőre vall. Azonban a nézőnek mégis marad némi hiányérzete. Talán azért, mert a kép hangulatilag nem egészen egységes, ellentétben a »Hazafelé«-vel, amely a téma egyéni és sikerült feldolgozását adja.

Szalay József »Boglyá«-ja elgondolkodtató, erőteljes hatású alkotás. Zártsága, s színekben, a szerkesztésben megnyilvánuló formai fegyelem legfőbb jellemzője — s alkotója, a maga szerényen egyéni eszközeivel e mindennapos témával is nagyon sokat mond.

•

Három alkatót emeltünk ki a kiállító művészek sokaságából; a százhuszonkét kiállított munka közül alig néhányról tettünk említést. Lehet, hogy kissé önkényes ez a mód, de úgy érezzük, hogy elsősorban a felsorolt fiatalok azok, akik a kísérletezők közül a legtovább jutottak azon az úton, amely a kitűzött cél felé vezet: az egyéni, a modern elképzeléseknek a valósággal való egyeztetéséhez. S kiállított munkáiknak rangját is ez adja meg és emeli értékben a többiek fölé.

(p. z.)

Televíziós közvetítő állomás a világűrben

Druzskin szovjet tudós és Szorin mérnök a »Znanyije-Szila« (A tudás hatalom) című folyóirat legutóbbi számában azt javasolja, hogy a mesterséges holdra szerelt kozmikus közvetítő állomásokat létesítsenek a televíziós adások továbbitására.

A cikk szerint az előzetes számítások arról tanúskodnak, hogy az ilyen televíziós mesterséges hold állandó és zavartalan vételt biztosít a moszkvai televíziós központ adásai számára az egész keleti félgömbön, sőt talán még nagyobb területen, esetleg a nyugati félgömbön is.

A mesterséges holdat, amelyre televíziós közvetítő állomást szerelnének, 36 kilométer magasságba kellene fellőni. A mesterséges hold ebben a magasságban olyan szög-sebességgel haladna, amely azonos a földnek saját tengelye körüli forgási sebességével, ennélfogva szinte egy állandó ponton függne a föld felett.

A mesterséges holdra szerelt televíziós követítő állomás berendezésének táplálásához két kilowatt nagyságrendű elektromos kapacitás szükséges. A szerzők energiaforrásként napenergia-telepet javasolnak, s azt ajánlják, hogy a közeljövőben rendkívül kisméretű atomreaktorokat használjanak fel erre a célra. A mesterséges hold, valamint a rászerelt televíziós követítő-állomás és a hozzájuk szükséges földi berendezések

Nagy sikerrel vendégszerepel megyénkben a Magyar Állami Népi Együttes

Jó néhány éve, hogy vendégszerepelt Csongrád megyében a Magyar Állami Népi Együttes. Ezekben a napokban — nagysikerű csehszlovákiai körútja után — ismét viszontláttuk. Az eltelt évek korántsem koptatták, hanem ellenkezőleg: megérlelték az együttest, ami kifejezésre jutott abban is, hogy a *Munka Vörös Zászló Érdemrenddel* tüntette ki kormányunk. Ez az érlelődés bemutatott műsorában is tükröződött. Míg eddig kisebb tánckompozíciókban váltja fel, míg a dráma tetőfokára jut és jól zengő akkordokkal, döbbenetes mozdulatokban — mostan hadd vigadjon feleségem szíve! — véget ér. *Varga* Erzsébet (feleség) és *Fejes* Sándor (férj) személyében két igen nagy drámai erővel rendelkező táncost ismerhettünk meg. *Baross* Gábor a zenekar élén nyújtott egyenletes teljesítményt.

Az együttes énekkara és szólistái Kodály »*Székelyfonó*«-ja néhány szóló- és énekkari számát mutatta be

(Siflis József felvétele)

...rga Erzsébet (feleség), a »Baz... ...ímű táncjátékban.

Lantos Rezső vezényletével. A kitűnő és képzett énekkar, a szólisták és a zenekar ezzel a műsorszámával missziót is teljesít vidéken. Hiszen kár tagadni: a »*Székelyfonó*« merészen és forradalmian új zenéje ...

Novák Lajos MDK
hodmezővásárhelyi festőművész

Résztvett a Csongrád megyei képzőművészek hagyományos évi kiállitásán a Szegedi Mora-Ferenc-képtárban.

--: Fiatal képzőművészek a megyei kiállitáson. Délmagyarország. 1958. aug. 28.

Novák Lajos MDK

festő

szerepelt a kiállításon.

"Gyümölcsszedők"

(sze): Az Alföld - a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.
VIHARSAROK, Hódmezővásárhely. 1956. jan. 12.

Novák Lajos MDK

szerepelt a kiállitáson.

Három rézkarca, egy gouacha és egy szénrajza a vásárhelyi művésztelep hatásár mutatja.

(sze): Az Alföld - a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson.
VIHARSAROK. Hódmezővásárhely. 1956. jan. 12.

MDK

Novák Lajos, grafikus.

Gyümölcsszedök. Szénrajz.
Palántázók. "

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 15.1.

Novák Lajos MDK

Müvészházban Mártélyon tartózkodik és ott dolgozik.

Esti Hirlap 31 szám 1958. febr. 6. 2 old.

MDK

Novák Lajos graf.

a Munkácsy-díj III. fokozatát kapta.

Kiosztották a művészeti díjakat. Népakarat,

1957. ápr. 4.

Novák Lajos MDK

Fiatal grafikus a Tavaszi tárlaton
/Barcsay Jenő tanitvány/

Esti Hirlap 110 sz. 1957. máj. 14 2 old.

Novák Lajos

festő

A Fiatal Képzőművészek Studiójának első Kiállításán (Ernst Museum) szerepelt

Repr: "Halászok"

Péter Imre: Fiatal művészek kiállitása az Ernst Múzeumban.

Népszabadság. 1950. szept. 20.

MDK

Novák Lajos, festő-
Bajai Szabadiskola.

25. Tanulmányfej.

Magy. Ifj.Képzömüv.Kiáll./VIT/
Föv.Képtár 1949 aug.16-szept.lo. Kat.

MDK

Novák Lajos

Szerepelt a szegedi Móra Ferenc Muzeumban megnyilt kiállitáson.

Mlein-air jellemzi.

Szelesi Zoltán: Séta a Tiszántuli Festőművészek Vándorkiállitásán.
DÉLMAGYARORSZÁG, Szeged. 1957. máj. 8.

Novák Lajos
festő

M.D.K.

P. Bak János tanítványa
volt Bajai.

D.E : P. Bak János
Nők Lapja, 1962. április 7 — 23 lap

MDK

Novák Lajos József, ip.müv.

310-311. Karcagi kaufelek. Rajzok.
312-315. Kunhegyesi kulcslyukvasalások.
Szolnokmegyei tetejdeszkák.
Szolnoki nyeregfák.
316-317. Kenderesi nagykapu.
Szolnoki nagykapu.

Képekkel.

Magyar Iparmüvészet. 1907. 253-256.l.

MDK

Novák Lajos József

Népmüvészeti gyüjtések. Szolnokmegyében.

Magyar Iparmüvészet, 1907. 259. l. Rajzok.

NOVÁK LAJOS, fazeksmester

Magyarszombatfán dolgozott. Később épitettek un. németti pus
su returkemencét is. Egy ilyet épitett Novák Lajos is.
20.old

CZUGH DEZSŐ: Fazekasmühelyektől a Magyarszombatfai Kerámiagyárig I. 12.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1959. II.köt. Szombathely, 1959

Novák Lajos

"Beszélgetés a vonatban" cimmel készült diplomamunkáját emliti meg a lap, a Képzőmüvészeti Főiskolát most végzett növendékek müvei között.

Irodalmi Ujság, Bp. 1954. juni. 12.
V. évf. 13. sz. 8. lap.

Kovál Lajos

Harc előtt, olaj, 70×90 cm

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

NOVÁK LAJOS, grafikus

A bajai Rudnay Képzőművészeti Körben tanult Rudnay vezetése alatt, majd elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát. /Mikli Ferenc közlése/. 258.old. 24.old.

GERGELY FERENC-KŐHEGYI MIHÁLY: Rudnay Gyula bajai művésztelepe 253.old

A MÓRA FERENC MÚZEUM ÉVKÖNYVE.-I. 1970.
Szegedi Nyomda

Novák Lajos

Benélgetőt, olaj, 38 x 60

20 Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Novák Lajos

Ház előtt olaj 70×90

21. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Novák Lajos festőművész

az esztergomi képzőművészeti szakkör két vezetője Fruhán Ferenc és Novák Lajos festőművészek.

-csabaki-: A dorogi művelődési központ képző-művészeti szakkörének kiállítása Esztergomban. Dolgozók Lapja (Komárom), 1976. máj. 21.

Novák Lajos, Munkácsy-díjas grafikusművész

A dömsödi ig-közművelődési otthon előcsarnakában a jövőben főleg a fiatal művészek stúdiójának időszaki kiállításait rendezik meg. – A megnyitás alkalmával látható kiállításon szerepelt a Dömsödön élő és alkotó művész műve.

(Környei): Felavatták a dömsödi közművelődési otthont.
Magyar Nemzet, 1946. nov. 25.

Novák Lajos, festő, Munkácsy-díjas.

A népi kollégista képzőművészek kiállítását a Magyar Nemzeti Galériában rendezték meg. A bajai születésű művész tanulmányait a Rudnay Gyula-szabadiskolában kezdte, akit Olaszországban ezüstéremmel, idehaza Munkácsy-díjjal tüntettek ki.

Vadartsuzsa: „Sej szellők, fényes szellők!..."
Petőfi Népe, 1976. dec. 10.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 140-726

DAILY NEWS

Lajos Novák

1021

Lajos Novák: Einsam

pistole leer w
gefühlt haben
Leichen der
mordeten vor
die Grenze
DDR und d
querte? Ob
daß er die
für diese M
tragen braucht?

Gehofft hatte er es auf jeden Fall. Sonst hätte er den Mord nicht im voraus geplant und vorbereitet. Er flüchtete vor höchstens ein paar Jahren Gefängnis, und er hätte nicht dieses Kapitalverbrechen begangen, ohne darauf zu bauen, in diesem anderen Land viel billiger davon zu kommen. Und tatsächlich, er erhielt sogar Straffreiheit. Allerdings ist Werner Weinhold nicht der erste, der dachte, in einem Land mit entgegengesetztem Gesellschaftssystem zu morden, sei kein Verbrechen, wenn der Mörder ins andere Land hin-

Auslieferung weinhold
betrachteten sich als zuständig für die Verhandlung dieses Falls. Daß das Essener Gericht dafür weder zuständig noch genügend unvoreingenommen ist, braucht nicht besonders hervorgehoben zu werden.

Denn nicht einmal dieses unzuständige Gericht hätte den Täter freisprechen können, selbst wenn es das Beweismaterial, das die Rechtsorgane der DDR den BRD-Behörden zukommen ließen, völlig außer acht gelassen hätte. Dem Gericht „mangelte es an Beweisen", und es sorgte selbst für die Ergebnislosig-

MH SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Novák Lajos, Munkácsy-díjas

1980 OKT 2 4

PETŐFI NÉPE

festő- és grafikusművész

1021

KIÁLLÍTÁS DUSNOKON

A hónap elején nyílt meg Novák Lajos festő és grafikus, Munkácsy-díjas több mint félszáz képből álló kiállítása a művelődési házban.

Novák Lajos Baján született és tanulmányait a Rudnai-féle szabadiskolában kezdte, majd a 40-es évek végén, ötvenes évek elején Fónyi Géza és Por Bertalan növendéke a Képzőművészeti Főiskolán. Az ötvenes évek közepétől Hódmezővásárhelyt dolgozik, ahol jelentős érdemei vannak az ottani művésztelep szervezésében. Több országos kiállításon részt vett és 1967-ben Olaszországban is volt egyén kiállítása. A festő a mindennap élet realisztikus igényű ábrázolója, főként az ember és a táj kapcsolata, a munkavégzés képzőművészeti megjelenítése foglalkoztatja. Képünkön: Lány a verandán című olajtempera képei láthatók. **(Fotó: Klima)**

versenyzői közül
ményt ért el 68 k
Jakab Lukács (K
mennyi ellenfelét
te kétvállra és a
mális ponthátránn
a győztes Kaltenec
szemben.

közve-

elvéte-

a

urgi

t- és
ől

a Föld

a

15.30: Kön
15.40: Egés
15.45: Dall
17.00: Minc
17.30: Ötöd
18.33: Az 1
pops
19.13: Barangolás régi hanglemezek között
19.35: Filmdalok
20.00: Régi nóta, híres nóta
20.33: A régi szeretőmnek. Emőd Tamás versei
21.33: A tegnap slágereiből
22.20: Jolantha. Részletek Sullivan operettjéből
23.15: Nóták

3. MŰSOR

9.00: Iskolarádió
9.30: Beethoven: D-dúr trió
10.00: Hídfők a végtelenben. Én, a robot . . . Forgatókönyv: Kuczka Péter
11.05: Szimfonikus zene
13.07: Verdi operáiból

[illegible]: Händel: Hat concerto grosso, Op. 7.
16.35: Csurka István: Kettes kolbász. Könyvszemle
16.45: A zeneirodalom remekműveiből
17.45: Tip-top parádé
18.15: Az új magyar zene hónapja. A Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekarának felvételeiből
19.05: Nem tudom a leckét. Az Ifjúsági Rádió műsora diákoknak, tanároknak és szülőknek
19.35: Giordano: André Chénier. Négyfelvonásos opera
21.34: Hangszerszólók
21.50: A Magyar Állami Hangversenyzenekar hangversenye az Erkel Színházban

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Novák Lajos
grafikus

DOLGOZÓK LAPJA

1979 MÁR 8

1021

NAGYMAMA
(Novák Lajos grafikája)

[illegible] Múzeumba, *Polgár Tamás* divattörténeti visszapillantásából megtudhatjuk, milyen volt a régi korok öltözködési divatja, s néhány lakberendezési, gyermeknevelési, szépségápolási és egészségügyi tanáccsal szolgáló írást is olvashatunk az évkönyvben.

Bizonyára sok kellemes percet szereznek az olvasónak *Garai Gábor, Benjamin László, Radnóti Miklós, Váci Mihály* gondolatgazdag sorai, *Weöres Sándor, Nemes Nagy Ágnes* kedves gyermekversei, *G. Szabó Judit* és *Galambos*

Novák Lajos

Novák Lajos (1927–): festő és grafikus. Festői felfogása a realizmusban gyökeredzik.

Mihályfi Ernő:Müvészek,barátaim Bp.1977.Corvina

Novák Lajos Sestő,

az Őrzi Tárlaton szerépelnek a művész művei. „Lányok" c. olaj-tempera. (említve és repr.)

Gombkötő Gábor: Őrzi Tárlat, 1976.

Dalgozók Lapja, 1976. dec. 14.

Novák Lajos

A bajai Szabadakadémiáról került fel
B depostre a Képzőművészeti Főiskolára hall
gatónak.

Forrás 1977/1/83
Simogi:Beszélgetés B. Nikli Ferenc
fest festőművésszel

Novák Lajos, festő

A tatai Várban megrendezett hagyományos kiállításon szerepelnek a művész művei; képein a konstruktív elemek, a szuggesztív ábrázolásmód együtt teremtenek emberi miliőt.

Jenkei János: Eszrevételek az Ózi-Téli tárlatról.
Dalgozók Lapja, Komárom, 1977. dec. 18.

Novák Lajos

40. Lányok olajtempera 60×90 cm
41. Táncolók filctoll 20×25 cm
42 Futtatás filctoll 25×33 cm

Őszi Salon 1976 Tata, Vár Katalógus

Novál Lajos

Műve szerepel a Tatai Kuny Domokos Muzeum
Őszi Tárlatán

Tata, Vár, 1977. december-1978. január

-katalógus a könyvtárban-

Novák Lajos

1958-tól Dömösön telepszik
meg Novák Lajos Munkácsy
díjas festő és grafikus művész.

Wehner Tibor: Visszhangtalanul.
Művészet, 1979. május - 36. lap.

Novák Lajos

Miltatás.

Wehner Tibor: Visszhangtalanul.
Műviszet, 1976. május – 36. lap.

Novák Lajos

A képzőművészeti Főiskolán 1949 és 1954 között Fónyi Géza, Bán Béla és Pór Bertalan voltak a mesterei, a grafikát Koffán Károlytól tanulta.

— Komáromi magyar képzőművészek. Művészet, 1979. május – 40. lap.

Novák Lajos

Novák Lajos: Kapuban, olajtempera, farost lemez, 59,8×80,2 cm, 1976

Kapuban

Komárom megye képzőművészei.
Összeállitotta: Wehner Tibor

Művészet, 1979. május /5. szám/ 40. oldal

Novák Lajos

Novák Lajos festő és grafikusmű-
vész 1927-ben Bajan születt. Szü-
lővárosában a Rudnay-szabad-
iskolát látogatta.

— Komárom megye képző művészei.
Művészet, 1979. május – 40. lap.

Novák Lajos

1960 óta Dömösön él. A Magyar
képző és Iparművészek Szövetsé-
gének tagja a művész.

—: Komárom megye képzőművészei.
Művészet, 1979. május – 40. lap.

Novák Lajos

Önálló kiállításai: Ravenna, 1967:
Felsőszentiván, 1975: Tatabánya, 1975:
Esztergom, Művelődési Ház, 1975.

—: Komáromi megye képzőművészei.
Művészet, 1979. május – 40. lap.

Novák Lajos

1957-ben Munkácsy-díjjal tüntették ki a művészet. 1967-ben Olaszországban megkapta a Diploma d'onore e premio „Marina Di Ravenna"-t.

—: Kommentár magyar képzőművészet. Művészet, 1979. május – 40. lap.

Novák Lajos

1955-től – 1960 ig Hódmezővásárhelyen ért. Művészeti szorosan hátódik a hódmezővásárhelyi iskolához

—: Komárom megye képzőművészei, Művészet, 1979. május – 40. lap.

Novák Lajos, grafikusművész
az esztergomi Vármúzeumban rendezett
tárlaton szerepelnek a művész művei.

Neuberger Róbert: Az V. Esztergomi Tárlat.
Dolgozók Lapja, Komárom, 1979. márj. 11.

Novák Lajos, Munkácsy-díjas grafikus-festőművész

Esztergom képzőművészete sok irányból összefutó, eredőkből táplálkozik, vállalva a befogadó, az ötvöző és a kisugárzó szerepkört. A közeli Dömösön élő művész a városi képzőművészeti kör vezetője-oriélet az alföldi festészeti hagyományokhoz kötődő alkotások jellemzik legjonkább.

Wehner Tibor: Befogad, ötvöz, kisugárzik.
Népművelés, 1980. 1.

Novák Lajos grafikus- és festőművész

A Komárom megyei képzőművészek tárlatát Győrben, a Xantus-Múzeumban mutatták be.—
Novák Lajos mozaikban gondolkozó, szentendrei statikájú figuratív tájképei szerepelnek a tárlaton. (említve).

Fecske András: Bemutatkoztunk Győrben.
Dolgozók Lapja, 1979. máj. 13.

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Novák Lajos, grafikus

DOLGOZÓK LAPJA

1979 MÁR 8

1021

1979. március 8., csütörtök

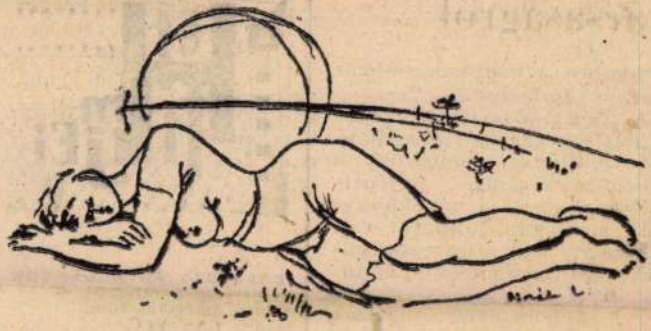

IFJÚSÁG
(Novák Lajos grafikája)

os ülésszak
ztársaságról

függésben a marxizmus—leninizmus térhódítását.

A Tanácsköztársaság kulturális koncepcióját megvitató korreferátumok rámutattak a Tanácsköztársaság történelmi napjaiban, a munkásosztály hatalomra jutásával vált lehetővé, hogy összekapcsolják a forradalom és a kultúra ügyét.

A tudományos ülésszak szerda délután záró plenáris üléssel ért véget.

tv-műsor

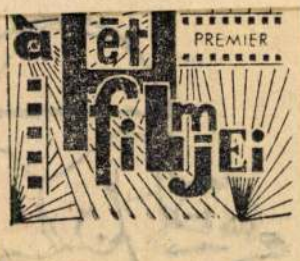

RAFFERTY ÉS A LÁNYOK

Színes amerikai film.
Irány: LAS VEGAS!

Rendezte:
DICK RICHARDS

Főszereplő:
ALAN ARKIN („A 22-es csapdája" Yossarian kapitánya!)

Bemutatja:

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 333-748, 340-726

Novák Lajos, Munkácsy-díjas festő- és grafikus –
NAPLÓ (VESZPRÉM) művész

1982 JUN 51

[redacted] IRO

1021

Novák Lajos: Anya gyermekével.

Üzenet Komárom megyéből

Lapunk hasábjain a közelmúltban adtunk tudósítást arról hogy, a Komárom megyei képzőművészek tavaszi tárlatát Veszprémben, a Vegyipari Egyetem aulájában rendezték meg. A sikeres tárlat anyagából mutatunk be néhány művészeti alkotást olvasóinknak.

A VC

gépjárműve

18. életévüket l

A kiképzés teljes költségét a vállalat fedezi
és a tanfolyam idejére 2000,– Ft/hó fizetést biztosít.

Jelentkezni lehet 1982. július 15-ig
Veszprém, Ajka, Várpalota, Balatonfüred, Dudar, Sümeg,
Pápa, Tapolca üzemegységeken.

Nagy értékű és nagy teljesítményű papírgyártó gépsorokhoz, korszerű félautomata és automata gépeinkhez felveszünk

papírgyártó szakmunkásokat.

Férfi segédmunkásokat gépmunkára betanítunk.

Munkaidő: folyamatos munkarendben,
40 órás munkahét
minden hat nap után két szabadnap,
ezen felül évenként
13 nap többletszabadnap.
Jó kereseti lehetőség.

Kezdő órabér: szakmunkásoknak 27 Ft,
segédmunkásoknak 25 Ft

Juttatások: férfiaknak munkásszállás,
utazási hozzájárulás,
kedvezményes étkezés (ebéd).

Jelentkezni lehet:

a PV Budafoki Papírgyárának
munkaügyi osztályán

Novák Lajos, munkácsy-díjas festő-grafikusművész a tatai várban rendeztek meg a „Tavaszi tárlat '82" c. kiállítást.

Novák Lajos kemény formákból építkező munkáit modorosnak, szétesőnek éreztük. Korábbról jobb képeire emlékezünk

Salamon Nándor: Vita képzőművészeti életünkről.
Dolgozók Lapja, 1982. máj. 29.

Novák Lajos, festő- és grafikusművész

Rudnay Gyula bajai szabadiskolájában tanult Káthay Ernő, a helybeli születésű Novák Lajos és Stuercsik János.

Halász Ferenc: Festők Tiszakécskén.
Petőfi Népe, 1980. szept. 14.

Novák Lajos, Munkácsy-díjas festő- és grafikusművész

Megnyílt a Komárom megyei képzőművészek két évenkénti tárlata. — Novák Lajos „Autóbuszra várva" c. alkotása érett, gazdagon árnyalt festmény. (repr.) A széttördelt síkok a végletekig fokozzák az emberi magányosság érzetét.

Vadorna József: Tavaszi tárlat 1984.
Dolgozók Lapja, 1984. máj. 17.

Novák Lajos, Munkácsy-díjas festő- és grafikusművész

a népszerű bajai képzőművészeti kört Rudnay
Gyula vezette, B. Mikli Ferenc a művésztelepen ta-
nárként és titkárként dolgozott. — Nehéz volna
felsorolni, hogy hány volt körtag országos hírű,
ma már, pld: Szurcsik János, Udvardi Erzsébet,
Hantos Károly, Novák Lajos, Weintrager Adolf,
Klossy Irén, Bakay Erzsébet...

Koloh Elek: B. Mikli Ferenc.
Petőfi Népe, 1984. jan. 29.

Novák Lajos Munkácsy díjas fotó- és grafikusmúvész

Novák Lajos: Hazafelé

(Fotó: Szabó Sándor)

Pécs István: Kötödés a valósághoz.
Népújság (Heves), 1984. jan. 28.

Régóta nincs már különösebb baj az alapellátással — mondják a kedves kis községházán kezdett beszélgetés mintegy folytatásaként —. *A régi földutakból hírmondó sem maradt,* a második éve használt *saját vízmű* eddig „közkifolyós"

Némi „országjárás" után — hisz szakácsként, felszolgálóként korábban az egri Szépasszony-völgyben, a Park Szállóban, a tardosi fogadóban és lenn a Balatonnál próbálta már szerencséjét — a község mellett döntött *ifj. Berzeviczi Mik-*

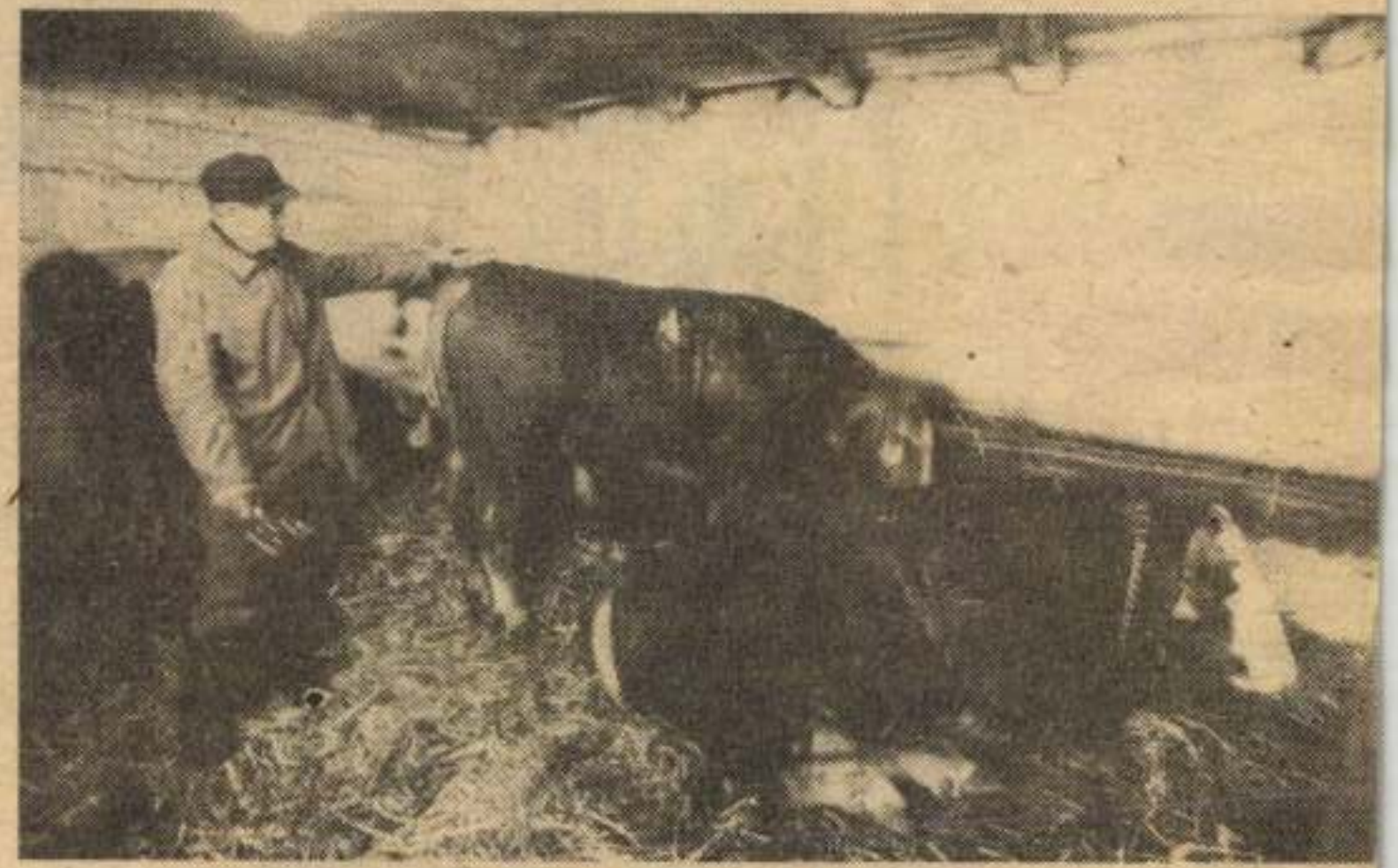

Egy kisgazdaság istállójában

Novák Lajos

Wehner Tibor: Képzőművészeti krónika
Komárom megye, 1985. márc., ápr.

Uj forrás, 1985. 4. szám

NOVÁK Lajos (festő)

Sokkal hitelesebbnek érezzük Andrásko István és Papp Albert festői programját. Mindketten - más uton haladva - vállalják a természet a mai valóság ábrázolásának kényszerét. A táj jelenti számukra az éltető kutfőt, nem sémákban gondolkodnak. Az ő kifejező-eszközeik is hagyomány-gyökerüek, de a szineket , formákat kizdelem árán irták át a maguk képére. Andrásko lirai tájképe (Éjszaka) időtlenebb, légiesebb, Papp Albert tömbökből rakott kép-jelentése komorabb valóságra tereli figyelmünket (Völgy télen). Harmadikként Novák Lajos társul melléjük, aki ugyancsak a föld igézettje, de a látványból kiszürá az ösztönösség minden nyomát, s néhány visszafogott, élesen elkülönülő szinre támaszkodva emeli trónra a geometriát (Kapuban). Sz. Györffy Klára Őszi dombok cimü festménye zárhatja le a festők mérlegelését.
SALSMON Nándor: Észak-dunántuli tárlat Szombathelyen.
Uj Forrás, 1986/2. 76.p.

Novák Lajos.

Kállay-Galéria

M. Herbay
1986. VII. 24

NOVÁK Lajos

Virág Jenő: „Ami nem mond semmit, az ellen én hadakozom..." : Megőrzött beszélgetés Novák Lajos (1927-1989) festőművésszel = Limes, 1992. 3. 93-104. ll E 6

MDK.

Novák Lajos grafikus

"Mátélyi tanya" /rézkarc/
"Hódmezovasárnelyi tanya" /rézkarc/
"Hordás" /rézkarc/
"Bubikusok" /szenrajz/
"Utolsó állataimat is elviszik" /gouache/
Az utóbbi kettő a Népmüvelési Minisztérium megbizása

VI.Magyar Képzőmüvészeti Kiállitás
Mücsarnok,1955. 34.l.

MDK.

Novák Lajos festő
"Gyümölcsszedők" /olaj/

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Műcsarnok, 1955. 19.1.

Novák Lajos

Vásárhelyi művészélet
Gy. J.

Falusi Vasárnap
1962. nov. 23.

M.D.K.

+13

Novák Lajos, festő

„Vasárnap délután a tanyán", „Kertben" és „Virág a műhelyben" c. képeit emeliti elismeréssel a lap a VI. Megei Képzőművészeti Kiállításról írt beszámolójában

Viharsarok, Hódmezővásárhely, 1956, jul.22.sz.

M.D.K.

Vlnersaroh, Hodnesdvesatmaly, 1898, Jul.22.82.

M.D.K.

Novák Lajos. grafikus

„Gyümölcsszedők" c.
sénkajzát emeliti:

Artner Tivadar: Fiatal grafikusok a Tavaszi Tárlaton

Esti Hirlap, Bp. 1957. máj. 14.

MDK

Novák Lajos

Rizsgyomlálás, rk.

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 196o. ápr.

M.D.K.

Novák Lajos,festő

"Pihenő munkás";rajz.Fekete repr. 17.o.

Az a könyv 1958-ban készült a vásárhelyi művésztelepen dolgozó művészek 1957-ben készült vázlataiból

Olmási Gyula Béla,Szabó Endre: Vásárhelyi Vázlatkönyv 1957.MIT Csongrádmegyei szervezete megbizásából Gondolat kiadó. Bp. 1958

MDK

Novák Lajos
nyomdász

munkája az Ő könyv cimlapszalyázatai
oklevéllel kitüntetve. Ábra, a 195. lapon.

x Magyar stílus a könyvnyomtatásban

Grafikai Szemle 1903 évf 12 z. 197-198

Vorläufig
ohne Gewähr.

Zusammenfassung der Tätigkeit sämtlicher Fachschaften
während des Rechnungsjahres 1924. 4 Seiten.

x Niederschrift über die Sitzung der Fachschaftsleiter

Geschäftsordnung für die Fachschaften. Entwurf. 1924. 3 Seiten.

In extremis

„... torkod mint egy kiszáradt kráteré
cserepes szádnál csak napfoltra nyíló pupillád szürkébb és merevebb
ahogy ott halottfehéren fetrengsz minden olyan *gyenge kedvetlen távoli*
de abban a nagy-nagy melegségben szerelemmel az anyád mellett fekhetsz
ringatódzás van mindenütt
minden *fénylik osztódik* és forog
erre néma állatokat hivogatsz
az egyik szétszedni készül
a másik majd összerak
s mint élő célpont úgy lüktet tested zsákutcájában megtér előttük a Nap
vérerek sztrádáin óriás szkarabeuszok már a Földdel játszanak
„g e b e s z t ő a t l a s z i p r ó b a" az utolsó roham előtt
az építkező romok között iszonyú lenne most fölriadnod."

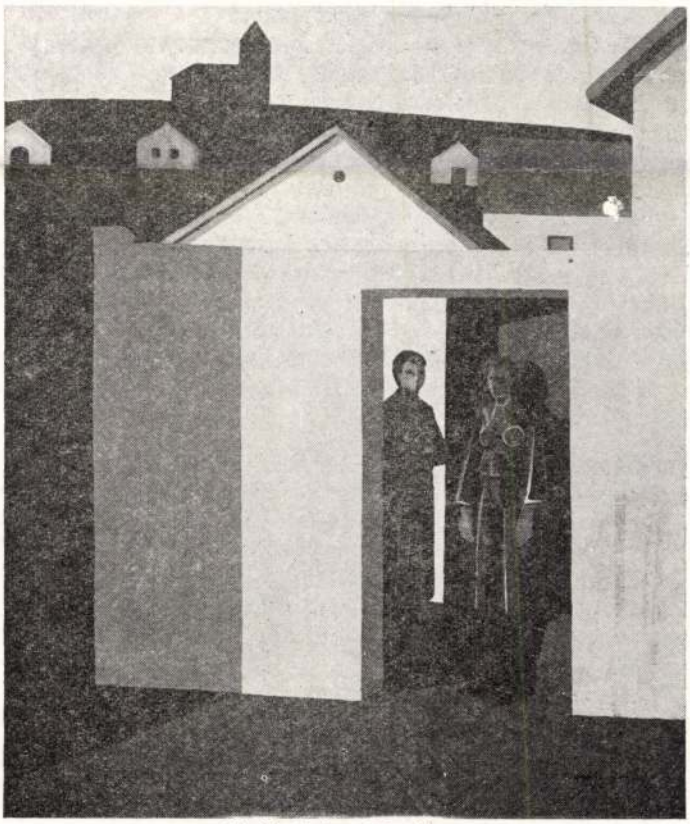

Novák Lajos: Kapuban

Beszélgetés Kocsis Zoltánnal Pilinszky Jánosról

(1983. július 21.)

Az interjút készítette és közreadja Tasi József

— *Első témakörünk József Attilától kölcsönzött, ezúttal tréfás értelemben használt verscímmel:* Az oroszlán idézése. *Pilinszkyt idézem természetesen: „A halottaknak senki előre nincs szükségük többé, mégis külön-külön és mindenkinél makacsabbul hívnak minket. Ez a meghívás azonban túl van a közöny, túl a részvét és lázadás, sőt, valamivel még a mozdulatlan kétségbeesés, egyszóval a katasztrófa még mindig világosan kivehető határán, és egyenest a szeretet sötétjébe kalauzol. Mivel először itt, és egyedül itt részesülhetünk mindenükből kifosztott és kiforgatott meghívóink romolhatatlan kincséből, királyi adományából, ami nem egyéb, mint a mindenségben az egység bátortalanul boldog és először biztos megtapasztalása. Szakasztott úgy, ahogy a keresztlevételt követően a tanítványok is mozdulatlanul maradtak, mielőtt a föltámadás hasonlíthatatlan intimitását hírül vették." Ennyit Pilinszky* Ars poetica helyett *című vallomásából. És még egy mondatot, ezúttal már nem Pilinszkytől, hanem a* Vigilia *Pilinszky-emlékszámából, Hernádi Gyulától, aki így fejezi be miniesszéjét: „Várom, hogy esetleg harmadnapon... mégis..." Számunkra, akik ismertük Pilinszkyt, szinte lehetetlen, hogy ő már nincs közöttünk. Ott voltunk a temetésén, elbúcsúztunk tőle. Én a baráti köre peremén helyezkedtem el. Kocsis Zoltánnal — úgy tudom — éveken át igen szívélyes, közeli kapcsolatban volt. Ennek a kapcsolatnak, ennek a barátságnak a történetét szeretném, ha elmondanád, kedves Zoltán. Minden kapcsolat az ismerkedéssel kezdődik...*

— A megismerkedés ebben az esetben egyáltalán nem szokványos, tudniillik a Zenei antikváriumban böngésztem valamit. Egyszer csak odalép hozzám egy fiatal szőke nő, és angolul megszólít. Mint később kiderült, német volt, de ezt egyáltalán nem lehetett az angol akcentusán érezni. És kérdezi, hogy én vagyok-e én, mit csinálok, mikor jövök Párizsba; hamarosan kiderült, hogy egy Párizsban élő, német származású nőről van szó. Már el is búcsúztam volna tőle, amikor szólt, hogy be akarja mutatni magyar barátját, Pilinszky Jánost.

— *Ő is jelen volt a Zenei antikváriumban, vagy pedig...*

— Hát hogyne. Pilinszky is ott volt, valahol távolabb állt, szerényen meghúzódva egy sarokban.

— *Böngészett.*

NOVÁK Lajos festő

Virág Jenő

Limes 1992/3.

„Ami nem mond semmit, az ellen én hadakozom..."

[Megőrzött beszélgetés Novák Lajos (1927-1989) festőművésszel]

A nyolcvanas évek második felében jónéhány videofelvétel készült Komárom-Esztergom megye képzőművészeiről és kiállításairól.

1987 augusztusának egyik verőfényes délelőttjén is azzal a szándékkal indultunk Dömösre Benkő Benedekkel, hogy a helyi művészek kiállításáról forgatott videofilmhez kiegészítő anyagot vegyünk fel. Elsőként Novák Lajos festőművészt kerestük meg műtermében, akivel azonnal - egy festőállvány előtt állva - tevékenysége szakmai problémáinak megvitatásába merültünk.

Kollégám közben elindította videokameráját, hogy rögzítse az érdekesen alakuló beszélgetést.

Sok mindenről esett szó: a kép kialakulásának folyamatáról, többszöri átfestéséről; a magánkonfliktusok általános érvényű megjelenítéséről; egyik képének piros lováról - melyet először idegenkedve fogadtam, majd addig nézegettem, míg egyik legkedvesebb festményemmé vált; s általában is a lovak szeretetéről, az állat alakjának, mozgásának szépségéről, harmónikusságáról, melyet Lajos bácsi - furcsa szemérmességével egy szép női test mozgásához hasonlított; a síkok ábrázolásáról, a tér érzékeltetéséről, az alföldi tájról, realizmusáról s képeinek konstruktivista formáiról; - Elfáradva a hosszú álldogálásban, asztal mellé telepedtünk, s ráérezve e ritka lehetőségre, megnyílására, újrakezdtük a beszélgetést, végigpörgetve életének, művészi tevékenységének alakulását.

Hosszúra nyúlt a felvétel, s úgy éreztük, teljes portré rajzolódott ki Novák Lajosról. A családás otthon ért bennünket, mikor visszanézve az anyagot, kiderült - a kamera valaminő mechanikus hibájából -, a hanganyag alig érthető, használhatatlan. Megpróbáltuk megtisztíttatni a szalagot, de sikertelenül. Novák Lajos alig másfél évvel később meghalt és sosem látta a felvételt. Azt hittük, a videoképeken kívül mást nem őrzött meg róla e film. 1992 tavaszán azonban újból végignéztem a felvételt, s rádöbbentem, a hosszabb második rész, az asztalnál történt beszélgetés szövege - az alapzaj ellenére - többé-kevésbé érthető, s legalább leírható. Többszöri nekirugaszkodás után - kisebb stiláris módosításokkal, tömörítésekkel, igyekezve a beszélgetést eredeti formájában megőrizni - született meg a most közölt végleges változat. Reméljük, ő is elégedett lenne vele.

- Kérlek, arról beszélj először, milyen környezetből indultál, s onnan milyen élményeket hoztál magaddal?

- Nézd, én parasztgyerek vagyok, apám parasztember volt. Erősen meghatározta munkásságomat a paraszti környezet. Képeimen visszatérő motívumok e környezetnek az emberei, az eszközei, állatai. Nem vagyok tipikusan paraszti témákat ábrázoló festő, de azért mégis meghatározóvá vált ez a világ számomra. Pl. az asszonyfejeket ábrázoló képem s több hasonló jellegű festményem is gyerekkori élményből származik. Főleg az Olaszországban készült alkotásaim, melyeket ott megvettek, s mégcsak fotóim sincsenek róluk. Nem voltam az a típus, aki naprakészen összerakja, dokumentálja őket.

- Milyen vidékhez, településhez köthető indulásod?

- Bajai születésű vagyok, de 4 éves koromban Felsőszentiványra költöztünk, egy kb. 4000 lakosú községbe, ahol apám vett egy házat, s ott folytatta tovább paraszti tevékenységét. Volt neki

Novák Lajos

pár hold földje, szőlője, és bérelt is földet, így jó pár holdon gazdálkodott.Tulajdonképpen tehát Bajához csak később, iskoláim révén kötődtem.

- *Van-e olyan gyerekkori emléked, amelyre szívesen emlékszel vissza? Olyanra, amely végigkísért életeden?*

- Talán egy, ami foglalkozásommal összefügg: Igazgató tanítóm, aki univerzális képességekkel rendelkezett, s többek között kitűnő rajzoló volt, már másodikos elemista koromban felismerte bennem az ilyen irányú készséget, s tulajdonképpen ő indított el engem e pályán.

- *Hogyan kerültél a főiskolára?*

- Rudnay 1946-ban Bajára költözött, és egy szabadiskolát indított. Ennek egészen más karaktere volt, mint a mai szabadiskoláknak, mert egy oktatásrendszeren belül működő szabadiskola volt, ahol tanultunk irodalmat, történelmet, geometriát, filozófiát, s minden egyebet, amely általában csak művészeti főiskolára jellemző. Tehát gyakorlatilag olyan előkészítője volt a főiskolának, amit ma a szakgimnáziumok töltenek be. Persze magasabb szinten, hiszen már 18 éven felüliekként mentünk oda, s a szakiskola nagyon komoly előadói gárdával is rendelkezett.

- *Mit jelentett számodra Rudnay, mint ember, és mint festő?*

- Sokat. Nagyon sokat: kezdetben mindent, mivel a művészetekben még nem voltam olyan jártas, hogy meg tudjam határozni helyét a magyar piktúrában. Nem beszélve most az egyetemes európai piktúráról. Akkor én még nem tudtam felmérni, hogy a magyar romantikának ő a legjellemzőbb és legjobb festője. Emellett nagyszerű pedagógus volt. Jellemző eset, hogy egyik alkalommal, amikor korrektúrát adott, egy lánykától, aki elég gyengécskén rajzolt - de ezért nem a rajzot bírálta, s nem gorombította le a hallgatót, az nem volt szokása - megkérdezte: mondja Erzsike, tud-e kenyeret sütni? Tudok, mester! - El ne felejtse fiam, mert még szüksége lehet rá! - Ez volt a jellemző rá. Még egy másik dologra is emlékszem: megtanított a rajznak olyan művelésére, hogy egy vonallal teret is tudjunk ábrázolni. Ezt úgy tette, hogy amikor tónusban, szénraj-

zolás közben elúsztattuk a lényeget, elvittük a tónussal, akkor nagyon szigorú vonalrajzot rendelt el. Mindenkinek kötelező volt csak vonalban ábrázolni! Akkor egy vonalat úgy kellett meghúzni, hogy az térben ábrázolja - a gömböt, pl: egy fejet. A fülkagylót úgy kellett megrajzolni, érezni lehessen, hogy megy be a koponyába a hallórész-járat. Nagyon jó pedagógus volt, alaposan felkészítette hallgatóit, így Szurcsikot, Udvardi Erzsit, Sárkány Annát, Kármentő Andrist, akik azóta is ezen a pályán vannak.

- Utána hogyan alakult életed?

- 1948-ban jelentkeztem a Képzőművészeti Főiskolára. Föl is vettek, de volt egy lány, akibe beleestem, s maradtam Baján. Aztán eljöttem, mert átdobtak a palánkon. A következő évben jelentkeztem megint, s fölvettek újra. 1949-től 54-ig jártam a Főiskolára, festő szakra.

- Kik voltak a tanáraid?

- Először Fónyi Géza, aki igen jó mester, kulturált festő volt, bár nem lehet a nagyon nagy festők közé sorolni. Ragyogó színérzékkel rendelkezett és jó pedagógus volt. Két évig hozzá jártam, majd két év után - akkor még divatban volt, hogy tanárt szabadon lehetett választani - Szőnyihez kerültem. A Szőnyi-osztályon való tartózkodásom nem tartott sokáig - mindössze pár napig -, mert kiderült, hogy egyes tanároknak nem maradtak hallgatói, nem jelentkeztek hozzájuk. Mivel a főiskola tanári karában ott szerepeltek a minisztérium által berakott emberek, így Bernáth-tól, Szőnyitől szedték össze a hallgatókat. A főépületbe jártam tovább, s Bán Bélához kerültem, majd később kineveztek demonstrátornak, ami tanársegéd-félét jelentett. Bán Bélától átkerültem Pór Berci bácsihoz, ott voltam demonstrátor, s a diplomamunkámat is ott készítettem.

- Ki volt Rád a legnagyobb hatással tanáraid közül?

- Nehéz megmondani, mert az a korszak nem engedte meg, hogy a tanárok önmagukat adják. A politikai helyzet miatt szigorú szoc. reál-ban kellett ábrázolni, tehát tulajdonképpen hamisan csengett minden akkor, amit létrehoztak. Vonatkozik ez Bernáthra is, Szőnyire talán kevésbé, ő egyenesen folytatta, amit elkezdett. Bortnyik, aki főigazgatónk volt, s a szürrealizmus jelentős képviselője Magyarországon, inkább nem csinált semmit, vagy ha csinált, akkor erősen szoc. reálos dolgokat. Domanovszky pedig, aki előtte mélyebb alkotásokat hozott létre, abban az időben - talán kicsit kemény leszek - dekorációs jellegű figurákat festett, freskóban, s főleg pannóban. Úgyhogy nehéz meghatározni ki volt rám a legnagyobb hatással. Mindenképpen Szőnyi, de ez azért volt így, mert már Rudnay annak idején így indított el az útnak.

Hogyha menni akar valakihez - mondta - akkor Szőnyi legyen az akit választ magának. Gyakorlatilag így előre kijelölte az utat, ismerte érdeklődési körömet, s gondolom ezért javasolta, hogy Szőnyihez menjek.

- Milyen volt akkor a Főiskola légköre, milyen hatások értek benneteket, s ez mennyiben határozta meg a későbbi formálódásodat?

- Nagyon összetett probléma, mert mi abban az időben - bennünket neveztek a fényes szellők nemzedékének - hittünk, nagyon hittünk, s akartuk, hogy lényeges változás jöjjön létre. Ez jelentkezett az akkor szervezett nagy ifjúsági diákmozgalmak munkáiban. Így részt vettünk '50-ben Sztálinváros építésében, a nyári szemeszter helyett ott töltöttünk egy hónapot, majd a Duna-Tisza főcsatorna építésénél. Ezek meghatározó élmények voltak, s mi nagyon hittünk. Csak utána kezdtünk gondolkodni, amikor jöttek a különböző perek - elsősorban a Rajk-féle per. Mivel szabadon nem mertünk beszélni, úgy döntöttünk néhányan, hogy egyéves kollégiumi tartózkodás után bérlünk egy műtermet, s ott lakunk. Így kerültünk az Alkotmány utcába, ahol a Főiskola végéig laktunk. Majd azt később - én voltam a legtovább ott lakó - egy kollégámnak, Kántor Lajosnak adtam át, s lementem Hódmezővásárhelyre.

- Maradjunk még a főiskolai éveknél! Kik voltak a főiskolai társaid, kikkel kerültél a legszorosabb kapcsolatba?

- Együtt indultunk Szurcsikkal, aki ugyan később végzett, mert szakérettségire ment, s így nem '49-től, hanem '50-től kezdett, bár akkor felvették. Együtt indultunk Bajáról, tehát evidens volt, hogy barátságunk folytatódott a főiskolán is. Együtt jártam Vecsési Sanyival, aki Komárom megyei származású, Kóthay Ernővel - aki szegény meghalt már -, Hock Ferivel, Óvári Lacival, Kántor Lajossal. Ők voltak a szűk baráti kör, de ez nem jelentette, hogy ne tartozott volna a csoport-

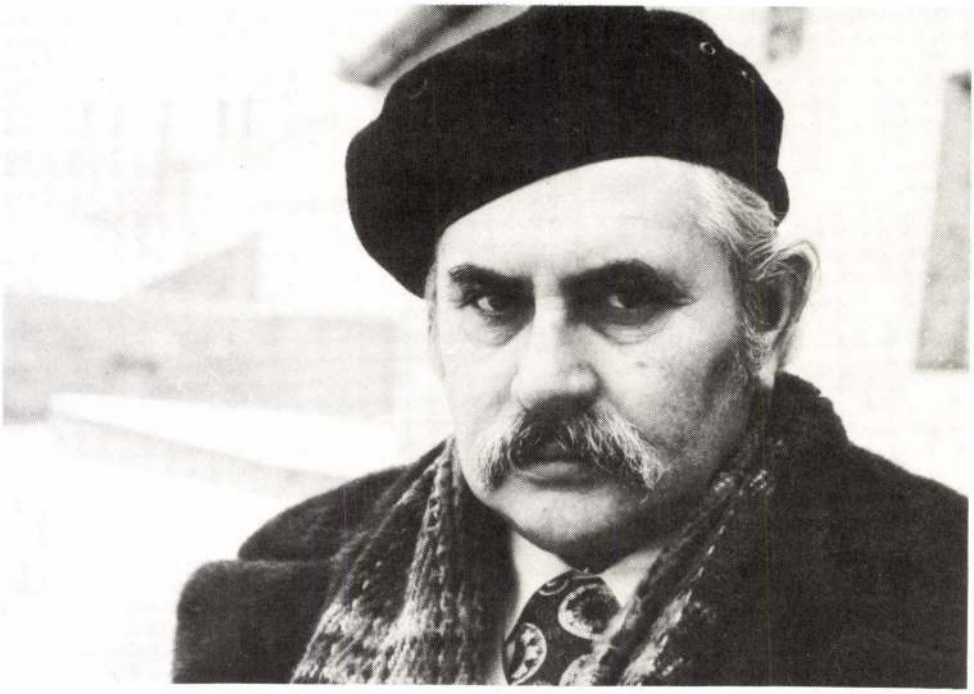

Novák Lajos

ba alattunk vagy felettünk járó kolléga. Így Gacs Gabi is, akivel szintén együtt jártam, aztán Csohány Kálmán, aki fölöttem járt 2-3 évvel, Patay Laci, aki Szurcsikkal végzett, alattam egy évvel. Ezek voltak a meghatározó személyek, akikkel ma is tartom a barátságot.

- *Mikor kerültél Hódmezővásárhelyre?*

- Gyakorlatilag '55-ben. 1954 nyarán, júniusban végeztem, akkor védtem meg a diplomamunkámat elég zajos körülmények között.

- *Elmondanád, hogy miért?*

- A diplomamunkámat bírálóval nem értettem egyet, s ebből purparlé származott. Azért persze nem jelentett különösebb problémát, hogy megkapjam a diplomát. Egészen komolyan összecsaptunk a nálam pár esztendővel idősebb művészettörténésznővel, akit Garas Klárának neveztek, s a Szépművészeti Múzeumnak volt az igazgatója addig, amíg az az ominózus képlopás nem történt.

- *Vehemens fiatal festő voltál akkoriban?*

- Nem mondhatnám, hogy vehemens lettem volna, inkább azt, hogy állandóan csináltam valamit. Ha olyan jelenség mellett mentem el, ami izgatott, akkor mindjárt rajzoltam. Mindig volt nálam egy kis vázlatfüzet, s abba rögzítettem amit megláttam, ami érdekelt. A nagy egészből egy részletet, s azt, ami jellemző volt a nagy egészre. S ezt már bajai, Rudnay-iskolás koromban is csináltam. Szurcsik a mai napig is emlegeti. De ezt tettem Dunaújvárosban is, amikor kemény betonozást csináltunk. Dunapentelén is rajzoltam, festettem, akvarelleztem, szóval mindig csináltam a dolgom.

- *Arra is gondoltam e kérdésnél, hogy voltak-e világmegváltó szándékaitok?*

- Hát igen, természetesen. Főleg a bajai időszak alatt, amikor kezdő fiatal gyerekként kerültünk Rudnayhoz . Szurcsikkal sokat sétálgattunk a bajai főtéren, mely az ország egyik legszebb főtere, s akkor még konflisok, szamaras kordék álltak ott. Meg a sétányon, a Sugovica-parton, a Szentháromság téren sétáltunk. Közben akkor is mindig rajzoltam, s Janival állandóan vitatkoztunk, hogy mi ezt fogjuk csinálni, azt fogjuk csinálni. Meg akartuk váltani a világot!

- Térjünk vissza a hódmezővásárhelyi életre! Hogyan foglalnád össze ottani tevékenységedet? Mi volt annak a fő jellemzője?

- Kettős dolog volt ez! Tulajdonképpen akkor már erősen hatott Vásárhely művészeti múltja, Rudnay, Tornyai, Endre Béla meg a többiek ottani működése, s a század elején alapított művésztelep hagyománya. Majd létrehozták a kályhagyárat, ill. a majolikagyárat, ami a népi iparművészetnek lett az összefogója. Először kis üzemként működött, de amikor én odakerültem, már jelentős gyár volt. Ez a tradíció határozta meg, hogy miként folytassuk azt, amit ők elkezdtek. Pl. megindultak a gyűjtések a tanyákon, különböző köcsögöket és egyéb használati eszközöket szedtek össze, melyek alkalmazása általában a parasztságra volt jellemző. Az Ady által „paraszt Párizs"-nak nevezett városban ipar nem nagyon alakult ki. Nagy létszámú város volt - akkor 63 ezer lakosú -, de főleg parasztfoglalkozásúak lakták. Akkor indult be egy-két gyár, mivel a megye egészen '60-ig vagy '62-ig vásárhelyi székhellyel funkcionált. Csongrád megye székhelye volt Hódmezővásárhely, s ez meg is határozta azt, hogy kicsit az ipar felé kezdtek nyitni. Ilyen kettősség uralkodott abban az időben. Ez a hatás abban is jelentkezett, hogy közéleti szerepet vállaltam, tanácstag voltam, s a kulturális bizottságon keresztül kontaktusba kerültem a városi, megyei vezetőkkel és így sokat lehetett segíteni.

- Ez '56 után volt?

- Igen, '56 után.

- Milyen volt akkor a szellemi légkör? A politikai események milyen hatással voltak egy vidéki város életére?

- Vásárhelyen ugyanazt csinálták, amit másutt is, bizonyos szobrokat - pl. a Sztálin szobrokat - lefűrészeltek, elvontattak és meggyújtották, mert ugye a bronz olajráöntéssel nem olvadt el. Ezt csinálták, s ezzel be is fejeződött.

- Milyen volt akkor a szellemi légkör a városban?

- Hát ezt nehéz meghatározni. Eléggé szétesett az az értelmiség, amely különben előtte jobban összetartott. Főleg a múzeum fogta össze őket, voltak köztük újságírók, tanárok, orvosok, művészek, s az intézmény körül csoportosult a társaság. Ez szétesett '56 októbere után. Eléggé zűrös volt '57 közepéig, s aztán újra indult a folyamat. Különösebb változás nem történt. Az előre kitűzött cél, hogy Vásárhelyen egy vidéki művészeti centrumot hozzunk létre, tovább folytatódott. Ebben volt nekem is szerepem, mivel tanácstag voltam, s ezen keresztül tudtam segíteni olyan kérdésekben is, amelyeket különben nem lehetett volna megoldani.

- Milyen művészi problémák foglalkoztattak abban az időben? Milyen témájú képeket festettél?

- Általában a környezetre jellemző, tehát paraszti tárgyú képeket festettem. Azonban egypár ma is modern jellegű képet akkor, '56-ban festettem. Ezeket ma is bátran vallom magaménak. Persze zömmel paraszti tárgyú képek születtek, főleg tájképek. De mindig figurával, mert én anélkül nem tudtam elképzelni semmit, hogy ne legyen benne figura, ami az ember jelenlétét mutatja.

- Vásárhely akkor benne volt az ország művészeti vérkeringésében?

- Benne, akkor kezdődött. Kurucz D. István kezdte '49-ben, amikor főiskolásokat vitt le Vásárhelyre, nyári gyakorlatra. Később Szabó Iván vette át tőle a stafétabotot, s ez nem szakadt meg, folytatódott a mai napig.

- Kikkel voltál a legszorosabb kapcsolatban művésztársaid közül?

- Hát főleg az előbb említettekkel, akikkel együtt jártam, s a fölöttem vagy alattam járókkal: Szurcsik, Óvári Laci, Hock Feri, Vecsési, Patay Laci tartozott közéjük.

- Mikor és milyen körülmények között kerültél el Hódmezővásárhelyről?

- 1959 decemberében jöttem le, kinek szerencsés, kinek szerencsétlen napon. Ugyanis dec. 13-án költöztem Dömösre. Az ilyen kolóniákra jellemző, hogy előbb-utóbb konfliktusok jönnek létre, s ebbe én nem akartam beszállni! Adódott a lehetőség, hogy ezt az épületet a Művészeti Alap mint művésztelepet megszüntette. Nekem Hódmezővásárhelyen a főtéren volt egy háromszobás lakásom azt leadtam, cserével ide kerültem. - Említettem már, hogy Vásárhelyen különböző problémák jelentkeztek az irányzatok között. A vásárhelyi iskolát ugyanis nem szabad egyértelműen a paraszti életformát ábrázoló művésztelepnek, művészeti központnak beskatulyázni,

mert a legrealistább ábrázolásmódtól a legmodernebbig minden megtalálható benne. Egyrészt jelentkeztek ezek az ellentétek, meg aztán a megélhetési gondok. Mi, ifjú művészek a várostól kaptunk földet, amit műveltünk ugyan - bár nem tudtunk mit kezdeni vele -, de azért kapáltuk a kukoricát, meg egyebeket, amiket termesztettünk. - Volt ebben egy jóadag romantika is a kezdet kezdetén.

Az első odaköltöző Kajári Gyuszi grafikus volt, aki '53-ban ment a majolikagyárba művészeti vezetőnek, s aztán következtem én, majd a többiek, Szalay Feri, Németh Jóska. Az ott élők is kezdtek felnőni, Hézső Feri, meg sokan mások.

- Hogyan tudtál beilleszkedni Dömösön? Milyen új élmények értek?

- A kezdeti élmény furcsa volt, mert alföldi ember lévén bekerültem ebbe a legszűkebb dunai környezetbe, amit a hegyek teljesen összenyomnak. Annyira szűknek éreztem a Dunakanyarnak ezt a valószínűleg legszebb helyét, hogy az volt az érzésem, rám dőlnek a hegyek. Ez volt a környezeti hatás. - Az emberekkel való kommunikálás soha sem okozott problémát számomra, hamar megtaláltam a kapcsolatot mindenkivel; én nem kategorizáltam, hogy csak értelmiségivel tárgyalok. Mindenkivel megtaláltam gyorsan a hangot, s így egészen hamar Lajos bácsi lettem. Ugyanis nem művész uraztak, s mivel nem tudták hogy szólítsanak, harmincegynéhány éves koromban így maradtam a Lajos bácsi. Tőlem idősebb emberek is annak neveztek. Nem okozott ez problémát, az emberekkel való kapcsolat különben is lételemem.

- Idekerülésed jelentett-e valamilyen változást művészi munkásságodban?

- Igen. A környezet, a hegyek geometrikus formái erősen meghatározták azt, hogy egyre inkább közeledtem a konstruktivizmus felé. Kezdetben a Barcsay- és Szentendre-hatás is bejátszott ebbe. Aztán egyre inkább tolódtam el a sík-konstruktivista vonal megvalósítása felé. A síkban a teret ábrázolni! Ez volt az egyik probléma, a másik pedig a sík és a plasztika ötvözése, a plasztikus megjelenítésnek a sík előtt való ábrázolása, főleg emberek vonatkozásában. Ez a mai napig is megoldatlan probléma számomra. Remélem lesz még időm rá.

- Ebben az időszakban már rendszeresen állítasz ki képeidből?

- Igen, gyakorlatilag ahogy végeztem, részt vettem az országos kiállításokon, majd a hódmezővásárhelyi tárlatokon. Akkor ugyan még nem volt ilyen széleskörű a kiállítási lehetőség, mint ma. Sorolhatnám a különböző biennálékat - a rajzbiennálét Salgótarjánban, a grafikait Miskolcon, a kisgrafikait Tihanyban, meg az Isten tudja még milyeneket - mindenre képtelen az ember küldeni. Én különben is igen lassan, hosszan érlelő festő vagyok és nem szeretem kiadni a kezemből az olyan képeket, amelyről úgy érzem, még nem tisztáztam teljesen azokat a problémákat, amelyek bennem felvetődtek.

- Milyen sikereket könyvelhetsz el pályádon? Hogy érzed, mi az, amit meg tudtál valósítani, és azt mennyiben ismerték el, milyen díjakkal honorálták?

- Ez visszamegy a főiskolás évekre, amikor Pór Bertalanhoz kerültem demonstrátornak. Bán Béla figyelmeztette Pór Berci bácsit, vigyázz, nagyon konok ember, de tud rajzolni! Későbbi munkásságomat is meghatározta, hogy igyekeztem megtanulni a meterséget. Az első, ami díjban csapódott le: 1955-ben Hódmezővásárhelyen egy kisméretű képpel - "Almaszedők" a címe, 40 x 50-es azt hiszem - nyertem díjat, majd később grafikai díjat is. Hozzátartozik életpályámhoz, hogy igen sokat tartózkodtam a grafikai műteremben. Koffán volt a grafikai osztály vezetője, akivel igen jó barátságba kerültem. Szeretett sakkozni, én is, és be kell valljam, sokszor elsakkoztuk a kötelező penzumot. De megtanított a grafika csínjára-bínjára, úgy hogy grafikai díjat kaptam, majd aztán '57-ben Munkácsy-díjat, főleg a grafikai munkásságomra. Persze ebben jelentkezett az *"Almaszedők"*, s még egy pár ilyen kép sikere, így a *"Várakozó"*, amelyet ma is igen jó képnek tartok. Egy anyát ábrázol a kép, egy nyugágyban kötögető nőt. Ez már erősen a modern síkábrázolás felé mutat, kicsit Matisse-os hatással. Majd később, amikor idekerültem, sokáig nem vettem részt a megyei művészeti életben. Ennek megvannak a maga okai: egyrészt a távolság, másrészt pedig az egyet nem értés a megyében élő művészetpolitikusokkal.

- Voltak ilyenek egyáltalán abban az időben, a 60-as évek elején?

- Voltak! Rendeztek egy kiállítást a Népházban, erre küldtem képet, mint a megyében élő művész. Nem volt ott se installáció, se paraván, egy mustársárga függönyre akasztották a képe-

ket. Ezen ledöbbentem nagyon: hogy lehet így rendezni egy kiállítást! Ezt meg is mondtam az akkori megyei tanácselnök-helyettesnek, ami egy kis konfliktust okozott, s aztán elég sokáig nem vettem részt a megyei művészeti életben.

Később volt egy olaszországi meghívásom Ravennába és Bolognába. A ravennai kiállításom nagyon jól sikerült. Három nap alatt megvették minden képemet. Gyakorlatilag Bolognában nem volt mit kiállítani. Kinyomták a meghívót, szétküldték, de a kiállítás zárásakor a falról leakasztották azok a képet, akik megvették. Ez volt a személyes sikerélményem. A másik bizonyítható is: Ravennában, a tengerparti részen rendeztek egy kiállítást - melyre minden festő egy képet küldhetett -, ott a második díjat nyertem el. Ezt újabb sikerként említhetem. Itt a megyében pedig később a művészeti díjat kaptam meg.

- Engedd meg, hogy egy veled készült riportból idézzek. Csohány Kálmán, a barát ezt írta rólad néhány évvel ezelőtt: "Novák Lajos tűnődő, meditatív alkat. Akik futólag ismerik: kedélyes, kiegyensúlyozott, minden örömre és játékra kész embernek tartják. Igaz ez is. Az alkotó Novák Lajos azonban töprengő, vívódó, az élet lényegére rákérdező, a miérteket szüntelenül feltevő, s valahol mindig magányosan maradó művész. Azok közül való, akik szomorkás, felhőző nosztalgiával újra és újrafogalmazzák gyermekkorukat. A vidám, napfényes gyermekkor nehéz sorsokat, fájó emlékeket hordoz. Képeinek vissza-visszatérő motívuma a várakozás, a magányosság. Aztán megfogalmaz egy már szerencsére eltűnőben lévő világot, mementóként, intő jelként. A nép többszázéves kiszolgáltatottságáról, elnyomorodásáról vall egy-egy figurája, egy-egy embercsoportja, vagy csak egy kapu, egy öreg ház, egy-egy sötét ablak. A tűnődő, töprengő festőnek az utóbbi időben felszakadtak képeiről az ólmos szürke felhők, színei felragyogtak, kivilágosodtak. Művészete, piktúrája az elmúlt évek során megújult, újjászületett."

Hogy érzed, igazak-e Csohány Kálmán szavai? Mennyire jellemző Rád mindaz, amit megfogalmazott?

- Teljes mértékben. Mert valóban igaz az, hogy nagyon meditatív alkat vagyok. Ezért születik nálam évente 6-8 kép, több nem nagyon. Mások - alkatuknál fogva talán, vagy nem kellő kritikával - hetenként, vagy naponként képesek megfesteni egy képet. Én nem, s ezért tartom mindazt igaznak, amit Kálmán rólam írt.

- Ugyanakkor valamiféle kétarcúságról is beszélt. Egyrészt magányos festőnek és embernek tart, másrészt olyannak, aki szereti a játékosságot, a vidámságot.

- Igen, ez teljesen egyértelmű és világos dolog, mert amikor alkotok, dolgozom, nem tudok megtűrni senkit magam mellett, még a legszűkebb családi köröm tagjait sem.

Szeretek egyedül lenni akkor, hosszantartóan. Addig, míg a problémát meg nem oldottam, ne zavarjon se a gyerekem, se a feleségem, senki. Itt igazolódik, amit Kálmán mondott. A másik pedig: mivel ez egy feszített idegállapotot jelent, szinte egyenes következménye az, hogy szeretnék feloldódni, s emberek közé vágyok. Beszélgetni velük, minden másról, csak arról nem, ami bennem lezajlott, s akkor is munkál, csak ez nem látszódik rajtam. - Én szeretem az embereket. Nem zárja ki a kettő egymást. Az ember, amikor teszi a magáét, szeret egyedül lenni, de szüksége van ugyanakkor arra, hogy az emberekkel nem egészen odatartozó dolgokról is kommunikáljon. Ez lecsapódik más ügyekben is. Tanácstag vagyok és sok olyan kérdést el tudok intézni, amit hivatalos formában nem tudtak. Sokan fordulnak hozzám: Lajos bácsi ilyen és ilyen problémám van! S én mindenkor szívesen segítettem, ha igaza volt az illetőnek. Azt hiszem, mindez aláhúzza ezt a látszólagos kétarcúságot.

- Az idő múlásával nyilván más hatások is értek, mint az 50-es években, s a 60-as évek elején. Hogyan dolgoztad fel magadban ezeket az élményeket? A 60-as évek második fele, aztán a 70-es évek milyen hatással voltak Rád, hiszen mindig filozófikus típusú alkotó voltál, a világ dolgait igyekeztél gondolkodásodba beépíteni.

- Ez nehéz kérdés, s rázós is egyben. Sok mindennel nem értek egyet. Sajnos megvan az a rossz tulajdonságom, hogy ezt meg is fogalmazom és ki is mondom. Ezért a hivatalos körökben nem nagyon szeretnek. Nem szeretem a mellébeszélést semmiben, a művészetben sem. Ezekben az években indultak meg a különböző stílusirányzatok, és elmentek olyanfajta játékhoz, ami egyértelmű a felelőtlenséggel. Leteszik a vásznat, ráöntenek, rátaposnak, manipulációs játékokat

hoznak létre, ezt nevezik képnek. Valamelyik nyugati műtörténész úgy fogalmazta meg, hogy a *fröcskölt naturalizmus*. Ami nem mond semmit, az ellen én hadakozom, s nem tudom elfogadni. Ha nem látom mögötte a megalapozott tudást, nekem jöhetnek akármilyen hatásos dolgokkal. Az ecsetet belemártva a festékbe, ráfröcskölve a vászonra - mint a mázolók a falra -, létrehozhatnak egy olyan színvariációt, egy olyan esztétikai hatást, ami elindíthat valamilyen képsort az emberben, de nem mond semmit. Ez ellen én tiltakozom. A művészet, legyen az naturalista vagy nonfiguratív, célozzon meg valami emberit.

- *Indulásodtól kezdve ugyanazok a problémák foglalkoztatnak, mind gondolatilag, mind szakmailag! Hogyan tudnád megfogalmazni ezt a műveidben megnyilvánuló üzenetet?*

- Elég összetett kérdés, de azt hiszem egy szóban vagy egy mondatban is ki lehet fejezni ezt az üzenetet: legyenek olyanok, hogy az emberség határozza meg a cselekedeteiket. - Ezt úgy értem. lehetőleg törekedjenek arra, minél humánusabb legyen körülöttük az élet és ne állandó, feszített veszélyeztetettségben éljenek. - Nem is tudom hogyan kellene ezt másképp megfogalmazni. Nagyon nehéz dolog, mert én félek a jövőtől. Egyelőre nem látok kiutat. Igyekszem odafigyelni a legnagyobb problémákra s megpróbálok mélyebbre ásni a különböző információkkal abban, hogy megértsem miről van szó. Vegyük csak például a bioszférikus jelenségeket. Egyre rosszabb a helyzet. Nem beszélve a talaj kemizálása miatt bekövetkező romlásról. Maholnap ott tartunk, hogy nem ihatunk meg egy pohár vizet és ez katasztrofális! Mindenképpen arra kellene törekedni mindenkinek, hogy a lehető legkevesebbet ártson a másiknak, az embernek és környezetének.

- *Ennyi!* — Aztán már csak néhány képsor a szemközti hegyekről, a kertről, a házról, s Lajos bácsiról, ahogy ott áll a lépcső tetején zsebredugott kézzel. Felvételek a szobában lévő képekről. Szemközt az "Anya gyermekével", aztán sötétség, majd snittek a gyönyörű - bizonyára hódmezővásárhelyi - kancsókról. Valamit mutatok a kamerának, többször átmegyünk előtte. Végre ismét egy festmény: a kapunyíláson egy öregasszony néz ki, előtte fiatal lány. Az örök téma és probléma ábrázolása. Nemzedékek. Múlt és jelen. - Alföldi táj: tanya eső után, nagy barna és fehér foltokkal. A kamera újabb képre billen: a fal előtt asszonyok, hátul egy férfi. - Már ezt sem tudom megkérdezni: miért csak a háttérben jelennek meg a férfiak? - A képsor megszakad. Vége.

- Néhányszor még találkozunk. Említeni sem mertem, valami zűr van a felvétellel. Aztán a hír a betegségéről, a kórházról, s később, hogy már otthon van. Majd az értesítés, s a döbbenet.

Még nem volt hatvankét éves.

Jenö Virág

"Gegen das, was nichts sagt, gegen das kämpfe ich." (Ein bewahrtes Gespräch mit dem Maler Lajos Novák)

In der zweiten Hälfte der 80er Jahre wurden mehrere Videoaufnahmen von Künstlern aus dem Komitat Komarom-Esztergom angefertigt. Das jetzt bekanntgewordene Gespräch aus dem Jahre 1987 - mit dem Maler Lajos Novak - wurde ursprünglich auch auf Video aufgenommen, aber selbst die Leute, die das Video angefertigt hatten, glaubten, daß die Aufnahme nicht gelungen war, unbrauchbar sei. Zufällig stellte sich heraus, daß der Wortlaut des Gespräches niedergeschrieben werden konnte, und so können wir das Leben Lajos Novaks - nach eigenem Bekenntnis - Jahre nach seinem Tode, seine Arbeit kennenlernen.

Virág Jenő:

"I Fight Against What Does Not Mean Anything" /A Preserved Conversation with Lajos Novák, a Painter/

There are several documentary files about the fine arts of Komárom-Esztergom County. The were made in the second half of the 80's. The conversation with Lajos Novák, a painter in Dömös, was originally recorded on videotape, but those who made it thought for years that the recording did not work and it could not be used. It accidentally turned out that the text of the conversation could be written, so, after years after his death, we can learn what he thought of his life and work.

Asszonyok (Megyei Önkormányzat tulajdona)

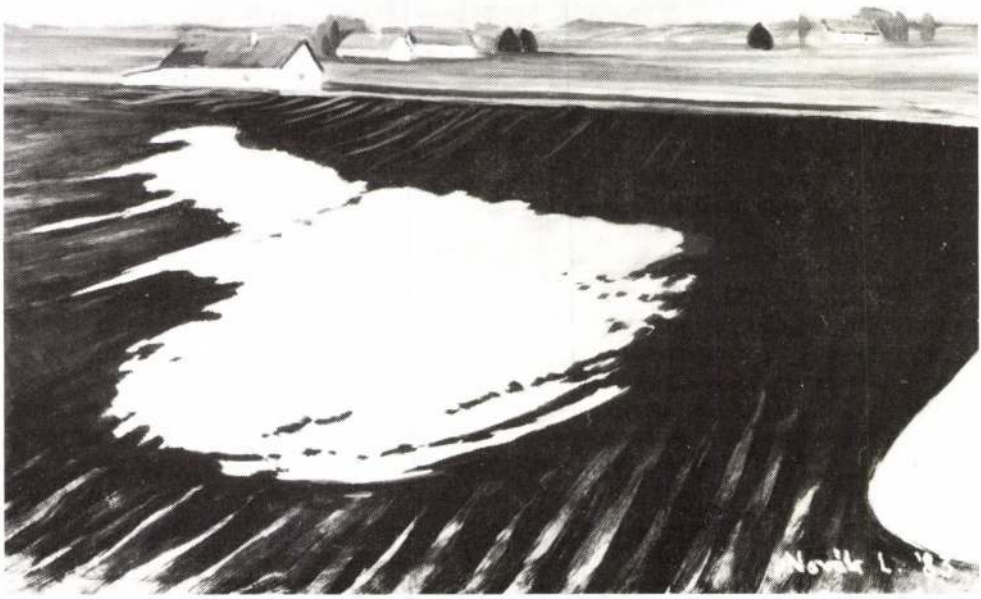

Alföldi táj, 1983 (Novák Lajosné tulajdona)

Nemzedékek, 1983. (Novák Lajosné tulajdona)
Fotó: Mudrák Attila

Női portré

NOVÁK Lajos

Wehner Tibor: Emlékezés találkozásról : Novák Lajossal. = Új Tükör, 16. évf. 2. sz. 1984 87-92. p. Ill

Mitrofanov, Paul von. Joseph II. Seine politische und kulturelle Tätigkeit. Translated V. von Demelić. Vienna: C. W. Stern, 1910.

Mocsáry, Lajos. A régi magyar nemes [the old Hungarian nobility]. Budapest: Franklin-Társulat, 1889.

Mohl, Adolf. Der Gnadenort Loreto in Ungarn. Eisenstadt: Eduard Dick, 1894.

Grafikai Szemle 1936. 1. szám

bedugott füllel halad el a reáváró sorsproblémák mellett.

Ha körülnézünk a világon: óriási változások tárulnak elénk. A társadalomban és termelésben beállott változások, a gazdasági és kulturális élet területén mutatkozó új jelenségek új problémákat, az új problémák új feladatokat és új küzdelmeket jelentenek. Ezekhez az új viszonyokhoz alkalmazkodni kell és világosságot kell teremteni a csupa kérdőjelet mutató nagy, sötét bizonytalanságban.

Tanulni és tudni, tudni és megismerni: erre van ma a legnagyobb szükség, mert enélkül sem a mi mozgalmainkban, sem a köztestületekben, sem a tárgyalóasztal mellett nem érvényesülhetnek a jólétet, kultúrát és rendezett munkaviszonyokat jelentő törekvéseink. A mai nyomdászfiatalságnak tudnia kell, hogy az öregeket ezeken az őrhelyeken neki kell felváltania, éreznie kell tehát az errevaló elhivatottságot és energiája teljességével arra törekednie, hogy a betöltendő poziciók követelményeinek száz százalékig megfeleljen.

Ugyanígy meg kell látni, hogy a nyomdászat terén is nagy változások mennek végbe. Új korszellem, új stílus, új művészi irányok bontogatják szárnyaikat, ami megújhodásra készteti a grafikai ipart is. A szedő-, valamint a nyomtatógépek szédületes fejlődésével egyre inkább differenciálódik a nyomdászat, új hangsúlyokra kell ügyelni, változott forma- és színlátással számolni. Az iparunk változatossága és technikájának folytonos tökéletesedése ma több ismeretet, ügyességet és képességet követel, amit pedig pusztán gyakorlat és a mesterség űzése közben nem lehet elsajátítani.

Égetően szükség van tehát arra, hogy a nyomdászfiatalság a szakoktatás munkájába belekapcsolódjék és ily módon is fokozza a munkakészségét és munkaképességét. A mai nyomdatechnika túllépi az egyéni tapasztalat határait, kollektív úton kell tehát hozzáférhetővé tenni a szakmai továbbfejlődés lehetőségeit. A szakiskola eredményes tevékenysége mellett ezért kell örömmel köszönteni a régóta várt Grafikai Szemlét, amely új korszakot jelent a szakmai öntevékenység és önművelés életében.

* * *

Nem kispekulált frázis, de súlyos igazság: Nyomdászfiatalság, jól vigyázz, olyan lesz a jövőd, amilyenné azt a jelenben kovácsolod. Az idő sürget, az élet parancsol, legyen méltó a mai fiatalság a tegnapi nemzedékhez, lépjen rá a tanulás útjára, hogy a jövőjét a maga ereje, tudása és munkája sziklaszilárd, mindig megingathatatlan talapzatára fölépíthesse.

Szakasits Antal.

Helyesírási kérdések

A jó szedő fogalma szorosan összefügg a helyesírás tudásával. Természetes tehát, hogy minden szedő arra törekszik, vagy arra kell törekednie, hogy a helyesírást megtanulja. Aki a helyesírással hadilábon áll, az nehezebben is állja meg a helyét, mint az a szedő, aki el tud igazodni a helyesírás útvesztőiben. De amint a jó pap holtig tanul, a jó nyomdásznak is állandóan figyelemmel kell kísérnie a helyesírás kérdéseit.

A magyar nyelv is folyton fejlődik, és aki tegnap azt mondhatta magáról, hogy tisztában van a nyelv szabályaival, holnap talán csak tapogatódzni fog ezen a területen, ha nem tart lépést a helyesírás fejlődésével. Szakfolyóiratunkban ezt a fejlődést is szolgálni akarjuk. Mindennapi munkánk körében állandóan újabb és újabb kérdések merülnek föl és ezeket a kérdéseket fogjuk ehelyütt megvitatni.

Ebből a célból szakfolyóiratunk hasábjai nyitva állanak mindazok részére, akiknek hasznos, tanulságos mondanivalóik lesznek a helyesírás köréből. Vitás esetekben szaktársaink bátran fordulhatnak hozzánk helyesírási kérdések dolgában. Bízunk abban, hogy közös erővel, nyelvészeink segítségével és évtizedes tapasztalataink alapján meg tudunk felelni a nehezebb kérdésekre is.

Kérjük régi, kipróbált nyelvész kollégáinkat, hogy lépjenek ismét munkába a nagy cél: a magyar nyelv fejlesztése és tisztítása érdekében. És kérjük azokat is, akik még csak ezután lesznek nyelvészeti szakírók: az ifjabb szaktársakat, hogy mondják el a tapasztalataikat ők is lapunk hasábjain. Ne riassza el őket holmi „lámpaláz" vagy egyéb ok. A szárnypróbálgatásokat is jóakarattal, megértéssel fogjuk fogadni, mert hiszen mi utódokat akarunk nevelni. Tanítani akarunk, de tanulni is. Mindnyájunkra ráfér a tanulás. Senki sem mondhatja el magáról józan ésszel, hogy már mindent tud.

Az a kívánság is merült fel, hogy apróbb közleményekben mondjuk el tapasztalatainkat és rövid útmutatásokat nyujtsunk szaktársainknak. Engedjék meg tehát lapunknak olvasói, hogy mint a Budapesti Korrektorok és Revizorok Körének a szerkesztő-bizottságba küldött tagja, e sorok szerény írója is kivegye részét a magyar helyesírással ellentétes írás- és szedésmódok helyesbítéséből. Ezzel egyúttal irányt is akarunk mutatni a beküldendő közlemények alakjára és tárgyára vonatkozóan. Természetesen mindenkor az Akadémia és Balassa tanár el-

Mutató a Könyvnyomdai Munkások Egyesülete ólommetsző tancsoportjának munkáiból. Metszette: ifj. Novák László.

fogadott helyesírása alapján fogjuk föladatunkat megoldani. Sok eltérés e két helyesírási mód között amúgy sincsen.

* * *

Hideg-, meleg-, folyóvíz. A szállók és az úgynevezett panziók hirdetéseiben akárhányszor olvashatjuk, hogy a hirdető egy szóba írja és a szedő szaktárs így is szedi a hidegvizet, melegvizet, sőt folyóvizet. Ez hibás. „Hideg víz", „meleg víz" és „folyó víz" a helyes. Ha nyomban nem látjuk meg, melyik a helyes, tegyünk magunkban összehasonlító próbát, pl.: meleg idő, hideg levegő, folyó vér. Folyóvíz a Duna, Tisza vize, ezt pedig aligha vezetik a szállókba. Németül is: fliessendes Wasser (folyó víz), Flusswasser (folyóvíz).

* * *

Idegen földrajzi és helységnevek írásmódja. Az olasz-abesszíniai háború ismét időszerűvé teszi ennek a kérdésnek a megbeszélését. A szabály az, hogy a latin betűkkel író népek tulajdonneveit általában változatlanul meghagyjuk. A kivételek közé tartozik például: Bécs, Grác, Milánó, Lipcse, Bázel, Drezda, Velence, Turin stb. Ezeket magyarosan írjuk, mert történelmi kapcsolatunk van velük. A többi nép tulajdonneveit lehetőleg a kiejtés szerint átírjuk. Ide tartozik az abesszín. nevek írása is, pl: Addisz Abeba, addisz-abebai (némely lap és egyes térképek Addisz Ababának írják), Adigrat, Adua, Akszum, Amhara, Asszua, Aszmara, Aussza, Danakil, Dzsibuti, Desszie, Dzsidzsiga, Kassza, Makale (Makallé), Szejum herceg stb. Nagy a zavar a Szomáliföld írása körül is. Többféleképpen írják: angol szomáli föld, olasz Szomáli föld, Angol Szomáli Föld és egyéb változatokban. De írják helyesen is, így: Francia-Szomáliföld, Angol-Szomáliföld, Olasz-Szomáliföld, Olasz-Szomália stb. A Dél-Amerika, Közép-Európa, Észak-Afrika mintájára helyesnek kell tartanunk az Olasz-Szomáliföld, Francia-Szudán, Angol-Szomália stb. írásmódját. Az abesszín helységnevek helyes írásmódját már maga az ország kiejtés szerint való magyar elnevezése is világosan mutatja: Abesszínia, Etiópia; ennek lakosai: abesszínek, vagyis etiópok.

* * *

Valódiságbizonyítás. A törvényszéki tudósítások túlnyomó részében olvashatjuk: „a törvényszék elrendelte a valódiság bizonyítását". Ez helytelen. Valódi annyi, mint hamisítatlan. Németül: echt. Holott a bíróság azt akarja megtudni, vajjon valóság, igaz-e az, amit a vádlott állít vagy amivel védekezik. Tehát a „valóság bizonyítása" a helyes. Németül: Wahrheitsbeweis. Ez is mutatja, hogy nem a valódiság bizonyítása a fontos. A hiba ott van, hogy a bírósági ürlapok is „valódiság" bizonyításáról szólnak. Elsősorban tehát azokat kellene kijavítani. Ezt az egyik törvényszéki jegyzőnek meg is mondtam, amikor ilyen nyomtatványt aláírattak velem. Egészen más az, ha valamely aláírás vagy okmány valódiságát avagy hamis voltát akarják bizonyítani.

* * *

Utolérni, utolérhetetlen. Nézzünk csak utána az Akadémia szótárában vagy a Balassa könyvében (ha nincsen, meg kell venni!) és azt látjuk, hogy „utólérni", „utólérhetetlen" a helyes. Mégis hányszor olvashatjuk hibásan! Nyilván az „utolsó", „utoljára" szavak hatása folytán. Ellenben hosszan szedik: „tólni", pedig „tolni" a helyes.

* * *

Hibásan szedett nevek. Már többször írtunk erről, de úgy látszik kevés eredménnyel, mert sokszor hibásan olvashatjuk még ma is a következő neveket, amelyeket nem árt szélesebb körben helyes írásmódjukban megismételnünk: Baedeker, Gerhart Hauptmann, Kamermayer Károly, Kernstok Károly, Mendelssohn, Mussolini (-nak, -val, -hoz), Schumann, Semmelweis, Vörösmarty. Újabbak: Bornemisza (nem: Bornemissza!) Géza, Festetics (nem: Festetich, sem Festetits!) gróf, Winchkler miniszter.

* * *

A mi egységes helyesírásunk ellenségei. A Budapesti Korrektorok és Revizorok Köre a magyar helyesírás egységessé tételét akarta előmozdítani, amikor Balassa József tanár szerkesztésében kiadta „A magyar helyesírás szabályai és szótára" című művet. Tagadhatatlan, hogy ez a munka nagy lépést tett az egységesség felé. Balassa tanár is közeledett az Akadémia helyesírásához, az Akadémia is sok pontban alkalmazkodott Balassa helyesírásához, úgyhogy néhány pontban van még csak eltérés közöttük. Egy-két újabb kiadás — és ez a néhány eltérés is eltűnik. Nagyobb baj az, hogy íróink egyik része nem akar alkalmazkodni sem az Akadémia, sem Balassa tanár helyesírásához, hanem ragaszkodik magateremtette, egyéni helyesírásához, s ezzel a Korrektorkör egységre való törekvését a legnagyobb mértékben hátráltatja. Az így teremtett zavart még növeli, hogy egyes szedő és korrektor szaktársak sem tartják tiszteletben a helyesírást, ha ez talán módjukban lenne is. Nem sorozzuk ide azokat, akik véletlenségből vagy tévedésből vétenek a helyesírás ellen. Itt azokról van szó, akik tudatosan ragaszkodnak egyéni fölfogásukhoz és az Akadémia vagy Balassa helyesírását nem mindenben fogadják el. Föltéve, hogy egyéni fölfogásuk tiszteletreméltó indokból ered, ami még termékeny vitára is alkalmas lehet, mégis az egységesség elvét, munkánk megkönnyítését kell tekintenünk és ennek feláldoznunk sokszor egyéni meggyőződésünket is. Az a legkellemetlenebb, ha a szedő szaktársak ugyanabban az üzemben dolgozó korrektorok egymástól eltérő javítására mutathatnak rá és ezzel növelik a zavart.

* * *

Guerilla, gerilla. Nagynehezen megszoktuk már, hogy „drogueria" helyett helyesen „drogériát" szedjünk, „droguista" helyett „drogistát". Az olasz-abesszín háború ismét időszerűvé tette a „gerilla" szó helyes írását is. A távirati laptudósító irodák és hírlapírók kevés kivétellel még mindig „guerillát" írnak. „Guerilla" spanyol szó és csatározást jelent, „guerre" francia szó és harcot jelent. A latin nyelvek azért teszik az u betűt a g után, hogy a g-t zs-nek ne olvassák. Nekünk erre nincsen szükségünk. Ezért így írjuk helyesen: „gerilla". (L. Balassa helyesírási szótárát!)

* * *

Férfi. Laptudósítók, írók és megrendelők következetesen azt a hibát követik el, hogy a „férfi" szót magashangú ragokkal látják el: férfivel, férfinek, férfire stb., ami helytelen. „Férfira", „férfinak", „férfival", „férfihoz" a helyes. Tegyünk csak próbát! Férfi többese: férfiak és nem: férfiek. A hangzóilleszkedés szabálya alól érdekes kivétel a „derék" szó (dereka, derekasan) a maga mélyhangú ragozásával. Éppen így mély hangot kíván meg Mussolini neve: Mussolininak, -hoz, -tól stb.

* * *

Egy szó — két szó. Ezen a téren nagy a zavar. Sokszor olvashatjuk, hogy valaki „munkanélkül" van. Ez a hiba a „munkanélküli" főnévből, illetve jelzőből ered. „Munka nélkül" két szó, épúgy mint pénz nélkül, remény nélkül stb. — „Kétévi fegyház", de: „két évre ítélték". Helytelenül sokszor egy szóban látjuk, ami a „kétévi" összetévesztéséből származik. — „Véget ért" két szóban helyes, pedig nagy címekben is hibásan egy szóban látjuk: „A tanácskozás végetért". „Véget ért" épúgy két szó, mint „(a szúrás) combot ért", „(a ló) célt ért" stb. Újabban felkapott szokások ellenére is a „csütörtök esti", „tegnap déli", „kedd reggeli" stb. két szó! Ez a helytelen szokás valószínűen a „multévi", „multheti" mintájára a laptudósítók révén terjedt el. Ezek a legkirívóbbak, se szerük, se számuk. Alkalomadtán visszatérünk még erre a tárgyra is.

* * *

Letorkol valakit, azonban a folyó „idetorkoll(ik)." — „Sokkalta többet ér a becsület, mint bármilyen nagy kincs." — „Sokallta az árat ezért a házért." Herzog Salamon.

A mélynyomtató gépek fejlődése

Immár ötszáz esztendeje, hogy a mélynyomtatás ősét, a rézmetszetet föltalálták. Mégis csak huszonöt éve, hogy a mélynyomtatás tömegtermelésre is használhatóvá lett. Tekintsünk végig ötszáz esztendő mélynyomtatásra használt gépein. Az első ős a réznyomtatáshoz használt „kalanderprés" volt, amely a tulajdonképpeni alapja még ma is a mélynyomtató gépeinknek. Két egyszerű henger, eleinte fából, majd a technika fejlődése során öntöttvasból, melyen deszkalapra fektetve sajtolták át a réznyomatot. Ez az egyszerű megoldás több mint négyszáz évig kielégítette a kívánalmakat, míg a 19. században különböző réznyomtató eljárások föltalálása maga után vonta a

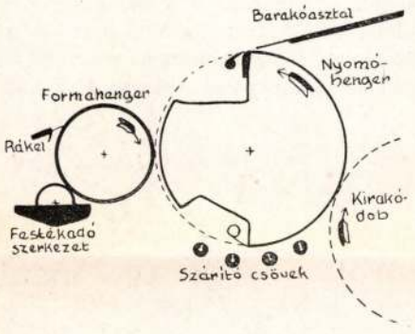

1. ábra. A frankenthali gépgyár „Palatia" elnevezésű hüvelyes mélynyomtató gyorssajtójának vázlata.

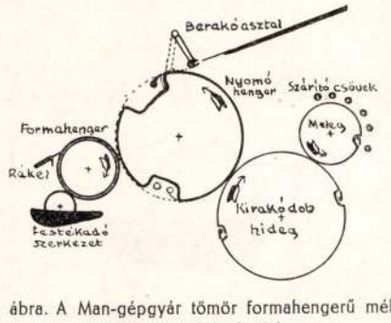

2. ábra. A Man-gépgyár tömör formahengerű mélynyomtató sajtójának vázlata.

racionálisabb munkát lehetővé tevő sajtók megépítésének a szükségességét.

1877-ben a francia Guy szerkesztett oly réznyomtató gyorssajtót, amelynél a festékezést, valamint a törlési processzust bőr- és flanellhengerek önműködően végezték. Később, úgy 1880 tájt, Hummel, majd Klics, a heliogravűr apja szerkesztett nagy titokban egy-egy olyan gyorssajtót, amelynél már a „rákel" pengéje végezte a festék törlését.

Sok kísérlet után 1910 húsvétján mint óriási szenzáció robbant ki Mertens találmánya, a mai mélynyomtatás. A föltaláló olyan rotációs gépet szerkesztett hozzá, amelynél az ábra mély-, a szöveg pedig magasnyomtatással nyomtatódott. A formát nem vízszintes lemezre, mint az elődei, hanem rézköpennyel bevont hengerre maratta és rasztert, rákelt, valamint híg festéket alkalmazott. (E két utóbbi tényező ismeretes volt már a szövetnyomtatásban is.)

Mertens végnélküli papirosról nyomtató rotációs gépe után pár hónapra a nürnbergi Kempewerk elkészítette az első íveket nyomtató mélynyomtató gépét. Rövid időközökben egymásután hozta piacra a frankenthali gyorssajtógyár a „Palatiát", a johannisbergi gépgyár, majd a Man gépgyára a maga most már komoly, racionális termelésre alkalmas ívnyomtató gyorssajtóját.

A johannisbergi gépgyár sajtóján a nyomóhenger fölülről gyakorolja a nyomást a feleakkora, leszedhető hüvelyű formahengerre (3. ábra). A formahenger kétszer fordul, míg a nyomóhenger egyszer. A nyomtatott íveket hatalmas bordás dob adja át a kivezető szalagoknak, melyek fölött ventilátor szárítja a nyomatot.

A frankenthali gépgyár „Palatia" gyorssajtóján a hüvelyes formahenger vízszintes irányból kapja a nyomást az ugyancsak kétszer oly nagy nyomóhengertől (1. ábra), mely a kinyomtatott ívet hasonló nagyságú dobnak adja át és a szalagrendszerű ívkivezetés fölött jól elhelyezett fúvócsövek gondoskodnak a kellő mértékű száradásról. E gépgyárnak újabb, javított gépei a „Palatia II." és a „Palatia 0", melyek majdnem azonosak a Palatiával, csak egyszerűbben kezelhetők és praktikusabb szárító berendezésekkel vannak ellátva. A „Tandem-Palatia" három „Palatia II" összekapcsolásából áll, ami színes munkához igen egészséges gondolatnak bizonyult.

A Man-gépgyár tömör, nem hüvelyes formahengerrel operált, a gyorsabb kezelhetőség szemmeltarthatása okáért. Itt előívfogó veszi el az ívet a berakóasztalról és adja át a nyomóhengernek (2. ábra), mely nyomtatás után előbb hideg, majd melegíthető szárítóhengernek adja azt át, hol ugyancsak melegíthető levegő segítségével gyorsítják a festék száradását.

Ezeknek az úttörőknek sikerein fölbuzdulva, minden nagyobb nyomdagépgyár megpróbálkozott azzal, hogy valami újszerű mélynyomtató géppel kivegye részét emez új és rengeteg lehetőséget nyujtó, hatalmas fejlődésnek indult sokszorosító ág munkamenetének megjavításából.

Napról napra jöttek és jönnek hírek mind praktikusabb gépcsodák megjelenéséről. Érdekes és a mélynyomtatás természetében rejlő megfigyelés, hogy a végnélküli papirosról dolgozó mélynyomtató rotációs gépekből aránylag nagyobb a kereslet, mint az íveket nyomtatókból. Ennek az a magyarázata, hogy lapjaink képes mellékleteinél, valamint hasonló nem kimondottan „minőségi" munkáknál a nagy gyorsaságra és a tekercspapiros olcsóbbságára való tekintettel kifizetődőbbek.

E nagyobb kereslet miatt a végnélküli papirosra nyomtató gépek gyártása hamarább kifejlődött s e gépek ma már a legnagyobb igényeket is kielégítik. Mind újabb és újabb rotációs gépeket találnak fel, bár az alapgondolat egy és ugyanaz mindnél, s csak a papiros vezetésében, a szárítás és hajtogatás megoldásában van köztük különbség,

Maga az alapgondolat az (8. ábra), hogy a tekercspapirost forgó hengerek — a regisztert biztosítva — a formahengerre veze-

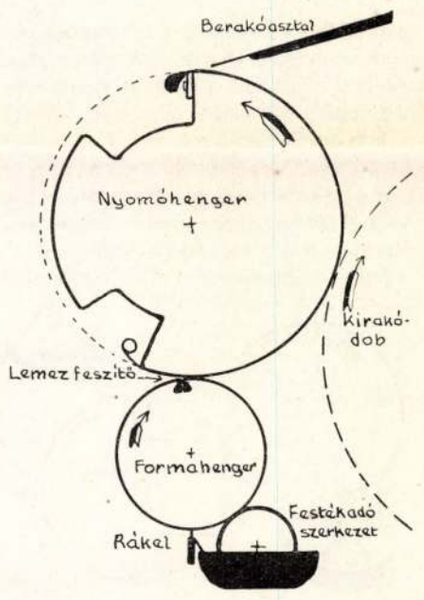

3. ábra. A johannisbergi gépgyár lemezes mélynyomtató gépének szerkezeti vázlata.

tik, hol a nyomóhenger igen erős, szabályozható nyomással egy tömör gumihengert szorít rája, hogy a papiros kiemelje a festéket a formahenger mélyedéseiből. További útján meleg fűtőtestektől és légfúvástól megszárítódik a festék a nyomaton, majd hűtőhengeren kihűl, hogy a hátsó oldal a második nyomtatóművön nyomtatható legyen, amihez szintén regisztert állító forgóhengerek vezetik. A hátsó oldal nyomtatása után

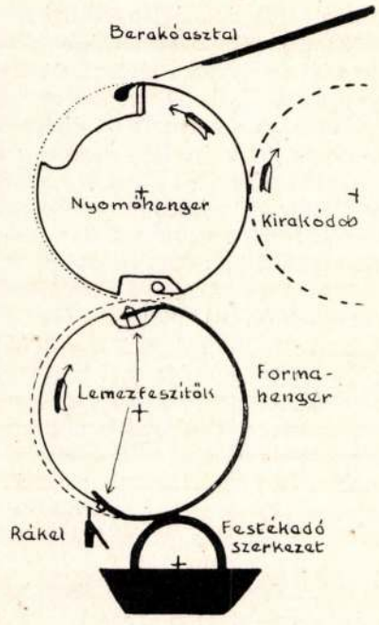

4. ábra. A nürnbergi Kempewerk „Plattima" elnevezésű, lemezről sokszorosító mélynyomtatója.

megszárítva és lehűtve, a nyomat a vágó-hajtogató készülékbe kerül, mely fogaskerekekkel beállítható a formahenger kerületi nagyságára, valamint a hajtogatás hányrétűségére, esetleg az ívenként való kirakásra. A három színt és hátsó oldalt nyomtató rotációs gépeknél négy nyomtatómű van, melyekből három a három színt nyomtatja egymás után, míg a negyedik a hátsó oldalt.

Tudott dolog olvasóink előtt, hogy a mély-

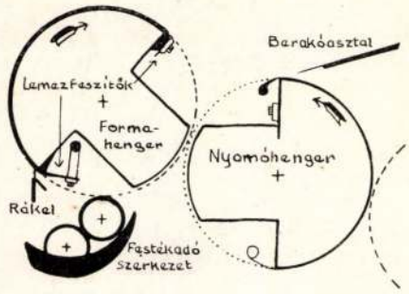

5. ábra. Billhöfer „Dürer" elnevezésű, lemezről sokszorosító mélynyomtatója.

nyomtatásnál a szedés költsége jóval kevesebb, mint a magasnyomtatásnál. Nem kell például valamely árjegyzéknél a klisék kizárásával időt tölteni. A „montírozó" munkás ollóval tördel, vagyis kivagdosva helyezi el a szöveget a képekhez, ami nagy költségmegtakarítást jelent. A magasnyomtatásban roppant összeget képviselő klisé-költség teljesen elesik és nyomtatáskor az egyengetés jóformán már a semmivel egyenlő. A nyomtatás sebessége pedig összehasonlíthatatlanul nagyobb, mint a magasnyomtatásos illusztrációs nyomtatáskor.

Ezek a gazdasági előnyei a mélynyomtatásnak, lássuk ám a hátrányait is. Ezek a berendezkedéshez szükséges óriási tőkebefektetésben mutatkoznak. A mélynyomtatásra berendezkedni kívánó üzemnek szüksége van a mélynyomtató gépen kívül, melynek ára — ugyanis, tekintettel a kis keresletre, a gépet nem lehet szériákban gyártani — igen magas. Szükség van fényképészeti műteremre, mégpedig jól fölszerelve, reprodukciós géppel ellátva; továbbá: a pigmentpapirosra való másoláshoz másológépre, szinte vagyont érő raszterhálózatra; a hengerre való átvitelhez és maratáshoz maratókocsira, vegyszereket tartó saválló edényekre; a kinyomtatott forma lecsiszolásához csiszológépre és az elvékonyodott rézréteg utánpótlásához galvanó-berendezkedésre; végül valamennyi munkamenethez megfelelő helyiségekre.

Ilyen hatalmas berendezkedésre a mai viszonyok közt csak nagyüzem vállalkozhatik. Középüzemeinknél, ha a mélynyomtatásra alkalmas és kifizetődő munkamennyiség meg is volna: hiányzik a befektetési tőke. A gépgyárak, géptervezők ezért oly gépeknek gyártására törekednek, amelyeknél kevesebb berendezkedés szükségeltetik. A jövő közép- és kis mélynyomtató üzemeit úgy képzelik el, hogy beállít a nyomda egy gépet, leszedi a szöveget és elküldi a formát elkészítésre valami külön ily mélynyomtatásos munkákhoz berendezkedett kemigráfushoz, úgy amint elküldjük manapság például a vonalas és autotípiai klisét. Igen ám, de a mai mélynyomtató formahengerek meglehetősen nehezek és szállításuk kockázatos és költséges lenne. Ez vitte rá a gépgyárakat olyan gépek készítésére, amelyekhez galvanó-berendezkedés nem szükséges és a forma csak egy könnyű, 0·3—0·8 mm. vastagságú rézlemezből áll, amelyet különféle módon ráfeszítenek a formahengerre. Rendelkezésünkre álló adatok szerint éppen feleannyiba kerül a rézlemez ára, mint a galvanizált formahengernek egyszeri használata. Az esetleges utánarendelés szempontjából, azt hisszük, nem is kellene megemlítenünk: hogy mily egyszerű a lemez megőrzése.

A használható lemezeknek a vastagsága gépenkint változó. Általában a 0·3—0·5 mm. vastagságú lemezek egyszeri, míg a 0·6—0·8 mm. vastagok 3—6-szori használatra alkalmasak. Természetesen, ha többszöri használatra rendezkedünk be, úgy csiszológépre is szükség van. Valamint a lecsiszolt réz anyagvesztesége is fönnáll.

Hibái a lemezes mélynyomtatásnak: nagy példányszámú, erős nyomást igénylő munkáknál a lemez állítólag nyúlik, ami többszínű munkáknál regiszterdifferenciákra is vezethet; igen súlyos hiba, hogy — mivel a fölfeszített lemez hosszanti vonalán a fölület folytonossága megszakad — a rákelt ugratni, vagyis a résen átemelni kell, ami a rákel hibamentes működését veszélyezteti és egyben meglassítja a gép járását. Ezen a gépgyárak a legkülönbözőbb módon próbálkoznak és a legújabb gépeiken sikerült is segíteni.

Mindezt összevetve, az eddigi hírek azt mutatják, hogy ívnyomtató sajtón igen kifizetődő és megfelelő a lemez használata, míg a rotációs gépeken a nagyobb sebesség miatt a galvanizált henger ma még előnyösebb. Bár például a johannisbergi gépgyár lemezes megoldása — amikor ugyanis a lemez végeit egészen közel viszik egymáshoz és a hézagot valamilyen anyaggal kitöltik — rotációs gépen is megfelelhet a célnak. Természetesen az ily rotációs gépeknél a papirosnak elvágása, a variábilis

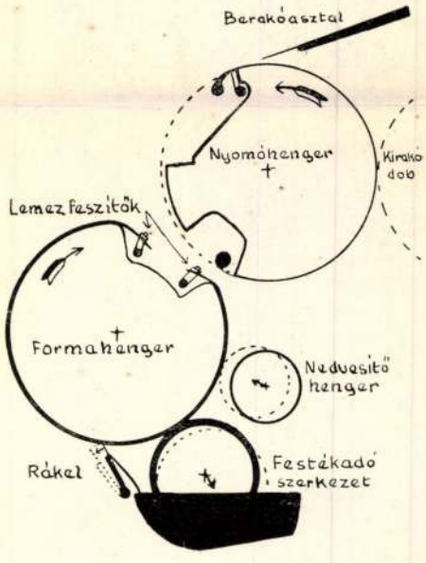

6. ábra. A „Schwartzkopf" elnevezésű, lemezről sokszorosító mélynyomtatónak szerkezeti vázlata.

rendszerhez hasonlóan, még a nyomtatás előtt történik.

Lemezes ívnyomtató gyorssajtók gyártásával több gépgyár is foglalkozik, melyek közül az érdekesebbeknek a következők a jellemzői:

A johannisbergi gépgyár lemezről nyomtató sajtója ugyanaz, mint a régebbi hüvelyről nyomtatóé, csak a formahengert cserélte át és mint a 3. ábra mutatja, a rákelt füg-

gőlegesen a forma alá helyezte, valamint ennek következtében a festékadó hengert és vályút hátrább tette. A lemez, mint föllebb szó volt róla, a formahengert egészen betakarja, s a feszítési végek összeérnek. A mégis fennmaradó 2—5 mm rést erre a célra való tömítőanyaggal töltik ki. A gépből a formahengert a feszítéshez ki kell emelni és helyére más, esetleg hüvelyes formahengert is használhatunk.

A nürnbergi Kempewerk „Plattima" nevű lemezes sajtóján (4. ábra) a lemezcseréhez nincs szükség a formahenger kiemelésére; a lemezt az offset-gépekhez hasonlóan kell cserélni. A formahenger egyező nagyságú a nyomóhengerrel, még pedig kétszer oly nagy, mint a nyomtatható formanagyság. A rákel, valamint a festékadó henger le van rögzítve és a formahenger a feszítési végeknél oly lejtősre van készítve, hogy a rákel fokozatosan érjen hozzá.

Billhöfer Rikárd nürnbergi gyára Dürerről elnevezett gépe (5. ábra) hasonlatos a Kempewerk „Plattimá"-jához, csak a hengerek elhelyezésében különbözik tőle.

A Berlini Gépépítő Rt. „Schwartzkopf" gépe (6. ábra) is hasonló a Kempewerkéhez, csak jóval nagyobb rézlemez kell rája, mint amekkora a forma mérete. A festékadó

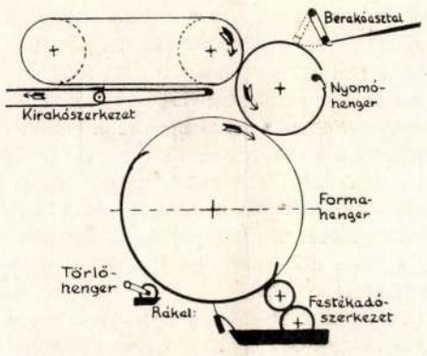

7. ábra. A stuttgarti Mailänder lemezzel dolgozó mélynyomtató gépe.

A stuttgarti Mailänder gépe talán a legérdekesebb találmány (7. ábra) valamennyi között. Hasonló a kéttúrás rendszerű gépeinkhez. Előívfogó adja át az ívet a nyomóhengernek, mely kétszer fordul, míg a még egyszer olyan nagy formahenger egyszer. A formahenger felét foglalja el a rézlemez, amit szorítókkal feszítenek a formahengerre. A festékadó henger, valamint a rákel csak ott érintik a formát, hol arra szükség van, mert a formahenger a festéket nem kívánó részeken alacsonyabb. Ez az átmenet oly fokozatos, hogy a rákel nem sérülhet meg

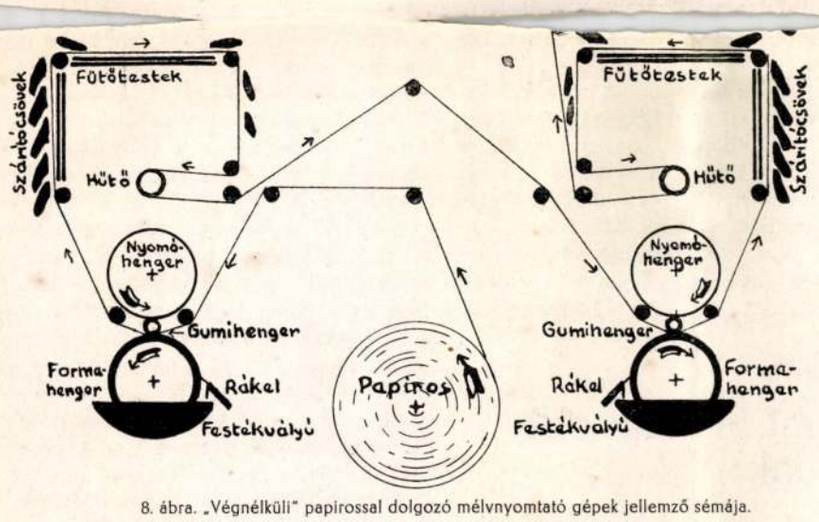

8. ábra. „Végnélküli" papirossal dolgozó mélvnyomtató gépek jellemző sémája.

henger csak a nyomtatható legnagyobb formanagyságnak megfelelően ad festéket a formára, azután fölemelkedik róla. A rákel egészen a feszítőkig a formán fekszik; csak közvetlen előtte és utána emelkedik s ereszkedik. Hogy a végekre száradó festék a rákelt és ezzel a formát ne sértse meg, egy nedvesítő henger ereszkedik a rézlemez kifutó végeire és festékoldó anyaggal sikosan tartja a rézlemezt.

és a feszítőréseknél összegyűlhető és megszáradható festéket egy törlőhenger tisztítja le, mely olaj és xilol keverékéből álló oldatban, vályúban forog és csak a kellő pontokon érinti a formahengert. A kirakás a berakással szemben — mint a kéttúrás gépeknél — tisztán, kenődéstől mentesen és szárithatóan történik.

E pont körül mozog ma a mélynyomtató gépek gyártása. Folyton újabbakat talál föl az emberi találékonyság és mind több és több munkát vesz el ezáltal a többi nyomtató eljárástól. Ennek ellenére mi mégis arra kérjük szaktársainkat: ne féljenek, ne idegenkedjenek a technika haladásától, hisz mennél modernebb, annál olcsóbb, annál szebb a termelés, valamint annál nagyobb a fogyasztás. Emlékezzünk csak vissza arra a históriai tényre, mikor Párizsba be akarták vinni az első gyorssajtót, s a nyomók eléje vonultak, hogy összetörjék. Mintha bizony ezzel megállították volna a haladást! Ma a modern gépek mégis tízszer annyi munkást foglalkoztatnak, mint akkoriban. Inkább arra törekedjünk, hogy az a munka, amit kezünkből kiadunk: tökéletes legyen és méltó a nyomdászat dicső multjához, valamint — remélhetően még sokkalta dicsőbb — jövőjéhez!

Ifj. Novák László.

A betűöntés és stereotípia

magyar szakirodalma a multban nem volt számottevő. Ez a megállapítás különösen a stereotípiára vonatkozik. A nyomdászat szakirodalmában, amely úgyszólván együtt halad a szakma fejlődésével, itt-ott találkozunk a betűöntést tárgyaló rövid írásokkal. A stereotípiát illetően azonban a szakirodalomnak történelmi kutatásai ezt a területet eddig meglehetősen elhanyagolták. A Grafikai Szemle elindításával adva van az alkalom a betűöntés és stereotípia szakirodalmának bővítésére. A rendelkezésünkre álló történelmi adatokat is alkalom adtán közre fogjuk adni, mert a mult mulasztásait — ha nem is tudjuk pótolni — enyhíteni igyekszünk. Azonfölül a lehetőségig bőven foglalkozunk majd a mai idők technikájából, gyakorlatából adódó kérdésekkel.

Jelen írásunk általános áttekintéssel szolgál a szakmában fölmerülő problémákról, mintegy keretül a következő szakkérdéseket tárgyaló cikkeinkhez.

A könyvnyomtatás első századaiban művészetünk főleg a betűmetszésben csúcsosodik ki. Legnagyobb könyvnyomtatóink — Gutenbergtől kezdve — csodás készségű betűmetszők voltak. Természetesen betűöntők is egyszersmind. A magyarországi betűöntés csak a 19. században kezd nagyobb arányú iparrá fejlődni. 1822 körül az Egyetemi Nyomda betűöntő-osztályának — Bikfalvi Falka Sámuel vezetésével — már 22 munkása volt. A fejlődés azonban még mindig lassú, mert a nyomdai termelés egészen a kilencvenes évekig minimális.

A betűöntés mechanizálódása ád folyton nagyobb lendületet az iparnak. Hosszú az út a kanállal való betűöntéstől a mai tökéletes betűöntő gépekig.

A stereotípia föltalálása a 18. század elejére tehető. Megteremtésének alapját az a fejlődés idézte elő, amely a nyomdásztechnikát a 18. század elején jellemzi. Takarékossági szempontok arra késztették a nyomdákat, hogy az akkori nehézkes előállítású betű kímélése végett olyan eljárás után kutassanak, amely a betűt megkíméli és a nyomtatást olcsóbbá teszi. A stereotípiai ipar mechanizálódása különben a legújabb időben mind fokozottabbá lesz. A fejlődés újabb és újabb lehetőségek terét nyitja meg.

A mai idők öntőjének nem szabad csupán a maga iparára összpontosítani az érdeklődését és legalább az alapismeretek dolgában tisztába kell jönnie a nyomdászat többi ágazatával. Kisérjük tehát figyelemmel a Grafikai Szemlében megjelenő szakirányú cikkeket s az így szerzett elméleti tudást hasznosítsuk a gyakorlatban.

A betűöntők pedig, különösen azok, akik nem nyomdai öntödékben tanultak, állandóan érdeklődjenek a nyomdászat technikája iránt. Az a betűöntő, aki a nyomdai munkamenetet nem ismeri: szakmai tudás dolgában nem lehet tökéletes. Még hatványozottabban áll ez a stereotipőröknél, akiknek munkája szorosabb összeköttetésben van a szedőével meg a nyomtatóéval. A nyomdák „werk"-stereotípiái kis stereotípőr-létszámmal, sok esetben csak egy szakemberrel dolgoznak, amely helyzet a szakmai önállóságot kívánja meg.

Foglalkozni fogunk a lap-stereotipőrök változott munkakörével, amely nagyrészt mechanizálódott; az újabb rendszerű matricázó gépekkel és a Winkler-féle gyorsöntő gépekkel, amelyek a maguk legmodernebb szerkezetével meggyorsították a napilapok előállítását. Továbbá foglalkoznunk kell a a több szint nyomtató rotációs lemezek készítésének munkamenetével. Az autotípiai kliséknek a rotációs lemezekre való átvitele a multban nehézkes és lassú volt és ezért nem igen alkalmazták. A fejlődés azonban már itt is eljutott odáig, hogy a napilapok gyors előállításakor az autotípiai kliséket is igénybe vehetik.

A Monotype-öntőgép komplikált szerkezetének, valamint a mikrométerrel kapcsolatban az angol hüvelyk- (coll-) rendszernek és a betűk vonalba-állításának ismertetését is tervbe vettük.

Nagyon fontos dolog a szakmai tudás szempontjából, hogy az öntő ismerje a tipométriai rendszert. A betűöntők e tekintetben előnyösebb helyzetben vannak, mert a betűkészítés menete a tipométria ismerete nélkül el sem képzelhető. De nagyon fontos a tipométria ismerete a stereotipőröknek is. Sok olyan munka készül a stereotípiában, amely tökéletes — szinte mikroszkópikus — pontosságot kíván.

A tipométria ismeretének elsajátítása ma már könnyebb, mint a multban volt. A tipométriai rendszer különbözősége úgyszólva megszűnt és a normális rendszer az uralkodó mindenütt.

Az általunk használt ólom ötvözete is — a Monotype-, a betűöntőgépekhez és stereotípiához való — különböző. A lágy ólom, kemény ólom s angol cinn százalékolásánál, elég helytelenül, sokszor a takarékosság érvényesül, ami végső eredményében nem is takarékosság. Sőt! Az öntőszerkezetek eldugulása és a lemezek öntésénél jelentkező hibák egy része is ezt igazolja. Az ólommetszéshez szükséges lemezek különösen megérzik a rossz ötvözést.

Az elmondottakon kívül számos olyan kérdés adódik, amely érdemes arra, hogy a Grafikai Szemlében tárgyalva legyen. Arra is gondolunk, hogy munka közben is fölvetődhetnek olyan problémák, amelyeknek megoldása a szakmai tudást szolgálja. E tekintetben örömmel állunk a szaktársak rendelkezésére, akár úgy, hogy írásaikkal keresnek fel, avagy úgy, hogy kérdéseket tesznek fel, amelyre a Grafikai Szemlében adunk feleletet.

Nagy vonásokban vázoltuk azokat az időszerű betűöntői és stereotípiai szakkérdéseket, amelyekkel a Grafikai Szemlében foglalkozni kívánunk. Itt is áll az az igazság, hogy: minden kezdet nehéz, de visszariadni nem szabad. Csak ha a helyes uton járunk: tudjuk előbbre vinni és a haladó korhoz méltó magaslatra fejleszteni szakbeli tudásunkat.

Schreiber Ede.

A mi legnagyobb bajunk

Minden fejlődésünknek, haladásunknak nyitja, hogy a meglévő jót még jobbá igyekszünk tenni. Enélkül az állandó, szívós törekvésünk nélkül hanyatlás következnék be: hiszen a rossz amúgyis könnyen utat tör magának.

A visszahúzó erő, az ősi „vis inertiae" megnyilatkozik mindenben, még az olyan látszólag kicsiny jelentőségű dologban is, aminő a magyar helyesírás. Ha nem iparkodunk folytonos pallérozására, simítgatására, csiszolására: feledésbe merülnek nagyszerű nyelvtudósaink hosszú időn át kiformálódott elvei, gondolatai, tanácsai, s egykettőre vadhajtások lepik el a magyar helyesírás gyönge fácskáját.

Ezeket a vadhajtásokat nyesegetni kell. Nyesegetni olyan módon, ahogyan azt az Akadémia és jelesebb nyelvtudósaink, élükön Simonyi Zsigmonddal és Balassa Józseffel, tanították. Sőt még messzebbmenően is, mindaddig, amíg a magyar helyesírás ügye megközelítően annyira rendezve nem lesz, mint a németé, franciáé, angolé, vagy a modernebb és biztosabb alapokon épült olasz meg horvát ortográfiáké.

Ez a folytonos nyesegetés már csak azért is szükséges, mert a magyar helyesírásban nincsenek minden eshetőségre ráhúzható, abszolút elvek, s így az egyéni fölfogás akárhányszor szabadon csuszkorálhat a fonetikus elvtől az etimológikusig meg vissza, s — jobbára német hatásra — tetszése szerint forraszthatja össze a jelzőt a főnévvel, meg választhatja széjjel az egyik szót a másiktól. De akadna egyéb panaszunk is bőven.

A jó magyaros, kellően megokolt és kommentált helyesírás dolgában a nyomdászember a legjobban érdekelt fél, hiszen a helyesírásnak minden nehézkessége, homályossága és bonyodalma az ő bőrére megy. Ő szíja a fogát az olyan korrektúrák [illegible] amikben több az ortográfiai helyesbítés és változtatás, mint a laikusnak is szemet szúró betűhiba meg hamis szó. Ő kénytelen ötezer n-es munkairama közepette is minduntalan a kis szótárához folyamodni, hogy megnézze: hogyan is írják ezt vagy amazt a szót.

A nyomdászembernek mindig sok bajlódása volt a magyar ortográfiával, s ma is megkeseredik tőle olyikunknak az élete. Napról napra tanui vagyunk apró betűszedői sorstragédiáknak: a kisebb nyomdák neveltjeinek jórésze nem tudja megállni helyét a nagyobb nyomdákban. Ahol nincs szakavatott korrektor, rendesen nem sokat törődnek a helyesírással. Ahogy esik: úgy puffan. Már most ha az ilyen kis nyomda neveltje munkanélkülisége során valami jelentékenyebb nyomdába közvetítődik: szedésének korrektúrája gyakran ijesztően üt el a régi, jól begyakorolt személyzet korrektúrájától. Persze, hogy a faktor is meglátja ezt, s talán az is érthető, ha a legelső adandó alkalommal szabadulni igyekszik „gyönge" szedőjétől.

Igen értelmes és egyéb téren talán jó szakavatottságú szedők hosszú sora lett már áldozata a hivatalos helyesírási rendszerünkben való tájékozatlanságának.

Ki a hibás ebben?

NOVÁK LAJOS

VIRÁG JENŐ: „AMI NEM MOND SEMMIT..."

LIMES 1992, 3. sz. 93-104

BESÉLGETÉS

Marmeladowhoz,

ez, anyjához, de főleg Sonjához

Raskolnikow javára dől el ité-

regényről irni. Én azért nem te-

mindezt amugy is jobban tudja

lolvastam Wölfflin: Die klassi-

ller: Donatellóját. Ez utóbbit

3.

kellemesen töltötte és tölti a

nében, nem leszek már ezentul,

is a szónak szélesebb alkalmazása

dni

Tolnai Károly ——————→|

1011

Novák Lajos fm

Rudnay Zoltán indult

→ Nagy Ostrait

MŰVÉSZET 1985/11-12/68

Novák Lajos, Munkácsy-díjas festő-grafikusnyűvész

Lassan 20 éve, hogy a bajai Rudnay Gyula képzőművészeti kör tagjainak évente nyári alkotótábort rendeznek a Mecsek északkeleti lejtőjén. A munka 1947-ben indult meg Rudnay vezetésével. Híre ment, sokan lejöttek a főiskoláról is. Itt kezdték tanulmányaikat Novák Lajos, Cs. Nagy András és sokan mások.

W.E.: Rudnay nyomán, a Mecsekben.
Dunántúli Napló, 1984. aug. 27. 6-old

Novák Lajos

festőművész

munkái itthon és külföldön Nógrád
megye képviseletében.

Nógrád
1983 május 19.

Novák Lajosné

Irányító szavakkal, művekkel szervezi az ízlésfejlesztő munkát, a Pest megyei iskolában.

Lasonci Miklós: Pest megye rajztanárai képzőművészetünk őrhelyén

Pest Megyei Hírlap, 1976. szept. 15.

Novák László M.D.K.

A buteráruház belső berendezője.

/Fedor/ Lakás-e vagy otthon?

Beszélgetés egy belső berendezővel.

Magyar Nemzet 1963. április 7.10.1.

Novák László MDK

Halászkunyhó, rézkarc

Tavasz, rézkarc

Műcsarnok 1954.V. Magy. Képzőm. Kiáll.

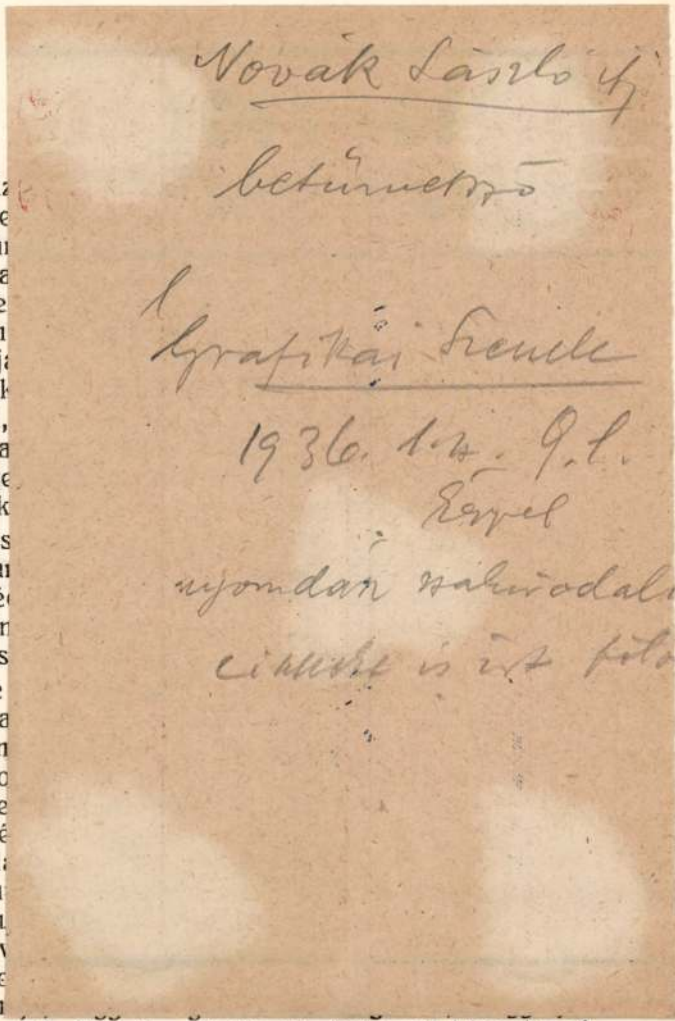

negy. Az
igyan ne
volt. Már
átszott a
az irigye
nek nem
ban burjá
szeretnék
borukról,
szépiti, a
elől enge
berét, ak

Res
záju pa
catos vé
zett bán
zennyes

De
ilátott a
ölértő n
zonycso
negkeve
eggeli é
nának l
épet m
osszrafi
rához v
zélni fe
negmon

ondolta-e? Csendes, átvilágító örömmel képzelte el z együttlevésüket és könnyes könnyebbültséggel állt

„Aa! — ezért, ezért gyött. Jól esik? Jó ez? Jó maguknak, ugye?"

„Treszka! Legyen eszén. Nyugodjon meg, — meggyógyul az ura nemsokára. El is mehetne hozzá lássa, ha akar." — Hozzá is mert nyulni, vállon fogta De az akkor horkanva esett rá, a prémjébe, a hajába körömmel a nyakába!

Lugszagú gőz homályositotta a lámpafényt s két gyür kőző izomkazal fullasztott egymásra felszabadult erőkkel

Szökkenő vérsugarak repesztették a bőrük vé konyát s egymás szagától undorodva és dühödv gyurdalták keménykedő husukat.

IGY VOLT

Unalom,
az Unalom, hörpintette le ő
12-őt
és a főhadnagy, kinek gégé
ja szaladt volna bele n
veremnek ment, amint
a visitó bankár egy ásító k
Kapkodták a végtagokat, m

Sógor technikák

Most, amikor a mélynyomtatás technikája hatalmas fejlődésnek indult és mindenütt róla folyik a szó, róla írnak a szaklapok, valamint tőle féltik a magasnyomtatást a kishitűek, — fölötlik az ember fejében a kérdés: hogyan is lehetséges, hogy már előbb nem találták föl azt a mélynyomtatást? Hiszen állítólag „nincs semmi új a nap alatt"; minden, ami újnak látszik, a történelmet ismerő embernek már régi ismerőse. Csak egy-egy újabb fogás, egy jó gondolat kell hozzá és kész az új találmány. Hogy azután annak a gondolatnak kidolgozása, csiszolgatása esetleg évtizedekig tart: az már más lapra tartozik. Mi mindenesetre nézzünk bele a multba, kutassunk a technikabeli rokonságok után és ejtsünk néhány szót egy olyan ősrégi technikáról, amely alapja vagy kiindulási pontja lehetett a Gutenberget megelőző fatáblás nyomtatásnak, s ezzel egyszersmind az egész nyomdászatnak is.

A szövetek nyomtatásáról van szó, ami többezer-éves kínai találmány, de az egyiptomi sírleletekből is ismeretes. Az ilyen ősi vászon- és egyéb kelme-nyomatok dúcai valószínűleg fából metszettek voltak, tehát egy, a könyvnyomtatással mintegy sógorságban álló technikával készültek. A Keleten általában még ma is ilyen fába metszett lapokkal — kézi nyomtatás útján — állítják elő a legpompázatosabb kendőket és szöveteket.

Hogy Európában mikor kezdték meg a szövetnyomtatást: nem lehet egész határozottsággal megállapítani; Fiorillo azt állítja, hogy Gizella királynénak, Szent István feleségének 1031-es évszámmal ellátott kazulája lett volna az első Európában nyomtatott szövet. De csak a keresztes háborúk után került hozzánk az indiai, s általában a keleti szövetnyomtatás alaposabb ismerete. Előbb főképpen a délvidéken keletkeztek szövetnyomtató műhelyek, s csak nagysokára, a tizenhatodik század felé honosodott meg az új iparág Közép-Európában, első sorban a franciáknál, akik ebben a tekintetben — már ami a művészi színvonalat és a divat irányítását illeti — évszázadokon át megtartották a maguk vezetőszerepét.

A szövetnyomtatás azonban egészen a tizennyolcadik század végéig kézi munka volt itt is. A nyomtató-forma falapból állott, amelybe azonban — hogy nagyobb mennyiséget lehessen róla nyomtatni — már különböző rajzolatú sárgarézlemezek voltak beleverve. Az ilyenformán előállott kontúrok közét nemezzel töltötték ki, ha arról volt szó, hogy nagyobb fölületeket is nyomtathassanak a formával. Ezeket a plombináknak nevezett nyomtatólapokat még ma is széltében láthatjuk a női kézimunkákat előnyomtató műhelyekben.

A szövetnyomtatás fáradságos és hosszadalmas volta arra ösztökélte a tizennyolcadik század gépész-mechanikusait, hogy a kézi munkát helyettesítő gépszerkezetek megalkotásán törjék a fejüket. Az első ilyen gép 1780 körül került használatba; „boszorkány"-nak nevezték, s plombinákkal dolgozott. Majd 1834-ben föltalálták a „perrotina" nevű gépet, amely már többszínű nyomtatásra is alkalmas volt. Még 1785 körül egy Bell nevű angol föltalálta a vésett rézhengerrel való nyomtatást, minekutána már a domborúra vésett fametszetekkel is sokat próbálkozott.

Amíg a szövetnyomtatás addig eminensül magasnyomtatás volt, a mélyített képű rézhengerek használata óta a mélynyomtatásos jelleg lép előtérbe. A rézhengereket kezdetben vésték, majd pozitív rajzú acéllapokat, úgynevezett molettákat futtattak alattuk keresztül, amelyeknek képe a hatalmas nyomás következtében a rézbe belenyomódott. 1834-ben föltalálták a pantográfot, s újabb időkig ezzel vésették a kicsiny rajz után tetszés szerint való nagyításban a sárga- vagy vörösrézből való hengerek rajzolatát. De ma már e munkát is pótolják a könnyebb maratással, s magyar embernek, Tausz Sándor Pallas-nyomdabeli igazgatónak is vannak ebben az irányban jelentős újításai.

A szövetnyomtatást mostanában főkép 6—16 nyomóhengerrel fölszerelt hatalmas rotációs gépek végzik, melyek ugyanúgy működnek, mint a mélynyomtató rotációs gépeink. A festéket a hengerek rendszerint közvetlenül szedik magukra a festéktartóból, s a fölületükről „rákel" törli le a fölösleges festéket. A szövet aztán egy rugalmas alátét segedelmével mintegy kiemeli a festéket a mélyedésekből. Így születik meg mostanában az a hallatlanul változatos színpompa, amelyet napról napra csodálhatunk a női kelméken meg egyebeken.

Aki figyelmesen elolvasta az iménti sorokat, lehetetlen, hogy föl ne tűnjék néki a szövetnyomtatás meg a mi mélynyomtató eljárásunk közt meglévő elvbéli, sőt azon túl is menő hasonlatosság. S szinte csodálkozik rajta, miért kellett a rotációs szövetnyomtatás föltalálása után majd száz évig várni, mire e technikának mintegy sógorát — vagy tán inkább testvérét? — a rotációs mélynyomtatást Mertens Eduárd Freiburgban föltalálta.

Különben... a szedőgépen is száz esztendeig vajúdtak a föltalálók százai, mire gyakorlatilag csakugyan használhatóvá lett!

A mély- és szövetnyomtatás között való rokonsághoz hasonló az offset- és bádognyomtatás egymás közti viszonya is. Tudomásunk szerint 1881-ben szabadalmaztattak egy olyan bádognyomtató eljárást — melylyel ma is dolgoznak —, hol nem közvetlenül a formáról, hanem mint az offsetnél: gumilap közvetítésével vitték át a nyomatot a bádoglemezre. Sőt, bár az offsetet csak 1904-ben találták föl, mégis már az 1900-as évben a szentpétervári állami nyomdában szintén közvetett nyomtatással — a híres Orlov-féle sajtókolosszusokon — nyomtatták a cári bankókat.

Igen érdekes és a szakmáját szerető szakember számára szórakoztató foglalatosság: belemélyedni a különböző nyomtatótechnikák titkainak a fürkészésébe. Rengeteget lehet tanulni belőlük és ha a jó papnak holtig kell tanulnia, úgy a jó nyomdászra is ráfér a holtig tanulás, hisz oly rengeteg ága van a mi szép mesterségünknek, hogy tíz élet is kevés lenne ahhoz, hogy mindent megtudjunk.

Ifj. Novák L.

Szedőköpönyegünk

megvédi testünket és ruhánkat a portól és piszoktól. Óvhatatlan, hogy munkaközben ki tudnánk kerülni azokat a helyeket, amelyek felső- és alsóruhánkat bepiszkolással fenyegetik. Az intelligens nyomdász bizony ma már nem mehet ki az uccára szurtos-maszatos ruhában és mivel a munkaköpeny mégis csak kevesebbe kerül, mint egy-egy öltöny rendes ruha: azért munkaközben csak munkaruhában dolgozunk. Az utóbbi időkben bevonult a nyomdákba is a fekete köpönyeg. Ennek — amellett, hogy talán nem is szép — még az a hibája is megvan, hogy mivel fekete, nem kíméljük semmitől azzal a hamis elgondolással, hogy a piszok úgysem fog rajta. Pedig dehogy nem! Rövid időn belül valóságos szemetesláda lesz a köpönyegből! Azt hiszi az ilyen fekete köpönyeg tulajdonosa, hogy ha már fekete, nem kell tisztíttatnia és sokan nem is mosatják ki egészen addig, míg le nem szakad róluk. Közben a fekete köpönyeg kívül-belül egyformán piszkos lesz és kisül róla, hogy bizony nem védi meg ruhánkat a bepiszkolódástól, hanem inkább maga is piszkol. Tehát ne áltassuk magunkat a fekete köpönyeg előnyeitől, mert az csak alamuszi álbarát, akiről soha nem tudhatjuk, hogy melyik oldalról támad meg bennünket. Használjuk tehát a hozzánk méltóbb világos színű munkaruhát, amely csinosabb is és amellett sokkal higiénikusabb.

Juhász B.

Grafikai Szemle
1936. 2.

Offset és kolor-offset

Az offset-nyomtatólemezek előállításának módja, egészen az új fototechnikai eljárások bevezetéséig, nagyjából megegyezett a litográfia módszereivel. Mikor a cinket és aluminiumot mint síknyomtatásos formának előállítására alkalmatos anyagot használni kezdték, a litográfia addig még jól bevált módszereit igyekeztek az új anyagra átültetni. Ezek: a nyomtatólemezre való közvetlen rajzolás (litográfia) és a kövön elkészített litográfiák átnyomtatása.

A szemcsézett fémlemezre litográfiai tussal és krétával elég jól lehet dolgozni, ha nem is érhetők el olyan fínomságok, aminőket a litográfia fénykorából származó „kornkő"-rajzokon csodálhatunk. A litográfia egyéb szép technikái, mint pl a kővéset stb., közvetlenül a fémlemezen nem alkalmazhatók; az ilyen természetű munkákat ma is kövön készítik el és azután nyomtatják át. Ugyanígy a merkantilis jellegű munkákat is és a gyakorlatban az offsetgéplemezre csak a nagy formátumokat, plakátokat litografálják közvetlenül.

A rajz rögzítése — a nem nyomtatódó részeknek zsír fölvételére alkalmatlanná, víz fölvételére pedig alkalmassá tétele — a lemezen vegyi anyagokkal történik, melyek a szabadon fekvő fém legfelső rétegével vegyülve, annak fölületén egy oly azon jól tapadó, vízben és egyéb oldószerekben oldhatatlan kemény réteget (cinksókat) alkotnak, mely víz fölvételére kiválóan alkalmas, zsír fölvételére azonban nem. A kép rögzítésének ez a módja — a gyakorlatban még be nem vált száraz offset kivételével — bármilyen módon is lett az a lemezre hozva — változatlan.

A litográfia úgy a kő-, mint az offsetnyomtatásnál kiváló eredményeket produkált kiváló szakemberek, néhányára nyugodt lelkiismerettel mondhatjuk: a szakma valódi művészeinek kezében.

Mindez így volt egészen a háromszínű eljárás föltalálásáig, amely hatalmas árkonkurrenciát jelentett és mindig nagyobb és több munkaterületet hódított el a nyomtatólemezek kidolgozására sok időt és kvalitásos színes munkákhoz hosszú színskálát igénylő kromolitográfiától. Amint ez utóbbi árkonkurrenciára lett kényszerítve, s a lemezek kidolgozására kevesebb idő, a képek fölépítésére kevesebb szín állott rendelkezésre: előtűntek nagy hátrányai, így például az is, hogy a reprodukció az eredeti vázlattal már rajzban sem egyezhet teljesen, hiszen arról kézzel lesz lerajzolva vagy lepauzálva. Túlságosan sok függ itt a munkát végző litográfus rajzbeli készségétől. A különböző féltónusok elérésére pedig a tollal való rovátkolás, pontozás, a lemez szemcséire való krétázás, vagy a kefével való „spriccelés" kielégítő módszer talán addig, amíg vonalas rajzokról, vagy csak egyszerűbb féltónusokat mutató egy- és többszínű képek nyomtatásáról van szó. Plakátok, címkék nagyrészt még ma is így készülnek.

Fényképek, festmények, általában fínomabb rajzú színes képek sokszorosítására ez a módszer azonban már nem alkalmas, már a rajzbeli nehézségek miatt sem; a sokszorosítandó kép vagy tárgy anyagszerűségét pedig így visszaadni túlságosan nagy — esetenként lehetetlen — feladat.

A kézi munkával fölrakott nyomtatórészecskék már a festékezésnél is vastagszanak, ha pedig az offsetlemez átnyomtatással készül, a kétszeri (kőről az átnyomópapirosra, onnét a lemezre) átnyomtatás következtében ez a vastagodás már nagyon is számba jövő. Ha a színes kép fölépítéséhez sok színt használunk és a színlemezek nagy részét gyönge, féltónusos színekkel nyomtatjuk: el lehet kerülni, hogy a litográfus rajztechnikája túlságosan föltűnően legyen látható és a fölhasznált nagyszámú színlemezzel a reprodukálandó kép még oly fínom színárnyalatait is sikerül erősen megközelíteni. Ez a módszer azonban — mint már említettük — a háromszínű eljárással szemben nem állhatta meg a helyét; tehát az utóbbit próbálták az offset céljaira fölhasználni. E próbálkozások közül legsikerültebb a Reisacker-féle eljárás volt.

Ennek lényege, hogy ahhoz mérten, hogy egy- vagy többszínű reprodukciót akartak készíteni, a reprodukálandó eredetiről kb. 0·82 mm-es cinklemezekre egy- vagy többszínű autotípiákat marattak. Próbanyomat s esetleges korrektúrák után az egyes lemezeket lehetőleg élesen, kevés zsíros átnyomtatófestékkel fölhengerelve, egy símára csiszolt litográfiai kőre nyomatták át. Itt módja volt a litográfusnak szokott módszereivel a színlemezeket még kissé átdolgoznia; majd a rajz rögzítése és esetleges újabb próbanyomtatás után a kőről zsírnyomatot készíteni. Végül ezeket a végleges ívbeosztás szerint átnyomták az offset-géplemezre.

Itt már mutatkoznak a fényképészeti eljárás előnyei: az eredetihez való hűség rajzban és bizonyos mértékig a színekben is. Leglényegesebb azonban, hogy a tónusok itt már nem kézi munkával, hanem az autotípiai eljárás alapján, raszter segítségével lesznek nyomtatóelemekre szétbontva. Ennek előnyeit a szakember előtt fölösleges vázolnom.

Nagy hátránya az eljárásnak és tökéletlenségének kizárólagos oka, hogy először magasnyomtatásos formát, klisét kell készíteni és azt átnyomtatás útján síknyomtatásos formává átalakítani. A háromszori átnyomtatás következtében az autotípia pontjai a legszakszerűbb kezelés mellett is megvastagodnak, megsérülnek és deformálódnak. Ezáltal a képet alkotó tónusok sötétebbek és nyugtalanok lesznek.

A vastagodás nyomtatáskor továbbfolytatódik, úgy hogy ha a színlemezeket abban az erőben nyomtatnák, mint az eredeti kliséről készült próbanyomtatásnál: az eredmény egy annál sokkal sötétebb, teljesen hamis kép lenne. Ezt elkerülendő: a színeket halványabbra véve, olyan képet nyerhetünk, melynél a középtónusok nagyjából megfelelnek, de a mélységek, az erőteljes, tüzes színek hiányoznak. Ezeknek pótlására vagy azonnal a klisé készítésekor, vagy pedig litográfiai úton pótlemezek készülhetnek. Ez a módszer jobb minőségű munkáknál elkerülhetetlenül megint a hosszú színskálához vezet, ha nem is olyan mértékben, mint a kromolitográfiánál.

Mindebből láthatjuk, hogy adva volt egy eredményeiben eléggé tökéletesnek nevezhető eljárás a féltónusos meg színes képek reprodukálásához: az autotípiai és háromszínű eljárás, melynek segítségével azonban csak magasnyomtatásos (vagy az offsetra való átdolgozás szempontjából tekintetbe nem jövő mélynyomtatásos) formákat lehetett közvetlenül előállítani.

Másrészt itt volt a sok szempontból ideálisnak mondható offset-nyomtatás közismert előnyeivel, gyorsjáratú gépeivel. Ezek az adottságok és a fejlődés szinte kényszerítette a szakembereket a kettő valamilyen módon való összekapcsolására. A föntebb vázolt Reisacker-féle átnyomtató eljárás a problémának nem megoldása, hanem megkerülése volt. A problémát, amely a raszterpontokra bontott kész színrészlemezeknek az offsetgéplemezre való, változás nélküli pontos átvitele: meg nem oldotta. Erre az átnyomtatás teljesen alkalmatlan.

A fototechnikai átvitel az, amely a problémát megoldani hivatva volt.

Maga a fémlemezre való fénymásolás már régen nem probléma. Az egyetlen nehézség az egyszínű képeknek vagy színkivonatoknak raszterpontokra bontott, fénymásolásra alkalmas negatív formájában való előállításában rejlett. A színérzékeny fényképészeti lemezre, színszűrőkön keresztül készült raszteres (autotípiai) negatív még korántsem nyomtatásra alkalmas színkivonat. Oka ennek részben a raszter által okozott tónuseltolódás és rajzveszteség, de főleg a színes

Novák László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Orvosegyetem

1021

Krasznai Judit:

Kövek között

Kövek között élek
Zuhanó reggelek
Fáradt esték
Apróra szedik álmaim
Kövek hasítják napjaim

Az apró, éles köveken
A nap törik el szüntelen
Száz darabra, mindig újra
Naponta hullik el.

Kövek kövezik életem
Emberek-elérhetetlen.
Apróra török a köveken
Párás, hasadt reggeleken.

Naponta újra keresem
Megtalálhatatlan egységem
a megtagadott köveken
hasadozó fényeken
szertehulló énemen.

Novák László illusztrációja a fenti vershez

Szám László:

tudományos cikket írt, így aztán a gyógyítás kérdése valahogy háttérbe szorul. A jó körzeti orvost tudom becsülni, de annak a munkája eléggé kilátástalan, mert betegeinek igen nagy százaléka öreg, vagy rutineset, az érdekesebb esetek kezelése pedig nem az ő hatáskörébe tartozik. Nem akarnak a fiatalok körzetbe kerülni, mert ott kutatási éhségüket nem elégíthetik ki — dolgoznak, kutatnak egy részterületen, fel akarnak fedezni valamit, aztán rájönnek, hogy egy óriási gépezetnek nem is fogaskerekei, legfeljebb a fogaskerék csappantyúi lettek, de akkor már késő.

Tudom, azt akarja közbevetni, hogy ma már a gyógyítás elég magas színvonalú ahhoz, hogy ezt megengedhetjük magunknak. Igen ám, de ez a „ma már" körülbelül 100 éve tart, és közben a betegeink épp úgy meghalnak, mint „tegnap már". 100 éve, hogy Pasteur megalapította a bakteriológiát, azóta tudjuk, hogy vannak különféle kórokozók, de hogy azok miért, honnan, hol, mit és miért éppen azt okozzák az emberi fehérjében, az egyik szervezet miért reagál így, a másik más módon, erről szinte semmi elfogadható elképzelésünk nincsen. Van egy pár nagyszerű gyógyszer, amelyekkel egy csomó, hosszú ideig halálosnak tartott betegséget hatásosan kezelhetünk, de ezek helyett mindig jön valami új ismeretlen.

A nagyarányú specializálódás, mely többnyire nem a lényeglátást segíti, maga után vonta az orvostudomány modern misztifikálását. Pedig a dolgok velejét tekintve szinte mérhetetlen a tudatlanság. Ezt próbálja leplezni az orvosi rend széles rétege hivatali gőggel. — Elviselhetetlen érzés tudnom, hogy milyen keveset tudunk. — Azért, mint minden, ez is kétélű, mert a betegeknek is kell az a hit, hogy mi mindent tudunk.

Sokat foglalkozik tudománytörténettel. Szükségesek-e ezek a történeti adatok, áttekintések az eredményes kutatómunkához?

Novák László

Plakate der Ungarischen Räterepublik c. könyv. tipografiáját kéníti. - díjat nyert.

A még magyar könyv, 1959, 16 old.

Novák László

Randé fenő: La vie politique de Hongrie c. könyv kötéstervét és borítóját terverte
Díjat nyert

A szép magyar könyv, 1959, 24 old

Novák Lánzó

Tipográfiát és kötéstervet
Kémiteb Ü. vögdi György: A
vég. Róma c. könyvhöz
(szaprók)

Magyar Grafika, 1964, II.

Novák László

Tipográfus munkáját kitüntették

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és diszé-
retben részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 Tm. 21. l.

Novak Gabriele

Novák László

Typográfiáját ~~dicséretben részesítették~~ díjazták

A középkiadók 1964. évi díjazott és dicséretben részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 5 m. 19. l.

NOWAK. f. NOVAK

Novák László

Román József: Mitoszok könyve. Tipográfiája.

Ecclitve.

A szép magyar könyv.
1963 23. l.

Novák László

Ürögdi György: A régi Róma tipográfia, kötéstere.

Emlékek.

A szép magyar könyv.
1963 21. l.

M.D.K.

Novák László (muraszombati) építész

tervét fogadtár el a muraszombati járvány kórház felépítésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX évf.

ápr. 27. sz. 5. old.

MDK

Novák László nyomdaipari szakoktató

Magyar Iparművészet 1930. 137.l.

Novák Kámló

Ürögdi: A régi Róma c. könyv kötése és tipografáli lapja (repró)

A sép magyar könyv 1963

Egy régi képtár anyagából

1021

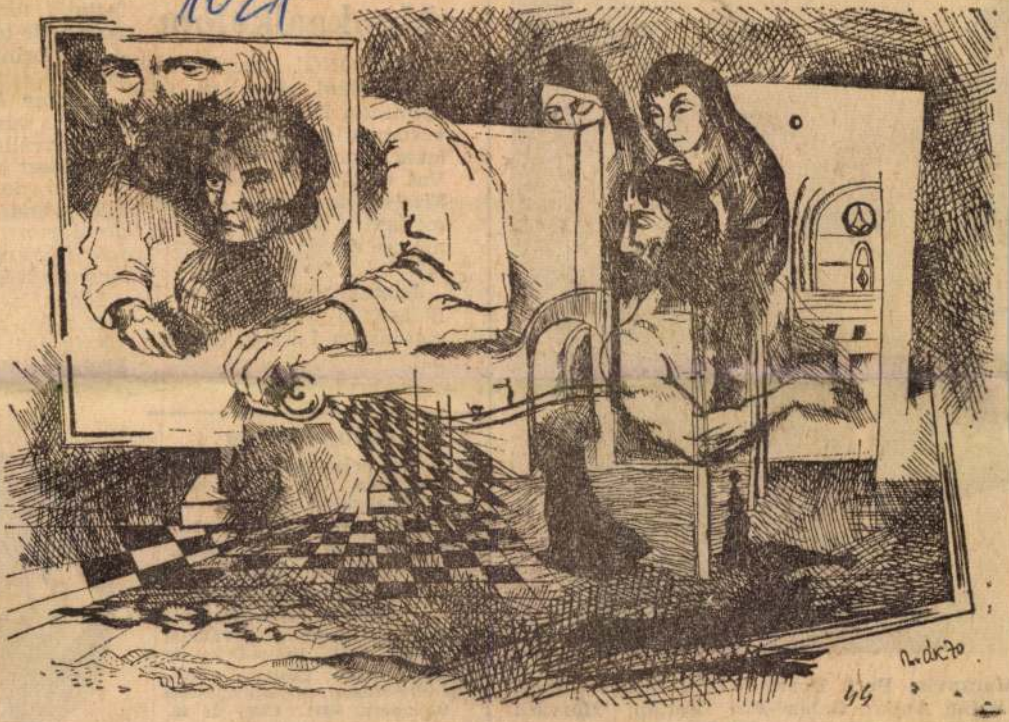

(Novák László rajza)

Novák László

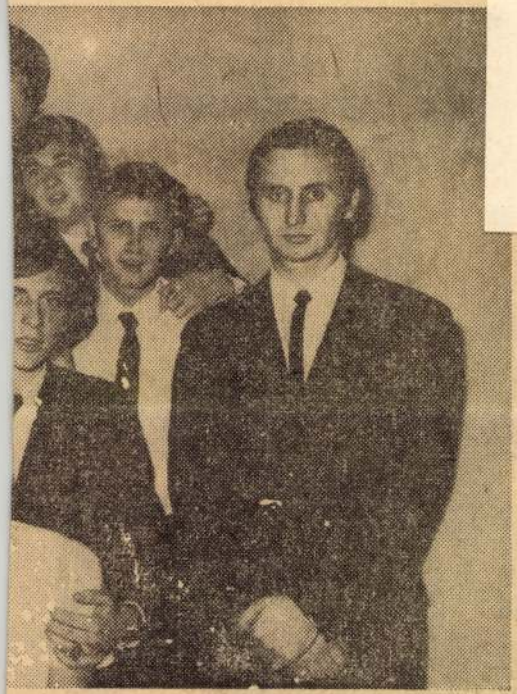

Markovits Bori, Borbás Gabi, Finkler Erzsi, Sáfár Anikó, Balázs-Piri Zoltán, Horváth kísérő — énektanárnő, Fiumei Dóra.
Foto: Bozsán

fizetemben maradt.

S. C

4900 KST mukodik az ország-ban, mely a dolgozókért van,

tanszék, a kö
a kollégium

Fizetés: szaknoveri | agy-melletti pótlék, éjszakai munka esetén éjszakai pótlék.

Jelentkezés a kórház I. Belosztály irodáján, *Nemesánszky* László doktornál.

KST tagja, t
lanul pénzre
számíthatunk
egymástól kö

Élnek is e
gel: a 233-as
zösség *201 e*
közben kölc

ORVOSEGYETEM

a Semmelweis Orvostudományi Egyetem dolgozóinak és hallgatóinak lapja

Megjelenik kéthetenként

Előfizetési díj egy évre 12 forint 60 fillér.

Felelős szerkesztő: Jenővári Istvánné

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3.

Felelős kiadó: Csollány Ferenc
Szerkesztőség és lapterjesztés Budapest, VIII., Üllői út 26.

Telefon: 138—069

Szikra Lapnyomda

Novák László

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KFT. BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

ORVOSEGYETEM

1970 FEB 23.

1021

A visus galériája

Novák László rajza

Raskóczi Éva rajza

szú az instrumentális „Kérgeskezű favágók". Könnyed hangvételével és szövegével különbözik a többitől a „Petróleumlámpa" és „Az 1958-as boogie-woogie klubban" című Presser—Adamis kompozíció. Végül néhány szót arról, hogy két szám vokálisan sikerült gyengén, az együttes szólóénekesének, Kóbor Jánosnak hangskálája a „Tűzvirág"-ban és a „Félbeszakadt koncert"-ben szűknek bizonyul.

Az egyetemisták a politikai, társadalmi,

AZ „ORVOSEGYETEM" MELLÉKLETE SZERKESZTIK A HALLGATÓK

A VISUS szerkesztősége: Csatári András (ÁOK, II.), Edelényi Ágnes (ÁOK, I.), Harmat Pál (ÁOK, IV.), Novák László (képzőművészeti szerkesztő, ÁOK, III.), Ungvári Gábor (ÁOK, IV.).

A VISUS 8. számának külső munkatársai:
KÁNTOR ISTVÁN — elsőéves h.
MÁRIA BÉLA — orvos-költő, az Országos Ideg- és Elmegyógyintézet igazgató főorvosa. Új kötete előkészületben van a Magvető Könyvkiadónál.
RATKÓCZI ÉVA — negyedéves h.
TELKES ZOLTÁN — negyedéves h.

A VISUS valamennyi cikkét
VITACIKKNEK TEKINTJÜK.
Hozzászólásokat mind medikus-, mind oktató-, orvosolvasóinktól szívesen fogadunk.

Kedves Olvasónk!

Fél éve, hogy az Orvosegyetem mellékleteként kéthetenként a hallgatók fóruma, a VISUS is megjelenik.

E fél év próbálkozásait, útkeresését, (ha olvasod a lapot) Te is figyelemmel kísérhetted. Olvashattad célkitűzésünket: szeretnénk, ha a VISUS a medikusélet méltó fórumává válnék.

Ehhez azonban — egyelőre —, kevesen vagyunk. Ezért szeretnénk Te segítségedet is kérni.

Ötleteidet, javaslataidat, esetleges írásaidat (novella, vers, glossza, riport stb.) örömmel fogadjuk. Rajzokat, fotókat, humoreszkeket is szívesen közlünk — ha elég színvonalasak. Kérjük, hogy hívd fel erre csoporttársaid, barátaid figyelmét!

Írásaidat az Orvosegyetem szerkesztőségében (Üllői út 26., földszint) adható le. Szívesen várunk a VISUS szerkesztőség ülésein is — legközelebb március 7-én, szombaton délelőtt fél 11 órakor, az Orvosegyetem szerkesztőségében.

Közreműködésedet előre is köszönve üdvözöl, a VISUS szerkesztő bizottsága.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ORVOSEGYETEM

NOVI 21

Mondj el Te is ... beszélsz.

1021

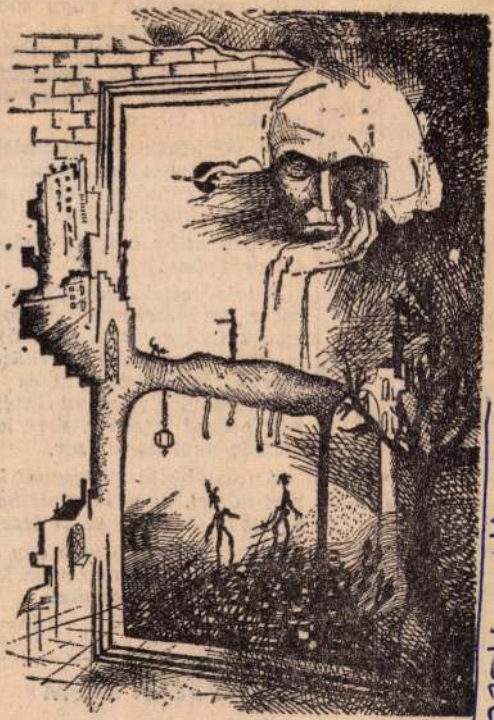

Novák László versillusztrációja

NOVÁK LÁSZLÓ

s helyzetének m
zóta tárgyalásc
z illetékesekkel
adia Ferenc ga
ató-helyettes
n elképzelésük
atban csupán p
t miatt nem r

, bizakodók
az óvoda bővítése,
udvarára tervezett
printos beruházást
közért-bolt felállí-
lés utcai szemklini-
en kialakításra ke-
tthon valóság lesz,
gondjainkat.

Steinitz Gabriella

OSEGYETEM
eis Orvostudományi
dolgozóinak és
tóinak lapja
ik kéthetenként
dij egy évre 12 fo-
t 60 fillér.
s szerkesztő:
vári Istvánné
irlapkiadó Vállalat
II.. Blaha Lujza tér 3.
ó: Csollány Ferenc
g és lapterjesztés
VIII.. Üllői út 26.
on: 138—069
Lapnyomda

A mérkőzés fordulatainak leírására nem vállalkozunk, de a végeredmény közlését kötelességünknek tartjuk.

A Szövettan csapata győzött 4:3 arányban.

S tekintettel arra, hogy a bátor kezdeményezők a szomszédos intézetekben követőkre találtak, a második mérkőzést már a II. Kórbonctani és az Igazságügyi Orvostani Intézet női focistái játsszák. Erre lapzártáig nem került sor.

A továbbjutó két csapat között dől el, hogy ki viszi haza a kupát — mert az is lesz!

Ugye, jó tudni, hogy egy kis sportcsemegéért már nem kell a szomszédba mennünk.

— je —

Novák Lánló

Kénítette Körögdi György: Róma kenyere, Róma aranya c. könyve borkoló és kötéstervét.

Díszérethen vénesült /u hép magyar könyv 69"/

Magyar grafika 1969 mek.

Novák László

Lénítette V. Reismann Mariann –

– Tardos Anna: Ismerkedem a világ-
gal c. könyve burkoló és kötéster-
vét.

Díjazott Inkép magyar könyv 1968"/
Magyar Grafika 1968 mell.

Novák Lánló

O. Nagy Gábor: „Magyar nálások és kőmondások" c. műve kötéstervét hérmitett Díjazott /a kép magyar könyv 66"/

Magyar Grafika 1967. III. n.

sokra valósággal áhítatos hangulatban ment el a hallgatóság nagy tömege, mert előre tudta, hogy amit ott hallani fog, az a tudósnak agyból és szívből jövő tanítása. Minden szava értékes gyöngyszem, aminek a hallgató még igen nagy hasznát látja élete során.

Ha kellett: maga mellé vette azokat, akiket tanított és csodálatos türelemmel, a lelkiismeretes pedagógus alaposságával foglalkozott mindegyik tanítványával külön-külön. Egy hatodik érzékszervével kereste-kutatta mindenkiben azt a pontot, ahol a szakmai tudományok szérumát lehetett beoltani a fogékony növendékbe. És biztos kézzel bányászta ki a törekvőből mindazt a szunnyadó tehetséget, amit azután az általános szakmai színvonal emelésének szolgálatába állított.

Ha kellett: tollat fogott s a leírt és kinyomtatott szavak varázsával tört utat a vele együtthaladók és az utána jövők számára szakkultúránk sűrűjében. Novák szaktársunk írásai, amelyek tanítottak, vitatkoztak, néhaneha harcoltak is, valósággal irányt mutatóak voltak. De nemcsak a mondanivalójukban jelentettek nyomdásznak és nemnyomdásznak értéket ezek az írások, hanem azoknak mindegyike még formájukra nézve is első helyet foglalhatnak el a magyar irodalmi termékek díszes rangsorában.

Nem volt szakirodalmunknak az utolsó ötven évben olyan kiadványa, amiben ne lett volna Novák szaktársunknak nagy szerepe. A legtöbb esetben vezetője, irányítója volt minden szakirodalmi megnyilatkozásnak. Nem volt a most lezárult félévszázadnak egyetlen olyan szakkulturális munkálkodása, amiben az oroszlánrész ne Novák László kollégánk vállain nyugodott volna.

És ő győzte a munkát; vállalta a feladatoknak egész halmazát s igazán boldog és megelégedett csak akkor volt, amikor valami új munkalehetőség, valamilyen új oktatási alkalom adódott számára. És amikor mindenki úgy látta már, hogy ez az áldott szorgalmú ember összeroppan a sok szellemi és testi erőt igénylő munkája alatt, akkor ő keresett-kutatott s talált is a maga számára még további munkaterületeket.

De Novák szaktársunk nemcsak a mások nevelésében, oktatásában volt fáradhatatlan. Ő maga is rengeteget tanult s szinte ifjúi mohósággal sűrítette össze magában a legkülönbözőbb szakmai, nyelvbeli és általános tudományokat. Nem is lehet ez másképpen. Hiszen csak mindezeknek a birtokában válhatott szakmánknak azzá a díszévé, akire mindannyian büszkék vagyunk.

Kevés szabadidejének nagy részében fiatalos frissességgel rója a főváros környékének színpompás, hegyesvölgyes, erdős vidékeit, de még ilyenkor sem adja át magát teljesen a szabad természet szülte fenséges érzéseknek. Még a buja növényzettel szegélyezett kanyargós hegyi ösvényeken is szorongatja a kezében a tőle elválaszthatatlan könyvet, jegyzetpapírt és irónt. S a természet áhítatos csendjében el-elmerengve a táj csodálatos harmóniáján, jegyzeteket készít a szép, az értékes, a nemes gondolatokról, amelyekből azután később kiformálódnak nagyszerű írásai és előadásai.

És mindez a szépség, mindez a nemes emberi tulajdonság nem egy régmult idő ködbevesző emléke csupán. Nem valami elfeledésre ítélt kellemes emlék gondolatban való végigdédelgetése. Örömmel látjuk, hogy Novák László szaktársunk munkássága élő valóság a ma élők számára. Az ötvenesztendős évforduló csak egy szám, egy szép, egy tiszteletreméltó szám. A félévszázados munkálkodáshoz való megérkezés nem zárókő az eddigi tevékenykedés monumentális palotáján. Az ötven év befejezése csupán egy pillanatra állította meg ennek az örökké tevékeny, örökké értékeset alkotó férfinak a munkáját. Egy pillanatra, csupán addig, ameddig átvehette a magyar nyomdai munkásság lelke legmélyéről jövő őszinte üdvözletét. De bizonyos, hogy a fényes külsőségek között megtartott bensőséges ünnepség előtt és közvetlen utána már újból visszamenekült az ő szívéhez nőtt témáihoz, a szakmai kultúra problémáihoz. S a jövőben talán még az eddiginél is nagyobb lendülettel fog foglalkozni ezekkel a kérdésekkel, hogy így vezekelje le azt a „bűnét", amiért az ünnepség kedvéért rövid időre (életének talán legkínosabb órája volt ez az ünnepség) megszakította munkáját.

A Sors különösen ajándékozó kedvében lehetett akkor, amikor Novák Lászlót a mai generáció magyar nyomdászainak adta. Ennyi szellemi felkészültséggel megáldott emberek azok a kiválasztottak, akiknek utat kell mutatni a sötétben botorkálóknak. És mi a Sorsnak ezt a nagy-nagy ajándékát meg is becsüljük: tanításait követjük.

Most, amikor Novák László szaktársunk nyomdászságának ötvenéves fordulójához érkezett, meleg szeretettel köszöntjük Őt életének ez aranydátumán. Megköszönjük Néki, hogy elméjének nagyszerű alkotásaival megajándékozott bennünket; megköszönjük Néki, hogy eszméinek halmazát közkinccsé, mindenki számára könnyen hozzáférhetővé tette. Szerénytelenségnek látszik, de mégis kérjük Novák szaktársunkat, hogy az ezután következő évek sokasága folyamán továbbra is maradjon meg a mi számunkra és az egyetemes nyomdaipar számára az az odaadó, fáradhatatlan tanítómester, mint aki volt az eltelt félévszázad alatt.

Biztosak vagyunk benne, hogy ez a kérésünk, kívánságunk valósággá lesz.

Grosz Ernő.

1936. ÉVI NOVEMBER HÓ 15. NYOLCADIK SZÁM. XXVI. ÉVFOLYAM

GRAFIKAI SZEMLE

NYOMDAIPARI SZAKKULTURÁLIS FOLYÓIRAT. MEGJELENIK HATHETENKINT
SZERKESZTI: NOVÁK LÁSZLÓ. KIADJA: A MAGYARORSZÁGI KÖNYV-
NYOMDAI MUNKÁSOK EGYESÜLETE, SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST VIII, KŐLCSEY U. 2. (GUTENBERG-OTTHON). TELEFÓN: 1-311-94

„Hozsánna néked, Eszme!"

Novák László szaktársunk nyomdászságának ötvenesztendős fordulójára

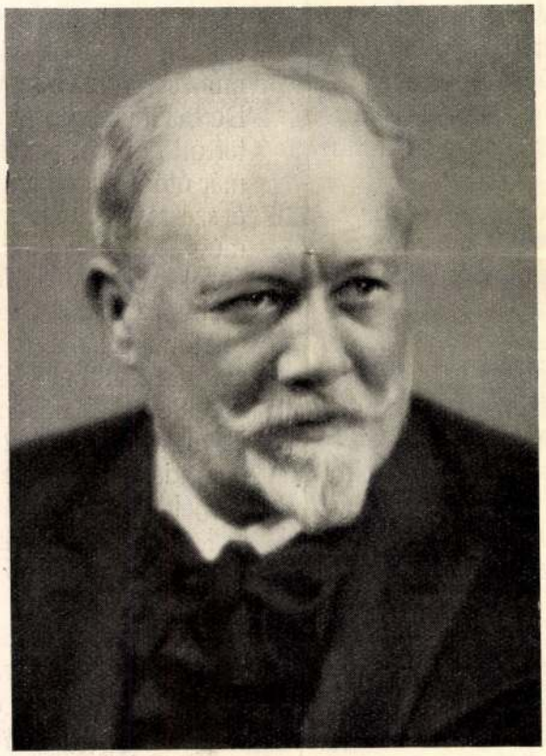

Ünnepelünk . . .

Szívünkben-lelkünkben az ünnepi áhítat magasztos érzése ver fészket. Boldog büszkeséggel valljuk magunkénak Novák Lászlót, rajongott mesterségünknek ezt a messze földön is tündöklő csillagát. Dallamos magyar nyelvünk színesen tarka virágoktól illatos mezejéről kellene egy hatalmas, nagy bokrétát kötni, s a pompázó csokorba szedett köszönő szavak garmadáját hódoló szívvel kellene a mi szeretett Novák Lászlónk elé tenni, hogy kiérezze abból azt a végtelen megbecsülést, elismerést és szeretetet, amit a nyomdászok nagy családja érez iránta munkássága félévszázados fordulóján. Mert bizony a Csonkaország határain innen és túl nagy hálára vagyunk kötelezve mi mindannyian, Gutenberg nemes művészetének késő utódai, Novák László munkássága iránt. És a lelkek mélyén elhelyezett nyomdásztörténelemkönyvben külön lapon, díszes helyen kell a mi Novák Lászlónk nevét megörökíteni, hogy az idők végtelenjéig emlékezzenek rá mesterségünknek mindenkori fiai.

Ragyogó pályáját, nyomdászságának ötven esztendejét a felsőbbrendű ember nemes tulajdonságainak márványból faragott mérföldkövei szegélyezik. Káprázatos szakmai tudásának és bámulatraméltó általános műveltségének lelkiismeretes és gondos kertésze volt. A maga mögött hagyott félévszázad egymásután pergő évei mindegyike dús termést hozott az ő gondos ápolása és dédelgetése nyomán a folyton-folyton fejlődő, terebélyesedő nyomdászmesterség fáján.

Mint valami bővizű, kristálytiszta erdei forrás, úgy ontotta magából az eddig eltelt ötven esztendő alatt a tudást s a belőle kiáramló frissítő-üdítő eszmék és gondolatok forrásához járt szakmai tudásszomját oltani fiataljaink és öregeink egész légiója. Nyomdaiparunk díszes helyezése az egész világ nyomdaiparai között nem kis mértékben Novák szaktársunk kiapadhatatlan szaktudásának érdeme. Nincs a tanítási lehetőségnek olyan változata, amit Novák kollégánk ne vett volna igénybe abból a célból, hogy a nyomdászatot minél magasabb színvonalra, egész a művészetig fejlessze. Nincs az oktatási technikának olyan kipróbált és általa meghonosított módszere, amit ne használt volna fel arra, hogy ennek a művészetig felfokozott nívójú iparnak minél nagyobb számú szakmai kitűnőség álljon rendelkezésére. Ha kellett: előadásokat tartott. És ezekre az előadá-

Novák László, graf. MD K

Halászkunyhó.
Tavasz.

Rézkarc.
"

Műcs.-V.M.Képzm.Kiáll.1954.dec.-1955.jan.Kat.22.l.

Novák – Killer

Résztvesz a kiállításon

Jubileumi Plakátkiállítás
Bp. Szépműv. Múz. 1974.

Novák László, tipográfus

A Magyarország története képekben c. könyv (750 old.) tipográfiai tervezője.

—: Magyarország története képekben 8.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 19.

Novák László, [tipográfus]

Méltatták érdemeit.

—: Nyomdaipari műszaki konferencia az évfordulós alkalmából 8.

Népszabadság, Bp 1973. okt. 10.

MDK

dr.Novák Lenke,ip.müv.

a pályázaton kivül Kiskunhalas város polgármestere is vásárolt,meg pedig 2 tervet dr. N.L. től.

Iparmüvészeti Társ. 1935.évi jelentése.

Magyar Iparmüvészet. 1936. 4.sz.

MDK

dr. Novák Lenke, ip.m.

" Szebb a páva mint a pulyka".. és "Kecses egészségére!" jeligéjü terveit Kiskunhalas városa megvette.

Fk.: Halasi csipke tervpályázat.
Muzsáli. 1935. 104.l.

MDK

Novák Lenke dr.

A haziipari részben résztvett a Szép Otthon kiallitasan.

Cikk: A mi kiallitóink.

Magyar Iparművészet, 1936. 25.1.

Novák Lőrinc

Novák Lőrinc, rajzoló, Moson megyéből, 1754 jan.-ban iratkozott be.

Fleischer Bécs 72. l.

Baja, 1933. szeptember 12.

Bank Rt,

Szeged.

én kelt levelükkel együtt megküld-
ányokat tudomásul vettük és
k ismerjük el.
ndó csekkszámlánkra törzsbetét-
postán pénzeslevélben címükre
t.

yitott csekkszámlánkra szóló

Novák Mariann gyermekrajzoló

„Állategészségvédelem" c. rajza emlékve

Megyar Nandel
1969 jan. 12

Novák Márton,
kolozsvári
ács
1757. Szék.
Bal Hel. 130. l.

20

Novák Mihályné
nyomúvén

M.D.K

Csuhéból fonott támlát és ülőrészt
ülőbutormál.

Dr. Haicos Ottó: Az első megyei ...
Dunántúli Napló, 1957. márc 7 - 4 lap

MDK

Novák Mihályné pécsi kömüvesmester felesége

csuhéból fonott támlásszéke

Szepepelt a pécsi és baranyai müvészek reprezentativ kiállitásána Janus Pannonius Muzeumban.

Dr. Harcos Ottó: Az első megyei ipar- és népmüvészeti kiállitás.
Dunántuli Napló, Pécs. 1957. V.7.

M.D.K.

Novák Miklós
építén

A Lakástextil és ülőbútor-kiállítás
tervezője volt.

Kovács Zsuzsa: Lakástextil és ülőbútor kiállítás
Művészet, 1965. április - 44 kap

Novák Miklós

Kaposvár igazgatási központjának tervpályázatán kiemelt megvétellel részesült 10. sz. pályamű egyik szerzője.

Thurzó László: Kaposvár igazgatási központjának tervpályázata, ~~ezek~~ 1970. - Magyar Építőművészet, 1970. 5.sz. 2-8.l.

Novák Miklós

Az Iparművészeti Tanács és a győri Városi Tanács kiállítását („Művész az iparban") Ballavgi Lászlóval együtt tervezte és rendezte.

/F. J./: Művész az iparban. — Ipari Művészet, 1966. 2-3. sz., 70. l.

Novák Miklós, építész

L: Molnár Gyula

Tordai Éva: Amszterdamtól Abu Dhabiig 2

Est Hirlap Bp. 1981. febr. 2.

Novák Miklós

az alábbi tervpályázaton ~~díjban~~ kiemelt megvételben részesült 10. számú terv egyik szerzője.

Lehoczky Ödön: Országos vezető módszertani szociális otthon tervpályázata, 1971.

2-7.1.

Magyar építőművészet, 1972. 1.sz.

Novák Miklós

terve: Gép és Felvonószerelő V. TMK

műhely

Iparterv: Fiatal tervezők kiállítása.

Budapest, 1972

291

Novák Miklós

épitette Werb János terve alapján a Gép és Felvonóperelő vállalat kazánházát.

Iparterv Fiatal tervezők kiállítása.

Budapest, 1972

241

Novák Miklós

Novák Miklós: Fémtömegcikkipari Vállalat új telephelye, Gödöllő.

/rövid életrajz + ismertetés, képekkel. Vezető építész: Szekeres József/

Magy. Ép.mův. 1972.4.sz. 39.1.
/Fiatal Építészek Köre-szám/

Novák Miklós

az alábbi pályázaton II. díjat nyert 22. számú terv egyik oszlopa.

Borvendég Béla: Szegedi Könyvtár és Levéltár tervpályázata. 1971. - Magy.Ép.Műv.1972.5.sz.12-16.l.

Novák Miklós, építész

L.: Pomsár János

A II. díjas terv:

Repr.

Bezerédy J.: Sikeres volt 476-477.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971. augusztus XXI/8.

NOVÁK Nóra
?
grafikus

Banner Erdély

Hagyományhű népzenei anyagokat várnak

A tizenharmadik táncház találkozó

A Magyar Művelődési Intézet és a Táncházi Kamara újra meghirdette a táncház találkozót, amelynek az a célja, hogy a népzenei mozgalom legszínvonalasabb produkcióit oly módon is támogassa, hogy CD-lemezen, műsoros kazettán jelentetik meg a legjobb produkciókat.

Eredics Gábortól, a népművészeti osztály verzetőjétől kérdeztük:

— Kiket várnak és milyen anyaggal?

— Népzenei együttesek, hangszeres szólisták, énekesek jelentkezését várjuk. Pályázni csak hagyományhű anyaggal, illetve ebben a szellemben készített feldolgozásokkal lehet. A kazettán beküldendő hangfelvételek időtartama együtteseknél 30, szólistáknál 15 perc lehet.

— Mi lesz a beérkezett anyagok sorsa?

— A pályázatokat archiváljuk, valamint szakmai bizottság választja ki a hangfelvételen, illetve a lemezbemutatón közreműködő együtteseket, szólistákat és javaslatot tesznek a kamaratermi koncertek résztvevőire. A zsűrizést nyilvános értékelés is követi. A pávakörök, a népi együttesek, a citerazenei mozgalom csoportjai, a hagyományőrző előadók és hivatásos zeneszerzők ne pályázzanak.

— Mikorra és hova kell küldeni a pályamunkákat?

— A határidő: november 30. A cím: Magyar Művelődési Intézet népművészeti osztály, 1011 Budapest, Corvin tér 8.

— Élő műsorok, bemutatók is lesznek?

— Természetesen, a Tánc-ház találkozó '94. című pályázatunk nemcsak a hangzó dokumentumok megjelentetéséhez ad segítséget, az ismerkedésekre is alkalmat teremt. Jövőre a tizenharmadik országos táncház találkozón és kirakodóvásáron kamaratermi koncert, élő lemezbemutató is lesz. **—ze—**

Szerkezetváltás, elitképzés a József Attila Gimnáziumban

„KIRÁLYI ÚT" AZ EGYETEMEKRE?

Hogy mennyire korszerű és hatékony ez a vállalkozás, arról ezúttal nem vitázunk, majd az eredmények lesznek a legmegbízhatóbb igazoló netán cáfoló érvek. A forma is fontos, de sokkal inkább meghatározó a tartalom, a pedagógusok, az oktatás minősége.

Több féle modellt követnek ezek a gimnáziumok, a józsefesek a szegedi Radnóti pedagógiai programja szerint dolgoznak, amelyben a tanterv lineálisan építkezik. Klasszikus értékekre épülő, hagyományőrző a modell, de nem konzervatív — állítja Háry Ferenc, a József Attila Gimnázium igazgatója.

— Még mindig nagy az érdeklődés a nyolcosztályos képzési forma iránt?

— Az első évben a 32 helyre 260-an jelentkeztek, a következő évben 160 gyermekből válogathattunk az írásbeli és szóbeli felvételin, ahol legfontosabb követelmény: a jó fogalmazás, a helyesírás, a nyelvtan és a matematikai gondolkodás.

— Sokak vélelekedése szerint ezekben az intézményekben elitképzés folyik. A minap egy szakembertől hallottam a következőt: a nyolcosztályos gimnázium „királyi út" az egyetemekre. Valóban?

— Kétségtelen, hogy a szellemi fejlettségüket, a tehetségüket korán megmutató gyerekekre épít ez a klasszikus iskolatípus. Egy országnak minél népesebb a szellemi élcsapata, annál gazdagabb az az ország, mi büszkén vállaljuk ezt a mindnyájunkat gazdagító képzési formát. Ide egyébként nemcsak értelmiségi, vagy anyagilag tehetős szülők gyermekei járnak, hanem sokféle családi hátterű fiú és lány, akiknek „közös nevezője": a tehetség és a szorgalom. Ami a „királyi utat" jelenti, a hasonlat túlzó. Nem jelent ez kipárnázott, kényelmes és stázsákkal biztosított utat, itt nyolc évig keményen kell dolgozni, hajtani, nem adják senkinek könnyen a sikert — hangsúlyozza Háry Ferenc.

— Itt nem csak a szerkezet módosult, a tulajdonviszonyok is alakulófélben vannak. Mint ismeretes, a ciszterci rend tart igényt hajdani iskolájára. Nem kelt ez a tény a remények mellett bizonytalanságot, félelmet?

— Jelenleg még az önkormányzat a fenntartónk, az egyház a törvényi garanciákra vár. A ciszterci osztályokba jelentkező diákok és szüleik vállalták az ezzel járó kötelességeket, mert az remélik, hogy minőségibb, eredményesebb oktatást, nevelést kapnak cserébe. Akadt olyan pedagógus, aki nem tudott azonosulni ezzel a szellemiséggel és elment, és voltak, akik azért jöttek, mert ilyen szellemi és morális közegre vágytak. Pedagógiai műhelyünk felkészítette tanárainkat a ciszterci pedagógia értékrendjére, eszmeiségére. Itt egyébként biztosított a világnézeti függetlenség, ateisták is taníthatnak, ha etikusak és tiszteletben tartják a ciszterci hagyományokat.

A gimnázium valóságos nagyüzem, ahol 26 osztályban 900 diák, 300 levelező hallgató tanul és 100 oktatási dolgozó tölti napjait. Tavaly például nyolc negyedik osztályt érettségiztettek, hallatlanul nagy feladat jutott nekik a demográfiai hullám levezetésében, és néhány évig még alig csökken a zsúfoltság. Mindezek ellenére sokféle képzési formával próbálják magukat vonzóvá tenni, s az egyének aspirációihoz, tehetségéhez igazodni. Aki itt szeretné folytatni tanulmányait a négy évfolyamos gimnáziumban, azokat november 30-án délután 3-tól várják a nyílt napra. Akik pedig a 8 évfolyamos képzéssel kacérkodnak, azok december 7-én ismerkedhetnek a gimnáziummal. **Zágoni Erzsébet**

Háborgó, háborús indulatok

Novák Mihály 1934-ben született a vajdasági Kanizsán. Nem járt stúdiumokba, a képzőművészettel sem sokat foglalkozott, órásékszerésznek képezte magát, egy baleset miatt kényszerpihenőjét töltve — negyvenéves volt ekkor — egy művészeti táborban került kapcsolatba a festészettel. Másfél évtizede 9+1 festőcsoportot szervezett. Többszöri kollektív megmérettetés után az első magyarországi önálló tárlatán mutatkozhatott be a napokban Fehérváron, az Árpád Szakképző Iskolában.

A kiállított képek sem stílusban, sem értékben nem egységesek (az előbbi nem volna baj, lehetőségeit, kifejezésmódokat próbálgató alkotó). Nem egy mű az összezsúfolt, „fülledt" színkollázsok és az ötletszerű, fantáziát nélkülöző ecsethúzások miatt a befejezetlenség érzetét kelti. Ugyanakkor némely kompozícióban kitűnően rálel egy-egy hangulatra, érzésre; ábrázol, amitől máris sugároznak a darabok, mert mondanivalójuk vannak, hozzá az „eszközök", a technikák és a tehetség birtokában van Novák. A részletek kevésbé izgatják, nem is lehetne érdeklődve apránként „végigtapogatni" képeit, a mű egészének kell hatást teremtenie és úgy közvetíteni, csakhát sokszor elsikkad a tartalom, erő híján a hatás elmarad. Az alkotó nem egy képén érezni a cinizmusba hajló gúnyos indulatot, egyfajta karikírozással is megpróbálkozik, de a haragot nem tudja magából kivetni, a munkák öncélúvá lesznek, belső feszültségének levezetésére szolgálnak. Ezekben a képekben Novák dühből készít önmaga köré rácsokat, aligha szólíthatja meg így velük a közönségét.

Néhány művét a háború inspirálta: a több technikát is magábafoglaló Katonát, vagy a tárlat egyik legjobb darabját, a Szarajevót, mely komor, szuggesztív, dráma feszül benne. Naivnak számítanak az Ecce Homo I., II. és a Magányos apám emlékére című olajfestményei — ezekben inkább saját maga keltette érzésekre rezonál, neki „magyarázznak". A Hiányérzet, az Égi jel, a Rohanás talán a leggyengébbek, kísérletek csupán, színeket maszatol, foltokat hány össze, mindenféle rend, elképzelés nélkül; ami elindította az alkotás folyamatát nem volt elegendő, hogy figyelmet kényszerítő oposz szülessen. Viszont igen hangulatos Gyermekeknek és a Mátyás meg a többiek című túsrajza, valamint az Inka gyerekek címet viselő pasztellképe — az ilyen stílusban fogant művei színvonalas illusztrációk lehetnének egy mesekönyvben.

(V.Z.Zs.)

Művelődési szabadiskola

A Rákóczi-szabadságharc és Európa

Izgalmasnak ígérkezik a Megyei Művelődési Központ legközelebbi történelem tárgyú programja. Kis Domokos, az ELTE tudományos ösztöndíjasa a magyar függetlenségi mozgalmak talán legtöbbet idézett, ám sokféle szempontból méltányolt és megítélt kérdését, a II. Rákóczi Ferenc (1676-1735) vezette szabadságharc előzményét, lefolyását, valamint a „bujdosó Rákóczit" fogja bemutatni.

Ha csupán a másodikos történelemkönyv ajánlott irodalmára pillantunk, látjuk, mennyien foglalkoztak már a témával. A legrangosabb szakértő talán Köpeczi Béla akadémikus, aki többnyire R. Várkonyi Ágnes egyetemi tanárral közösen elemezte a lezárhatatlan problémakört. Mellettük Szakály Ferenc a legfőbb opponens, akinek a könyveiből egészen más szabadságharc-kép bontakozik ki. Továbbá évek óta ismerjük Bánkuti Imre és Kovács Ágnes kutatási eredményeit. Az sem közömbös, hogy Magyarország visszavívásának, illetőleg Buda visszafoglalásának évfordulóján — 1986-ban volt 300 éve! — mennyien publikáltak a témáról. Ráadásul Benda Kálmán akadémikus szerkesztésében olvashatjuk az Európa és a Rákóczi-szabadságharc című kötetet is.

Rákóczi Ferencnek egy kevésbé ismert ábrázolása

Milyen következtetésre fog jutni a legfrissebb adatokra is támaszkodó Kis Domokos? Majd meghalljuk. Föltehetően közel áll Szakály Ferenc álláspontjához, aki Erdély és a Magyar Királyság érdemazonosságát hangsúlyozza. **Pesti**

Csodák, rejtélyek sorozata

Aki szereti a tudományos és természeti filmeket, aki kíváncsi a múlt titkaira és az univerzum csodáira, annak nem kell mást tennie, mint szombatonként délután fél 6-kor bekapcsolni a a kábeltelevíziós csatornán az HBO műsorát, amely november 27-től indítja a Nacional Geographic Television dokumentum-sorozatát. Ez a nemzetközi hírű és rangú társaság évente 60 órányi filmet készít immár 28 esztendeje, volt hát miből válogatni a magyar programhoz. Az első rész, a Föld alatti rejtélyek különleges szórakozást, izgalmas információkat ígér.

NÉHÁNY UTUNK, AMIRE SZÍVESEN LÁTJUK

Karácsony Alsó-Ausztriában. 5 nap autóbusszal, december 23. Elhelyezés: kétágyas zuhanyozós/WC-s szobákban. Ellátás: félpanzió. Részvételi díj: 21.950 Ft/fő.

Szilveszter Cipruson. 9 nap repülőgéppel, december 27. Elhelyezés: kétágyas fürdőszobás szobában. Ellátás: félpanzió, szilveszteri gálavacsora a szállodában. Részvételi díj:71.300 Ft/fő.

Hétvégi síelés az Alacsony-Tátrában. 4 nap autóbusszal december 30. Elhelyezés: Besztercebányán két-háromágyas, hidegmeleg folyóvizes szobákban. Ellátás: félpanzió. Részvételi díj: 8.250 Ft/fő.

Afrika szólít – Kenya. 15 nap repülőgéppel Bécsből, 1994. február 2. Elhelyezés: 2 ágyas, zuhanyozós, szállodai szobákban, Club Sea Horse Hotelben. Ellátás: félpanzió, repülőgépen a napszaknak megfelelő ellátás. Részvételi díj: 153.460 Ft/fő.

Felvilágosítás és jelentkezés irodáinkban és minden, IBUSZ utakat árusító utazási irodában.

GGK

IBUSZ HUNGARIAN TRAVEL COMPANY

JÖJJÖN VISSZA EGY MOSOLLYAL

Korona táncverseny

A fehérvári Öreghegyi Művelődési Ház szívesen ad otthont a mozgásművészetek képviselőinek. November 27-én 11 órakor a Felicita Táncklubbal közösen rendezi meg a Korona Táncversenyt, a VOK Sportcsarnokban. Közreműködnek: a Botafogó táncegyüttes és csúcsosztályos táncospárjai.

A MAI NAP KRÓNIKÁJA

A végzetes „szövetség"

Ki tudja és ki a megmondhatója, hogy valamelyik mostani párt tagsága vagy éppen valamelyik mai „kulturális egyesület" rendszeres meghívója a jövőben nem lesz-é éppen bűn. Ha józanul gondolkodunk, akkor a hatályos törvényeket vesszük figyelembe és megállapítjuk, hogy törekvésünk éppen törvényellenes vagy sem. Egyszerűen szólva; ha valamit nem tilt a törvény és ha valamely egyesületet törvényi tilalom hiányában bejegyeztek, akkor mi az ördög akadálya lehet annak, hogy egy szimpatizáns ne kérje oda akár a felvételét is? Azzal számolni végül is képtelenség, hogy majdan egyszer ez a cselekedet bűn lehet, vagy éppen valamiféle megtorlások apropójául szolgálhat. Ki a fene gondolhat gyakorló polgárként arra, hogy ami ma szabad, az a jövőben visszamenőlegesen tiltott sőt elítélendő dolog lesz. A visszamenőlegesség önmagában is természet- és emberellenes dolog és rendkívül gonosz törvénykezési forma, merthogy még azt a lehetőséget sem adja meg a „törvény áldozatának", hogy a szabályok szerint rendezze és korrigálja elítélhető tetteit. Ami már megtörtént, az nem kijavítható, valóban. Irigylésre méltó az a bíró, aki törvényt is tud ülni azok felett, akik már semmit sem tudnak megmásítani és esetük „tiszta ügy" hiszen a törvényt is — a szó szoros értelmében — „rájuk szabták" (utólag, mint célcsoportra). Úgy tűnik mindig is kellettek a politikai törvénykezésnek (és a lelkiismeretlen törvénykufár magyar bíráknak) az áldozati bárányok. Egy ilyen felkínált és „törvényesen" odavetetett népességről szól a mai történetünk.

1938-ban ezen a napon engedélyezte Imrédy miniszterelnök a magyarországi németek szervezeteinek az egységes szervezetük a „Volksbund"-nak a megalapítását. Ez a szervezet bármennyire is furcsának tűnik a tragikus végkifejletek miatt, eredetileg valamiféle kulturális szerveződés jellegében mutatkozott. Az azonban nyilvánvaló volt, hogy a náci német ideológia — nem minden hatás nélkül — jelen volt soraikban. A kezdet egyszerűen szólva „negédes" volt. Jól tükrözi az akkori állapotokat a „Pesti Posta" című lap egyik akkori híradása, amelynek címe *„Budakeszi szidja az antiszemitizmust"*. A szerző legelőször is elábrándozott azon, hogy miért emlegethették ezt a kis vályogházas, piszkos ronda falut úgy, mint a „magyar Ischl"-t, a császári és királyi tisztviselő-nyaralótelepet. Ellentmondásnak látta a falu életében azt is, hogy „zsidó nyaralófalunak" mondták, de a falu közepén álló zöldkávás kútra valaki felfestette, hogy: *„Élyen Szállassi... Az Éljent y-al, a Szállassyt i-vel"*. A cikk szerzője megjegyezte, hogy a zsidó nyaraló-jelleg a zsidótörvény óta valamelyest megváltozott, de egy békebeli vicc szerint Budakeszi svábjai *„télen antiszemiták voltak, nyáron pedig panziótulajdonosok..."* Most viszont szinte az egész falu kiadó, nem jön senki, pedig *„olyan a luft, mint a Tátrában"*. Beköltözött a békés nyaralóvilágba a politika és ezt az újságíró sem feledhette, amikor megkérdezte az egyik öreg svábtól:

„— És nem bántják itt a zsidókat?

Csóválja a fejét: — nem.

— Te Sepl is a Haklkraizler...

Érdeklődöm, hogy ki az a Szepi. Szepi a fia. Bent van a pártban, zöld inget kapott. De azért a Szepi egy jó magyar. Szepi egy magyar náci. És a Szepi a biztosíték, hogy saját zsidót itt nem bántanak..." Egyszóval az akkori normák szerint meg volt a „békés egymásmellettélés" és bíztak abban, hogy csak eltörlik a zsidótörvényt, mint a gazdagodásuk legfőbb akadályát. A tudósító nem kis iróniával emlegette, hogy a szükség miatt már nyáron is rákényszerültek arra, hogy Pestre hordják a tejet, a zöldséget és a gyümölcsöt, amit már régóta csak telente tettek. *„Az autóbuszon hat sváb benszülött ül. Nagy kannákkal. Viszik a milit. Nem tudják, hogy mit jelent magyarul. Pedig már 200 éve, hogy Budakeszin vizezik."* — fejeződött be a beszámoló.

A végzetes lépések sora nem ekkor következett be, hanem 1940-ben, amikor augusztus 30-án a magyar és német kormányok között létrejött az un. „kisebbségi megállapodás". Ebben az egyezményben a magyar királyi kormány kötelezettséget vállalt egy sor olyan dologra, mely önmagában még nem jelentett volna különösebb gondot pl. a magyar állami szuverénitás megőrzésében, de... Az általános elveken kívül, amely megilletnek ma már minden nemzetiséget, így pl. a szervezkedési jog és az, hogy minden hivatást ugyanolyan előfeltételek mellett gyakorolhatnak, mint a többi magyar állampolgárt, bekerültek a rendelkezésbe komoly gondot okozó politikai kitételek is. Érdemes szó szerint idézni az egyezményből, hogy értsük az inkriminált részt: *„A magyar kir. kormány biztosítja a német népcsoporthoz tartozó személyeknek azt a lehetőséget, hogy német népiségüket korlátozás nélkül megőrizhessék. Gondoskodni fog arról, hogy a német népcsoporthoz való tartozó személyeknek a népcsoporthoz való tartozás tényéből és amiatt, hogy a nemzeti szociálista világnézetet vallják, semmiféle téren és semmiféle módon hátrányuk ne származzék. A népcsoporthoz tartozik, aki magát a németséghez tartozónak vallja, s aki a Magyarországi Németek Szövetségének (Volksbund der Deutschen in Ungarn) vezetősége népi németnek (volksdeutsch) elismer..."* A fenti szövegben két dolog érdemel figyelmet. Az egyik az, hogy a nemzeti szocialista világnézet mint kritérium nemzetközi szerződés része lett egy kisebbség ügyében és a másik; hogy a magyar jogban ismeretlen kategória — mármint a „volksdeutsch" — egyezményben kodifikálódott. Bár az egyezmény szabadkezet a népi németeknek az anyaországgal való szabadkapcsolattartás ügyében csak úgy adott, hogy az a kulturális ügyekre korlátozódott, ezt az egyezményt mégis a német állami behatolás legitimizációjának tekintették. Mindösszesen a volksbundnak 150 ezres tagsága volt csak, és az 1941-es népszámlálása szerint 303 ezren vallották magukat német nemzetiségűeknek és 477 ezren német anyanelvűeknek, vagyis csak egy részük vállalta ezt a politikai elkülönítést (bár ennek akkoriban nem ilyen hangsúlya volt és szokás szerint a „nagynémet nép hőbörgők „kis csoportja" tüzeltek legjobban a tagság mellett). A németek jelentős része a magyar nemzeti szuverenitást vállaló „Hűségmozgalomhoz" csatlakozott...

A szövetséges nagyhatalmak 1945-ös potsdami értekezletén a „kollektív büntetés" elvét tették magukévá és a német népet is felelőssé tették a világháborúért — utólag. Ezért elrendelték, hogy Magyarországról félmillió német kisebbséget kell kitelepíteni azok közül akik a „Volksbund" tagjai voltak... Mind tudjuk a létszám elégtelen volt, de Rajk László nem kertelt: *„tízezer katasztrális hold van a Volksbundba be nem lépett svábok kezén, amire nekünk szükségünk van..."* Így — utólagos bűneiket levezeklendő — 213 ezren lettek deportálva, fejenként nem több mint 100 kg-os batyuval...

Dömölki Lajos

KOSSUTH

04.30 Reggeli krónika 08.10 Törvénykönyv 08.40 Napközben 11.05 Cigányfélóra 11.35 Titkos fegyverek Csiki László regénye 12.00 Déli krónika 12.30 Ki nyer ma? Játék és muzsika tíz percben — Miskolcról 12.50 Külpolitikai figyelő 13.05 Vendég a háznál 13.15 Törvényhozó 13.30 Hitélet — A baptista egyház félórája 14.05 Klasszikusok mindenkinek Zeneparádé 14.55 Első közlés 15.05 Kerengő 15.35 Hitélet és történelem 16.00 Délutáni krónika 16.20 Népzenei portré A Muzsikás együttes 17.05 Magyarországról jövök... A vidék magazinja 18.00 Esti krónika 18.30 Ráadás 19.05 Sportvilág 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Összeállította: Janikovszky Éva 20.05 Magyar daloskert 20.30 Határok nélkül — az irodalomról 21.05 Parlamenti ütköző 22.00 Késő esti krónika 22.30 Pártosak, párttalanok, pártatlanok 23.05 Hangversenymúzeum

PETŐFI

04.30 Hírek, időjárás 04.33 Hajnali kalendárium 06.03 Reggeli csúcs 07.40 Zöld(sport)reggel 08.05 Dallamról dallamra 08.50 Helykereső Munkáról, esélyekről, boldogulásról 09.03 Zöld telefon 09.10 Zene-szó 10.55 Gordiusz plusz 11.03 Családi persely, avagy a pénz is boldogít 13.00 Hírpercek 13.10 Mit üzen a Rádió? 13.35 Dalaim Petőfi Sándor verseiből 14.00 Péntektől péntekig Ajánlóműsor muzsikával Benne: 14.45 Poggyász Tudnivalók utazóknak 17.05 Ziccer, amit kár lenne kihagyni 18.00 Kölyökrádió 18.30 Visszajátszás Találkozástörténetek 19.05 Sztárkereső 19.35 A családban marad! 20.00 Bravó! Hazai sikerlista 20.30 Fűtől fáig 21.10 Az órangyal 21.39 A Special EFX együttes felvételeiből 22.00 Oscar-díjas filmdalok 1956-65 23.03 Sporthíradó 23.10 Napforduló

BARTÓK

06.00 Muzsikáló reggel 09.05 Pódium Dietrich Fischer-Dieskau 10.05 Elfeledett irodalom? Mészáros Ignác: Kártigám 10.20 Szakonyi Károly: Vidám finálé Hangjáték 10.45 Zenekari muzsika 11.40 Magyar régiségek 12.05 Hangverseny délidőben 13.05 Magyar operákból 14.05 Science in the News A Voice of America sorozata nyelvtanulóknak 14.20 Babits Mihály: Halálfiai — 3. befejező rész 15.13 Vonószenekarok felvételeiből 16.05 Kamarazene 17.00 Musica sacra Egyházzenei Híradó 18.05 Flotow: Márta Részletek az operából 19.13 Philip Jones rézfúvós együttesének felvételei 19.35 Az MR szimfonikus zenekarának Csajkovszkij- hangversenye kb. 20.15 Babits Mihály versei kb. 21.25 Csembalómuzsika 21.40 Angol madrigálok 22.05 A kamarazene kedvelőinek 23.00 Korkóstoló Társadalomtudományi műhelyviták, kutatások 00.05 Lemezújdonságok

JUVENTUS RÁDIÓ

06.00 Reggeli robogás, eldorádió, aktualitások 08.00 Áru-börze 08.50 Rendőrségi hírek 10.00 USA rádiók slágerlistáiból 11.00 Juve-jure, jogi tanácsadó 11.40 Magyar nóta 12.00 Direct Import 13.00 Zenés beszélgetések 14.00 Mindenféle 15.00 Négykeréken és karosszékben 18.00 Játékóra a Juventus rádióban 18.45 London-stúdió Angol nyelvlecke 19.00 Falutévé (ism.) 20.00 JUVESTÉT

GYŐRI RÁDIÓ

06.55 Műsorismertetés 07.00 Budapesti krónika 07.30 Nyugat-magyarországi Krónika 08.00-09.00 Második óra. Benne: Önkormányzati híradó, Reggeli telefon, Postazsák, Nyugdíjas percek, Baba-mama, Slágernaptár.

TV 1

06.05 Falutévé — agro-meteorológiával és falunézővel **06.25 Határtól határig** A budapesti körzeti televízió műsora **06.35 Üzlet** Gazdasági és pénzügyi híradó **06.45 Híradó 07.00 NAP-KELTE** Reggeli információs magazin **09.00-12.00 Napközi** A TV1 nap-közi tájékoztató műsora Bárdos Andrással **Benne: 10.30 Dallas** Amerikai filmsorozat, 153.: **A győztes 11.30 Játék 12.00 Déli harangszó — Hírek 12.07 SOrSok** Munkavállalók magazinja **12.47 Viaje al español** A Spanyol Televízió nyelvleckesorozata kezdőknek **13.02 Képújság 15.20 Új Reflektor Magazin 16.00 Híradó**
16.10 A magyar puszta
XII/4.: **Ősz Kardoskúton**
16.30 Adj esélyt! —Pályakezdő fiatalok műsora
17.00-18.55 Péntek délután
17.00 Évgyűrűk
Nyugdíjasok műsora
17.30 Téka
17.40 Ablak-melléklet
18.00 Ablak
18.59 Esti mese: Múmin
Japán rajzfilmsorozat
19.30 Híradó
20.05 Telesport
20.20 Dallas
Amerikai filmsorozat
153.: **A győztes** (ism.)
21.15 Panoráma — Világpolitika percről percre
22.20 Beethoven-ciklus
Beethoven: VI. szimfónia (Pastorale) F-dúr Op. 68.
23.05 Godard-sorozat
Passiójáték
Francia-svájci film
Fsz.: Isabelle Huppert, Hanna Schygulla
00.30 Híradó 00.35 BBC-Híradó

TV 2

14.15 Képújság
14.25 Alpok — Duna — Adria
14.55 Iskolák
— túl az Óperencián (ism.)
15.45 Gyerekeknek
Titokzatos aranyvárosok
Belga-francia-japán rajzfilmsorozat
16.15 A Nyugat diadala
Angol filmsorozat
India, egy birodalom ironiái
17.05 Világvédett lehetne
Földvár, Szabolcs
17.15 Segítőtárs
Benne:
17.30 Pos(z)itiv avagy Nehezen kezelhető?
17.45 Tippfista
18.00 Körzeti híradók
18.13 Van öt perce?
Lehár: Vígözvegy
Vilja-dal (ism.)
18.30 Ideális család
Családi vetélkedő
19.35 Kerekek és lépések
Dél-alföldi szőlővidék
20.25 A rózsa lelke
Angol balettfilm (ism.)
20.35 IS — Pillanat
Ismeretterjesztő műsor
20.55 Gratulálunk...!
Harminc éves a Stúdió 11 zenekar
22.00 Híradó 22.25 24 óra
22.50 Magyarország — Lengyelország
Női kézilabda vb

DUNA TV

16.00 Hírek, műsorismertetés
16.05 Hullámzó vőlegény (ism.)
Színes, magyar tévéfilm
17.45 Hajdú táncegyüttes
18.15 Postabontás
18.30 Mesesarok
18.45 Duna Híradó
19.00 Közép-Európai Magazin
20.00 Közelképben az operatőr: Sára Sándor
20.20 Szindbád (1971.)
Színes, magyar film
21.50 Évforduló
21.55 Meghökkentő mesék
Angol filmsorozat
A fiú, aki beszélni tudott az állatokkal

RTL

09.00 Ironside (ism.) 10.00 Gazdagok és szépek (ism.) 10.30 227 Amerikai filmsorozat 11.00 Megéri az árát! 11.30 Családi párbaj Vidám vetélkedő szupernyereményekkel 12.30 A springfieldiek története Amerikai családsorozat 13.20 A kaliforniai klán Amerikai családsorozat 14.10 Életünk napjai Amerikai filmsorozat 15.00 Ilona Christen Naprakész talkshow 16.00 Hans Meiser Kerekasztal-beszélgetés 17.00 Ki a főnök? Am. vígjátéksorozat (ism.) 17.30 Családi kötelék Amerikai filmsorozat (ism.) 18.00 Te vagy az egyetlen Mexikói teleregény 19.10 Vigyázat, robban! Magazin 19.40 Jó idők, rossz idők Német családsorozat 20.15 A hazai dallam 21.15 Peter Steiner Pajtaszínháza: A Stanglgazdaság Vígjáték 21.45 Egy fedél alatt Jelenetek egy vadházasságból 22.15 Hogyan, kérem? — Show 23.15 Gottschalk Késő esti show 24.00 Joy Francia-kanadai szexfilm 0 1.55 „M" — férfiak magazinja 02.25 Riadó a 2. állomáson (ism.)

SUPER

09.00 Szuperbevásárlás 12.00 Kulturklub 12.30 Bennfentesek 13.00 Naprend 13.30 Csupafül 14.00 Videogenerátor 16.00 Kultúrklub 16.30 Hullámhosszon 18.30 Csupafül 19.00 Sorsforduló 19.30 Imágó 20.00 Start! 21.00 Napirend 21.30 Jogok és jogtalanságok 22.00 ITN hírek 22.30 Európai gazdasági hírek 22.48 Tőzsdeszemle 23.00 Jazzmagazin 24.00 Földi fejezetek 00.30 Európai mozimagazin

SAT 1

09.10 Szomszédok (ism.) 09.35 Trapper John, M. D. (ism.) 10.25 Bonanza (ism.) 11.15 5 x 5 (ism.) 11.40 Szerencsekerék (ism.) 12.25 A szenvedély árnyéka Am. filmsorozat 13.10 Trapper John, M. D. Amerikai filmsorozat 14.10 Szomszédok Ausztrál családsorozat 14.40 Bonanza Amerikai westernsorozat 15.40 Az Enterprise űrhajó Amerikai sci-fi-sorozat Az Enterprise a menekülő Korrist és Konmelt felveszi a fedélzetére. Később jön rá a legénység, hogy csirkefogókkal van dolga, akik eláruták saját népüket. 16.45 Kockáztass! - Trükkös kvíz 17.20 Menj az egészre! 18.30 5 x 5 — Kvíz a gyors észjárásúaknak 19.18 Sporthírek 19.30 Szerencsekerék 20.15 Glória Amerikai akciófilm 22.15 Bundesliga — Labdarúgás 23.15 Lányok a nőgyógyásznál Német erotikus film 00.40 Electric Blue (ism.) 01.20 Titkos randevú (ism.) 01.45 Wolff körzete (ism.)

MTV

14.00 Délutáni egyveleg 16.45 Új mozifilmekből 17.15 Egytől 3 Három klip egyazon sztártól 17.30 Hívja az MTV-t! 18.00 Hadd souljon! 18.30 Zene, megállás nélkül 20.30 A legnépszerűbb sztárok 22.00 Nagy slágerek 23.30 MTV hírcsokor 00.30 Marijne klipműsora

PRO 7

08.10 Gyémántok (ism.) 09.10 Az ember először sír Am. film 11.10 Csendes kis otthonunk (ism.) 11.40 Roseanne (ism.) 12.10 Ezer mérföld por Amerikai westernsorozat 13.10 Perry Mason és a csirkefogó (ism.) 14.55 Gyémántok Amerikai akciófilm-sorozat 15.55 Mr. Belvedere Amerikai családsorozat 16.25 Varázslatos Jeannie Amerikai vígjátéksorozat 16.54 Rajzfilmek 18.25 Kór bubi két dámával Amerikai vígjátéksorozat 18.55 Csendes kis otthonunk Amerikai vígjátéksorozat 19.25 Roseanne Amerikai vígjátéksorozat 20.15 Terror a 91-es úton Amerikai krimi 22.10 Raven Amerikai kalandfilm sorozat 23.15 A holtakat eltemetik Amerikai fantasztikus film *Borzalmas gyilkosságsorozat ügyében nyomoz Dan Gillis. Elképesztő eredményre jut: a hátborzongató gyilkosságok helyszínéül szolgáló kisváros valamennyi lakója kísértet. A seriff az egyetlen, akit még sosem temettek el.* 00.55 Hírek 01.05 Jake és McCabe (ism.) 01.55 Hírek

DSF

08.45 Reggeli tőzsdei hírek 09.00 Üdülési tanácsok családoknak 09.30 Szertorna- és ritmikus torna 11.55 Tőzsdetávirat 13.00 Tévétőzsde 14.00 Kosárlabda — Amerikai Nemzeti Bajnokság 15.30 Sportdélután 17.00 Sportvilág-magazin 18.00 Jégfalmászás Dokumentumfilm 18.30 Motorok és legendák 19.30 Sportriportok 20.00 Bundesliga — Kosárlabda 22.00 Profi ökölvívás 22.55 Bundesliga — Labdarúgás 23.45 Szuperkrossz Atlantából

TV 5

13.30 Csak a szerelem által Francia filmsorozat 14.20 A rajongók iskolája (ism.) 16.25 Oxigén 16.45 Ínyencségek 17.05 Ijfúsági magazin 18.05 Műveltségi vetélkedő 18.55 Sajtószemle arab lapokból 19.00 Játékos vetélkedő 20.00 A hetilap 21.30 Varieté 23.00 Egészségügyi tanácsadó műsor

NAPI AJÁNLAT

TV 1 — 20.20 Dallas

Amerikai filmsorozat, 153. rész: — A győztes — Samantha még depressziós, de arra gondol, hogy a legjobb védekezés ha visszatér a szokásos kerékvágásba. Bobby még nem tudja, örökre szól-e a szakítás Jennával. Jockey elhatározza, hogy öccsét és Jennát kibékíti, nem engedheti meg, hogy Bobby visszatérjen Pamelához.

TV 2 — 16.15 A Nyugat diadala

Angol filmsorozat XIII/10. rész — India: egy birodalom ironiái —India kétszázötven éven át volt a brit korona legszebb ékszere. Függetlensége elnyerése óta mégis sokszor tekint nyugatra, problémáinak megoldása végett. A brit fennhatóság korából ugyanis sok minden megmaradt, nemcsak a gazdasági alapok, hanem mindaz, ami evvel jár: a módszerek, célok, eszmények.

DUNA TV — 20.20 Szindbád

Magyar film

Szindbád az emlékezet hajóján utazva keresi az élet értelmét, az örökkévalóságot — a természet szépségeibe, zenébe, szép nőkbe, simogatásokba, könnyes órákba, búcsúzásokba belefeledkezve. A vonzásába került asszonyok tartós szerelmet kínálnak, és ő éppen ezért továbbmegy, elébemegy az elmúlásnak.

HBO — Székesfehérváron és Dunaújvárosban

17.00 Tapsi Hapsi és vendégei: Bolondos dallamok — mb. am. rajzfilm
17.30 Kutyavilág: Szaglász az alvilágban — mb. kanadai rajzfilm
18.00 Fehér törzsfőnök — mb. amerikai kalandfilm
19.30 Éjszakai műszak — mb. amerikai vígjáték
21.20 Tőzsdecápák — mb. amerikai film
24.00 Halállista — mb. amerikai film

Novák Pál

Ötvös

Kőmagyötvös 1211. 27.

Novák Pál

Ötvös Lőcse

Kőmagyötvj. 215. l.

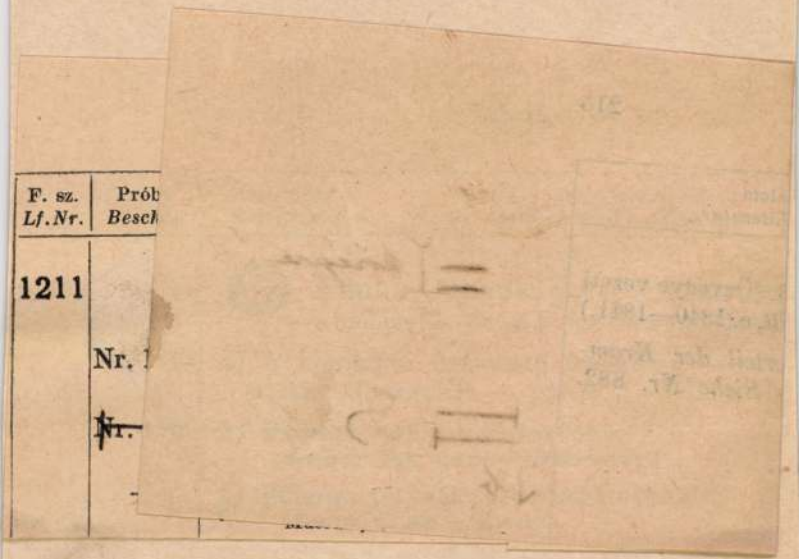

F. sz. *Lf. Nr.*	Prób *Besch*
1211	
	Nr. 1
	~~Nr.~~

Novák Pál

ötvös

1828 Lőcse

Kapnagyaromötvösök 49 l.

Öskori agyagmüvek, sorolyói

VI. 125.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ORVOSEGYETEM
Budapest

Novák László

1021

Vajda Lajos emlékére

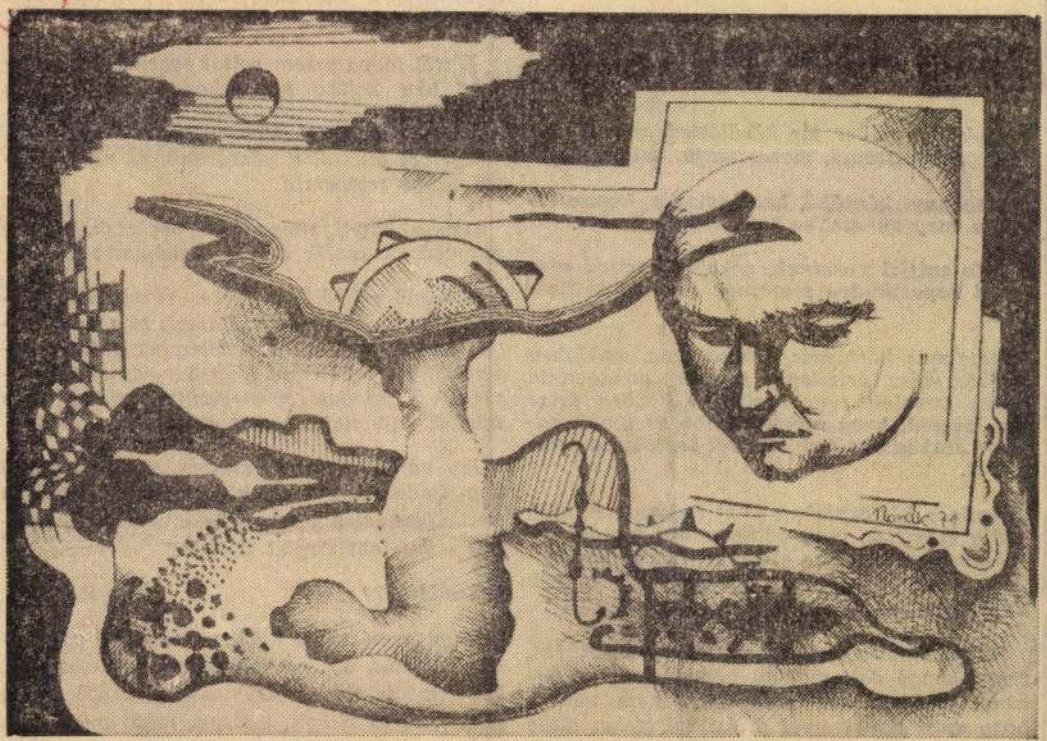

(NOVÁK LÁSZLÓ RAJZA)

UNGRISCHPEK GYÖRGYI:

Új testamentum

Sokezer ember jár körülötted, nevetőarcú, sápadtszemű, morcosszájú, hallgatag talán?
Megannyi kérdőjel, kacskaringós, kecses ívvel, a megfejthetetlen titkok örök őrzője.

Tele szájjal nevetnek, vékony kabátod ráncaiba kapaszkodva szeretnek és tovább mennek.

Hatalmas körforgás, furcsa tánc, amelyben tétován állsz, értetlenül figyelsz, gondolataid kusza vonalait rendezgeted, s közben észre sem veszed, hogy mindig újabb és újabb barátod szakad el tőled, tépődik le kábultan testedről.

Amíg e körforgásban állni tudsz, igen, csak addig eszmélsz, csak addig hasad mosoly ajkaidon, pattan szikra elmédben, csak egy végtelen percre, hogy aztán visszahulljon az örök színtelenségbe, a szürke-fehér homályába.

Színes kavicsokkal játszottál gyermekként, zengő-bongó dallamokkal népesítetted be parányi világod, míg csak észre nem vetted, hogy apró játékszereid óriási méreteket öltve bástyáznak körül.

Ekko
az önt
saját l
remtett

Ett
ban szelbe kapaszkodva sutlogtad a szellemnek:
tagadlak téged is ! ! ! !
Nyelvet öltöttél a gonosznak, és nem sirattad többé testvéreid.

Benned éltek, simogattak, becéztek, s néha csapkodtak kezeik az est magányában.

S mivel sejtjeidben békés mozdulatlanságban pihent a „Jó" és a „Rossz", már nem kellett barát, nem az őszinteség az emberi hazugság, mert véletlen lényed valamennyi szituációt megfogant, s megszülte, mindet, még mielőtt kibontakozhatott volna.

Így várod a Napot, éretlen, mely pírt csal a gyümölcsre, s mely egyszer majd téged is tiszta fénnyel áld meg, fürdetve fáradt, semmit s mindent megélt tested.

S addig???

Nem terméketlen órák, nem gyötrő várakozás vár rád, hanem nyugtalan varázsos élet, hogy megtaláld s kihámozd önmagad tiszta fényét, mely világít, melegít, talán maga lesz a Nap valaha.....

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1972 MÁJ
ORVOSEGYETEM

Novák László
1021

Műteremrészlet

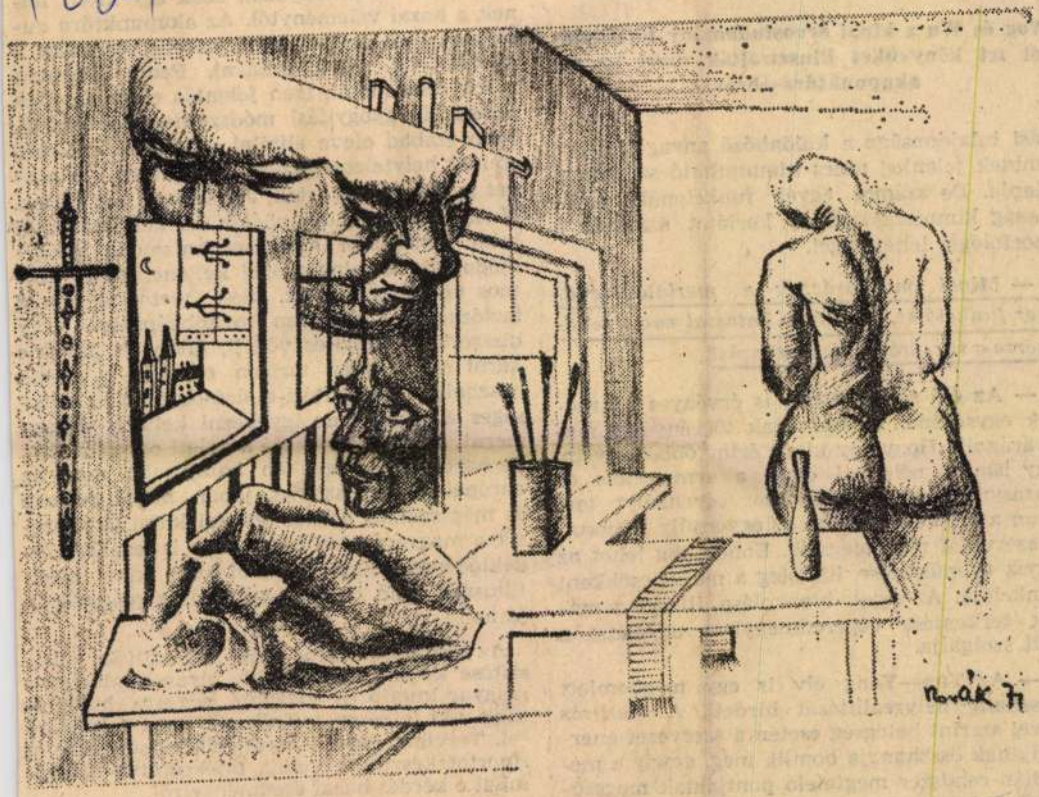

A szerzőnek önálló kiállítása nyílt a József Attila lakótelepi Szabó Ervin fiókkönyvtárban.

NOVÁK LÁSZLÓ RAJZA

Abb. 1 Abb. 2

Altchinesische Akupunkturtafel ("Wong und Wu: „History of Chinese medicine". Shanghai

Wog és Wu a kínai orvostudomány történe ről írt könyvüket illusztrálták ezzel az akupunktúra-ábrával

vási tulajdonsága a különböző anyagok irá aminek jelenleg nincs kimutatható szövett alapja. De számos egyéb funkcionális sajátosság kimutatásánál is korlátot szabnak a morfológia lehetőségei.

— Mivel magyarázzák a meridián-rendszer funkcióját, és milyen hatással van a rendszerre a tűszúrásos beavatkozás?

— Az élő szervezetben is érvényes ellentétek egységének és harcának törvényével magyarázzák. Hogy egy kicsit érthetőbbé tegyem, egy ismert példával élek: a sympatikus és parasympatikus idegrendszer egyensúlyt tart fenn a szervezetben, ha az egyensúly felborul, a szervezet megbetegszik. Ennek oka lehet az egyik túlműködése, illetőleg a másik csökkent funkciója. Az egyik blokkolása, illetve a másik serkentése végeredményben ugyanazt a célt szolgálja.

— Az Ynn—Yang elv is egy megbomlott összhang helyreállítását hirdeti. A tűszúrás hívei szerint betegség esetén a szervezet energiájának összhangja bomlik meg, amely a meridián-rendszer megfelelő pontjainak megszúrásával helyreállítható.

Nem mondom, hogy rögtön fel kell használni mint ismeretlen hatásmechanizmusú gyógymódot, de tanulmányozni kellene, ahogy számos országban teszik. Sok vietnami orvos tartózkodik hazánkban továbbképzésen vagy disszertáció készítés végett, talán fel lehetne kérni egyet, hogy tartson előadást a náluk használatos gyógyítási eljárásokról. Nem szükséges elfogadni, de igyekezni kellene megismerni. Nem mindenható a keleti orvoslás sem, de egyes betegségekben hatásosabb mint az európai. Ahogy szovjet, japán, angol, francia és még számos ország orvosai kutatják, keresik a magyarázatot, hazánkban is legalább érdeklődéssel kellene fogadni ezt a kissé misztikusnak tűnő, de valóban hatásos gyógyító eljárást.

Az akupunktúráról szóló összeállítás elkészítése közben egyre több olyan ambiciózus magyar kutató és gyógyító orvosra bukkantunk, aki lelkesen foglalkozik ezzel a kérdéssel. Tervünk, hogy sorban felkeressük őket és riportot készítünk velük, tájékoztatva olvasóinkat e kérdés hazai eredményeiről.

Hajdú Éva

ORVOSEGYETEM
Budapest
1971 DEC 29

Novák László
1021

AVANTGARDE a VISUSBAN

Ezt az igen szépen hangzó kifejezést — és némi magyarázat-elemzést — két novella (Habermann Gusztáv: Előjáték E. K. csendjeihez és Ungrischpek Györgyi: Új testamentum), valamint Novák László: Vajda Lajos emlékére c. filctollrajza kapcsán kell leírnom.

Az avantgarde (a francia „előőrs" szóból) azoknak a 20. századi művészeti irányzatoknak összefoglaló elnevezése, melyek *céljukul a művészeti forma radikális megújítását tűzik ki*, s ennek folytán az adott időszakban a legújszerűbb (legújabbnak ható) formai megoldásokkal jelentkeznek. Ide tartoznak a művészeti irányzatok közül a *futurizmus, a kubizmus, az expresszionizmus, aktivizmus, dadaizmus* és az absztrakt művészet különböző elnevezésekkel jelölt áramlatai, csoportosulásai; *a szürrealizmus, a pop- és az op-art és az abszurd dráma, a nouveau roman, az antiregény* az irodalomban stb.

Az avantgarde irányzatok marxista értelmezése a szakirodalmon belül erősen vitatott. A következő álláspontok körvonalazhatóak: (sajnos, persze itt szükségszerűen sematizálni kell).

1. Az avantgarde a századvég dekadens, életidegen esztétizáló álláspontjaival szembeni reakcióként, *a modern nagyváros és a technikai forradalom életérzéseiből született.*

2. Az avantgardizmus és a politikai baloldal szoros kapcsolatban van, mert kétségtelen, hogy a dadaizmus és az expresszionizmus (különösen az aktivizmus), s ezek révén a kelet-európai avantgardizmus fontos szerepet játszott a kommunista mozgalom történetében is, hiszen *a művészi forma megújulását szervesen egybekapcsolták a társadalmi megújulás programjával.*

3. Az avantgardizmus a *polgári elidegenedés következtében jött létre, mint az elidegenedés új jelenségei elleni tiltakozás.* Persze, mivel ez a tiltakozás már kezdetben is elvont jellegű volt, ebből következően művészi kifejezőeszközei is ellentmondásosak, ez a fajta individuális lázadás, elvont szemlélet nem volt képes feloldani művészetileg a polgári társadalom ellentmondásait, ezért fokozatosan feladta ellenzékiségét, a polgári világ pedig ezzel párhuzamosan elismerte az avantgardizmust, majd később uralkodó művészetévé tette — végül is tehát az avantgardizmus közvetve a polgári ideológiát szolgálja.

Ezen különböző értelmezéseken belül azonban nagyobb egységesség található a marxista irodalomban az avantgarde értékének megítélésekor. Eszerint az avantgardizmus a formalizmus erős jelentkezését mutatja, s a formák megújításai gyakran fonódnak össze divatjelenségekkel, s épp emiatt az avantgarde egyes képviselői gyakran esnek a sematizmus hibájába.

Eme bevezető értelmezés után az előzőekben említett két novella és rajz megértése is könnyebbé válik talán.

Mindhárom alkotó a Visusban az eddig megjelentektől eltérően az avantgarde vonalához tartozik. Pontosabb stílusbesorolásukra — mivel kevés művüket ismerem — nem vállalkozhatom. Mindenesetre létük (és a más lapjainkban megjelent avantgarde alkotások megléte) egy igen fontos kérdést vet fel: *vajon van-e létjogosultsága a szocializmusban az avantgarde-nak*, és ha van, miben áll újszerűsége, mennyiben tér el a polgári irányzatoktól, s építően hat-e társadalmunk fejlődésére?

Véleményem szerint az avantgarde jogosan lép fel szocializmusunkban is akkor, ha ez az avantgardizmus egy realista részkoncepciót támogat, vagy annak érdekében működik; s akkor, ha a konvencionális kifejező eszközöknél hatékonyabb formai alkotóelemekel rendelkezik.

Újszerűsége tehát éppen abban állhat, hogy igenis fakadhat a mi társadalmunkban is sajnálatosan meglevő kispolgári gondolkodásmentalitás reakciójaként, a kispolgáriságra figyelmet felhívóan, azt kigúnyolóan egy új forma keretei között. (Szeretném tehát itt kifejezésre juttatni azt is, hogy az avantgarde pozitív hatását — mint egyébként minden művészeti irányzatét — egyértelműen a forma mögött meghúzódó tartalma határozza meg.)

Ezt a világosan fellelhető gúnyolódást érzem *Habermann Gusztáv novellájában*, valamint a megalkuvás, a csöndes opportunizmus kigúnyolását is; (a lány figurája testesítené ezt meg) valamint a saját céltalan, értelmetlen és passzív, összevissza asszociációk — gondolatmenetünknek kigúnyolását a fiú által.) A formai újdonság: a látszólagos rendezetlenség, a régebben novellaismérvnek tartott szerkezet felrúgása, a leírások és gondolatok ugrásszerű váltakozása is ezt a tartalmat támasztja alá. Mondhatni tehát, létjogosultságát ez a novella azzal is igazolja, hogy tartalmát segíti a formával, s a forma itt nem csupán öncélú erőlködés az újszerűbbre.

Ungrischpek Györgyi novellája már kissé öncélú. Formája és tartalma csak annyiban áll összhangban, amennyiben mindkettő révén csupán a saját érzéseiben (gondolataiban, emlékeiben) nagyon halványan tudja megjeleníteni a valóságot; ez a valóság egy önmagába zárt ember tétova vágyakozása a jobb iránt, a nagyon is kétséges, mondhatni „scriptor ex machina" megoldással.

Novák László rajza már a szerző kiállításán megismert stílust viszi tovább: a valóságot igyekszik felbontani annak összetevőire. Technikailag úgy oldja ezt meg, hogy a realista ábrázolást egyesíti az absztrakttal, elvonttal. Ez utóbbi kifejezés azért is találó, mert képén nemcsak valakit (az ábrázoltat) hanem a benne elvonatkoztatott, de senkitől sem elvonatkoztathatóan élő külső környezetét is láttatja. És ezekben az előbb említett avantgarde marxista értelmezéséhez is nagyon közel áll: realista ő, abban az értelemben, hogy az embert magát ábrázolja gondolataival, érzéseivel, adott külvilágával, s habár egyetlen emberről vonatkozik csupán e kép, mindannyian beletartozunk.

Szauder Ipoly

SZABÓ GYULA
MAGÁNORVOSI RENDELŐ
BUDAPEST, IX., Ülői út 81.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A pszichoanalízis

A pszichoanalízis az egyetemi klinikák és a kórházak falain kívül született meg. Igaz, a századforduló táján a későbbi pszichoanalitikusok közül sokan neurológusként, vagy elmegyógyintézeti pszichiáterként dolgoztak, és szakmájukban nem is voltak a legrosszabbak; a kenyérkényszer hatására azonban — mint *Freud, Ferenczi*, az amerikai *Brill* —, hamarosan kénytelenek voltak magánrendelőt nyitni. Az ideggyógyászati magánrendelőket — mint ma is — többségükben neurotikusok látogatták, s a későbbi analitikusok gyorsan rádöbbentek, hogy ezek kezelésére nem alkalmasak az egyetemen tanított, hagyományos módszerek. A neurotikusok pszichoterápiájának megfelelő módszerét a freudi tanokban vélték megtalálni; így jutottak el a neurológia-magánpraxis-terápiás kudarcok útvonalán a mélylélektanig.

Mindehhez az orvosegyetemnek semmi köze nem volt. A medicina művelői közül sokan — a korabeli orvostudomány biológisztikus gondolkodásának megfelelően — öröklődő degeneratív kórképnek tartották a hisztériát. Más klinikai orvosok továbbra is kitartottak amellett, hogy a hisztériás feltűnési viszketegségből produkálja a tüneteket, vagy ha nem, akkor sem beteg, csak hiányzik az akaratereje. A mélylélektanon gúnyolódtak. A budapesti orvosegyesületben egy felszólaló kifejezte azt a meggyőződését, hogy *Freud* tanai a pornográfia birodalmába tartoznak, s *Freud* a rendőrség kezeibe — ha nem a börtönbe — való. *Jendrassik Ernő* így írt belgyógyászati tankönyvében:

A nemi kérdést napjainkban még más oldalról is belevonták a hisztéria kóroktanába. Az a jól jövedelmező irodalom, amely napjainkban a szexuális tudomány címét arrogálja, pedig valójában csak álruhában járó pornográfia, a hisztériában alkalmas talajt talált elmefuttatásának gyakorlására. Ez a tan azt tanítja, hogy a hisztéria a legzsengébb korban elszenvedett szexuális inzultusnak (akárcsak pszichikai inzultusnak is) a következménye, s gyógyítására a pszichoanalízis nevű módszert ajánlja. Ez nagyjából abból áll, hogy heteken, hónapokon át az orvos magánkihallgatásban a legilletlenebb kérdésekkel faggatja. Amíg ezek a tudósok csak álmoskönyveket írnak (és írnak!), a dolog nem vehető komolyan, de kész veszedelem ez a módszer a fiatal lányokra.

Hasonló nézeteket hirdetett klinikai előadásain is Jendrassik, és sok orvos osztotta ezt a véleményt. Ilyen körülmények között a pszichoanalízis orvosegyetemi oktatásáról szó sem lehetett; az analitikusok itt-ott-amott tartott előadásaikkal partizánharcot folytattak.

A változást az első világháború hozta meg. Az Osztrák—Magyar Monarchia katonai-egészségügyi bürokráciája elég ostoba volt ahhoz, hogy a katonák harctéri neurózisait szimulációnak bélyegezze. (Hasek Svejkje kitűnően jeleníti meg az akkori helyzetet.) De szimuláció ide, feltűnési viszketegség oda, a pszichoanalitikusok képesek voltak ezeket az embereket meggyógyítani. A hivatalos hatóságokat ez csak abból a szempontból érdekelte, hogy *az egészségessé vált katonákat ismét ki lehetett hajtani a vágóhídra*, és csakis ennek köszönhető, hogy — mint minden forradalmi újjal — a pszichoanalízissel szembeni utálkozásukat is mérsékelték némileg. A pszichoanalízis tekintélye tehát növekedett. *A világháború vége felé bekövetkező balratolódás is emelte a freudi tanok ázsióját;* így történhetett meg, hogy a mélylélektan elérte magyarországi történetének eddigi tetőpontját.

1918/19 telén főleg harmadéves orvostanhallgatók kérelmezték az egyetem rektoránál: *Ferenczi Sándor, a magyarországi pszichoanalitikus mozgalom vezetője tartson egyetemi előadásokat. Freud* támogatta ezeket a törekvéseket, amelyek alátámasztására cikket írt a *Gyógyászat* című lapba a pszichoanalízis egyetemi oktatásáról. Ez az írás összegyűjtött műveinek 18 kötetes gyűjteményében nem szerepel, mert német eredetije elkallódott. Több mint fél évszázad után most jelenik meg először ismét magyarul. (Néhány helyesírási változtatás szükségesnek látszott: így psychoanalysis helyett pszichoanalízis, cursus helyett kurzus, chemia helyett kémia stb.)

1919 áprilisában, *a Tanácsköztársaság* kikiáltása után *Ferenczit kinevezték a pszichoanalízis egyetemi professzorává.* Ezzel első ízben sikerült a fiatal tudománynak áttörnie az egyetemi határokat. *Ferenczi* nemcsak Magyarországon, de az egész világon első egyetemi tanára volt a pszichonalízisnek. Nagy látogatottságnak örvendő előadásokat tartott, bár nem sokáig, hiszen hamarosan kezdődött a nyári vakáció.

Az egyetemi kari ülésen *Jendrassik* élesen tiltakozott a pszichoanalízis oktatása ellen. Megismételte, hogy „az, amit Freud és követői ezen a hangzatos címen (pszichoanalízis) értenek, nem egyéb, mint pornográfia és álomfejtés", hogy ő maga az izgató analízisnek hasznát sohase látta, s hogy „Freud is ugyanazon az alapon áll, mint a modern szexuális irodalom legnagyobb része, mely tudományos mezbe öltöztetett ponyvairodalom, mely nagyon hozzájárul az erkölcsök megrontásához." *Győry* Tibor 1936-ban megjelent Az orvostudományi kar története című (egyébként nagy anyagot feldolgozó és forrásmunkaként értékes) könyvében így kommentál:

E jobb belátásra ösztönző felvilágosító jelentés ellenére a freudizmus legperverzebb irányzatának képviselőjét, egy Ferenczi Sándor dr. nevű orvost, Kunfi utóbb, mint a proletárdiktatúra közoktatásügyi népbiztosa, mégis kinevezte egyetemi nyilvános, rendes tanárnak.

1919 augusztusában Ferenczit megfosztották katedrájától, később pedig kizárták a budapesti orvosegyesületből. A pszichoanalízis Horthy-korszakbeli történetének ez a kezdete valóban szimbólikus. A pszichoanalízis a két világháború közötti Magyarországon megtűrt, hivatalosan nem kedvelt tudomány volt. Az a rendszer, amelynek fő szexuál-ideológusa *Tóth* Tihamér atya volt természetesen nem nézte jó szemmel a szexualitás tudományos igényű

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 FEB 19
ORVOSEGYETEM
Novák László

1021

Tokaj

Novák László rajza

Szunnyadó **Horváth Judit rajza**

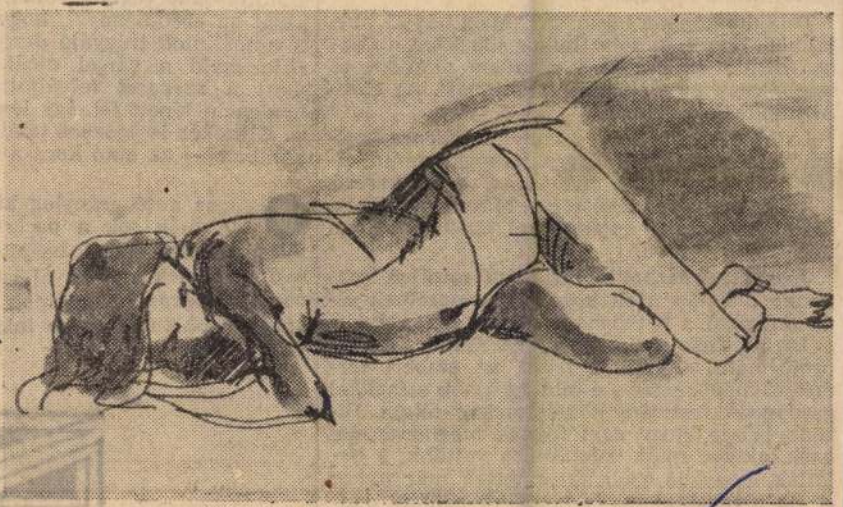

mindenhová elvezetheti."

Tulajdonképpen igaza van. Mert hát ki tudja, hogy egy kapcsolat mikor jön létre a tiszta, őszinte érzelmek, a szerelem alapján, és mikor csak úgy, „házasság céljából". Az előbbi mindenkor jobb.

Látható tehát, hogy mennyi mindenre szolgál ez a műfaj, a modern tömegkommunikáció szülöttje. Sok a magányos, a társkereső, kiknek számára lehetőség. Másoknak játék, szórakozás, vagy éppenséggel üzlet, amolyan hoci-nesze alapon.

Joggal kérdezhetik, mi hova soroljuk magunkat? Talán azok közé, akik szeretnek elgondolkozni a hétköznapok apró furcsaságain, a körülöttünk zajló élet jelenségein, mások problémáin. Célunk részben az emberi természet megismerése, e mindig újabb színekkel gazdagodó festmény tökéletesebbé tétele. Bízunk benne, hogy nem fognak megharagudni azok, akiket most palettánkra vettünk, s belátják, hogy jó szolgálatot tettek már akkor is, ha olvasóinkban, és bennünk néhány gondolatot ébresztettek.

Dipold—Tornai

dapesti szekérközlekedés növekedése alapján számításokat végzett volna, előállhatott volna azzal az eredménnyel, hogy például 1970-ben a vonóállatok trágyája derékmagasságban borítja majd a városi utcát. Nem ez történt, mert a szekeret felváltotta az autó — új tendencia lépett fel. Így lesz majd az autóval is. A szekér is hasznos találmány volt a maga korában — az autó kora a mi korunk.

10 ... az autó aránylag kis helyet foglal el. Ma még sok a parkolási probléma, de főleg a bérházakkal beépített, zsúfolt belvárosi negyedekben. Az új lakótelepek, a kertvárosok tervezői gondolnak erre is, így a parkolási problémák egyre inkább a múlté lesznek.

9

készleteket, veszélybe kerülnek az utánunk következő nemzedékek. Ahogy a Nobel-díjas Gábor Dénes mondta: ha így haladunk tovább, száz év múlva nem lesznek gazdag és szegény országok, csak szegény országok lesznek. Miért pocsékoljuk arra a szénhidrogéneket, hogy eljussunk Budapestről Balatonaligára, amikor vonattal is odautazhatunk? A megmaradó energiatermelő anyagokat autók millióinál — ez már tetemes mennyiség lenne —, hasznosabb célokra fordíthatnánk.

10 **... az autó-kihasználtság igen kis mértékben optimális. Az autó a nap legnagyobb részében áll és helyet foglal el. Hatalmas zöldterületeket írtanak ki parkolóhelyek céljára, így is rontva az emberiség amúgy sem rózsás környezet-egészségügyi helyzetét.**

Eddig az érvek: ki-ki válassza ki magának a szívének leginkább kedveseket.

Harmat Pál

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

ORVOSEGYETEM

1974 SEP 16

dr. Novák László

Krúdy

1021

ILLUSZTRÁCIÓ

DR. NOVÁK LÁSZLÓ RAJZA

DR. VIRÁG MÁRIA

SZILVESZTERKOR ÉJJEL

Szilveszterkor éjjel
izzadt
verítékezett
Dolargannal az ereiben

Gyöngyöző homlokára néztem
fojtogatta
riadt
halálfélelem
kezem
ablak után kapott
— melege van! —
nem, nem, csak fáj
s nem birok üvölteni
megyek is már
felkelt
indult
az ajtó felé
fordult
háttal nekem
szemem
kisérte
mozdulatát

Tudja
darabonként
követeli a halál
testét, lélkét
az életét
sorban
egymásután
mig torzan
állati módon
megkinzottan
végleges lesz a
pusztulása

Tizenöt áve
intelligenciáját
kellett volna
eltaposnia
Föl ne fogja
mivel van
hosszú évszázadok óta
eljegyezve
sorsa
Felesége
leánykája
Ma nem hazudna
se álmot
se létet
neki.

nem
sem-
net az
eztem
, oly-
dhat-

l egy
egyre
el. És
lakja
gyam
tt ki,

Amikor belátta, hogy nem értem őt, a fali doboz oldalán kattintott valamit, és akkor rövid sercegés után monoton hangot hallottam: „kérem a papírokat, igazolványokat".

Gondoltam, itt az ideje, hogy megtudják, orvos vagyok, kolléga! Biztos egészen másként bánnak majd velem! Szavamat a nő nem értette, de egy fülhallgatót tett a fejére, és intett, hogy ismételjem. Közlésem végén halk, sikolyszerű hangot hallatott, és így szólt: „Jaj, csak ezt meg ne tudják az orvosok, evvel ártana magának a legtöbbet!" Nagyon csodálkozó ábrázatot vághattam, mert így folytatta: „Persze, maga ezt nem érti, de majd elmagyarázom: csak most sietnem kell, mert itt én vagyok az egyetlen ápolónő."

NEM MERÜLHETTEM gondolataimba, **mert 30 vagy még több fehérköpenyes lépett be, de nagyon furán, egymást lökdösve, tolakodva, hadonászva és kiabálva. Ágyamhoz jöt-**

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1956 FEB 20

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Novák Pál

1021

Novák Pál: Városkép

a járásban
vezeti tagok
rekeit pedig
lásra visszük
ba és *Krakk*
kedvéért, ak
hosszabb útra
kajba, Sárosp
szoboszlóra
pos kirándulá

Az elmúlt év januárjában a technikai dolgozók egy csoportját vittük *négynapos budapesti kirándulásra.* A résztvevők közül többen ekkor jártak először Budapesten.

Két évvel ezelőtt alakult meg természetjáró szakosztályunk. *Havi összejövetelei* szintén hozzásegítettek a fiatalok megtekintésével is.

A járási művelődésügyi osztály teljes erkölcsi elismerést és ösztönzést, sőt, jelentős anyagi hozzájárulást is nyújt a szakszervezet ilyen irányú munkájához.

Dr. Szalontay Barnabásné
a nyírbátori járási bizottság
titkára

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Novák Pál

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1987 JAN 20

1021

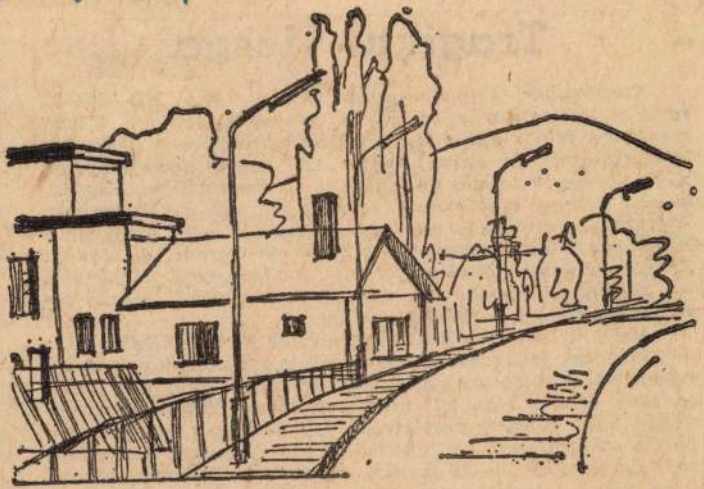

Vidéki állomás

Novák Pál (Békéscsaba) rajza

Tragikus vizsga

Szeptember 15-én negyed kettőkor az XB—27—99 rendszámú traktor s az általa vontatott pótkocsi Tiszaszentimre felé indul a községtől hét kilométerre levő Bolondhalomról, az Ezüst Kalács tsz napraforgó földjéről. A pótkocsin 69 tanuló áll, egy nevelő kíséretében. Alig haladnak néhány száz métert, szembe jön egy másik traktor. A traktort vezető 30 éves Gyula János ki akar térni, de a sáros útpadkán megcsúszik a pótkocsi kereke, és Juhász Zsuzsanna kísérő tanárnő felkiált: „Álljon meg, borulunk".

Későn. A borulás bekövetkezett: negyvenöt tanuló sérült meg. Többet kórházba szállítottak.

Miért kellett ennek bekövetkeznie? Ki a felelős?

Előttünk fekszenek a jelentések, a jegyzőkönyvek. A tanárnő, aki a túlzottan nagy létszámú tanulócsoportot kísérte, 1966. január 7-én tett munkavédelmi vizsgát. A vizsgaanyag VIII. fejezete részletesen foglalkozik a tanulók csoportos szállításának előírásaival. A kísérő nevelő azt is tudta, hogy máskor 30—35 tanulót szállítanak rögzített padokon ülve, mégis felszállt a tanulókkal a pótkocsira.

A tanulók csoportos szállításának követelményeivel foglalkozott a „Munka és Iskola", írt róla lapunk is. Mégis [illegible] történik egy-két ilyen súlyos, tömeges tanu-

MDK

Novák Péter

Tervező

Tagja volt a Városépítő Iroda 14 tagu kollektivájának, amelynek pályamüvét - Genf kantonjának tervpályázatán a "Nemzetek Tere" problémáinak megoldására - a beérkezett 123 pályaterv közül az első tiz közé rangsorolták.

Repr.

Müszaki Élet. 1957. jun. 27.

MDK

dr. Novák Péter, építész

Elhúnyt.

A rénvétért s' együttérzésért →

→ Könönetnyilvánítás 15

Népszabadság, Bp., 1967. dec. 10.

Novák Péter építész

Sok díjas. Most halt meg.
A hagy. Ép. mův. Követsége tagja
volt.

Nagyvaca 1967 XI. 29 Hold

MOL

dr. Novák Péter, építész

1967. nov. 25-én 43 éves korában
váratlanul elhunyt Novák Péter
Ybl-díjas építész. Temetése
nov. 30-án a farkasréti temetőben.

— : Halálozás 11

Népszabadság Bp., 1967. nov. 28.

dr. Novák Péter, építész MDK

A magyar városépítés kiemelkedő-egyénisége; meghalt.
Temetése nov. 30-án a Farkasréti temetőben.

– : Hír

8

Bp.: 1967. nov. 29.

Népszabadság

Novák Péter épitész M.D.K.

/VÁROSTERV/

Szonok. Z agyva-part részletes rendezési terve.

Társtervező: M. Faltin Vera

rep.

Magyar Épitőm vészet 1963/ 1. 32.1.

Novák Péter épitész M.D.K.

Szolnok X. kerület részletes rendezési terve.

Társtervező: Takács Miklós

repr. makett

Magyar Épitőművészet 1962/1. 26.1.

Novák Péter épitész M.D.K.

Debrecen beépitési tervvázlata. 1951. 1961. repr.

Társtervező: Zsitva Tibor

Magyar Épitőművészet 1962/1. 19.1.

Novák Péter

MDK

Az 1963. évi jó munkájáért a Magyar Épitőművészek Szövetség Elnöksége uj emlékplakettjével tüntette ki.

--.: MÉSZ-emlékérem.

Magyar Épitőművészet. 1964. 1. szám.

M.D.K.

Novák Péter

MÉSZ-emlékéremmel kitüntetve / 1963/

Magyar Építőművészet 1964/1. 60. l.

Novák Péter, dr. épitész M.D.K.

/ ÉM Városépitési Tervező V. /

1963. évi Ybl Miklós dijjal kitüntetve.

II. fokozat.

Szolnok általános és részletes rendezési terveinek városépitészeti megoldásáért.

Magyar Építőművészet 1963/4. 5.l.

M. D. K

NOVÁK Péter

Tóti gyermekváros telepítési terve

Reischl-Lempléni: A tóti gyermekváros magyar építőművészet 1960. 1. sz. - 9. sz.

M. D. K.

NOVÁK Péter

Miskolc: Kilián gimnáziumtól délre eső terület részletes rendezési terve (Rezr.)

Gyárfás Iván: A városrendezés jelenlegi gyakorlata
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 3. sz. 74. e

MDL

dr. Novák Péter, építész

Kiváló építészeti terveiért az Ybl Miklós-díj II. fokozatát kapta.

– : Az idei Ybl Miklós-díjasok 6. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. ápr. 4.

NOVÁK PÉTER /

a Debrecen Dobozi úti lakótelep tervpályázatát Bíráló Bizottságának tagja a Magyar Építőművészek Szövetsége részéről

---

Debrecen Dobozi úti lakótelep tervpályázata Bp., 1960.

/2

Novák Rezső

temesvári festő

Temesvári Hírlap

1913. márc. 23. (Novák Rezső utolsó írása.)

U. 547

„Művészi forrongások" c. Cikkét közli, melyet az elhunyt festő három évvel ezelőtt küldött be a szerkesztőséguek...

Üres locsogás.

VL

Novák Rezső, festő
szül. 1883 IV. 2 Nagybecskereken, megh. 1909 X. 30. Temesvárt.

Művészeti lexikon 565. l.

Novák Rezső

festő:

Lásd

Berkeszi: Temesvári mûv.

V. l.

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

.....azaz: ..... Korona .....

mely összeget mint évi ... K lakpénzemből az 100 ...

Novák Rezső

1901/2 – 1904/5

Ferképzomfoiskévk

118 l.

Novák

N. 10. *Rezső*, festő, * Nagybecskerek 1883 ápr. 2, † Temesvár 1909 okt. 30. Budapesten végezte tanulmányait s 1906. Temesvárott telepedett le, ahol rajztanár volt s arcképeken kívül életképeket is festett (Műteremben, Várakozás, Tölgyfák alatt stb.).

6. 5. II 208 l

ő:
8 oktober 16-án.

országi intérieur.

hol balról a ~~külön~~ ~~házi~~ gazdasági eszközökből
épült a falhoz támasztott seprűt nyelét
, jobbról pedig, az ajtó mellett, a házi
ényben levő zöldséget tisztogatja, fejét fehér
piros nagykendőt visel. Az ablak
edények láthatók. ~~Középütt~~ A menyezeten
bbra: Ernst Ludolf Meyer.

3.5 cm.-- Lelt.sz.4575.-- Értéke
nes hagyománya 1912 márczius
r Nemz. Muzeum örökletéte /1381-
~~prilis 23-án /2046-913/.~~-- Beje-
0-án /245-914/.

167

Novák Rezső

festő

szül. 1883 Nagybecskerek

l.

Révai. XX. 713. l.

Novák Kerső

festő.

Lásd

Bekeszi: Term. műv. 89. l.

40					
41					
42					
43					
44					
45					
46					
47					
48					
49					
50					

Novák 1. Perso", Jenő", stb.

marad, l. 565. old.

Novák Rezső

Gerstő

lásd

Berkeszi. Temesvári
művészek. 18. l.

Novák Rezso

U. 547

Novák Rezső

írad

z

Bo Temesvár

247

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

r

vi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Novák Rerso

Thieme Becker
XXV. 528. l.
(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Novák Rudolf

Művészet 1910. 94

Novák Rezső

MDK

A sárga Zimonós lány
Öreg nő arcképe (szénrajz)
Víg társaság (szén és krétarajz)

Temesvári Zéptár

13

Novák Rezső festő

a szabadkai városi múzeumban kapott helyet a vajdasági magyar képzőművészek képtára. a képtár első kiállításán szerepelnek művei.

Láttuk, hallottuk.

1974. VII. 28. |Petőfi| 12.28 Ka.

NOVÁK Rezső fentő (1883-1909)

Nagybánya és a Vajdaságiak.
Újvidék, 1996

XVII. kerület
Területi felügyelõ: Bohaček Zsuzsa

Pesti u. 117., Podmaniczky-kastély: ideigl
Rákoscsaba, R. k. templom: homlokzatfel

XXII. kerület
Területi felügyelõ: Marjai Sándor

Budafok, Szt. Lipót-plébániatemplom: hom
Budafok, Törley-mauzóleum: teljes felújitá
Csókássy u. 7., Nepomuki Szt. János-glor
Nagytétényi Kastélymúzeum: §

XXIII. kerület
Területi felügyelõ: Bohaček Zsuzsa

Soroksár, R. k. templom: homlokzatfelújitá

BARANYA megye

NOVÁK REZSŐ

Emal - Magyar-o.

'96. X 12.

Novák Rezső: Todor Manojlovic költő arcképe

Date sent: **Fri, 09 Jul 1999 14:30:**
From: **American Hungarian Foun**
To: **h4517mar@ella.hu**
Subject: **Munkácsy-emlékév**

Most, amikor készülünk a Munkácsy-kiáll
Zsolt ajánlotta: kérjük meg Önt arra, h
munkában. Hálásak vagyunk, hogy szívese
elôkészületben és majd egy elöadásban i
Most két dolog érdekel: hálásak lennénk
Ön ismer) az USA-ban múzeumban és másho
Nekünk is van tudomásunk magángyüjtemén
A másik kérdésem az lenne, hogy Magyaro
Munkácsy emlékévre?
Üdvözlettel:
Molnár J. Agoston
American Hungarian Foundation
Elnök

NOVÁK Rudolf

TATARU, Marius: Art et histoire: étapes de développement dans la culture visuelle de la Transylvanie du XIXe siecle. - Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

1. XVII, 1980
2. XVIII, 1981 83-84 p.

Novák Sándor festő

Pesti Hirlap. 1921. febr. 20. 4

K. k. d. Csoporthiállítás

Novák Lestő

8 órai hajtáp

1924 nov. 30. 6. l.

NOVÁK Samu egri ács. Egerben 1721-80 közötti adó-
összeirásokban találkozunk nevével.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Novák Samu, egri ács

1721-80 között adóösszeírásokban szerepel.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374 old.

MDK

Novák S.

Reggeli hangulat, of.

N.Szal. őszi tárl. 192o. szept. 21. 1.

M. D. K.

NOVÁK Sándor festő

Részvesz a Kassa székesegyház Rákóczi - freskóira kiírt pályázaton

Avadi Fortest. 321. l

MDK

Novák Sándor

Háborus képeslevelező-lapok. Magy. Iparművészet. 1917. 142 l.

MDK

Beszédes László szobrász, Várgömör 1874.

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 11-25 l.

MDK

Novák Sándor

19-ben tervet készített Pécs Széchenyi terének rendezésére

Dercs. Pogány : Pécs 73.0.

MDK

Novák Sándor

Az orsz. m. kir. iparművészeti iskola kiáll. Magyar Iparművészet 1903. 68.l.

MDK

Novák Sándor

Festményeiért I.dijat kapott az orszg.iparm. isk. pályázatán.

Cikk: Az iparművészeti iskola növendékeinek kiállitása.

Magyar Iparművészet, 1899. 39.l.

Novák Sándor.

A Nemzeti Szalon kiállitást rendezett müveiből 1921-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

4. Novák Sándor, festö

Csikász Imre szobrásszal részt vett a pályázaton.

A Rákóczi emlékmü tervpályázat.
Vállalkozók Közlönye. Bp. 1909. pkt. 6. 6.1.

MDK

Novák Sándor, sz. 1878

Aratók

Almásy-Tolcki 7. sukc. 1941. okt.

52 l.

MDK

Novák Sándor

Tél a külvárosban, temp.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.
14.1.

MDK

Novák Sándor

A Rákóczi siremlék pályázat. Építő Ipar 1909, okt. 31. 406.l.

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
22.l.

Péczely
Béla

N o v á k S á n d o r :

Záródisz

Tusrajz

M Ű V É S Z E T
IV.évf.1905.
231.l.

Péczely
Béla

N o v á k S á n d o r :

Fejléc

Tusrajz

MŰVÉSZET
XI.évf. 1912.
16.

Péczely

Novák Sándor:

Tanulmány /Falu széle/

Szénrajz

M Ű V É S Z E T .
III.évf. 1904.
109.l.

Péczely
Béla

N o v á k S á n d o r :

Tanulmány/Száraz fa/

Szénrajz.

M Ű V É S Z E T
III.évf. 1904.
385.l.

Péczely
Béla

N o v á k S á n d o r

vázlatkönyvéből/Fiatal erdő/

Ceruzarajz.

Vörös nyomat.

Péczely Béla

N o v á k S á n d o r :

A Városligetből.

Szénrajz.

Egész oldalas kép.

M Ű V É S Z E T .
I.évf. 1902.
3.sz. 192.old.

~~Csikász Imre~~ és

Novák Sándor

Nincs
cód
-

Rákóczi emlékünk
2. pályázat megvétel

vród
-
Forster ly. Rákóczinak
43. l.

és bujdosó társainak
síremlékei a külföldön
és a harában.

1913, 43. l.

NLAT.

..... hogy a .....

..... felépitése alkalmával

..... munkát az ide mellékelt

.irt minőségben és az abban

, illetve azokból ..... % azaz

ménynyel, összesen ..... kor.

..... korona

ileges feltételeket ismer..... s

alávet..... a vállalati összeg

~~Csikár Imre~~

Novák Sándor

irod

A Rákóczi-siremlék-pályázat nyertesei. Pesti Hirlap. 1909 okt. 27.

~~U. 182~~

Pályaterve megvétellel kitüntetve.

Novák Sándorrad közös terv.

~~[illegible]~~

MDK

Novák Sándor

A kassai székesegyházba szánt Rákóczi siremlék...
Művészet, 1909, 398 l.

Novák Sándor

négy éven át Székely Bertalan mesteriskolai növendéke volt.

Székely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Makray László.) Bp. 1962. Képző művész. Alap Kiadó N. – 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai.) – 201. l.

MDK

Novák Sándor

Székely Bertalan mesteriskolájának ösztdijas növendéke volt.

Képzőm.Főisk.Évk. 1908-9. 20.l.

Novák Sándor festő

MDK

Rákóczi-siremlék tervpályázata. Építő Ipar, 1909. okt. 3. 562 l.

Novák Sándor festő

MDK

Rákóczi-siremlék tervpályázata. Építő Ipar, 1909. okt. 3. 362 l.

MDK

Novák Sándor,

a N.Sz.által rend. 63 csop.Kiáll. egyik-másikan szerepelt müveivel. 1921.

A Nemz. Szal. 400-ik jub.es a KÉVE XX-ik kiáll.-a. 1929. febr.

MTDK

Novák Sándor,

3 tervvel szerepel. Repr.

Az Iparművészeti Iskola kiállítása.
Magyar Iparművészet. 1897/-98.

MDK.

Novák Sándor,

rajzolta a 231-ik és 239-ik oldal fejlécét.

Művészet. 1905. 4. sz. 271.l.

Novák Sándor

Székely Bertalan növendéke volt. Sokféle hatás alatt, sokféle irányban dolgozik. Müvei nem egyenértékűek, Némelyik kompoziciója feltünő erőt mutat, s kiválik a többi közül. Kun Imre: "A Nemzeti Szalon kiállitása" c. ismertetésében megállapitja, hogy a müvész legerősebb oldala a kompozició-festés. Tájképei, dekorativ képábrázolásai erősen "realisztikusak."

A HÉT, Bp. 1921. márc. 10.
XXXII. évf. 7. sz. 110. lap.

Novák Sándor

pécsi városi mérnök
1838-ban készítette
Pécs város főterének
vendézési tervét, mely
a pécsi muzeumban van

Kőszeghy Gyula:
100 év előtt a város
főterén
Pécs stab. kir. város
„Majorossy Imre Mú-
zeumának" 1939-40.
évi értesítője.
[Pécs 1940] 86-88.1.
és VII. tábla

1. ábra. Az érsekújvári Nyitra-híd

M.D.K.

Novák Simon, városi mérnök

készíti el Kótzián Józseffel együtt 1838-ban a pécsi Széchényi-tér első rendezési tervét s az ezzel kapcsolatos felméréseket.

Gosztonyi Gyula: Pécs müemlékei. Pécs 1763-ban. Pécs, 1944. 39.old.

Novák Simon

vároši mérnök

l.

Gosz Pécs 1763

39. l.

MDK

Novák Nádas József, festö

Tájkép. Tempera.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1932. junius. Ka t.

MDK

Novák Xavér, festöm.

645. Virágcsendélet. Olf. 48x38 J.l.j.
~~644. Virágcsendélet. 54x41 J.l.j.~~

Arv. Csarn.1932. 1.rk.sz. 32.1.

61. n. márc.

MDK

Novák Xavér, festöm.

Virágcsendélet. J.l.b. olf.
14 x 12

Arverési Közlöny. 1932. 1.rk.sz. 32.l.

Novák Vencel

könnvesmester

1741. Pesten

Pkc 212.l

Révay-kastély, stydvnyicskai VI.12

Novák Sándor festő

Képszava 1921. febr. 25. 4. o.

Csoportkiállítás

Kovak Vladislav szobrászművész

Magyar Nemzet 1950.
május 6. 5. old.

A csehszlovák képzőművészet
50 éve

Végvári Lajos

MDK

Novák Sándor

Hegyi patak, gouache

M.N. Reneszánsz Társ. V.aukc. 1923. 24. o.

~~Csikász Imre~~

Nincs
cód

Novák Sándor

cód

Malonyay Dezső:
Rákóczi sirenlére.
Budapesti Hírlap
1909. 255. 4.

~~Csikász Imre~~

mies
céd

Novák Sándor

művük az alábbi
terv. megvételre
ajánlva.

Építő Ipar

1909. nov. 14.
(A Rákóczi-sírem-
lék terv. pályázata.)

AZ IPARMŰVÉSZETI ISKOLA KIÁLLÍTÁSA.

Rövid fönnállása óta e folyóirat elég gyakran utalt azokra a csodálatos jelenségekre, melyeknek tanúi vagyunk, ha a nyugoti kulturállamok művészi viszonyait figyelemmel kisérjük. Ott, a hol még néhány évvel ezelőtt a művészeti kiállításokon csakis képeket és szobrokat láttunk, s a hol a művészetet általában csakis öncélnak tekintették, — ma már mindenfelé szemünkbe ötlik az oly soká méltatlanul mellőzött l'art appliqué vagyis iparművészet. S a képzőművészeti csarnokok büszke termei, melyek az előtt jobbára elzárkóztak a művészi ipar előtt, most már kivétel nélkül méltó helyet biztosítanak a testvérművészetnek is.

De nem csak az iparművészetnek a képzőművészettel szemben való helyzete változott: megváltozott s bámulatosan gazdagodott az iparművészetnek egész formakincse.

Tudvalevő, hogy a téren az előző évtizedekben az építő művészeté volt a vezérlő szerep. Az iparművészeti tárgyak szerkezete és alapformái jobbára a kőarhitekturára támaszkodtak s ettől kölcsönözték a díszítő formákat. A díszítmények alig különböztek az egyes stílus fajok ismert ornamentumaitól, mert azokat a közkézen forgó mintákról többnyire egyszerűen lemásolták, vagy csak csekély módosítással alkalmazták.

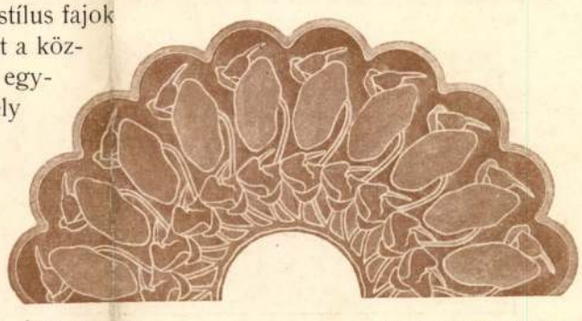

Általános osztály. Tervezte: Tirpák Sándor.

Az iparművészeti iskolák is beérték azzal, ha megtanították a növendékeket, hogy miképen kell valamely meghatározott korszak művészetének szellemében dolgozni, s azé volt az elsőbbség, a

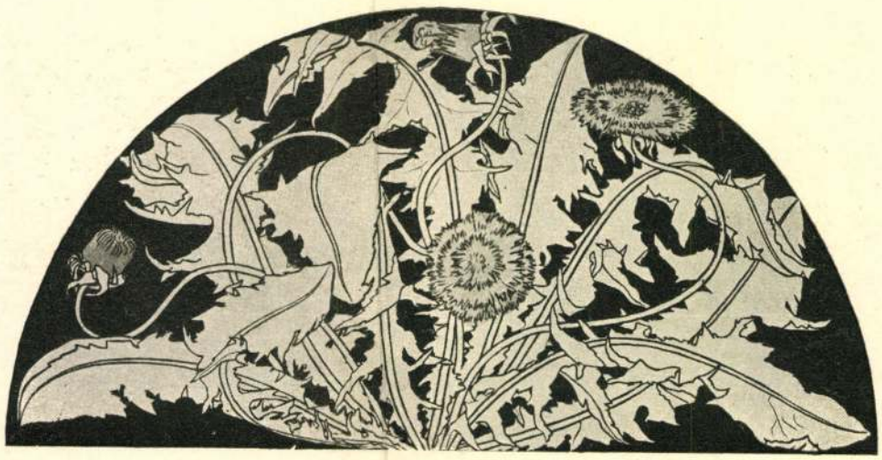

Általános osztály. Tervezte: Novák József.

ki leghívebben tudta a régi mesterek munkáit és modorát utánozni. Most azonban, hogy elértük derengését egy új korszaknak, mely nem utánzást, hanem önálló alkotást s nem a régen porladozó mesterek modorát keresi a most készülő munkákon, hanem a művész saját énjének bélyegét, szóval eredetiséget s művészi individualitást követel: az iparművészeti iskolákban divó tanításnak is át kell alakulni. És tény, hogy az iskolák java része már át is alakult. Mintául általában az angol iskolák szolgáltak, miután köztudomású, hogy Anglia a vezérlő szerepet, melyet újabban a kontinens államaival szemben az iparművészet terén elfoglal, főleg a jól szervezett s kitünő erők által vezetett szakiskoláinak köszöni, a melyekben az elengedhetlen stíltani gyakorlatok és elméleti ismeretek tanítása

Általános osztály. Tervezte: Novák Sándor.

Magyar Iparművészet
1897/98.

Novák Sándor

A "Nemzeti Szalon" cimmel a Müvészet c. rovat közli, hogy a Tavaszi Tárlaton néhány olyan müvész festménye szerepel, „akiknek sikerült a zsürit kiböjtölni és igy képeik a szögre kerültek"-közöttük van a müvész is, akinek "kollektiv kiállitását szorgalma igazolja," -mint a kritika megállapitja.

A HÉT, Bp. 1911. juni. 4.
XXII. évf. 23. sz. 375. lap.

tovább ~~Gebauer Ernő~~

Novák Sándor

Rakssányi Dezső

Szent-Istványi Gyula

Székely Bertalan mesteris Eddájának öntöndíjas novendékei voltak.

Képzőm. Főisk. Évk

1908-9. 20. l.

lenül fölszólítani, hogy szükséges

be. Tekintettel a nevezett hadirok-

elmét a lehetőség szerint számitásba

tiszti állások betöltésénél.

junius hó 2-án.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Mariay Ödön s.k.

miniszteri osztálytanácsos.

ságának,

Budapest.

912 Ismeretlen svájci (?) metsző
a XIX. századból.
Guggisbergi beány. Színezett kny.

K0.20.

265 m, 203 k.

Novák Sándor

Árverési Csanak aukciós kat.

37. x. 1927 márc

Novák Sándor

kiáll.

Nemzeti Salon

1921. jan.

Fav. képt

Novák Sándor

Üregfestmény terv.

Repr.

Értimisk 1902/3. 22. l.

Alsófehérmegyei Történelmi, Régészeti és Természettudományi Egyesület működése 1915-ben X. 97 - 99.

Novák Sándor

festő

irod

Az Ujság

1921. febr. 20

(e.a.: A Nemzeti Szalon csoportkiállítása.)

véve ennek a korszaknak a tengeri gerinctelen állatvilága már nem túlságosan nagyon különbözött a maitól, kivéve az ammoniteszeket. Általában jellemző volt ebben a tengerben a zátonyépítő szervezetek sokasága. Az előző időszakban, az ókorban élt ósdi szabású négyes korallok helyett az újabb alakú hatos korallok éltek.

A koralltelepek ágai közt telepedtek meg a meszet kiválasztó növények, a mészalgák (Diplopora, Gyroporella) s meszes vázú állatok is. Elhalásuk után mindezeknek a vázrészei szétmorzsolódtak s finomabb-durvább mésztörmelékké alakultak. Ez a törmelék a korallágak közti hézagokat kitöltötte annyira, hogy a koralltelep elhalt részein a korallágakat, kelyheket alig lehetett felismerni. Az elhalt telepben s a közte levő állati és növényi eredetű meszes törmelékben lassankint kémiai változásokkal a szerves szerkezet többé-kevésbbé eltünt, úgy, hogy az eredeti szervezetek gyakran fel sem ismerhetők. A zátony körül és a zátonyon levő törmelékből a víz kiiszapolta a finom szemcséket. Ez a finom mésziszap esetleg meszeshéjú egysejtű állatok (Foraminiferák) héjjaival együtt a tenger fenekén leülepedett úgy, amint a mai tengerekben a mésziszap lerakódik.

Ebből a tengerből ülepedtek le a budai hegyeknek ma a fel-

Novák Sándor.

100 frt államsegély

Értimisk 1898/99. 34. l.

200 k államsegély

u. o. 1899/1900. 39. l.

400 k. államsegély.

Jeles eredménnyel négbirosgitvánt ugl.

Értimisk 1900/1901.

23. l.

~~1069. Ismeretlen művész.~~

A XIX. századból

1069. Lehel.

és sima karin

Derékig ~~látható~~ Bal
ben réteges buzogányt tart,
hosszú, körszakálla rövid.
lyes köntös magas és vért
irata

L sisakot,

gr. emelkedett perem

LEEL. U. CAPITANEUS. HU

~~Emelkedett pereme, k~~
~~és hátlapja sima.~~

Rezes ólomdombormű,
20 K.-- Havas Emil ajándék

Novák Sándor

Thieme Becker

XXV. 528.l.

(Leipzig)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Novák Sándor
festő

l.

Műcsarnok
1899. 65. l.

~~Vörös Ferencz, ipargató-tanító~~

VII. 290

Novák Sándor

festő

Harza Lajos dr.: JÉZUSKA ÉLETE.

Harza Lajos dr. hitoktatási felügyelő közvetlen tapasztalatból jött rá, milyen hatalmas segítőeszköz a gyermeknevelés nagy kérdésében a Gyermek-Jézus példája. Ezért határozta el magát ennek a kötetnek a megírására és összeállítására. Könyvét elsősorban a kis gyermekeknek szánta s azért úgy építette fel, hogy az elbeszélés művészi egyszerűségével s a képek színes sokaságával a gyermekek lelkét ragadja meg, de kétségtelen, hogy a felnőttek is szívesen nyúlnak majd a könyvhöz, hogy az írás- és rajzolóművészet pompás összhangjában gyönyörködhessenek. A könyvet *Novák Sándor* festőművész igen sok rajza és háromszínnyomatú képe ékesíti. A 32 oldalas albumalakú könyv ára díszkötésben P 3.80

Élet 1934. 48 sz.

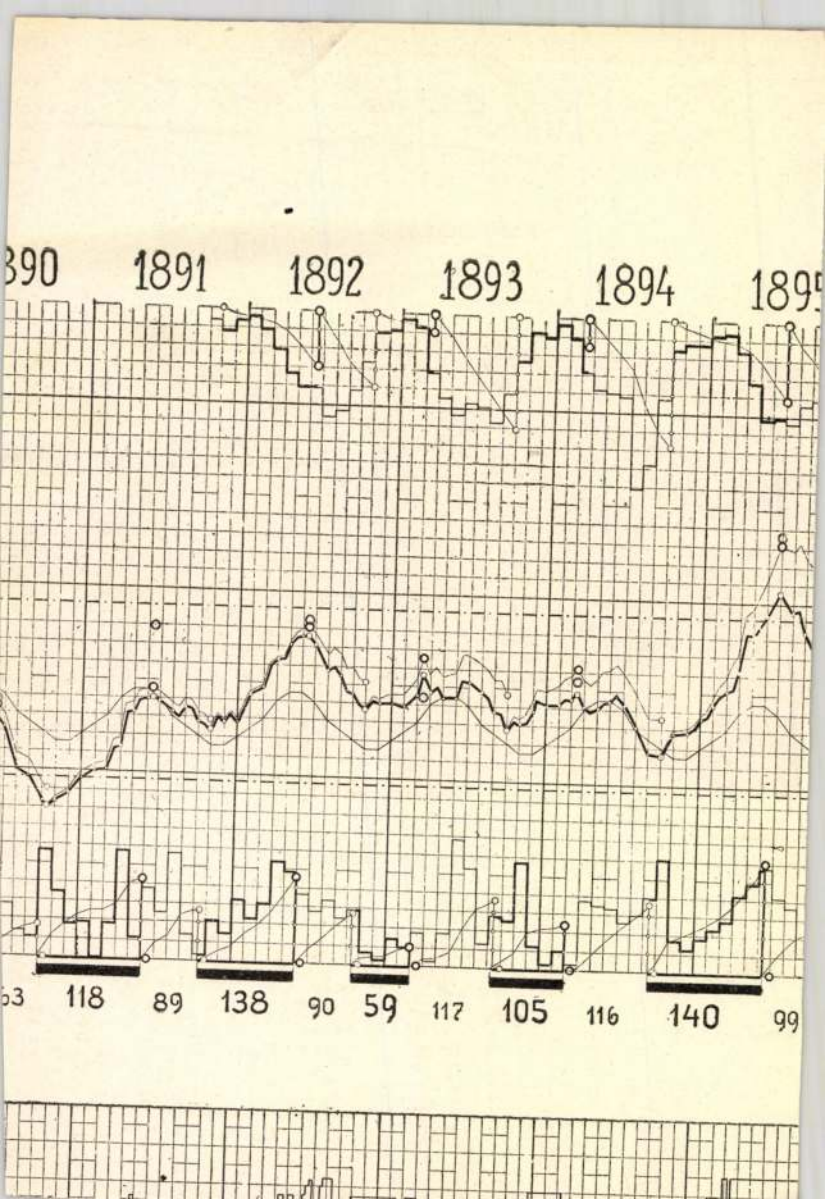
890
1891
1892
1893
1894
1895
63
118
89
138
90
59
117
105
116
140
99

Novák Sándor

1908/9 - 1910/11 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

118. P.

Novák Sándor

élete

Nemzeti Halom

1921 febr.

Дорогая Лиза, пишу
тебе открытку,
чтобы ты
не ждала
письма.

Novák

N. 11. *Sándor*, festő, * Debrecen 1878 nov. 22 Az iparművészeti iskolában és a képzőműv. főiskolán Székely Bertalannál tanult. Megbizatás alapján az ógyallai kat. templom színes gariffitóját készítette el, továbbá a munkácsi templom üvegablak-tervét és egyéb nagyobb figurális kompozíciókat. Gyüjt. kiállítása volt 1921. a Nemzeti Szalónban.

E. G. II. 208 l

L felfelé igazított

, de szembe nézve ábrázolja a művészt
haját simára fésülten és L bajuszát ke-
öldöke és szeme barna, szakálla szőke.
abát lehajtott gallérral. Jelzése fölül
«.

0.7 cm.-- Lélt.sz.4574.-- Ér-
ássy Dénes hagyománya 1912 már-
A Magyar Nemz. Muzeum örökle-
~~stett 1913 április 23-án /2046-~~
914 márczius 30-án /245-914/.

166

Novák Sándor

Tanulmány rajza (tájkép)
vegy.
Művészet 1904. 109. l.

UJ IDŐK

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap.
Szerkeszti HERCZEG FERENC.

Előfizetési ára negyedévre 4 korona.
Kiadóhivatal Budapest, Andrássy-ut 10.

Korvin Testvérek, Budapest.

Ezt a lapot itt kérjük kiszakitani s a rovatokat kitöltve az „Orsz. Magy. Képzőm. Társulathoz" Budapesten, Műcsarnok (Városliget) beküldeni, vagy a műcsarnok pénztáránál erre a célra felállított szekrénybe dobni.

TAGBELÉPÉSI NYILATKOZAT

Alulirott az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat rendes tagjai sorába lépek s a társulati alapszabályok értelmében kötelezem magam az 1904. évtől számitott legalább három éven át, évenkint 20 koronát, Budapesten a Társulat pénztárába befizetni. Kikötöm magamnak viszont mindazokat az előnyöket és jogokat, amelyek ugyanazon alapszabályok szerint a Társulat rendes tagjait megilletik.

Hely és kelet.....

Utca.....

Foglalkozás .....

Névaláirás .....

Novák Sándor

Irod

A Rákóczi-siremlék-pályázat nyertesei. Pesti Hirlap. 1909 okt. 27.
U. 182

Pályaterve megvésellel kitüntetve

Csikási Imrével Közös terv.

Novák Sándor

Műveinek 1902 192, 225

– 1904 109, 385
– 1905. 231, 239
– 1909. 22, 398
– 1912. 16. 334.

Novák Sándor

festo

Erdő rezslet tolirajz

repr. Művészvilág

1900 évf

Tájkép tolirajz

rep. u. ott.

Novák Sándor

Alakrajz-csoport.

Rajz.

Magyar Iparművészet

1897/98. 383. l.

Novák Sándor

pestő

1895–1900

Étnisk 1930.86.1.

Novák Sándor

Üvegfestmeny terv

Repr.

Magyar Iparmüvészet

1903. 68. l.

MAGYAR IPARMŰVÉ

BUDAPEST, IX., ÜL

Tekintetes Szerkesztőség!

Nagyon lekötelezne a tek. Szerkesztő
Iparművészet"-nek ma megjelent márczíusi
Tájékozásul szolgáljon az alábbi nehá

Budapest, 1903. márczius hó 31.

Kiváló

Novák Sándor

Szül. 1878.

Iparmův. iskola, artin
Hékely Bertalan iskolajában
tanultaa kompozíciol.
Egy évig tanársegéd az
iparmův. iskolában.
Az ógyallai kal. templom
szines sgraffitóját (Szent
László vizet fakasztt a
sziklából) készítette, továbbá
a Munkácsi templom ablak-
nivek tervét. A képzőmű-
vészetekről könyvet írt
dialogusokban, illusztrálva
1921. Koll. Kiall a Nem-
zeti Szalonban

959 Le Gros

Ház facsoporttal. Tolbrajz szépiával és tussal.

K. 40. —

172 m, 151 sz.

Novák Sándor

szül. 1878-ban. Az iparmüv. iskola dekorativ festészeti tanfolyamát elvégezvén, a mintarajziskolában Székely Bertalannál tanult négy évig. Tanulmányutat tett Olaszországban és Nyugat Európában. Egy évig tanársegéd volt az iparmüvészeti iskolában. Megbízás alapján az ógyallai kath. templom szines sgraffitóját készítette (Szent László viret fakart a sziktából), továbbá a munkácsi templom ablaküveg-tervét (Szt. László és Szt. István) és egyéb nagyobb figurális kompoziciót. A képzőmüvészetekről könyvet ist dialógusokban, illusztrálva - 1921-ben a Nemzeti Szalonban koll. kiatulást rendezett 62 müvéből (főleg tájképek).

Nemzeti Szalon 1921. febr. - márcsoportkiáll. katalógusa.

~~Cresztevényi IV. 131.~~

Novák Sándor

Szül. Debrecenben 1878 nov.
22. sk. Iparművészeti iskolát
végzett.
1910/11. I. negyedik osztálybeli
rendes művésznőv. a képz-
főisk. Tanára Tardos Krenner.
Kimaradt -

Csorsztin vára II. 197.

Novák Sándor

1920. szept.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Reggeli hangulat, olaff. 500.–

1920. dec. n. o.

Tél a Kulvárosban,

tempera, 600.–

Moesia VI. 210

Novák Sándor

szül. Debreczenben 1878
nov. 22. rk.
Iparmiv. isk. és 2 év mes-
terskola
1909/10 I. harmadosztály beli
a II. fest. mesterskola
Tanára Kremer Viktor-
1909/10. II. félév. 3 ikosztály.
Székely Bertalanmál.

Novák Sándor

Vázlatkönyvéből
tájkép, rajz, repr.
Művészet 1904.

385. l.

ÜGYVÉD
BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-UTCA 91.
TELEFON: AUT. 201—60.

Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula urnak,

Budapest.

Novák Sándor

A Szent István Társulat könyvei. 1941.

HARZA LAJOS: **Jézuska élete.** Az elbeszélés művészi egyszerűségével s a színes képek egész tömegével tarkítva mondja el a szerző a Kis Jézus életét. A képek és rajzok Novák Sándor festőművész alkotásai. 6—12 éveseknek. Sok színes képpel, díszkötésben ... ... 3.—

Mr. Frank Schneider

[illegible]

lélekállapota még igen határozatlan jellegű érzéseket foglal magában, a kellemes állapotok még nem differenciálódtak. Freud azt állítja, hogy egy bizonyos általánosítással azt kell mondani, hogy ezen állapot lényegében sexuális jellegű. A csecsemő sexualitása a saját személyére vonatkozik. Objektuma a saját teste. Néhány év mulva ez az autoerotizmus felveszi a normális formát. A gyermek mindazon aberrációkat mutatja, amelyek kivételesen felnőtteken is konstatálhatók; szerinte u. i. ezek kezdetben valamennyien jelen vannak a gyermek idegszervezetében s csak később csökevényesednek el s szorulnak vissza a normális erotikának engedve a túlsúlyt. Visszaszorulnak, de nem semmisülnek meg. Exhibició, úgy a mutatás, mint a látás irányában, egyike marad a visszaszorult, de teljesen meg nem semmisített szenvedélyeknek. A társadalmi felfogás, a szociális morál lehetetlenné teszi napvilágrahozatalukat. Már most két dolog történhetik: vagy oly erővel jelentkezik ez a hajlam, hogy semmi morál nem tud erőt venni rajta s az állapot teljesen manifesztté lesz; vagy pedig a cselekvés alapjául szolgáló közvetlen képzetek, tehát impressziók felbomlási procedurának mennek neki. Az impressziókhoz fűződő emóciók elszakadnak maguktól az impresszióktól és az ily módon meggyengült intellektuális elem (t. i. az impresszió) alkalmassá lesz a kiszorításra.

Valóban csodálatraméltó az a plaszticitás, amit ezek a komplexiók mutatnak. Anélkül, hogy e gondolkodóba ejtő tulajdonság elméleti vizsgálatába kezdenők, csupán a tényt akarjuk megszilárditani az olvasó saját tapasztalataira való hivatkozással. Mindenki, aki szokta magát figyelni, vehette már észre, mily nagy a labilitása az érzelmeknek, mennyire nem szolid az érzelmek lokalizációja. Hogy a viszonzatlan szerelem hogy szokta az előbbi szerelemmel egyenlő erejű gyűlölet feltámadását előidézni, mindenki tudja. De vannak kevésbé ismert formái is az érzelemtranszpoziciónak. Kellemetlen érzelmek nehezebben tudnak tudatunkba nyomulni, mint a kellemesek. Ha valami kellemes fordulatot várunk és az ellenkezője következik be, akkor rendszerint nem érezzük magunkat oly nagyon lesujtva, mint amennyire élvezzük kedvező esetben a sikert. Miért? Mert általában fennforog a tudattalanban a törekvés, hogy a kellemetlen állapotok kiszoruljanak és legrosszabb esetben közömböseknek adjanak helyet. Akinek volt alkalma életében nagyon lesujtó dolgokat tudomásul venni, az tudni fogja, mily lassan appercipiálódik a kínos érzés, hogy „hallják a hangot, de nem értik". Szóval látható, nem lehet szó arról, hogy minden állapotnak, minden képzetnek meglegyen a lokális érzése. Oly tünemény, amelyre az impresszionista kolorizmus elemzésében, amely szintén a lokális, a fix színek elleni reakció, bővebben fogunk visszatérni. A lokális emoció fogalmát fel kell váltani az emociók labilis kapcsolódása képzetének. Az emociók az eddigi képzetkomplexumokról könnyen leválnak, hogy más képzetekhez csatlakozzanak. A kellemetlenség tudata az a fermentum, amelynek hatása alatt az élményeink érzelemhangulataiban valóságos vándorlás indul meg. E vándorlás folytán jelentékeny, aláfestett élmények elhalványodnak, kiszorulnak, helyébe eddig közömbös élmények lépnek, amelyek az emóciós mozzanatokat öröklik.

Kiszorítás után az érzelem átvándorol új, látszólag indifferens képzetekre. Az érzelemtranszpoziciónak egy különös faja az ú. n. szublimáció. Az eredeti érzelemdús élmény (rendszerint vágyállapot) eltünik, a tudattalanba merül, de hatását ott hagyja a manifesztélményeken — különös módon. A figyelem oly tünemények felé fordul, amelyek valami fajta viszonyban állanak a kiszorulttal. Rendszerint a távolabb fekvő analógia viszonyában. Ha a hasonlóság csak képies, vagy ha az új tünemény mutat ugyan rokonvonásokat a kiszorulttal, de ezek jelentéktelenek-nek mutatkoznak a köztudatban, jobban mondva a manifeszt tudatban és a logikai és érzelmi hangsúly más tulajdonságokon nyugszik, akkor alkalom van a figyelem elterelésére az eredeti kiszorított elemek felől. Különösen áll ez tudományos jellegű érdeklődésre. Főfeltétele természetesen, hogy az illető semmit sem sejtsen a dolog eredetére nézve, hogy ne tudja, mi az oka annak a „szenve-

TANULMÁNY
NOVÁK SÁNDOR RAJZA

délyes" érdeklődésnek, amelyet ő bizonyos, látszólag egoizmusára nézve indifferens dolgok iránt tanusít. Így például az az operatőr, aki hírt szerzett magának keze ügyességével, nem tudja, hogy itt mi ment benne végbe. Nem tudja, hogy ő esetleg gyermekkorában nem-e szenvedélyesen vagdalta darabokra a békákat és hogy a tudományos és filantropikus tényked̈ése nem egyéb, mint eredeti szadizmusának a szublimációja. (Ferenczi Sándor dr. példája.) Az a festő, aki nagy áhítattal, szinte vallásos érzéssel tud elmerülni a természet szemléletébe, tán kis fiú korában exhibiciós dolgok szemléletében talált örömet. Szublimációnak nevezem azt az érzelem-transzpoziciót, amikor a kiszorított elem helyébe esztétikai, vagy intellektuális élmények jönnek és nyernek erősítést oly érzelemforrásokból, amelyek eredetileg preszexuális jellegűek voltak.

A primitiv természetszemlélet és a mai között tehát lélektanilag az a különbség, hogy eredetileg a természet mint tenyésztő principium teljesen manifest módon jelent meg az emberek előtt. Később a természet mindjobban sematizálódott és a tudomány által feldolgozott fogalmak tárgyává lett. Ugyanaz a folyamat, amely az egyéni lélekben is végbemegy a gyermekkorból való kimenetel után. A természet tudományos fogalma azonban nem lett sohasem annyira úrrá az emberi lélekben, hogy — bár elváltozott alakban — ne maradt volna meg valami a régi naturából. Azonban a voltaképi jelentés latenssé lett és a mi helyébe lépett, mint szimbolum, mint reprezentáns, az már nem a régi natura naturáns, hanem az impresszió-natura. Ez utóbbi erős transzpoziciós érzések alapjává lett azért, mert az eredeti affektus felszabadult abból a kapcsolatból, amelyhez tartozott. Ez az affektus pedig úgy járt, mint a magas hegyről legördülő lavina szokott — megnőtt az útjában. Amily mértékben ugyanis a szociális morál elvei erősödtek, oly mértékben húzódtak vissza a lélek hátterébe a natura naturans-, a nemző természetről al-

Művészet 1912 - 16. l.

A VÁROSLIGETBŐL
NOVÁK SÁNDOR RAJZA

meghódított társadalom kész lesz minden áldozatra a művészet felvirágzása érdekében. Íme ma már van, ki jó cselédjét jutalmul a Műcsarnokba küldi.

A mi a rajzoktatás módszerét illeti, nézetem szerint minden oktatásra nézve általában a főelv: az öntevékenység fejlesztése. Absztrakt dolgokban, vagy a dolgok absztrakt részében: a — fantázia élesztésével és a tudásvágy szításával — ingerlés az öngondolkozásra, mely aztán nem áll meg bizonyos ponton, hanem mind tovább meg tovább szárnyal, kutat; ott pedig, a hol technikai ügyességről van szó: az ellenállás legyőzésére, a tökéletesedésre való buzdítás, mi az önmagával való versenyzést idézi elő, melynek szintén nincs határa. Szeretet, bátorítás, buzdítás — ez legyen a jelszó!

Hogy művészetre tanítani nem lehet, az annyira magától értődő dolog, hogy kár egy szót is vesztegetni a bizonyítására. De buzdítani, bátorítani, a karaktert — változatlan irányában — fejleszteni, kiélesíteni, a túlcsapó fantázia kinövéseit idejekorán lenyesni — ezt a mester jobban teheti, mint akár az illető maga, akár más. Sohase féltsük azt, a kinek lelke művészi anyagból van gyúrva, attól, hogy a mesterére fog esküdni.

Hogy a szemlélettel összekötött magyarázó, biráló előadások, akár képtárakban, akár egyebütt, végtelenül hatványoznák minden irányban az eredményt, az is annyira szembeötlő, hogy szintén kár rápazarolni a szót.

*

Két dolgot akarok azonban még megemlíteni, olyant, mely nekem — az én szempontomból — nagyon fontosnak látszik.

Az első a művészeknek a társaságba való elegyedése. Hosszasabban nem foglalkozom ezzel a kérdéssel, mert bőven volt már róla szó a „Műcsarnok" hasábjain a Rexa Dezső és A. B. közt folyt eszmeváltás során. Csak arra akarok utalni, hogy az újkor összes haladását az eszméknek a sajtó és a modern közlekedési eszközökkel megkönnyített személyes érintkezés útján való terjedésének és a társasulás eszméje érvényesülésének köszönhetjük. Nem természetes folytatása volna-e a fejlődésnek, ha művészeink a szabad, szervezetlen társadalom különböző rétegeiben is elfoglalnák helyeiket, teljesítve azt a missiót, a mely eredményében hasonlítana ahhoz a kettős munkához, mit a talaj mélyébe a finom gyökérszálakig szivárgó égi csapadék végez, mikor oldva és táplálva gyümölcsözővé teszi a tengő növényzetet. Aztán meg sok előítélet, sok balfelfogás, sok ferde nézet uralkodik még a művészet dolgaiban. És pedig nemcsak a közönség, hanem a művészek körében is. Hiába: más az élőszó — az egyén, a maga egészében — és más a holt betű: az egyénnek hangtalan szava, lényének egyoldalú megnyilatkozása. Amott: szó és felelet, állítás és észrevétel vagy cáfolat, félreértés és helyreigazítás nyomban követik egymást, és az eredmény: ha nem egyetértés — megegyezés, vagy legalább a kérdés tisztázása; a legrosszabb esetben: az összeférhetlenség határozott konstatálása, a mi még mindig jobb, mint ha valami tisztázatlanul függőben marad és mindegyik fél nézete szerint megcáfolhatatlan.

A sajtó nem pótolja a személyes érintkezés hiányát. Minden cikk mögött csak egy ember rejlik. Nincs diskusszió és ha volna is, a nyilvánosság egyáltalán nem garanciája az őszinteségnek. Azonfölül a lapok közleményei néha különféle tekintetek szűrőjén átment dolgok. Aztán igaz, a mi igaz: az ember, még a legkiválóbb speciálista is, néha olyan helyről hall a szeget fején találó megjegyzéseket, a honnét legkevésbbé várná. A naiv együgyűség néha bámulatos intuiciót árul el. Hiszen a „művészi"-nek is az intuició a fogantatása!

Bizonyos az — és ez a konkluzióm — hogy a közvetetlen egymásrahatás művész és közönség közt, csak kedvező lehet minden tekintetben a kölcsönös művelődésre és főleg a műízlés fejlesztésére.

A másik dolog, a mit megemlíteni akarok, összefüggésben áll bizonyos tekintetben azzal a kérdéssel, a melyet fennebb bővebben fejtegettem. Azt tartom, hogy a mint a művészek maguk vannak hivatva első sorban az ige hirdetésére, saját lelkesedésüknek másokba való szuggerálására és e tekintetben egy kis fáradságtól sem szabad visszariadniok: épp így ő nekik kell készeknek lenniök első sorban az áldozatra is.

NOVÁK Tamás

Papp Gábor: „Jelenlegi időm vagyok..."
Novák Tamás kiállítása a Mini Galériában. = Holmi. II. évf. 5. sz. 1991 25. p. ill.

Miskolc, Mini Galéria, 1991

uses three levels of classification. The first of these is a broad primary division with 41 established terms which are not capable of expansion. The secondary division lists the specific details within the image such as the names of people and places. A tertiary level expands the secondary further and is generic in quality. All terms are alphabetically arranged. A maximum limit of 18 terms per image has been imposed. This allows a possible six terms in each of the levels. The secondary and tertiary levels can be expanded as the need arises. Approximately 500,000 images have so far been catalogued. Unlike other systems this one was specifically developed with computerization of the information in mind. Despite the success of this system, the projects are contemplating a change to Iconclass.

Library of Congress Subject Headings

A system has been developed in the Prints and Photographic Division of the Library of Congress based on and developed from the Library of Congress Subject Headings. This is a system of

Novák Valéria MDK

Párna

Műcsarnok 1960. Képző- és Iparművészeti Lektorátus kiállítása.

Novák és Wutschek

A Dombovári Takarékpénztár kaszinó-házának terveire hirdetett pályázaton kivitelre elfogadták Novák és Wutschek pályaművét, megdicsérték Vida Arthur és Bernard Győző egy-egy művét.

Művészet 1904. 130. l.

K.

Novák és Wuschek

ép. Budapest

Ind.

M. Pályázatok

1904/5. 5 sz. 9-11 l.

K.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tesénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

Novák Zsuzsanna, Építész. 3.) Folytatás: (2 szg.)

a Kaposvári Csiky Gergely Színház rekonstrukciója. Építész: Novák Zsuzsanna, Cruppon Éva.

1. a Elújított kaposvári Csiky Gergely Színház.

1

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 38-old.

Novák Zsuzsanna, Építész 2.) Folytatás:

A kaposvári Csiky Gergely Színház rekonstrukciója. Építész: Novák Zsuzsanna, Szuppon Éva.

3. Külső kép a felújítás előtt

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 36-old.

Novákné Juhász Márta

Középmagas lakóház és óvoda, Szentes, Marx tér

Építész: Novákné Juhász Márta (Csongrád megyei Tervező Vállalat)

Magyar Építőművészet 1977/5

Belsőépítész: Szekeres Mihály
Szerkezet-tervező: Nagy Gáspár
Épületgépész: Selmeczky Ernő
Elektromos berendezés: Balázs László
Kertész: Dobos Sára
Közmű: Dr. Nyúl Jánosné
Fényképek: Vági László
Tervezés ideje: 1969 (lakóház)
1971 (óvoda)
Kivitelezés: 1972—1975
Kivitelező: Dél-Magyarországi Építő Vállalat
Építésvezető: Pusztai József
Művezető: Orosz Bálint
Műszaki ellenőr: Sándor István
Lebonyolító: Csongrád megyei Beruházási Vállalat

Kivitelezési költség (bruttó)
50 lakás, kazánházzal: 22 029 m/Ft
100 fős óvoda: 4 831 m/Ft
Összesen: 26 860 m/Ft

Az épület földszinti beépített alapterülete: 947 m²
Az épület összes beépített alapterülete: 5 132 m²
Beépített kubatúra: 15 760 lm³

1. Helyszínrajz, M=1 : 2000
2. Déli homlokzat
3. Keleti homlokzat az óvodaudvarból
4. Keleti nézet

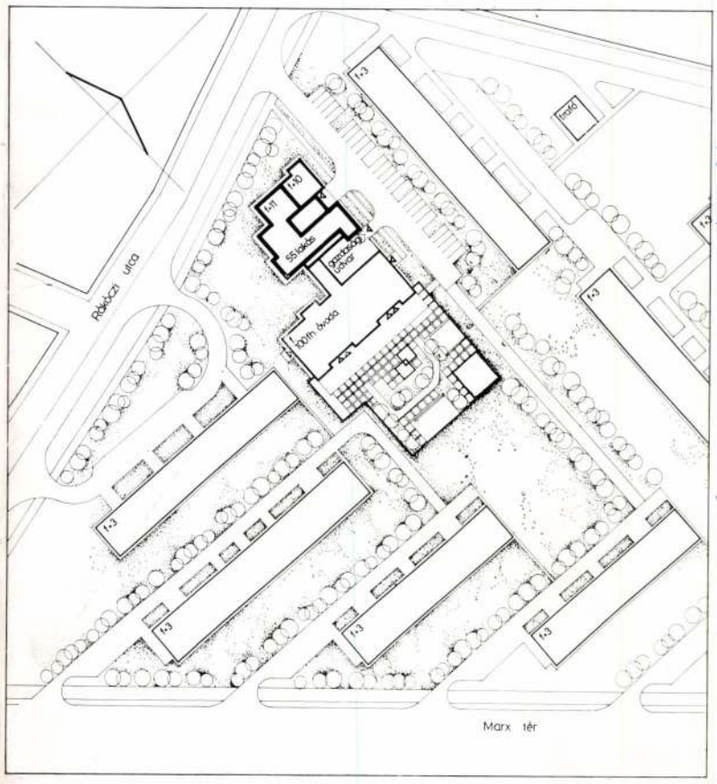

1

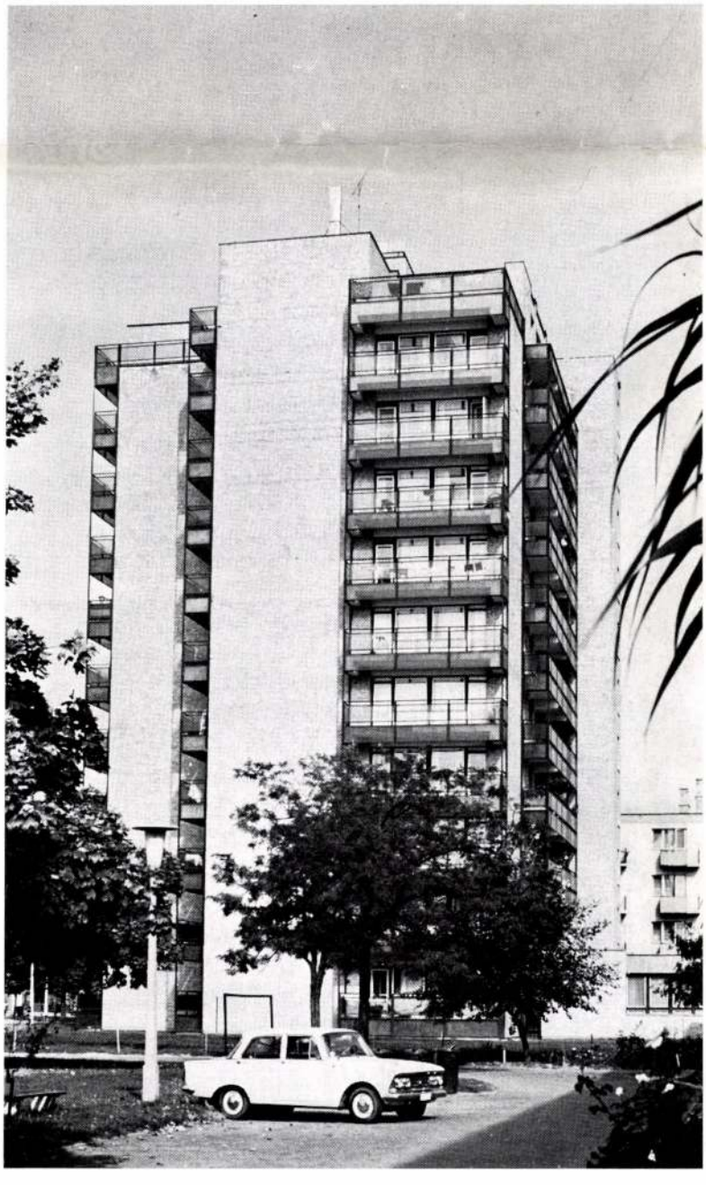

2

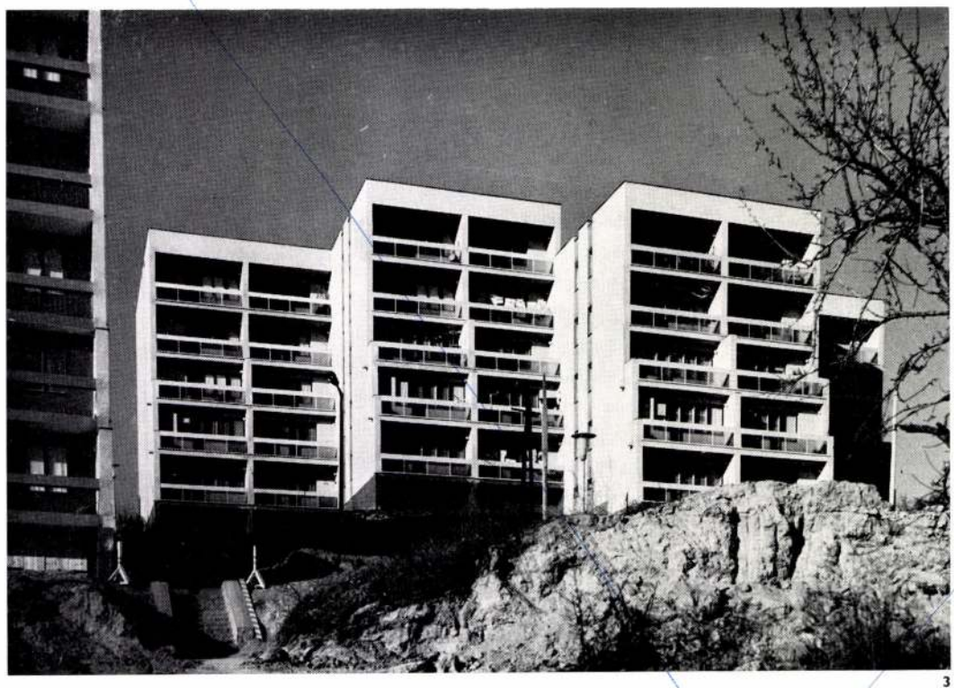

3

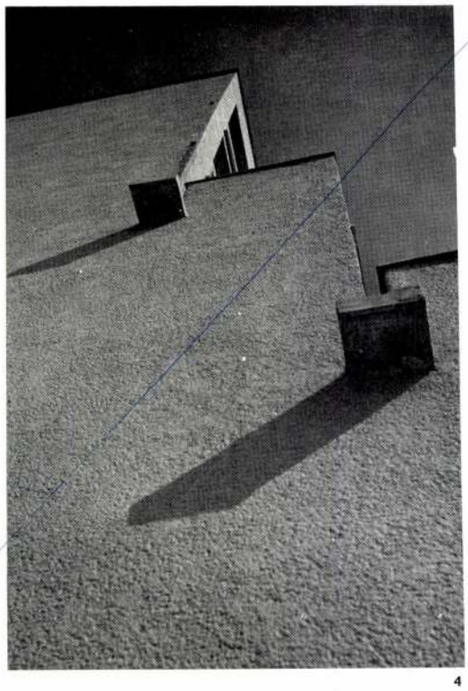

4

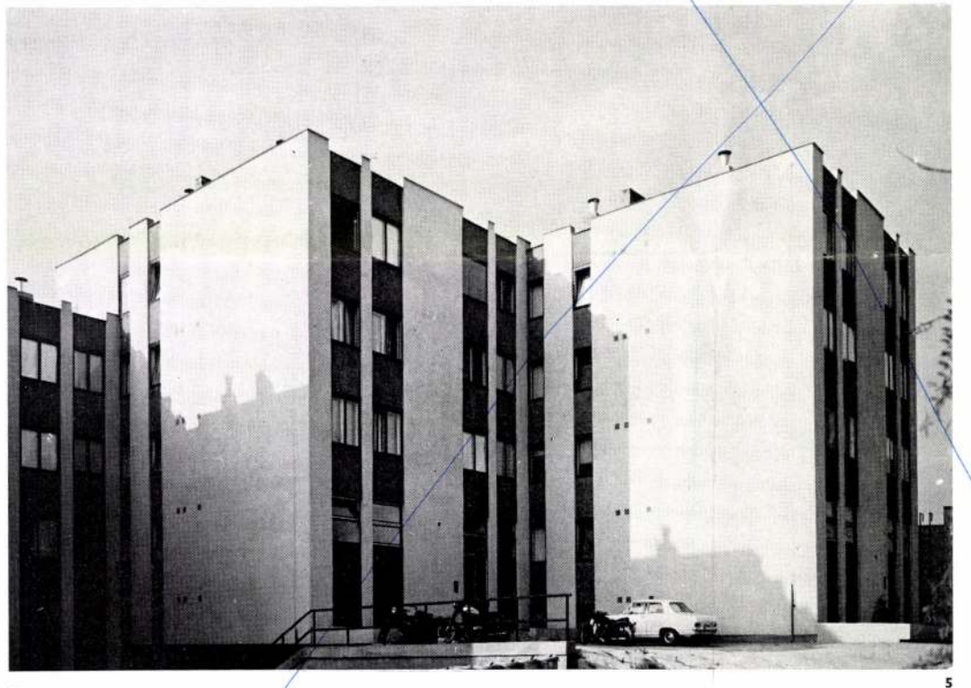

5

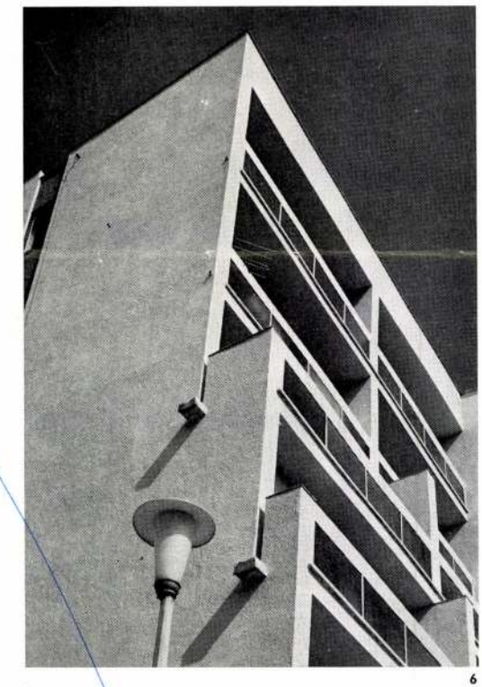

6

7

8

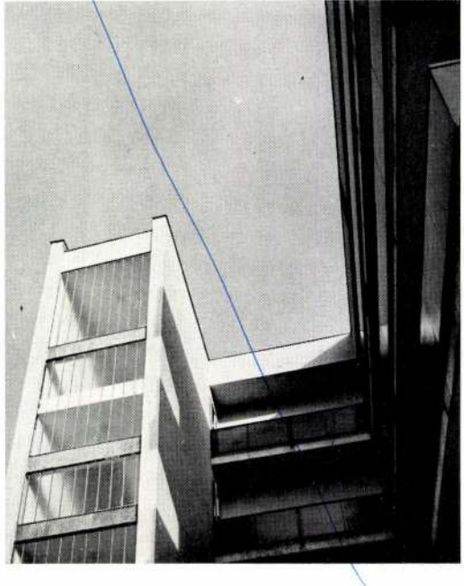

zésénél nagy tervezői „sikernek" könyvelhetjük el, hogy a melegítő konyha mellett étkező helyiséget alakíthattunk ki. Ez a kis funkcionális többlet az óvoda üzemeltetésénél igen nagy előnyöket jelent, ami a dadák, óvónők munkáját jelentősen megkönnyíti. Az óvoda belsőépítészeti kiképzése jól sikerült, 2—2 foglalkoztatóhoz bordásfalsort tudtunk kialakítani, formai megfogalmazása és színvilága kulturált és praktikus.

A városrendezési és funkcionális kötöttségek mellett az UNIVÁZ szerkezet alkalmazása jelentősen befolyásolta a tervezést. Az épület síkalapozással — vasbeton gerenda és sávalap — készült. Felmenő teherhordó szerkezet és födém: UNIVÁZ üzemi előregyártott és kiegészítő monolit szerkezet.

Kitöltő homlokzati mellvéd falazott kézi falazással B-30-as blokktégla, mezőtúri téglaburkolattal.

A lakóház földszintjének keleti oldalán került kialakításra a központi gáz-kazánház.

Az épület tervezése a szokványosabb munkák között szép feladat volt, megvalósításával az 1975. évi „Vállalati Nívódíj" megosztott első helyezettje lett.

Nné J. M.

1. Földszinti alaprajz (lakóház), M=1 : 500
   1. Szoba
   2. Fél szoba
   3. Konyha
   4. Kamra
   5. Fürdőszoba
   6. W. C.
   7. Előszoba
   8. Előtér
   9. Loggia
   10. Gadrób
   11. Közlekedő
   12. Kukatároló
   13. Szemétledobó
   14. Felvonó
   15. Elektromos kapcsoló
   16. Fütő
   17. Gázfogadó

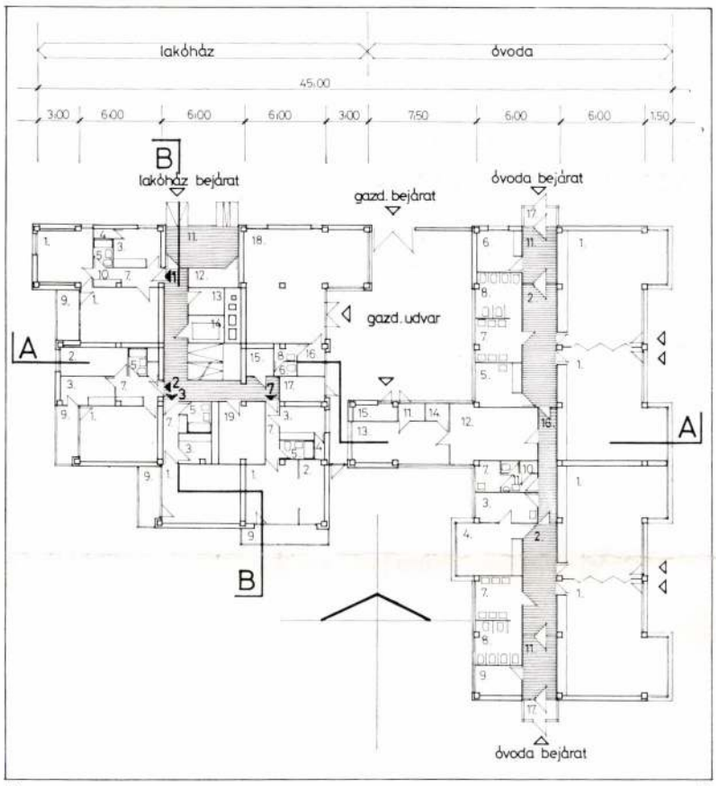

3 1

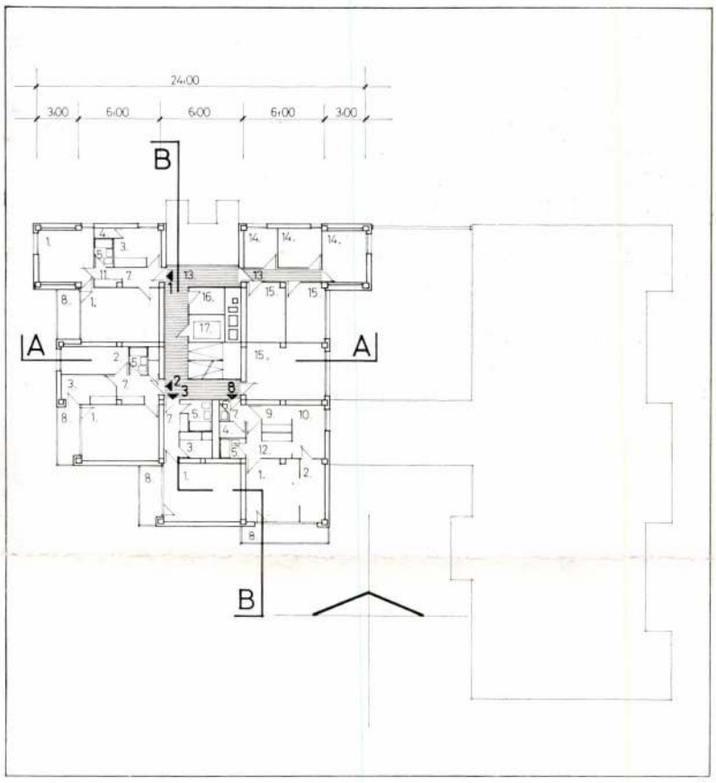

4 2

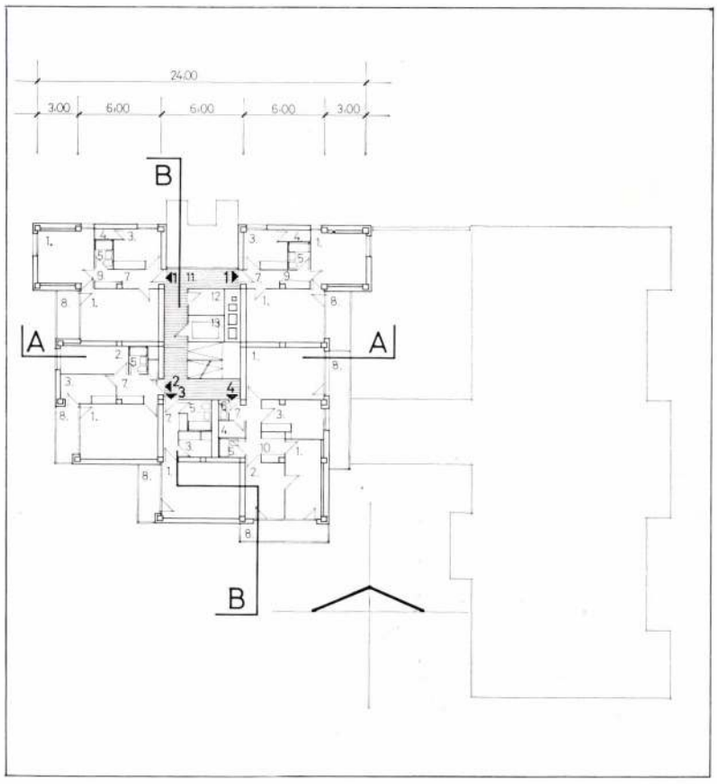

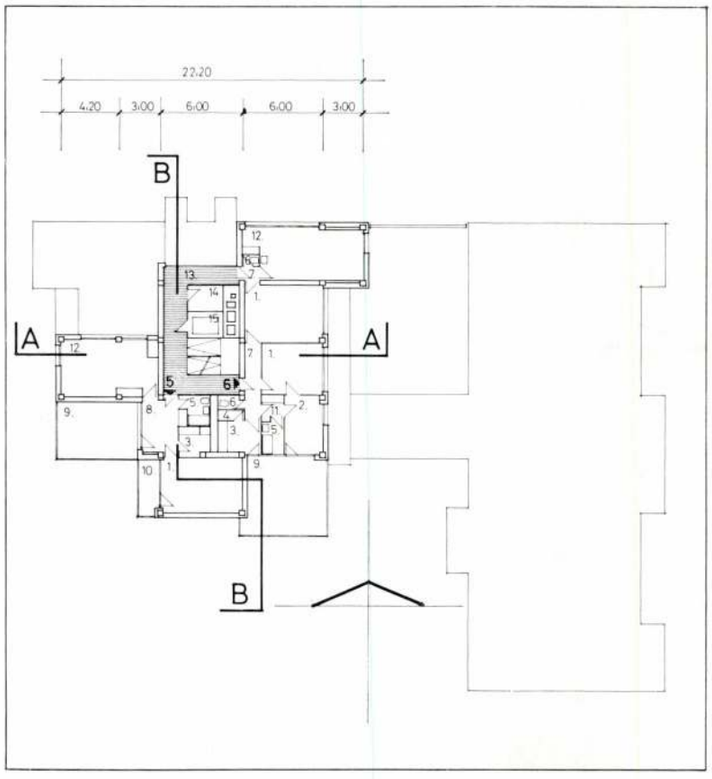

Szentes városközpont rekonstrukciójának szerves része a Marx tér. A régi piacteret az 1950-es évek végén, illetve a 60-as évek elején az akkori városrendezési elképzeléseknek megfelelően típus lakóépületekkel építették be. A kissé sematikus beépítést próbálja fűszerezni tömegképzésével, anyagkezelésével — kontrasztot teremtve — az ismertetett épület.

A tömegképzés azonban nem öncélú, mivel a terület városszerkezeti szerepe determinálja az épület magasságát. A morfológiai felépítés egyik elemévé vált az 1969-ben tervezett középmagas lakóház. A Marx tér, a városközpont és a csatlakozó „Felsőpárt" városrész, valamint a tervezett — főtér-vasútállomás — főgyalogút csuklópontjában helyezkedik el, ezért indokolt az „alföldi lépték" figyelembevételével vertikális hangsúllyal jelölni.

A szabadon álló középmagas épülethez a 100 fős óvoda földszintes tömbje úgy kapcsolódik, hogy a kazánház és az óvoda gazdasági bejárata kis belső zárt gazdasági udvarra szerveződik. Az óvoda foglalkoztatói így a legkellemesebb tájolásúak.

A szabad formálási lehetőségből adódóan változatos alaprajzi kialakítású és nagyságrendű lakások tervezésére adódott — ritka — alkalom.

Lakások száma és alapterülete

2 férőhelyes	10 db	41,52 m²
3 férőhelyes	2 db	45,90 m²
4 férőhelyes	10 db	53,48 m²
4 férőhelyes	10 db	60,23 m²
4 férőhelyes	8 db	61,76 m²
6 férőhelyes	8 db	81,72 m²
műteremlakás	2 db	
	50 db	

Átlag lakásalapterület: 57,4 m²

A lakóház lépcsőházzal, 6 férőhelyes személyfelvonóval, szemétledobóval került kialakításra.

A lakások szintenként az 1 db garzon lakás kivételével külső konyhával és gáztűzhellyel ellátottak.

A 100 férőhelyes óvoda terve-

4

Novák Zsuzsanna, építész 1. | Folytatás.
A Kaposvári Csiky Gergely Színház rekonstrukciója.

Építész: Novák Zsuzsanna, Czuppon Éva
| Kombel |.

1. Földszinti alaprajz | repr. |
2. Első emeleti alaprajz | repr. |
4. A nézőtér a felújítás előtt. | repr. |
5. A második emelet alaprajz | repr. |
6. Hosszmetszet | repr. |
8. Előcsarnok. | repr. |

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 36-39. old.

NOVÁKNÉ Juhász Márta építész

J.M./NOVÁKNÉ JUhász Márta/: Ravatalozó,Szentes,Belvárosi Temető. Építész: Novákné Juhász Márta. = Magyar Építőművészet, 83,1992, 1.. 42.ill.

abc

abc

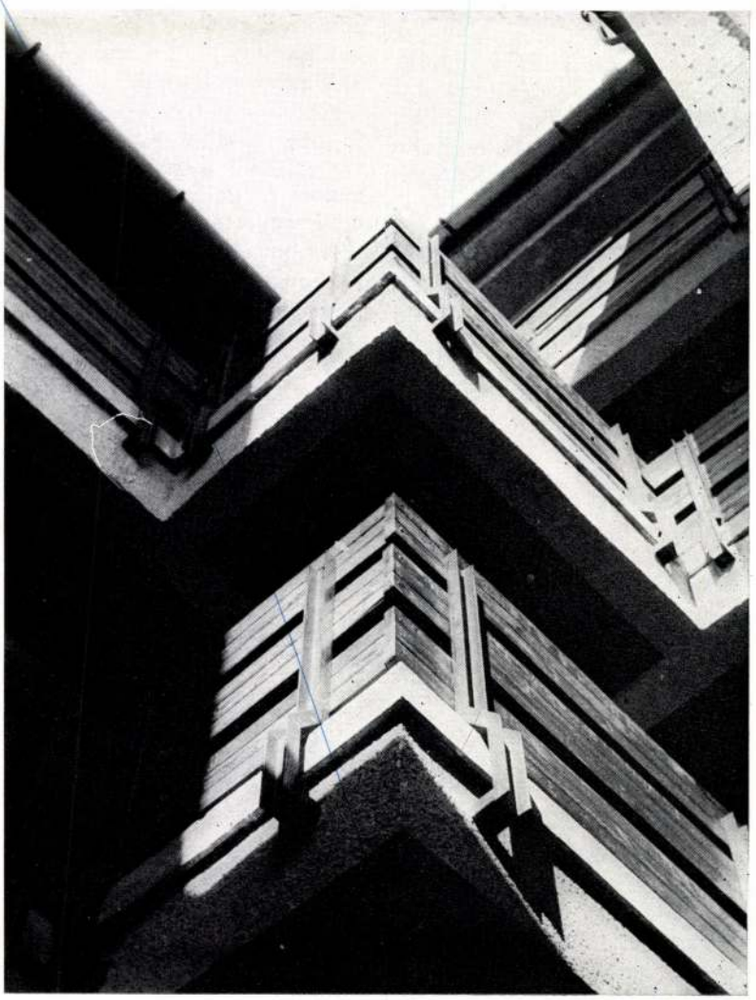

Kossuth téri lakóház és üzletek, Csongrád

Építész: Novákné Juhász Márta (CSOMITERV)

Statikus: Nagy Gáspár
Gépész tervező: Kecskeméti Sándor
Elektromos tervező: Sebők Ferenc
Közmű: Almásy András
Kivitelező: CSOMIÉP
Építésvezető: Horváth István
Beruházó: ÉFLI
Tervezés éve: 1975
Kivitelezés: 1976—78

Csongrád város főutcájának rekonstrukciója 15 év óta folyamatosan tart. Ennek az elhúzódó építési folyamatnak az előnyei és eredményei mérhetőek a megvalósult épületeken.

A város főutcája, térkapcsolataival, a Tanácsház előtti tér formája, a sok zöldfelület, az értékes faállomány karakteres városközpontot ad, melynek megtartása mai építészeti eszközökkel fontos feladat.

A Kossuth téren a földszint+IV szintes épület, mint sarok a fő utca záró eleme is. A telepítésnél, tömegformálásnál, homlokzatképzésnél az említett tényezők determináló erejűek. Az épület gyalogos és közúti kapcsolatai megoldottak.

Az épület földszintjére üzletek kerültek: tejivó, baromfi, zöldség-gyümölcs, vetőmag.

Az üzletek raktárainak feltöltése az udvar felől történik. Az egy lépcsőházra felfűzött függőfolyosós rendszerű lakóházban 32 db lakás került elhelyezésre, átlag 53,5 m² lakás-alapterülettel. Szerkezeti rendszeréből adódó lehetőségként változó méretű lakások tervezésére volt módunk, a 6 férőhelyes 73,8 m² alapterületű és 2 férőhelyes 35,1 m² alapterületű lakások, valamint az ezek közé eső nagyságrendek variációja készült.

A kivitelező vállalat öntött technológiára való átállásának első lépéseként készült az épület, mint „öszvér" szerkezet, középblokk haránt szerkezeti falakkal és öntött födémmel.

A lakások gázparapet fűtéssel, az üzletek külön bérleményként hidrotherm fűtési rendszerrel készültek.

A városképi jelentőségű épület homlokzati felületének nagy részét a Zsolnay gyár natúr mázatlan pirogránit termékével burkoltuk. A homlokzati bütü felületburkolati tervét a gyár iparművésze Fürtös György készítette.

A loggia mellvédeken az edzett üveg kissé „kékebb" lett, mint szerettük volna, de nem volt lehetséges sem színt választani, sem az eredményt korrigálni.

A tervező kollektíva a csongrádi fő utca további rekonstrukciós tervezésénél ezen épület tervezési és kivitelezési tapasztalatait eredményesen tudta hasznosítani.

Az épület az 1978-as év vállalati NÍVÓ-díját és emlékplakettjét nyerte el.

N. J. M.

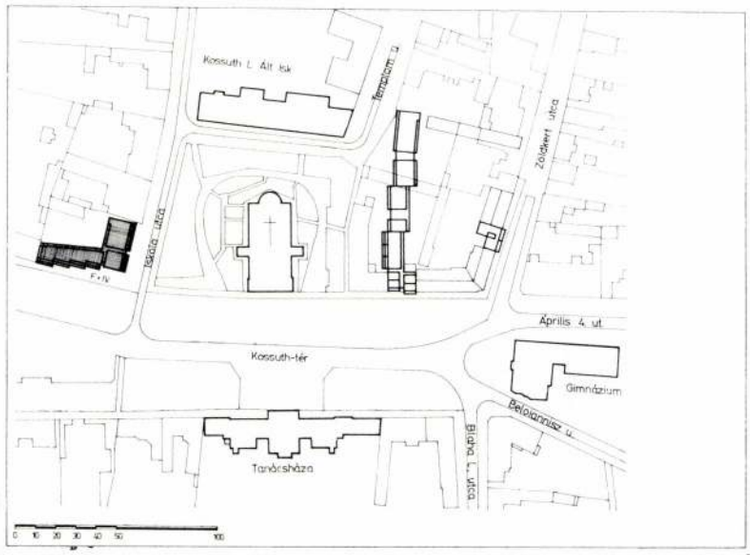

1

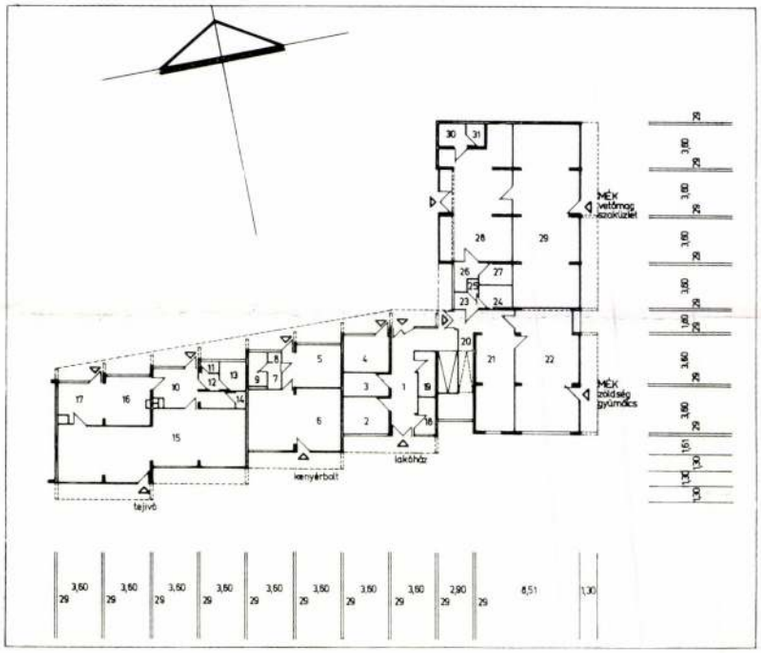

2

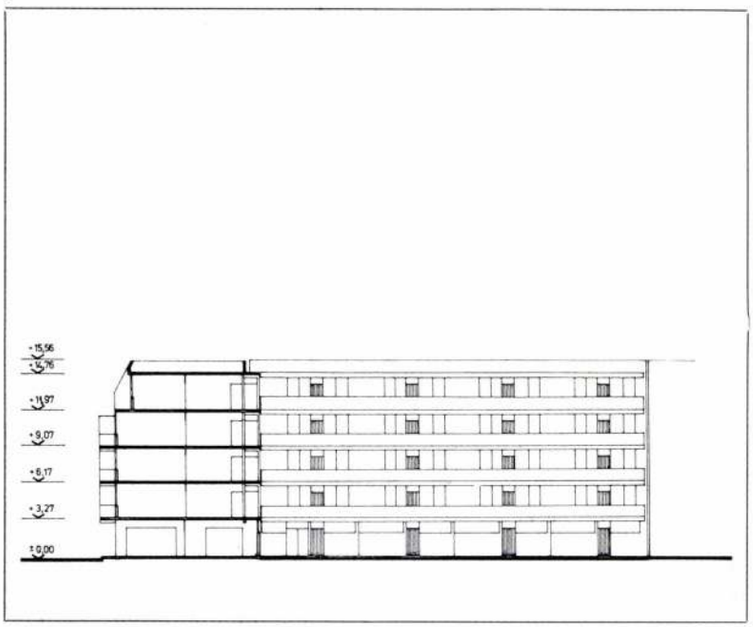

5

Novákné Juhász Márta
a CSOMITERV tervezője

- A ház, amely előtt beszélgetünk, megépitésének idején, 1972-ben teljesen ujszerünek számitott. Tervezője, Novákné Juhász Márta, a Csomiterv tervezője. Mi van a házban?

- A házban a földszintjén és részben az emeletén, az első emeletén, üzletek, kereskedelmi egységek, a további hat szinten pedig 8o darab lakás került elhelyezésre.

- Miért volt szükség Szentes belvárosában, városközpontjában egy ilyen házat épiteni?

- A viszonylag nagyméretü épület tömeget ugy próbáltuk osztani, hogy tulajdonképpen ne robbantsa a jelenlegi Fő térnek a hangulatát, és ezt végül is a szakmai vélemények alapján ugy érezzük, hogy sikerült is.

- Ha jól tudom, Hódmezővásárhelyen is uj városközpontot alakitanak ki. Ott egyáltalán nem ezt a megoldást alkalmazták.

- Egy iparositott épitéstechnológia erőltetett városközpontba való elhelyezése, hát hozta ezt a szerencsétlen eredményt, ami tulajdonképpen Vásárhelyen, a Fő utcára néző 11 szintes sávház adott.

- Az előbb azt mondta, hogy az elsősorban a tervezőtől függ, hát tudtommal azt a városközpontot is az Önök irodájában tervezték.

- Igen, de vannak olyan kényszeritő körülmények, és itt elsősorban az iparositott épitéstechnológiára kell gondolni, amikor a szük kivitelezői kapacitás és a nagyméretü beruházási igényre hivatkozva, tulajdonképpen rákényszeritik ezeket a kisvárosokat, hogy a házgyári panelos épitési módot a városközpontba behozzák, ez nem a legszerencsésebb megoldás.

- Tessék mondani! Milyen házban lakik?

- Én egy régi parasztházban lakom,

1979. I. 9. Televízió 17.00 (Vgné).
Hogyan építkezzünk?

- És annak milyen a szine?

- Az be van pucolva, sárga és rozsdavörös.

- És ez a szürke, ez tetszik?

- Hát ez a szürke, ez egy uj szin, több, mint valószinü, ez van most felkapva.

- És csak azért tetszik, mert ez van most felkapva?

- Hát nem azért tetszik, de ezt biztosan olcsóbban előállitják.

- Beköltözne ebbe a házba?

- Nem én!

- Volt már egyáltalán ilyen házban?

- Voltam bent a házban, de nem tetszik. Nem tud az ember elmenni tiz lépést sem, mert felbotlik az ember az ajtóba, meg a másikba.

- Tervezik másfajta panelek gyártását is, vagy csak a régieket gyártják tovább?

- Hát most folyamatban van a Szegedi Házgyár rekonstrukciója, hisz hét éve épült ez a házgyár, most már aktuális a rekonstrukciója, tervezése, most van folyamatban. Egyrészt a házgyárat bőviteni kivánjuk, a jelenlegi 2loo-es házgyári kapacitást 35oo -ra, lakásra. Másrészt pedig még korszerübb, még variálhatóbb lakásokat szeretnénk kibocsájtani, és több célu épületek felhasználására is hasznositani a házgyári termméket. Sokkal nagyobb fesztávokat szeretnénk gyártani a jelenlegi fesztávnál, és ez lehetővé teszi a belső térelhatároló válaszfalakon variálhassanak a lakók igényeinek megfelelően.

- A lakás, ahol beszélgetünk, házgyári panelekből épült, de nem lakótelepen. Ez egy családi ház. Kisérletképpen épitette a DÉLÉP vállalat, amelynek vezérigazgatója Sipos Mihály.

- Három hónap alatt meg lehet épiteni ezeket a családi házakat.

- A felépitését vállalta volna a DÉLÉP?

- A felépitését csak abban az esetben vállaltuk volna, hogy ha legalább 5o-loo közötti lakás megrendelésünk van egy

Novákné Surányi Mária, grafikusművész.

A dömsödi új közművelődési otthon. előcsarnokában rendezett kiállításon szerepeltek a napokban tragikus hirtelenséggel meghalt művész művei.

(környei): Felavatták a dömsödi közművelődési otthont.
Magyar Nemzet, 1946. nov. 25.

Aba Novák

lásd Aba –

A Vigadó Galéria
meghívja Önt

GÉMES PÉTER
és
NOVÁKY ÁKOS

kiállításának megnyitására
1989. november 16-án,
csütörtök délután 5 órára

Megnyitja

KÁROLYI ZSIGMOND

közreműködik
Székely Kinga és Belej Ferenc
Vigadó Galéria Budapest

A kiállítás megtekinthető:
1989. december 10-ig

VIGADÓ GALÉRIA

NOVÁKY ÁKOS

Novaki Ákos
grafikus

M.D.K.

„Zöld Henrik"

Élet és Irodalom, 1968. szept. 7 - 7 kép.

Nováki Ákos: Zöld Henrik

Novaki Akos

hogy
lágot csak
lélje. Talán vulg
tartalom és a forma k
értelmezem, hogy mi
gondolkodási probléma
meg a formát. Vagyis
gondolat csakis az annak megfelelő formában jelenhetik meg a maximális hatásfokon.

— Ezek szerint most már nincsenek példaképei?

— Dehogynem. Viski Balás László és *Karinthy*. Karinthy minden írását elolvastam és ez az ismeretanyag határozza meg gondolkodásom struktúráját, tehát a festészetemét is. Elsősorban a *Találkozás egy fiatalemberrel* és a *Cirkusz*.

— Újabb képeinek a jazz a témája.

— A *modern* szó szerint olyasfélét jelent, hogy divatos. Igenis olyant akarok csinálni, ami *divatos* — *Vermeer* is divatos volt a maga idejében! —, keresem az általánosat, azt keresem, ami jellemző a korra. A huszadik század egyik jellegzetessége az improvizatív jazz. Szemben a szeriális zenével, ahol minden kiszámított. A jazz szerintem *emberibb*. Mivel a festészetben nincs a hangsornak megfelelő színérték, a festés csak improvizáció lehet. Azt akarom festeni tehát, ami van, ami a korban van, és ami emberi.

Gyémánt László újabb képeinek valóban a jazz a témája. Sajátságos összefoglalásra törekszik, melynek csak egyik tényezője a montázs. Szívesen él a trompe-d'oeil évezredes bravúrjátékával, vagyis a jellemzés érdekében szemünket megtévesztve imitálja például a fényképei (Ella Fitzgerald,

szenvedélyem
keim közül már többen
Főiskolára.

Frank János

Irta: Gyár
Operatő

RENDEZT

Elsietett

Magyar film

Főszereplők:
Tolnay Klári,
Tordai Teri,
Halász Judit

BEMUTATÓ: SZE

Nováki E.

MDK

MÁV mérnök

A II. Világháború alatt lerombolt hidak ujjáépitésén dolgozott.

78.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1980.

NOVÁKY György karangáló

174.

Fol. Hist. 19. 143.

a költségveté elkészitéseér
tenne
Ezen összegből levonatnék m
nyert épitő anyag átvételéé
és igy Kozári József költsé
7. Feigler Sándor pozsonyi kőf
kifogásom nincsen és megjeg
oszlop és az ajtó kő bélet
Ez lesz
8. Ruimann Gyula pozsonyi laka
elfogadhatónak találom s pe
9. Krucher Károly pozsonyi asz
ajánlhatónak tartom
10. Tisztelettel alulirottnak u
és igy az összes költségek len

Költségek megtérítése
összesen

Megjegyzem, hogy az oszlopok é
ajtó sarokvasak valamint a zár
egyszerűen terveztem. További
tekintetese Bizottságnak

MDK

NOVÁKI JÓZSEF

Utalások a törökkori Egerre.

Gerő László: Eger. Budapest 1954. p. 29.

Képzőművészeti Alap kiadása.

N. Novaković

festő

1839 ben Párisban élt, 1840 Zágrában telepedett le s ott élt, s Zágráb környékéről vette megbízatásait.

Kukuljević Sakcinski Ivan. Slovnik umjetnikah jugoslavenskich. Zagrab ~~1860~~ 1858. 322. l.

Wurzbach. Biogr. Lex. 1869. XX K. 411. l.

Novákovots István, hangszerkészitő

A Pécsett müködött legjelentősebb kisiparosok adattára.
1879-ben szül.1911-ben szabadúlt.1913-ban önálló.a jonn
bak közé emelkedett. 167.old

B.Horváth Csilla: Mozaikok a pécsi ~~Ki~~ipar történeté
ből a 1930-as években 149.old

Jan.Pann.Múz.Evkönyve. XIX.1974. Pécs.

M.D.K.

Novakovics, fényképész

1840-ben Zágrábban a városról készitett fényképeket.
246.o.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei 243.o.

Folia Archaeologica. IX.köt. 1957.-Bibliotheca Kiadó
1957

Novákovics Béla

festő

l.

Jászbunyévk

1938-43. 320. l.

M.D.K.

Novakovics Péter, kir. főmérnök

elkészítette a Mármaros-szigeten építendő kultur-palota „renaissance stilben tartott" tervét, kb. 200.000 K. költségkerettel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

jan. 12. sz. 11. old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1968 AUG
KORTÁRS
Novák Ákos
1021

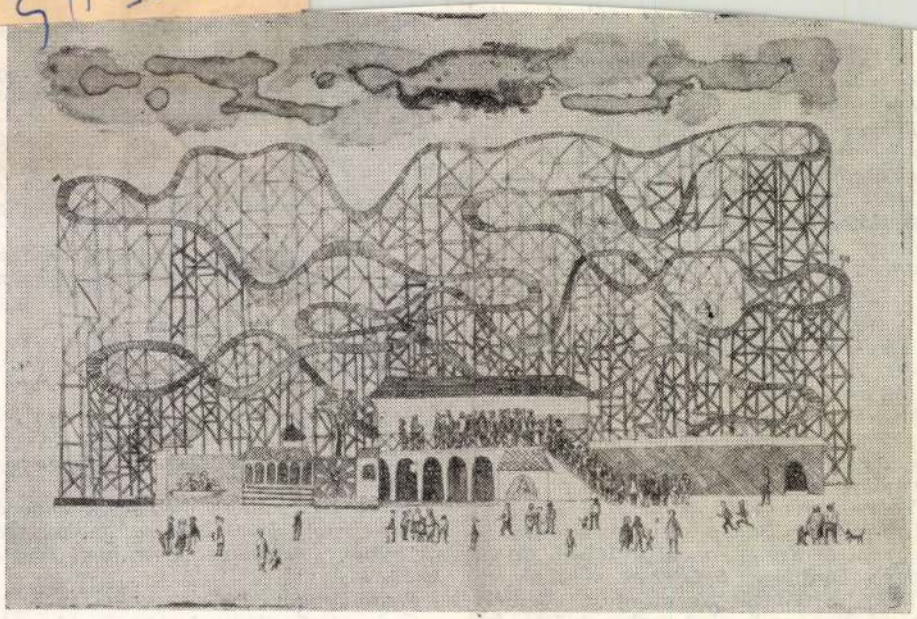

NOVÁKY ÁKOS metszete

...jövő napról és múltról szóló „témát".

— Megírom! Becsületszavamra megírom! — kiáltotta olyan mindenre esküszöm — elszántan, mint amikor hadirepülőgépen a Balti égbe emelkedett, hogy golyószóróval szaggassa azt a blokádgyűrűt, amely fojtogatta Lenin városát.

Nem kételkedtem abban, hogy Csukovszkij Nyikoláj betartja ígéretét, hogy egyszer az „önmagát utolérő" időben „utoléri önmagát."

5.

Évre-év, változás-változásra halmozódott.

Mi, annyi idő után végre visszajöttünk (jöhettünk) hazánkba.

„Nagyon hiányoznak — mondta, írta Csukovszkij. — Hiányoznak a séták, a beszélgetések..."

Talán ezért jött, és nem is egyszer, olyan szívesen Budapestre. Utoljára (Martinovval és Szamojlovval a József Attila versek fordítása befejeztekor) Radnóti Miklós verseit ültette át orosz nyelvre, itt, „A Dunánál", ahol ezek a költők éltek.

Délelőtt —
Aztán mege
bement a
órácskára",
vagy erőfesz
rendszeres m
lözhet sem
ember, ha az
gyen, ha valamit valóban „létre akar hozni".

A felesége, Marina, ebédutáni rendcsinálással foglalkozott. Csöndben, hogy ne zavarja az alvót.

Eltelt az egy óra. Másfél.

Csukovszkij nem jelentkezett.

Marina benyitott hozzá.

Csukovszkij holtan feküdt.

A halállal való viaskodás egyetlen jele nélkül.

Csak az arca volt fehérebb a fehér párnánál.

„A szentek halnak meg ilyen nyugodtan" — írta nekünk Marina, amikor már rá tudta venni magát arra, hogy levelet küldjön.

Pedig Csukovszkij nem volt szent.

Ő nevetett volna a leghangosabban, ha valaki ezt állítja róla.

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Nováky Ákos

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

1970 MÁJ 9

tott. Mintegy kétszáz személyt letartóztattak.

NOVÁKY ÁKOS ÉS GÉMES PÉTER grafikai kiállítása a Műszaki Egyetem dr. Münnich Ferenc Kollégiumában, a XI. kerület Irinyi u. 9. szám alatt május 16-ig marad nyitva.

AZ ORSZÁGOS TAKARÉKPÉNZTÁRNÁL le-

A Vigadó Galéria
meghívja Önt

GÉMES PÉTER
és
NOVÁKY ÁKOS

kiállításának megnyitására
1989. november 16-án,
csütörtök délután 5 órára

Megnyitja

KÁROLYI ZSIGMOND

közreműködik
Székely Kinga és Belej Ferenc
Vigadó Galéria Budapest

A kiállítás megtekinthető:
1989. december 10-ig

VIGADÓ GALÉRIA

Nováky Ákos

Metnet, repr.

Kortáns, 1968. 8. n. 1312.

Ér Sándor

Nováky Ákos metszete

Kortárs, 1968/8. 1312. old.

Nováky Ákos metszete

Kortárs 197i/3 446. old.

Nováky Ákos

Gémes Péterrel közösen grafikai kiállítása nyílt a Münnich Ferenc kollégiumban.

Magyar Hírlap, 1970. V. 9. 8. l.

Novákky Ákos grafikus

Kiállítása nyílt a Műszaki Egyetem Dr. Münnich Ferenc kollégiumában.

Magyar Hírlap, 1970. V. 4. 9. l.

Nováky Bertalan

szegedi rajztanár

l. 50 éves tanári
jubileuma 1922.

Kiss Szeged

263. l.

MOBkvl. 3703

Vászon, méretei 47 : 34 cm. — Át. Kept. 37.

A' 37.

Nováky Bertalan, rajztanár MDK

Szegedi rajztanár, Nyilasy ~~és~~ Sándort és Károlyi Lajost tanította Szegeden 20 oldal.

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX.századi képzőművészetéhez. 179.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged.1957. Szegedi Nyomda Váll.1957.

Nováky Bertalan, rajztanár, festő. MBK

Szegeden tanitott. A szegedi Múzeumnak is restaurálgalott. 206 old. 87. 1957.

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX.sz-ázadi képzőmüvészetéhez. 179.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged, 1957. Szegedi Nyomda Véll. 1957.

D. Nováky

Terve a budai vár magyarházi kiem-
lokszalának átalakításához.
(Orsz. Lvt. B. T. 96. sz.) (repr.)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 214 kép.

35. l.

D. Nováky

tervei: Magy. Orsz. Levéltár. Tervtár: Kereskedelmi Minisztérium I. /Régi jelzet V. 3./ gyüjteményében lévő tervek. A budai királyi palota tervrajzai /nagyrészt a Hajózási Igazgatóság anyagából/. Budai tervek cimü boritékban.

„BT. 97. Veroeuelerte Facade der Ofner königlichen Schlosses. D. Nováky."

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

185. l.

V Építési é

D. Nováky

tervei: Magy. Orsz. Levéltár. Tervtár: Kereskedelmi Minisztérium I. /Régi jelzet V. 3./ gyüjteményében lévő tervek. A budai királyi palota tervrajzai /nagyrészt az Hajózási Igazgatóság anyagából/. Budai tervek cimü boritékban.

„BT.98. Verworfene Facade des Ofner königlichen Schlosses D. Nováky"

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

185. l.

Építési é

5.

D. Nováky

tervei: Magy. Orsz. Levéltár. Tervtár: Kereskedelmi Minisztérium I. /Régi jelzet V. 3./ gyüjteményében lévő tervek. A budai királyi palota tervrajzai /nagyrészt az Majózási Igazgatóság anyagából/. Budai tervek cimü borit kban.

„BT. 102. Homlokzati falrészletek és metszet Grundrisse. D. Nováky."

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

185. l.

Építéri és

D. Nováky

tervei: Magy. Orsz. Levéltár. Tervtár: Kereskedelmi Minisztérium I. /Régi jelzet V. 3./ gyüjteményében lévő tervek. A budai királyi palota tervrajzai /nagyrészt az Ajándozási Igazgatóság anyagából/. Budai tervek cimü borit kban.

„BT. 103. Nagycsarnok homlokzatrészlet és fal kompozíció. D. Nováky BT. 102. sz. tervén lévő lila-festés nincsen.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 212 kép

185-1.

Építési és

1.

D. Nováky

tervei: Magy. Orsz. Levéltár. Tervtár: Kereskedelmi Minisztérium I. /Régi jelzet V. 3./ gyüjteményében lévő tervek. A budai királyi palota tervrajzai /nagyrészt a Majózási Igazgatóság anyagából/. Budai tervek cimü borítékban:

„BT. 95. Königlicher Palast in Ofen als Mittelheil. D. Nováky." (Nagyudvari homlokrat

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

185.1.

Építési és

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 212 kép

D. Nováky

tervei: Magy. Orsz. Levéltár. Tervtár: Kereskedelmi Minisztérium I. /régi jelzet V. 3./ gyűjteményében lévő tervek. A budai királyi palota tervrajzai /nagyrészt az Építészeti Igazgatóság anyagából/. Budai tervek című borítékban:

„BT. 96. Verbesserte Facade der Königlichen Burg in Ofen D. Nováky."

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

185. l.

Építési él

D. Nováky,

J. v. Ságody hérített terveket előnös 1813-1840 között a budai palota külső átalakítónához. Nem került kivitelre.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 214 kép.

35:1

Nováky

Ságody, Hüppmann, Demkovich és Franz Kaufmann által a budai palota „D" épülete elemei homlokzatához kérnitett tervek nem esperter meg az 1950 után a helyzinen feltárt 3. emeleti attakkeret-megoldásokkal

Czagány István: A budavári palota ésx a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

120. l.

M.D.K.

NOVÁKY JÁNOS

kecskeméti építész közreműködése a dorozsmai templom tornyait 1822-ben.

Bálint Sándor, Szeged városa

Budapest, 1953. 78.o.

Novárý István

harangöntő MEK

1737 ben öntött egy harangot a szécsényi r.k. templom számára.

377.o.

Genthön:Nógrád. 1954.

M.D.M

Nováky István

harangöntő

1737 Szécsény

Patay P.: Nógrád megye harangjai. Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 sz. 168

M.D.K.

Nováry Stephanus

harangöntő

Szécsény r. 2. tyrlom 1737.

helyen. Nyilvánvaló, hogy nem célszerü egy nagyüzemi termelést az ország minden pontján egyedileg szétszórni, hanem tömegszerü épitéssel lenne gazdaságos.

- Mikorra várható, hogy a házgyári rekonstrukció eredményt hoz?

- Hát ez csak a VI.ötéves tervben, akkor fog aktualizálódni.

- A kivitelezési problémák közé tartozik elsősorban az organizációs kérdések, hogy azok a házak olyan katonás sorrendben álljanak, hogy a kivitelezőnek a leggazdaságosabb legyen a daruházsi probléma, a felvonulás és egyéb, elsősorban az ő szempontjukat és a gazdaságosságukatmeghatározó rész.

- Ezek szerint a kivitelező szinte egy kicsit diktátor szerepét játssza?

- Hát pillanatnyilag sajnos ebben a helyzetben vagyunk.

- A tervezők ugy érzik, hogy legérdekesebb, legjobb gondolataikat igen nehéz keresztül vinni. Gyakran a kivitelező, az épitő egyszerüen nemet mond rá. Igy van-e?

- Ez részben igy van, mert a meglévő országos normák, a müszaki-gazdasági normák, szigoru előirásokat tartalmaznak.

- Ezek a számok mit kötnek, mit mutatnak meg?

- Ezek a számok megkötik a lakásátlag területet, az egy lakásra eső költséget, egy épületre eső költséget, a férőhely számokat, gyakorlatilag minden fontos mutatót.

- És, hogyha aterv nem felel meg ezeknek, akkor mi a teendő? Egyszerüen nem lehet felépiteni?

- Ha egy-egy épület nem fér bele a müszaki-gazdasági normába, akkor nem lehet azt a házat megépiteni.

- Hallottam már olyan véleményt, hogy ezeken a lakótelepeken nem is lehet rendesen élni.

- Hát én nem tudom, hogy ki hogy vélekedik ezekről a lakásokról, én megmondom őszintén, hogy végtelenül kényelmesek, a hideg-meleg szolgáltatás, a központi fütés, szóval minden megvan, egy valami azért, az ember ugy érzi magát, mintha be lenne zárva, mert ha én kinézek az ablakon, akármilyen irányba nézek, csak szürke falakat látok.

- Honnan költözött a lakótelepre?

- Uj-Szegedről.

- És ott milyen házban lakott?

- Ott magánházban laktam, két szoba, összkomfortos lakásban, földszintes, utcai lakásban laktam. Akkor azt szanálták, és ittkaptunk lakást, mert ugye választás nem nagyon volt,

- Ha választhatott volna, akkor mást választ?

- Szóval őszinte legyek? Nem választottam volna, csak ezt, mert itt nekem minden kényelmem megvan.

- Itt laknak a lakótelepen?

- Igen, itt. A 413-as épületben.

- Mióta?

- 1976 óta.

- Vannak már tapasztalatai. Szeret-e itt lakni a lakótelepen?

- Szeretek. Nagyon szeretek.

- Hol lakott azelőtt?

- Azelőtt a Marx téren.

- Belvárosban?

- Igen.

- És jobb itt?

- Jobb, sokkal jobb!

- Tessék közelebb jönni!

- Csak lassan kicsi lesz a lakás, mert két szoba összkomfortban lakunk, és most jön a harmadik baba.

- Egy ugyanilyen lakás, illetve egy ugyanilyen alapterületü és beosztásu családi között kell választania, akkor melyiket választja?

- Ezt már feltették mások is, de én ennél maradnék.

- Az az igazság, hogy én már ittlakom második éve, de köz-

vetlen ismerőseim csak azok, akikkel egy folyőson lakom. Nem is törekszik senki arra, hogy megismerkedjen a másikkal, bezárkózik. Mindenki hazamegy, becsukja az ajtót, és akkor éli a saját életét.

- Ha vendég érkezik az Alföldre, büszkén mutatunk nekik egy-egy régi, épen maradt parasztházat. Bizony lakótelepeinken 10-15 év mulva nem tudom, mit fogunk tudni mutogatni, elég sivárak, szürkék, egyhanguak.

- Hát ez egy nagyon érdekes kérdés, mert hát persze a parasztházat sem azért épitették, hogy azt majd valamikor mutogassák. Igaz ugyan, hogy a lakótelepek fejlődésénél iserre ritkán gondolunk. De azért a két dolog nem is azonos. Azért egy kétségtelen van a kettő között. Bármennyire is csodáljuk ezeket a parasztházakat, valójában nagyon egyszerü és nagyon szerény eszközökkel valósitottuk meg őket, hiszen nem is állnak másutt rendelkezésre, de ehhez az épitési akarathoz azért mégegy plusz járul, nevezetesen az, hogy a primer igényeken tul, azért bizonyos jelképes,szinbólikus igényeket is kielégitsen, sőt magának atulajdonosnak az egyéniségét is valamilyen formában kivetitse. Még akkor is, ha maga a forma tulajdonképpen szteropitó.

- Tehát az emberekben ez az igény már akkor is meg volt.

- Akkor is meg volt, és szerencsére ma is meg van, csak ennek a másfeltételnek megfelelő megvalósitási módozatok azok, amelyeket még ki kell kisérleteznünk, és amelyeket szintén keresnünk kell, hiszen kész recepttel, hálistennek,hogy teljesen mindegy, senki sem tud szolgálni!

- - -

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Novoth György
Komárom Megyei Dolgozók
Lapja

1966 JUN 15
1021

Fába faragott álmok

A munka, az alkotás elszakíthatatlan az embertől. Elemezzük az alkotást — leírjuk az embert. Munkája nélkül viszont csonka marad az ember bemutatása. Ez az egymásbakulcsolódás bonyolítja az egyéniség, a cselekvések megértését.

Miért farag remekbeszabott sétapálcákat, szobrokat, tamburákat a nyugdíjas öreg halász Novoth György? Talán eladásra? Vagy puszta hobby ez az időtöltés? A tatabányaújvárosi lakás nagyon egyszerű berendezéséből és az öreg halásznak járó nyugdíj összegéből következtetve egy-egy remekbekészült fa-faragvány eladása sem lenne felesleges. Vevő azonban a fehér hollónál is ritkább. Ugyan ki kopogtatna be az öreg házaspárhoz vásárlási szándékkal? S Novoth György mégis nagy-nagy gyönyörűséggel farag. Simogató kézzel mutatja a halászputtonyos sudár lánykát. Az életadó víz mellett töltött esztendők öröme szépíti meg az arányos alakot.

A 72 éves öreg halász kárpitos szakmát tanult valamikor. A kenyér előteremtése hajós munkához sodorta évtizedekkel ezelőtt az akkor erős, életvidám ifjút. S a teherhajók Regensburgtól a Fekete-tengerig vitték, hozták munkásaikat. A munkanélküliség hullámain kisüzembe, füstös gyárba vetődve ráncosodott, kopott a kárpitos-hajós. A felszabadulás után ismét a víz mellett lelt otthonra, munkára a Tatai Halgazdaságban a hányatott életű ember. S ez a sok emlék szeppé ötvöződve ragyog át a halászputtonyos leányka fából faragott alakján.

A megváltozott élet új erőket szított fel a javakorán túljutott férfiben. Élete hatodik évtizedében iskolára ment, biológiát tanult és jól hasznosíthatta ismereteit. Ezt tanúsítják a Kiváló dolgozó oklevelek, a társadalmi munkáért kapott elismerések.

Nem kell mondania, mert faragványai hívebben tolmácsolják, hogy többet, mélyebbet is tanult az élet útjait évtizedekig taposó vándor. Egy munkásalak alkotja a pálca alsó végét. Vállaira cilinderes, frakkos tőkés figura terpeszkedik, és felnyújtott hosszú karjaival másik munkás lábát testét fonja át. Az egykori dunai hajós, majd a füstös fővárosi üzemek robotosa fába faragva fejezi ki fiatalkorának fojtogató valóságát: így láncolta le testüket, gondolkodásukat az üzemek, a bankok mindenható ura — a tőke.

Egy másik faragvány a gyarmati népek felszabadulását példázza. A most készülő állólámpák, dísztárgyak alakjai szelídebb vonalakká, optimizmussal gyönyörködtetik alkotóját. Novoth bácsinak pedig most sem gondtalan az élete. A többször felemelt, de még így is szerény nyugdíjat nagy előrelátással kell beosztani. A gondokat most is megosztja élete párjával, úgy mint akkor, mikor hajóról, gyárból, munkaközvetítőből várta hazatérését az asszony és szavak nélkül kérdezte: sikerült, mennyit kerestél?

A pontosan érkező nyugdíj mellett nincs bizonytalanság. Novoth György az elmúlt ból a szépet, a jövőből a még elvégzendőket álmondja remekbe készült faragványaiba.

S lelkesen, a holnapban bízva magyarázza: békét kell teremteni minden nép számára, hogy mindenki alkothasson, értékelhesse a szépet. De jó lett volna nem a hatodik évtizedben túl hanem már akkor a dunai hajón ide eljutni!

Berde Mihály

...lepcsel dongenek, dübörögnek fel, s a térningruhás pásztorok kezében lendülnek, villannak, összecsattannak a botok, a férfias erőpróba immár játékká szelidült vívó-eszközei.

Csorba György az együttes egyik legrégibb tagja lihegve ereszti le maga mellé a bajvívó botot. Arcán kis verítékpatakok csordulnak lefelé — s csak most látszik, milyen kemény munkát, erőfeszítést kíván a próba. Tizennégy éve táncol. Részt vett valamennyi külföldi szereplésen. A felesé-

pos próbáló után most avatják őket az együttes rendes tagjaivá. A tréfás avató „veszszőfutást" kiállták, s már a vidám dal hangzik fel: „Táncos vagyok, nem tagadom, Szeret is a, szeret is a kisangyalom".

Ritkább és még hangulatosabb közjátékra is sor került ezen a próbán. Az együttes egyik tagja Madlena Magda férjhezment — s az együttes most tréfásan-kedvesen gratulál a piruló Póczos Miklósnénak.

„Vas egészséget, ezüst ha-

...gyar tájegység jellegzetes táncait öleli fel — s több mint tíz tánc, nagyobb táncszvit szerepel a programban. Szívesen, pompásan szeretnék bemutatni a magyar folklór érdekességeit az angliai közönségnek is. **(gombkötő)**

Messziről jöttek

csontot gyűjtöttünk. Ahogy ezt mi cigányok szoktuk.

— És most eladtuk, felhagytunk vele, talán így jobb lesz.

A gondnok bólintott és bevezette őket a szállóba. Beírta n...

— Én szédülök az ágyban — lépett elő az ember, aki az éjszakát az ágy mellett töltötte.

— Meg kell szokni, magunknak sok mindent meg kell majd itt szokni, mert messziről jöttek. Higgyék el, nem rosszakaratból mondom, de a rend is, az emberség is ezt kívánja.

Amikor este megjöttek munkából, a gondnok ismét felkereste őket. Arról beszélt, hogy van rádió, televízió, újság és más egyéb, amivel eltölthetik szabad idejüket. Azok meg meséltek eddigi életükről. A lovukról, amely húzta, egyre csak húzta a kocsit, ahol az asszony és a gyerekek szótlanul ücsö-

kevéset haladtak előre. Nyugtalan, változó, szánalmas, primitív életük volt, amelyhez ezer szállal voltak hozzákötve, amelyben mégis, mint az idegenbe szakadt emberek, visszakívánkoztak.

Ezért foglalkozott a gondnok különös aprólékossággal, gonddal, figyelmességgel nap mint nap velük, hogy otthon érezzék magukat.

És az egyik szombaton, mintha éppen arra lenne útja, benyitott a szobájukba.

— Holnap építők napja lesz — mondta nekik mosolyogva. — Az most már a maguk ünnepe is.

— A délutáni vonattal utazunk — felelte az egyik ember. — Megyünk haza a családhoz. Pedig szívesen maradnánk, de már hiányoznak a mieink.

— Igy a helyes — bólintott a gondnok, aztán barát-

Novari György

Harangöntő ? 1688

vrod

" Kovács Harang

65. l

Novary István

öntötte a Szécsény (nográd m.) rk. templom egyik harangját 1732-be.

Gerecze A mincenlei kat. 544 l

Novary István

hgöntő

Szécsenyi rk. tpl.

1732

Nógrád vm.

Iml

tagjainak arcképei

Rudich-család VIII. 178.

Novary István

harangöntő

1732.

l.

Gerecze. A

[illegible]

[illegible]

[illegible]

544. kazák

Novary István

1737. öntötte (hol, nincs emlitve) a szécsényi ref. egyházi egyik harangyat.

Rómer Flóris hagy. XLVI. cs.

Valamit megsugok...

a boldogság útjához
a jegyét itt váltsa meg...

Novek Emil

l.

Telkes Simon

Üvegiparnuk.

Bp. 1895. 35. l.

Szentmártonháta

244, 251

Képe 242

Novati József

az 1791/92 tanévben a pécsi normal iskolában ötvösmesternek képezte magát.

Szabolcsi Hedvig: Magyarországi bútormüvészet a 18-19 század fordulóján, Budapest, 1972

681

Nové Béla

Zrenjaninban rendezett magyar képzőművészeti amatőr kiállításon munkája szerepelt.

(hi): Békéscsaba amatőr festőinek bemutatkozása Zrenjaninban.

Magyar Szó, 1971. dec. 3.

Nóvé Béla

általános iskolai Tanuló Tárgyjutalom-díját nyert a békésmegyei általános iskolák és úttörőházak rajzszakkörösének békéscsabai kiállításán. (Munkácsy Mihály Múzeum)

A nap hírei

Magyar Hirlap, 1969. május 12. 8. l.

101. **Fabuzogány,** II. Rákóczi Ferencz bevésett nevével és 1700 évszámmal.
Kiállitja: *Gróf Andrássy Dénes.*

102. **Kurucz előőrs.** Olajfestmény. Festette *Reinfuss Ede* festőművész.
Kiállitja: *Reinfuss Ede.*

103. **Tokaj városának látképe,** a vár alaprajzával. Rézmetszet 1668-ból.
Kiállitja: *Dr. Kröczer László.*

104. **Tokaj látképe,** szinezett rézmetszet. A 17. század második feléből.
Kiállitja: *Kröczer László.*

105. **A tokaji vár látképe,** a 17. századból. *Bodenehr S.* rézmetszete.
Kiállitja: *Dr. Kröczer László.*

106. **Lovassági banderiális zászló.** Beregmegye festett czimerével diszitett zöld selyemlapja foszlányokban. A 18. századból.
Kiállitja: *Beregvármegye közönsége.*

107., 108., 109. **Alabárd,** a 17. századból.
Kiállitja: *Gróf Andrássy Dénes, a Pozsonyi Városi Muzeum és Bártfa szab. kir. város.*

110. **Puska,** hátracsapó kereklakatos kovásszerkezettel. A 17. századból.
Kiállitja: *A Borsod-Miskolczi Muzeum.*

111. **Puska,** előrecsapó kovás-szerkezettel, a 17. századból.

Kiállitja: *A Borsod-Miskolczi Muzeum.*

112. **Mellvért,** vastag vaslemezből, részben aranyozva, rákfarkos hasi-részszel. A 17. századból.

Kiállitja: *A erdélyi országos érem- és régiségtár.*

113. **Ágyúminta,** aczél és sárgaréz, megvasalt és vörös-fehérre festett lafettával, A 17. századból.

Kiállitja: *Gróf Festetich Taszilló.*

114. **Üstdob,** vörösrézből, a krasznakorkai várból. A 17. századból.

Kiállitja: *Grőf Andrássy Dénes.*

115. **Sisak,** vaslemezből. Morion-módra készitett. Német, a 17. századból.

Kiállitja: *Lőcse szab. kir. város.*

116., 117., 118. **Mellvért,** vaslemezből. A 17. századból.

Kiállitja: *Gróf Andrássy Dénes.*

119., 120, 121., 122. **Lovassági kard,** egyenes, kétélü pengével, áttört bordás kosárral. A 18. századból. Kiállitja: *Csoma József.*

123. **Lovassági kard,** egyenes, kétélü pengével, áttört kosárral. A 18. századból.

Kiállitja: *A Borsod-Miskolczi Muzeum.*

124. **Labanczok támadása.** *Rugendas György Fülöp* német művész (1666—1742) rézmetszete, vakaró modorban.
Kiállitja: *A Történeti Képcsarnok.*

125. **Osztozkodás a prédán.** *Rugendas György Fülöp* német művész (1666—1742) rézmetszete, vakaró modorban.
Kiállitja: *A Történeti Képcsarnok.*

126. **Zászló**, zöld selyemlapján egyfelől Beregvármegye czímere, másfelől a Patrona Hungariae festve. A 18. századból.
Kiállitja: *Beregvármegye közönsége.*

127. **Zászló**, rózsaszinű selyem. Egyik lapján a Patrona Hungariae, másikon Szepesvármegye czimere festve. A 18. századból.
Kiállitja: *Szepesvármegye közönsége.*

128 **Zászló.** Rózsaszinű selyem. A 18. századból.
Kiállitja: *Sárosvármegye közönsége.*

129. **Széchényi Pál** kalocsai érsek arczképe, olajfestmény.
Kiállitja: *A Történeti Képcsarnok.*

130. **Bottyán János** táborok Sopron alatt 1706-ban. Olajfestmény *Vágó Páltól.*
Kiállitja: *A Történeti Képcsarnok.*

131. **Kurucz vitéz**, olajfestmény.
Kiállitja: *A Történeti Képcsarnok.*

132. **Lovas kuruczok és labanczok ütközete.** Olajfestmény.

Kiállitja: *Özv. Bárczay Ödönné.*

133. **A szerencsi kastély.** Irónrajz, *Roskovits Ignácztól.*

Kiállitja: *A Történeti Képcsarnok.*

134. **Tokaj látképe.** Tusrajz, *báró Mednyánszky Lászlótól.*

Kiállitja: *A Történeti Képcsarnok.*

135. **Munkács várának látképe** a csillagsánczokból. Vízfestmény. Festette: *Paur Géza.*

Kiállitja: *A Történeti Képcsarnok.*

136. **A zboróí várrom.** Tollrajz, *Háry Gyulától.*

Kiállitja: *A Történeti Képcsarnok.*

137. **II. Rákóczi Ferencz szökése** Bécsújhelyből, 1701. november 7-én. Rézmetszet. Novelli rajza után.

Kiállitja: *Ernszt Lajos*

138. **A sárospataki várkastély.** *Cserna Károly* rajza.

Kiállitja: *A Történeti Képcsarnok.*

139. **A borsii kastély.** (II. Rákóczi Ferencz szülőháza.) *Háry Gyula* rajza.

Kiállitja: *A Történeti Képcsarnok.*

Novelly

kassai mężeskalacíos

l.

Mihalik Miklós bőrt

64. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Novelly

kassai mézeskalácsos

l

Mihalik Miklós bőrt

Ny. C.

...ASZOMBAT
Telefon 25-...

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MDK

Novi Ferenc kőmives legény

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

MDK

Novi Péter kőmives pallér

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold :Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

Novi, Pietro

dáid

Rch. 21.1.

Száma		A mű szerzője, címe anyaga stb.
sor szerint	leltár	

Navi, Pietro

olasz pallér Budán a
XVIII sz. első felében

Rék 21. l

szül. KUM

folyó évi március hó 23-án éjjel 2 órakor, életéne
szenvedés után, a szentségek felvételével megerős

Drága halottunkat folyó évi március hó
temető halottasházából a róm. kath. egyház sze

Az engesztelő szent miseáldozatot lelkéne
órakor a Szent Imre herceg-uti plébániatemplomb

Budapest, 1934. március hó 23-án.

Áldás és béke

Községi temetkezési intézet központi irodája: IV. Kigyó

Novelli, Franciscus

T. Terencz:

Térekig, kissé jobbra nézve, tojásdad medaillonban talapzaton nyugvó háttérrel. Jobb kezével, melylyel az asztalra támaszkodik, előre mutat, s baljával leereszett hermelines palástját tartja. Körülcsavart nyakkendője fekete, ingének mellfodra látható, dolmánya felett a mellét is díszítő Mária Terézia s Szt István rend szalagja, melyen az aranygyapjasrend jelvénye nyugszik, jobb vállától bal csipője felé fut s ujhajtókás kabátja egy elejű s lehajtott galléri. A háttérben függöny lóg s a medaillont babérlevélfűzér karolja át. Felirata a talapzaton négy sorban

„IMP. CAES. FRANCISCVS. II. P. F. AVG.
ADSERTOR. PVBLICI. PRIVATIQ. IVRIS
DEPVLSOR. ITALICAE. SERVITVTIS. A. C. M. DCCIC.
EX ARCHET. CO. FRANC. CALANTINVS. DEDIC."

s alól balról: „Franciscus Novelli delin."
Középütt: „Joseph Mezzani orn. f."
s jobbra: „Vincentius Giacconi incid. Venetiis."

Rézmetszet, méretei a medaillonnak 16.1 : 11, a kitérnek 22.7 : 14.4 s a rézlapnak 31.3 : 22.7 %m.

Lefza 8146.

57/94 N° 7

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-788, 340-725

Vitalij Novikov, szobrász

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1977 AUG 14

1021

Egy arc Leningrádból

VITALIJ NOVIKOV

„Otthon mindent elmesélek"

Vitalij Novikov kézfogása után össze kell vernem a tenyerem, mintha liszteszsákba nyúltam volna. A kőpor szinte áll a levegőben. De nemcsak kőport érzek ebben a kézfogásban, hanem erőt is. Erőt, öntudatot és baráti közeledést.

A Gyimóthy-villa előtti árnyas fák alatt beszélgetve lassanként kibontakozik előttem a kép eddigi pályájáról.

1932-ben születtem. A művészeti akadémiát Leningrádban végeztem el 1968-ban. Ott is lakunk feleségemmel és gyermekeimmel Leningrádban, a Nyevszkij Proszpekten. Az akadémia elvégzése óta szobrászként dolgozom. Realista művésznek tartom magam. Szeretem a természetet, a köveket, az erdőt, a mezőt és a tengert. Feleségem szülei a Pronya folyó mentén, 1200 kilométerre Leningrádtól, egy folyómenti kis faluban élnek. Gyakran utazunk oda. Műhelyem is van ott, ahol minden évben megrendezem a magam egyszemélyes szimpozionát. És persze horgászom, ez a hobbim.

– Milyen kővel dolgozik?

– Ott nálunk sok a devonkori puha kő. Ez a kedvencem, őstengeri üledék alkotja.

– És itt, most milyen követ farag?

– Fehér siklósi félmárványt. Majdnem két és fél méter magas és körülbelül 70 centi széles.

– A napokban érkezett, mik az első benyomásai?

– Jól érzem magam. Most először vagyok Magyarországon. Nagyszerűen megszervezett szimpozion ez, sok a jó szerszám. Már az itt dolgozó kollégákkal* is összebarátkoztunk, igen kedvesen fogadtak. Ami a kőbányában felhalmozott műveket illeti, örülök, hogy láthatom ezt a gyűjteményt. Az újdonság erejével hat rám. Nálunk otthon nagy az érdeklődés a magyar szobrászat, a magyar művészek, művésztelepek iránt. Kértek is otthon a kollégák, hogy jól nyissam ki a szememet... Mindent el kell majd mesélnem nekik.

– Hogy került ön kapcsolatba ezzel a művésztelepel?

– Tulajdonképpen én már az ötödik szovjet szobrász vagyok itt Villányban. 1974-ben volt Moszkvában egy kőszoborkiállítás, amelyen én is részt vettem. Fölfigyeltek rám a szövetségben, és így amikor az idei meghívás megérkezett, engem javasoltak.

– Mikor döntötte el, hogy művész lesz?

– Apám esztergályos volt. A mi családunkban én vagyok az első művész. Már gyermekkoromban sokat rajzoltam, művészeti szakiskolába jártam, majd művészeti középiskolába. Utána következett Leningrád... A végső döntés ott született meg bennem.

– Napjainkban a szovjet művészet sokszoros újjászületését éli. Ki például az ön kedvelt filmrendezője?

– Tarkovszkij.

– Kedvenc írója?

– Az idősebbek. Mindenekelőtt a múlt század nagy írója, Dosztojevszkij... Aztán Tolsztoj és a nagy kritikai realisták. A mai írók közül pedig a legjobban Suksin fölöttébb egyszerű, és mégis igen érdekes írásait kedvelem. Akárcsak Jevtusenkót – különösen a Sztyepán Razin című poémáját.

– Hogyan élnek önök, művészek a Szovjetunióban?

– Mint mondtam, egy elég nagy műtermes lakásban lakom, a Nyevszkij Proszpekten. Feleségem szintén művész, formatervező. Öcsém keramikus. Két fiam van, nagyon szeretnek rajzolni. Az idősebbik, aki kilencéves, kerámia-szakkörbe jár. Volt egyéni kiállításom is már, de általában csoportos tárlatokon mutatom be munkáimat. Csoportos kiállításokat évente kétszer-háromszor is rendeznek nálunk. A munkákat az állam rendeli meg tőlünk. Az üzemek, vállalatok, termelőszövetkezetek a leningrádi szobrászati kombinátba küldik megrendeléseiket. Onnan kerül tovább a megrendelés a művészekhez.

A készülő szobor makettje
(Szokolai István felvétele)

– Nem felejtettünk ki valami fontosat a beszélgetésünkből?

– De, azt hiszem. Az én nevem ugyan Novikov, de van egy művésznevem is – Vargacsev...

– Miért van erre szüksége?

– Leningrádban legalább négy Novikov van. Ha jól számolom, az öcsém az ötödik. Nevetséges volna, ha mondjuk, az egyik Novikovot dicsérik kitűnő munkájáért, és a művet a másik Novikov csinálta... Hát ezért kellett nekem a művésznév.

Bebesi Károly

tette) lakásátadási tervét.

A mezőgazdasági termelés az első félévben az országos tendenciával egyezően elsősorban az állattartásban ért el jó eredményeket. Az időjárási tényezők kevéssé kedveztek a növénytermesztésnek, a gabonafélék terméseredményei mégis jónak ígérkeztek. Az állatállomány növekedése, a közgazdasági szabályozók hatása, a szerződéskötések volumene azt jelzi, hogy a termelési körülmények további kedvező alakulása esetén összességében teljesíthető a mezőgazdaság elé 1977. évre kitűzött feladat.

A vetésterületi arányokban csak kismérvű eltolódások tapasztalhatók. A megyék közül Komárom után Baranyában legnagyobb a szántóterületből a kukorica aránya, jóllehet idén a tavalyinál 0,3%-kal (3678 hektárral), a két év előttinél pedig 3,1%-kal kevesebbet vetettek a gazdaságok.

Kedvező, hogy a zöldségtermő terület 602 hektárral több a tavalyinál, a termelőszövetkezetek terület-növelő elhatározásában a termelői árak emelésén kívül közrejátszott a biztonságosabb áruátvétel megteremtése is. Nőtt a burgonya, a vöröshagyma, a paradicsom területe. A zöldségtermelés növelése eredményeként a külmegyékből behozott

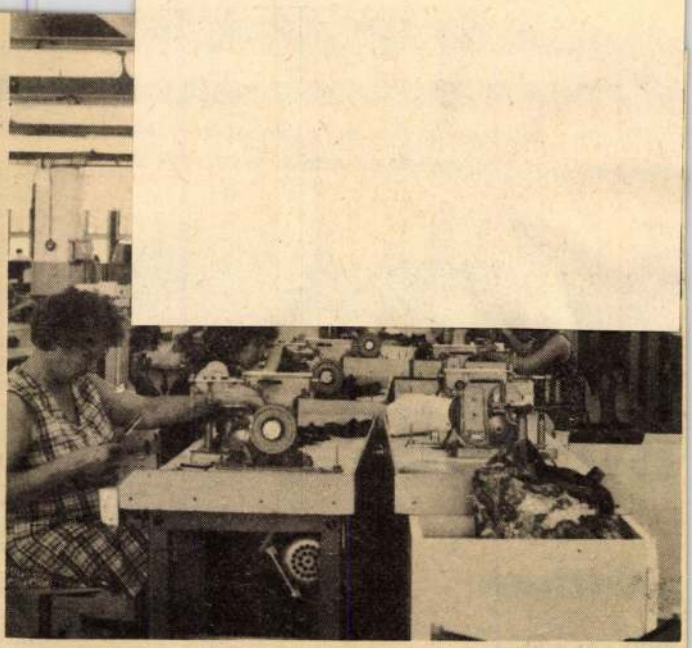

A Pécsi Kesztyűgyár 2. számú üzemét pénteken avatták.

ben 9%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Ez a fejlődési ütem — az áralakulás figyelembe vételével — hozzávetőlegesen megfelelt az 1977. évi népgazdasági terv előirányzatának, amely szerint a lakosság reáljövedelmének és fogyasztásának mintegy 4%-os növekedése biztosítható.

A lakosság pénzbevételének alakulása, I. félév
(Előző év azonos időszak = 100)

Megnevezés	1976	1975	1977
Összes bevétel	**112**	**101**	**109**
Ezen belül:			
— bér és bérjellegű bevételek	**112**	**103**	**107**
— mezőgazdasági jellegű bevételek	**107**	**93**	**109**
— társadalombiztosításból származó bevételek	**121**	**101**	**111**

A bér- és bérjellegű bevételeken belül a munkabérek összege 7,3%-kal haladta meg a tavalyi I. félévi kifizetéseket, mégpedig viszonylag mérsékelt foglalkoztatotti létszámbővülés mellett. A egy fizikai foglalkozású dolgozóra jutó havi átlagbér a főbb ágazatokban 5—10%-kal emelkedett.

Összességében a lakosság jövedelmi helyzete az év eddig eltelt időszakában jelentősen javult. Igazolja ezt a kiskereskedelmi vásárlások rendkívül dinamikus növekedése, a szolgáltatási kiadások emelkedése, s nem utolsó sorban a takarékbetétállomány tartós gyarapodása.

A megye lakosságának takarék-betétállománya a félév végén 3,7 milliárd Ft volt, 14 %-kal több, mint egy évvel korábban. A lakosság hosszúlejáratú hiteltartozása 16%-kal haladta meg a tavalyit, főként a lakásépítési és értékesítési kölcsönök erős (22%-os) növekedése révén. Az I. félév során az OTP áruvásárlásra 14, személyi hitelként 13%-kal nagyobb összeget folyósított az igénylőknek. Az egy igénylőnek kifizetett átlagösszeg árúvásárlásnál a múlt évihez hasonló volt, a személyi hitelek átlaga viszont 8%-kal meghaladta azt.

A kiskereskedelmi árszínvonal az év első felében 4,6%-kal volt magasabb, mint a múlt év azonos időszakában. Az árszínvonal országosan 5,3 százalékkal nőtt.

A megye kiskereskedelmi forgalma, az árváltozásokat is figyelembe véve, dinamikusan nőtt. A fejlődés üteme összehasonlítható áron a múlt évinek közel kétszeresét tette ki, s meghaladta az országos ütemet (4,7%) is.

A kiskereskedelem eladási forgalmának változása
(1977. I. félév)

Megnevezés	Folyóáron	Összehasonlítható áron
	1976. I. félév %-ában	
Bolti élelmiszerek	**110,0**	**100,8**
Vendéglátás	**106,3**	**99,5**

A ruházati cikkek forgalma ugyancsak 4,6%-kal nőtt, az áruellátás azonban határozottan javult, a kereslet és kínálat közelebb került egymáshoz. Rendkívül megélénkült a vegyes iparcikkek iránti érdeklődés, illetőleg esetenként a jobb áruellátás tette lehetővé az igények kilégítését.

A megye idegenforgalma az I. félévben csak kis mértékben bővült. Az elmúlt évek állandónak tekinthető vendégforgalma után ez ideig a megyénkbe érkező, és itt megszállt vendégek száma csak 3 százalékkal volt több, mint egy évvel korábban.

A táppénzen lévők aránya csak kismértékben csökkent, inkább stagnálónak tekinthető. Nagyobb mértékben, kb. 6%-kal csökkent viszont a táppénzen töltött napok száma, amely megközelítőleg 90 ezerrel kevesebb táppénzes napot jelentett. Az I. félévben összesen 1790 üzemi baleset történt, 1 százalékkal több, mint az előző év azonos időszakában. Az emelkedés nem számottevő, azonban a sok éve tartó csökkenő tendencia ezúttal nem folytatódott. Az üzemi balesetek száma az ipart, az építőipart és vízgazdálkodást kivéve a többi népgazdasági ágban emelkedett, az említettekben csökkent. A balesetek miatt kiesett munkanapok száma 1,4%-kal volt kevesebb az előző év azonos időszakához képest. Az összesenen belül e téren viszont az iparban mutatkozott emelkedés, jelezvén, hogy a kevesebb számú balesethez hosszabb gyógyulási idő volt szükséges.

A személysérüléses közúti közlekedési balesetek száma Baranya megyében 1971 óta — egy év kivételével — folyamatosan csökkent. 1977. év első öt hónapjában azonban 18%-kal több baleset történt, mint az előző év azonos időszakában. Az emelkedés feltűnően

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1979 JUN 1
SOMOGYI NÉPLAP

Vitalij Novikov
szobrászművész

Megnyílt a szársomlyói szobrásztábor

1021

A Villány közelében magasodó zársomlyó-hegyen május közepén nyílt meg tizenkettedik alkalommal a nemzetközi szobrász alkotótelep. Ezúttal tíz európai, illetve tengerentúli ország művésze dolgozik a szabadtéri »műteremben«. Elsőként a Leningrádból érkezett Vitalij Novikov látott munkához, hogy a tavalyelőtt elkezdett művét befejezze.

parlament
.35: Magyar el
.15: Hol volt, l
.15: Szülőföld
.00: Népdalest
.37: Versek.
.20: Tíz perc k
.30: Vásárhely
kórusmüv
.45: Magyar színnazak
Moszkvában. Riport.
.00: Anyegin.
.10: Il Guardino Del Faro
szintetizátor felvételeiből.

PETŐFI

.05: Dzsesszfelvételeinkből.
.20: Tíz perc külpolitika.
.33: Idősebbek hullámhosszán.
.28: Az elvált asszony. Részletek
Fall operettjéből.
.00: Zenedélelőtt.
.30: A Szabó család.
.00: A Magyar Rádió
népi zenekara játszik.
.33: Tánczenei koktél.
.30: Éneklő vendégeink: Rádió
gyermekkórusa nemzetközi
találkozója.
.00: Kettőtől négyig . . .
.05: Római regék.
.40: A Szófiai Fúvószenekar
Ruszev müveiből játszik.
.00: Ötödik sebesség.
.00: Körkapcsolás bajnoki
labdarúgó-mérkőzésekről.
3.53: Moszkvai slágerkoktél.
9.26: Hálózsák és luxusszálló.
9.45: A beat kedvelőinek.
0.35: Közvetítés az FTC—ZTE
bajnoki labdarúgó-
mérkőzésről.
.50: 139-660. A Magyar Rádió
automata közönségszolgálata.
.17: Harangozó Teréz
virágénekeket énekel.
Zenés játékokból

KOSSUTH

8.37: Cimarosa: A titkos
házasság. Részletek.
9.33: Óvodások műsora.
10.05: Visszapillantó.
10.35: Szép Ernő versei.
10.40: Madrigálok.
11.00: Szemelvények a finnugor
költészetből és a régi
magyar irodalomból.
12.35: Hétvégi panoráma.
13.57: Boros Lajos énekel.
14.05: Lakatos György népi
zenekara játszik.
14.44: Magyarán szólva.
15.10: Elly Emeling énekel.
15.28: Hobby — Dominó.
16.05: Húszas stúdió.
17.10: Ünnepi könyvhét 1979.
18.17: Hol volt, hol nem volt . . .
19.15: Arturo Toscanini vezényel.
20.07: Láttuk, hallottuk.
20.32: Az Állami Népi Együttes
felvételeiből.
21.25: Nathan Milstein hegedül.
22.20: Tíz perc külpolitika.
22.30: Rádiószínház. Három utazás.
23.23: Martha Angelici és Peter
Anders operaáriákat énekel.
0.10: Medgyaszay Vilma és
Maleczky Oszkár
operettfelvételeiből.

PETŐFI

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1981 AUG 1

ESTI HÍRLAP

V. Novikov, szovjet szobrász művei

1021

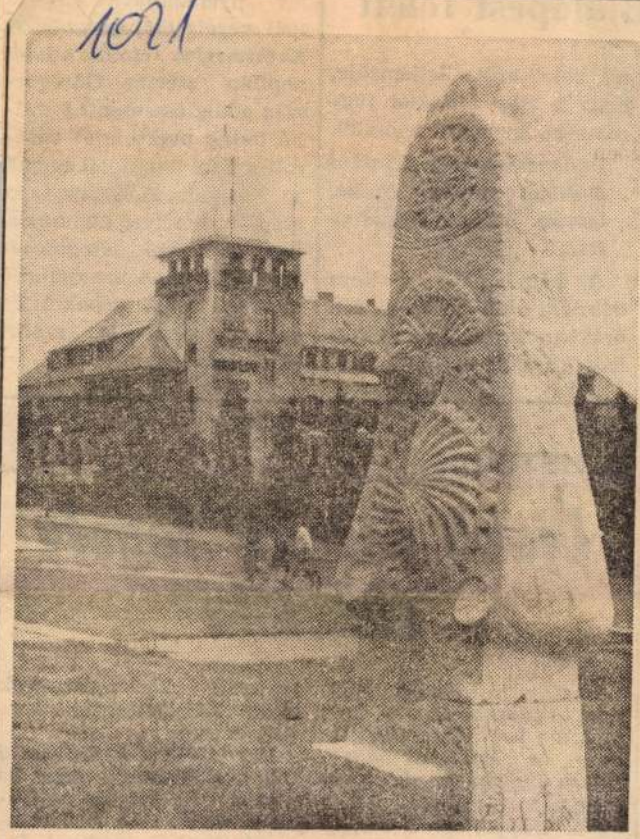

A Rege úti szoborparkban kiállították a siklósi nemzetközi szobrásztábor részvevőinek munkáit. Képünkön: V. Novikov szovjet művész Orosz motívum című kompozíciója.

(MTI Foto — Fényes Tamás felvétele)

Buda

ta) kel
hogy a
gően e

Budapesten is a délutáni órákban napos, száraz, igazán kitűnő strandidő lesz.

A hőmérséklet a kora délutáni órákban 30, az esti órákban 22 fok lesz és fülledt éjszakát várhatunk.

rolt a Szovjetuniótól annak a megállapodásnak az alapján, amelyet *Karamanlisz* moszkvai látogatásakor kötöttek. A Szovjetunió mezőgazdasági gépeket és exkavátorokat is szállít Görögországnak.

A HETEDIK

Újabb északír fogoly éhhalála

Éhségsztrájkjának 71. napján *újabb fogoly* halt meg ma hajnalban Belfastban, a *Maze*-börtönben. *Kevin Lynch*, az Ír Köztársasági Hadsereg (IRA) egyik frakciójának, az „Ír Nemzeti Felszabadító Hadseregnek" volt a tagja, immár a hetedik, aki az embertelen börtönviszonyok elleni tiltakozásként kezdett éhezni.

Hat társához hasonlóan ő is azt követelte, hogy az ulsteri hatóságok nyilvánítsák az IRA bebörtönzött tagjait politikai foglyoknak.

Az észak-ír foglyok követelését a brit konzervatív kormány mind ez idáig nem volt hajlandó teljesíteni.

Raynaldus de Novimago M.D.K.

nyomdász

Nimwegenből származott, 1477-
c. 1496 között működött Velencében.
Ő nyomta 1481-ben Petrus Niger-
ner: Clipeus Thomistarum c. mü-
vét, melyet a szerző Mátyásnak
ajánlott.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 562 old.

MISE UTÁN.

Novinsky Jenő festménye.

A P. H. VASÁRNAPJA
1933. VI. 11.

LILIOMOK.

Amerikai fénykép.

NOVINSZKY JENŐ: MISE UTÁN

TÉLI TÁRLATÁRÓL

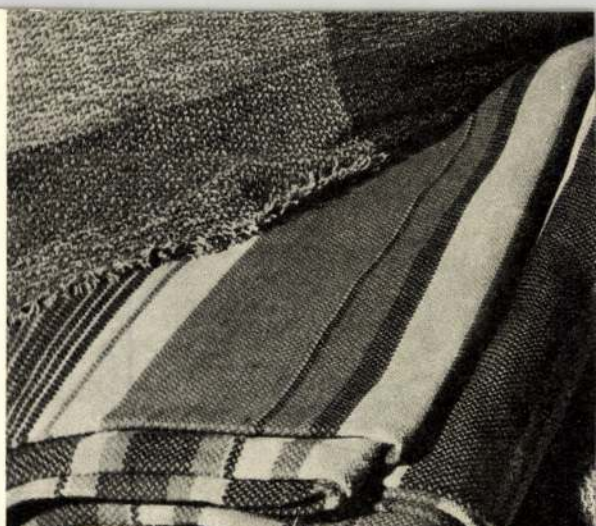

SZABÓ ÉVA: KÉZZEL SZŐ

AZ ORSZÁGOS IPARMŰVÉSZETI

Novinszky Jenő

templomfestő

Értimisk 1904/5

18. l.

BUDAPEST
936 JUN 19 15

Novinszky Jenő

diszitő festő

Végbíz. elégséges redm.

Értimisk 1903/4

35. l.

Két asszony a Golgothán

Irta: *Komáromy József.*

„Jőjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterheltettetek és én megnyugosztlak titeket... (Máté 11. 28.)

Kemény légiók léptek a kövesúton. Jaffából jöttek Pontius Pilátus parancsára, mert a nép lázongott újra.

Ma nagy napra virradt. Jeruzsálem zsibongott, mint a megrúgott méhkas. A hosszú úton, mely a kőkígyóként húzódó vízvezeték alatt a tengerpart, Jaffa felől kanyargott a város felé, a filiszteusok cifra népe összevegyült a szamariabeliek egyszerű köntösű csoportjával s ez a nyughatatlan tömeg az eljövendő izgalmak lázában égve, szüntelen zsivajjal özönlött a nagyváros falai alá. A kapuk tárva álltak és nagy sötét szájukkal nyelték a népet, mely türelmetlen, nyers volt és heves.

De ahogy a légió parancsnoka, a fehérlovas százados feltűnt, némelyek lázongva és szitkot szórva az út porától szennyes szájukban, mások hajlongva és szolgálatkészen, kézdörzsölés közepette félreálltak öszvéreikkel, gyerekeikkel s piszkos asszonyaikkal. Mintegy varázsütésre megtisztult az út az ezüstösen csillogó légió előtt...

Benn, Heródes aranypalotájánál, mely nem messze állt az úttól, ahol Pilátus székelt, a sokaság már betöltötte a teret. Szenvedélyes szavak szálltak:

— El kell neki veszni! — kiabálták a farizeusok és sürögve jártak a nép között. Csíkos köntösük csusszant az egyberagadt, izzadt tömegben, mint a gyilkos penge az emberi test izmai között.

— Keresztre kell feszíteni! — ujjongtak az újvárosbeliek, akik olcsó vérszagra tódultak a belsővárosba s mindenütt ott voltak, ahol a pusztítás szele érzett.

— Bélpoklosok völgyébe vele! — sivították az asszonyok, akik ma mindenáron ítélni akartak.

⁂

— Ki ez az ember?

Egy sziciliai, ki üzleti úton járt Judeában s akit a kíváncsiság dolgavégeztével idehozott, — értelmetlenül állt a tömegben.

— Ki ez az ember, akit ennyien akarnak elpusztítani? Gyilkos? Házasságtörő, rabló? Ki ez? — fordult a mellette állóhoz, aki hallgatagon nézett el az emberek fölött. Egy galileabeli volt, daróckköntösű s kezei erős munkát árultak el. De szemeiben öntudat fénylett valami különös, megmagyarázhatatlan fájdalommal. Lassan a sziciliaihoz fordult és tagolva mondta:

— Isten.

A sziciliai csodálkozva nézett rá.

— Miféle isten?

— A szegények Istene — mondta ez és újra elhallgatott.

A sziciliai most már értelmetlenül és feszengve állt izgatottan a forró tömegben az izzó napon. Csudálkoznak majd, gondolta, ha én ezt otthon elmesélem, — á, jó lesz, legalább viszek haza valami érdekes hírt is... A barátai jártak eszében, akik odahaza illatos olajoktól tiszták és napsütöttek s akik odahaza az antiumi partokon találkoznak vele majd, mert ők is önző tengerjárók. Mikor egymással találkoznak, léhán várják egymástól a híreket népekről, vidékekről, feniciai ágyasokról, egyiptomi barna lányokról és különleges biborcsigákról.

De a galileabeli ezt nem vette észre.

Amilyen egyszerű volt lelkében és a vidéki emberek öntudatlanságával gyermeki, azt hitte — ez az idegen ember, aki nem átkozódik és kiabál mint a többiek, ez nem ellenség, hanem barát.

— Magdalában lakom — kezdte halkan — és odajött egyszer az Úr.

— Miféle úr? — kérdezte a sziciliai.

— Ő — felelte a galileabeli és a palotára mutatott. — Fehér ruhában járt, melyen az út pora meg sem látszott és betegeket kezdett gyógyítani. Azt hittük először, csodatevő. De egyszer összegyűjtött minket, akik szeretettel néztünk kék szemébe. Rólunk beszélt. A rokonainkról és szomszédainkról. És ezt mondta: A jó földbe vetettek azok, kik hallják az igét és béveszik és gyümölcsöt teremnek... Vagy tán azért hozzák-e elő az égőgyertyát, hogy véka alá tegyék, vagy az ágy alá? És nem azért-é, hogy gyertyatartóba tegyék?... Én vagyok a világ világossága, aki engem követ, nem járhat sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága... Mi úgy hallgattuk, hogy összeszorult a szívünk. Hozzánk jött ez, mondtuk magunkban, hozzánk, a szegényekhez, a jókhoz. Nem a dőzsölőkhöz, a templomban gajdolókhoz, a hatalmasokhoz dörzsölőkhöz, nem azokhoz! Nem a szegényembert becsapókhoz! Hozzánk, a hallgatagokhoz, a legtöbbet szenvedőkhöz... A gyermekeink sírtak, mert az asszonyaink zokogva néztek rá. Nekünk meg megkönnyebbült a lelkünk. Azóta nem hagyjuk el őt...

⁂

— Aha, értem! — vetette oda elgondolkozva a sziciliai. És sehogyse fért a fejébe a dolog.

Novinszky Jenő: „Tabánból"

De akkor, mint a vízáradás, felzúgott a tömeg.

— Barabást nekünk! Barabást!

Véres szemek forogtak és habzó szájjal üvöltötték:

— Barabást! Barabást!

És ekkor egy férfialak tűnt elő a palota tornácának lilamélyéből. A keze elől kulcsoltan össze volt kötve, zöld pálmaág hajlongott csufondárosan benne, mint valami pojácatoll. A férfi mélységes szomorúan nézett a megvadult tömeg ezer-szemébe, mely nem értette őt. Egy kevéssé megingott, aztán messze-magasan elnézett egy fénylő pont felé, amelyet csak ő látott az üvöltő tömeg feje fölött. Úgy állt ott szótlanul, mint a viharos vízpartok fája. Magányosan.

Akkor előjött Pilátus.

— Ime, az ember — szólt. Kérlelni akarta az őrülteket. Nem értett az esztelen izgalomból semmit. S nem ismerte ezt a különös embert. Nem is hitte azt, amit odabenn ezek a csorgó szájú főpapok hadonásztak szét. Nem látott a vádakból semmit, csak egy halvány embert, aki hallgat s aki valami nagynak érzi magát. Megakadt a szeme rajta. Kócosak szőke fürtjei, kezei nagyok, de fehérek és puhák. Egy álmodozó — gondolta még

egyszer. Aztán a saját ragyogó körmű kezére nézett. A fürdőbe kell mennem, mondta magában.

Mikor újra felzúgott az eszelős tömeg, elragadta őt a zaj.

— Vigyétek! — mondta.

⁂

A galileabeli egy nehéz könnyet érzett szívében.

— Most fog elveszni úgy, ahogy megjövendölte... — mormolta magában és elszántság fogta el. Kirántani azt a kardot, mely amott csillog élesen egy centurio oldalán és szétverni ezt az őrült tömeget vele!

De az Úr szemét érezte gondolatán. S halk zokogással belül megnyugodott.

A palota kapujánál feltűnt egy iromba ácsolt kőrisfakereszt, melynek két felső szára imbolyogva úszott lassan a vérszomjas tömeg fölött.

— Gyerünk! Gyerünk csak, érdekes lesz! — húzta a sziciliai ember szótlan szomszédját. — Gyerünk! Ilyet még nem láttam, érdekes lesz!

A galileabeli fölriadva rámeredt. Most látta: ez nem ellenség és nem barát, annál is rosszabb... De ment vele. Ment. Valami húzta.

Mikorra kiértek nagy talpalás után a dombra, mely negyedórányira magaslott a tértől, ahonnan a forrongó őrület megindult, már elkéstek.

A kereszt állt, mely körül megtisztítva szürkéllett a hely és kemény római katonák vontak kordont. Két asszony simult a durva fához.

A vérszomjas tömeg dühe kielégülést nyert. A három kereszt túlontúl jóleső borzalmas látvány volt ahhoz, hogy elálljon minden zaj s a tömeg a nagyszerű látványt emésszе halkan, kéjesen.

Csend volt. Néha felcsuklott a két asszony belülmaradt mély zokogása ,néha egy-egy vércsepp hullott a kiszikkadt mészköföldre az átütött kezekből.

A kövérkés sziciliai megdöbbenve állt. A verejtéket törölte izzadt homlokáról. A lába fájt a dombmászástól és égett a talpa. Iszonyú, fülledt meleg volt. Az opálos ég alja sulyosan feszült a láthatár fölé. Mindenütt csend volt. A két szélső, idegen emberben a kereszten nem élt már a szív és a harmadiknak teste a középen alig pihegve függött. Lassan szivárgott a vér. Csöppent a kezekről és folyt a lábakról a szomjas földre és végig a kőrisfán. Szörnyű volt a csend.

A sziciliai óvatosan megnézte a két asszonyt. Nem kíváncsian, de vigyázva. Már szégyelt minden kíváncsiságot, úgy nézte a két asszonyt, lopva, sajgón. Az egyik már nem sírt, csak a végtelen fájdalom mély árka árnyékolta kiszáradt szemét. A másik még pihegett, de halkan, oly hangokkal, mint mikor ijedt galambot szorítanak durva ujjak.

Hirtelen egy villám lobbant. És rá földrengetőn megdördült az ég. Nagy robajjal nehéz felhők szaladtak a fülledt horizontra. Egyszerre sötét lett, csak a villámok villantak sűrűn.

És egy hangot hallottak, mely mintha a keresztről jött volna elhagyottan.

⁂

A galileabeli szívét megütötte ez a hang.

— Kiszenvedett! — jajdult fel és nagy, sulyos térdekkel leesett a porba. Imádkozott.

A sziciliai nézte társa fájdalmát.

— Gyerünk — mondta — gyerünk el innen.

Különösen érezte magát és megváltozott részvéttel, komolyan vezette le nehéz társát a hegyről, aki még mindig hallgatott. A városból nagy porfelhők csaptak fel. Melege volt és társa sulyos, elárvult karja keményen nyomta a vállát. De segített neki.

Érezte, hogy fejfájdítón tódul agyába sok, régi emlék. A régi partok, viszontlátott hegyek, feniciai nők és suhogó léptű, lágy tapintású lányok, az istenített éjszakák üszkös képei, bibor városok borai, kacagó fehérfogú cimborák. Nagy áldomások a hajókon, tivornyák a kikötőben, minden régi emlék. Utána akart kapni. Nem engedni a régi képeket!

A galileabeli most feljajdult.

— Vigyázz pajtás — mondta halkan a sziciliai s vállára húzta erősebben a karját. — Vigyázz, testvér...

És barátai, az antimui partok, a nők, a képek eltűntek hirtelen.

Bosszulni jár a lázadó

Fellázadt már türelmem is,
borzolta őt, hogy éhezett,
csak hallgatott, csak fékezett,
de most már senkinek se hisz!

Kezében égő csóva leng,
hatalmas lépésben halad,
mögötte felgyújtott szavak
és perzselődött testű csend.

Amíg szelíd volt: kapkodott,
mint felborult, apró bogár
és hagyta sírni a közöny!

most felkiáltójel lobog
kezében és bosszulni jár,
vad emlékeztetőre jön.

Nyilas Márton.

Pályázat Gárdonyi Géza szobrára. Az Országos Gárdonyi Géza Irodalmi Társaság szoborbizottsága pályázatot hirdet Gárdonyi Géza Budapesten felállítandó szobrára. A szobornak ki kell fejeznie Gárdonyi Géza nemesen egyszerű írói és emberi egyéniségét a szobrászművészet eszközeivel. Ebből a célból az írót megörökítő főalak mellett mellékalak vagy domborművek alkalmazása a művésznek szabadságában áll. A pályázat közelebbi feltételei a következők: A szobor és talapzata bármely nemes és fagyálló anyagból készíthető. A szobor helye az I., Horthy Miklós út, Bertalan u. és Bercsényi u. találkozásánál levő háromszögletű parkterület.

Többeknek. A címváltozással kapcsolatban sok kézirat közlésétől egyelőre el kellett tekintenünk. Sorra kerülnek.

Fogadás. El fogja veszíteni.

Akadémikus. Szánthó Mária a nyarat Pesten töltötte. Dolgozott.

Iparművész. Forduljon Sashik Álmoshoz. Van telefonja.

Szegedi műgyűjtő. Levélben válaszoltunk. Megkapta?

E. János, Szentes. Várjuk levelét.

Dilettáns. Igaza van.

Felelős szerkesztő:
FOLKMANN FERENC
Kiadja:
„MŰVÉSZ ÉLET" KIADÓVÁLLALAT
Budapest, VIII., Rökk Szilárd ucca 35.

NOWINSKY *Jenő*, festő, * 1884. Budapesten. Az iparműv. iskolában tanult. A világháború alatt katona volt. A Műcsarnok és Nemzeti Szalón állandó kiállítója. Főleg táj- és arcképeket fest. 1926. koll. kiállítása volt a Nemzeti Szalónban.

E. G. II. 208 C

8 junius 16-án

...tasszonyt ábrázol, ki mellett ruhagarma-
...ndöt, fehér ingvállat meg kék szoknyát
~~[illegible]~~ széles patakkal, mely~~[illegible]~~ből
...el virében ~~az asszonyon kívül~~ a küeli lom-
...Az égbolt felhős. Jelzése alól balra: » J.

...ebélyes fa köti le figyelmünket.

...31.6 cm.-- Lelt.sz.4578.-- Érté-
... Dénes hagyománya 1912 márczius
...r Nemz. Muzeum örökletéte /1381-
~~... április 23-án /2046-913/.~~-- Be-
... 30-án /245-914/.

170

Novinszky Imre

Kék Duna c. képe

repr.

Művész. Élet

1933. II. 5-6 sz.

Novinszky Jenő

Autoreverzió

1899–1903

Éimisk 1930. 86 l.

Viktória-nyomda.

Novinsky Jenő

Feladó:

MAGYAR MÜVESZET
1976. 304

LEVELEZŐLAP

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

Novinszky

"Virágos parasztudvar" c. műve, a Független Művészek Társ.kiáll.-án.

P.H.930.V.9.

Novinarji

"Vinogos pevsko društvo" v Mirni, s predsednikom
Antonom Trpinom.-dr.

•

P.S. Čuv.V.Č.

Novinszky Jenő festő

Nemzeti Szalon téli tárlatán
neve szerepelt.

EK.932.T.1.

Novinszky feró

Független Művészek Társaságának
őszi kiállításán a Nemzeti Szalonban
szerepelt.

EK. 929. X. 13.

Wosinsky Jenő

szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi kiállításán.

EK 1933. IV. 16.

MDK

Nowinsky Jenő, festő.

Női arckép, pastell.

Nemz. Szalon. - A Fürgetlen Műv. Társ. - IV. kiáll.

1931 XI. Kat.

MDK

Nowinsky Jenő, Bpest 1884.

Régi tabáni ház,	olaj
Orgona,	"
Nyári nap,	"
Tanyai rész,	"
Gellérthegyről,	"
Virágos udvar,	"

N. Szal. XLIX. csop. kiáll. 1926. jun. 5-6 l.

MDK

Novinszky Jenő

Képzőművészet 1934. VIII. 74. sz. 144.l.

MDK

Novinszky Jenő

Az Uj Szalon kiáll. Képzőművészet 1934. VIII. 74. sz. 144.l.

MDK

Novinsky Jenő

Futó rózsa. Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa. Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Márc.

MDK

Novinszky Jenő

Ősz olajf.

A Nemzeti Szalon tavaszi tarlatának katalogusa. 1920. Majus. 17. l.

MDK

Novinszky Jenő

A Nemzeti Szalon téli tárlata. Képzőművészet 1933. 57. sz. 38.l.

Könyvespolc

Hóman—Szekfü: Magyar történet VII. kötete is megjelent. Ez a kötet bennünket annyival is jobban érdekel, mert a nemzet újjászületésétől kezdve napjainkig tárgyalja a történelmi eseményeket. Ha igaz akarnék lenni, azt mondanám, hogy ennek a munkának egy magyar házból sem szabadna hiányozni. Fájdalom, ez egy kicsit költséges mulatság. Mindenesetre, egy példányát oda kellene adni minden honatyának, elolvasni kötelezettség mellett. Csak arra kellene ügyelni, hogy elkezdjék olvasni. Ha valaki nekikezdett, nem tudja letenni. A szöveg megtéveszti az olvasót és azt hiszi, hogy valami érdekes és izgató regényt olvas. . . Fények és árnyak keverednek. . . Egy nemzet történetének hullámvonalai ezek. Aki végig olvassa, sok dologban másképpen fogja látni a történeti okozatok eredőjét. Igazabban és helyesebben! A könyv az Egyetemi Nyomda kiadásában jelent meg.

Két magyar regényről kell megemlékeznem. Két őserejű, zamatos, ízig-vérig magyar regényről.

Móricz Zsigmond Rokonok című regényében a magyar lélekben szunnyadó úrhatnámságot írta meg. Mi nem merünk csak azok lenni, és csak annak látszani, akik vagyunk. . . Hiába nagy bennünk az akarat, az elhatározás, jő az élet és áthúzza számadásainkat. Tudjuk jól, hogy magunk alatt vágjuk a fát, de nem akarunk elmaradni senki mögött. . . Magyar vidék, a maga ezer furcsa kis élet-körülményeivel. . . Régi posványok. . . Ki merné lecsapolni őket? . . . Lenne erő hozzá, akarat is, de . . . ! Ez a „de" minden magyar nagy akarásnak kerékkötője . . . És hiába lendül tettre a karunk, előbújnak a föld alól is a rokonok, akik rajtunk keresztül akarnak előretörni. . . A kar tehetetlenül hanyatlik le és a másnak ásott verembe, a mások hibáival együtt belefordulunk mi magunk . . . Móricz Zsigmond: Rokonok című regényét az Atheneaum adta ki.

Míg Móricz Zsigmond a jelenből vette témáját, addig Babay József a multból hozza felénk regényének csodálatosan érdekes alakjait. Rövid időn belül ez már a második regénye ennek a fiatal, nagytehetségű magyar írónak, akinek hamisítatlan, zamatos, magyaros nyelve, üdítő forrás a pesti zsargontól agyon gyötört fülnek. Móricz Zsigmonddal ellentétben, ő szépnek és jónak látja az embereket. . . Még a zsivány is jó a lelke mélyén. Hisz az emberekben és azért hisznek az emberek neki is . . . A könnyet, amit meleg szíve szemeinkből kicsal, felszárítja a becsületes emberek meghitt örömének derüje . . . Olyan világot tár az olvasó elé, amiről a mai nemzedék már hallomásból is alig ismer . . . A céhek utolsó éveit élik . . . A vándorlólegények egyik rokonszenves alakján keresztül megismerkedünk a takácsok nemes céhével, és azzal a világgal, amelynek szomorúsága sem volt olyan lehangoló, mint a mai élet. Aki tiszta lélekkel néhány felejthetetlen órát akar szerezni önmagának, az vegye kezébe Babay Józsefnek veronai Rónai Márton csodatakácsról megírt „Vándorlegények" című regényét, nem fogja megbánni! És ne sajnálja azt az egy-két könnyet, amit olvasás közben ejt, mert a szeretet könnyei az ég felé hullanak.

Babay József „Vándorlegények" című regénye Singer és Wolfner kiadásában jelent meg.

Végül még a „Könyvbarátok Kis Könyvei" sorozatában megjelent legutóbbi kötetéről, Szentgyörgyi Sándor „Vihar Buda fölött" című ifjúsági regényéről kell megemlékeznem. Buda viszszafoglalásáról szól a regény, azokról a viszontagságokról, amiket a várban maradt magyarok szenvedtek. . . Jobban megérti a fiatalság ezen a regényen keresztül az akkori idők történetét, mint sok iskolai tankönyvből. . . A hódoltság minden nyomorát biztos kézzel tárja elénk az író, de elénk tárja azokat az erényeket is, amikkel felfegyverkezve képesek voltak minden veszedelemmel bátran, férfiasan szembeszállni . . . Minden magyar fiúnak szívesen jaánljuk e könyvet elolvasásra. A Könyvbarátok Kis Könyvei az Egyetemi Nyomda kiadásában jelennek meg.

M.—S.—L.

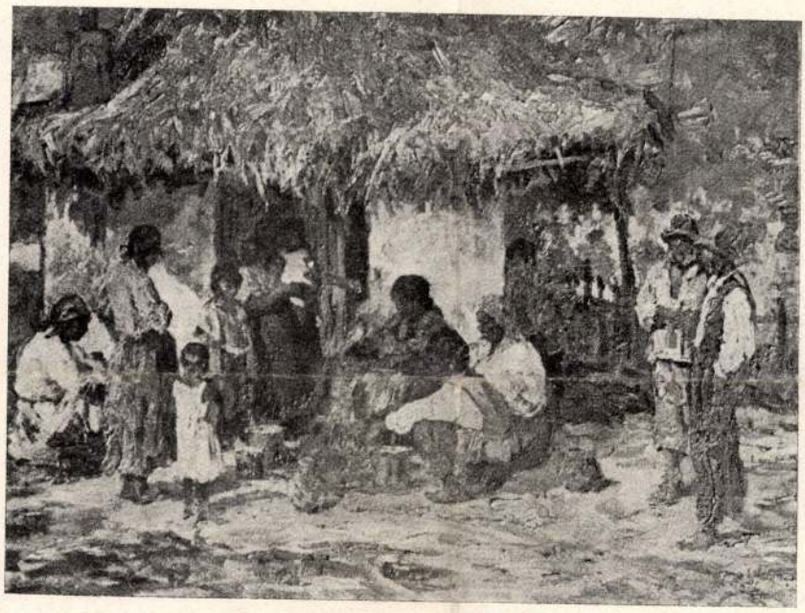

Gaál Ferenc: „Cigányok"
(Az Ernszt Múzeum kiállításáról)

FEKETE VÁROSBAN FEHÉR LILIOMOK

Az új írógeneráció néhány igen tehetséges, sokat ígérő tagjának első munkája jelent meg a fenti cím alatt. Új hang, új formák teszik értékessé a könyvet, amelyet a gyűjteményes kiadás szerzői *„Nagyoknak mesélik a kicsik"* jelmondattal bocsátottak útra. A versek és novellák közül különösen: *Szász Károly, Siposs Ferenc, Koller Imre Tibor* munkái tetszetősek, bátrak. Ugy véljük hamarosan ismét találkozunk neveikkel.

(c)

A gobelin művészi értéke

Írta: Vajna Géza

Gilles Gobelin párisi mesterember, Mouffetard-uccai kelmefestő műhelyében soha nem álmodta, hogy neve helyet fog kapni a művészettörténelemben, sőt még fogalommá is lesz. Még pedig olyan fogalommá, mely nemcsak az utána következő korok, századok tudatába írja nevét, de kifejezni fogja — mondhatni művelődéstörténeti ősidőkig visszatekintve, — az emberi lélek szépkeresésének egyik legnemesebb formakeresését.

Csendesen dolgozott a boltíves műhelyekben, keresett, kutatott, kísérletezett. Versenyezni akart az akkor uralkodó olasz mesteremberek festőeljárásával. Ezért aztán elhanyagolt minden mást s a mindig kacagó párisi polgárok gúnyjának lett céltáblája.

Halála után családja folytatja a mesterséget s mert idővel a polgárok is elhiszik, talán mégsem kénköves lángok között készülnek azok a remek munkák; vásárolják s Gobelin neve híressé lesz.

Utódai már nemcsak kelmefestéssel, de képszövéssel is foglalkoznak. Eljárásuk művészi megoldásra a legalkalmasabb s az ily technikával készült színes szőtt falikárpit és bútorkárpit templomok, kastélyok, királyi paloták művészi díszei lesznek.

Bevonulnak a „Napkirály" palotájába, híressé teszik eréven is a francia nevet és gyűjtik az aranyat a *Sátánfi Gobelin* nemzetének.

A művészi érzékű *Colbert* XIV. Lajos minisztere megvásároltatja Gobelin gyárrá nőtt műhelyét s a francia nemzet tulajdonában, mint: „*Manufacture royale des meubles de la couronne*" lesz világhírűvé, iramot, ízlést diktálva az úgy Franciaországban, mint bárhol másutt (Németalföld, Olaszország, Spanyolország, Németország) meglevő és utóbb alakult képszerű színes kárpitszövés fejlődésében.

Novinszky Jenő:
„Kék Duna"

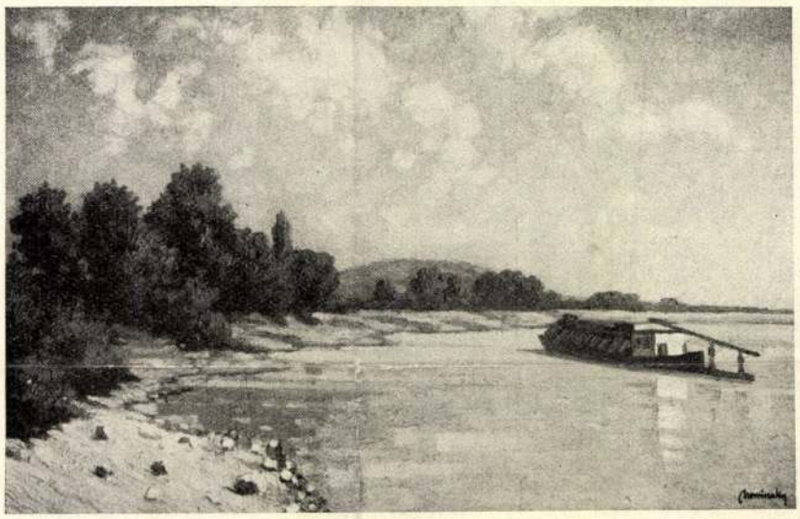

(A Nemzeti Szalon Duna kiállításáról)

Nevetséges figura is volt, mindig festéktől maszatos kezével, össze-vissza pecsétezett ruhájával.

„*Gobelin bolondháza*"-ból (Folie Gobelin) késő éjjeli órákig kiszűremlik a lobogó viaszgyertyák világossága, mert a *mester* hajnalba vesző időig pepecselt vödrei és festékes bödönei között.

Aztán egy napon, hogy megtalálja a skárlátfestés módját s újongó örömmel mutogatja legényeinek az eddig ismeretlen pompázatos színeljárást; már nem a bolondos Gobelinnek csúfolják, de uccaszerte kikerülik, félnek tőle, megdobálják.

Azt a skárlátszínt nem lehet csak úgy tisztességgel megtalálni, ördögökkel cimborál, Sátán komája lett, eladta lelkét, úgy tanulta a pokol fajzattja...

Gobelin pedig megcsúfolva, megrágalmazva dolgozik tovább és festi a fonalakat, kelméket ragyogó színekben. Családja, fiai tőle tanulnak s ha néha maguk is furcsálják az öreg dolgait, de bíznak benne, hallgatnak reá.

Mikor temetik, alig akad pap, aki az ördöngős Gobelin sírjánál imádságot mondjon.

A színes-mintás gyapjúszövést, mely kisebb felületi megoldásban, mint az emberi ruhadíszítés; vagy függő, védőszőnyeg, sátorban elhelyezett védőfelület, már nagyon régen ismerték.

Kupt sírokban akadtak ilynemű díszruhafoszlányokra, ókori egyptomi emlékek, a hellén és latin írók leírásaiból van némi tudomásunk arról, hogy ősi eredete messze nyúlik.

Ezekhez a népekhez Keletázsiából, Perzsiából, Arábiából került a technika mórja, mint ahogyan Kinában, ahol évezredekkel előttünk sok mindent már tudtak és ismertek, nagyrégen művelték.

(Folytatása következik.)

Novinszky Jenő

festőművész

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Most már kiegyensúlyozott egyéniségű tájképe

Esti Kurir
1929.VI.18.

Novinszky Jenő.

Képei szerepeltek a Független Művészek Társaságának III.-ik olasz-magyar barátsági kiállításán, Szegeden.

Pesti Hirlap, 1928. Nov. 15.

Novinszky Jenő.

A Független Művészek Társaságának olasz-magyar barátsági kiállításán képei szerepeltek, Szegeden.

Magyarság. 1928. Nov. 14.

Novinsky Jenő

festőművész

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Templomos parasztleány - csoportja.

Pesti Hirlap
1929.VI.16.

Novinszky Jenő
Bácskai táj

Tavaszi kiállitás. Nemzeti Szalon, 1941.
junius, 10 l.

MÁRIA MAGDOLNA HAZATÉRÉSE

IRTA: KOMÁROMY JÓZSEF

És Mária elindult Jeruzsálemből, a Mariamme őrtorony tövéből. A tetrarcha kapitány nem kísérte ki.

Sárga gyékénysaruját lazára fűzte és a nap tüze ellen árnyékosra húzta feje fölé lilával csíkozott lepeljét. Hosszú út állott még előtte hazáig.

A déli idő előtt volt. Nyomában árnyéka kísérte és ez az imbolygó árny sötéten Beyruth felé mutatott, a szelek is most onnan jöttek. Jólesett halántékának a langyos szél, mely illatában Libanon erdőinek ízét hozta és amikor az özönnel tűző napban a cédrusok ízére kitáguló orrcimpája jobban felfigyelt — a damaszkuszi rózsakertre emlékezett.

Damaszkusz! Mikor Anna nővérével ott járt nagybátyja hűs kertjének virágágyaiban... Tisztán, gyermekin és a világ csodái előtt — mert akkor még csodák voltak — úgy állott ámulón, szívdobogva, tiszta volt... és csöpp Annával együtt... Mászkáltak és bujkáltak, mint a rózsaszínű csigák a vörös oleanderek alatt...

— És miért nem vagyok én most tiszta? Ki dobhat meg kővel engem? — remegett a szája. A hirtelen kérdésben a dac dobolt, de ez nem nyugtatta meg. Mindjobban sugárzott a nap az okkerszínű domboldalakról és a szívébe nyilalt egy-egy fényes napsugár, ami a vakító mészkőtáblákról villant összehúzott szemébe. Az útonjáró emberek is mind kevesebbek lettek.

Lassan magára maradt.

Fehér-lilacsíkos alakja egyedül imbolygott az úton. Apró szürke felhők porzottak utána.

És lassan-lassan nyugtalan lett.

Karját idegesítő, idegen fáradtság lankasztotta, szemében szúrós parazsak égtek. Alsó szemhéját felduzzasztotta még az éjjel az az első rettegés és az ajkán két megalvadt, kékes vonalban még mindig ott égett a férfi kegyetlen csókja. Jó volt pedig hozzá. Símogatós. Az elsőre mondott nemet, a másodikra már fészekpuhán odaadta még az eddig összeálmodott fojtó álmainak minden pihéjét is... Miért volt hát ő ilyen vad hozzá? Ugy símogatta barna vállát s karjának szép, bronzos izmait, mintha régi álmaira emlékezett volna, megcsókolta a nyakát is... és ő, a férfi belekapott keble fölött a hajlásnál a puha meleg húsba... Hogy felsikoltott!

Most egyszerre szemébe ötlött a reggeli ébredés. Ugy feküdt a férfi mellén, már szégyen nélkül, mint egy elfáradt virág nyár közepén, zivatar után meggyötörve s kimerülten a mámor és rettegés zőrzavarától, de amikor az felnyitotta szemét egy félénk, hálás csókjára, újra a férfi karjaiba esett parázsosan.

S mikor a kakasszó elhangzott s a pipitélő csirkék hangjai feljöttek a mámoros fülbe valahonnan az őrtorony alól, még-

Nowinsky Jenő: „Mise után"
(A Nemzeti Szalon téli tárlatáról)

egyszer átadta magát a búcsúzás véget nem érő tüzével. Mintha többé nem találkoznának... Oda is súgta a férfinek. S a férfi könnyedén felnevetett akkor.

— De nem is találkozhatunk! — suttogta ijedten a váratlan gondolattól— hiszen nem is tudja, ki vagyok, honnan való vagyok? És nem is kérdezte... Fölvett a kocsijára. Két sas csillogott a könnyű szekér oldalán aranylón és a mélye nilusi liánnal volt begyűrve puhán, pihentetőn. Nem is kérdezte! Csak azt, honnan jövök és kinek a családjától búcsúztam el. Jaj! Nem találkozhatunk! Nem is találkozhatunk!

Megremegett és az ijedtség, a szégyen egészen urrá lett fölötte.

— Hacsak nem én... — kapott hozzá. De mégjobban elszégyelte magát. Piros lett önmaga előtt, mint a szikla amott a nap hevében. Dühös lett magára, a déli napra, az aranyló sasokra, az őrtorony kapujának csikordulására, a szemetelő csirkékre és az egész eddig szépnek tűnt rövid éjszakára. Riadtan húzta ösz-

Művész-Élet 1933. II. 2 sz.

Steller Gizella: „Vadvirágok"
(A Nemzeti Szalon téli tárlatáról)

szébb a vásznat magán, a szálló madarak tekintetét is gyűlölte, mik csillogó nyakára estek.

Máskép látta most a férfit és az éjjelt. Annára gondolt és azokra a ragadósan húzódó rózsabimbókra, amiknek nedves szirmát nevetve hasították szét. Kisimitották a párás szirmokat és az engedni nem akaró hableveleket erős ujjakkal tartották jóideig és kacagtak hozzá hogy: nini virág! Mint kis, értelmetlen állatok ugrándoztak végig a kerten és kacagtak hozzá, hogy aztán unottan dobják el az életükben meggyötört, illatát és szépségét vesztett játékukat. Erre gondolt. És arra, hogy egyszer mégis keservesen elsírta magát, mert nagyon bánatosan nézett rá egy ilyen rózsa az összefutkározott földről. Akkor nem tudta volna megmondani, miért sir. Maga sem tudta, csak valami reszketős fájdalommal érezte, hogy nem szabad többé ilyet játszani s nem szabad többé az ilyen harmatos életet így tönkretennie. Homályos sejtés töltötte el, sírt. És másnap beárulta Annát, hogy szakítja a rózsát tövestől.

És most ő . . .

Kínzó sírnivágyás húzta ajka szélét, de a váratlan indulattól a könny nem tudott kitörni.

A nap fenn tüzes-magasra szökött a sárga égbolton. Tűzkatlanban vitt az út. A bozótos sziklás hasadékaiból csurgott a nap aranya forrón és a madarak tömegesen menekültek Genezáreth tava felé frissülésre. Az olajfák lombját az út pora súlyosan nyomta és a Jordán partja felől a dombok nehéz vonala meleg párákban rezgett.

Mária egy percre visszanézett. Forrón imbolygó vonalakban látszott még a Város és a sötét cédruserdő fölött a Templom kupolája verte szét gőgös fáklyafényét. Amott még valami fénylett. A Mariamme, s hegyén a római sas tárta szét aranyos szárnyát fenyegetőn.

Aki legyőzte. . .

Nem birta tovább. Leroskadt a forró útra. Porfelhő szállott fel térdei alól. Könnynélküli zokogás rázta meg reszkető testét:

— Mariamme, Mariamme! Fölhasítom a ruhám! Anna bocsáss meg! Föltépem az arcom, amit csókolt. . . Uram, bocsáss meg. . .

— Elfogott a vágy. . . Te tudod, milyen véres vágyak kínoztak éjjel. . . és nappal is ha magamban voltam. . . Te tudod . . . És tegnap hosszú úton jöttem. A magdalaiak bíbor köntösükben seregesen jöttek szembe az úton. És Jaffából tevék, megrakodva nehéz kosarakkal. És a hajcsárok beszélni próbáltak velem. Megmutogatták az alexandriai gyöngyöket, a krétai korállokat és a színes korsókat Cyprus szigetéről. Rongyos népség! és én tovább mentem mosolyogva, büszkén. Kereskedők jöttek fehér öszvéreken Aleppóból, kínálták az apró márványszobrokat, amikre a kéktengeren túl élő szobrászok festék az idegen istenek mosolygó arcát . . . Uram, tudod, hogy ellenálltam. Pedig egyiptomi gyolcsot redőztek a vállamra mondván, az jó nekem. Megcsörrent a tarsolyuk, megfogott a kezük, égetett a tekintetük. Ellenálltam.

— Kánaáni ifjak víg énekszóval Tibériásba mentek a nomádok nyüzsgő vásáraira. Az egyik megfogta a kezem s úgy kért, menjek el vele örökre. Hogy hazavisz, otthon rózsaligetei vannak és szolgálói és csobogó vízzel a ház és nem kell soha leöltenem az ő aranypereceit . . . Nem mentem. Ellenálltam. Ellenálltam! . . . És akkor feltűnt Jeruzsálem. Felsóhajtottam, hogy megpihenhetek. Szállást veszek a Szinódus során és reggel, mikor a madarak énekelni kezdenek én már újra úton leszek.

— Akkor katonacsapat ért utól. Nem néztem szét, csak mentem, mentem, dobogó, csörgő, durva katonák. Mentem gyorsan és — az első egyszerre lehajolt hozzám lováról, meleg kezébe vette arcomat, hogyha akarom, bevisz a kocsija engem. Kedvesen beszélt. Ó Istenem, ezek finom katonák! Egyszerre megnyugodtam. Ugy akartam, hogy az Olajfák hegyénél már jóelőre leszállok. De ő hátrajött s kendőjével figyelmesen letörölte a halvány port arcomról. Jólesett. A kendőjének nárdus ízlata volt. Csak pár szót szóllott. Néha ránéztem. Mosolygott. Mellettem jött fekete lován s fehéren habzott a ló oldala az ezüstszerszámok szélén . . . És maradtam . . .

A. M. Carrer: „Groteszk"
(A párisi független művészek kiállításáról)

Nowinsky Jenő festő

Magyar Művészet, 1926

304.o.
kiállítások.

Nowinsky Jenő festő

Pesti Hirlap. 1926. jun. 13. 9

k. k. l. újabb csoporthiállítás

MDK

Nowinsky Jenő, Bpest 1884.

Nagytétény, olaj
Paraphrase, "
Patak mentén, "
Tabáni udvar, "
Erdei ut ősszel, "
Leányfej, "

N. Szal. XLIX. csop. kiáll. 1926. jun. 5-6 l.

MDK

Nowinsky Jenő, Bpest 1884.

Reggeli hangulat, olaj
Alkonyat, olaj
Őszi verőfény, olaj
Udvarrészlet, "
Nőiarckép, "
Pécsi táj, "

N.Szal. XLIX. csop. kiáll. 1926. jun. 5-6 l.

Novinszky Jenő

Udvarrészlet, olaj
Málom udvara Baranyában, olaj

[illegible] kiállítása. Nemzeti Szalon, 1939, szept. 10 1.

MDK

Nowinsky Jenő

Marietta, paszt.

Lilike, "

Akv. és Paszt.kiáll. N.Szal. 1932. máj.
1o l.

To I.

MDK

Nowinsky Jenő

Ut Gerlachfalvára, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

21 l.

Nowinsky Jenő

Naphegyi részlet, of.

Kedvelt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

21 l.

MDK

Nowinsky Jenő

Reggeli hangulat a Dunán, olaj

Kék Duna, olaj

Duna-kiáll. N. Szal. 1933, jan. 7 l.

nnyal. Két kehely, 1633, 1775. Kancsó
lt 1757-1761 közt, 1865-ben megújítva.

mplom a t. Bp. 1942, 745, 580 l, régi 580 l – Wagy

MDK

Nowinsky Jenő

Templomból jövők, of.

Tav.tárlat, N.Szal. 1934. jun. 7 l.

Nowinsky Jenő MDK

Naphegyi részlet, olf.

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Nowinsky Jenő

MDK

Ut Gerlachfalvára, olf.

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

MDK

Nowinsky Jenő

Kiállitások. Magyar Müvészet 1926. 5. sz. 304.l.

Nowinsky Jenő.

A Nemzeti Szalon 1926-ban kiállitotta müveit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Nowinszky Jenö, festöm.

A magyar népviselet, a falusi plet tudja legjobban lekötni figyelmét.
Napilapok mümellékleteiböl jól ismertek képei a közönség elött.
Nagy a vázlat-anyaga, ami még mind feldolgozásra vár.

"Örszem" /háborus képe/. Repr. 4.1.

Szász Károly- Müteremlátogatás.
Művész - Élet. XXXXXXXXXX 1933 16.21.sz. Címlap.
és 4.1.

Nowinsky Jenő

93. Reggeli hangulat a Dunán, olaj

94. Kék Duna, olaj

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon, 1933. január hó 5 lap

Nowinsky Jenő

115 Miséről jövők, olaj

Uj Szalon Őszi Kiállitása, 1934. szeptember
Budapest, katalogusa

MDK

Nowinsky Jenő

Augusztusban, olaj

Uj Szalon tav. kiáll. 1934. máj.

MDK

Nowinsky Jenő

Templom előtt, olaj

N.Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun. 9 l.

MDK

Novinsky Jenő

Balatonszepezdi udvar, of.

Balatoni Táre, 3. N. Szal. 393. kiáll. 1928. ápr.

20. 1.

Nowinsky Jenő

Udvar részlet, of.

M.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 21. l.

MDK

Nowinsky Jenő

Őszi borulat, of.

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 19. 1.

MDK

Nowinsky Jenö, festö

158. Találkozás. Olf.
159. Téli hangulat. " m²

Uj Szalon. Megnyitó Kiállitás. Bp.1934.ápr. Kat.

MDK

Newinsky Jenö, festö

Falusi utca télen. Olf.
Nöi arckép. "

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

MDK

Nowinsky Jenö, festö

Mise után. Olf.

Nemzeti Szalon.-Téli tárlat. 1932.dec. Kat.

MDK

Nowinsky Jenö, festö

Falu utcája. Olajf.

Nemzeti Szalon.- Öszi Tárlat. 1932. szept. Kat.

MDK

Nowinsky Jenö, festö

Szeptemberi nap. Olajf.
Téli est. "

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

MDK

Nowinsky Jenö, festö

"Néhai" Atamyka-a ucca. Szin. zollrajz.
Öreg viskó. " "

Uj Szalon.-Tabán kiállitása. 1934.máj.-1934.ápr.
Kat.

MDK

Nowinsky Jenö, festö

Virágos bódék. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1932. június. Ka t.

MDK

Nowinsky Jenő

Templom előtt, of.

Műterem 5. csop.kiáll. 1937. jul.

MDK

Nowinsky Jenő

Falusi utca, repr.

A Nemz.Szal. őszi tárlata. Művész Élet 1932. nov. 2. 13.l.

MDK

Nowinszky Jenö, festöm.

139. A Kondor -ut összel. Olf.

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz.Szal. 1939.jun.10.-25.-ig.

Nowotarski István, szobrász. MDk

„Nowotarski István pécsi- és Tőzér János járokszállási szobrászművészek az ür meghódítását ünneplő alkotásukat ajándékozták N. Sz. Hruszcsovnak."

(– : kép – szöveg) 3.

ESTI HIRLAP, Bn. 1961. ápr. 19.

MDK

Novinszky Jenő

Képzőművészet, 1932. VI. 48.sz. 68. l.

Nowinsky Jenő MDK

Augusztusban, olf.

Uj Szalon 1934. máj.
Tavaszi kiállitás

MDK

Novinsky Jenö,

a N.Sz.által rend. 63 csop.Kiáll. egyik-másikán szerepelt müveivel. 1926.

A Nemz. Szal. 4oc-ik jub.és a KÉVE XX-ik kiáll.-a. 1929. febr.

MDK

Novinszky Jenő

Kék Duna, festm. repr.

Müvész-Élet 1933. 5-6.sz. kép 12.1.

MDK

Novniszky Jenö, festöm.

nevének legalább említésével jár ki az elismeres.

Boross Mihály:...magyar festök csendélet kiállitása.
Képzömüvészet. 1932. 48.sz. 68.1.

MDK

Novinszky Jenö, festőm.

Alkonyat. Of.

Nemz.Szal. 1919.okt.kiáll. Kat.lo.l.

MDK

Novinszky Jenő

Képzőművészet 1927. 5. sz. 32.l.

MDK

Novinszky Jenö, festöm.

Bácskai táj. -

Nemz. Szal.- Tavaszi kiáll. 1941. jun.15-29. Kat.

MDK.

Novinszky Jenö, festöm.

Mise után. Repr.

Nemzeti Szalon.-Téli Tárlat.- Müvész-Elet. 1933.II. 2.sz.

Novitnyi Antal

temesvári harangöntő

U 2263

az alábbi templom
4 harangját, melyeket
1907-8-ban fenti
készített hadi célokra
rekvirálták.

Szegedi Hiradó

1916. aug. 22.
(Szeged-Rókusról
elvitték a harango-
kat.)

NOVODNI JAKAB, takacslegény

Quatek Antal és Novodni Jakab takacslegények 1849-ben kérik a hatralévő vandorlasi idő alóli felmentést, mind kettő helybéli mes er fia, s az egyik mester elméjében haborodott meg, a masik pedig öregség miatt nem tud már dolgozni. 286.ol. 49. jegyz

BALÁZS PÉTER: A céhrendszer problémái Győrött a XIX. század első felében 279. old

ARRABONA, A Győri Xantus János Muzeum Évkönyve, 17. Győr, 1975.

II. 207

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....-ig

Név: Novomeszky Andreas

Foglalkozás: kőfaragó

Szárm.hely: Buda

Hitfelekezet: ág. ev. Csal.állapot: nős

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1848 I. 3

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 6.

Novopacky Johann

rajztanitó

l

Lykaközöns

76. l -

Burján, Kolozsvári antiquarius

IX - 182.

Novopaczky János MDK

Bécs.Részlet Terracinából.

Mücsarnok,1877.nov.8.

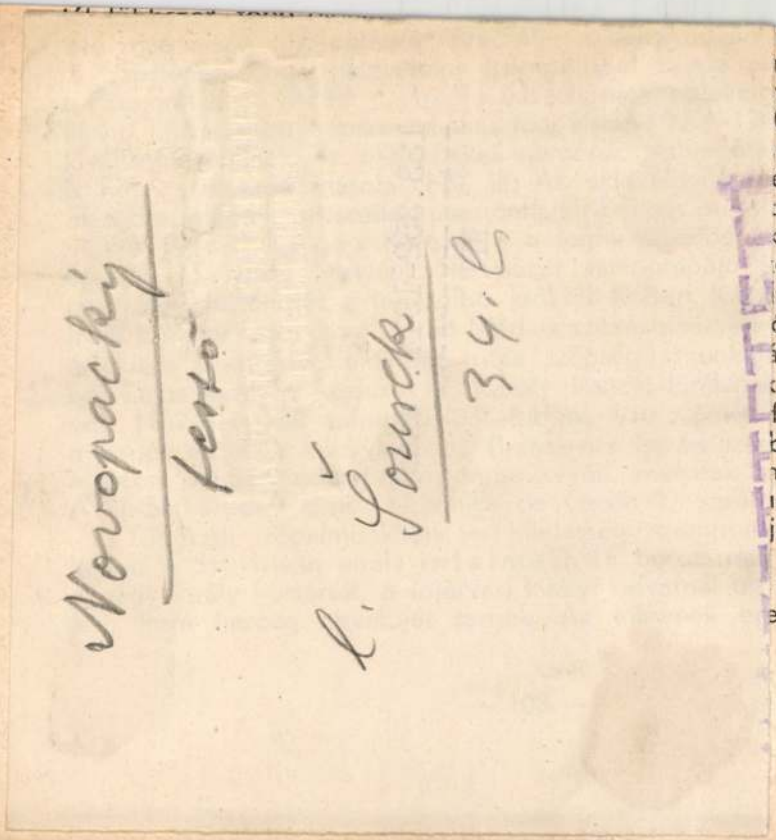

könyvtár tulajdona.
ndkivüli fontosságú
yüjtemény, mely 75
0. évek között kelt
n de írásalakjában
ényt a XIII. század
:a.
kiállított kodexeink
éppel illusztrálja a
ly haláláig, 1342-ig.
őrkanonok, ki nagy-
át 1358-ban fejezte
: ajándékozta. Mint
francia király révén
b desoptához, majd
ha is egyik fődísze.
im.«
jából — nagy vitát
melynek szerzőjéül
Szt. Gellért püspö-
edetijét ugyan nem

... el Székesfejérvárott.

Hasonmás Kinizsy Pálné imádságos könyvéből.

A nagyvázsonyi pálosok, úrnőjük, Kinizsi Pálné iránti tiszteletből, 1513-ban egy ujabb és az előbbinél nem kevésbbé díszes imakönyvet készítettek, melyet az irodalomtörténet a hártyakézírat első ismertetője után Czech-kodex néven ismer. Az értékes munkát ma a Tudományos Akadémia könyvtára őrzi.

A vasmegyei Lékán (Burgenland), Velikei Gergely, a Kanizsayak, nevezetesen Kanizsay László országbíró íródeákja, 1522-ben egy új gót betüjü zsoltárkönyvet másolt, mely jelenleg a keszthelyi gr. Festetich-könyvtár legértékesebb darabja.

De a XVI. századbeli kodexek közül említésre méltó a veszprémi Szt. Katalin-kolostor két apácája által másolt úgynevezett Veszprémi-kódex is, mely a Krisztus kinszenvedéséről írt predikációkat

MDK

Gauermann Friedrich után Novopacky, graf.
1807-1862

232. Állatvásár. Kőrajz. 60x78

Árv. Közl. 1932. I.f.sz. 61.sz. 19.1.

Novopaczky János

MDK

Részlet Terracinából

Kecskemét 1877. dec.16.

Sümegi Kató: „Lankás"

Szüret

Irta: Kövesi Elek.

A pince alján ásit a kád,
A grádicson vén macska ül,
És fenn a kék hullámos Ég
Fürkészi rég a venyigét.

Aranysárgás pávás a fürt,
Néhol már gyéren könnye sír,
S míg zeng a domb és száll a gond,
Lehull, lehull az őszi lomb . . .

Egy rőt kamasz szájtátva néz,
Kacagva szól a többinek:
Óh mennyi fürt, óh mennyi szem.
Gyertek! Nem lát most senkisem,

Nowinsky Jenő: „Falusi ucca"
(A „Nemzeti Szalon" őszi tárlatáról)

A „MŰVÉSZ ÉLET" Miskolcon

fiókkiadóhivatalt állított fel. Vezető: szentmiklóssy MUDRÓNY ZOLTÁN
Cim: MISKOLC, HORTHY MIKLÓS TÉR 7.

Gergely Imre: „Játszó gyermekek"

Gergely Imre

a komoly történelmi festő — ért a mosolyhoz is, amint azt baloldali képünk is igazolja. Műtermében elénk tárul a magyar történelem. Történelmi munkáival foglalkozik most is. Erősen készül a téli kiállításokra. Készül egy hatalmas vászna — erről azonban kérésére nem közlünk semmit. Reméljük a Műcsarnokban látni fogjuk. Egy bizonyos: feltűnést fog kelteni.

Boleránszky Benő: „Tanulmány"

Mint Böcklin-festmény...

Egyszer — ma még lángoló ifjú szívem, meglásd —
elindulunk mi is.
A megcsöndesült nagy Élettengeren, hol elcsittultak már
a vágy-viharok, holt álmok csónakjába szállunk
s elindulunk mi is...
A megcsúfolt Hit lesz evezősünk s észrevétlen
siklunk tova. — Valahol várnak komorzöld, karcsú,
sejtelmes piniák s lábaiknál mozdulatlan,
ősi végzet-sziklák — s mi lassan közeledünk, szívem,
az örök Titkok csöndje felé... végzet-sziklák kapuján
átsiklik csónakunk s fehér köntösben meghajtott fővel állva
megérkezünk mi is szívem... a Holtak Szigetén...

m. Déchy Liane.

Csányi Lajos: „Heverő"

Művész-Élet 1932. nov. 2.
14. l. kép

1021

1977. május 12. Petőfi 11,55 /11/ KGyné

Gyermekek könyvespolca

- Lukácsi András: Népek játéka című könyvét ismertetjük.
- Egy ősi, egyiptomi gyermeksír feltárása során a kis holttest mellé temetve agyagból készült bábut, apró játék tekét találtak. A majak alakti nevü labda játékának komoly szerepe volt a kultikus szertartások között, hiszen a csapatok ügyességén, vagy ügyetlenségén mulott hitük szerint, hogy abban az évben milyen lesz a termés. Hollandiában a bujócska játék a tavasz ünnep szertartásai közé tartozott. Régen madárfiókákat kerestek a kiszüldült mezőn annak bizonyitására, hogy itt a tavasz. Később már emberek bujtak el és madárhangot utánozva könnyitették meg keresőtársaik dolgát. Az itt felsoroltak mellett még számos példa bizonyitja, hogy a játék egy idős az emberiséggel. És, hogy minden népnek meg vannak a saját ősi kulturájában gyökerező, vagy más népektől átvett, de a maga nemzeti karrakteréhez formált játékai. Ezeket gyüjti össze és rendszerezi Lukácsi András: Népek játékai c. könyvében, melynek második bővitett és átdolgozott kiadása a Móra Kiadónál jelent meg.

A szerző országok szerint csoportositja az adott népre legjellemzőbb játékokat. Sok érdekességet tudunk meg a játékok eredetéről és igy az egyes népek kulturtörténetébe is bepillanthatunk. De természetesen nemcsak kulturtörténeti ismereteinket gyarapitja ez a könyv. Valamennyi ismertetett játék alkalmas arra, hogy egyéreszt fel frissitsétek velo ismert és kedvelt játékaitokat, másrészt, hogy ujakkal egészitsétek ki azokat. Az ismert játékok uj változatainak bemutatására a fogócska a legalkalmasabb. Ennek az egész világon megtalálható játéknak a lényege mindenütt ugyanaz. Vannak üldözők és üldözöttek. és az veszit, akit megfognak. Mégis másképpen játszák Szudánban és másképpen Angliában. Más változatát kedvelik Indiában és megint mást Kinában. Éppen ezek a különbségek teszik lehetővé, hogy ti is változatosabban ötletesebben játszhassátok a fogócskát.

Kedvcsinálónak ismertetünk néhány változatot. Indiában sakál a fát, és ezt csaknem szószerint kell érteni, mert a fogó a fák ágain tanyázó és időnként le-leugráló játékosok közül próbál zsákmányt szerezni. Mulatságos a majom fogó, amelyet Angliában kedvelnek. Itt a fogó pontosan köteles utánozni azt,amit az éppen üldözött játékos csinál., aki alaposan ki is tudja használni a neki kedvező helyzetet. Szudánban a fogócskát fák, bokros területn játszák, ahol az oroszlán, a fogó elrejtőzik és váratlanul tör rá az antilopnak nevezett üldözött játékosokra. Ezzel jócskán megneheziti a futók dolgát, ezért ez a játék nagy fürgeséget kiván. Kinában az egyik legnépszerübb fogócska játék ezt a cimet viseli, Fogd meg a sárkány farkát. Ez a játék annál jobb, minél többen vesznek részt benne. Annál hosszabb ugyanis a sárkány, amelyet a játékosok összekapaszkodva alkotnak. Az első játékos a fej, az a feladata, hogy megfogja a sor végi játékost, a sárkány farkát, anélkül, hogy a sor felbomlana. Fogócskázni természetesen legjobb a szabadban, amikor jó idő van, süt a nap. Rossz időben azonban gyakran kényszerülünk arra, hogy a szobában töltsük el délutánjainkat. Ilyenkor, ha elővesszük ezt a könyvet, sokféle , szobában is játszható társasjáték közül válogathatunk. Nagyrészükhöz segédeszközökre van szükség, de ezek olyan egyszerüek, hogy elkészitésük is örömet szerző játék amelyhez Varga Imre és Novopolszki László illusztrációi adnak segitséget, A könyvben ismertetett 250 játék biztositja, hogy kirándulásokon, őrsi összejöveteleken és klubdélutánokon ne fogyjatok ki az érdekes, uj, szórakoztató játékokból.

- Lukácsi András: Népek játékai c. könyvét ismertettük.

Novosiady István

ötvös

l.

Ernst-Muzeumaukcioja II

153 l.

1937

MÁRCIUS

Vasárnap **7** Laetare	**Franck** kávépótlékkal ízesített Kneipp – malátakávé **nem luxus**
Hétfő **8** Ist. János	
Kedd **9** Franciska	
Szerda **10** 40 vértanu	FEJFÁJÁS ELLEN **BERETVÁS PASZTILLA**
Csütörtök **11** Szilárd	
Péntek **12** Gergely	
Szombat **13** Szabin	**ZAMAKO** a legjobban bevált gyermektápliszt. Kérjen kóstolómintát. Krompecher, Bp., Nádor u. 15

Novoszády Istrán

čtvrš 1670. 1667.

Lásd

Mih Novoszády 6. l. 9. l.

18. l.

Novoszády István

ötvös Lőcse

Kőmagyötvj. 204. l.

megfordítni!

1182		NS **Stephanus Novoszády,** e. 1663—, civis 1664, (*„Goldschmied aus Puchov"*), †1703. (Fiai: Zsigmond, sz. 1666-ban és Kristóf, sz. 1669-ben, Svédországban működtek. — *Seine Söhne: Sigismundus, *1666 u. Christophorus, *1669, waren Goldschmiede in Schweden.* — ~~Lásd — Siehe~~ Mihalik Sándor: Adatok a magyar ötvösség történetéhez, Bp. 1935.)	Vide:
	Nr. 1140	Ciborium, füles tojásnodusszal és fehérezüst kuppakosárral. — *Ziborium, am ovalen Nodus Bügel, weißsilb. Schalenkorb.* — Ca 1670. R. k. templom, Szepes-Jánosfalva — *Pfarrkirche, Johannsdorf.*	
1183		SN Ugyanaz. — *Derselbe.*	
	Nr. 1140	*a)* Kis hólyagos serleg. — *Kleinen Buckelpokal.* Báró Herzog M. Lipót, Bp.	Lr
	Nr. 1140	*b)* Füstölő, vert nagyvirágos díszű. — *Rauchfaß m. getr. großen Blumen.* R. k. pléb. templom, Lőcse — *Pfarrkirche, Leutschau.*	

Nagypágos

Dr Szentiványi Gyula
nőnak

Budapest

Budapest, 10

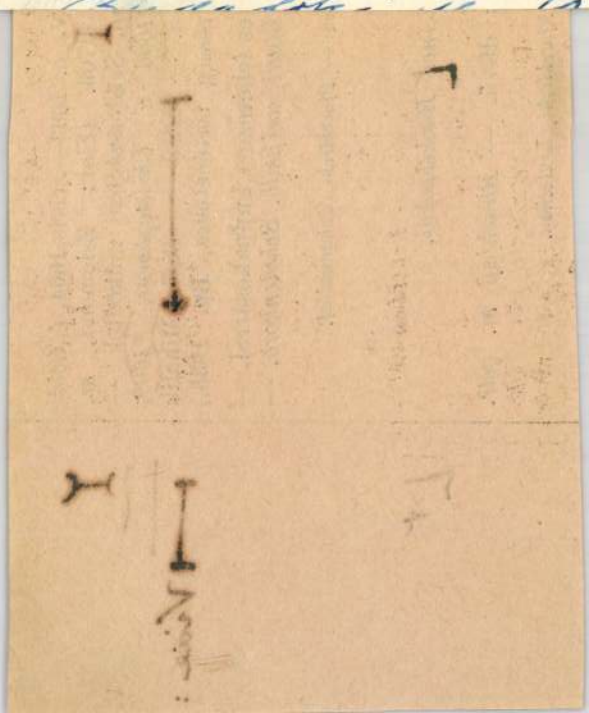

Novosrády Istvání

Ötvös

Kőmagyötvj. 1182. 7

Novoszady István
Tőcsei ötvös
1667

lásd

Arch. Ért.
1912. 222

Novoschadj István

otvos

l.

Haim Gáspár

353 b 15, 384 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Novoschadj Stephan

özvegy

1667 ben Lőcsei polgár

Ham 353

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 .....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191 .....

.....

tanu.

.....

tanu.

Novoszády István

Novoszády Kristóf

Novoszády Zsigmond

ifj. Novoszády Zsigmond

Novoszády Friggyes Zsigmond

Novoszády Ulrik,

K.

ind

Magyar Művészet

1936. 61. l. (Mihalik Sándor: Adatok a felvidéki Otvösség történetéhez. c. könyvének ismertetése.)

M.D.K.

Novoszády testvérek, ötvösök

Löcsén töltötték tanulóéveiket, mielőtt Svédországba vándoroltak ki, ahol ott a magyar aranyművességnek nagy tekintélyt szereztek.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina 135. old.

Navoszády Link

ötvösök. Kőcsén tanultak. Később Svédországban dolgoztak.

Kampis Antal: A magyar müvész t a XIX. századig. Bp. 1968. 167 l., képes. /Minerva zsebkönyvtár/

156. l.

Nevezády ötövös M.D.K.

Lőcsén tanultak , később Svédországban dolgeztak

XVIII. sz.

Kampis Antla :A képzőművészetek története

A Kultura Világa Bp. 1963.

Novorządy Daniel

Štvrš

l.

Schürer-Wiese

109. l. 113. l.

MDK

Novoszády Frigyes Zsigmond, ötvösm.

Mihalik Sándor: Adatok a felvidéki ötvösség történetéhez c. könyvének ismertetése. -Magy.Művészet. 1936. 61.l

Novoszády (Zsigmond ?)

Kristóf fivére, Lőcséről Svédországba került, ahol véglegesen le is telepedett.

Mihalik S.: Der Goldschmied Sebastian Hann. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 3-4. p.

1531

Novoszády Zsigmond II.

műoci elkerültek a svéd templomokba és muzeumokba.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

30 l.

Novoszády Frigyes Zsigmond

5 tvös 1760 — 1803.

laid

Mik Novoszády

26-27. l.

M.D.K.

Novoszády István, ötvös,

Lőcsén dolgozott. 1663-tól 1704-ig. Fiai a XVIII.sz.ban Svédországban váltak híressé. 459.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. képzőművészetek, a zene, a színház és a film. Minerva. 1960. Budapest

M.D.K.

Pietro Nobile, építész, 1774-1854

Olasz.

Novoszády István ötvös M.D.K.

1663 – 1704 körött Löcsén dolgozott.

Kampis, Magy. mův. Bp. 1960 459.

Novoszády István, ötvösm. MDK

Mihalik Sándor: Adatok a felvidéki ötvösség történetéhez. c. könyvének ismertetése, -Magy.Müvészet. 1936.61.1.

Novoszády Kristóf
ötvös
† 1732
lásd
Mihalik Sándor
Németországi magyar
ötvösök.
MAGYAR MŰVESZET
1937. 320. l.

Novoszády Kristóf

ötvös 1693 — 1732

laisd okv

Mih Novoszády 6. l.

9. l. 10. l. 12. l. 14. l.

16. l. 30. l.

1732. ben 62 evs korában

halt meg Stettinben.

1732

62

Szül. 1670 körül

Novoszády Kristóf

aranymüves mester Wüstemann Erhard ötvös mester műhelyében tanulta ki mesterségét, utóbb a svéd királyi udvarhoz került.

Mihalik S.: Der Goldschmied Sebastian Hann. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 3-4. sz. 153 l.

Novoszády Kristóf

fivére (Zsigmond?) ugyancsak ötvös-
mester, Svédországba került, ahol utóbb
véglegesen le is telepedett.

Mihalik S.: Der Goldschmied Sebas-
tian Hann. Acta Historiae Artium,
Budapest, 1970. 3-4. sz 153 l.

MDK

Novoszády Kristóf, ötvösm.

Mihalik Sándor: Adatok a felvidéki ötvösség történetéhez. e. könyvének ismertetése, -Magy.Müvészet. 1936.61.1.

MDK

Novoszády Ulrik, ötvösm.

Mihalik Sándor: Adatok a felvidéki ötvösség történetéhez e. könyvének ismertetése. -Nagy.Művészet. 1936. 61.l

Novoszády Ulrik

ötvös 1801–1813

lásd

Mih Novoszády

26. l.

Novoszády Zsigmond

ötvös 1697 – 1704

lásd okv.

Mih Novoszády 6. l. 17. l.

18. l. 19. l. 20. l. 21. l.

31. l.

Novoszády Zsigmond ifj

otvor + 1773.

lásd okv

Mih Novoszády 21. l.
22,
23. l.
24
25. l.
26
27. l.

MDK

Novoszády Zsigmond, ötvösm.

Mihalik Sándor: Adatok a felvidéki ötvösség történetéhez. e. könyvének ismertetése, -Magy.Művészet. 1936.61.l.

MBK

ifj. Novoszády Zsigmond, ötvösm.

Mihalik Sándor: Adatok a felvidéki ötvösség történetéhez. e. könyvének ismertetése. -Magy.Müvészet. 1936. 61.l

Novotarszki István Képzőmüvész

Neve megemlítve.

Debitzki I.: „A mag. Képzőmüv. pécsi csoportjának őszi kiállítása!"

Dunántúli Napló 1953. X. évf. nov. 7-6.

172. **Novoszelica**, g. k. fatemplom.
1839. „. . . cum Eccl. Lig. S. Demetrio Martyri dicata." (Schem. Munk. p. 28.)
1856. „. . . cum Eccl. Mur. ad Nativ. B. M. V. 1856. erecta." (Schem. Munk. p. 24.)

(Bereg m.)

Domfalép

József budai polgármester állitot
fel 1799 körül,amely a Székesfővá
Házinyomda csirája lett.Érdeklődé
re forrásul egy a Székesfővárosi
nyomda történetét tárgyaló kézira
jelölt meg,amelyből sikerült megá
pitanunk,hogy lovag Rhé /Rhédey/
irta 1912-ben,de kiadásra ezideig
került,s jelenleg Jauernik Nándor,
Szfőv.Házinyomda ny.vezérigazgató
őrzi.Az ő szivességéből volt alkal
munk a kéziratot átnézni.A kézirat
29.oldalán olvassuk:" A sajtó a fe
maradt adatok szerint teljesen Sen
felder tipusu volt;a vele való elb
céljából az eladó cég egy wieni ny
dászt küldött le Budára,aki megmut

Novotarszky István

Novotarszky István pécsi műszerész háromévi munkával elkészitette a 900 éves pécsi dóm miniatür mását

Vasárnapi Ujság 1937. dec. 5.

ct *10—15* fokot ért el.

B. N.

*

rológiai Intézet jelenti decem-
ste 9 órakor:
ten a hőmérséklet 6 Celsius
igerszintre átszámított légnyo-
illiméter, gyengén emelkedő

időjárás a következő 24 órára:
zél. Sok helyen eső, havas-eső,
A hőmérséklet csökken.

jdonság) Párisban és Newyork-
kérje Kosztelitz parfumériákban.

SÉG ÁRU, OLCSÓN:
ÖNIG
LAPGYÁR KFT.
KRT. 23 ÉS 13. ERZSÉBET KRT. 48.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉL-MAGYARORSZÁG

1971 MÁJ 30

1021 Nowotarsky István

Novozin Új kerámiai anyagot és festékanyagot kísérletezett ki egy lengyel származású szobrászművész, a Pécsett élő Nowotarsky István. Az anyagot szellemes szójátékkal Nowozinnak keresztelte el: családnevének kezdő szotagja ugyanis lengyelül újat jelent. Az anyag könnyen formálható, tulajdonságai hasonlóak a porcelánéhoz: szép fénye van, kemény és csengő hangot ad.

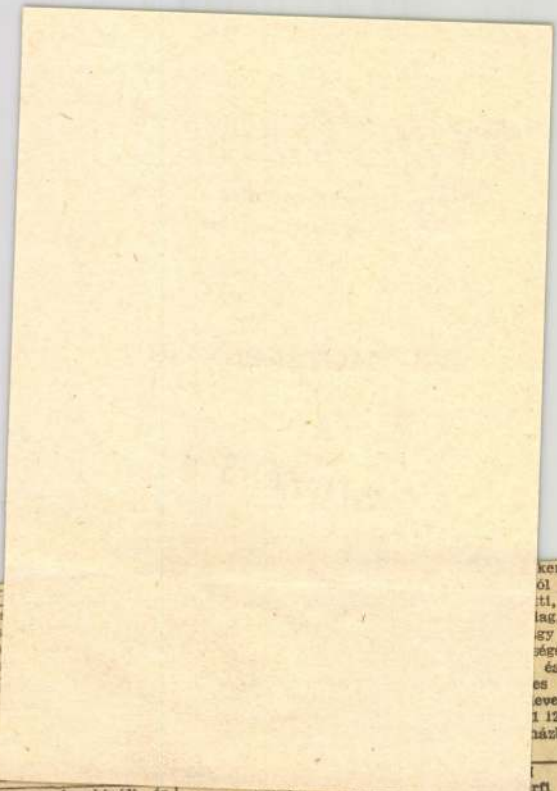

Eladó egy kombinált és egy hálószobabútor. Egressy Béni u. 39. alatt. Érd.: szombaton 14 órától, hétköznap délután 16.30-tól.

408-as Moszkvics, CR rendszámú, sötétszürke színű, eladó. Érd.: Tataháza, orvosi rendelő. x

Csöves kukorica eladó. Alsóváros, Dobó u. 51. x

Négy ágy paprikapalánta eladó, Rákóczi u. 69. x

Nagy mennyiségű istállótrágya eladó. Szőreg, Zentai u. 22, Kamaratöltésnél. x

Elcserélnénk új állapotban levő IFA W 50 1/K. tip. billenős gépkocsinkat hasonló típusú fixplatósért vagy Csepel D 450 tip. gépkocsiért. Érd.: Kábelgyár, Szeged, Hussár u. 1. Telefon: 15-330/171. x

Olajosbordókat vennék. „Kp fizetek 268 816" jeligére a Hirdetőbe.

3 ágy paprikapalántát eladó. Pásztor u. 49.

21 160. jeligére a Sajtóházba. x

Odesszai 2 szoba, összkomfortos lakás augusztus 1-től hosszabb időre bérbe vehető. „Odessza" 21 182 jeligére a Sajtóházba.

Másfél szobás, gázfűtéses tarjáni, szövetkezeti lakás átadó. „Azonnal beköltözhető 268 673" jeligére a Hirdetőbe.

Középkorú, leinformálható, független, gyermektelen nőt keresek kétszobás, berendezett lakásomba, kevés házimunkájáért albérletbe. „Leinformálható" 21 191 jeligére a Sajtóházba.

INGATLAN

Háromszobás üdülő eladó a Sárgán. Intézménynek is megfelel. Érd.: a gondnoknál. Aranypart 3. x

Zamárdiban 173 n-öl telekre ikernyaraló építéséhez társat keresek. — „Göncöl" 21 207 jeligére a Sajtóházba.

Tisza Lajos u. 104. sz. kereső

rfi megismerkedne házasság céljából szerény barna hölggyel. Egy gyermek nem akadály. Csak kézzel írott fényképes levelekre válaszolok. — „Festői Duna-kanyar" 21 138 jeligére a Sajtóházba.

39 éves, elvált, 172 cm magas, gesztenyebarna férfi megismerkedne korban hozzáillő nővel házasság céljából. Lakás szükséges, gyermek nem akadály. „Szakmunkás" 21 178 jeligére a Sajtóházba.

EGYÉB

Autókaroszszéria javító műhelyemet megnyitottam. Szegedi, Paragó u. 8. sz. x

24-én egy fekete-sötétbarna végtagú szuka tacskutya elveszett. Becsületes megtalálóját jutalmazom. Kismartont u. 28. sz.

Órajavítást tökéletesen, felelősséggel vállalok. Joó Ferenc órásmester, Bokor u. 2.

Nowotarski István

1937. dec. 3.

PESTI NAPLÓ

— **A pécsi székesegyház — százszoros kicsinyítésben, fából.** *Nowotarski* István műszerész egy pécsi gyárban dolgozott. Három évvel ezelőtt eszébe jutott, hogy meg kellene csinálnia a dóm kicsinyített mását. Nowotarski engedélyt kért és pontos *méréseket végzett a székesegyházon;* ennek az alapján fogott aztán munkához. Három évvel ezelőtt kezdett hozzá és most készült el vele, 900 évvel azután, hogy a később szentté avatott Mór

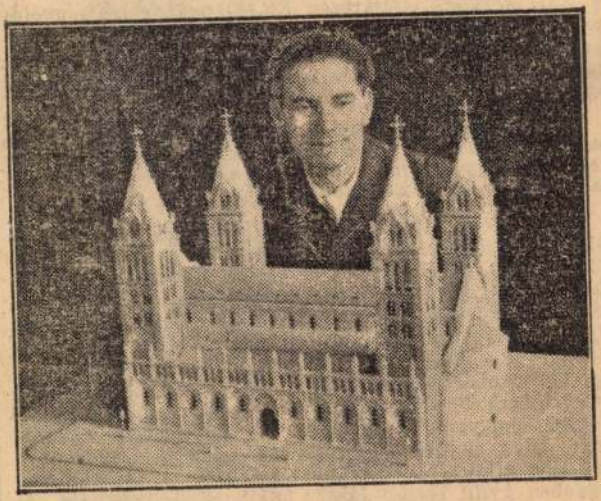

Nowotarski István a pécsi dóm miniatűr másával

pécsi püspök felszentelte a templomot. Felhozta Budapestre és csütörtökön este a Szent István Társulatban bemutatta. A társulat dísztermében az előadói emelvényen áll a kis remekmű. A nagy pécsi székesegyház százszoros kicsinyítésben, minden apró díszítésével, cirádáival, szoborsorával, négy tornyával és benne a harangokkal. Elsötétedik a terem s egyszerre *kivilágosodik a templom.* Nowotarski néhány szóval elmondja a templom történetét, azután elhallgat. Hátramegy, eltűnik egy oszlop mögött. Pár pillanat mulva *harangszó csendül fel a templomból, majd orgona szólal meg...* A csütörtöki bemutató után Nowotarski a budapesti iskoláknak akarja bemutatni művét. Azután valószínűleg *felajánlja a pápának.*

SAJTÓHIBÁK:

15. oldalon :

53. tétel első sorában: *é* helyett *és*

53. tétel második sorában: *bőls* helyett *ből.*

28. oldalon :

154. tétel 3. sorában: *2.* helyett *z.*

38. oldalon :

234. tétel 4. sorában Kolozsvárott után a hiányzó évszám: *1859.*

40. oldalon :

251. tétel 3. sorában : *1864* helyett *1846.*

95. oldalon :

725. tétel 1. sorában: *Juliska* helyett *Iluska.*

119. oldalon :

951. tétel 1. sorában: *Ernő* helyett *Dezső.*

Nowotarski István

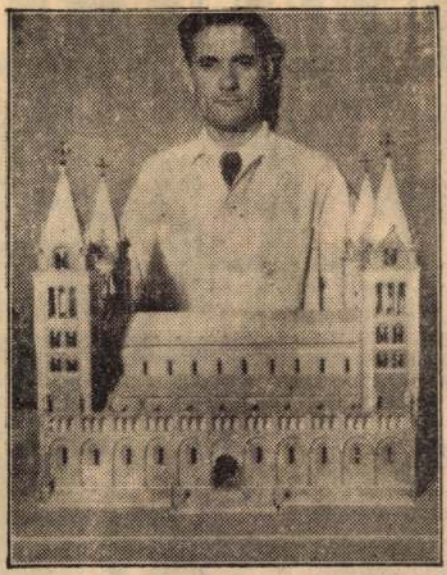

NOWOTARSKI ISTVÁN

pécsi műszerész 80.000 különböző anyagú darabból elkészítette a pécsi székesegyház kicsinyített mását. A templom-model 55 centiméter magas és 63 centiméter hosszú. A fából faragott apostolok másfél centiméter magasak. A műszerész a kis templom belsejében felépítette az Európaszerte híres pécsi orgona pontos mását. A műszerész munkáját, amelynek elkészítése csaknem egy évig tartott, a pécsi múzeumban helyezik el

Az Est 1937 okt. 5.

MARKUS MIKSA
MAGYAR HIRLAP
UJSAGVALLALATA

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Novotarski István

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1962 SZEP 26

2 1021

Emlékezés Bartók Bélára

Halálának 17. évfordulóján

Novotarski István pécsi szobrászművész domborműve.

Sajnos, csak egyszer beszéltem vele, de ez az egy személyes találkozás élményerejű emlékem marad. Hadd mondjam el, hogy ennyivel is többet tudjunk meg életéből, ennyivel is élesebben megismerhessük nemes egyéniségét!

1940 augusztusában, egy hónappal kivándorlása előtt történt. Akkor a Zeneművészeti Főiskola titkári hivatalában teljesítettem szolgálatot. Mélyen elmerülve dolgoztam a pótvizsgák előkészítésén.

Egyszercsak csendesen belép *Bartók*. Felpillantottam. Tisztelettel felálltam.

Észrevette, hogy a tisztelet adás neki szól és azonnal elhárította:

— Kérem, ne hagyja abba munkáját! Én várhatok! — szólt halk eréllyel és intett, hogy üljek vissza a helyemre.

Képtelen voltam rá. Lenyűgözve álltam tovább. Ez a mélázó, vézna testalkatú férfiú olyan tekintélyt árasztott, mint egy óriás. Valóban az volt: óriás gyermek.

Valami okiratot kellett számára sürgősen legépelnem, utazásával kapcsolatban. Azonnal elkészítettem. Félóra múlva érte jött, megköszönte. Messzenéző tekintetét végtelen szomorúság fátyolozta. Gondoltam, talán egy csepp derűt lopok fáradt vonásaira, ha közlöm vele, hogy éppen mostanában tanultam meg „Három őszi könnycsepp" című dalát.

Mondottam zavartan. Nem felelt és arcvonásai sem simultak ki. Gondolatai a távolban, tengerentúl kalandoztak. Lehet, hogy érezte, hogy nem tér vissza többé. Mi mindnyájan azt reméltük, hogy amerikai tartózkodása csak átmeneti lesz s a viszonyok hamarosan kedvezően alakulnak ahhoz, hogy hazatérhessen.

Köszönt és eltávozott. Utána lopakodtam. A gazdasági hivatalba ment át, amely a titkári hivatallal szemközt nyílik a folyosóról. Kopogott, belépett. Az ajtó bezárult mögötte. Többet nem láttam. A következő hónapban áthajózott az Atlanti-óceánon. Hogy minő lelkiállapotban, az jellemezhetetlen. Nemcsak a gazdasági hivatal ajtaja zárult be mögötte, hanem az egész akkori hivatalos Magyarország, amelyből elbujdosott, inkább választván a hontalanság keserű kenyerét, mint a fasizmus pörölycsapásait.

Veress Endre

Agoston téren.

Erb János felvétele

ialista címért

ngresszusi versenyről

lomban, közülük több mint kétszáz a fővárosban.

Sajnálatos viszont, hogy továbbra is háttérben van az egyéni verseny, pedig ez az alapja az összes többi verseny formának. Ennek következménye az, hogy már hosszabb idő óta nem merítik ki a kiváló dolgozó oklevél és cím adományozására rendelkezésre álló keretet.

Fontos lenne nagyobb mértékben ráirányítani a versenyzők figyelmét a vállalatok és üzemek munka- és üzemszervezési kérdéseire is.

n-„könyvelés"

;éntrösztnél

viszonyok között tárják fel, illetve jövesztik a szénkincset. Ennek következményeként a szénvagyon szakszerű felbecsülése is nehézségekbe ütközik, különösen az éves készletmérleg összeállításakor, amit az Országos Ásványvagyon Bizottsághoz kell felküldeniük nyilvántartás végett. E kimutatáshoz szükséges adatokat a tröszt geológusai eddig három hónapos megfeszített munkával gyűjtötték össze a széntelepekről kapott sok száz adat alapján.

E rengeteg adminisztrációval járó mérlegkészítést új, és minden eddiginél gyorsabb, pontosabb módszerrel oldották meg a trösztnél. Az újításnak tekintheto módszer lényege a következő: Minden széntelep minden egyes számítási tömbjéről külön kartont vezetnek, amelyen pontosan fel van tüntetve az illető széntelep minden fontos jellemzője. Az üzemek geológusai ezt a kartont munka közben vezetik s havonta maximálisan 50—60 bejegyezni valójuk akad a kortonokon. Ezekből a katonokból havonta összesítést készítenek, amelyek már nagyobb bányaegységeket foglalnak össze. Ez gyakorlatban nemcsak az adatgyűjtést egyszerűsíti le, hanem az adatgyűjtő geológusok révén a műveló mérnökök részére naprakész adatokat is szolgáltat, s ennek a jelentőségét felesleges lenne bizonygatni. Mert azon felül hogy egészen friss adatokat nyújt, az éves mérlegkészítés eddigi három hónapos terminusát két hétre szorítja le. De mindenek felett a legnagyobb haszna az, hogy lehetővé teszi a szénvagyon elmélvültebb s az eddiginél sokoldalúbb vizsgálatát is.

A köszénvagyon könyvelés új módszere iránt máris országos érdeklődés mutatkozik, s néhány jelentős széntrösztnél köztük a dorogi és a nógrádi trösztöknél bevezetés, illetve kísérlet alatt áll a pécsi geológusok nagyszerű újítása.

MDK

Nowotarsky István, szobrász

Pészett élő lengyel származású szobrász
új kerámiai anyagot és festék anyagot kísérle-
tezett ki. Az anyagot nowozinnak keresz-
telte el. – Ebből az új anyagból legújabb
alkotásait: Kopernikusznak és Chopinnak
a domborművét.

–: Itt a nowozin 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 17.

Nowotarsky István, szobrász MDK

Pécsett élő lengyel szobrászművész.
Új kerámia-anyagot kiséreletezett ki. Ez
a: nowozin.

— : Új kerámiai anyag: a nowozin 9.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 18. [Vidéki]

EESTI HIRLAP,

MDK

Nowotarsky István, szobrász

Pérzett élő [-lengyel-] szobrászmű vész. Új kerámiai anyagot kísérletezett-ki, nowozin lett a neve. Ebből készítette – többek között – Kodály Zoltán portréját.

— . (— szöveg — fénykép —) 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. márc. 16.

Novotarszky István

MDK

szerepelt a pécsi kiállításon.

terrakotta dombormüvei.

Molnár Imre: A ~~FÜGGETLEN~~ "Független" képzőművészek kiállítása.
DUNÁNTULI NAPLÓ, Pécs, 1957. dec. 8.

VASBETON-gyárkémények, födémek, lépcsők, alapozások és e szakba vágó munkák tervezését és kivitelét elvállalja **DEUTSCH B.** okl. mérnök BUDAPEST, VII. Nagydiófa-utca 3. Telefon 104—67

nyelnek. Az épitkezés előreláthatólag a tavasz folyamán veszi kezdetét.

Iskola épités Kismartonban. Kismarton szab. kir. város képviselőtestülete elhatározta, hogy 150.000 korona költséggel uj iskolaépületet épittet. A belügyminister a képviselőtestületnek erre vonatkozó határozatát jóváhagyta.

Szálloda épités Brassóban. Két brassói szász bank a Sparkassa és a National Bank részvénytársasági alapon szálloda épitését tervezi és e célból beadványt intéztek a város tanácsához, melyben a szálloda helyéül az alsósétatérnek egy részét, vagy a régi sörháznak a Kapu-utcában levő épületét és telkét kérik. A város közgyülése a sörház átengedése mellett döntött még pedig ugy, hogy az épületet 50.000 koronáért adja át az épittetőknek.

Csendőrlaktanya épités Brassóban. A brassói uj csendőrlaktanya épitésére az árlejtést még e hó folyamán ki fogják irni s az épitést május hó elején kezdik meg. Az uj csendőrlaktanya mintegy 800000 koronába kerül, homlokzata a Kut-utcára fog nézni.

A marosvásárhelyi honvédségi lőtér villamosjelző készülékének helyreállitásával a marosvásárhelyi honvédparancsnokság Szalai és Deutsch budapesti elektrotechnikai vállalatot bizta meg 5520 k. 28 fillérrel.

Intézeti ház épitése Győrött. A Győri első takarékpénztár a Baross-uton bankpalotát épittet. Az épitkezés céljaira az intézet két telket vásárolt.

Viztorony épités Eszék állomáson. A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége árlejtést hirdet az Eszék állomáson létesitendő Intze-féle viztorony épitésére. Pályázati határidő március 30-ik napjának déli 12 órája.

Fővárosi hirek.

Kinevezés. A kereskedelemügyi m. kir. minister Viráuyi Béla épitész, kir. mérnököt a kőmüves-, kőfaragó- és ácsmesteri képzettség megvizsgálására Nagyváradon szervezett bizottság tagjává nevezte ki.

Kitüntetések. Ő felsége a király a pécsi országos kiállitás rendezése körül szerzett érdemeik elismeréséül, Nendvich Andornak, Pécs szab. kir. város polgármesterének, a kir. tanácsosi cimet, Sikorszki Tádé gyárigazgatónak a harmadoszt. vaskorona-rendet, mindkettőnek dijmentesen, Oberhammer Antalnak, Pécs szab. kir. város tanácsnokának és helyettes rendőrfőkapitányának, továbbá Lenkey Lajosnak, a „Pécsi Napló“ felelős szerkesztőjének és Pilch Andor okl. műépitésznek a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, Mattyasovszky Tibor kiállitási titkár és Novotarszki Miksa műkertésznek pedig a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

Kinevezések. A kereskedelemügyi m. kir. minister a m. kir. államépitészeti hivatalok személyzeti létszámában Fehér Emil főmérnöki cimmel és jelleggel felruházott kir. mérnököt, Szilárd Frigyes, Wenk Ágost, Cseresnyés István, Sebestyén Ignác és Radislovits Ferenc kir. mérnököket, ugy Sándor Lajos és Toperczer Ákos ministeri mérnököket kir. főmérnökökké, Lakos Vilmos, Ladányi Gyula, Lipcsey Lajos, Kutassy Ferenc, Bánhegyi Géza és Szedlacsek László kir. segédmérnököket kir. mérnökökké, végül Bartos Jenő, Hanicz Gáspár, Lyachovits Ákos, Balázs Szilárd, Jurenák Jenő és Fankovich László napidijas mérnököket kir. segédmérnökökké nevezte ki.

Budapest városépitése művészi szempontból. Palóczi Antal épitész-tanár érdekes felolvasást tartott e hó 19-én este a Magyar Épitőművészek Szövetsége helyiségében a főváros épitéséről. Művészi szempontból — ugymond — improduktiv és meddő volt a városépités a mult század második felében. Hogy ebben fordulat állott be, abban Palóczi tanitásának is része volt. Ma már lakásunkban a szépet, művészit kivánjuk. De nem csak ott, hanem mindenütt a környezetünkben, a város utcáin, közterein és berendezéseiben. Azért kell ilyennek lenniök, mert azoknak mindenkori szemlélete nevelő, fejlesztő és képző hatással van mindenkire. Ezzel a művelő hatással együtt jár a helyi hazafiság erényének a föléledése és növelése, amely fenséges érzelem áldozatra készszé teszi a város polgárait, oda láncolja szeretettel a lakóhelyéhez, városához. A város uthálózatát elemeire bontva, fejtegeti az utak, utcák, közterek szépészeti és művészi térhatásainak a feltételeit és elemezi a tér-művészetet; szól az utcák és közterek ürhatásában föllépő tényezőkről. Kiemeli, hogy a terek alakitásában homoruságot követel a müvészet. Tartózkodni kell a tulságosan hosszu egyenes utaktól és vegyesen kell hajlitott és egyenes utakat fölvenni az uthálózatba. A szépnek emez elemi télelei ellen Budapesten igen sokat vétettek es még ma is vétenek. Alig van jól szintezett, homoruan határolt utcánk és utunk. Hosszu sorát emliti fel a rosszul szintezett utcáknak, ilyenek: a Kossuth Lajos-, Váci-, Fürdő utca, Attila-körut, stb. A tereinket is a leggyakrabban hibásan képezzük ki. A legnagyobb mulasztás, hogy a középületeket nem állitjuk terekre, előkelő, jó környezetbe, hanem oda, hol a véletlen telket adott. Dunapanorámánkról lelkesen szólva, fájlalja, hogy a gyönyörü Halász-bástyát elépitették; hogy a Várhegy festői lejtőjét rideg tüzfalakkal éktelenitették el. Fájdalmasan emliti, hogy a Gellérthegyből és környékéből nem tudtak semmit sem csinálni; lejtői, orma hozzáférhetetlen, csak a szerencsétlen keritésének, felállitásához jutottak. Noha egyes alkotásainkról — művészi szempontból — dicsérettel, sőt elragadtatással lehet szólni — általában meglehetősen alacsony a szinvonala a város-épitésünk művészies ségének. Ennek a jövőben másként kell lennie, de erre elsősorban uj város-rendező terv kell és pedig minél előbb.

Vasbetonaljak tanulmányozása. A kereskedelemügyi minister dr. Kossalka János, a ministeriumba beosztott m. kir. államvasuti főmérnököt a vasbetonaljak tanulmányozása érdekében két heti tanulmányutra Olaszországba küldte ki.

A Magyar Épitőmesterek Egyesülete március 31-én, d. u. 6 órakor az egyesület helyiségeiben ben (IV., Ferenciek-bazára) tartja XI. évi rendes közgyülését, melyre az egyesületi tagokat meghivja. Napirend: 1. Elnöki megnyitó. — 2. Mult évi közgyülés jegyzőkönyvének felolvasása. — 3. Tiszti jelentés az egyesület működéséről. — 4. Pénztári jelentés és az 1908. évi költségvetés megállapitása. — 5. Hét választmányi és két póttag megválasztása. — 6. Netaláni inditványok.

Épitőmüvészeti ösztöndijak. A magyar orsz. képzőmüvészeti tanács pályázatot hirdet az épitőmüvészet köréhez tartozó két ösztöndijra és pedig: I. ösztöndijra 1500 koronával, II. ösztöndijra 800 koronával. Ezek az ösztöndijak a kiadásuktól kezdődő egy évre szólnak és céljuk az, hogy olyanokat, akik az épitőmüvészeti pályán az alapvető képzésen már tul vannak és a hivatottságnak kétségtelen bizonyitékait tudják felmutatni, tanulmányaiknak kiegészitésében támogassák. E kiegészités vonatkozhatik külföldi épitőmüvészeti alkotások tanulmányozására, de vonatkozhatik hazai tanulmányutakra is, hazai műemlékeink és népi művészetünk architekturájának megismerése, feldolgozása és közzététele céljából. Pályázhatnak a kir. József műegyetemet végzett épitészek vagy olyan, akár itthon, akár a külföldön tanult épitészek, akik az épitőmüvészeti képzettségnek a József műegyetemét végzett épitészeknek képzettségével ugyanazon fokon állanak. A pályázók folyamodványaihoz melléklendők:

a) épitészeti tervezetek (tervrajzok, festmények, vázlatok, fölvételek stb.) oly számban, hogy azok az illető képzettségéről hü képet nyujtsanak;

b) az életrajzi adatokat igazoló okmányok eredetiben vagy hiteles másolatban (szül. bizonyitvány, honossági igazolvány, a végzett tanulmányokra vonatkozó bizonyitványok stb.);

c) a külföldön töltött időtartam bevallása és a vele összefüggő fentemlitett nyilatkozat. A folyamodások a m. kir. vallás- és közoktatásügyi ministerhez cimezve május 20-áig az országos képzőmüvészeti tanácsnál (V., Báthory-utca 12. sz.) nyujtandók be. A mutatványművek pedig május 19-én és 20-án a városligeti műcsarnokba szállitandók. A beküldött müvek hátsó oldalára cédula ragasztandó, ezzel a felirattal: „A Magyar Országos Képzőművészeti Tanácshoz. Pályázat állami ösztöndijra.“ A cédulán a pályázó neve és lakása is feltüntetendő.

Kinevezések. A pénzügyministerium vezetésével megbizott m. kir. ministerelnök az állami szénbányászathoz Schmidt Lajos magán bányamérnököt főmérnökké, Leskó Béla és Kocsis János főiskolai tanársegédeket segédmérnökökké nevezte ki.

Magyar épitőanyag-termelők szövetsége. Magyarország épitőanyag-termelői, u. m. téglagyárak, mészégetők, cementgyárak, kőbányák, kavicsbányák, mészhomokkőgyárak, aszfaltgyárak stb. e hó 22-én népes értekezletet tartottak a Magyar Kereskedelmi Csarnok üléstermében. Az elnöklésre dr. Héderváry Lehel orsz. képviselőt kérték fel. Az értekezleten megjelent szakbeli cégek sérelmei és ezek orvoslására vezető eszközök képezték élénk megvitatás tárgyát. Az értekezlet azután közgyüléssé alakult át, mely kimondta, hogy az épitőanyagtermelők Magyar Épitőanyag-Termelők Országos Szövetsége cimén szövetséggé tömörülnek. A közgyülésen bemutatott alapszabálytervezet felolvasása után a szövetség nyomban megalakult. Az elnöki tisztség betöltését a legközelebbi ülésre halasztották. Alelnökök lettek: báró Baratta-Dragono Norbert nagyiparos és földbirtokos és dr. Héderváry Lehel orsz. képviselő. A közgyülést követő igazgatósági ülésen egy szövetségi iroda felállitását határozták el és annak szervezésével Bojár Sándor megválasztott igazgató-titkárt bizták meg.

A Krumholz-féle asbest padlót készitő vállalat Schönfeld és Balla törvényszékileg bejegyzett cég tulajdonába ment át, mely azt az eddigi cég megtartásával Krumholz Ágoston műépitész műszaki vezetésével a legnagyobb igényeknek is megfelelő forgalmi tőkével ellátva fogja tovább vezetni. Az érdeklődők figyelmét e helyen is felhivjuk a cégnek lapunk mai számában megjelent hirdetésére és körlevelére.

Vasbeton tervező iroda Budapesten. Gut Árpád és Gergely Jenő okl mérnökök, Dr. Zielinszky Szilárd müegyetemi tanár irodájából kiváltak és V., Visedrádi-utca 10. sz. alatt mér-

„Electricitas“
hat. eng. elektrotechnikai vállalat, mérnöki iroda
TELEFON 22—76. BUDAPEST, VII., JÓSIKA-UTCA 2. TELEFON 22—76.

Vállalja **villamos világitási, erőátviteli és gyenge áramú** berendezések tervezését és elkészitését,
Carbone ivlámpák.

Telefon 67—25.
WIPPLER ÉS TÁRSA
parafa-asbestpadló gyár
Iroda: BUDAPEST, VIII. ker., Főherceg Sándor-tér 4.
Parafa-asbest padló
ruganyos, meleg, a parkettet legjobban helyettesitő szobapadló.
Telefon: 60—33. — Gyár: Budapest—Kőbánya.
Telefon 67—25.

nöki irodát létesitettek, mely kizárólag vasvázas betonépitményeknek tervezésével foglalkozik

A nemzetközi hütőipari kongresszus és kiállitás. A párisi nemzetközi hütőipari kongresszus és kiállitás magyar bizottsága, minap megalakult. Megválasztották elnöknek dr. Ballai Lajost, a szabadalmi hivatal elnökét, alelnököknek Lázár Pált, Gelléri Mórt, Küszler Henriket és Rökk Istvánt, főtitkárnak Sasvári Ármint. A bizottság feladata lesz megtenni a szükséges lépéseket arra nézve, hogy a kongresszus tárgyalásaiban és a vele járó kiállitáson a magyar tudomány és a magyar ipar kellően legyen képviselve.

Vasládák szállitása. A m. kir. honvéd központi ruhatár részére szükséges 44 db. pénztári vasláda szállitásával Schnábel Frigyes pénzszekrénygyárost bizták meg 55·60 k. egységáron 2446 kor. 40 fillé ért.

Lámparészek és tintatartók szállitása. Az orsz. posta- és távirda gazdászati hivatal részére szükséges lámparészek és üvegtintatartók szállitására a december 28-án tartott árlejtés alapján Görög István cég kapott megbizást 1800 kor. vállalati összeg mellett.

Boritékok szállitása Az orsz. posta- és távirda gazdászati hivatal részére szükséges levél-, pénzbeszolgáltatási és árunyilatkozati boritékok szállitását Posner Károly L. és fia cég vállalta el 23.720 koronáért a december 28-án tartott árlejtés alapján

Pamutbélés szállitás Az orsz. posta- és távirda gazdászati hivatal a postai alkalmazottak egyenruházatához szükséges fekete pamutbélés szállitását a december 23-án tartott árlejtés alapján Klinger Henrik pozsonyi gyárosnak itélte oda 69 fill. egységáron 2000 kor. árban.

A Magyar-Francia biztositó részvénytársaság e hó 21-én tartotta évi közgyülését ormódi Ormody Vilmos főrendiházi tag elnöklésével. A záró-számadásban kimutatott 232.926 kor. 47 fillérnyi nyereségből az igazgatóság javaslatához képest 6 százalékos osztalék fejében 150.000 koronát fizetnek ki; 15.951 kor. 17 fillér az igazgatóságnak és tisztviselőknek járó jutalék; 16.975 kor. 30 fillér a tartaléktőke fölemelésére; 30 000 kor. a tisztviselők nyugdijalapjának növelésére fordittatik.

Ajánlható cégek:

GUTTMANN BENEDEK
papir áruháza
Budapest, IV., Muzeum-körut 3.
— a „Királyi József Müegyetem“ átellenében. —
Speciális üzlet épitészeti-, mérnöki-, műszaki- és vasutépitészeti nyomtatványokban.
Állandó nagy raktár rajz-, kender- és vászonra huzott rajzpapirokban, ugyszintén másoló-, fénymásoló-papir és másoló-vásznakban. Rajzeszközök gyári főraktára, valódi svájci, valamint eredeti Richter és Riefler leghiresebb gyártmányokban.
Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve.

Zohn István
kárpitos, diszitő és modern lak berendezési műterme
BUDAPEST, VII., ÓVODA-UTCA 19.
Készit: lakberendezéseket és angol bőrbutorokat minden stylben; állandó nagy raktár kész modern butorokban.
Tervek és költségvetések ingyen.

SONNENSCHEIN TESTVÉREK
HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT VILLAMFELSZERELÉSI VÁLLALKOZÓK MECHANIKAI MÜHELYE
BUDAPEST, VII., JÓSIKA-UTCA 11.
Elvállal épület-berendezést, villamos ivlámpák jókarban tartását, telefon- és csengő-lakásberendezéseket, villámháritó stb. stb. valamint minden e szakmába vágó munkákat. Kerékpár és motormunkák, zománcozások, nikkelezések és villamos motorok javitása. — Mindezen munkák pontosan, lelkiismeretesen és jutányosan eszközöltetnek.
TELEFON. 102—07.

Izzólámpa raktár. Valódi Auerégők kaphatók.

Telefon: 69—91.
Schrettner Ede
elektrotechnikai vállalata
Baross-utca 5. (Calvin-tér közelében.)
Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugymint: házicsengő-, telefon-, villamosvilágitás-, ivlámpák-, motorok- és dinamók szakszerü és lelkiismeretes szerelését és javitását.
Szerelési anyagok raktáron.
Szolid munka. — Házak jókarban tartása.

Dipol Cesare
Mozaik, Terazzo és Beton burkolási vállalata.
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 49.

ELSTER S.
LÉGSZESZGYÁRI SZÜKSÉGLETEK GYÁRA
Budapest, V., Tisza-utca 9.
Gyártási ágak:
Nedves és száraz légszeszmérők, többféle typus szabadalmazva; a legjobb anyagból, több évi jótállás. Gázautomaták, nedves és száraz szerkezettel, bármilyen légszeszra beállithatók. Gázszivógépek (Exhaustor) teljes felszereléssel. Állomási légszeszmérők, tetszés szerinti nagyságban. Tisztitó berendezések, Jäger-féle szabadalom szerint. Városi nyomás szabályozók, suly és automatikus megterhelésre. Önmüködő nyomásmérők, szivás és nyomásra, csinos kiállitásban, kézben vihetők. Különleges nyomásmérők (Manometer) állandó vizszinnel. Fényvizsgálati müszerek és kellékek. Gázfőző- és fütőkészülékek, vasalók, takaréktüzhelyek.

Stenográfia
Budapest legnagyobb és legkedveltebb gyorsiró-iskolája a
„Stenográfia“
országos Gabelsberger magyar, német gyorsiró és gépiró iskola. Kereskedelmi szaktantárgyak
Váci-körut 33, azelőtt Kazinczy-utca 8.

ELLBOGEN MÓR és Társa
épület- és diszmü bádogos, légszesz-, vizvezeték- és villanyvesengő berendező
BUDAPEST, VIII. KER., FECSKE-UTCA 40. SZÁM.
Elvállalnak minden az épület és diszmü bádogos szakmába vágó munkákat. — Minden az épület- és mübádogos szakmába vágó munkák javitását, gyors, pontos és jutányos árak mellett. — Házak évi jókarban tartása jutányosan elfogadtatik. — Levelezőlap általi meghivásra azonnal jövünk.
Széntartók tömeges gyártása.

Telefon 50—83.
NEUMANN GYULA
elektrotechnikai vállalata
VI., Gyár-utca 2.
Elvállalok mindenféle villanyvilágitási berendezést úgyszintén motorok és ivlámpák szerelését.
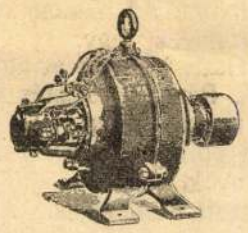

Telefon és csengő berendezést továbbá házak évi jókarban tartását. Költségvetések dijtalanok

DORN FRIGYES
rézműves
BUDAPEST, VII., ROMBACH-UTCA 8.
Készit: Modern cukorka gyári berendezéseket, Vacuum főzőüstöket, gőzvezetéket és minden ezen szakba vágó munkákat.

Reichenberg F. utóda
Weisz Fülöp
rézműves-mester
Budapest, VIII., Légszesz-utca 6.
Készitek mindennemü rézművesmunkát: szállodák, vendéglők, kávéházak részére szükséges vörösréz-edényt, mosó- és takaréktüzhely üstököt, továbbá mézeskalácsosok, cukrászok és kalaposok részére szükséges tárgyakat. Vörösréz- és bádogedényekef ónozását legjutányosabb árban eszközlöm.

Telefon 54—98. Telefon 54—98
PASCHKA és TARSA
Budapest, X., Füzér-utca 35.
Acéllemez,- fa- és vászonredőnyök, napellenző-ernyők, lépcsőkovácsolt vasból, felülvilágitó ablakzáró készülékek, szinházi függönyök és kovácsoltvas tömegáruk gyára.

ALAPITTATOTT 1891. — ALAPITTATOTT 1891
Präcis toronyórákat készit
a legfinomabb kivitelben
LEUTWYLER F. E.
mechanikai cég
Budapest, VII., Kazinczy-utca 28. szám.
Továbbá FOGASKEREKEKET, fogastengelyeket és fogasrudakat stb. jutányosan a legszabatosabb kivitelben és bármely nagyságban.
Költségjegyzék dijmentesen. — Találmányok kidolgozása.
Számtalan elismerő nyilatkozat.

HERCZENIK TESTVÉREK
ÉRCÖNTŐDE és ESZTERGÁLYOZÁSI TELEPE.
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 3.
Készitenek gőz-, viz- és légszeszvezetékhez, valamint a borgazdasághoz szükségelt mindenféle rézárukat rendelés szerint.
Elvállalnak mindennemü aluminium-bronc-, vörös- és sárgaréz-, horganyöntvényeket minta után a legjutányosabb árak mellett, pontos és szolid kivitelben.

Elismert elsőrangu cég. Alapittatott 1885.
Nikmond Ignác
szobafestő, mázoló és fényező vállalata
iroda és mühely: II. ker., Erőd-utca 2. sz. (Margit-körut mellett.)
Elvállalja: paloták, bérházak, intézetek és szállodák mázolását, festését izléses kivitelben. — Költségvetés ingyen.

A budapesti légszeszgyárak
felszerelő irodái:
IV., Aranykéz-utca 6. VII., Erzsébet-körut 19.
Elvállalnak mindennemü gázvezetékek szerelését a világitás, fütés és ipar céljaira. Raktáron tartanak legjobb és legszolidabb mivü gázesillárokat, egyszerü és diszes alakban, mindennemü gázfőző és fütő- készülékeket és melegitőket.

KÖZPONTI FÜTÉSEK SZELLŐZTETÉSEK minden rendszer szerint.
ZIVATTYÚ-TELEPEK
Légszesz-, vizvezeték- és csatornázási berendezések.
Épület és disz- BÁDOGOS MUNKÁK kivitelét elvállalják
Telefon 22—25. CROSS CHARLES E. LEWIS UTÓDAI Budapest, V., Csáky-utca 18. sz. Telefon 22—25.

Novotarszki Miksa, mükertész MDK

A pécsi országos kiállitás rendezése körül szerzett érdemeik elismeréséül ő felsége a király a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

Föv.Hirek.-Kitüntetések.
Vállalkozók Közlönye.
Budapest,1908. márc.25. 11.1.

NOVOTHNY, keramikus

Mihalik József emlit olyan darabokat is-irja Leszih melyeken a Miskolc név mellett még Novothny jelzés is van, de ezekről bővebb tudomásunk nincsen. 116.old.

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

MDK

Nowotinsky Jenő

Tabáni udvar, repr.
Női arckép, "

N.Szal. XLIX. csop. kiáll. 1926. jun. 19 l.

mDk

Novotka János.

zedő

Nyéki István zedőtársával Tóth István vezetése mellett 1869 ben magy. orvosok és természet vizsgálok meghívására a Fiumében tartott gyűlés hivatalos lapját a természettudósok megelégedésére nemcsak szedték és kiállitották de zerkeztették is.

* Az egri érseki liceumi nyomda

Grafikai Szemle 1900 évf 8 z 107-108 l

Novotni L

Jesto

Pesten

Mücsjlet

1859. jul. aug.

L.

Novotný

l.

Lykanomzromantika
12, 37, 87, 140,
144. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Novotni Antal

temesvári harangöntő

öntötte a munkácsi

rk. új templom harang-

ját (203 Kg) 1904-ben

Lehoczky Tivadar:

Munkács város új

monografiája.

Munkács 1907.

174. l.

Novotny Antal

temesvári harangöntő

3 harangot készített

az alábbi templom

részére.

Nyáry Pál: A pécsi

ref. egyház története.

Pécs 1908. 92. l.

Novotny Antal

temesvári harangöntő

l.

Ezredéveskiáll

VIII b csop. 120. l.

zöld áttetsző zománza. A gömbökben végződő, s vastag aranylemezből készült, belül üres, sima, hengeres keresztet a XIII.. vagy a XIV. században illesztették a záró Krisztus-lemezre, akként, hogy ez középen durván átfúrták. A kereszt erős ütés folytán 1633—1790 közötti időben görbült el, amidőn maga a Krisztus-lemez is elferdült, több apostol-lemez elrepedt, a jobboldali pánt pedig kétszeresen meggörbült, ami sok későbbi téves rajzot eredményezett, amennyiben úgy tüntették fel, mintha a pántok nem félkörívűek, hanem szegletesek lennének. A Szilveszter-féle koronán eredetileg aligha volt kereszt: a trónoló Krisztus zománcos alakja zárta le, annél többre, magasabb szimbolumra nem volt szük-

Novotny Antal

fia

harangöntő

l.

Kovács Harang

102, 103, 140, 141.

Novotny A.

temesvári harangöntő

l. Rákosgyörgyi 1896

210. l.

Egyptomi Mária megdicsőülése.

158. Németországi festő a XVI. sz.-ból

Novotny Antal

temesvári harang-
öntő
az alábbi templom
3 harangját 1907

Nyáry Pál. A pécsi
ref. egyhaz tört.
Pécs 1908. 42. l.

266, 267, 268 Su

TELEPHONE : 1104.
Telegrams: „DANDRIA" BRADFORD.

H 12o72

Bradford Aug

From J. N. d'A

To dr.Szentiványi Gyula ur Bu

3 5/8	yard 26724 sz.szövet á 28.4c

Novotny Antal

temesvári harangöntő

teljes életr.
archeppel

Szmida Sajos

a temesvár-gyár-
városi millenniu-
mi rk. templom
tört. (Temesvár
é. n.) 55. l.

M E G H

az Istitutó di Ştudi Romani Ma
Országos Bizoţtsága / IX.Hőgyes Endre,
f.év junius 26.napján d.u.
a l a k u l ó k ö z

Tárgysorozat:

1, Az előkészitő bizotts
2, A tisztikar és a vála
3. Esetleges inditványok

Novotny Antal

harangöntö

vül. 1859. Temesvár

életr. és arch

l.

Szmida Sajos A

temesvár-gyárvá-

rosi millenniumi

r.-k. templom torté-

nete. Temesvár

1901. 55. l

Thonka Gyula Keramikai gyűjteménye

VII. 135.

Novotny Antal

Temesvár 1904

rząd

Kovács Harang

65. l.

Novotný Antal.

Čáse

Jára 1905. 210 l

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláirása.

ezem:

.....

helyettesének

ı.

Endrényi Imre, Szeged.

NOVOTNY Antal temesvári harangöntő

1916 Szeged Alsóvár

Móra F. Múz. Évk. Stud. Hist. 4.
2001. 233.

ezüst lemezből készült, későbbi rátétekétől eltérő vör
nyára a tárgy eredeti elemeihez tartoznak.

A kardhüvely 103,5 cm hosszú, legnagyobb szélesse
lyet helyenként kopott, bíborvörös bársony fed. A hü
ban ezüst lemez borítja, egyes részein gyűrűs domborít
fogas díszítéssel. A hüvely egyik oldalán a középtengel
dísz húzódik végig, a másik, a sárkányrend jelvényeit h
borításától csak húsz cm hosszúságban fut a szalag. A
nek peremét helyenként aranyozott, ezüst lemez borí
ségben, a hegy felőli peremén karéjos fogsorral. A lem
soros, részben zsinórírásos, részben nagybetűs felirat
fémszálas szalaggal díszített oldalon:

This Sword was Repaird & n
A . D . 1781
HEN: MYRES ESQ: LD. MA

A sárkányos oldalon:

This Sword was Repaird & n
A . D . 1872.
WILLM: WALKER ESQE: I

Henry Myers a polgármesterek jegyzéke szerint is 1
dig 1871-1872-ben töltötte be a polgármesteri széket.[2]

A hüvely díszesebb oldalán hat darab sárkányrendi
kailag jobbra forduló, karikában hajló és farkukat nyá
keresztet hordozó sárkányok a sárkányrend 1408. évi
kereszt nélküli formát mutatják,[25] és a kardhüvely kes
felelően méretük a hegy irányába egyre csökken. A há
cm, a két középsőnek kb. 7,5 cm, a legkisebbnek ped
rete. Kovács Éva szerint aranyozott ezüstből, vert tec
ban felületük ezüstözött,[27] alóla helyenként sötétebb
nűleg ugyanúgy vörösrézből valók, mint a kardmark
nyem szerint öntötték őket, ahogy öntötték a Berlinbe
tekintve hozzájuk igen hasonló, ezüst rendjelvényt is

NOVOTNY Antal harangöntő

Temesvár, 1905

Szilágyi István 1990, 151. p. 2 bk.

gyar királyság, amely párhuzamosan
ország területére kiterjedő vármegye-
t. A magyar Egyház alapkőletétele
ában történt. Asztrik ide ment
a pápához cimzett, irásba foglalt
és III. Ottó császár az ünnepeket
érsekség felállitását a pápa jó-
ő, mostmár fölkent keresztény ki-
an részesitette. Lehetséges, hogy
lool-es felállitása előtt a veszp-
szervezetten létezett. Valószinübb
émi vár ekkortájt valamelyik, név
tőpüspök szálláshelye volt, és nem
ezett püspökség. Esztergom a magyar

MDK.

Novotny -

Utalás a müvész vásárhelyi munkálkodásár

Magyar Nemzet 1964.okt.11.lap -

Novotny M.D.K.

Tornyai-érmes

Aristóf Attila: Művészek vidéken

Hódmezővásárhelyen ma nyílik a 14. őszi tárlat

Magyar Nemzet 1964. október 11. 9.l.

MDK

Novotny festőm.

a többszáz műtárgy közül kiemelkednek képei

/-t-/: Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás Kassán.
A kassai MÁV palotában.
Pesti Nplo. 1939.okt.29. 6.l.

Magyar festőművészet

Pásztortűz, 1925. XI. évf.
33. l.

Rohonyi Béla: A magyar festőművészet

Novotni Emil festi".

Magyar Nemzet.
1946. VIII. 25.; II. évf. 188.
(: Hír. :)

MDK

Novotny, festő

Szomory Dezső: M.Szal.csop.kiáll. Az Est, 1938. máj. 14.

HDK

Novotny

Robinowsky:

KUT kiáll. N.Szal.ban. Nyugat, 1929.jan.16.145.1.

M.D.K

Novotny Antal

harangöntő

Temesvárott dolgozott

1889 - 1914 között találjuk harang-
jait Nógrádban.

Patay P.: Nógrád megye harangjai.
Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 sz. 170

Novotny
festő

Dechovitscsal, Czumpf Imrével a
Kernstok – Rippl szabadiskola nö-
vendékei voltak.

Mezei Ottó: Czumpf Imre hetven éves.
Müvészet, 1971.szeptember – 14.oldal

Novotny Béla

„Makettek gyermekbútorokhoz".
(repr.)

Művészet, 1977. 9. 14. old.

Novotny Béla, belső építész

a Rába Művelődési Központban, Győrött rendezte meg Novotny Béla, Bakó Ilona iparművész ruhaterveinek kiállítását.

TV-híradó

1978. VII. 15. TV. 19.30

Novotny Béla, belsőépítész

Bakó Ilona ruhatervező, iparművész kiállítása nyílik meg holnap, Szent Endrén. A rendező Novotny Béla, fehér tüll elé lógatta a ruhákat mindegyiket külön-külön megvilágítva. [emlitve].

Jó reggelt!

1979. IX. 1. 4.25 N.

Művelődési Központ; 1986 Pécs, Ifjúsági Ház; 1986 Mohács, Kossuth Filmszínház (Bicsár Vendellel); 1987 Nagyatád, Művelődési Ház

Művei közgyűjteményekben, közterületen: Janus Pannonius Múzeum, Pécs; Kerámia Szimpozion, Siklós; Somogy Megyei Múzeum, Kaposvár; Iparművészeti Múzeum, Prága; Nemzetközi Kerámia Kiállítás, Bechyne (Csehszlovákia); Dzintari szimpozion (Szovjetunió)

Lakcíme: 7624 Pécs, Mogyorós köz 3. Telefon: (72)35-317

MOLNÁR Sándor keramikusművész

1949. június 25-én született Gyöngyösfalun. A Magyar Iparművészeti Főiskolát 1976-ban végezte el kerámia szakon. Tagja a Művészeti Alapnak. 1986-ban a pécsi IX. Országos Kerámia Biennálén III. díjat nyert. 1987-ben a Siklósi Kerámia Szimpozion díját kapta. 1988-ban Westerwald díjban részesítették Höhr-Grenzhausenben (NSZK).

Önálló kiállításai: 1980 Pécs, Pécsi Galéria; Komló, Május 1. Művelődési Központ; 1981 Zalaegerszeg, Ifjúsági Ház; 1982 Kőszeg, Zwinger; 1987 Makó, Művelődési Ház; St. Wendel, Galerie Pfeiffer (NSZK); 1988 Pécs, Pécsi Galéria.

Művei közgyűjteményekben: Janus Pannonius Múzeum, Pécs; Siklósi Kerámia Alkotótelepek, Siklós; Westerwald Múzeum, Höhr-Grenzhausen (NSZK).

Lakcíme: 7623 Pécs, Jókai u. 25.

MOLNÁR Tamás grafikusművész

1960. április 29-én született Pécsett. Budapesten végzett 1984-ben az Iparművészeti Főiskolán, tipográfia szakon. A pécsi Művészeti Szakközépiskolában tanít. Tagja a Művészeti Alapnak.

Önálló kiállítása: 1988 Komló.

Művei közgyűjteményekben: Nysa (Lengyelország).

Lakcíme: 7623 Pécs, Petőfi S. u. 44. Telefon: (72)21-860

MORVAY László grafikusművész

1947. szeptember 4-én született Esztergomban. A Képzőművészeti Főiskolán Budapesten szerzett diplomát 1975-ben. A pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem Rajz Tanszékének oktatója. A Művészeti Alap tagja. 1980-ban Algériában Nemzetközi Képzőművészeti Fesztiválon Nagydíjat nyert. 1982-ben és 1985-ben Budapesten, a

XX. kerületi képzőművészek kiállításán fődíjat kapott. *Önálló kiállításai:* 1976 Esztergom, 1978-1980-1982 Budapest, 1981 Liège (Belgium); 1983 Velence (Olaszország); 1985 Peun State University (USA); 1988 Tokyo (Japán).

Művei közgyűjteményekben, közterületen: Balassi Bálint Múzeum, Esztergom; Pesterzsébeti Múzeum, Budapest; Peun State University gyűjteménye (USA); Kodály Intézet, Tokyo (Japán); BM Üdülő, Dobogókő; Orvosi Rendelőintézet és Városi Tanács, Tiszakécske.

Lakcíme: 7623 Pécs, Szabadság u. 13.

NÁDOR Judit keramikusművész

1934. január 11-én Sopronban született. A budapesti Iparművészeti Főiskolán keramikusként végzett. Tagja a Művészeti Alapnak.

Lakcíme: 7621 Pécs, József u. 22.

NOVOTNY Béla belsőépítész

1950. május 26-án született Budapesten. A Magyar Iparművészeti Főiskolát 1975-ben végezte el, belsőépítészeti diplomát kapott. Tagja a Művészeti Alapnak. 1980-ban az őszi BNV-n Lektorátusi Nívódíjat kapott. 1985-ben a Baranya Megyei Tárlaton különdíjban részesítették.

Jelentősebb belsőépítészeti munkái: Pécs, Kék madár butik, Vénusz presszó, Pizzéria, Bőrdíszműbolt, Kupa vendéglő, Caflisch cukrászda; Magyaregregy, Faluház; Magyarsarlós, templom.

Lakcíme: 7626 Pécs, Irányi D. tér 8.

ORSÓS Teréz naiv festő

1956. június 16-án született Komlón. Munkahelye: Magyar Államvasutak, Komló. Naiv festő.

NOVOTNY BÉLA

1975-ben fejeztem be tanulmányaimat az Iparművészeti Főiskolán. Diplomamunkámat az UIA-nak (Nemzetközi Építész Szövetség) 1975 májusában megrendezett kongresszusával egy időben meghirdetett nemzetközi egyetemi és főiskolai pályázatra készítettem. A főiskola anyagi támogatásával részt vettem a Madridban rendezett kongresszuson, és ezt követően spanyolországi tanulmánykörúton voltam. Tervanyagom, a kiírásnak megfelelően, 2000 fős szükséglakótelep felépítése volt. Bár a feladat merőben építészeti jellegű, gondolati lényege, a változtathatóság, a mobilitás, a tervezés szélesebb területeire is vonatkozik. Ugyanúgy lényeges a belsőépítészetnél, mint a bútor- és tárgytervezésnél. A merev, rosszul tervezett ház, a változtathatatlan bútor, mind, mind gátolja az embert szabad környezetalakításában. Szolgává teszi, szolgának vett tárgyai között.

Diplomázás után a Középülettervező Vállalatnál dolgoztam. Itteni tevékenységem nem elégítette ki tervezői elképzeléseimet. Úgy éreztem, ahol közvetlenül a termelés, a megvalósulás részese lehetek, inkább meg tudom valósítani elveimet. Vonzódásom a bútorgyártáshoz régebbi keletű. (Főiskola előtt asztalosipari tanuló is voltam.)

Mátészalkán 1974-ben indult be egy új, korszerű bútorgyár. Itt helyezkedtem el mint bútortervező. Az ismerkedési időszakban egyedi bútordarabok tervezésével foglalkoztam, majd nekiláttam egy korszerű gyártástechnológiának megfelelő bútorrendszer kialakításának. A lehető legkevesebb lapelemszámmal a lehető legnagyobb variálási lehetőséget igyekeztem elérni, a hagyományostól sokban eltérő technológia alkalmazásával. A termék mind szakmai, mind sajtókörökben kedvező fogadtatásra talált. Az 1977-es BNV-n, az Otthon '78 kiállításon a közönség tetszését is megnyerte. A Könnyűipari Minisztérium pályázata nyomán gyártásra javasolták. Berlinben is szerepelt a bútorrendszer egy variánsa a Magyar Kultúra Házában megrendezett, „Gyermekek világa" című kiállításon. A termékből gyártmány mégsem lett, amit én az elégtelen piaci felmérésnek és a merőben újtól, szokatlantól való elzárkózásnak tulajdonítok, nem az ipari felkészültség hiányosságának, hiszen ez az egyik legkorszerűbb bútorgyár Magyarországon.

A gyártás és értékesítés, illetve a gyár és a kereskedelem közötti feszültség elcsépelt témakör, és nemcsak a bútorgyárakra vonatkozik. Megrendelés hiányában sok termék gyártása elakad a prototípusnál. Gyárban dolgozó tervezőnek nemcsak ez jelent problémát. A felhasználható anyagok minősége és mennyisége nagy kötöttség, ami sokszor az esztétikum és a használhatóság rovására megy. A bútorgyárak korszerűsítésével nem tartott lépést a bútorokhoz szükséges szerelvényeket, vasalásokat és kiegészítő elemeket gyártó ipar.

Külön problémát jelent az, hogy a gyár szívesebben gyárt külföldről „adaptált" vagy éppen prospektusokból kiollózott „már jól bevált" bútort, mintsemhogy saját tervezőjének munkáját valósítaná meg. Ezek a bútorok kiválasztójuk és nem a tervező esztétikai ízlését követik, így sokszor visszalépést jelentenek, és a másolás következtében eleve lépéshátrányban vannak a korszerű bútorirányzatokkal szemben. A lépéshátrány megszüntetésének egyetlen módja a magunk választotta úton való haladás. Ehhez kapcsolódó problémakör, hogy a hazai bútorgyárak jelentős része nem képvisel semmiféle karaktert. Azonos felszereltségű üzemek szinte azonos bútorokat gyártanak. A gyáraknak olyan bútorcsaládokat, bútorrendszereket kellene kialakítaniuk, amelyek csak az adott „cégre" jellemző vonásokat viselnék. Ez persze komoly, összehangolt tevékenységet igényel, nemcsak a bútorgyárak, hanem a kooperáló vállalatok részéről is.

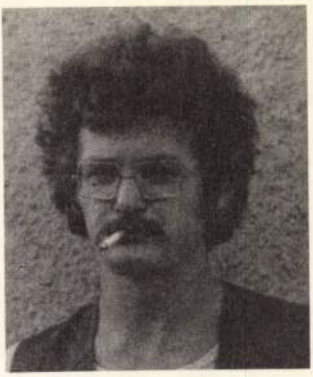

Novotny Béla

Magyar Világ
1979/6

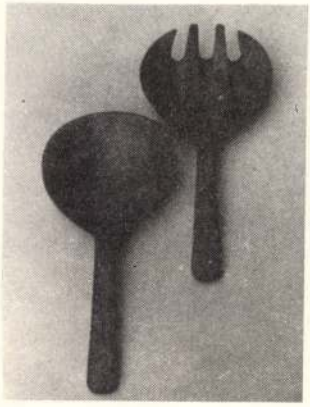

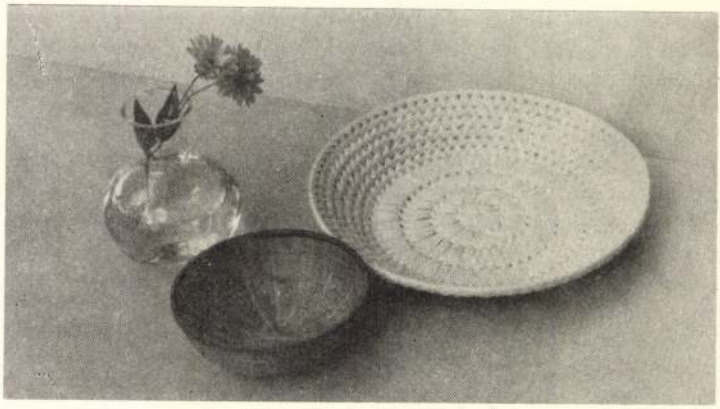

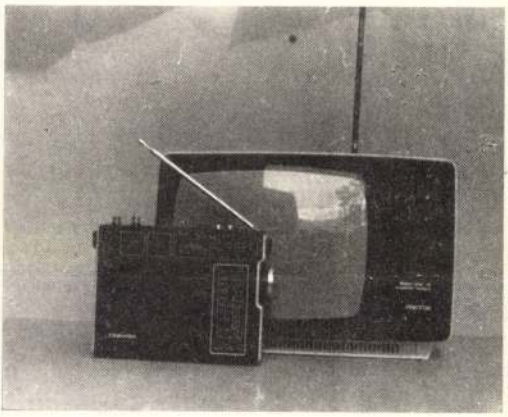

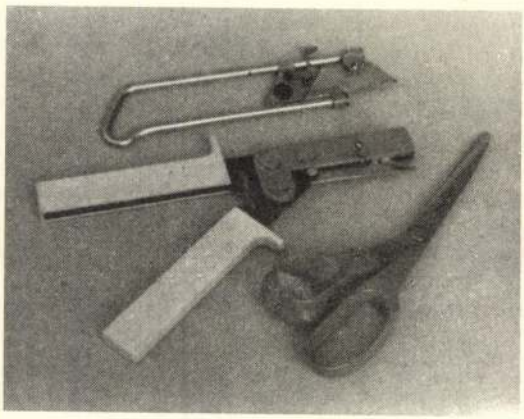

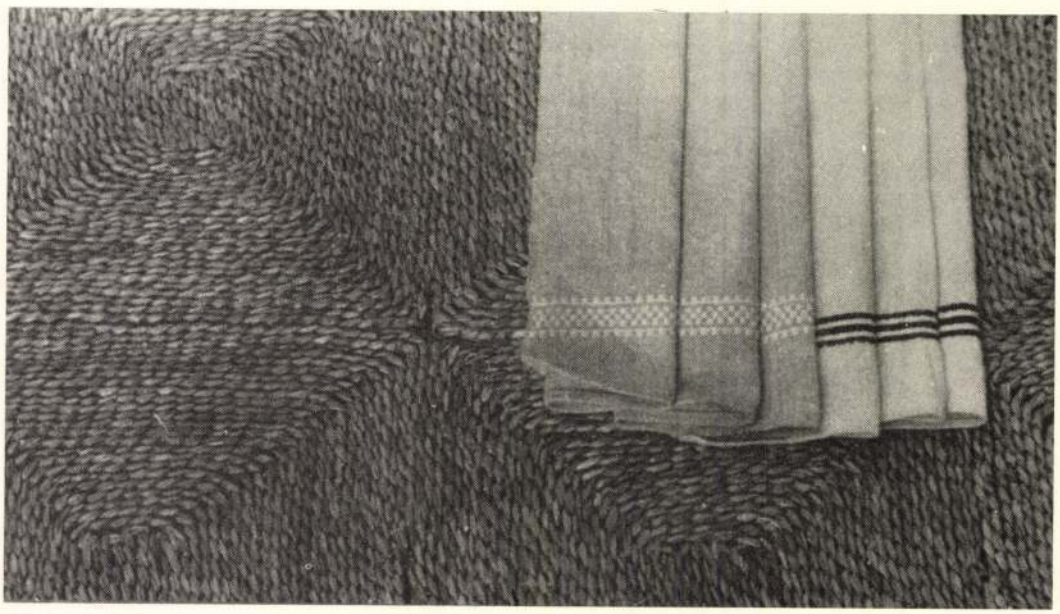

Szívesen elnézem elmúlt korok mesterien megmunkált használati tárgyait, magam körül mégsem látnám szívesen őket. Az általam kedvelt tárgyak mindegyike őrzi sajátos anyagszerűségét, és használati célját minden felesleges kitérő nélkül tölti be. Minden anyag „igazmondó" legyen. A fém ne hazudja magát fának, a műanyag magát üvegnek. A praktikusság jelszava alatt gyakran követnek el baklövéseket, melyek az esztétikum rovására mennek. Így keletkeznek textilutánzatú műanyag abroszok, fautánzatú laminált bútorelemek, ólomkristályok műanyagból, és sorolhatnám, mennyi anyag szenved torzulást a „praktikum érdekében".

Minden tárgy, minden anyag olyan környezetbe kerüljön, ahol a legjobban „játssza el" a rászabott szerepet. A funkcionalizmus nem jelenti azt, hogy minden a végletekig leegyszerűsített, primitív, épp ellenkezőleg, az ilyen tárgyak csoportosítása, egymáshoz való alkalmazása, az anyagok illeszkedése sokkal több variációt, változékonyságot enged meg. Az így kialakított enteriőr adja a változtathatóság bőségét.

Pagony Rita

1 Jó két éve dolgozom a Hollóházi Porcelángyár alkalmazásában, tehát, ahogy mondják, az iparban, és egyelőre nem is szándékozom hátat fordítani neki. Azt hiszem, ez eddigi működésem egyik fő jellemzője, tekintetbe véve, hogy a végzett tervezők nagyobbik része még ennyi időt sem töltött gyárban, vagy már eleve más megélhetés után nézett. Ez persze nem kritika, őket is meg lehet érteni. Van néhány elképzelésem a „grand art" területén is, de ezeket csak alkotótelepen van módom megvalósítani. A gyáraknak nem érdeküK, hogy az efféle kedvteléseknek a hivatali kötelezettségeken túl, házon belül teret engedjenek. Mindenesetre ezen a téren jóval több sikert könyvelhettem el ez idáig, mint az ipari tervezésben.

Ami személyes szakmai gondjaimat illeti, azt szeretném, ha az említett helyzet megváltozna, és a tervezőknek érdemes lenne az iparba jönniük, és itt nem az anyagiakra gondolok elsősorban. Ez ugyanis azt jelentené, hogy a többiekkel együtt én is más körülmények között, más megbecsültség mellett és más hatáskörrel dolgozhatnék, és talán lehetőség nyílna egy több nézőpontú, szellemileg, elméletileg megalapozott előrelátó tervezésre.

2 A design – munkafolyamat, melyet egy meghatározott hierarchiába rendeződő szakembercsoport végez a termelésben. Ebben a csoportban – mely a piaci szakembertől a technológusokon át a döntés felelősségét vállaló igazgatóig egy adott termelőegység szellemi kapacitását jelenti – a tervező ideális esetben egy az egyenlők között, aki a többiek által adott szempontokat figyelembe véve, elfogulatlanul a fogyasztó igényeit képviseli, és javaslattévő hatáskörrel rendelkezik a születendő termék használati-esztétikai tulajdonságait illetően. Ez sokak számára tanmesének tűnhet, de mindenképpen fel kell vázolnom, hogy a tervezés és megvalósulás ideális viszonyáról képet kapjunk.

A tervező tehát az a csodabogár, akinek a többiek szakterületét olyan fokig kell ismernie, hogy értelmes kérdéseket tehessen fel, és a kapott információk alapján újat, az eddiginél jobban használhatót és gazdaságosabban előállíthatót tervezzen. Természetesen a tervező munkájának ugyanilyen fokú ismerete volna elvárható a csoport más tagjaitól is. Gyakorló designerek, elismert szakírók sokszor említették már, hogy bi-

zonyos szakmai kívülállás, felszabadult kezdeményezőkészség nem hátrány. Sok jó iparcikket terveztek már „nem szakember" tervezők.

Sajnos az említett hierarchia Magyarországon jelenleg nem, vagy csak igen fogyatékosan működik. A tervezők fenti tulajdonságát és törekvését – mely az új születésének egyik feltétele – dilettantizmusnak bélyegzik, a tervezőnek jelenleg nincs igazi státusa sem a termelés folyamatában, sem a nómenklatúrában.

3 Amíg tehát a termelés szellemi irányítása ilyen értelemben át nem rendeződik, a tervezők sajátos szakképzettségét a szakágak nem ismerik el, és nem segítik őket, addig csak szerencsés véletlenek hozhatnak létre igazán jó iparcikket, és a tervezők valódi felkészültsége le sem mérhető. Sokan vannak, akik a vállalatok piaci monopolhelyzetével vagy az elmaradott hazai technológiával magyarázzák a rossz iparcikkeket. Társadalmi viszonyaink közt ez nem lehet igaz, ha az előbbi érvelés alapján elfogadjuk, hogy a jó tervező többek közt az egyre gazdaságosabb iparcikk létrehozásán fáradozik. Nincs az az egyeduralkodó vállalat, amelynek – legalábbis elvileg – ez ne volna kifizetődő. Persze a tervező mindezt a szakágakkal együttműködve teszi. Hiszen nem állhatunk egymás helyére a termelés folyamatában, bár sokan azt hiszik.

4 A magam szakterületének feltétlenül vannak sajátosan magyar vonásai. Az egyik ellentmondás rögtön a tervezők főiskolai képzésében rejlik.

Nem szeretnék a designer-képzés vagy iparművészképzés elméleti problémáiba túlságosan belebonyolódni. Ez nem rám tartozik. Rövid pályafutásom során mégis az a benyomásom támadt, hogy nem szerencsés a hallgatókat anyagok szerint megkülönböztetett szakokra irányítani, ahogy ez jelenleg a főiskolán a kerámia, porcelán, üveg szakok esetében történik. Sokkal inkább egy egységes alkotómódszer elsajátítását kellene előtérbe állítani. Ezzel nem tagadom az anyag- és technológiai ismeretek fontosságát a tervezői gyakorlatban, és természetesen nem is ez áll a főiskolai oktatás homlokterében. Az olyan tervezői módszerek, ismeretek még fokozottabb kidomborítása volna kívánatos a tananyagban, melyek csak az ipari tervezésre jellemzőek. Sem célja, sem feladata nem lehet egy porcelántervezőnek, hogy konkurráljon egy szilikátipari mérnök technológiai ismereteivel. Mindketten tanultak bizonyos dolgokat, hogy a gyakorlatban értelmesen kiegészíthessék egymás munkáját.

A másik, ennél jóval gyakorlatibb és szintén sajátosan magyar probléma, hogy egészen más fogalmai vannak a jó iparcikkről a döntést hozó ipari vezetőknek, a tervezőknek és a közönségnek. Nézzük a modellt. A tervező megjelenik tervével, amely szerinte szép is, jó is, olcsó is. A gyárban szembeállítják vele a régit, az addig gyártottat, a már unalomig ismertet, mondván, ezt igényli a közönség, hisz lám, eddig is vásárolták, és mellesleg nem jár sem technológiai, sem piaci kockázattal. Ilyenkor jönnek a meddő ízlésviták, melyben már csak hivatalból is a tervező lenne a szakember.

Végül a vásárlóval zárul a kör, aki egy módon nyilváníthat véleményt; vagy megveszi az illető cikket, vagy nem. És miután igazi választék akkor állna rendelkezésére, ha a tervező által javasolt új szemléletet tükröző tárgy is a polcon lenne, a vásárló gyakorlatilag nem választhat.

5 A tervek ilyen körülmények között sok esetben tervek is maradnak. Arra a kérdésre tehát, hogy milyen tárgyakat látnék szívesen a környezetemben, csak azt válaszolhatom, hogy azokat, amelyek eddig jó tervek és megvalósulatlan tárgyak maradtak.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP

1987 MÁJ 28

Novotny Emil

1021

(Égető felv.)

NOVOTNY EMIL ROBERT: MÁRTÉLYI TÁJ

— Innen telefonálták?... Ő nagyon jó hozzám...

A vendéglátás ABC-je

Az elmúlt napokban többször vendégeskedtem. Volt, hogy nagyon jól éreztem magam, volt, hogy nem. És mit hoz a véletlen? Kezembe került B. Savarinnak, a XIX. század ínyencének könyve, s benne a vendéglátás szabályainak gyűjteménye.

Mit mondanak ezek a szabályok, — természetesen kissé korszerűsítve? Íme:

Az összejöveteleknek nem a lényegük, csak velejárójuk a megvendégelés; — nem éhezőket kell táplálnunk!

— Csak olyan felnőtteket hívjunk egy társaságba, akikről tudjuk, hogy szokásaik, tulajdonságaik nem ellentétesek.

— Felnőtt vendégeink előtt ne produkáltassuk

— A kínálni valókat készítsük a kezünk ügyébe. Ne sürögjünk-forogjunk. A vendég számára sem kellemes, ha érzi, hogy vesződséget okoz.

— Ne kínáljuk szüntelen. Ki-ki annyit egyék-igyék, amennyit kíván.

— Vendégeinkre ne kényszerítsük rá a közös időtöltést (kártyát, táncot, zenehallgatást, stb.)

— Ha főétkezésre — ebédre, vacsorára — hívunk vendégeket ügyeljünk, hogy az étkezőhelyiségben ne legyen túl meleg: senkiről se kívánkozzanak le a ruhadarabok!

— Vendégeket ne várjunk köntösben, pongyolában. Úgy öltözködjünk, mintha mi mennénk látogatóba!

— Az erőszakos marasztalásnál is súlyosabb vétek, ha „kiásítjuk" a vendéget; ha megkérdezzük, hogy másnap hánykor kell felkelnie?

Tanulsága: minél termé-

Vágott virág a vázában

Nincs talán olyan asszony, akiben ne élne a lakásdíszítés vágya. Minden otthonban akad elegendő váza, virágtartó, amely ezt a célt szolgálja, csak megfelelően kell választanunk. Nyilvánvaló, hogy az alacsony-formájú vázába nem tudunk hosszúszárú virágot, például jázminágat, vagy szarkalábat

NOVOTNY Béla

Baranyai tárlat nyilt meg 1985. április 2. án a Pécsi Galériában a felszabadulás évfordulójára

Bólyi Mezőgazdasági Kombinát díját kapta.

Jelenkor. 28.évf. 5.sz. 1985. Krónika rovat

Novotny Béla, belsőépítész

Új házak a pécsi történeti Belvárosban, Lakodalmas ház, Pécs Hunyadi út 2. Építész: Dévényi Sándor.

Belsőépítész: Uherkovich Ágnes és Novotny Béla.

Magyar Építőművészet, 1987. 2. 32-old.

Novotny Emil Róbert MDK

Füzerdőben, olf.

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Novotny Emil Róbert MDM

Mártélyi nyárfás, olf.

Ifjuságí park, olajtemp.

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Oelmacher Anna

NOVOTNY Emil Róbert

Művészet 1968. 7sz., 26-27.l.

Képpel

Novotny Emil Róbert

festő

Műcs. kiáll. 1926 tól

Pipics 118. l.

ÁRÓ

nikus felvétele

Novotny Emil
Róbert

l.

Szépmüvèszet
1942. 290. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Nowotny Emil
Robert

Thieme Becker

XXV. 531. l.

(Lyka)

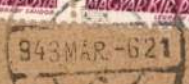

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Novotny Emil Röder

l.

Szépmüvészet

1944. 137, 138. l

Novotny Emil Róbert

Fekvő akt c.
kepe repr.

Uj Szín
1930. 1. n. 21. l

POLIKOFF LIMITED, London

magyarországi képviseletének

BUDAPEST

V., Szabadság-tér 16.

Kérem Önöket — minden kötelezettség nélkül —, hogy megbízottjukat eredeti angol szövetmintáik bemutatása végett hozzám küldeni szíveskedjenek.

Tisztelettel

.....

Olvasható aláírás és pontos cím.

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT RT.

Novotny Emil Róbert

festő

linó albumok megjelenése

alkalmából

cikk

Uj Ság 1928. jan. 15.

(e.a.: N.E.R. linoleum metszetei.)

Guyon Rikhardné:

Mellig, kissé jobbra
törött, szemöldöke fekete s sze
van diszitve s a nyakán
Olajfestés, vászonra, n
Az 1848-diki er

Novotny Emil Róbert

Kut-tag

KMTÁRS művcsoptok

1931 fol-márc. kiáll.

X. 14

1932. febr.-márc. kiáll. 418.

Novotny Emil
Róbert

koll. kiáll. Nemzeti
Szalon

vód
z
Ujság. 1941. dec. 23
(e.a.: A Nemzeti
Szalon csoport –
kiállítása.)

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Novotny Emil Róbert

Tamás Galéria
Szarkéj kiáll.
1942. febr.

Károly, V-ik, lotharingiai herceg

arcképe. III. 34.

Novotny Emil Róbert

koll. kiáll. Tamás
Galéria

Vrod
z
Ujság 1937. ápr. 24.
(e.a.: N.E.R. és
Szervátius Jenő.)

(ezt úgy pótolni az előző kötetelnél.)

Könyvismertetés: Österreichische Kunsttopographie IV. 32. — Ernst Bassermann Jordan: Der Schmuck IV. 33. — Wilhelm Bode: Die Sammlung Oscar Huldschinsky IV. 34. — Rassegna d'Arte IV. 35. — M. Csaki: Baron Brukenthalisches Museum in Hermanstadt (Gerevich T.) IV. 36. — Jahreshefte des Oesterreichischen Archaeologischen Instituts in Wien (Téglás Gábor) IV. 36.

< Novotny Emil Róbert >

wód

Elek Artur:

<] linometrzetei:

Kézirat.

Megjelent a Nyugat-
ban: Mikor,
mina feltüntetve!

Elek A. wód.
nagratéka
lépni Muran

Óhegy h. n. III. 217

Novotny Emil Róbert

koll. kiáll.

cród

Újság. 1926. okt. 31.

(e. a. A Nemzeti Szalon csoportki-állítása.)

Decsi g. f. R.

átvétel, 2-1112,

.....

.....

.....

sa.....

lkozása

.....

.....

püspök.....

a

Novotny Emil Róbert

XI. Kőrösi u. 3.

MKSz 1947

Novotny Emil
Róbert

Finarchép, olajf.
Repr
Szabad Művészet

1947. 1–2. sz.
17. l.

872	2500	928	50	981	500

Nr. Szám	Ung. K. 1000 magy. kor.	Nr. Szám	Ung. K. 1000 magy. kor.	Nr. Szám	Ung. K. 1000 magy. kor
692	1500	743	250	796	1000
693	2200	744	250	797	5000
694	50	745	750	798	150
695	1000	746	200	799	500
696	4000	747	100	800	2500
696a	20000	748	100	801	250
697	10000	749	—	802	50
698	12500	750	750	803	50
699	14000	751	1250	804	100
700	7500	752	1000	805	250
700a	30000	753	200	806	200
701	400	754	12500	807	500
702	1650	755	20000	808	300
703	3300	756	13100	809	400
704	500	757	1000	810	3000
705	2000	758	7500	811	250
706	3000	759	3500	812	300
707	250	760	1500	813	2500
708	150	761	750	814	3000
709	500	762	750	815	300
710	250	763	500	816	500
711	500	764	500	817	2750
712	500	765	1650	818	2200
713	250	766	750	819	2500

Novotny Emil Róbert

Koll. kiáll

61 – 77. szám

Ernst Múzeum
kiállításai.
CXLV (145)
1934.

5 – 6 l.

Kapható az Ernst-Múzeum pénztáránál.

1933. 1352. Légrady Testvérek nyomdai műintézete Budapest. (Igazgató: Kertész Árpád.)

Novotny

Miałaś talałkozaśa
a wyjaval.
zap.
Hunyady L. fog-
zágá. zap.

Ernst

Novotny Emil Robert

koll. kiáll. a Tamás Galé-
riaban 1929.

à	Pengő	f	Összeg
	Pengő	f	

számlája

1929			
Hó	Nap		M.
jan.	23	Eladunk kp. ellen	28000
		52.060 $	
		1/2% ktg. 26 "	

Novotny Emil Róbert

szül. Marosvásárhely 1898.
Kernstok Károlnál, Kolber-
nél és Vesztróczynál, ~~majd~~
tanult. Nagy hatással volt rá
Egry József ~~el~~ és Nagybá-
nyán Kunetty János. 1924
és 1926. Koll. Eiall
volt a Nemzeti Halomban.

788

Kobell Wilhelm

Tájkép pihenő vadászokkal. Aquarinda T. Lin-
gelbach után.

K. 20.

230 cm. 283 fr.

Novotny Emil Róbert

Tavaszi Szalonban kitüntető elismerés

Novotny Emil Róbert

Szül. Marosvásárhely 1898.
1926. okt. koll. Él áll a
Nemzeti kalonban.
Életrajz.

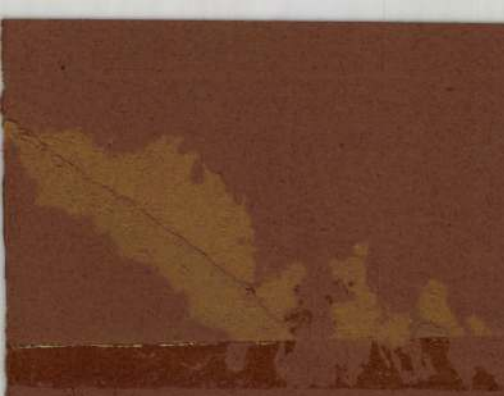

Viktória-nyomda.

Novotny Emil Róbert

Feladó:

MAGYAR MŰVÉSZET

1926. 539.
1932. 196.
1929. 180

LEVELEZŐLAP

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

Novotny Emil Róbert

Szül. Marosvásárhely 1898
Jan. 1.
1924. dec - koll. Eiáll
a Nemzeti Halonban
Tágkepek, arcképek.

241

Bleyl, Eugène

Vizi cserjék. Rk.

K. 10.—

133 m, 106 sz.

Novotny E. Róbert

U. 4337

~~Aggregnüvek, Kökori IV. 26~~

Novotny Emil Róbert

Kolt. Kiáll. az Ernstben

1934 január

Novotny Emil Róbert

Magyar Művészet
1926. 539

TK. 36.

II 559

36. Ismeretlen festő.

A XVIII. századból.

Esterházy Miklós.

Egész alak, egy kissé jobbrafordultan áll. Jobbkezével a derekát szorító piros övet fogja; balját pedig az asztalon lévő iratokra, melyek mellett arany zsebóra és bogláros prémkalpag fekszik, tette. Az aranygyapjas-rend jelvényét nyaklánczon viseli. Hátrafésült haja, bajusza és szakálla fekete, szemöldöke és szeme barna. Prémgallérú piros mentéjének kilencz gombja ékköves, brokát atillája vörösbarna, szűk nadrágja kék, czipője sárga. Alól balra az aranygyapjas-rend jelvényével körülvett czímer látható. Felirata fölül jobbra kilencz sorban: »ILLMVS: AC: EXCELMVS: DNS: COMES: NICOLAVS: ESTERAS: DE GALANTA: PERP: DE: FRACNO: R: HVN: PALAT: JVDEX: CVMA: AVR: VELLE: EQVES: COTVM: SOPR: ZOLIE: ET: DE: BERE: SVPR: COM: SAC: CAES: RQ(UE): MIS: INTIMVS CON: CAM: ET: PER: HVN: LOCVMTENENS: ANNO: 1645. AETA: 63.« és alól a rojtos zöld

Novotny Róbert

129–154. sz. a. Képrsmu-
vészeti szabadiskola kiállí-
tásain 1918.

Képszab. 12. l.

Novotny Róbert festo

Müncharnów
1926. öszi kiáll. 128
Novotny Emil Róbert
1928. tav. kiáll. 150, 166.

Schöffl Josef Agost.: II. Ferenc
arcképe 469 (649), 3819 (579).

Novotny Emil Róbert

a Kut törvtegja.

Kut 1929. jan. kiáll

6 festmény

Fejsze vasból IX. 103

Novotny Emil

Szül. Marosvásárhelyen
1898 január 1. Rk - 6 gimn.
1915/16. I. elsőéves műegyetemi - Balló Ede, Pilch D.

Novotny Emil Róbert

Marosvásárhelyt Született 1898-
Januar 1-en. A budai érseki
gimnáziumban Horn Antal-
tól, azután Kernstok Károly-
tól tanult. Itália városaiban
három évet töltött. 1924. dec.
a N. Szalonban kollektív kiállí-
tása volt. Ki octtak állítva; olyf.
vizf. és rajzok. mindent fest,
keresö.

Nemzeti Szalon 1924. dec.
kiáll. kat.

Numerus fabrum V. 257

Novotny Emil
Róbert

---

elet -

Neuveti halam

1924 dec

Ipari vándorkönyvdíjak (olasz) V. 19.

Novotny Emil Róbert

Hist. Marosvásárhely
1898

1926. Koll. Erdélyi Nemzeti
Szalon

963 Wagner (?)

Sziklás part halászokkal. E
Tolbrajz ~~szépiával~~. biszterrel.

130 m, 175 k.

K. 50. —

NOVOTNY 1. *Emil Róbert*, festő, Marosvásárhely 1898 jan. 1. Kernstok Károly tanítványa volt. Nagy hatással volt rá Egry József és Nagybányán Kmetty János. Gyüjt. kiállítása volt a Nemzeti Szalónban 1924 és 1926., a Tamás-galériában 1929., az Ernst-Múzeumban 1934. Széles ecsetvonásokkal festő posztimpresszionista. Linoleum-metszeteinek egy kollekcióját 1928. albumban adta ki.

Egy. II. 208

márczius 10-én.

hogy a lenyugvó naptól megvilágitott
tól
a sás közelében, csalnakban ülő halász
, a két partot összekötő hidtól jobbra,
öti le figyelmünket. A tájékon ~~látha~~
felhőrött. Jelzése alól jobbra: Ph. Röth

~~hőrött~~

9.8 cm.-- Lelt.sz.4573.-- Értéke
nes hagyománya 1912 márczius 9-én
z. Muzeum örökletéte /1381-913/.--
~~3-án /2046-913/.~~-- Bejelentetett
914/.

165

Novotny Emil

Balatonakaratja c.
képét a Műcsarnokban
megvette a főherceg

Pesti Napló
1936. máj. 28.

Novotny Emil Róbert

Csendélet, repr.

MAGYAR MŰVÉSZET

1937-1961.

Navotny Emil Robert

100 Pengős díj a Kut
1927. tavaszi kiállí-
tásra

Kut 1927. 3. 27

Novotný Emil Róbert

Leányfej c. Eepe
repr.
Kut 1927. 2. 17

Novotny Emil Róbert

wód

Ki-Kiesoda ?

602. l.

oktatásügyi minisztertől.

Orsz. Bizottsága

Szeged

Pest

Kálvin u. 10.

Novotny Emil Róbert

Tavaszi táj c. képe

1927.

Kut 1927. 3. n.

Novotný Emil

Fekó akt c. Eger
repr.

Kut. 1926 I ér.
2. z. 11. l.

SZOBRÁSZISKOLÁJA

VII, VILMA KIRÁLYNŐ-ÚT 41

*

MINTÁZÁS AGYAGBAN ÉS GIPSZBEN
KŐFARAGÁS, CIZELIROZÁS,
PLAKETTMINTÁZÁS ÉS VÉSÉS;
HETENKÉNT MŰTÖRTÉNETI
ÉS ESZTÉTIKAI ELŐADÁS

*

BEIRATKOZÁS A MŰVÉSZ LAKÁSÁN:
HÉTFŐN, SZERDÁN, PÉNTEKEN 12—2

VI, TERÉZ-KÖRÚT 17. TELEFON 92—82

Novothny Emil Gyula

Wód

Korunk Szava

1937. nigi 15.

(Tamás Galéria:

Háromkiállító.)

Novotny Emil Róbert

Kompozíció c. képe

repr.

Kut. 1927. II. évf. 1.

14. l.

Novotny Emil Róbert

festi

Kul. Marosvásárhely

1898 jan. 1.

Reval XXI. 648. l.

Novotny Emil Róbert

Gyermekfej, repr.

Magyar Művészet

1936. 157. l.

Kop.

Dr. Szentiványi

Novotny Emil

1915/16 I.

Ferképzőmfoiskévk

118.

Novotny Emil

Alvó akt c-
keje repr.
Kut. kiáll.

Holl Ilu 37.1

Kossuth Lajos.

Térdig látható, kissé
retbe foglalt tojásdad medail
irószstal van, a melyen túl a
hegyes vidékre nyerünk kilátá

Kossu

Am., mér. az al

Szn. 171
1770-90

Novotny Emil

Róbert

festő

lásd

Szegi Pál

Novotny Emil

Róbert.

Tej es Forma

184 – 187. l.

képekkel

Á G

Novotny Emil Róbert

koll. kiáll.

Újság. 1934. jan. 28.
(e. a.: Az Ernst-mu-
zeum csoportkiállítása)

nyokban. Ez olyan hatalma az egyetemnek, amely nélkül a nemzeti élet, az állam, a társadalom nem fejlődik s nem halad előre. Az egyetemnek ez a hatalma, a tudományos élet, messze kisugárzik és olyan szellemi felsőbbséget biztosít az egyetemnek, amellyel semmiféle más hatalom nem képes versenyezni, mert az egyetem szellemi szabadsága következtében mindig az igazságért küzd s nem a hatalmat szolgálja.

Ipse scientia potestas est, a tudomány hatalom, mondotta elsőnek Bacon. És ma, amikor a fél világ lángtengerben ízzik, mind jobban kidomborodik a szellemi képzettség felbecsülhetetlen hatalma. A tudás, a szellemi felkészültség az alapja nem csak a békének, hanem a háborús életnek is. Csak a tudás, a szellemi éberség képes gazdasági ésszerűséget s gépi és más műszaki berendezéseket megalkotni. Ezek pedig pillérei annak az alapnak, amely a jól képzett katonaság mellett megteremti az erős, biztos honvédelmet.

Műveltségünknek köszönhetjük jó részben hazánk fennállását is, mert bennünket nem a nyers erő, hanem kultúránk hatalma és ereje tesz országunk uraivá: legnagyobb erőnk

Novotny Emil Róbert

festő

Farkas Zoltán

Kiállításon
Magyar Csillag
1944. I. 374. l.

Novotny Emil Róbert

174. Novotny Emil Róbert: Önarckép (olajfestmény) 200 P.
175. Novotny Emil Róbert: Esti jelenet (olajfestmény) 200 P.
176. Novotny Emil Róbert: Arckép (olajfestmény) m. tul.
177. Novotny Emil Róbert: Csendélet (olajfestmény) 150 P.
178. Novotny Emil Róbert: Cséplés (olajfestmény) Eladó.
179. Novotny Emil Róbert: Fekvő nő (olajfestmény) 600 P.

Nemzeti Szalon

1929. jan.

Kut.

FARKAS ZOLTÁN

IGAZGATÓ:

HUBAY ANDOR

MŰTÁROS:

KÉZDI-KOVÁCS ELEMÉR

NOVOTNY EMIL RÓBERT

85	Sashegyi ut	olajfestmény	150.—
86	Várhegy	olajfestmény	200.—
87	Akarattya	olajfestmény	400.—
88	Alvó	olajfestmény	300.—
89	Gyerek	olajfestmény	120.—

Nemzeti Szalon 1934
Kut ápr

Képkeretek

HOFFMANN FERENC

Nemzeti Szalon
1930. jan.
Kut.

NOVOTNY EMIL RÓBERT:
Önarckép.

Novotny Emil Róbert

NOVOTNY EMIL RÓBERT

105	Női kép	olajfestmény	400.— pe
106	Fekvő gyerek	"	300.—

Nemzeti Szalon 1934
Kut dec.

	NOVOTNY EMIL RÓBERT	
159	Park, olajf.	Mgtul.
160	Önarckép (1930), olajf.	400.—
161	Csendélet, olajf	Mgtul.

Nemzeti Szalon 1930
Kut jan.

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN

GEREVICH TIBOR

FARKAS ZOLTÁN

HORVAI JÁNOS

IGAZGATÓ

HUBAY CEBRIAN ANDOR

FŐTITKÁR

LEHEL BÉLA

TITKÁR

KANIZSAI NAGY ANTAL

Novotny Emil Róbert
festő
koll. kiáll., életr. mics.
l. 104–128. sz.

Nemzeti Szalon 1941. dec
1942. jan.
95. csop. kiáll.

könyvtáramban

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN GEREVICH TIBOR HORVAI JÁNOS
FARKAS ZOLTÁN

IGAZGATÓ

HUBAY CEBRIAN ANDOR

FŐTITKÁR

LEHEL BÉLA

TITKÁR

KANIZSAI NAGY ANTAL

NOVOTNY EMIL RÓBERT

111.	Havas táj	olajf.
112.	Alvó nő	,,
113.	Gergő	,,

Nemzeti Szalon

1938. okt.-nov

Kut.

KATALÓGUSA

MEINL
KÁVÉ

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1938. OKTÓBER 30-TÓL NOVEMBER 13-IG.

Novotny Emil Róbert

NOVOTNY EMIL RÓBERT
126 Kisleányfej, olajf. 350.-
127 Gulyás, olajf. 800.-
128 Péter bácsi kunyhója, olajf. 300.-

Nemzeti Szalon
1937. nov.-dec
Kut

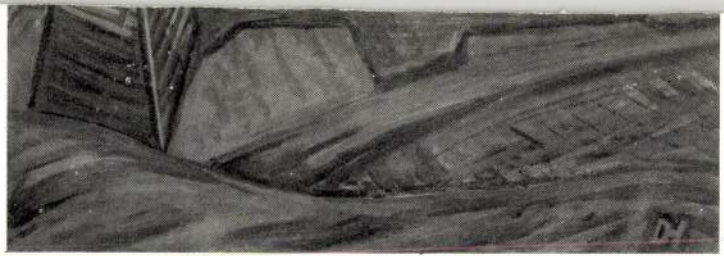

DÉSI-HUBER ISTVÁN: Óbudai gyár.

Novotny Emil Róbert

94	Gyermekfej	olajf.	200.–
95	Balatoni táj	olajf.	300.–
96	Önarckép	„	400.–

Nemzeti Szalon 1936.
Kut febr–márc

Illusztrációk.

NOVOTNY EMIL RÓBERT

100	Nádas, vízf.	150.—
101	Présház ködben, vízf.	100.—
102	Füzek, vízf.	100.—
103	Ködös Akarattya, vízf.	100.—
104	Parti dombok, vízf.	100.—
106	Akarattya, vízf.	100.—
107	Fürdő nő, vízf.	150.—
108	Piros színjáték, vízf.	150.—
110	Tihanyi sziget, vízf.	150.—
111	Jegenyék a parton, vízf.	150.—
112	Elhagyott kabin, vízf.	150.—
113	Kilátás a vízre, vízf.	150.—
114	Aszófő, vízf.	100.—
115	Párás reggel, vízf.	150.—
116	Tihanyi öböl, vízf.	150.—
117	Füredi szőlő ősszel, olajf.	300.—
118	Őszi szőlőhegy, olajf.	400.—
120	Őszi nádas, olajf.	400.—
121	Jegenyék, olajf., mgt.	

Novotny Emil Róbert

Nemzeti Szalon 1938. maj
88. coop. kiáll.

1937 ben mint balatoni
őszt ördöjös fevette c
kol. kiáll. anyagát

LEGKÖZELEBBI KIÁLLITÁSUNK:

A MAGYAR

Novotny Emil Róbert

Alkotás művészházban

II. csop. kiáll.

1942. dec.

NOVOTNY EMIL ROBERT
103. Ülő akt, tusrajz
100.–

Novotny Emil Róbert

festő

lásd

3

Nemzeti Szalon 1939

90. csop. kiáll. máj

138–151. n.

A képeket mint

balatoni ösztöndíjas

1938-ban festette.

SZ

NAGY ZOLTÁN ÉS ENDRE BÉLA

Novotny Emil

Kiáll.

Nemzeti Szalon

1939. máj.

Föv. kéjt.

Novotny Emil

kiáll.

Nemzeti Salon

1926. okt–nov.

Főv. képt.

Novotny Emil

Kiáll.

Nemzeti Salon

1924. dec.

Főv. képt.

Novotny Emil Róbert

Koll. kiáll. élet.

Nemzeti Szalon 1924. dec.

42. csop. kiáll.

Kat. könyvtárában

A kiállított műtárgyak jegyzéke.

Novotny Emil Róbert

kiáll.

Nemzeti Salon

1938. máj.

Föv. képt.

Novotny Emil

Kopmagyar 150 évé

NOVOTNY EMIL :

261. Róma. - Vizf., p. 52 x 36.5 cm. Jelz. l.j.: "Novotny 39"; b.: "Róma".

262. Olvasó leány. - Vizf., p. 48 x 31.5 cm. Jelz. l. b.:"Novotny 38".

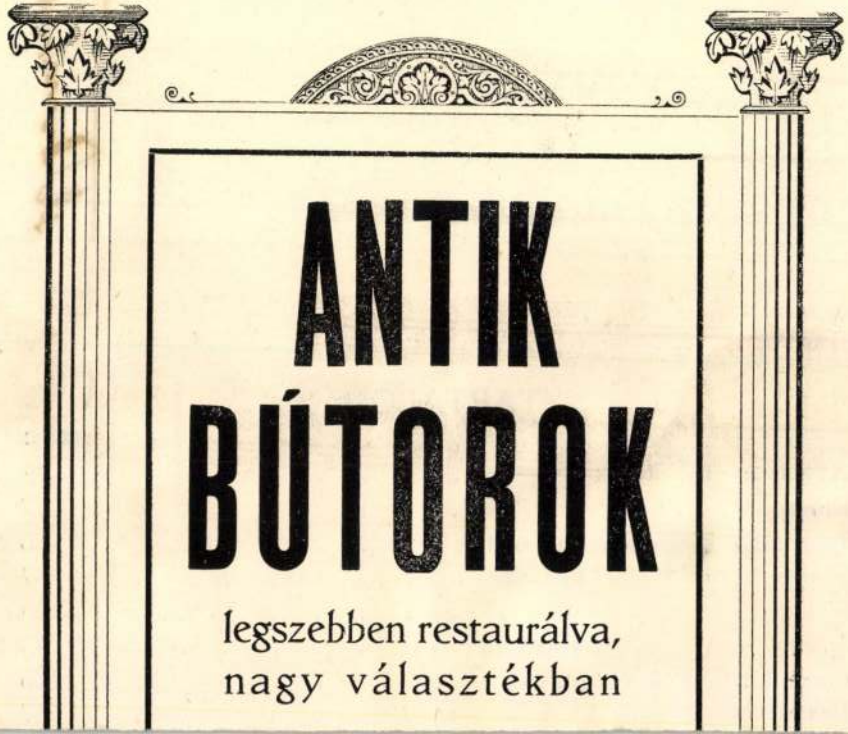

ANTIK BÚTOROK

legszebben restaurálva,
nagy választékban

NOVOTNY EMIL RÓBERT

106. Önarckép, olajf.
107. Szentendrei utca, olajf.
108. Csendélet, olajf.

Nemzeti Szalon
Őszi tárl. 1940. okt.

Novotny János

A kritika igen szigoruan birál meg két művészt, Khoór Józsefet és Novotny Jánost, akiket arra figyelmeztet, hogy a Nemzetközi Kiállitásra, máskor a legjobb müveiket küldjék be, mert a jelenlegiekkel nem nagy becsületet szereznek a magyar festészetnek. Az ne vigasztalja őket, hogy a külföldiek még náluknál is sokkal rosszabb képeket küldtek be.

-D.M.I.: "Állandó Mütárlat" cimmel számol be a kiállitáson szereplő művészekről és alkotásaikról. A tárlat nyitva tart aug.15.- és szept. 13. között.

DÉLIBÁB, Bp. 1855. szept. 23. 15. sz. 179. lap.

NOVOTNY János festő

Oltárképe a Hermina kápolnában

BUZA Péter: Herminamező, fejezetek egy városrész történetéből. Bp., 1992
83.p.

Novotny E. Róbert M.D.K.

Müve a kiállitáson

Ritly Valéria: A XIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Magyar Nemzet 1966. okt. 22. 4.11

Novotny Emil Róbert MDK

Gellérthegy-utca, olf.

Mücsarnok 1942 [redacted]
A magyar müvészetért c.kiáll.

Novotny

Nemzeti Szalon csendéletkiállításán szerepelt.

Pou. 932.II.23.

Novotny Emil Róbert.

a KVT tavaszi kiállítására beérkezett, a díjbizottság a Lipótvárosi Polgári Kör 200 pengős díját megosztotta Fábry Pállal, ítélte oda.

Pesti Hírlap, 1927. május 3.

Novotny Emil

Festménye szerepel a Nemzeti Szalon-ban rendezett KUT tavaszi kiál-lításán.

Nemzeti Ujság, 1927. ápr. 17.

Novotny G. Róbert.

Műve szerepel a KUT tavaszi kiállításon, a Nemzeti Szalonban.

Újság, 1924. ápr. 17.

Novotny E. Róbert.

Nemzeti Szalón emlékkiállításán szerepelt.

PH. 932. II. 21.

MDK.

Novotny E.Róbert

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1966 okt.11.

MDK

Novotny Emil Róbert

Füzerdőben, of.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mücs. 1962. 15.l.

Novotny Emil Róbert
reprezentáns dolgaival kerepel.

(g. i.): A magy. posztimpresszionisták grafikai kiállítása.
E. Sz. 931. XII. 4.

Novotny Emil Róbert MDK

Pasaréti táj, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Novotny Emil Róbert

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

NU 1931. II. 22.

Novotny

Nemzeti Szalón rendéletkiállításán szerepelt.

Pesti Napló 1932. V. 21.

Novotny Emil Róbert

Szerepelt a Műcsarnok Téli tárlatán.

M. h. 1939. XII. 17.

MDK

Novotny E.Róbert

Parasztkonyha, of.

Mai festészetünk kiáll. Nemz. Gal. anyagából.

MDK

Novotny E. Róbert

Peupliers des bords de la Tisza, of.

La Tisza en automne, of.

Grands peupliers, of.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois d,aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

Novotny Emil Róbert
festa

M.D.V.

Gácsi Mihály studiumait
korrigálta.

Ecsery Elemér: Gácsi Mihály
Művészet, 1967. September - 32 lap

Novotny E. Róbert

a Szinyei Merse Pál Társaság tagja. 1948-ban önálló kiállításon mutatta be műveit.

A Szinyei Merse Pál Társaság títhári jelentése. – Magyar Művészet, 1949. 16. évf. 2. sz. 84. l.

Novotny Emil festőművész

Nemzeti Szalon - Őszi Tárlaton - képével vett részt

Nemzeti Ujság
~~Magyarország~~ 1931.IX.20

Novotny Emil Róbert festőművész

Magyar Posztimpresszionisták kiállitása "Könyves Kálmán" Arany János utcai termében - képével vesz részt

Pesti Hirlap 1931.X.

Novotny Emil

Expresszív akvarellyei tája sorával
a Műterem csoportkiállításán.

Nemzeti Ujság 1935. III. 17.

Novotny Emil Róbert festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Ujság 1931.IX.20.

M.D.4

Wowolny E. Róbert
festő

A kiállításon szerepelt a Tisza
szín és fényhatásainak tanulmányo-
lója.

Ritly Valéria: A XIII. vásáthelyi őszi tárlat
Művészet, 1967. január - 37 lap

Navotny Emil Róbert

Csoportkiállításon szerepelt a Nemzeti Szalonban.

NM. 1939. V. 7.

MDK

Novotny Emil

Csendélet, o.

Nagybányai festők. Nemz. Gal. 1962. jun.

MDK

Novotny E.Róbert

Fiu arcképe, of.

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt.
Tornyai J.Muz. Hmvhely.

MDK

Novotny Emil Róbert

Jánoshegy, of.

Főv. Képtár jub. kiáll. 1944. jan.

MDK

Ernst Mus. nuke. 31.

MDK

Novotny Emil Róbert: Hegedüs
Bányai táj
Zazar
Fák kora reggel
Rézkarc
Aquarell

Nemzeti Szalon, 1926.okt.LII.Csoportkiáll.

MDK

Novotny Emil Róbert: Korsó
Torzó
Félakt
Kutvölgyi ut
Elhagyott ház
Ülő akt

Nemzeti Szalon, 1926.okt.LII.Csoportkiáll.

MDK

Novotny Emil Róbert: Udvar
Csermely ut
Virágok
Csendélet
Plein-aire-félakt
Erzsi

Nemzeti Szalon, 1926.okt.LII.Csoportkiáll.

MDK

Novotny Emil Róbert

Szabad Művészet, 1948.5.sz. 199.o.

MDK

Novotny Emil Róbert

Nyugat. 1926. nov. 16.806-807.o.

MD K

Novotny Emil Róbert, festő

Pasaréti táj. Olajf.

Mücsarnok. IV. Képzömüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj. 16-30. Kat. 13.1.

MDK

Novotny E.Róbert, festö

A"D" biráló bizottság tagja

Az utcán tavasszal. Olaj.
Csendélet. "

Mücsarnok. -Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 11.1.

MDK.

Novotny E.Róbert

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 okt.22.

MDK

Novotny Emil Róbert

Tiszaerdőből, akv.

Pengető kislány, gouache

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Muzeum
Hódmezővásárhely, 1961. okt.

MDK

Novotny Emil Róbert

Füzes hajnalban, of.

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Muzeum Hódmezővásárhely, 1961. okt.

MDK

Novotny Emil Róbert

/e.s./:A KUT kiállitása. Ujság 1934. dec. 2.

Kut 1927. II. évf. 4-5 12

23. old.

Vovotucy E. Róbert:

Szakállas önarckép

Kut 1927. II. évf. 3. 12.

7. old.

Novotny E. Róbert:

Tavaszi táj

Kut 1927. II. cs. 2. 12

19. old.

Novotny E. Róbert: Leányfej

Kut 1927 II. e 1. szám

14. old.

Novotny Emil Róbert:

Kompozíció.

KUT 1926 junius 1. Kerényiné
I.évf.2.szám.11.old.

Novotny Emil: Fekvő akt
festmény

MDK

Novotny Emil Róbert ,festöm.

megvásárolták a Föv.Képtár részére.
Balatonakarattya .

Bernáth Aurél kapta a föváros aranyérmét. - A O
Pesti Városháza. 1936.5.sz. 15.1.

Novotny Emil

Szobasarok, olf.

Miccsarnok 1959 VII. Hagy. Képsőn. Kiáll.

Novotny E. Roberi

A Kéjzőművének Mj Tárrasóga
Választmányának Tagja lett.

Nemzeti Ujság 1938 VI.8

Novotny Emil Róbert MDK

A Tisza Mártélyon 1954 aqu.

Hódmezővásárhelyi táj 1954 aqu.

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Novotny Emil Róbert MDK

Kukoricás ősszel, akv.

Műcsarnok 1954.V. Nagy. Képzőm. Kiáll.

Novotný Emil Robert

„Gergő" c. műve nagyjel a KUT kiállításán a Nemzeti Szalonban (emlitve)

Nemzeti Újság 1938 X. 30

Novotny Róbert

"K. U. T." kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

A baloldali teremben *Polatsek* Lilly kissé torz, de nagyon jó, sőt bravúros, sőt értelmes is, ahogy érzem. *Novotny* Róbert igazi festői kedély, finom, meleg színek megáldottságával. *Fenyő* Endre szép sötét dolgokat lát és *Körmendi* András meglepően drámai és franciás a maga külön előadásával a legrokonszenvesebb modorban.

Est 934. IV. 15.

Novotny Róbert

"K.U.T." kiállításán a Nemzeti Szalonban képeivel szerepelt.

NM. 934. IV. 17.

Novotny Emil

"K.U.T." kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

Mo. 934. IV. 15.

Novotny

"K.U.T." kiállításán a Nemzeti Szalonban tájképeivel szerepelt.

8. ó u. 934. IV. 15.

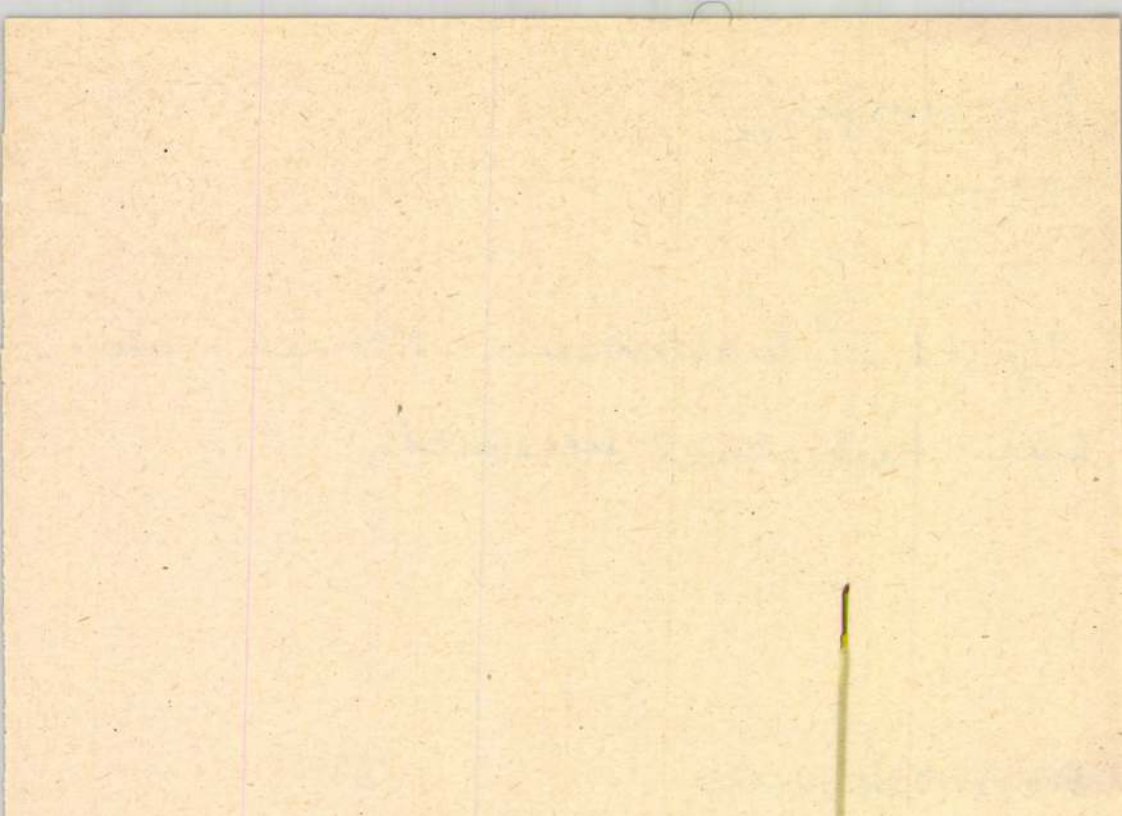

Novotny E. Róbert

"K.U.T." kiállításain a Nemzeti Szalonban képe szerepelt.

PN.934.IV.15.

Novotny Emil Róbert festő

"KUT." kiállításán a Nemzeti Szalon-
ban szerepelt.

Ujság 934. IV. 15.-

Novotny Emil Róbert

Műve nevepel az Ernst Múzeumban – az ölödik Munkácsy léh által rendezett kiállítása.

Kiemelik „Nagybányai Táj" c. művel.

ujság. 934. v. 13.

N. U. 934. v. 13.

Novotny Emil

Művével szerepel a Nemzeti Szalonban rendezett KVT kiállításon

m. 934. XII. 2. Ujság, 934. XII. 1.

Novotny Emil Róbert MDK

Ősz az Alföldön, olf.

Műcsarnok 1955. VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Novotny Emil Robert

Szerepel a KVT kiállításán

a Nemzeti Szalonban

Pesti Napló 1937 IV. 4.

Novotny Emil Róbert

festő

M.D.

Román György első mestere volt.

Frank János: Román Györgyjel.
Élet és Irodalom, 1967. május 20 – 8 lap

Novotny Emil Róbert festő

Magyar Otillag, 1944 III. 15.

IV. élf. 6. sz. 373-3740.

Farkas Ferkó: kiállítások.

Novotny Emil Róbert

a vásárhelyi festészeti profilhoz tartozik

Képzőmův. Almanach Bp. 1969. 17. o Supka: A kód-
nezővásárhelyi festészet

MDK

Novotny Emil Róbert

Holt Tisza, of.

Őszi tárlat. N. Szal. 1942. okt.

MDK

Novotny Emil Róbert

Jánoshegy, of.

Hármashatárhegy, of.

Olvasó fiu, of.

N.Szal.csop.kiáll.1941 dec.-1942 jan.

Novotny Emil Róbert MDK

Gyermekfej, olf.
Balatoni táj, olf.
Önarckép, olf.

Nemzeti Szalon 1936. febr-márc.8.
KUT kiállitás

MDK

Novotny Emil Róbert

Badacsonyi öböl, vf.

Könyves Kálmán lo5. kiáll. M.posztimpresszionisták.
1927. körül.

Novotny Emil Robert

Aktos komponiója

Szerepel az alábbi tárlatok

Szabó Julia: Kiállítás az esztergomi Balassa Bálint Múzeumban. Kerinstok Károly és az 1915-es nyergesi szabadisk.

Nagyabadság 1969 VI. 13

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Novotny Emil Róbert

T.D: Balatoni képkiáll. a N.Szal.ban.
Esti Ujs. 1939. máj. 11.

MDK

Nevetny Emil Róbert

Balatoni festők a N.Szalonban. Pesti Hirlap. 1939. máj. 9.

MDK

Nevetny Emil Róbert

Viztükör, of.

Tihany délután, of.

Arácsi utca, of.

XC.Csoport kiáll.kat.N.Szal.1939.máj.

MDK

Novotny Emil Róbert

Arácsi falu vége, of.

Elhagyott fürdő, of.

Őszi színek, of.

XC.Csopert kiáll.kat.N.Szal.1939.máj.

MDK

Novotny Emil Róbert

Arácsi utca, vf.

Tihanyi háztetők, vf.

Tihanyi házikók, vf.

XC.Csoport kiáll.kat.N.Szal.1939.máj.

MDK

Novotny Emil Róbert

Tihany, vf.

Péterhegy a templommal, vf.

A haltudósok parkja, vf.

XC.Csoport kiáll.kat.N.Szal.1939.máj.

MDK

Novotny Emil Róbert

Topolyák a parton, vf.

Füredi sétány, vf.

XC.Csoport kiáll.kat.N.Szal.1939.máj.

MDK

Novotny Emil Róbert, festö

Csendélet.

KMT.-Tavaszi kiáll. 1928. Kat. 11.1.

MDK

Novotny Emil Róbert, festö

Kukoricás összel. Akvarell.

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll.1954.dec.-1955.jan.Kat.22.1.

Novotny Emil Róbert

festő

M.D.K.

1919-ben Nyergesen dolgozott

Kernstok Károllyal.

Dévényi Iván: Nyergesi János

Művészet, 1969 július – 43 lap.

A. 3510—32/a r. sz. — Levélpapír, 35 000 — Nyomell 4316 — 6

Festmény Novotny Emil Kőbert képe

a Szinyei Társaság I. ik kiállítása

Szabad Nép 1948 febr 25.-60

Novotny - önarchép.

Magyar Nemzet.

1947. III. 22. ; III. évf. 67. n.

2. old.

(: Bezámolé :)

Novotny Emil.

† Orai Ujság.
1926., X. 31., 2. old.

Novotni Emil
Lestó"

8 órai Nyszé
1924 dec. 21. F.l.

Novotny Emil Róbert festő

Magyar Művészet, 1926

539.o.
kiállítások.

Narodny Emil Jesta"

Prot. rzecz.

1929. 370-72

„Csepel ha[illegible]alban". Novotni Emil
Robert festőművész

Magyar Nemzet 1950.
aug. 3. 4. old.

Villámriport a Képművészeti Muzeumból
Zs. A.

Narotny E. Róbert Jestő

Szabad Nép 1947.

11. 26. – 4. l.

Kovoług E. Robert epdrázy

a festőművészek, zenesperzők, kornsok, művészeti iskolák és szinházak és részt kérnek a munkaversenyből.

Szabad Nép 1948. ápr. 3.-4. –

Novotni Emil Róbert festőművész

Magyar Kurzet 1950.
aug. 3. 4. old.

Villámripert a Szépművészeti Muzeumból.
Zs. A.

Novotny Emil Róbert festő

Szabad Művészet 1948

II. évf. 5. sz. 1990. A Művészeti Tanács
levelei.

Novotny Emil Róbert festo

a Szinyei Társaság X-ik kiállítása

Szabad Nép 1948 febr 25-60

Novotny Emil Róbert festő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 1-2. sz. 12. o.

Művészeti Hirek.

Novotny Emil Róbert festő

Szabad Művészet, 1977

I. évf. 1-2. sz. 21. o.

A Munkáskultúrnövetség és a képzőművészet. / Schalk László: /

Novotny

festő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 3. sz. 31. o.

Q II. Szabad Művészet kiállítás. (S.S.)

Novotný Emil Robert grafikus

Kilencen nuivéz kiáhitása

Szabad Nép 1948 jan. 23.-6.-

Novotny Emil Róbert és Goáber Margit

Kiállítása – 1944.

Magyar Csillag, 1944 III. 15.

IV. évf. 6. sz. 373-374.o.

Farkas Zoltán: kiállítások.

N

Novotny Emil Robert festőművész.

Magyar Nemzet.
1947. III. 22.; III. évf. 67. r.

2. old.
(: Bjexámolé :)

Novotny E. Róbert
festő

M.D.K.

Méltatás.

Dévényi Iván: Márffy Ödön levele...
Művészet, 1969. aug – 10 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Novotny E. Róbert

Sárga virágok

Hajnal a Dunán

Reggel a Dunán

Csendélet

Szinyei Merse Pál Társ. művésztagjainak X. kiáll. Nemz. Szal. 1948. febr.

MDK

Nevetny Emil Róbert

Rónay K.: A Balatonfüredi Művésztelep kiáll. a N. Szalonban. Képes Krónika 1939. 21. sz.

MDK

Novotni Emil Róbert

Fény a Balatonon, of.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mics. 1940. febr.

lo. 1.

MDK

Novotny Emil Róbert festőm.

Tárlatbeszámoló. Magy.Kulturszemle, 1942.jan.15.

19-2o l.

MDK

Novotny Róbert f stőm.

Kut kiáll.N.Szal. Nemz.Ujs.1934.ápr.17. 11.1.

Novotny Emil Róbert

Vásárhelyi művészélet:
G.-Y.

Falusi Vásárnap
1958. nov. 23.

MDK

Novotny Emil, Róbert, festő

1o2. Csendélet. Olf.

1o3. Napsütésben. "

Nemz. Szalon. - Kilencven Müvész Kiállitása. 1948. jun. 12-27. Kat.

HDK

MDK

Novotny Emil Róbert, festő

282. Gellérthegy-utca. Olf.

Bp.Mücs.-"A Magyar Müvészetért". Képzőm.Kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat.l. 13.

NDK

Novotny Róbert

részt vett a kiállitáson

Boncza László: A K.U.T. kiállitása a Nemzeti Szalonban.
Képzőművészet 1935. 18.1. 80. sz.

MDK.

Novotny Emil Robert festő

"Ősz az Alföldon" /olaj/

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Műcsarnok, 1955. 19.1.

MDK

Novotny Emil Róbert

Önarckép, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec.

9. 1.

Horváth Béla elkészült cim

Kernstok Károly
Finn müvészet

Novotný Emil

Křalt.

Neumrětí halou

1941. dec – 1942. jan.

Fův. kept.

Novotny Emil Robert festö.

KUT.1926.nov.15.5.sz.14.1.

Novotny Emil, Robert

Pásztortűz, 1927. 10 sz.
238. l.

Szoholay Béla: A budapesti KUT hollektív kiállítása.

Novotny E.

Katol.Szemle.1943.376-77.1.

Novotny Emil festö.

Katol.Szemle.1937.II.755-57.l.

N o w o t n y /?/ grafikus

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
149.
"Libay Károly Lajos"

Novotny Emil Róbert festö.

KUT.1927.2.sz.2-6.1.

Novotny E. Róbert festö.

KUT. 1927. II. 3. sz. 8. 1.

Az imperialisták támadást készítenek elő az ENSZ alapokmánya ellen

A külpolitikai helyzet

1. A LESZERELÉS PROBLÉMÁJÁNAK megvitatásánál a *tehetetlenség* légköre uralkodott el az ENSZ-közgyűlés politikai bizottságában. Az *Izvesztyija* hírmagyarázója így foglalja össze a pillanatnyi helyzetet és megállapítja, hogy ez a légkör »közvetlen következménye az amerikai—angol diplomácia szennyes játékának. E játék lényege: ezen az ülésszakon is *minden eszközzel megakadályozni*, hogy bármiféle olyan intézkedést fogadjanak el, amely megszüntetné a leszerelés zsákutcáját«.

A közgyűlés köreiben különös figyelmet kelt, hogy *Hammarskjöld* főtitkár terjedelmes beszámolójában támogatásra találnak Washingtonnak azok az erőfeszítései, amelyekkel az ENSZ-et az amerikai agresszív politika eszközévé igyekszik változtatni. Az október 15-én közölt beszámoló az ENSZ úgynevezett rendkívüli fegyveres erői létrehozásának kérdésével foglalkozik. A beszámoló *nyílt merénylet az államok szuverén jogai ellen*, mivel ezek a fegyveres erők beavatkoznának az egyes országok belügyeibe. Az Egyesült Államok az ENSZ-re akarja hárítani a nemzeti felszabadító mozgalmak elnyomásának munkáját. Enyhén szólva helytelen — írja az Izvesztyija —, hogy ebben részt vesz a főtitkár, aki semlegesnek és tárgyilagosnak tünteti fel magát.

Részleteiben elemzi *Hammarskjöld* jelentését a *TASZSZ* különtudósítója is és kiemeli, hogy az ENSZ főtitkárának szóbanforgó beszámolója akkor sem szolgálhatná jobban az Egyesült Államok célját, ha a jelentés az amerikai külügyminisztérium megrendelésére készült volna. Meglepő, hogy az ENSZ főtitkára, akit tisztsége tárgyilagosságra kötelez, ebben a kérdésben nyíltan azok mellé áll, akik egy tollvonással semmivé akarják tenni az ENSZ alapokmányát és *saját céljaikra* akarják felhasználni a nemzetközi szervezetet.

2. AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK TÁVOL-KELETI POLITIKÁJA kétértelműbb és homályosabb, mint valaha. A *Washington Post* megállapítja, hogy *Eisenhower* és *Dulles* politikájukkal a »majd holnap« álláspontot képviselik. A lap megkísérli elemezni Dulles kedden elhangzott nyilatkozatát, amely szerint az Egyesült Államok nem óhajtja *Csang Kaj-seket* arra ösztökélni, hogy csökkentse haderőinek létszámát a partmenti szigeteken. A Washington Post erre a következtetésre jut: »Dulles, úgy látszik, egyszerre *két célkitűzést* akar megvalósítani, meg szeretné győzni Csang Kaj-seket arról, hogy az Egyesült Államok nem óhajt ártalmas engedményeket tenni, viszont a kommunistáknak és Amerika bíráló szövetségeseinek tudtára akarja adni, hogy nem csapta be a megegyezés kapuját...« Persze, az ilyen taktikázással az Egyesült Államok külügyminisztere aligha érhet el valamit s a legkevésbé sem sikerül megtévesztenie a békeszerető országok diplomatáit és közvéleményét.

Az angol kormány ésszerűtlen magatartására a *Pravda* világít rá. Hangsúlyozza, hogy a brit kormány a múltban fenntartás nélkül elismerte a Kínai Népköztársaság szuverenitását Kimoj, Macu és a többi kínai partmenti sziget felett. Most mégis Csang Kaj-seket, Dullest, valamint az amerikai tábornokokat és tengernagyokat támogatja. Hasonló szerepet játszik az angol diplomácia az ENSZ közgyűlésének ülésszakán. Nagy-Britannia *még 1950-ben elismerte* a Kínai Népköztársaság kormányát. A józan logika ellenére London mégis támogatja az Egyesült Államokat abban az igyekezetében, hogy megakadályozza a népi Kínát az ENSZ-ben őt megillető hely elfoglalásában. Az angol kormánynak a távol-keleti válsággal kapcsolatos kijelentéseit és ténykedéseit a *legnagyobb képmutatás jellemzi*. Ezt a tényt még a polgári kommentátorok is elismerik.

Miközben a *Macmillan*-kormány így mindinkább elveszti cselekvési szabadságát, *Walter Nash*, Új-Zéland miniszterelnöke határozottan kijelentette: azok a kötelezettségek, amelyeket országa az ANZUS-államok szerződésében vállalt, *nem jelentik azt, hogy Új-Zéland beavatkozik*, ha háború törne ki Kimoj térségében.

Hruscsov beszéde Krasznodárban

Moszkvából jelenti a *TASZSZ*: Október 15-én Krasznodárban ünnepi gyűlésen nyújtották át a krasznodári terület dolgozóinak a szovjet kormány kitüntetését, a Lenin-rendet. A gyűlésen *Hruscsov*, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke és az SZKP Központi Bizottságának első titkára beszédet mondott.

— Ma olyan a helyzet — mondotta —, hogy *az imperialisták aligha merészelnek háborút kirobbantani* a szocialista tábor országai ellen. Minden józan gondolkodású és egészséges ítélőképességű ember látja, hogy a Szovjetunió és a szocialista tábor országai fejlődésük olyan fokán vannak, hogy a kapitalista rendszer bukásával végződnék minden olyan kísérlet, amely újabb háborút akarna indítani a szocialista országok ellen.

Hruscsov rámutatott a szocialista országok hatalmas fellendülésére, arra, hogy a szocialista országok népei sikeresen fejlesztik gazdaságukat és kultúrájukat, biztosan haladnak a szocializmus útján. A szocialista tábor országait megbonthatatlan *egység és összeforrottság* jellemzi.

— A világ dolgozói szemében mérhetetlenül megnőtt a Szovjetunió és a többi szocialista ország tekintélye — jelentette ki a továbbiakban Hruscsov. — A Szovjetunió a szabadságukért és függetlenségükért harcoló népek mellett áll. Továbbra is *védelmezni fogjuk a világ békéjének nemes ügyét*.

A szovjet gazdasági élet idei sikereiről szólva, Hruscsov a többi között adatokkal mutatta ki, hogyan növekedett a gabonafélék és egyéb mezőgazdasági termények hozama és állami begyűjtése.

— A tudomány és a kultúra fejlesztésében elért sikereink is hatalmasak — mondotta Hruscsov. — Évről évre növekszik a nép anyagi jóléte. Országunk most az SZKP XXI. kongresszusára készül. A népgazdaság fejlesztését célzó hétéves terv gazdasági életünk *újabb erős fellendülését* és ezen az alapon a nép életszínvonalának további emelkedését irányozza elő.

Hruscsov csütörtökön átnyújtotta a rosztovi terület dolgozóinak a Lenin-rendet, amellyel a kormány a mezőgazdasági termelésben elért sikereiket jutalmazta. Délután a főváros főterén nagygyűlést tartottak, amelyen Hruscsov beszédet mondott.

Szovjet tiltakozó jegyzék az Egyesült Államokhoz és Nagy-Britanniához

Moszkvából jelenti a *TASZSZ*: *Kuznyecov* külügyminiszterhelyettes október 16-án *Thompson* amerikai nagykövetnek átnyújtotta az Egyesült Államok kormányához intézett *szovjet tiltakozó jegyzéket* azzal kapcsolatban, hogy ez év szeptember 30-án Ratmanov-sziget térségében *egy amerikai katonai repülőgép megsértette a Szovjetunió légi terét*. A jegyzék a szovjet kormány határozott tiltakozását fejezi ki a szovjet légi tér és a szovjet állami határok amerikai repülőgépek által történt megsértése miatt.

A Szovjetunió külügyminisztériuma október 16-án jegyzéket küldött Nagy-Britannia moszkvai nagykövetségének. A jegyzék többek között hangoztatja, hogy a Szovjetunió reykjaviki követségének az izlandi partőrségtől kapott hivatalos adatai szerint a »*Cape Palliser 354*« jelzésű angol halászhajó szeptember 26-án és 30-án, valamint október elsején Izland 12 mérföldes halászati övezetén belül *szovjet zászló alatt halászott*. Ezek a tények bizonyítják, hogy *az angol hajók megszegik a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait*. Az angol halászhajó törvényellenesen használta a szovjet állam zászlaját, ráadásul még az izlandi halászati övezetet is megsértette.

Ez az eljárás különösen *megengedhetetlen és provokációs*, mert közismert tény, hogy a Szovjetunió támogatja Izlandnak a halászati övezet kérdésében elfoglalt álláspontját és ki is jelentette, hogy tiszteletben tartja az izlandi kormány által megállapított 12 mérföldes halászati övezetet. A szovjet külügyminisztérium emiatt tiltakozását fejezi ki és elvárja, hogy az angol hatóságok *megfelelő intézkedéseket tesznek* hasonló esetek megismétlődésének megakadályozására.

Elszánt ellenállásba ütköznek az arab egység megbontására irányuló törekvések

Kairóból jelenti a *TASZSZ*: Az arab országok képviselői *élesen elítélik* a tunéziai kormánynak azt a lépését, hogy megszakítja diplomáciai kapcsolatait az Egyesült Arab Köztársasággal.

Hasszan ben Ibrahim, a jemeni imám kairói képviselője hangsúlyozta, hogy a tuniszi határozat »nem az arab országok érdekeiből fakad«.

Abdel Halek At-Tarisszi, Marokkó kairói nagykövete kijelentette, hogy »kormánya nem érthet egyet azzal a politikával, amelyet Tunézia kormánya az Egyesült Arab Köztársasággal szemben folytat«.

Az imperialista cselszövések — mondta *Ghaleb Terk*, Libanon ügyvivője — időnként nyílt agressziós formát, máskor viszont olyan leplezett politikai mesterkedések formáját öltik, mint amilyen a tunéziai küldöttség vezetőjének az Arab Liga tanácsülésén elhangzott provokációs beszéde volt.

Az összalgériai közüdv-bizottság bizonytalan időre elhalasztotta sztrájkfelhívását

Andrew Boroweic, az *AP* algíri tudósítója írja: Szélsőjobboldali elemek csoportja szerdán azon fáradozott, hogy megvalósítsa a csütörtökre tervezett algíri sztrájkot, amelylyel tiltakozni akarnak *de Gaulle* tábornok politikája ellen. E csoport sztrájkfelhívása tulajdonképpen annak az összalgériai közüdv-bizottságnak összeroppanását idézte elő, amely elősegítette a IV. Francia Köztársaság bukását.

Salan tábornok figyelmeztette Algéria lakosságát, nem tűri a sztrájk megtartását.

A tábornok felhívását követően az összalgériai közüdv-bizottság *viharos ülést* tartott. A bizottság radikális elemei úgy döntöttek, hogy végrehajtják sztrájktervüket.

Mint azonban a *Reuter* jelenti, az összalgériai közüdv-bizottság csütörtök délelőtti ülésén 13 szavazattal 10 ellenében mégis úgy döntött, hogy meg nem határozott időre *elhalasztja* a csütörtökre hirdetett sztrájkot.

A határozat nyilvánosságra hozatala előtt a bizottság küldöttsége felkereste Salan tábornokot, de Gaulle algériai főmegbízottját.

A *l'Humanité* vezércikke rámutat, hogy a nagytőke érdekei *nem mindig esnek egybe* szükségszerűen az algériai gyarmati birtokosok érdekeivel. De Gaulle *a nagytőke* érdekeinek letéteményese. A Francia Kommunista Párt lapja megállapítja, de Gaulle utasítása, hogy a katonaitisztek vonuljanak ki a közüdv-bizottságokból, s hogy a katonatisztek nem lehetnek képviselők, *pozitív tény* és megfelel a franciák többsége akaratának. Mindennek azonban az algériai kérdés megoldásában csak *alárendelt* jelentősége van. A lényeg az, elutasítja-e a de Gaulle-kormány *Ferhat Abbasz* tárgyalási ajánlatát, mint annak idején *Guy Mollett* tette.

A libanoni miniszterelnök rádióbeszéde

Beirutból jelenti az *AFP*: *Karami* libanoni miniszterelnök szerdán rádióbeszédben szólt a libanoni néphez.

— Az ország által átélt nehéz körülmények közepette — mondta Karami — kitűnt, hogy a libanoniak egyemberként követelik a belpolitikai válság *megszüntetését*, a biztonság megteremtését és az ország polgárainak egyesítését — politikai felfogásukra való tekintet nélkül — abból a célból, hogy Libanonban helyreállítsák a lakosság testvéri együttműködését. Az új kormány tisztában van az ország legfőbb érdeke szempontjából reáháruló felelősséggel, mert a kormány tagjai tudják, hogy fennkölt és vitathatatlan nemzeti célokért kell dolgoznunk és együttműködnünk a közjólét érdekében.

Mi az igazság a Jugoszláviának szállítandó szovjet búza kérdésében

Az *Izvesztyija* »Megfigyelő« aláírással foglalkozik a *Borba* című jugoszláv lap augusztus 24-i cikkével, amely szerint a Szovjetunió állítólag nem hajlandó búzát szállítani Jugoszláviának.

A »Megfigyelő« rámutat: a tények bizonyítják, hogy teljes egészében *a jugoszláv félre hárul a felelősség* azért, mert fennakadtak a szovjet búzaszállítások. 1957 novemberétől egészen 1958 augusztusáig a jugoszláv fél jelét sem mutatta, hogy szovjet búzát akar vásárolni, és a »Gran-export« egy szóval sem fejezte ki, hogy ilyen természetű kereskedelmi szerződést kívánna kötni. Mindezek következtében nem szállítottunk búzát az 1957-es termésből, az 1958-as termés exporttartalékait pedig még nem állapítottuk meg.

Belgrád nem kezdett tárgyalásokat a búzaszállításról, s a szovjet búzaszállítások kérdése az üzleti tárgyalások helyett átkerült a lelkiismeretlen újságírók koholmányainak porondjára.

Egyesek, amikor azt kürtölték, hogy a Szovjetunió állítólag nem hajlandó az 1958-as búzából szállítani Jugoszláviának, szemmel láthatólag arra számítottak, hogy ez a trükk elősegíti majd a szovjetellenes hangulat szítását.

Most, amikor a rágalmazók lelepleződtek, amikor a hivatalos jugoszláv képviselők nyilvánosan kijelentették, hogy *a Szovjetunió szállítani fog búzát Jugoszláviának, amikor a jugoszláv küldöttség Moszkvába utazott tárgyalni a búzaszállításokról*, ezek az újságírók lakatot tettek a szájukra és elhallgatják a jugoszláv nép előtt az igazságot.

A szovjet emberek őszinte rokonszenvet éreznek a jugoszláv nép iránt, mélyen együttéreznek velük nehézségeikben. Ennek az ellenkezőjét csak a lelkiismeretlen rágalmazók állíthatják — írja az Izvesztyija.

Ami a hírek mögött van

A ROBBANÁS FÜSTJE

Az elmúlt három nap sokrétű eseményei sejtetni engedik, hogy Franciaország és Algéria bonyolult viszonya *további megpróbáltatásoknak* néz elébe. Az újabb válságot *de Gaulle*-nak az az elhatározása robbantotta ki, hogy visszahívja a közüdv-bizottságokból a hadsereg képviselőit. Nyilvánvaló azonban, hogy a háttérben sokkal elemibb erejű és sokkal alapvetőbb fontosságú tényezők hatnak. A dolog lényegére következtetni enged, hogy a tábornok döntése szinte egybeesett *Ferhat Abbasznak*, az ideiglenes algériai kormány elnökének feltűnést keltő tárgyalási kezdeményezésével.

Ha az események sokszínű kavargásából ki akarjuk hámozni a lényeget, mindenekelőtt azt kell felderíteni, vajon *mi indíthatta* a francia miniszterelnököt arra, hogy vállalja merész lépésének várható súlyos következményeit? Hiszen köztudott, hogy de Gaulle az algériai közüdvösök vállán emelkedett a magasba és akár akarja, akár nem, ez eleve megszabja tevékenységének határait és irányát. Meglepő-e tehát, ha ismételten szembekerült a május 13-i mozgalom irányítóival és kérdés, vajon az a konfliktus, amelyet szabadjára engedett, *hordoz-e magában változási lehetőséget*, vagy sem?

Az események kezdete óta már több mint 72 óra telt el, s az újabb tények nagyobb betekintést engednek a színfalak mögé. Amikor Algírba eljutott de Gaulle elhatározása és amikor a katonatisztek engedelmeskedve a tábornok parancsának, eltávoztak a közüdv-bizottságból, a meglepetés ereje és a felzúdulás vihara még szinte valamennyi május 13-i vezetőt *egy frontba* állította a miniszterelnök ellen. Ennek a kezdeti egységnek biztos jele volt, hogy a csütörtöki algériai sztrájk-felhívást és tüntetési toborzót még mint a közüdv-bizottság egyhangúan meghirdetett riadóját tették közzé. De közben *Salan* tábornok, a kormány teljhatalmú algériai megbízottja Párizsban járt, részt vett a minisztertanács szerdai ülésén és még ugyanazon a napon vissza is érkezett rezidenciájára. Salan visszaérkezése után tartották meg a közüdv-bizottság viharos ülését, amelyen az egységes sorok már szétzilálódtak és kialakult a Párizs-ellenes sztrájk és tüntetés helytelenítőinek számban talán még nem nagy, de tekintélyes tábora. A manifesztáció további megrendezése mellett kardoskodott a bizottság huszonnyolc tagja, ellene csak heten szálltak sikra. Az ellentétek később olyannyira fokozódtak, hogy a sztrájkot és a tüntetést »meghatározatlan időre« elhalasztották, a közüdv-bizottságban pedig *megkezdődött a bomlási folyamat:* több tagja bejelentette kiválását. A távozottak között van *Alain de Sérigny* is, aki pedig nem egyszerű tagja volt a közüdvösöknek, hanem az egyik legbefolyásosabb szellemi irányító és legravaszabb politikus. Ő volt az, aki a közelmúlt hetekben kijelentette: »En nem vagyok degaulleista, mindenki tudja, hogy *petainista voltam*. De megjátszom a tábornok kártyáját és remélem, hogy nem leszek csalódott.«

Mi okozta ezt a hirtelen jött fordulatot? Salan Algériába való visszaérkezése után nem győzte elégszer hangsúlyozni, hogy a francia kormány álláspontja *jottányit sem változott* és valószínűleg nem is változik az algériai problémát illetően. »Ilyen körülmények között — mondotta — a tervezett tüntetések nem csupán céltalanok lennének, hanem rossz szolgálatot is tennének az általános érdekeknek«. *Massu* pedig, a közüdv-bizottság eddigi tábornok *enfant terrible*-je, aki szintén kivált de Gaulle parancsára, Salan visszaérkezése után így nyilatkozott: »A hadsereg szerepe nem változott azzal, hogy de Gaulle utasítására a tisztek kiváltak a bizottságokból. Mi továbbra is *barátai és tanácsadói* maradunk a bizottságok európai és mohamedán tagjainak.«

Íme, itt a kulcs az új algériai »közüdv-lázadás« rejtélyes zárjához. Minden jel azon feltevés mellett szól, hogy legalábbis a döntő kérdésben, az algériai probléma alapjai tekintetében *nincs lényeges eltérés de Gaulle és a május 13-i mozgalom irányítói között*, csupán az ütem és a módszerek különbözősége miatt szalad időnként mellékvágányra a közös szerelvény vonata. Nem szabad elfelejteni, hogy nem ez az első konfliktusa de Gaulle-nak az algériai ultrákkal és noha a korábbiak is nagy füsttel robbantak, a füst eloszlása után kiderült, hogy nem is igazi robbanás volt, csak szemfényvesztő tűzijáték. Hogy a mostani esetben is valószínűleg erről van szó, ezt alátámasztják a de Gaulle-döntést kommentáló párizsi jobboldali lapok cikkei is, amelyek — mint pl. az *Aurore* — hangoztatják, hogy a hadseregnek most már »folytatnia kell az Algériai Nemzeti Felszabadítási Front *teljes felszámolását*.«

Természetesen nem érdektelen megvizsgálni azt sem, hogy mi az a tempókülönbség és vérmérsékleti differencia, amely a részletekben más-más utat sugall de Gaulle-nak és a közüdv bizottságoknak. Nyilvánvaló, a közüdvösök nem provincialisták abban az értelemben, hogy megelégszenek hatókörüknek Algériára való korlátozottságával. Május 13-nak nem is titkolt fő célja az volt, hogy a mozgalom befolyása alá vonja *az egész anyaországot*. A személyes hatalmára érzékeny de Gaulle pedig ezt nem tűrheti el. A közüdvösök fenti céljából következik az is, hogy brutális erőszakkal fel akarják égetni az egész múltat, könyörtelenül elsöpörni az *ancien regime* egész szerkezetét, mindenekelőtt a politikai pártokat. A múlt következetes felelevenítésében de Gaulle sem különbözik tőlük, de ő »új rendjének« izomzatát — mindinkább látható ez — a régi csontvázra igyekszik ráépíteni és így *sajátságos kompromisszumokat* köt a hatalomban való részvételre éhes *Guy Mollet*-ékkel, *Gaillard*-ékkal, *Pflimlin*-ekkel. Erre a magatartásra — mint a haladó *Liberation* kiemelte — belpolitikai okok késztetik a tábornokot, hiszen erősen kötve van a megnyugvásra áhítozó polgársághoz. De kötik külpolitikai meggondolások is, hiszen az angol lapok korábbi és a jelenlegi eseményekhez kapcsolódó kommentárjai egyértelműen sejtetik, hogy a szigetországnak *nem mindegy*, milyen belső viszonyok uralkodnak Franciaországban.

Ami már most a kiindulópontot, vagyis az algériai problémát illeti, bármiképpen ül is el a mostani vihar, a csend csak akkor lesz végleges, ha Párizs nemcsak olyan részintézkedésekkel jelentkezik, mint a katonák politizálásának eltiltása, hanem a lényeggel: *tárgyalásokat kezd* a harcoló algériaiak képviselőivel. Erre adott alkalmat Ferhat Abbasz felhívása, amelynek nemcsak az a pozitív vonása, hogy minden feltételtől függetlenné teszi a tanácskozások megkezdését, Abbasz ajánlatával egyidejűen azt is közölte, hogy kormánya jelenleg tanulmányozza, helyes-e annak az akciónak a folytatása, amelyet az Algériai Nemzeti Felszabadítási Front az utóbbi időben Franciaországban elkezdett. Mint *Leon Feix* a *l'Humanité*-ban írt vezércikkében megállapította, »remélhető, hogy véget vetnek egy olyan taktikának, amely a francia közvéleményt az algériaiak ellen fordította és végeredményben nem szolgálta azt az igazságos ügyet, amiért az algériai nép harcol«. Ha pedig az Abbasz-kormány elérkezett ehhez a döntő elhatározáshoz, teljesen nyilvánvalóan egyedül de Gaulle-éké a *teljes felelősség* a jövőt illetően.

Várkonyi Tibor

KÖNYVESPOLC

Gerencsér Miklós: EMBER A MEZSGYÉN

Nemrég jelent meg *Gerencsér Miklósnak*, a fiatal írónak a »Hátsó város« című első regénye. A kedvező és bátorító bírálatokra mintegy válaszul Gerencsér most újabb kisregénnyel és novellákkal jelentkezett. Új kötetéből kiemelkedik a címadó kisregény, az »Ember a mezsgyén«. Egy öregedő, csetlő-botló sumák-kisparasztnak, Csótó Jakabnak kálváriáját meséli el, aki az ellenforradalom napjaiban hátat fordít a szövetkezetnek, mert rettenetes erővel támad fel benne a vágy a régi megszokott életforma után. De a világ már változóban, alakulóban van körülötte. Csótó fokozatosan rádöbben, hogy nem tud már egyedül boldogulni, nem képes ott folytatni, ahol évekkel ezelőtt abbahagyta. Hiányzik a szövetkezet új embert formáló erős közössége.

Gerencsér drámai erővel érzékelteti Csótó vergődését, a két életforma között. Nagy érdeme a kis regénynek, hogy nem külsőségekben, tételesen ábrázolja a falusi átalakulást, hanem belülről, az emberi agyakban és szívekben.

Az elmúlt évek egyik legjobb mai tárgyú kisregénye az »Ember a mezsgyén«. Azzá teszi lebilincselő meseszövése, életismerete, egységes, tiszta kompozíciója, árnyalt jellemrajzai, szuggesztív atmoszférája és a hangulathoz jól alkalmazkodó, érzékletes stílusa.

A novellák is a mai életből merítik tárgyukat. Kiemelkedőek: »Csilla« és az »Ahány gyerek« című. Az előbbi egy néma lány líraian megírt megindító története, az utóbbi egy munkásnak állít emléket, akit az ellenforradalmárok megöltek.

Domján Mihály

John Osborne: DÜHÖNGŐ IFJÚSÁG

Az Európa Könyvkiadó *Modern könyvtár* című érdekes sorozatának eddig legfigyelemreméltóbb darabja *John Osborne*-nak, a nálunk is ismert *A komédiás* szerzőjének ez a színműve. Feltétlenül elő kellene adni a *Dühöngő ifjúság* című drámát. Nemcsak jó színdarab, hanem különösen tanulságos is.

Ma még nem lehet tudni, mire viszi, meddig jut el ez a világsikereket arató *»haragos angol fiatalember«*. Tud-e — és akar-e — felelni is a kérdésekre, amiket a *Dühöngő ifjúság* hőse és képviselője, a szerzővel azonosnak tekinthető Jimmy Porter feltesz? Lehet, hogy haragját csupán önreklámozásra használja majd, s megelégszik a kispolgári botránykő szerepével, lehet, hogy nem, de annyi bizonyos: választóhoz érkezett. Attól a megállótól, ahol most áll, két út vezet tovább. Egy polgári és egy proletár út. De arról a pontról, ahonnan ebben a művében széttekint, világosan belátja a régi világ állapotát és ennek az állapotnak tarthatatlanságát. Jimmy, a darab fő alakja sorra vesz mindent hazájában és önnön sorsában: a múlt emlékeit, a közéletet, a munkát, a vallást, a szerelmet, a szórakozást és az őrjöngésig elkeseríti a felismerés, hogy semminek sincs tartalma, értelme a mai angol életben. *»Senki nem gondolkodik, senki nem törődik semmivel. Se hitük, se meggyőződésük, se egy szikra lelkesedés nincs senkiben. Csak telnek a vasárnap délutánok.«* Képmutatás, hízelgés, kishitűség, apátia polipkarjai fojtogatják a levegőre szomjazókat. A szerző nem közvetlenül a politikai viszonyok ellen támad — bár egy helyen nyíltan kimondja, hogy *»elég sivár dolog az amerikai korszakban élni«* —, hanem következményét, a mindenre kiterjedő tarthatatlan életformát veti el.

Van Osbornenak egy vonása, amely különösen hangsúlyos és jelentékeny a kiábrándultságot egzisztencializmusba, fanyalgó, kispolgári nihilizmusba fullasztó divatok és áramlatok e korszakában. Osborne hőse, Jimmy kiábrándult, csalódott és nem lát kiutat. Tehetetlennek érzi magát, de *ez az érzése nem szereli le egészséges haragját, tiltakozását.* Van ugyanis a szívében egy tiszta, ép, emberi mag, amely megóvja őt a cinizmustól, ha nem is tudja még, hogy mi a megoldás. Jimmy és alkotója, Osborne lelkesedni akar, s a valamely eszméért való lelkesedést — *»a hatalmas, férfias lángolást«* — tartja az emberség fő kritériumának. És ez az igazi humanista felfogás tartja ébren az olvasóban a rokonszenvet Jimmy iránt és a reményt, hogy ő és a hozzá hasonló sok kisember végül is megtalálja majd, amit keres: az okot a lángolásra, a célt a lelkesedéshez, a cselekvéshez. Az eszmét, amely a munkának, a szerelemnek, a politikának és a magánéletnek, a hétköznapoknak és a vasárnap délutánoknak tartalmat ad, mert a jelent határoló falakba bevágja a jövő derűsebb, értelmesebb távlataiba kitekintő ablakokat.

Imre Katalin

KÖZTÜNK MARADJON

A Blaha Lujza Színház bemutatója

Már Beaumarchais Don Basiliója prózában, illetve Rossini énekelve régen tudtunkra adta a pletyka, a rágalom szörnyűséges hatását. Most prózában és énekelve, pesties változatban zenés vígjátéknak vagy operettnek (válasszon kiki ízlése szerint) ismerkedünk meg a pletykálkodás — a »köztünk maradjon« — hatásával egy illatszergyár belső életére.

A darab egyik szereplője ugyanis elhatározza, hogy fölveszi a harcot a pletykálkodás ellen s mindenkinek a szemébe mondja, hogy mit beszélnek róla a többiek. Ezzel sikerül annyi felfordulást okoznia, amennyi három vidám felvonáshoz szükséges.

Tóth Miklós vígjátéki szövege gondosan gyűjti egybe a jellem- és helyzetkomikumok egész sorát: az igazgatót, aki eltagadja prémiumát a felesége elől, az üzletelő titkárnőt, a vállalati lakásra vadászó ifjú jegyespárt, a fiatalember társbérleti lakásán összetalálkozó három kolléganőt s ezekkel igyekszik jellegzetes pesti miliőt teremteni. Bár a történet rekvizitumai a mi életünket jellemzik s sok lehetőséget ragadnak meg arra, hogy a műfajhoz képest hitelesen mutassák be a mai Pest atmoszféráját, belsejükben ezek az emberek mégis inkább a tegnap felé fordulnak.

A játék- és dalszövegek gyakorta teremtenek alkalmat és lehetőséget nevetésre és táncra, sőt időnként az érzelmességre is. Ez az adagolás pontos és hatásos, a közönség reagálásán is lemérhető. (A jól énekelhető verssszövegeket *Zágon István* és *G. Dénes György* írta.)

Bródy Tamás zenéje hűséges kísérője a cselekmény fordulatainak, érzelmi változatainak, dallamos ének- és ritmusos táncszámok sorát vonultatja fel hangulatosan, de nem túl egyénien.

A jól átgondolt rendezés — *Szinetár Miklós* munkája — az előadás motorja. Állandóan újabb és újabb szellemes ötletekkel színezi a játékot, a színészi stílusok különbözőségeit egybehangolva változatos és érett előadást produkál.

Bara Margit mint énekes színésznő mutatkozik be, szépsége, finoman árnyalt játéka, kedves hangja egyaránt jól érvényesülhetett ebben a szimpatikus, nem túl széles érzelmi határok közt mozgó szerepben. *Gálcsiky János* kedvesen formálja meg a bumfordi fiatalembert, aki akarata ellenére kerül az összeütközések egész sorába. *Sennyei Vera* sok temperamentummal, játékos kedvvel alakítja a kalandra mindig kész asszony szerepét. *Lóránt Lenke* népszerű egyéni humorának is bőséges tere van. *Somogyi Nusi* kis szerepében nyújt parádés alakítást. *Keleti László* a jellemábrázolás sokszínű eszközeivel mintázza meg az igazgatót s a komikum erejével. *Pethes Ferenc* Berkes »kartársa«, *Orsolya Erzsi* titkárnője, *Pagonyi János* jámbor vőlegénye, *Csonka Endre* »maszek« kesztyűse s a számos kisebb szereplő említésre méltó részese a vidám estét biztosító előadásnak.

Rajkay György az előadás stílusát híven szolgáló, ötletes díszletei és *Horányi Mária* színes jelmezei is méltán kérnek részt a sikerből.

(flórián)

A Tátrai-vonósnégyes hangversenye

A Tátrai-vonósnégyes első idei bérleti estjén három művet hallottunk. Elsőnek a morva származású *Kramár* Esz-dúr kvartettjét szólaltatták meg. Kramár vonósnégyese korának zenei köznyelvét — főleg a zárótételben — hazája népzenéjét idéző dallamvilággal tarkítja. Ez a mű nagyon közel férkőzött a megszólaltató együttes szívéhez, hiszen a félig-meddig elfelejtett kompozíció XX. századi felújítása is Tátraiék nevéhez fűződik: 1950-ben ők mutatták be Prágában. A Bartók-teremben lezajlott mostani előadása kellemes, jól hangzó és szépen megformált megnyitója volt a hangversenynek.

Érdekes ellentétet alkotott ezután a kecses, színtiszta rokokó hangulatot árasztó *Boccherini* E-dúr vonósötös. A XVIII. század második felének ez a világjáró gordonkaművész-zeneszerzője Haydn és Mozart mellett a vonóskamarazene egyik úttörője. A közönséget különösen az édes, múltba-ringató, ezernyi feldolgozásból közismert Menüett ragadta meg. Tátraiék — nagyon helyesen — ennek, és a Kramár-műnek értelmezésében különösen a szórakoztató, divertimento-szerű elemet érezteték. Könnyed, derűs előadásmódjuk hitelesnek, atmoszférát-teremtőnek bizonyult. A Boccherini-mű második gordonkaszólamát tolmácsoló *Szilvássy László* kitűnően alkalmazkodott a nívós együttes elképzeléseihez.

Beethoven Op. 59/3. számú C-dúr vonósnégyese a műsor kiemelkedő pontja volt. Azzá tette a mű magas eszmeiségét, féktelen és mégis szigorú formai korlátok között tartott mondanivalóit meggyőzően visszaadó tolmácsolása. Bár az egész kompozíciót igen szépen játszották, mégis kiemelkedőnek éreztük a szlávos hangú lassú tétel érzelmes, de nem érzelgős megoldását, valamint a sodró erejű zárótétel virtuóz, de mértéktartó előadását.

A közönség a hangverseny végén hosszantartó tapssal köszöntötte a kulturális életünkben kimagasló szerepet betöltő, kitűnő együttest.

Barna István

Tanyai műteremlátogatás
a vásárhelyi Tornyai-érem idei nyertesénél

Novotny Emil Róbert: Vásárhelyi tanulmány

Az idei hódemzővásárhelyi őszi tárlat Tornyai-érmével Novotny Emil Róbert festőművészt tüntették ki, aki hosszú szünet után tavaly tavasszal állt gyűjteményes kiállítással a nyilvánosság elé. A Tornyai-érem megtisztelő kitüntetése osztatlan örömöt okozott mindazoknak, akik ismerik *Novotny Emil Róbert* művészetét, új eredményeit.

Hódmezővásárhelyi látogatásunk alkalmával néhány kilométernyire a várostól *a mártélyi alkotóházban* felkerestük őt. Váratlanul érkeztünk. Negyed órát várakoztunk, a tornácát zöld majolika oszlopokon tartó, bájos alkotóház előtt, abban az idilli pagonyban, ahol az út mentén a szőke Tisza tükrében odvas derekú fűzfák nézegetik lombjaikat, ritka vízimadarak rebbennek fel haluzsonnával csőrükben, kissé távolabb náderdő idézi az Alföld múltját, amikor még a tatár-török elől a lápban keresett menedéket a nép, és amikor még a vásárhelyi Hód-tóban hódok tanyáztak és építették fűzfavesszőből vízivárosukat.

Egy kis buckán két alak bontakozik ki a porfelhőből. Hirtelen úgy pillantom meg őket, mintha egy alföldi Don Quijote-jelenetet látnék. Valóban ő az, Novotny, derűs, mosolygó arcával, biciklijét tolva, s mellette egy hűségesnek látszó csatlós, ez esetben tréningruhában, szakállasan, nyurgán, fiatalon és ösztövéren — s már be is mutatja Sancho Panchá-ját, Gacs Gábor fiatal festőművész személyében.

Gratulálunk a Tornyai-éremhez, amit az ünnepségen ezekkel a szavakkal vett át: *»Tinektek köszönhetem, hogy talpraálltam — és ti adtok kitüntetést!«* — fakadt ki belőle a meghatottság. Sokat köszönhet Novotny Emil Róbert Vásárhelynek. Tavalyi kiállításának, amely nagy erkölcsi és anyagi sikert hozott, anyaga már nagyrészt Hódmezővásárhelyen és Mártélyban született.

— Amikor három éve először hívtak meg a műbarát vásárhelyiek, annyira ismeretlen volt előttem a vidék, hogy a térképen kellett megkeresnem. A teljes önbizalom hiányával, s kevés hittel a a saját erőimben, vettem kezembe az ecsetet. Lassanként megismertem a vidéket, a tájat, ezt a nekem oly kedves kun embertípust, s mihamar arról lettem »hírhedt« — teszi hozzá tréfásan —, hogy rengeteget festettem. Fiatal művésztársaim unszolására rendeztünk is egy kis szabadtéri kiállítást, amelynek színhelye annak a Bözse néninek takaros udvara volt, akinek ragyogóan tiszta házacskájában Tornyai, Endre Béla és a többi vásárhelyi művész oly gyakran és szívesen fordult meg, amikor a festői motívumokban gazdag Sárér színekben pompázó táján kötöttek ki palettájukkal.

Miközben a kis műteremszobában beszélgetünk, viszontlátom az intim tájat Novotny festményeiben, nagy temperamentummal, fényittas színekkel tolmácsolt közvetlen előadásában, ahol szinte minden felfokozottabban, elevenebben él, mozog, lélegzik, mint a valóságban, ahol nemcsak a táj beszélt hozzám, hanem egy nagy művész egyénisége, aki tökéletesen, kívülről-belülről ismeri, tudja a tájat és szabadon, kötetlenül, érdekesen beszél, mesél, énekel róla a festő ízes nyelvén. De nemcsak a tájat tudja betéve, hanem az embert is. Ebben az ideális művészotthonban is szokás, hogy művészek megfestik egymás portréját. A fiatal Gacs Gábor ott ül a Novotny festette portréja előtt, s nehéz eldönteni, melyik az igazibb, a kép vagy a modell. A fiatal művész viszont abban az akvarelljében, melyben a szeretett művészbarátot örökítette meg, a karakter nagyszerű visszaadásán belül kifejezésre juttatta azt a gyöngéd érzelmet, azt a megbecsülést a mester tehetsége, egyenes pályafutása, műveltsége iránt, ami az egész művésztelep fiataljainak magatartását tükrözi. Ők mondják, hogy Novotny piktúrája, színhangja többrétűbbé vált. Régebben a hajnali megvilágítások finom szürkéi, kékjei vonzották, mostanában inkább a délutánok színpompája érdekli. De mindnyájan megegyezünk abban és örvendezünk azon, hogy egy kitűnő festő felfrissülésének, kivirágzásának lehetünk tanúi.

Ezen a tájon nemcsak a városi, hanem a falusi és a tanyasi ember is szereti a művészetet. És már a második generáció gyakorolja a műpártolást. Novotny Emil Róbert is nemegyszer kap olyan felszólítást, hogy fesse meg egy tanyasi ember házatáját, vagy képmását, s a fizetség mellett még egy-egy pulyka, vagy bödön méz, demizson bor is kerül a műterembe.

Az az ausztriai fiatalasszony, aki velünk együtt jött Mártélyba, messzemenő tekintettel merül el abban az üdítő légkörben, amibe belecsöppent s — mialatt az idős és fiatal művész a látogatás emlékére a külföldi vendég arcvonásait rögzíti vázlatkönyvébe, felsóhajt: »Bár nálunk is ennyi szeretetben, törődésben lenne részük a művészeknek, mint itt, Magyarországon!«

— Bizony — mondja csendesen Novotny —, amikor mi idősebbek festeni kezdtünk, a művészet nem volt pénzkereső pálya. A tisztultabb emberiesség iránti vágy hajtott bennünket arra, hogy művészek legyünk, bár láttuk, hogy az éhhalál vár olyan tehetségekre is, mint egy *Nagy Balog*, vagy *Derkovits*. Most pedig például a velünk együtt dolgozó, idén diplomázott fiatalnak, mint minden főiskolát végzettnek az állam egy évig havi ezer forint támogatással egyengeti útjait.

— Mikor az ember ecsetet vesz a kezébe, hogy képet fessen, kockára teszi emberségét, ismereteit, műveltségét, vonzalmait — mondja. És valóban, ha képeit nézzük, egy nagyvonalú, optimista művész lelkivilága nyílik meg előttünk, akinek életkedve, alkotókedve a Tornyaiak, a Pásztor Jánosok, a Kiss Lajosok által az igaz művészet számára felszántott termékeny humuszon kapott új erőre, és vezette ecsetjét szemet-lelket gyönyörködtető új alkotásokra.

Dutka Mária

A magyar—lengyel kulturális egyezmény 1958. évi munkaterve alapján csütörtökön Budapestre érkezett két lengyel képzőművész: Janina Sztankiewicz és Stephan Danko.

∞

A párizsi és londoni lapok meleghangú nekrológokban emlékeznek meg a nemzetközi hírnevű Andre Sive építőművész haláláról. Kevesen tudják, hogy a neves francia építőművész, aki óriási szerepet vállalt Franciaország háború utáni újjáépítésében, és a többi között ő tervezte a Saar-vidék fasizmus okozta áldozatainak monumentális emlékművét — magyar származású, s azonos a szegedi születésű Szivessy Endrével.

∅

Vincze András szegedi festőművész munkáiból nyílt kiállítás a gyulai Erkel Ferenc Múzeumban.

A TEUTON KARD AKCIÓ

Német dokumentumfilm

Dokumentumfilm, de több is ennél: tulajdonképpen *új műfaj-kísérlet*, annak az irányzatnak továbbvitele egy új területre, mely az olasz és a francia filmekben a zsurnalisztikai elemek felhasználásával aratott újabban jelentős sikereket. Azt mondhatnánk: *publicisztikai film*, mely élénk és erőteljes dokumentációval politikai nézeteket fejt ki — természetesen a mozi formanyelvén. Ebből következnek egyébként a film hatásának bizonyos korlátai. *A hitelesség*, mely ennek a műfajnak döntő feltétele, lehetetlenné teszi a story, a történet önkényes bonyolítását, az író és a rendező képzelőerejének beavatkozását, amire más műfajoknál tág tér kínálkozik. Ebben van ennek a műfajnak legfőbb nehézsége. Viszont hatásának erejét hitelessége adja meg. Sajnos, a *»Teuton kard akció«*-nál a szerzők túlságosan is nagy súlyt helyeztek a hitelességre s eközben olyan eszközöket is igénybe vettek, amelyeknek filmszerűsége legalábbis problematikus. A sok írásos dokumentum helyenként hosszú időre megállítja a film menetét. Ezek azonban olyan nehézségek, amelyek a műfaj újszerűségéből következnek s idővel bizonyára teljesen el fognak tűnni.

A »Teuton kard akció« témája és mondanivalója mindenesetre olyan érdekes és annyira fontos, hogy ellensúlyozza ezeket a megoldásbeli nehézkességeket. A film *a német militarizmus feltámasztásának veszélyeire figyelmeztet*, miközben igen hatásos módon világítja meg a nyugatnémet felfegyverkezés és a NATO-politika összefüggéseit. Nyilván ez a nagyon is időszerű szempont állította a film középpontjába *Speidel* tábornokot, a hitlerizmus egyik tipikus katonai karrieristáját, aki jelenleg a NATO szárazföldi haderőinek parancsnoki posztján áll. A »tábornokok összeesküvésének« ez a jellegzetes figurája valóban alkalmas arra, hogy sorsával és jellemrajzával hatásosan illusztrálja azt a veszélyt, amit a NATO keretében aktivizált német militarizmus jelentene az emberiségre.

Ezen a ponton mutatkozik meg *a filmpublicisztika nagy ereje* az írásos publicisztikával szemben. *A képszerűség kiemeli a politikai mondanivalót az elméleti elvontságból*, ami a legszínesebb leírásnak is óhatatlan velejárója. A német militarizmus egész romboló és emberellenes mentalitása, meghökkentő gátlástalansága eleven embereken és közismert eseményeken keresztül jelenik meg. *Az összefüggések is világosabbak* a tényeknek abban a csoportosításában, ahogy a német militarizmus egy tipikus alakjának, ez esetben *Speidel* generálisnak a karrierjén keresztül sorakoznak előttünk. Kezdve azon, hogy a második világháború kirobbanását előidéző közvetlen eseményekben — például *Barthou* francia külügyminiszter és *Sándor* jugoszláv király meggyilkolásában — milyen része volt, a hitlerista hadviselésben való részvételen keresztül egészen odáig, hogy francia, angol és amerikai tisztek tisztelgő sorfala között Speidel — s vele a német militarizmus — ünnepélyesen bevonul a Fontainebleau-i kastélyba, az atlanti szervezet katonai főhadiszállására. Azt hiszem, ez a képsorozat hatásosabban és közérthetőbben szól korunk e sorskérdéséről, mint meganynyi vezércikk.

A politikai publicisztika számára a film óriási lehetőségeket nyit. Kár, hogy mi még eddig csak igen szerény módon éltünk a lehetőségekkel.

P. F.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TÁRSADALMI SZEMLE

1021

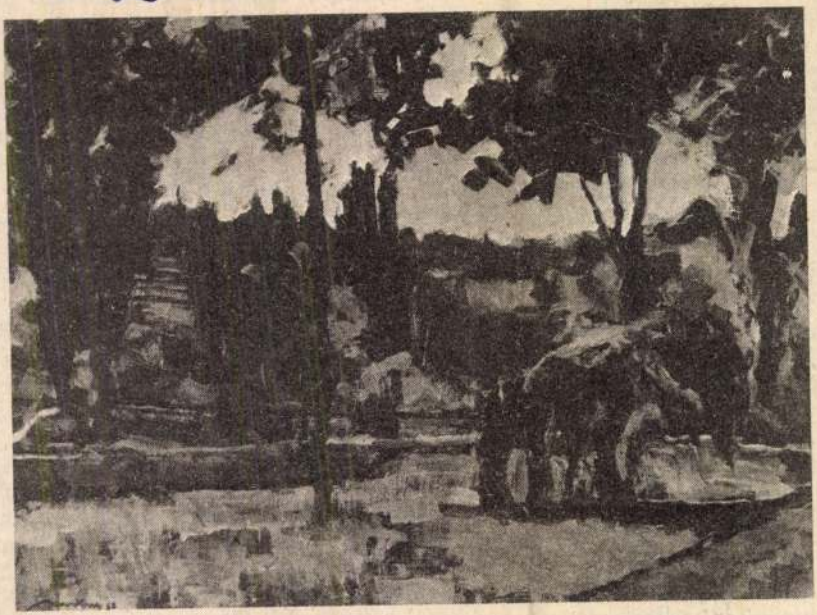

Novotny Emil: Kosztolányi-tér

Novotny Emil

párbaj, akárcsak a villamoson [illegible]
rombáskodások.

Nos, mivel a termékeny és értelmes v
magával ragadja, úgy vélem, óvatosan kell
követelésével, pontosabban: időpontjának
hogy valaki tüstént a vita sodrában me
jük-e ezt bárkitől is? Olykor igen. Nekem
olyan emberek iránt, akik szeretik annyir
alább egy ideig mérlegelik: vajon méltók-
Aki túlságosan könnyen megválik „röge
lódott meg értük eléggé. De megfordítva is igaz
hatatlan, konok és mások számára hozzáférhetetlen rendszerré
amelyet csak a bőrével együtt lehet lehúzni róla, az a legreménytelenebb vitapartner. Elvesztette fogékonyságát a józan érvekre, s képtelen tulajdon tapasztalataival együttmozgó és változó emberként létezni. Ha valakiben *nincs fogékonyság a valóság mindegyre új arca iránt,* akkor alkalmatlan társ a vitákra, hiszen ezekben csakis az *új* gondolatok születése az, ami figyelmünkre méltó.

A vita kultúrája a közéleti tapasztalatok és a közéleti etikum gyümölcse. De a kockázatvállalásé is. *Aki vitába bocsátkozik, mindig kockázatot vállal:* a tévedés kockázatát. Ha a résztvevők közül senki sem hajlandó erre, nem igen születhet új megközelítésmód vagy új gondolat. Az igazi bölcsesség annak a kockázatnak a vállalásában rejlik, hogy „vesztes félként" is lehet nagyobb érdemeket szerezni, mint régi igazságok emlegetésével. Az utóbbiban bizonyosan nincs semmi kockázat! De az igen gyakran előfordul, hogy a vitát előmozdító vagy kezdeményező felfogás tévesnek bizonyul. Ám a tévedés termékeny provokáló ereje, amelynek nyomán a vitában megszületik a helyes álláspont, olykor nagyobb érdem lehet, mint a helyes válasz meglelése a feltett kérdésre. Ha az ember kérdező lény, kérdései egyúttal mindig vitára késztető kérdésekként hangoznak el, hiszen társas-emberi közegben fogalmazódnak meg, amely tüstént rezonál rájuk.

Novotny Emil Róbert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1958 OKT 17
610

Nemzet — Péntek, 1958. október

Tanyai műteremlátogatás
a vásárhelyi Tornyai-érem idei nyertesénél

Az idei hódemzővásárhelyi őszi tárlat Tornyai-érmével Novotny Emil Róbert festőművészt tüntették ki, aki hosszú szünet után tavaly tavasszal állt gyűjteményes kiállítással a nyilvánosság elé. A Tornyai-érem megtisztelő kitüntetése osztatlan örömöt okozott mindazoknak, akik ismerik *Novotny Emil Róbert* művészetét, új eredményeit.

Novotny Emil Róbert: Vásárhelyi tanulmány

Hódmezővásárhelyi látogatásunk alkalmával néhány kilométernyire a várostól *a mártélyi alkotóházban* felkerestük őt. Váratlanul érkeztünk. Negyed órát várakoztunk, a tornácát zöld majolika oszlopokon tartó, bájos alkotóház előtt, abban az idilli pagonyban, ahol az út mentén a szőke Tisza tükrében odvas derekú fűzfák nézegetik lombjaikat, ritka vízimadarak rebbennek fel haluzsonnával csőrükben, kissé távolabb náderdő idézi az Alföld múltját, amikor még a tatár-török elől a lápban keresett menedéket a nép, és amikor még a vásárhelyi Hód-tóban hódok tanyáztak és építették fűzfavesszőből vízivárosukat.

Egy kis buckán két alak bontakozik ki a porfelhőből. Hirtelen úgy pillantom meg őket, mintha egy alföldi Don Quijote-jelenetet látnék. Valóban ő az, Novotny, derűs, mosolygó arcával, biciklijét tolva, s mellette egy hűségesnek látszó csatlós, ez esetben tréningruhában, szakállasan, nyurgán, fiatalon és ösztövéren — s már be is mutatja Sancho Panchá-ját, Gacs Gábor fiatal festőművész személyében.

Gratulálunk a Tornyai-éremhez, amit az ünnepségen ezekkel a szavakkal vett át: »*Tinektek köszönhetem, hogy talpraálltam — és ti adtok kitüntetést!*« — fakadt ki belőle a meghatottság. Sokat köszönhet Novotny Emil Róbert Vásárhelynek. Tavalyi kiállításának, amely nagy erkölcsi és anyagi sikert hozott, anyaga már nagyrészt Hódmezővásárhelyen és Mártélyban született.

— Amikor három éve először hívtak meg a műbarát vásárhelyiek, annyira ismeretlen volt előttem a vidék, hogy a térképen kellett megkeresnem. A teljes önbizalom hiányával, s kevés hittel a a saját erőimben, vettem kezembe az ecsetet. Lassanként megismertem a vidéket, a tájat, ezt a nekem oly kedves kun embertípust, s mihamar arról lettem »hírhedt« — teszi hozzá tréfásan —, hogy rengeteget festettem. Fiatal művésztársaim unszolására rendeztünk is egy kis szabadtéri kiállítást, amelynek színhelye annak a Bözse néninek takaros udvara volt, akinek ragyogóan tiszta házacskájában Tornyai, Endre Béla és a többi vásárhelyi művész oly gyakran és szívesen fordult meg, amikor a festői motívumokban gazdag Sárér színekben pompázó táján kötöttek ki palettájukkal.

Miközben a kis műteremszobában beszélgetünk, viszontlátom az intim tájat Novotny festményeiben, nagy temperamentummal, fényittas színekkel tolmácsolt közvetlen előadásában, ahol szinte minden felfokozottabban, elevenebben él, mozog, lélegzik, mint a valóságban, ahol nemcsak a táj beszélt hozzám, hanem egy nagy művész egyénisége, aki tökéletesen, kívülről-belülről ismeri, tudja a tájat és szabadon, kötetlenül, érdekesen beszél, mesél, énekel róla a festő ízes nyelvén. De nemcsak a tájat tudja betéve, hanem az embert is. Ebben az ideális művészotthonban is szokás, hogy művészek megfestik egymás portréját. A fiatal Gacs Gábor ott ül a Novotny festette portréja előtt, s nehéz eldönteni, melyik az igazibb, a kép vagy a modell. A fiatal művész viszont abban az akvarelljében, melyben a szeretett művészbarátot örökítette meg, a karakter nagyszerű visszaadásán belül kifejezésre juttatta azt a gyöngéd érzelmet, azt a megbecsülést a mester tehetsége, egyenes pályafutása, műveltsége iránt, ami az egész művésztelep fiataljainak magatartását tükrözi. Ők mondják, hogy Novotny piktúrája, színhangja többrétűbbé vált. Régebben a hajnali megvilágítások finom szürkéi, kékjei vonzották, mostanában inkább a délutánok színpompája érdekli. De mindnyájan megegyezünk abban és örvendezünk azon, hogy egy kitűnő festő felfrissülésének, kivirágzásának lehetünk tanúi.

Ezen a tájon nemcsak a városi, hanem a falusi és a tanyasi ember is szereti a művészetet. És már a második generáció gyakorolja a műpártolást. Novotny Emil Róbert is nemegyszer kap olyan felszólítást, hogy fesse meg egy tanyasi ember házatáját, vagy képmását, s a fizetség mellett még egy-egy pulyka, vagy bödön méz, demizson bor is kerül a műterembe.

Az az ausztriai fiatalasszony, aki velünk együtt jött Mártélyba, messzemenő tekintettel merül el abban az üdítő légkörben, amibe belecsöppent s — mialatt az idős és fiatal művész a látogatás emlékére a külföldi vendég arcvonásait rögzíti vázlatkönyvébe, felsóhajt: »Bár nálunk is ennyi szeretetben, törődésben lenne részük a művészeknek, mint itt, Magyarországon!«

— Bizony — mondja csendesen Novotny —, amikor mi idősebbek festeni kezdtünk, a művészet nem volt pénzkereső pálya. A tisztultabb emberiesség iránti vágy hajtott bennünket arra, hogy művészek legyünk, bár láttuk, hogy az éhhalál vár olyan tehetségekre is, mint egy *Nagy Balog*, vagy *Derkovits*. Most pedig például a velünk együtt dolgozó, idén diplomázott fiatalnak, mint minden főiskolát végzettnek az állam egy évig havi ezer forint támogatással egyengeti útjait.

— Mikor az ember ecsetet vesz a kezébe, hogy képet fessen, kockára teszi emberségét, ismereteit, műveltségét, vonzalmait — mondja. És valóban, ha képeit nézzük, egy nagyvonalú, optimista művész lelkivilága nyílik meg előttünk, akinek életkedve, alkotókedve a Tornyaiak, a Pásztor Jánosok, a Kiss Lajosok által az igaz művészet számára felszántott termékeny humuszon kapott új erőre, és vezette ecsetjét szemet-lelket gyönyörködtető új alkotásokra.

Dutka Mária

A magyar—lengyel kulturális egyezmény 1958. évi munkaterve alapján csütörtökön Budapestre érkezett két lengyel képzőművész: Janina Sztankiewicz és Stephan Danko.

∞

A párizsi és londoni lapok melegh angú nekrológokban emlékeznek meg a nemzetközi hírnevű Andre Sive építőművész haláláról. Kevesen tudják, hogy a neves francia építőművész, aki óriási szerepet vállalt Franciaország háború utáni újjáépítésében, és a többi között ő tervezte a Saar-vidék fasizmus okozta áldozatainak monumentális emlékművét — magyar származású, s azonos a szegedi születésű Szivessy Endrével.

∞

Vincze András szegedi festőművész munkáiból nyílt kiállítás a gyulai Erkel Ferenc Múzeumban.

Az imperialisták támadást készí
az ENSZ alapokmánya ell

A külpolitikai helyzet

1. **A LESZERELÉS PROBLÉMÁJÁNAK** megvitatásánál a *tehetetlenség* légköre uralkodott el az ENSZ-közgyűlés politikai bizottságában. Az *Izvesztyija* hírmagyarázója így foglalja össze a pillanatnyi helyzetet és megállapítja, hogy ez a légkör »közvetlen következménye az amerikai—angol diplomácia szennyes játékának. E játék lényege: ezen az ülésszakon is *minden eszközzel megakadályozni*, hogy bármiféle olyan intézkedést fogadjanak el, amely megszüntetné a leszerelés zsákutcáját«.

A közgyűlés köreiben különös figyelmet kelt, hogy *Hammarskjöld* főtitkár terjedelmes beszámolójában támogatásra találnak Washingtonnak azok az erőfeszítései, amelyekkel az ENSZ-et az amerikai agresszív politika eszközévé igyekszik változtatni. Az október 15-én közölt beszámoló az ENSZ úgynevezett rendkívüli fegyveres erői létrehozásának kérdésével foglalkozik. A beszámoló *nyílt merénylet az államok szuverén jogai ellen*, mivel ezek a fegyveres erők beavatkoznának az egyes országok belügyeibe. Az Egyesült Államok az ENSZ-re akarja hárítani a nemzeti felszabadító mozgalmak elnyomásának munkáját. Enyhén szólva helytelen — írja az Izvesztyija —, hogy ebben részt vesz a főtitkár, aki semlegesnek és tárgyilagosnak tünteti fel magát.

Részleteiben elemzi *Hammarskjöld* jelentését a *TASZSZ* különtudósítója is és kiemeli, hogy az ENSZ főtitkárának szóbanforgó beszámolója akkor sem szolgálhatná jobban az Egyesült Államok célját, ha a jelentés az amerikai külügyminisztérium megrendelésére készült volna. Meglepő, hogy az ENSZ főtitkára, akit tisztsége tárgyilagosságra kötelez, ebben a kérdésben nyíltan azok mellé áll, akik egy tollvonással semmivé akarják tenni az ENSZ alapokmányát és *saját céljaikra* akarják felhasználni a nemzetközi szervezetet.

2. **AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK TÁVOL-KELETI POLITIKÁJA** kétértelműbb és homályosabb, mint valaha. A *Washington Post* megállapítja, hogy *Eisenhower* és *Dulles* politikájukkal a »majd holnap« álláspontot képviselik. A lap megkísérli elemezni Dulles kedden elhangzott nyilatkozatát, amely szerint az Egyesült Államok nem óhajtja *Csang Kaj-seket* arra ösztökélni, hogy csökkentse haderőinek létszámát a partmenti szigeteken. A Washington Post erre a következtetésre jut: »Dulles, úgy látszik, egyszerre *két célkitűzést* akar megvalósítani, meg szeretné győzni Csang Kaj-seket arról, hogy az Egyesült Államok nem óhajt ártalmas engedményeket tenni, viszont a kommunistáknak és Amerika bíráló szövetségeseinek tudtára akarja adni, hogy nem csapta be a megegyezés kapuját...« Persze, az ilyen taktikázással az Egyesült Államok külügyminisztere aligha érhet el valamit s a legkevésbé sem sikerül megtévesztenie a békeszerető országok diplomatáit és közvéleményét.

Az angol kormány ésszerűtlen magatartására a *Pravda* világít rá. Hangsúlyozza, hogy a brit kormány a múltban fenntartás nélkül elismerte a Kínai Népköztársaság szuverenitását Kimoj, Macu és a többi kínai partmenti sziget felett. Most mégis Csang Kaj-seket, Dullest, valamint az amerikai tábornokokat és tengernagyokat támogatja. Hasonló szerepet játszik az angol diplomácia az ENSZ közgyűlésének ülésszakán. Nagy-Britannia *még 1950-ben elismerte* a Kínai Népköztársaság kormányát. A józan logika ellenére London mégis támogatja az Egyesült Államokat abban az igyekezetében, hogy megakadályozza a népi Kínát az ENSZ-ben őt megillető hely elfoglalásában. Az angol kormánynak a távol-keleti válsággal kapcsolatos kijelentéseit és ténykedéseit a *legnagyobb képmutatás jellemzi*. Ezt a tényt még a polgári kommentátorok is elismerik.

Miközben a *Macmillan*-kormány így mindinkább elveszti cselekvési szabadságát, *Walter Nash*, Új-Zéland miniszterelnöke határozottan kijelentette: azok a kötelezettségek, amelyeket országa az ANZUS-államok szerződésében vállalt, *nem jelentik azt, hogy Új-Zéland beavatkozik*, ha háború törne ki Kimoj térségében.

Hruscsov beszéde Krasznodárban

Moszkvából jelenti a *TASZSZ:* Október 15-én Krasznodárban ünnepi gyűlésen nyújtották át a krasznodári terület dolgozóinak a szovjet kormány kitüntetését, a Lenin-rendet. A gyűlésen *Hruscsov*, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke és az SZKP Központi Bizottságának első titkára beszédet mondott.

— Ma olyan a helyzet — mondotta —, hogy *az imperialisták aligha merészelnek háborút kirobbantani* a szocialista tábor országai ellen. Minden józan gondolkodású és egészséges ítélőképességű ember Szovjetunió és a többi szocialista ország tekintélye — jelentette ki a továbbiakban Hruscsov. — A Szovjetunió a szabadságukért és függetlenségükért harcoló népek mellett áll. Továbbra is *védelmezni fogjuk a világ békéjének nemes ügyét.*

A szovjet gazdasági élet idei sikereiről szólva, Hruscsov a többi között adatokkal mutatta ki, hogyan növekedett a gabonafélék és egyéb mezőgazdasági termények hozama és állami begyűjtése.

— A tudomány és a kultúra fejlesztésében elért sikereink

rikai repülőgépek által történt megsértése miatt.

A Szovjetunió külügyminisztériuma október 16-án jegyzéket küldött Nagy-Britannia moszkvai nagykövetségének. A jegyzék többek között hangoztatja, hogy a Szovjetunió reykjaviki követségének az izlandi partőrségtől kapott hivatalos adatai szerint a »*Cape Palliser 354*« jelzésű angol halászhajó szeptember 26-án és 30-án, valamint október elsején Izland 12 mérföldes halászati övezetén belül *szovjet zászló alatt halászott.* Ezek a tények bizonyítják, hogy *az angol hajók megszegik a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait.* Az angol halászhajó tör-

Elszánt ellenál
az arab egység
irányuló

Kairóból jelenti a *TASZSZ:* Az arab országok képviselői *élesen elítélik* a tunéziai kormánynak azt a lépését, hogy megszakítja diplomáciai kapcsolatait az Egyesült Arab Köztársasággal.

Hasszan ben Ibrahim, a jemeni imám kairói képviselője hangsúlyozta, hogy a tuniszi határozat »nem az arab országok érdekeiből fakad«.

Abdel Halek At-Tarisszi, Marokkó kairói nagykövete kije-

Az összalgériai
bizonytalan idő
sztrájkf

Andrew Boroweic, az *AP* algíri tudósítója írja: Szélsőjobboldali elemek csoportja szerdán azon fáradozott, hogy megvalósítsa a csütörtökre tervezett algíri sztrájkot, amelylyel tiltakozni akarnak *de Gaulle* tábornok politikája ellen. E csoport sztrájkfelhívása tulajdonképpen annak az összalgériai közüdv-bizottságnak összeroppanását idézte elő, amely elősegítette a IV. Francia Köztársaság bukását.

Salan tábornok figyelmeztette Algéria lakosságát, nem tűri a sztrájk megtartását.

A tábornok felhívását követően az összalgériai közüdvbizottság *viharos ülést* tartott. A bizottság radikális elemei úgy döntöttek, hogy végrehajtják sztrájktervüket.

Mint azonban a *Reuter* jelenti, az összalgériai közüdvbizottság csütörtök délelőtti ülésén 13 szavazattal 10 ellenében mégis úgy döntött, hogy meg nem határozott időre el-

A libanoni miniszter

Beirutból jelenti az *AFP: Karami* libanoni miniszterelnök szerdán rádióbeszédben szólt a libanoni néphez.

— Az ország által átélt nehéz körülmények közepette — mondta Karami — kitűnt, hogy a libanoniak egyemberként követelik a belpolitikai válság *megszüntetését*, a biztonság megteremtését és az ország polgárainak egyesítését — politikai felfogásukra való

Novotny Emil Robert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI
HIRLAP
1958 FEB 16

VÁSÁRHELYI vázlatkönyv

610

NOVOTNY EMIL ROBERT: SZÁRAD A HÁLÓ

zető.

Akik hallották a rövid párbeszédet, nevettek rajta és közben figyelték Batót, az ökrök gondozóját, hogy mit válaszol a kihívásra. Az öreg lenyalta bajuszáról a leves piros zsírját és így szólt nagy komolyan:

— Hamarébb elviszik a zetorod a vasgyűjtők, mint az én ökreimet a mészárosok. Rég beolvasztják Diósgyőrön, mikor én még mindig evvel a két ökörrel járok. Majd meglátjátok...

Megvárta, amíg csöndesedik a kacagás, aztán így folytatta:

— Mert mi történt a múlt héten is?! Még száraz az út, olyan kemény, mint az aszfalt, s lám a zetor ottmaradt fekve a kiserdőnél! Nagyra voltatok, hogy négyszer fordultatok a trágyás kocsival, amíg én csak egyet, mindig rámdudáltatok, nevettetek s aztán, mikor kidöglött, két napig őgyelegtetek körülötte, mire elindult. Tán még imádkoztatok is neki egy sor ávemáriát!

Hát ezen az ávemárián aztán megint nevetni kellett. Kacagtak a traktorosok is. Pali, a zetoros azt kiabálta:

— Arról beszéljen, meddig tud az ökör elmenni egy

— Nem lesz
tornak?

A zsivajgó,
káig nem aka
de végül is u
nak benne
hangja:

— Megmo
hogy én most
műhelybe, de úgy vigyázzatok: ha mégegyszer elébe kell fognom, nem állok meg vele csak a városban, az ócskavastelepen. Vigyék Diósgyőrbe, a nagykohóba...

— Hát Palival mi lesz?

— Pali, gyalogmunkás lesz. Ha pedig jól viseli magát, hát eljöhet az ökrökhöz, vellásnak a szekeremre... Ne félj, megtanítalak én mindenre. Olyan jó dolgod lesz, hogy eszedbe se jut az a Zetor. Egy könnyet se ejtesz érte.

— Hány csizmát lehet kiszabni két ökör bőréből, hány bakancsot? Hány bográcsra paprikás fő a húsából? — kérdezgették a traktorosok, mire aztán Bató bácsiba belefulladt a szó, mert mindenki ezt találgatta egész az ebéd végéig.

Akkor felállt Pali és azt mondta:

— Nincs itt mit beszélni tovább. Szombaton jön a se-

(Novák Lajos ...

hanem még a tavasszal, amikor a Zetor megérkezett és Pali elmagyarázta, mire lehet használni, hogy többet ér húsz pár ökörnél, hogy azokat mostmár ki is lehet írtani a gazdaságból. Pali büszke volt a Zetorra, Bató féltékeny az ökreire. De minthogy a tréfát is értették mind a ketten, az ilyen mulatságos szócsaták azóta gyakra megismétlődtek.

— Te, Gyurka!... Hiszen te rosszabb vagy... rosszabb vagy, mint a Zetoros! — így mérgelődött Bató, amikor a

Novotni Emil Robert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1959 OKT 7

Megnyílt a hódmezővásárhelyi őszi tárlat

Hódmezővásárhelyen, a Tornyai János Múzeumban vasárnap nyitották meg a hagyományos őszi tárlatot. Ötödször adták Tornyai János, a híres hódmezővásárhelyi festőművész tiszteletére alapított emlékplakettet, amelyet Vass Imre, a városi VB elnöke nyújtott át Novotny Emil Róbert Munkácsy-díjas festőművésznek, az alföldi táj művészi ábrázolásáért.

Az őszi tárlaton több mint ötven művész 130 alkotását mutatják be.

ellenében. Családfenntartók napi 6,— Ft különélési díjat kapnak. Jelentkezni lehet személyesen, vagy írásban a vállalat központjában. Budapest, VI., Népköztársaság útja 9. sz.

Nagy-budapesti és vidéki munkahelyeinkre

KERESÜNK

azonnali belépéssel

ÁCS, KŐMŰVES, KŐFARAGÓ

MDK

Novotny Emil Róbert

Tulipán.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 22.1.
Mücs.

Novotný Emil Robert

Tulipán.

Tavaszi Tárlat. 1910. Ápr.-máj. 22.1.

Nice.

(Novotny Emil Róbert)

cikke

( ) A csendéletről.
Szabad Művészet.
1948. 238. l

kolt, hanem a gyakorlatban is
ı a földrajzi helyzetet követi.
enti sorrendhez. Ha a fővárost
ıkban már kiadtunk egy kötetet
a topográfiánk sorában utolsó-

dennapi munkánk is állandóan
emlékeinek topográfiája minél
re álljon.

Gerevich Tibor.

MDK

Novotny Emil Róbert

Arácsi ház

A Kökörcsin-utca

Tavaszi Tárlat 1940. ápr.-máj. 10.l.
Mücs.

.1.01

Novotný E. Róbert

l.

Szabadelvűség

1948. 269. l.

Novotny Emil Róbert

Orbán Dezső

Orsós Ferenc

Patkó Károly

Pecsi Pilch Dezső

Pekáry István

Perlmutter Izsák †

Velencei Biennale

1932. 300.-P.

2066. Grünwald Béla:

Bérczek között.

A hegyes vidék virányos el
énekel. Jobbra áll a karnagy, ki jobb
tart és kék köntöst meg sárga brokát
úri nő körül egy nagykendőbe burkoló
és két egymást átkaroló leány képez c
ja jobbkezét csipőjére téve közeledik
gó patak szeli át. Az égbolt derült.

Vászon, méretei 166.5: 270
Vétetett az 1901: XII. 23-i

Novotny Emil Róbert

szül 1898. jan. 1.
Marosvásárhelyen.
Kernstok Károly ta-
nítványa. 3 évig Olasz-
ország 1923 óta Bpest
Cséplés, cf. 1928

Kat Nürnb 1929

30. l.

Nagyméltóságú

dr. Karafiáth Jenő

vallás- és közokt. miniszter

úrnak

Budapest.

Kérvény

dr. Szentiványi Gyula mú-

zeumi titkárnak (IV. Aré-

Novotny Emil Róbert

l.

Tamás Galería

84.12

Zanbauer Ottó sportáru kereskedő. Ujvidék. Sportraktár: Petőfi S. u. 4. 38-34 Lakás: Mária-út 7. 34-31

Stomatologia.

(Lásd orvosok alatt.)

Strandfürdők.

(Lásd fürdők és gyógyfürdők alatt is.)

Apatin

Strandfürdő, tulajdonos Dr. Schnepf Ferenc ügyvéd, Apatin. Dunapart. Tel: 1

Ujvidék

Strand r.-t. Iroda: Ujvidék, Országzászló-tér 5. 41-34
Fürdőtelep: Dunapart. 22-58

Sugaras eljárások.

(Lásd orvosok alatt.)

Sütőipari berendezések.

Budapest

Kecskeméti Árpád, sütő, cukrász és tésztagyári gépek. Alapitási év: 1903. Bp. Rottenbiller-u. 48. 224-202

Tolcsvay Ernő, Budapest, VII. Hársfa-u. 21. 222-252

István-tér 5. *(Bazilikánál.)* 380-533

Vékony László angol uri és magyar diszruha szabó. Bp. IV. Aranykéz-u. 6. 187-645

Csikszereda

Becze Zsigmond **uri- és egyenruha szabósága, Csikszereda és Tusnádfürdő, Kossuth L.-u. 13. Tel: 1-54**

Debrecen

Dávid Kálmán uri divat és egyenruha szabósága, Debrecen, Kálvin-tér 3. **15-21**

Fuhrmann Géza férfiszabó, Debrecen. Péterfia u. 21. 32-65
Grünfeld Adolf és társa, uriszabók. Debrecen, Piac-u. 37. 29-28

Óry Sándor szabómester. Angol szövetek raktára, Debrecen, Kossuth-u. 11. **13-70**

Szántó Albert uriszabósága, Debrecen, Csapó-u. 8. 33-32

TÓTH GÁBOR, uriszabósága, Debrecen, Ferenc József-út 89. 33-92

Zombor Sándor uriszabó, Debrecen, Széchenyi-u. 5. **37-67**

Eger

Mezey Sándor férfiszabó ruhatüzlete, Eger, Kossuth-tér (Hangya ház) Tel: **4-92**

Esztergom

Lévárdy Károly szabómester, Esztergom, Kossuth Lajos-u. 37. **2-41**

Győr

Grábits Frigyes, Győr, Deák F.-u. 2. **13-13**

Novotny Emil Róbert

l.

Szabad Művészet

1947. 12. n. 248. l.

THE PANTHEON

Novotny Emil Róbert

vrád

Ibl Ervin: Gyüjtemé-
nyes kiállitás a
Tamás Galériában.
Budap. Hirlap
1937. dátum
levágva

és pedig: vagy a budai old
pedig csomag szállitásánál.
a csomagok díjazását csak
Kétségtelen az is, hogy 10 ki
csomagnak nem tekinth
zéseivel szemben nem sze
a szolgáknak a pesti olda
abban az esetben sem já
hivatalos órákon kivül
vevőséget utasitom, hog
nak érvényesitésénél s
zat értelmében járjon el
urakat, hogy a szolgák hiv
ban sürgös és kivételes e
vén, hogy a szolgák kikül
csakis az osztályfőnökö
töi illetékesek, és hogy a
viselők lakására vitt ira

Novotny Emil Róbert MDK

Kék-barna táj, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

Novotny Emil Róbert

Szabad Művészet
1952. 5. sz. 205. l.

Förster Gyula báró

A Magyar Tudományos Akadémia
és a Műemlékek védelme.

Budapest, 1928. M. Tud. Akadémia.
8-r, 91 l. Fűzve.

I. 2. p. h.

1.—

Novotny Emil Róbert.

"Havas Táj" olajf,
"Alvó n ő" olajf.
"Gergő" olajf.

Képzőművészek Uj Társasága/kiállitás, Nemzeti Szalón
1938 október 3o-november 13./katalógusból.

Novotny Emil Róbert MDK

Tulipán

Mücsarnok 194o Tavaszi tárlat

Novotný Emil Róbert MUK

Tullabán

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Novotny Emil Róbert MDK

Rózsaszin ház

Mücsarnok 194o A magyar müvészetért c.kiáll.

MIK

MDK

Novotny Emil Róbert (Szül.1898 Marosvásárhely.)

Grottamarei részlet. Jelezve: Novotny 39 Grotta
mare. Vizf.

Szépművészeti Muzeum graf.oszt. 76.kiáll.1940.
Erdélyi művészek, erdélyi tájak. 15.lap

Novotny Emil Róbert

Szerepel az "Alkotás Művészház" 6-án megnyilt második csoportkiállitásán.

Magyar Nemzet 1942.XII.15.

Novotny Emil

A Tamás Galériában rendezett "Magyar akvarellek" c. kiállitáson szerepel, emlitve Tájkép-e.

esti M.O. 1942.X.12.

Novotny E. Róbert festő

Szöreg említi, mint az első
tárlat résztvevőjét.
Műzet nem említi.

Sárvári kárta:
„Képzőműzészeti kiállítás
a Harafias Népfront
klubjában".

Magyar Nemzet 1965. jan. 6.

Novotny Emil
festő

A Nemzeti Szalón tagjainak műveiből
rendezett őszi tárlaton szerepel.

esti M.O.1942.X.12.

Novotny Emil
festő –

M.D.K.

Méltatás.

Csorba Tibor: Adalék az „Szentendrei művészet"...
Művészet, 1966. június - 12 lap

M.D.K.

Novotny Emil Róbert festő

Kiállitás müveiből

Szeged, Móra Ferenc
Muzeum

Napló

Magyar Nemzet 1966. jan. 18. 4.1.

M.D.E.

MDK.

Novotny Emil

MKiállitási kritika

Szocialista Müvészetért 1966 febr.

Novotny Emil Róbert.

A Munkácsy-Céh első kiállításán képe szerepelt.

Nemzeti Újság, 1928. Nov. 11.

M.DK

Novotny Emil Róbert
festő-

A mű részt vásárhelyi festőként tartják
szamon, s ő is annak tartja magát.
Novotny Emil Róbert Szegeden rendezett
tárlatot. Képei 1925 óta a magyar
sektura egész horszakát ölelik át.

Láncz Sándor. Novotny Emil Róbert kiállítása Szegeden
Művészet, 1966. junius - 46 lap.

Novotny Emil Róbert
festő

M.D.K.

Legnyabb művéz a „Mastélyi hajnalok", a holt Tisza felett tűrő nap vízni szerepelnek képein. Unokáját ősöhöti meg több változatban képein, a hagymányosi tájakat.

Lanicz Sándor: Novotny Emil Róbert kiállítása Szegeden. Művészet, 1966. junius – 46 lap

Novotny.

Alkotása szerepel a Munkácsy-Céh első kiállításán.

Pesti Napló, 1928. Nov. 11.

Novotny Emil

A vásárhelyi művésztelep
állandó tagja volt.

Magyarország 1966. jún. 26.

2/.

Novotny Emil Róbert, festöm.

Nagy hatással volt reá a nagybányai müvésztelepen együttmunkálkodása Egry Józseffel és Kmetty Jánossal. Néhány évet Itáliában töltött, de müvészetének letisztulását idehaza akarja elérni. Bensö meggyözödését követve -halad a maga utján. Két év elö66 1924-ben volt az elsö bemutatkozása csoportos kiállitás keretében a Nemz. Szalonban.

Nemzeti Szalon.- 52.csop.kiáll. 1926 okt.-nov. Kat.

MDK

Nevetny Emil Róbert, festőm.

2e5.	Udvar.	Olf.
2e6.	Csermely ut.	Olf.
2e7.	Virágok.	Olf.
2e8.	Csendélet.	Olf.

Nemzeti Szalon.- 52.csop.kiáll. 1926 okt.-nov. kat.

4/.

MDK

Kovotny Emil Róbert, festöm.

209.	Plein-air-félakt.	olf.
210.	Erzsi.	olf.
211.	Korsó.	olf.
212.	Törzó.	olf.

XXXXXX

Nemz.S zalon. - 52.csop.kiáll. 1926 okt.-nov. Kat.

5/.

MDK

Novotny Emil Róbert, festőm.

213.	Félakt, hát.	olf.	mgt.
214.	Kutvölgyi-ut.	olf.	
215.	Elhagyott ház.	olf.	
216.	Ülő akt.	olf.	

Nemz.S zalon. - 52.csop.kiáll. 1926 okt.-nov. Ks

MDK

Novotny Emil Róbert, festön.

217.	Hegedüs.	olf.
218.	Bányai táj.	olf.
219.	Zazr .	olf.

Nemz.Szalon. - 52.csop.kiáll. 1926 okt.-nov. Kat.

7/.

MDK

Nevetny Emil Róbert,festön.

220.	Fák kora reggel.	Olf.
221.	Rézkarc.	Grafika.
222.	Aquarell.	

Nemz.Sz salon. - 52.csop.kiáll. 1926 okt.-nov. Ka

Nov otny E. Róber t festő M.[illegible].K.

NÜvei a kiállitáson

Sárvári Márta: Képzőművészeti kiállitás a Hazafias Népfron: klubjában

Magyar Nemzet 1965. január 6. 4.l.

Novotny E. Robert

brazeljelt a „Ferenczy Béni kertárszai kösében" c kiállításon a bécsi Künstlerhausban

Vigilia, 1963, 7 n., 44 hold.

MDK

Novotny Emil Róbert

Genthon I.: Csoportkiállitás az Ernst-Muzeumben.
Napkelet 1934. 183.l.

N ovotny Emil Róbert M.D.K.

Rjaz / női fej/ repr.

A Magyar Nemzet galériája
Magyar Nemzet 1964. nov 15. 9.1.

Novotny Emil Róbert festő M.D.K.

Mártélyon dolgozik.
Tájképfestőnek könyvelték le

Dutka Mária: Novotny Emil Róbert kiállitása a Fényes Adolf-teremben.

Magyar Nemzet 1964. november 5. 4.l.

MDK

Novotny Emil ~~József~~ Róbert

Képzőművészet. Ujság 1927. jan. 1. 48.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Novotny Emil Róbert
MAGYAR NEMZET

1964 NOV 15

1021

A Magyar Nemzet galériája

Novotny Emil Róbert rajza

H. Barta

Idős Csernyik And

Huszártisztek lóháton beugrattak a nyíregyházi Korona Étterem üvegablakán. Kardlappal szétverték az oszloptükröket. És pezsgőt ittak vérző kézzel. Ezerkilencszázhuszonnégyben ezen az éjszakán született Csernyik András, Csernyik János juhász harmadik fia.

Szovjet katonák bementek Csernyik András vályogházába és el akarták vinni a sárgafényű petróleum lámpát. Nyusti Irén a kilencedik hónapban volt, ágyon nyögött, otthagyták a lámpát, és a szomszédból áthozták a bábaasszonyt. Ezerkilencszáznegyvennégy decemberében ezen az éjszakán született ifjú Csernyik András, idős Csernyik András juhász első fia.

megszületett, és idős Csernyik Andrással ittak az újszülött egészségére.

A bárányok két kilométerre, az ásott árokban bégettek.

2

Nyusti Irén ifjú Csernyik Andrást kendőben, a hátán vitte a birkák után.

Kilencven birkájuk volt. Ellett, és vettek.

Bablevest, sós-paprikás kenyeret ettek, hogy több legyen a birka, és idős Csernyik András a reptéri legelőn juhászokkal birkákban huszonegyezett.

Nyusti Irén sírt, kérte, ne játsszon kártyán, és húzta a kabátját.

Idős Csernyik András fo-

MDK

Novotny Róbert Emil, festöm.

Ferenczy Béni szobrászm.kortársa.

1925-ben a KUT kiállitásán feltünt egy képével és a társaság tagjává választotta. Két évente rendszeresen kiállitott,elbyete a Szinyei Merse Trs. Tájkép-diját. s ennek a tás.-nak is tagja lett.1939-ben Rómában van. Ujabb kiállitásai: Budapest.1947 és 1957. Fényes Adolf-terem. - Munkácsy -dij tulajdonosa.

Müvészház./Künstlerhaus/.Bécs.1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzöm. kiáll. Kat. 8o.l.

Novotny Emil Róbert, festöm. MDK

"Gergö"-je szindus alkotás.

Sz.L.: A KUT kiállitása.-Neszeti Szalon.
Neszeti Ujság.1938. okt.30. 27.1.

MDK

Novotny Emil Róbert

Rózsaszin reggel, of.

Viskók, of.

Diák asztal, of.

KUT 1937. ápr. N.Szal.

Magyar Néprajzi Múzeum — 6000 db — 64.85783 Kö

MDh

Novotny Emil Róbert, festő

Kiállítása a Fényes Adolf Teremben nyitva van.

— : A hét végi kulturális programból 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. okt. 24.

Novotny Emil Róbert, festő 1904

Kiállítása a Fényes Adolf
Teremben tekinthető meg.

– : A hét végi kulturális programból 10.

NÉPSZABADSÁG hn. 1964. okt. 31.

Wovolny Emil
festő

M.D.K.

1954-ben Tornyai plakettet
nyert el.

Erdei Ferenc akadémikus megnyitó beszéde: A
vásárhelyi iskolát

Művészet, 1964. szeptember - 42 kép.

MDK

Novotny Emil

Rónay K.: A Balatonfüredi Művésztelep kiáll. a N. Szalonban. Képes Krónika 1939. máj. 21.

Novotny Róbert Emil, festő MDK

Ferenczy Bénivel együtt
nevepel bérben

— : Kis hiradó 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. ápr. 23.

Novotny Emil, festő MDG

fénykép a mártélyi
művéntelep környékén
dolgozó festőről.

— : festő a Tisza-parton 9.

Bp. 1964. aug. 30

NÉPSZABADSÁG

c8

MDA

Novotny Emil Róbert

Rózsaszin ház

"A Magyar Művészetért" Képzóm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 24.l.

MDK

Novotny Emil Róbert

v.Szabados B.: A győri képzőm. kiáll. Képzőművészeti Közlöny 1939. jul. 7.l.

MDK

Novotny Emil Róbert

"Ostrom után", olajfestm.

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzőm. Kiall. 1947. Jan. v.Ernst Múzeum. Kat. 6.1.

Negativ

Petrás: 508 Kerényiné

Novótni Emil Róbert: Fák.
olf.

Novotny Emil Róbert M.D.K.

festő

Kiállításan bemutatta a „Bérházak a parkból", a „Martélyi műveisztelep", az „Szzó hajnal a Tiszán", a „Hegedülő leányka" c. képeit. „Akt" (repr.)

Frank János: Kiállítási Naplő

Élet és Irodalom, 1964. okt 24-9 lap

M.D.K.

Novo Lug Emil Róbert
festő

Képeit a Ferriges Adolf Seremben mutatta be. Első sorban tájképet fest, a Fenehetlen tó környékét, a hagymányost, a XI. kerület tájait.

Frank János: Kiállítási Napló.
Élet és Irodalom, 1964. okt 24 - 8 lap

MDK

Novotny Emil Róbert

Elhagyott karám, olajf.
Búzamező, "
Csendélet, "

Nemzeti Szalon. Kut. 1942.nov.

MDK

Novotny Emil

Fekvő akt,c.műve.Repr.

Kut, 1926.1.évf.2.sz. 11.1.

MDK

Novotny Emil

Csendélet. 1925.
o.,v. 60x55 cm. Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat.39.1.

MDK

Novotny Emil

Bajor Gizi képet árul. Hid. 1941. jan. 17.
4. sz. 7.i.

Novotny Emil, festő MDA

A fényes Adolf Teremben lesz tárlata.

–: Változatos az őszi kiállítási szezon 9.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1964. szept. 18.

MDK

Novotny E. Róbert festőművész

A Képzőművészek Uj Társasága rendes közgyülése előtt törzstagválasztó ülésén, uj törzstagnak választotta.

Cikk: A Kut uj törzstagjai.

Nemzeti Ujság, 1927. márc. 17. 12.l.

MDK

Novotny Emil Róbert

"Adriai part"

V.Nemzeti képzőm.kiáll.1939.Kassa.21.l.

MDK

Novotny Emil Róbert

Könyvek.Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa.Nemzeti szalon 1932. Febr.-Marc.

MDK

Novotny Emil Róbert

Akarattya, vf.

Kisfiu

Badacsonyi présházak, vf.

Ernst Muzeum kiáll. CXLV. /145/.1934. 5.1.

MDK

Novotny Emil Róbert

Akarattyai öböl, vf.

Önarckép, of.

Pihenő nő, vf.

Ernst Muzeum kiáll. CXLV. /145/.1934. 5.l.

MDK

Novotny Emil Róbert

Délután Akarattyán, vf.

Halászbárkák, vf.

Ernst Muzeum kiáll. CXLV. /145/.1934. 5.1.

Novotny Emil MDK

Farkasréti táj, olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Novotny Emil Róbert

Lágymányosi táj, vf.

Játszó fiu, of.

Kenese felé, vf.

Ernst Muzeum kiáll. CXLV. /145/.1934. 5.1.

Novotný Emil Robert

Legyményosi tér 1, vf.

Tátrasó tín, of.

Kenese felé, vf.

Rymet Muzeum Kiadíl. OKDV. /1+5/.1954. 5.1.

MDK

Novotny Emil Róbert

Lányfej, of.

Balatoni öböl, vf.

Őszi délután

Ernst Muzeum kiáll. CXLV. /145/.1934. 6.1.

Novotny E. Róbert
festő -

M.D.K.

Tájképei gazdag szinekben pompázmak
a ~~vásárhely~~ tárlaton.

Ritty Valéria: Vásárhely tér évé
Művészet, 1964. Október - 14 kep

MDK

Novotny Emil Róbert

Félakt, of.

Aliga, vf.

Kavicsos bárka, vf.

Ernst Muzeum kiáll. CXLV. /145/.1934. 6.1.

Novotny E. Robert

MDK

részt vett a kiállitáson.

Dömötör János: A IX. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Csongrádmegyei Hirlap. 1962. okt. 21.

Novotny Emil

Róbert

Novotny Emil Róbert festőművész, XI. Kökörcsin-u. 3.
256-395

Bptávb 1940 szept.

MDK

Novotny Emil Róbert

/T.D./: Erdélyi művészek, erdélyi tájak a Szépművészeti Muzeum grafikai kiállitásán. Esti Ujság 1940. szept. 23. 7.l.

A Novotny Emil Róbert és Fábry Pál

között a bizottság megosztotta a Lipótvárosi Polgári Kör 200 pengös díját.

Nemzeti Szalon.- A KUT kiállitása. 1927.tav.kiáll. 9.1.

Novotny Emil Róbert.

A Nemzeti Szalon kiállitotta müveit 1938-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Novotny E. Róbert M.D.K.

Művei a kiállitáson

Ritly Valéria: A VIII. miskolci országos kiállitás képzőművészet

Magyar Nemzet 1964. december 24.1.

MK

Novotny Emil Róbert
szerepelt a tárlaton.

"Hajnal a Tiszán"
" A füzesben délután"

Dömötör János: A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Tiszatáj. 1963. 10.

MDK

Novotny E. Róbert

Virágzó fa, olajf.

I.Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.7.-Jul.28.-ig.
10.lap

Novotny Emil MLK

szerepelt atárlaton.

-s -n: Gondolatok a X. Vásárhelyi Őszi Tárlatról.
Csongrádmegyei Hírlap. 1963. okt. 27.

MDK

Novotny Emil Róbert

Ösz az Alföldön. Olajf. 92x65

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 19.1.

Novotny E.Robert.

A "Kut" müvészegyesület tagja.

Bende J: A Képzőművészeti egyesületek története.

Nevetny Emil Robert.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

Nevotny Emil Robert.

Kiállitotta müveit az Ernst muzeum 1934-ben.

Bende J:
A képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Novotni Emil Robert.

A Nemzeti Szalon 1926-ban kiállitotta müveit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Novotny Emil.

Müveit kiállitotta a Nemzeti Szalon 1924-ben

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Novotny Emil Robert.

1936-ben a Tamás Galériában kiállitották müveit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Novotny Emil Robert.

A Tamás Galéria kiállitotta müveit 1929-ben.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat

MDK

Novotni E.Róbert - Fábry Pál

Lipótvárosi polg.kör. 2oo pengős dija,
megosztva, KUT tav.kiáll.

KUT, 1927, II.3. sz. 8 l.

MDK

Novotny Emil

8 Órai Ujs. 1926. X.31. 2 l.

M.D.K.

Novotny Emil Róbert
festő

Művészeti állomásai voltak:
Nagybánya (1925), a KÚT művészeti egyesület, a Tanács Galéria, Szinyei tájkép díj, a Szinyei Társaság tagja.

Lengyel Géza: Kiállítási krónikák
Művészet, 1965. január - 40 kép.

Novotny Emil Róbert M.D.V.

festő

1947-ben önálló kiállítása volt,
1957-ben elnyede a Munkácsy díjat
Kiállítása volt a bécsi Künstler-
hausban stb. Indulását az impresz-
szionismus jellemzi, eher kü is maradt

Lengyel Géza: Kiállítási krónika
Művészet, 1965. január - 40 kap.

Novotny Emil Róbert
festő

M.D.K.

A hatvanhat éves művésze a Fenyes Adolf levelben rendezett tárlatot. Munkásságat Kernstok festőiskolájában kezdte.

Lengyel Géza: Kiállítási krónika
Művészet, 1965. január - 40 lap

MDK

Novotny Emil Róbert

-rp-:"A magyar müvészetért" kiállitása. Magyarország 1940. dec. 14. 6.l.

M.D.

Novotny Róbert Emil
festő

1946-ban az Elektromos Művek
szabadiskolájában Hollóritsfe-
renc is tanított, Novotny Róbert
Emil mellett.

M. Heil Olga: Börzsönyi Hollóritz Ferenc
Művészet, 1966. augusztus - 7 lap.

M.D.K

Novotny Emil
festő

1920 tól 1923 ig élt Olaszország-
ba, majd 1939-be újra odanta-
zott. 1925-ben Nagybányán
dolgozott. Majd a KUT tagja
lett. 10 éve nyaranta Hód-
mezővásárhelyen dolgozik

Frank János: Novotny Emilnél
Élet és Irodalom, 1966. apr. 30 - 9 lap

M.D.

Novotny Emil
festő

Utolbi időben Györött, és Sze-
geden volt kiállitása. —
Méltatás. —

Frank János: Novotny Emilnél
Élet és Irodalom, 1966. apr. 30 - 9 lap

M.D.K.

Novotny Emil
festő

A Szegfű alcai Művészkárban dolgozott, majd a Paris-höze Képzőművészeti Szabadiskolába került, 1920-ba Olaszországba ment.

Frank János: Novotny Emilnél
Élet és Irodalom, 1966. ápr. 30 - 9 lap

Novotny Emil Róbert MDK

Önarckép

Mücsarnok 1939 dec.-1940 január

Novotny E. Róbert

M.D.K

Az 1955-ös vásárhelyi tárlaton részt vett.

Rittly Valéria: Vásárhely tér éve
Művészet, 1964. október - 14 lap

Novotny Emil Róbert festő M.D.K.

kiállitása pénteken nyilik meg a Fényes Adolf -teremben

Napi krónika
Magyar Nemzet 1964. október 21. 4.1.

M.D.K.

Novotny Emil Róbert festő M.D.K.

munkáiból a Rákóczi uti Fényes Adolf-termben nyilt kiállitás

Napi krónika

Magyar Nemzet 1964. október 24. 4.1 .

MDK

Novotny Emil Róbert

"Ostrom után", olajfestm.

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v. Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan. 4-26-ig. 6.o.

Novotny Emil Róbert

MDK

fuvató

szerepelt a kiállításon.

"Ősz az Alföldön"

(sze): Az Alföld - a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.
VIHARSAROK, Békéscsaba. 1956. jan. 12.

Novotny

MDK

Npvptny Emil Róbert

Pihenő nő, of.

KUT és OMK kiáll. N.Szal. 1952. nov.

13 l.

Novotny Emil Róbert MDK

Balaton-Akarattya

Műcsarnok 1936. máj.-jun. ~~xxx~~ jub. kiáll.

MDK

Novotny Róbert Emil

A képzőművészet 1937-ben. Ujság 1938. jan. 1.

MDK

Novotny Emil Róbert

"Tüzek" olajf.

A Nemzeti Parasztpárt Kiáll. Bpest. 1945.
Jun. 24 - Jul. 8. Kat.

Novotny Róbert MDK

Házsorok, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

MDK

Novotny Emil

"Gellérthegyi utca" olajf.

A Nemzeti Parasztpart Kiall.-Pest.1945.
Jun.24 - Jul.8. Kat.

MDK

Novotny Emil Róbert

"Tiszakanyar" olajfestmény

A Nemzeti Parasztpart Kiáll.Bpest.1945.
Jun.24. - Jul.8. Kat.

Novotny E. Róbert ---------- MDK

Szerepelt a győri Műcsarnokban rendezett "Mai festészetünk" c. kiállitáson.

Hamar Imre: Kiállitási jegyzetek.
Kisalföld, 1963. jun 11.

MDK

Novotnyi. festöm.

Petrovics jugoszláv államtitkár jelen volt a zsürizésnél s jól esett látnia a mai magyar müvészek törekvéseit a fiatalokáin át.

Petrovics jugoszláv államtitkár véleményéből...
KUT 1927. II.évf.1.sz. 15,16.1.

Novotny Emil róbe rt f estő M.D K.

Müve a kiállításon
Árverés után

Kitly Valéria: Őszi tárlat Vásárhelyen
Magyar Nemzet 1965. nov. 5. 4.l.

MDK

Novotny Emil Róbert

Pasaréti táj, of.

Halásztanya, vf.

A "Mübarát" 57. kiáll. 1944. febr.-márc.

MDK

Novotny Emil Róbert

Csendélet, of.

Sulykolók, of.

A "Mibarát" 57. kiáll. 1944. febr.-márc.

MDK

Novotny Emil Róbert

Graber M. és Novotny E.R. kiáll. Uj Magy. 1944.márc. 9.

MDK

Novotny E. Róbert

Parasztkonyha, of.

Szobasarok, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.
2o l.

MDK

Novotny Emil

Reggel a Tiszán, of.

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 196o. ápr.

Novotny Emil Róbert, festő MDK.

Tárlata nyílt meg Hódmezővásárhelyen.

— : Hír

14

NÉPSZABADSÁG k. 1965. nov. 28.

MDK

Novotny E. Róbert

Nyárfák a Tiszánál, of.

Alkony a Tiszánál, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.
2o l.

Novotny Emil Róbert

MDK

Balaton-Akarattya

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

M.D.

Novotny Emil Róbert festö

A Gresham-társaság tagja

22. 1.

Genthon István_ Bernáth Aurél Bp. 1964.

M.D.K.

Novotny Emil

"Balatoni tanulmány" c. képének repr.-ját hozza a lap Petrovics Elek: "Festők a Balatonon" c. beszámolójának illusztrációjaként.

Szinházi Élet. Bp. 1938. nov. 19. XXVIII. évf. 48. sz. 16-19. lap.

Novotny Ernst Róbert
festő

M.D.K.

„Matlényi nyárfás"
(repro)

Művészet, 1965. december – 20 kap

Novotny Emil
festő

M.D.Y

Rezit vett a tailaton.

D. Fehér Ibursa: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Művészet, 1965. november – 28 lap

Novatny Emil Róbert

Képzi szerepeltek a XII. vásárhelyi őszi tárlaton.

Magyar Nemzet 1965. nov. 5.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 138-296 138-307

1985 AUG 10.

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

Vasvetány Emil Róbert

— **Kiállítást rendeznek** augusztus 12-e és szeptember 30-a között a balatonföldvári Vörös Lobogó üdülőben Novotny Emil Róbert műveiből.

— INDONEZ ÚRRAKÉTA

MDK.

Novotny Emil

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov. lap 29.

M.D.K.

Novotny Emil Róbert, festő

nevét a müvésztelep tagjai között

említi:

Haulisch Lenke: A szentendrei müvésztelep fogalmának tisztázásához

Müvészettörténeti Értesitő, 1965.XIV.évf.3.sz.

227 · old.

M.D.K.

nyen jutott olyan anyagokhoz is, amelyekre civil gyárak csak áhítoztak. Kiváló szakembergárdája pedig roppant odaadással tekintette ügyének a magyar stúdiómagnó gyártást. Utolsó fejlesztésük az 1989-ben kihozott STM800 típus volt, mikroprocesszoros vezérlésű, mintegy 68 kezelőszervet tartalmazó, kitűnő és nagyon szép, de bonyolult, igen drága gép. Két év múlva felszámolták a Mechlabort, s megszűnt a magyar stúdiómagnó gyártása is...

Kiállításunk nem célozta meg, hogy a magnó fejlődéstörténetét mutassa be, és teljességre sem törekszik. Évfordulóhoz kapcsolódik, s a feltaláló és találmánya ünnepléséhez kíván hozzájárulni. Szeretnénk, ha kiállításunk további ismeretek megszerzésére, egy-egy találmány megszületésének indítóokain, szükségességén, kudarcain és sikerein eltöprengésre, találmány és ember viszonyán való elgondolkodásra sarkallna. Egy technikatörténetet, műszaki fejlődés. és művelődéstörténetet ötvöző magnós állandó kiállítás is a Műszaki Múzeum feladata lesz akkor, ha majd lesz kormányzat, amelyik felismeri egy műszaki múzeumi kiállítóhely létesítésének fontosságát.

Kozma Gyula

Ésszel járom be a Földet!

Fényképkiállítás a Magyar Földrajzi Társaság és a Teleki Sámuel Alapítvány támogatta expedíciós kutatóutak anyagából – MTM
Látogatható: 1998. november 18-tól

A kiállítás címéül Társaságunk – első alelnökétől, majd elnökétől, Vámbéry Ármintól származó – jelmondatát választottuk: „Ésszel járom be a Földet!"

A látogatók több mint 25 expedíció fényképanyagát tekinthetik meg. A fotótárlat az expedíciós utak mozzanatait, öt világrész egzotikus tájait és élővilágát mutatja be számos művészi és dokumentatív értékű színes felvételen.

A képek elvezetnek az afrikai nagy folyamok, a Nílus és a Zambézi vidékére, felvillantják a kameruni esőerdő, a mongol puszták és a kínai karsztvidékek hangulatát, elkalauzolnak az Andok, a Himalája hegyei közé, de tanúi lehetünk a felvételek segítségével – többek között – a Kárpátok gerincét zord téli körülmények között végigjáró Első Magyar Kárpát-expedíció útjának is.

A MTM előadótermében a kiállításhoz kapcsolódva előadásokra is sor kerül.

Novotny Emil Róbert (1898–1975) születésének 100. évfordulója alkalmából rendezett emlékkiállítás

Hódmezővásárhely, Tornyai Múzeum
1998. december 6–1999. január 17.

Novotny Emil Róbert festőművész, a két világháború közötti KÚT (Képzőművészek Új Társasága) egyik törzstagjaként a hazai progresszív festészet egyik jelentős, mára azonban méltatlanul elfeledett alkotója volt. A csoport tagjaihoz hasonlóan művészetének forrását részben az École de Paris köréből, így Braque, Dufy, Matisse festészetéből merítette, mégis már egészen fiatalon rátalált saját expresszív hangjára, melynek kibontakoztatására leginkább a tájkép műfaja bizonyult számára legmegfelelőbbnek. Művészeti tanulmányai befejezését követően a húszas évek első felében Olaszországban élt, majd hazajövetele után, 1925 nyarán Nagybányán találjuk. Kmetty Jánossal való barátsága ettől kezdve mélyült el, aki meghívta a fiatal festőt a KÚT törzstagjai közé. Ennek következtében 1926-tól rendszeresen részt vett a társaság kiállításain. 1938-ban egy évre újra Olaszországban járt, majd 1941-ben Szentendrén festett. Bár nem volt tagja a művésztelepnek, rendszeres kapcsolatot tartott fenn az ottani művészekkel, többek között Beck Judittal, Gráber Margittal és Perlott Csaba Vilmossal. Korai műveit a vastag, zsíros festésmód jellemzi, ahol az ecsetvonás egyúttal színfelületek hordozója, önérték. Palettája idő közben folyamatosan kivilágosodott, meleg színei fénnyel telítődtek. A háború után rövid, aktív közéleti szereplést követően sokakkal együtt ő is hallgatásra kényszerült. Művészetének megújulása az ötvenes évek második felétől a mártélyi művésztelepen következett be, melynek nyaranként, – minden idejét a festészetnek szentelve – rendszeres lakója lett. Életművének utolsó és egyúttal legjellegzetesebb periódusát alkotják az itt készült művek. Monomániásan keresve a „motívumot", naponta háromszor (hajnalban, reggel, késő délután) járt ki a Tiszára festeni. A természet színei elvont színkáprázatokká alakultak vásznain, akvarelljein. A kiállítás elsősorban ezekből a kései művekből mutat be egy gondosan válogatott kollekciót. Ars poétikáját, művészi indíttatását saját szavaival a következőkben foglalhatjuk össze: „Az én művészetem az öröm – mint az olasz mondja, a dolcezza kifejezése."

Kopócsy Anna

Debrecen, Déri Múzeum

Félegyházi László festőművész gyűjteményes kiállítása
Látogatható 1998. október 30-tól

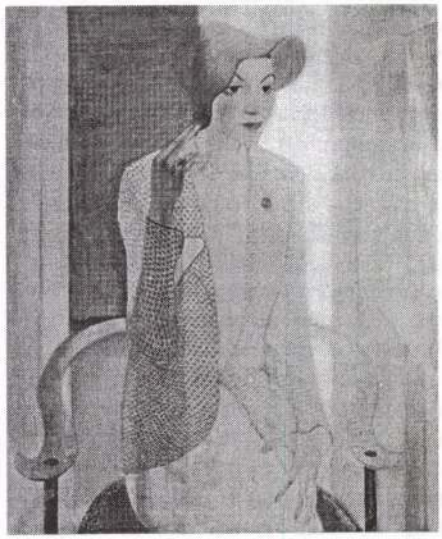

1998. október 30-án megkoszorúzták Félegyházi László sírját.

A kiállítás a Déri Múzeum időszaki kiállítási termében tekinthető meg (Debrecen, Déri tér 1.).

Szombathely – Savaria Múzeum
Szabó Daniella ruhatervező – iparművész kiállítása

„A polgári viselet megidézése a múlt század derekáról" című kiállítás a savariai Római Kőtárban tekinthető meg *1998. december 20-ig.*

Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc vasi emlékei – A forradalom polgári arca Vas megyében

Nyitva: keddtől csütörtökig 10–17 óráig, pénteken 10–19 óráig.
Szombat, vasárnap és hétfőn a múzeum nem látogatható!

Díszterem:

A Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 150. évfordulójának emlékére jubileumi kiállítást nyitott meg 1998. május 29-én, dr. Gergely András történész bevezetőjével.

A korábban, március 15-én megnyílt *„Berzsenyi Lénárd arcképcsarnoka"* című tárlat csak bevezető epizódja volt ennek a kiállításnak, hiszen már ekkorra számos információt gyűjtöttünk össze a

Novotny Emil Róbert

1998

szabadságharc vasi emlékeiről. Berzsenyi Lénárd történelmi portréi egyébként is szerves részét alkották a májusban megnyílt kiállításnak, hiszen az olmützi foglyok arcképcsarnoka részben bekerült a május végén nyílt kiállításunkba is. A Berzsenyi Lénárd rajzolta, festette képeket, valamint a róluk készült másolatokat most először lehetett egy helyen együtt látni. (A Hadtörténeti Múzeum képeit – tekintettel az ő központi rendezvényükre – színes reprodukciókon mutattuk be.) Március 15-től április végéig több ezren tekintették meg a kuriózumnak számító arcképgyűjteményt, amelyhez a magántulajdonban lévő más tárgyú Berzsenyi-alkotásokat is társítottuk.

A 1848/49-es forradalom és szabadságharc 150. évfordulójának tiszteletére rendezett kiállítás tekintetében eredeti szándékunk már az anyag gyűjtése során megvalósult, hiszen eddig együttesen még be nem mutatott Vas megyei vonatkozású tárgyakat sikerült felkutatni. E munkában komoly szakmai segítséget nyújtottak: a Országos Levéltár, a Vas Megyei Levéltár, a Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár, a Szombathelyi Püspökség Egyházmegyei Könyvtára, a Püspöki Levéltár, a Kismartoni (Eisenstadti) Tartományi Levéltár és Múzeum, illetve Vas megye múzeumai. Külön érdeme a kiállításnak, hogy felkérésünkre magánszemélyek is felajánlották 1848/49-es gyűjteményük relikviáit. A kiállítás koncepciójának kidolgozása során a fő hangsúly nem a szabadságharc politikai és katonai eseményeire, hanem sokkal inkább a leverését követő polgári átalakulásra helyeződött.

A kiállítás rövid bemutatása

A környezet akusztikájával (48-as katonaindulók) és látványával (a vasi nemzetőr és a honvéd életnagyságú, festett figuráival) már a belépéskor megpróbálja ráhangolni a látogatókat a témára. (Lásd a mellékelt fényképeket!) Miközben a látogató a szabadságharc vasi eseményeit követi nyomon, egyben betekintést is nyerhet Batthyány Lajos, Wimmer Ágoston és Vidos József életébe és munkásságába. (Wimmer Gottlieb Ágoston anyaga önmagában is különlegesség, hiszen a kismartoni tartományi múzeumban őrzik.) A szabadságharc leverését a törött kardokon kívül Tuczentaller Lajos volt honvédtiszt – rekonstruált – sírja is szimbolizálja.

A bukást követő elnyomás éveit egyrészt a Berzsenyi Lénárdnak, az olmützi várbörtönben fogsága alatt rajzolt fogolyportréival, illetve a vasi honvédegylet dokumentumaival – többek között a volt honvédek gyászjelentéseivel – mutatjuk be.

A megyei polgári fejlődését négy nagy téma – a gazdaság, a társadalom, a politika és a kultúra – köré csoportosítottuk. Ezt egészíti ki a díszteremben elhelyezkedő három enteriőr (paraszti, polgári, nemesi), melyek közül a paraszti és a nemesi már a polgárosodás irányába ható jegyeket tükröz.

Levezetésképpen a látogató megtekintheti azokat az emléktárgyakat, amelyek a szabadságharc kultuszát testesítik meg: a jeles személyiségekre (például Kossuth Lajos és Petőfi Sándor) emlékeztető tárgyak mellett többek között a Kossuth-címeres tárgyakat és a 100 éves jubileum néhány dokumentumát állítottuk ki.

A kiállítás elnyerte mind a szakma, mind pedig a nagyközönség elismerését. Bizonyítja ezt az is, hogy a múzeum május végétől június végéig 1500 fő látogatót fogadott. Az ősz folyamán a diákoknak a témával, a korszakkal kapcsolatos foglalkozásokat, vetélkedőket szerveztünk melyek helyszíne – természetesen – jubileumi kiállításunkban volt.

Révész József, gyakornok

Sárvár – Nádasdy Ferenc Múzeum

Balogh Lajos – Molnár Mónika Kondor János kiállítása – Sárvári képzőművészek tárlata 3.

A Nádasdy Ferenc Múzeum 1996-ban indított sorozata a sárvári, a Sárvárról elszármazott, s a városhoz kötődő képzőművészeket mutatja be. Az előző két évben Lakatos József és Mészáros László festőművészek alkotásait láthatta a közönség. *1998. december 17-től 1999. május 31-ig* Kondor János sárvári festő képei tekinthetők meg a múzeum időszaki kiállítótermében.

Kondor János 1957-ben Sárváron született, ma is él és tanít a Koncz János Zenei és Művészeti Iskolában. Tanulmányait a várpalotai Thury György Gimnázium rajztagozatán, a szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola rajz–matematika szakán, és a Képzőművészeti Főiskola rendkívüli tanárképző tagozatán végezte. Művészetét kezdetekben a természetelvű ábrázolásmód jellemezte. A nyolcvanas évek közepétől az „organikus absztrakció" jegyében készültek művei. A kilencvenes évek közepén újra visszatért a tárgyias ábrázolásmód, egy magasabb intellektuális fokon. Újabb kompozícióit mindemellett a montázsszerűség jellemzi.

„Lapok Szenczy Imre herbáriumából"

Kiállítás a szombathelyi Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtárban
(Az egész kiállítást november 15-éig láthatták a könyvtárban, egy részlete még december közepéig a szemlélhető meg a Savaria Múzeumban, mint „A Hónap Műtárgya")

„ ... atyámfija! nyissd ki szemedet, 's ha a' gazdaságra adsz valamit, 's miért is ne? hiszen a' földből jó mindened, ismérd meg a' rajta termő növényekből egy pillanattal: millyen az előtted fekvő föld; mellyek létalakjai; mit bir el; hogy használhatod legczélirányosabban? Látod már, hogy egyik isméret a' másikat vezet, 's hogy a lábod előtt termő gaz ugy illik, 's még hasznosb ismérned, mint a' távol tengereken tul termő pálmafát? "

Szenczy Imre eme gondolatai adták mottóját az őt idéző emlékülésnek, amelyet születésének 200. évfordulója alkalmából rendezett a szombathelyi Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár és a Savaria Múzeum, a könyvtár előadótermében, 1998. október 29-én. A szombathelyi születésű, de élete folyamán Keszthelyen és Szombathelyen is tanárkodó, majd a premontrei rend csornai prépostjává lett Szenczy egy személyben volt klasszika-filológus, pedagógus, műkedvelő botanikus, vallásbölcseleti cikkek, kötetek írója és fordítója.

Az emlékülés levezető elnöke – Köbölkuti Katalin – által készített Szenczy-bibliográfiát Ferenczi Zsuzsanna tanárnő mutatta be. A méltatlanul elfeledett klasszika-filológusra Tóth Péter tanár hívta fel a figyelmet. Szabó István professzor Szenczy keszthelyi botanikai munkásságára, míg Horváth Lóránt Ödön csornai prépost a teológusra emlékezett. Balogh Lajos muzeológus Szenczy Imre Szombathelyen őrzött herbáriumát ismertetve nyitotta meg a „Lapok Szenczy Imre herbáriumából" című, ez alkalomra készült kiállítást.

Szenczy Imre a magyar botanika Kitaibel Pál munkásságát követő korszakának – a XIX. század középső harmadának – egyik legjelentősebb vidéki flórakutatója volt. Enciklopédikus növényismeretre törekedve nemcsak a hazai flóra növényeit, hanem mindazon növényeket gyűjtötte, amelyeket a kertekben és

A MÓRA FERENC MÚZEUM ÉS A
KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

NOVOTNY EMIL RÓBERT

MUNKÁCSY-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1966 JANUÁR 16-ÁN, VASÁRNAP DÉLELŐTT 12 ÓRAKOR
MEGNYITJA:
DR. LÁNCZ SÁNDOR
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MÓRA FERENC MÚZEUM KÉPTÁRA
SZEGED, HORVÁTH MIHÁLY UTCA

A MÓRA FERENC MÚZEUM ÉS A
KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGNYÍLVA ÖNT

NOVOTNY EMIL RÓBERT

MUNKÁCSY-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1966 JANUÁR 16-ÁN, VASÁRNAP DÉLELŐTT 12 ÓRAKOR

MEGNYITJA:
DR. LÁNCZ SÁNDOR
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MÓRA FERENC MÚZEUM KÉPTÁRA
SZEGED, HORVÁTH MIHÁLY UTCA

MDK

Novotny Emil Róbert

9 festő csop.kiáll. a N.Szal.ban. Esti Ujs. 1938, máj. 14.

MDK

Novotny Emil Róbert

Tanulmány

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.
13 l.

MDK

Novotny Emil Róbert, festö
szül. 1898

14o sz. Bp.Föv.Képtár tul. Tus"o"vör.kréta

Stockholmi grafikai kiáll. 1948.Április.
Nemzeti Muzeum/Stockholm/ Katal. 23.l.

MDK

Novotny E.Róbert

Virágzó fa, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Muz.
1946. jul. 1o 1.

MDK

Novotny E.Róbert, festő

M.Képzőm.Szab.Szerv. Tav. Tárlat, 1947. máj.
2 1.

MDK

Novotny Róbert

Főv. Közművelődési Közp. Munkaterv. 1947. nov.

Novotny Emil Robert

festő MDK

"Szobám Sarka" repr.

a hódmezővásárhelyi kiállitáson.

L.Gy. Az V. vásárhelyi őszi tárlat.

Müterem 1958 I.évf. 12. sz. 38.o.

Novotny Emil Róbert M.D.K.

festő

Tavaszi kép. Olaj. hův. tul.

Fák. " " "

Szendélet " " "

Száz magyar művész. kiállítás kat.

Bp. 1948 9

M. L. H.

Monsieur Louis Robert

Paris

Monsieur Hoc. Chez. Mme. Hoc.
Tel.
Professeur

Mme. Hoc
Tp. Nous 3

Novotny Emil Róbert MDK

A Tanácsköztársaság Kemsteket bizta meg a Nyergesujfalun létesitett képzőművészeti szabadiskola vezetésével. Az ingyenes művésztelep tagjai: Lukácsné Bernáth Ilma, Gesztenyi Mária, Strém Katinka, Quittner Károly, Haranglábiéh-Nemes József, Novotny Emil, Szicdvers Emma, Fleischer Chera, Szente János, Friedbauer Béla, Czumpf Imre, Derkovits Gyula és Derkovitsné.

129.o.

ZOLNAY LÁSZLO/szerk/: A Tanácsköztársaság napjai Esztergomban. Bp. 1960.

Nevetny E. Róbert

MDK

ceruzarajza a 25 éves Derkovits-ról
/!Repr. Magyar Nemzet 1959 febr 15. sz./

130.o.

ZOLNAY LÁSZLO/szerk/: A Tanácsköztársaság napjai Esztergomban. Bp. 1960.

MDK

Novotny E[mil] Róbert festőművész

Az V. Vásárhelyi Őszi Tárlat megnyitása alkalmával kapta meg a Tornyai-emlékplakettet.

Szelesi Zoltán: Vásárhelyi vallomások.
Tiszatáj, Szeged, 1958. október. 11. l.

MDK

Novortny Emil Róbert

Félakt

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.

12 l.

MDK

Novotny E[mil] Róbert festő

Tiszai képe szerepel az V. Vásárhelyi Őszi Tárlaton. (Repr.: Kiöntött a Tisza mártélynál címmel.)

Szelesi Zoltán: Vásárhelyi vallomások. Tiszatáj, Szeged, 1958. október. 11. l.

MDK

Novotny Emil Róbert

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa 27 l.

MDK

Novotny Emil Róbert

Gergő, of.

KUT; N.Szal. 1938. okt.

MDK

Novotny Emil Róbert

Havas táj, of.

Alvó nő, "

KUT; N.Szal. 1938. okt.

Novotny Emil Róbert
festő
Budai táj, vászlat, olaj.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon
1927

Hadsereg.

Az 1763, az 1800, az 1
dászok között csakis két tisz

középütt: DIE
jobbra: No. 6

a kép alatt: Jäger.
alól balra: F. l'Allemand.
jobbra: Gedr. bei Joh Hö
legalól középütt: Wien bei J.
am Graben zur gold

Szines kny., mér. a papi
F. l'Allemand: Die k.k.
zweyer Jahrhunderte, J. Berma

140-91-5

Novotny Emil Róbert

Csendélet, olaj.
Finfej, olaj.

Nemzeti Szalon
1928.
Tavaszi Szalon

T. 4678.

a Mehádia melletti ütközet szem-
lül:

pen unter Comdo des G.F.Z. Gr.
30000 Türken unter Commando
ha den 28. August 1789.

A. Vorrückung des Gr. Vestey am 4.
I. feindliche Tscheiken, womit
geschiffet sind.

17.2: 19.1 cm.

-550.

Novotny E. Róbert

Koll. kiáll. 1947.
nov. - dec.

László

Fővárosi Népművelési Központ. (7 ci
Kovács András szobrászművész gyűjteményes kiállítása. Bp. 1947.
nov. - dec.

Kossuth Lajos és gyermekei:

Elapon három toj
bér-galyak vesznek k
LAJOS" – „FERENCZ
mellképeit látjuk.
ba s két fia Körön
nál ez a jelés olva

Agél, méretei 19
Vétetett 1890. én
Ara 3 frt. (114/

moltatott 1891: I. 5-én (1

Vét. V

NOVOTNY EMIL RÓBERT

83	Reggel a Duna		300.—
84	Gyerek	pasztell	200.—
85	Tanulmány	olajf.	200.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1933

of.

~~3519 Lotz Károly:~~

3519. Bacchansnő.

A hátra fordulva, ~~[illegible]~~ és
lábával térdel, mig jobb
dőjét is leszoritja, fejét támaszt
~~[illegible]~~ venyige. A háttért erő
ső felhős égbolttal. Jelzése alá
Vászon, méretei 95.7:41 cm.
Vétetett az 1905: III. 7-iki
(213-905)

Vét. 20578-905

Novotny Emil Róbert

82	Szegények strandja		300.—
83	Önarckép	olajf.	300.—
84	Félakt	olajf.	300.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1932

A VII. TAVASZI SZALON KIÁLLITÁSÁT

a

SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG

felkért következő bizottsága birálta meg:

Csók István
Basch Andor
Farkas Zoltán
Herman Lipót
Iványi Grünwald Béla
Lázár Béla
Kárpáthy Aurél
Szőnyi István

Novotny Emil Róbert

Holt Tisza, olaj.

Nemzeti Szalon

őszi tárl. 1942. okt.

NOVOTNY EMIL RÓBERT

96 Könyvek olajf. 200.—

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1932 febr-marc

62

59 szeptember 12-én ✠ Rómában 1613
junius 8-án.

támaszkodik és balra fordultan térdel
kozik az előtte fekvő nyitott könyv-
bonyát látunk. Rövid haja, szemöldöke,
na. Csuhája, melyet derekán corda
ek sürü fák közül kibontakozó há-

. 1896-ban.

Novotny Emil Róbert

festő

posth. kiáll.

Tamás Galéria 84. sz.

1937. ápr.

Serleg, római IX. 117

NOVOTNY EMIL RÓBERT :

199. Jánoshegy. - Olajf., v. 80 x 60 cm.
Jelz.l.b.: "Novotny 41".

Székesfőv. képt. jub.-kiáll. 1944.

Novotny Emil Róbert

Kiállitott mütárgyak jegyzéke.

ABA NOVÁK VILMOS / 1894 - 1941 / :

1. Szicíliai régi város. - Temp., fa 98 x 102 cm. Jelz.b.s.: "Aba Novák 30".

2. Csikszeredai vásár. - Temp., p. 98 x 78 cm. Jelz. l.j.: "Aba Novák 1935".

ABONYI GRANTNER JENŐ :

3. Női fej. - Szobor, br. Mag.: 33 cm. Jelz.h.: "Grantner J."

NOVOTNY EMIL (ROBERT)

Új művészet

1999. ápr.

39. o.

NOVOTNY EMIL

Új MŰVÉSZET

1999/ÁPR

39.o.

/ez fontos, mert meg

[örül] b. [elül]

lna k. 6. 4o/5o különlevonatra.

kkal. Szeretettel öleli

Carlo. →

1335

Novotny Emil Róbert, festő

Hódmezővásárhelyen nyílt meg
kiállítása.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. máj. 6.

Novotny Emil Róbert

Lágymányosi táj, p. akv. 300×395 mm

Lázár Béla gyűjteménye

Novotny Emil

1975. febr-ban a Nemzeti Galériában megnyílt Magyar Tájak c. kiállításon részt vett.

Népszava, 1975. febr. 7. 103. ef. 32 m. 4 p.

Novotny Emil Róbert, író

Táblatu nyílik meg
Hódmezővásárhelyen.

— :17 Novotny Emil Róbert ?

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. máj. 5.

Novotny Emil Róbert, [ ]

Tárlata lesz. - 73-ban.

↓

— : Új Gák Galéria 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1972. dec. 15.

Novotny Emil Róbert festő

Kiállítása nyílik meg a
Csók Galériában.

—: Hír

21.

Népszabadság, Bp. 1973. ápr. 4.

Novotny Emil Róbert, festő

Kiállításának ismertetése,
művének elemzése.
Megemlítve: az 1430-ból származó
fekvő akt.

Nagy Zoltán: Novotny Emil Róbert a Csók
Galériában 7.

Népszabadság, Bp 1973. ápr. 21.

Novotny Emil Róbert festőművész

A Csók István Galéria Nagytermében április 5.-én nyitják meg a művész kiállitását,-közli a kulturális eseményekkel foglalkozó rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. márc. 31.
XVII. évf. 13. sz. 2. lap.

Novotny Ernő Róbert

Festményei szerepelnek Klamár Ernő
Kispesten élő gépészmérnök gyüjteményében

Mügyüjtő 1975/2 39.old.

Novothy E. Róbert

Tisza reggel repr.

Vásárhelyi Tárlat
M. N. G. 1974. Jul-Sept.

Novotny E. Róbert

Mártélyi füzes o. temp. 88x102,5
Önarckép —"— 65x55

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul-Sept.

Novotny E. Róbert

Tisza reggel olaj 65×82
Tavasznak akvarell 31×27

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1976. Jul-Sept.

Nowtny Emil

önarckép rajz.

21. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Novotny E. Róbert

Tisza reggel – XIX. olaj, 65×82cm
Tavasszal – XX. vines tus 31×27cm

Vásárhelyi Találat
Retrospektív kiállítás 1964–73.

Novotny Emil Róbert

Önarckép, oltemp., 52,5 x 45 cm
Sütőtök, —"—, 44 x 53 cm

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

Novotny Emil Róbert

Mártélyi tájképei-t állította ki

Ambrus Tibor: A XVII. Vásárhelyi Őszi Tárlat

Alföld 1971/1 74 old.

Novotny R. Róbert

Legyakrabban Vásárhelyre visszatérő, az állami tárlatokon bemutatkozó, a vásárhelyi iskola szellemiét magában hordozó művész.

Dömötör János: Vásárhelyi művészet

Alföld 1971/10 72-73 old.

Novotny E. Róbert

A tárlaton bemutatott műei:

„Mártélyi füzes", olajtempera, 88 x 102.5 cm.

„Önarckép," olajtempera, 65 x 55 cm.

Rozványi Márta: Vásárhelyi őni tárlat,

Hódmezővásárhely, 1971

Novotny Emil Róbert

„Tisztelettel mártélyi" ként aposztrofálja a szerző, részt vett a kiállításon.

B. Szepka Magdolna: A kódmezővásárhelyi festészet...
Képzőművészeti Almanach 1, Corvina 1969, 17. l.

Novotny Emil

neve emlitve

Dévényi Iván: Kernstok Károly születésének centenáriumára

Nagyvilág 73/12 1914. old.

Novotny Emil Róbert, Jestő

Szerepel.

R. Gy.: A 21. vásárhelyi őni tárlat 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. okt. 23.

Novotny Emil

megjelent olykor a Gresham kávéházban összegyült művészek társaságában.

Pataky Dénes: Bernáth Aurél, Budapest, 1972

81

Novotny Emil Robert

Bemutatott műve:

122. sz. „Tűzek", olaj.

Nemzeti Parantpárt kiállítása, Budapest, 1945. VI

Novotny Emil

Bemutatott müve:

100. sz. „Gellérthegyi utca", olaj.

Nemzeti Parasztpárt kiállítása, Budapest, 1945. VI.

Novotny Emil Róbert

Bemutatott műve:

75/a. sz. „Tiszakanyar", olaj.

Nemzeti Parasztpárt kiállítása, Budapest, 1945. VI.

Novotny Emil Róbert
festő.

Pompás színvonalú képeit mutatta
be a tárlaton.

Kovács Gyula: A 18. vásárhelyi tárlatról.
Művészet, 1972. március - 29 oldal.

Novotny Emil

Önarckép, repr.

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

Novotny E. Robert

Tisza reggel — XIX. regv.

Vásárhelyi Tárlat 1964—
Retrospektiv kiállitás, 1973.

Novotny E. Róbert

Mártélyi fűzes — XVIII. közepe, 88×102,5 cm
Önarckép — XVIII. —"—, 65×55 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás · 1964–73.

Novotny E. Rábert

a vásárhelyi művésztelepen közel kétezer napot töltött a művész.

Szabó Endre: Húszéves a vásárhelyi művésztelep.
Csongrád m. Hírlap, 1973. máj. 27.

Novotny Emil Róbert grafikus

Huszadszor nyílt meg a Vásárhelyi Őrzi Tárlat, melyen műnei szerepelnek.

Horváth György: Őrzi tárlat Vásárhelyen, Magyar Nemzet, 1943. okt. 28.

Novotny Emil

A Csongrád m.-i Tanács és a Szeged m.-i városi Tanács műtárgyvásárlásaiból rendezett „Kortárs Művészet" c. kiállítás ma megnyílik, mélyen szerepel műve.

Meghívó

1974. Okt. 5.

Novotny Emil Robert

grafikái szerepelnek a XV.

Városi Nyári Tárlaton a Hódmezővásárhelyi

Tornyai János Múzeumban

Magyar Nemzet 1973 október 28

11. old.

Novotny Emil Róbert

festő

A Tanácskoztársaság idején a

nyergesújfalni művésztelepen van.

Dévényi: Kernstok 20.

Corvina 1970.

Novotny Emil Robert

Tűzek, olajfestmény

Nemz. Parasztpárt DÓZSA
Kiáll. Katalógus 1945 jún.

Novotny Emil

Gellértheggyi utca, olajfestmény

Nemz Parasztpárt DÓZS
Kiáll. Katalógus 1945 jún

Novotny Emil Róbert

Tiszakomyar, olajfestmény

Nemz. Parasztpárt DÓZS
Kiáll. Katalógus 1945 jún.

Novotny R. Róbert

Virágzó fa, olajfestmény

A Magyar Képzőművészeti
I. Kiáll. Katalógus-1946 Ej.

Novotny Emil, grafikus

Egy alkotása a pécsi képtár grafikai gyűjteményébe került.

—: A Jelenkor krónikája 287-288.

JELENKOR, Pécs, 1971. március XIV/3

Novotny E. Róbert

Bemutatott műve:

85. sz. „Virágzó fa," olaj.

Balogh J.: A „Magyar Képzőművészetért"

I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

101

Novotny Emil Róbert

Tavasmuk, n. tus, 31 x 27

20 Vásárhely Ősi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely 173.

Novotny Emil Róbert

Ház fát alatt, sz. tus 26×36
Nyárfás, —"— —"—

20 Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Novotny E. Róbert

1958. Tűzes hajnal a Tiszám, o. 60×75

20. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Novotny Emil Róbert

Ház fél alatt, nepr.

20 Vásárhelyi Ősi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

NOVOTNY EMIL

Egy alkotása készült 1971-ben Bedő Rudolf magángyűjteményéből a Pécsi Modern Magyar Képtárba. (ecml.)

JELENKOR, 1971. március.

Novotny

a Magyar Helikon Kiadó Pictura Hungarica c. kötetében műve szerepel.

Dömötör János: Vásárhelyi művészek a Pictura Hungarica-ban.

Csongrád Megyei Hírlap, 1972. febr. 2.

Novotny E. Róbert
festő

1958-ban nyerte el a Tompai
plakettet Novotny E. Róbert festő.

Szabó Endre: Igy kezdődött - igy folytatódott.
Művészet, 1974. március - 5. oldal

Novotny Emil

Bemutatott műve:

"Őszi délután", olajtempera, 62 x 80

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás, Budapest, 1968.

7 1

MDK

Novotny Emil Róbert festőm.

Munkácsy-dij I. fokozat

Kiosztották a müvészeti dijakat. Népakarat, 1957. ápr. 4.

MDK

Novotny Emil Róbert

Táj, vf.

Kroki

Festő - szobrásszképző kiáll. 1942.

2.1.

Novotny Emil Róbert
festő

A Csók István Galériában Novotny Emil Róbert festményeiből mutattak be április 5-én.

-.- : Kiállítási naptár.
Művészet, 1973. április - 46.oldal

Novotny Emil Róbert
festő

Novotny Emil Róbert 75. születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést kapta.

-. - Hírek
Művészet, 1973.február - 45.oldal

Novotny Emil Róbert
festő

1927-ben Novotny a KUT mü-
vészei között van. Itt is a-lölki
taisa körül temperamentumá-
val tünik ki.

Erdős Jenő: Egy életpálya - 75 év
MÜVÉSZET, 1973. április -28.oldal

Novotny Emil Robert

neve emlitve, festmény ci

Viallitáson szeregelnek majd

a. Csók Galeriában

Magyar Nemzet 1972 december 17

12. old.

Novotny Emil Róbert
Munkácsy dijas,érdemes müvész akvarelljeit,grafikéit mutatja be V-ban megnyiló kiállitásán a hódmezővásárhelyi Tornyai János Muzeum.

Magyar Hirlap 1975. 8.évf.123/6.

Novotny Emil Róbert
festő

A második KUT kiállításon,
1929 tél elején már mint dinné
mikus szenfény - festő szerepel
Novotny.

Erdős Jenő: Egy életpálya - 75 év.
MŰVÉSZET, 1973.április - 28.oldal

Novotny Emil Róbert
festő.

1920, 1922, 1923 esztendei Itália-
bani találtak Novotny Emil Róbertet.
Itt érlelődött Novotny festővé, a szé-
nek ifjú szerelmesévé.

Erdős Jenő: Egy életpálya - 75 év
MŰVÉSZET, 1973. április - 28.oldal

Novotny Emil Róbert
festő

1973 tavaszán, mintegy 30 alkotással lép a nyilvánosság elé. A tölbi között itt bemutatta a „Türes hajnal a Tiszán" c. művet

Erdős Jenő: Egy életpálya - 75 év.
MŰVÉSZET, 1973.április - 28.oldal

Novotny Emil (festő)

Elhunyt Novotny Emil Róbert festőművész

Hetvennyolcadik életévében, rövid szenvedés után elhunyt Novotny Emil Róbert festőművész, Munkácsy-díjas és érdemes művész, a Munka Érdemrend aranyfokozatának kitüntetettje. Temetése szeptember elsején, 13 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Kulturális Minisztérium, Magyar Képzőművészek Szövetsége, Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja.

*

Az idős mester 1898. január elsején született Marosvásárhelyen. Tanulmányait Kernstok Károly szabadiskolájában kezdte, majd az iparrajziskolán és a képzőművészeti főiskolán Vaszary János és Balló Ede növendékeként folytatta. Fiatal korában Egry József és Kmetty János festésmódja hatott rá. Festményeiből és grafikáiból több gyűjteményes kiállítást rendeztek, többek között az egykori Nemzeti Szalonban, a Tamás Galériában, illetve az Ernst Múzeumban, valamint a Fényes Adolf-teremben. Művészi érdeklődése elsősorban a tájképfestés felé fordult. Művei nagy többsége Hódmezővásárhely környékének világát ábrázolja. Novotny Emil Róbert halála a magyar képzőművész társadalom nagy vesztesége.

Népszava, 1975. aug. 26.

103. sz. 199x.

5p.

Novotny Emil Róbert
festő

„Flaska"
„Tűzes hájnal a Tiszán" } repro

Erdős Jenő: Egy életpálya – 75 év.
Művészet, 1973. április – 28 oldal.

Novotny Emil Róbert
festő

Itáliában festette a művész a „Grottamare", az „Arno parton", a „Ponte Carraia", az „Adria part" című művét és sok sajnot is akvarellt kiszótett.

Erdős Jenő: Egy életpálya - 75 év
MŰVÉSZET, 1973. április - 28.oldal

Novotny Emil Róbert
festő

1898-ban született Novotny Emil Róbert Munkácsy díjas festőművész. 15 éves korában bérül Kerestok Károly iskolájába.

Erdős Jenő: Egy életpálya - 75 év
MŰVÉSZET, 1973. április - 28.oldal

Novotny Emil Róbert

A Csók István galéria nagy termében kiállt.

Műgyűjtő, 1972/11.32. „kiállítási naptár"

Novotny Emil Róbert, festő

Elhunyt Novotny Emil Róbert festőművész

Hetvennyolcadik életévében, rövid szenvedés után elhunyt Novotny Emil Róbert festőművész, Munkácsy-díjas és érdemes művész, a Munka Érdemrend arany fokozatának kitüntetettje. Temetése szeptember elsején 13 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

KULTURÁLIS MINISZTÉRIUM
MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG MŰVÉSZETI ALAPJA

* * *

Novotny Emil Róbert 1898. január elsején született Marosvásárhelyen. Tanulmányait Kernstok Károly szabadiskolájában kezdte, majd az iparrajziskolán és a képzőművészeti főiskolán Vaszary János és Ballo Ede növendékeként folytatta. Fiatal korában Egry József és Kmetty János festésmódja hatott rá. Festményeiből és grafikáiból több gyűjteményes kiállítást rendeztek, többek között az egykori Nemzeti Szalonban, a Tamás Galériában, illetve az Ernst Múzeumban, valamint a Fényes Adolf Teremben. Művészi érdeklődése elsősorban a tájképfestés felé fordult; a kritika elismeréssel szólt expresszív stílusú, széles ecsetvonásokkal és mély színekkel megrajzolt tájképeiről, amelyeknek nagy többsége Hódmezővásárhely környékének világát ábrázolja. Novotny Emil Róbert halála a magyar képzőművészettársadalom nagy vesztesége.

7.

aug. 26.

hari, az indiai felsőház alelnöke, aki a Hazafias Népfront Országos Tanácsának meghívására tartózkodott hazánkban.

— **Nikofor Sztojcskov**, a bolgár

— **Lázár Kató** — dr. Lázár Gáborné — a Hungarien Foreign Trade művészeti szerkesztője sú

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Novotny Emil Róbert, Munkácsy díjas festőművész, érdemes művész
1021

1975. augusztus 26., kedd

Elhunyt Novotny Emil Róbert festőművész

Hetvennyolcadik életévében, rövid szenvedés után elhunyt Novotny Emil Róbert festőművész, Munkácsy-díjas és érdemes művész, a Munka Érdemrend arany fokozatának kitüntetettje. Temetése szeptember elsején 13 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

KULTURÁLIS MINISZTÉRIUM
MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG MŰVÉSZETI ALAPJA

* * *

Novotny Emil Róbert 1898. január elsején született Marosvásárhelyen. Tanulmányait Kernstok Károly szabadiskolájában kezdte, majd az iparrajziskolán és a képzőművészeti főiskolán Vaszary János és Ballo Ede növendékeként folytatta. Fiatal korában Egry József és Kmetty János festésmódja hatott rá. Festményeiből és grafikáiból több gyűjteményes kiállítást rendeztek, többek között az egykori Nemzeti Szalonban, a Tamás Galériában, illetve az Ernst Múzeumban, valamint a Fényes Adolf Teremben. Művészi érdeklődése elsősorban a tájképfestés felé fordult; a kritika elismeréssel szólt expresszív stílusú, széles ecsetvonásokkal és mély színekkel megrajzolt tájképeiről, amelyeknek nagy többsége Hódmezővásárhely környékének világát ábrázolja. Novotny Emil Róbert halála a magyar képzőművészettársadalom nagy vesztesége.

HÍREK

— KITÜNTETÉS. Az Elnöki Tanács az igazságszolgáltatás területén végzett több évtizedes munkássága elismeréséül, nyugállományba vonulása alkalmából Csikmérő Antal bv. alezredesnek a Vörös Csillag Érdemrendet adományozta. A kitüntetést hétfőn dr. Markója Imre igazságügyi államtitkár nyújtotta át.

— URUGUAY NEMZETI ÜNNEPE alkalmából Carlos Villar, Uruguay Keleti Köztársaság budapesti ügyvivője hétfőn rezidenciáján fogadást adott. A fogadáson részt vett Garai Róbert külügyminiszter-helyettes, s ott volt a budapesti diplomáciai képviseletek több vezetője és tagja.

— **Befejezte látogatását**, és elutazott Budapestről Godey Murahari, az indiai felsőház alelnöke, aki a Hazafias Népfront Országos Tanácsának meghívására tartózkodott hazánkban.

Nikofor Sztojcskov, a bolgár

ÖZV. GYÖRI JÓZSEFNÉ, a munkásmozgalom régi harcosa, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje elhunyt. Temetése augusztus 29-én 15 órakor lesz a Farkasréti temetőben. — *Az MSZMP V. kerületi Bizottsága; az Aranypók Divatáru Kiskereskedelmi Vállalat.*

TÖRÖK JÁNOSNÉ, a munkásmozgalom régi harcosa, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje 69 éves korában elhunyt. Temetése péntek délután 1 órakor lesz a Farkasréti temetőben. — *Az MSZMP Fővárosi Tanácsi Bizottsága; Közalkalmazottak Szakszervezete; a fővárosi tanács szakszervezeti bizottsága.*

— **Lázár Kató** — dr. Lázár Gáborné — a Hungarien Foreign Trade művészeti szerkesztője sú-

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Novotny Emil Róbert

Munkácsy-díjas festőművész, Érdemes Művész, a Munkaérdemrend arany fokozatának kitüntetettje,
a Magyar Képzőművészek Szövetségének és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja,

életének 77. évében, 1975. augusztus hó 15-én váratlanul elhunyt.

Temetése 1975. szeptember 1-én, 13 órakor lesz a **Farkasréti temetőben.**

EMBERSÉGÉT, HŰSÉGÉT PÉLDAKÉNT TISZTELETTEL ÉS KEGYELETTEL ŐRIZZÜK.

Magyar Képzőművészek Szövetsége **Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja**

a Gyászoló Család

fnyv 13

WOUOTNY EMIL RÓBERT

Novotny Emil Róbert

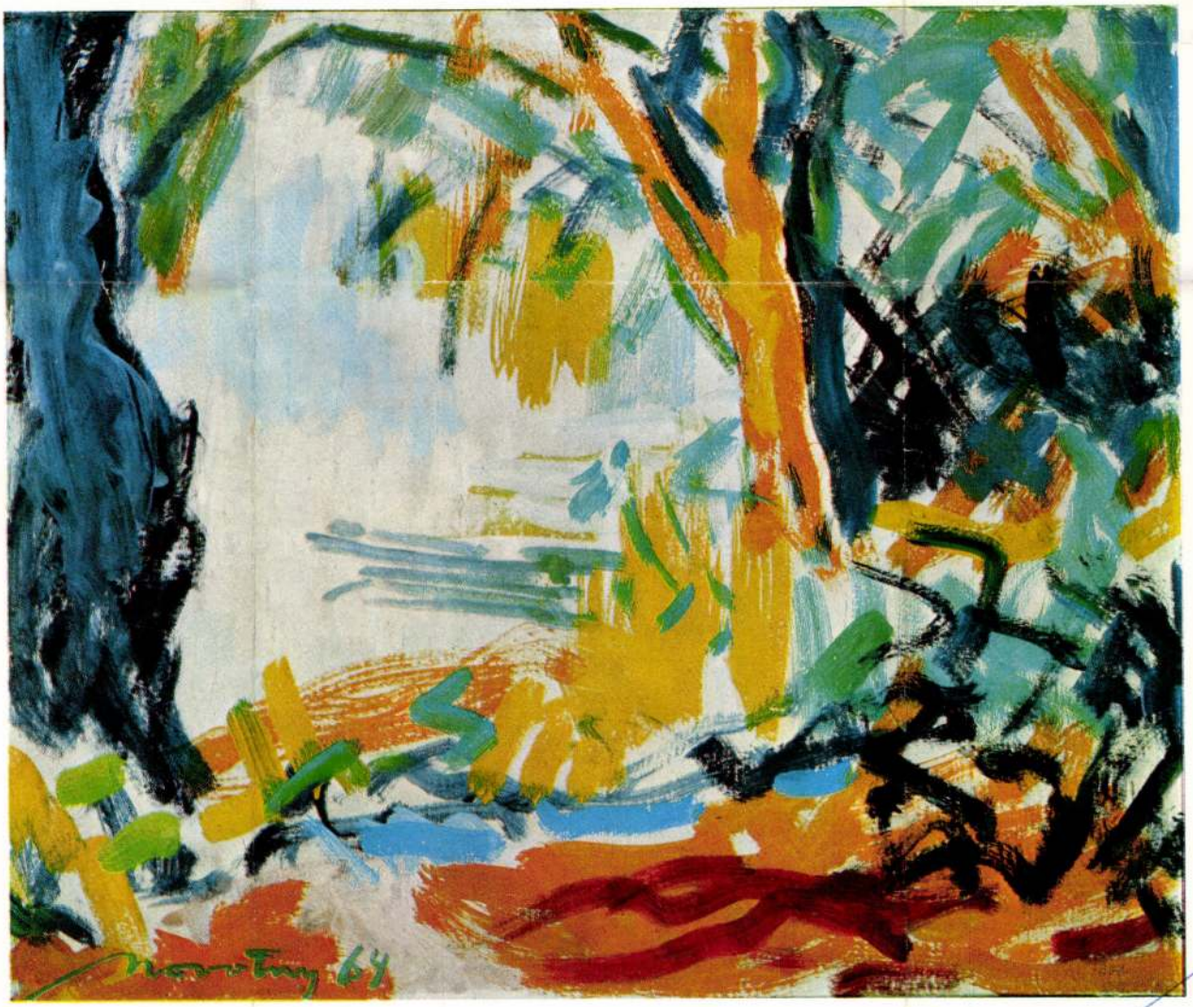

Novotny Emil Róbert: Flaska

Novotny Emil Róbert:
Tüzes hajnal a Tiszán

Petrich-Richter: Budapest látképe (v. ö. a 2. oldal képeivel)
Pestnek artzképe

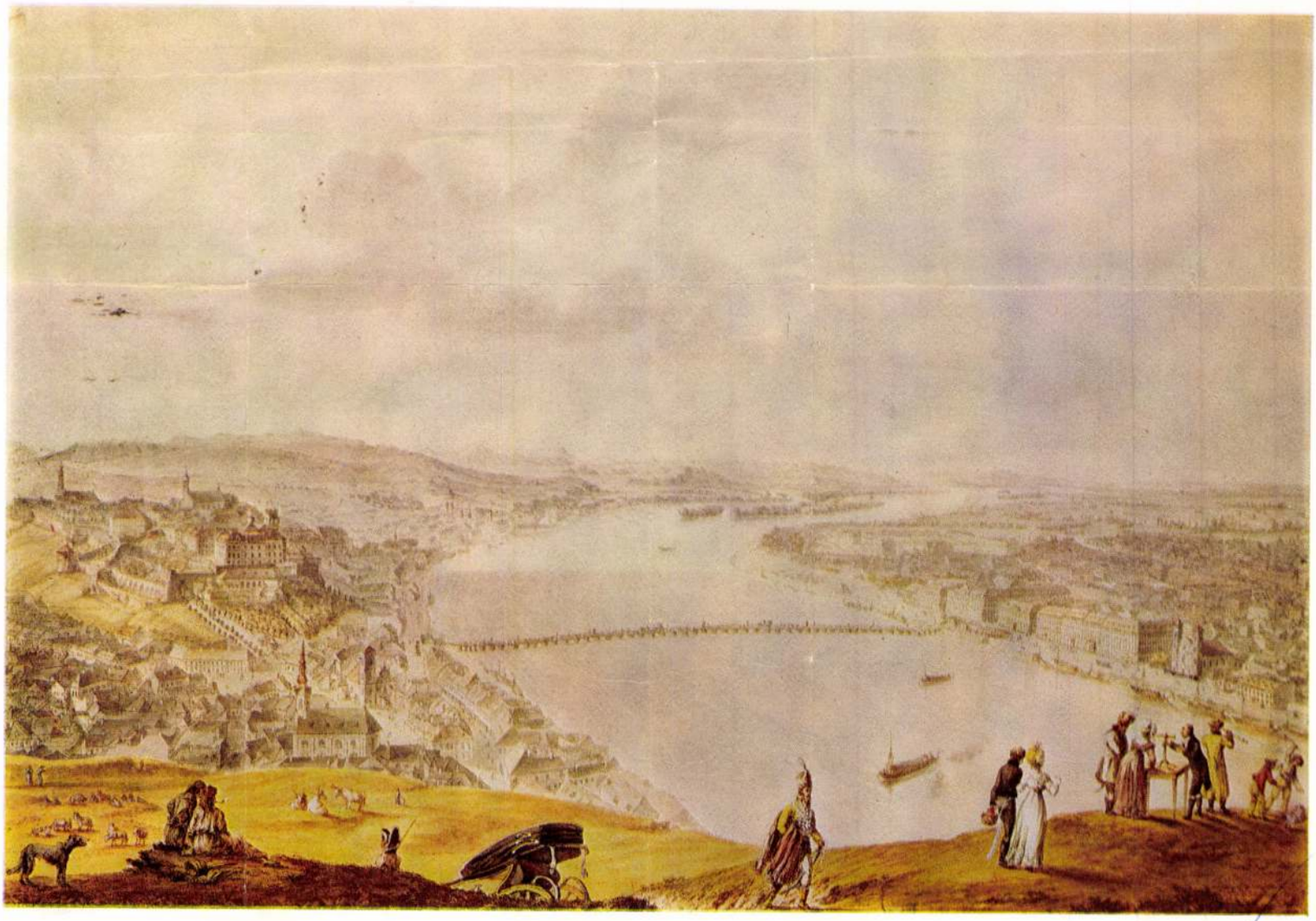

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Novotny Emil Róbert

Munkácsy-díjas festőművész, Érdemes Művész, a Munkaérdemrend arany fokozatának kitüntetettje,
a Magyar Képzőművészek Szövetségének és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja,

életének 77. évében, 1975. augusztus hó 15-én váratlanul elhunyt.

Temetése 1975. szeptember 1-én, 13 órakor lesz a **Farkasréti temetőben.**

EMBERSÉGÉT, HŰSÉGÉT PÉLDAKÉNT TISZTELETTEL ÉS KEGYELETTEL ŐRIZZÜK.

Magyar Képzőművészek Szövetsége **Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja**

a Gyászoló Család

fnyv 13

Novotny Emil Róbert

festőművész

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 MÁJ 11
Csongrádmegyei Hirlap
Novotny Emil Róbert, munkácsy-díjas érdemes művész
1021

Novotny Emil Róbert kiállítása Vásárhelyen

A művészeti irodalomban általánosan elfogadott, hogy a vásárhelyi művészet széles ívű szellemi közösség, melyben nemcsak az itt élők, hanem mindazok bele tartoznak, akik a nagy alföldi realistáktól örökölt humánus etikai, művészeti magatartásbeli hagyományt e tájhoz kapcsolódóan folytatják. E megállapítás igazságát *Novotny Emil* Róbert Munkácsy-díjas érdemes művész május 4-én, a vásárhelyi Tornyai Múzeumban megnyílt kiállítása is egyértelműen tanúsítja. Novotny hűsége azonban nemcsak a kiállításon bemutatott művekben érezhető, hanem művészettörténetileg, életrajzilag konkrét számokkal is mérhető. A Vásárhelyi Művésztelep nemrég megjelent évkönyvében ugyanis az áll, hogy a művésztelep fennállása óta (a kézirat nyomdába adásáig) 1784 napot töltött Vásárhelyen. Ez az idő összevontan megközelíti az öt évet és az összes többi beutalttal összevetve is vezet az anteuszi visszatérések gyakoriságában a most kiállító művész.

Életpályája példája a nehéz körülmények ellenére művésszé edződő, érő sorsnak. Az ifjúmunkásként induló Novotny Emil első kísérleteire, tehetségére a szomszédban lakó, kritikáiban Tornyai művészetét is nagyra értékelő Gerő Ödön művészeti író figyelt fel. Azután sorsának „véletlenje" lehetővé teszi, hogy háromszor tanuljon Kernstock Károlytól mesterséget, emberi magatartást és olyan szellemi társak között alakuljon egyénisége, mint Egry, Ripp-Rónai, és hogy a szabadiskolában emberi közelségbe kerüljön Derkovits Gyulával.

Érzékeny egyénisége sokat befogadott a közvetlenül és irodalmi úton is megismert olasz és francia kultúrából. Itáliában nem a savonarolai aszketizmus, elvakultság, kíméletlenség, hanem az életszeretet, a francia szellem pedig a szimbolisták mellett Romain Rolland Colas Breugnonjának bölcs-megértő életfilozófiájához került közel. Humánuma nem nagy szavakban, hanem az élet mindennapi emberi erényeinek, hibáinak humorral is átszőtt derűs szemléletében nyilvánul meg.

Életművében Mártélynak meghatározó szerepe van. Tornyai sötét erdői, Endre árnyalt-gazdagon festett tisztásai, füzesei után Novotny a tűző nap hevét, a táj színes vibrálását, dinamikáját látta meg és tolmácsolta számunkra. Vízfestményeiben az oldottság, a foltszerű hatás, lírai gyöngédség élnek és hatnak. Ezek a korai mártélyi élmények jelennek meg ugyanúgy, mint az itt ki nem állított, de szintén kvalitásos olajfestményeiben. Külön öröm a 82 éves mester utóbbi évekbeni számos nehézség (betegség, felesége halála) ellenére bekövetkezett mártélyi megújulása filctoll rajzaiban. Itt érezzük igazán a csinálás örömét, a tevékeny ember, a „homo faber" és a játékos szellem, a „homo ludens" együttélését, egybe ötvöződését. A vonalak nyugtalansága, száguldása életteljesen érezteti az élmény munkára, rajzra késztető, szinte kényszerítő hatását. Ez az elemi indíttatás a vonalak és a színek együttesében, egymásmellettiségében, nyugtalan sokasodásában mégis, az alkotói tudatosság eredményeként, egységes, szuggesztív kompozícióvá áll össze.

A filctoll rajzok önállóan is élő vonalakból egésszé szerveződő szövevényétől eltérően színes linóiban a műfaj törvényeinek ismeretében és tiszteletben tartásával a tömör vonalas, síkba terített dekorativitást valósítja meg. Rajzaiban társadalmi érzékenysége dinamikus-vertikális mozgásban (Május 1. 1919-ben), karakterizáló ereje pedig portréi sorában (Barcsay, Koffán, Papp Gyula stb.) hat leginkább.

Novotny Emil tárlatának alapélménye és hozzánk legközelebb álló része Mártély. A realizmus gazdagsága érvényesül ezekben az egyéni ihletésű és megjelenítésű művekben, s ezzel a kiállítás önálló esztétikai értékén túl Mártély-látásunkat is gazdagítja és színesíti.

DÖMÖTÖR JÁNOS

eredményeket. Ez pedig, mondanom sem kell, lehetetlenség. A tudomány termelőerővé változtatása meglehetősen bonyolult és hosszú feladat. Még az én szakmai területemen belül is.

— *Hogyan vélekednek erről a szocialista országok tudósai?*

— Optimistán. Erre legfőbb bizonyíték a Szegedi Biológiai Központ. Az itt folyó munka olyan, mint egy megmásíthatatlan ténymegállapítás. A kutatásokra szükség van. De hasonló jót mondhatok a többi szocialista ország kutatóinak anyagi és erkölcsi támogatásáról is. Az igaz, hogy vannak bizonyos tudományágak, ahol nem sikerült elérni az elvárásoknak megfelelő eredményeket, a kutatómunkához azonban türelem is kell.

— *A Növényélettani Intézet milyen témákkal foglalkozik jelenleg?*

— A növénynemesítés kérdéseit vizsgáljuk, egyrészt új variánsokat keresünk, másrészt keresztezéssel új fajtákat próbálunk létrehozni. Most különösen a növénysejt-genetikai kutatások kerültek előtérbe, amit eddig a földben kísérleteztünk ki, azt most a laboratóriumokban próbáljuk megcsinálni. Úgy tűnik, eredményes lesz a munkám. A kutatások két probléma köré csoportosulnak, egyfelől a mutánsok izolálása a szövettenyészetben, másrészt szomatikus hibridek előállítása.

— *Milyen jelentőséget tulajdonít munkahelyének?*

— A Szegedi Biológiai Központ ma már széles körökben ismert. Nagyon örülök, hogy fiatal kutatók itt környező államok kutatóival ismerkedhetnek meg, ez óriási lehetőség egymás kultúrájának, tudományának megismeréséhez. Már csak azért is, mert véleményem szerint az a légkör, amelyben a kutató dolgozik, nagyban segít eredményes munkásságát. Én legalábbis ezt tapasztaltam eddigi életemben, és arra törekszem, hogy ezt a gondolatot a fiatal kutatókkal is megértessem.

POLNER ZOLTÁN

pad alatt

tsz-ben sikerült az embereket leszoktatni a munka közbeni italozásról. Csupán egyetlen tehenészbrigád akadt, amely nem akart tudomást venni továbbra sem a szigorú határozatról. De nehezen is lehetett rajtakapni őket, mert részegségig soha nem ittak, s náluk alkoholszondázást sem végezhettek, mint például a traktorosoknál, mert a hajnalok hajnalán kelő tehenész azért megihat éhomra egy kupica pálinkát. Ettől még a munkáját remekül ellátja, figyelmét nem zavarja egy kis alkoholfogyasztás. De hát nem is erről volt szó. A Bíró János vezette öttagú tehenészbrigád három-négy üveg bort is benyakalt munka közben, csak éppen bizonyítani nem lehetett.

— Na, persze — mondogatták a szomjazó szesztestvérek —, mert ugye a tehenészbrigádban dolgozik az elnök fia is. Hát hogy kapnák rajt' őket?

Surányi Jánost bántotta ez a dolog, mert hát a fülébe jutottak neki is a vitriolos megjegyzések, s elhatározta, hogy saját maga leplezi le a fiát, s a fegyelmi bizottsággal olyan példát statuáltat, hogy belekonyul a büdös kölyök füle, s ezzel a sugdolózásoknak is véget vet.

A leleplezés azonban nem ment olyan könnyen. Az elnök hiába kelt fel több alkalommal is hajnalok hajnalán, sose tudott úgy az istállóba lépni, hogy italozáson kapta volna a brigádot. Hiába kutatott a bekészített szénakupacok alatt, sehol egy fia üveget sem tudott előkaparni. Sokszor érezte, hogy a brigád — amely egyébportáján lakott kis családjával, a ház utcai részén — szatyrában üvegek koccantak, ahogy az istállóba indult.

Amint a fiatal tehenész maga után húzta a kaput, Surányi is kiugrott az ágyból. Gyorsan felöltözködött, s fél óra múlva a főállattenyésztőt is riasztotta, s másodmagával indult a tsz istállójához.

— Te az egyik ajtón, én meg a másikon. Csak csöndben — suttogta az elnök, amikor a majorba értek. — Nehogy megneszeljenek minket. A kezükből akarom kiverni az üveget.

Amikor rajtaütésszerűen beléptek az istállóba, a tehenészek ugyan megrökkentek, de látva, hogy most már úgyis hiába dugdossák az üveget — amit éppen egymás kezébe adogattak —, inkább zavartan heherészve fogadták a szigorú ellenőrzést.

— Mi van itt?! — rikkantott rájuk az elnök.

— Mi volna — tekergette a nyakát a fia, s a világ legtermészetesebb hangján bejelentette, hogy az év utolsó napján — lévén épp szilveszter — csak megihatnak egy korty bort.

— És a határozat? — lépett fenyegetően közelebb a méregtől majd szétpukkadó elnök, de a fia erre is válaszolt:

— A határozatot emberek csinálták, tehát nem szentírás. Különben is...

— Tartsd a szád, kölyök — vágott a fiú szavába az apja, s már ütötte is ki kezéből az üveget. Aztán mintha szíven szúrták volna az ifjabb Surá-

Az új e
miatt ült
De a vádl
henészbrig
a pofozko
is. Közbe
méreg má
Még mos
a fejenké
ták a fog

Az elnö
— elismerte, hogy még a fiával szemben sem lett volna szabad így elragadtatnia magát, de hát mit csináljon, ha a saját kölykit csak így tudta móresre tanítani.

A fiú tartja a haragot. Kerülgeti az apját, s fogadkozik, hogy ő meg akkor üti ki az elnök kezéből a poharat, amikor az az irodán reprezentál. De erre — mármint az elkerülhetetlen reprezentációra — az elnöknek a vezetőség által engedélyezett joga van. Hanem, mondják, hogy az eset óta az elnök se reprezentáció ürügyén, se munkaidő után, de még csak otthon se vett kezébe borospoharat.

A Pali fiával szeretne koccintani egy este, amikor az már a munkáját józanul elvégezte. Már üzengetett is a nagyobbik unokájával, de a gyerek apja — állítólag — azt mondta a kicsinek, hogy csak a tejet igyék az a hörcsög nagyapád, hogy szét ne pukkadjon.

De az elnök már mosolyog ezen, és büszkén jár-kel a tagok között, akik tudják: elnökük nem kukoricázik komoly, közérdekű dolgokban, s ha kell, a sógort, komát is leparancsolja a cseresznyefáról.

Novotny Emil 1

Novotny Emil Robert Munkácsy-díjas festőnek - 75-ik születésnapja alkalmából - gyűjteményes tárlata nyílt a Csók-galériában. Az idős művészek többnyire retrospektív kiállításokkal lépnek a közönség elé - a termékenyen és töretlen munkabírással alkotó Novotny viszont csupa új festményt mutatott be.

D.I. Novotny Emil tárlata.

Vigilia 1973/6 425 old.

Novotny Emil. 2

A kiállított művek zöme tájkép, a mártélyi tájábrázolások közé egy-egy önarcképet, csendéletet, leányportrét és női aktot illesztett be a művész, aki széles, heves ecsetvonásaival, eleven koloritjával, a természeti látvány lényegét biztos kézzel „svüngosan" megrögzítő előadásmódjával a század eleji avantgarde irányzatok („Vadak" „Nyolcak") hűséges és kultúrált, de nem átütő erejű követőjének bizonyul.

D. I. Novotny Emil tárlata.

Vigilia 1973/6 425 old.

Novotny Emil. 3

A tárlat nem tartozott a felkavaró, revelációt jelentő képzőművészeti események közé, néhány kép előtt azonban szívesen álottunk meg... Ezek közé tartozik a „Tüzes hajnal a Tiszán", a „Nyári reggel", az „Irma", a „Mártélyi Tisza-kanyar" a „Tavaszi rügyező lombok" és az egyik – a komplettebb, összefogottabb – „Önarckép".

D. I.: Novotny Emil tárlata.

Vigilia 1973/6 425 old.

Novotny E. Róbert

Színes reprodukció egész táblán:

68. sz. „Nyárfák a Tiszánál", olaj;

65 x 92 cm. Nemzeti Galéria.

Szántó Tibor: Pictura Hungarica. I.

A mai magyar táblafestészet, Budapest,
1971

Novotny E. Róbert

Marosvásárhelyt született 1898-ban. Tanulmányai: Szabadiskola, Budapest. Tanárai: Budapest, Hódmezővásárhely, Szeged; Munkácsy díj 1957.

Szántó Tibor: Pictura Hungarica I. A mai magyar táblafestészet, Budapest, 1971.

Nowotny Emil Róbert, festő

1968-ban az Érdemes Művész kitüntetést kapta.

Képzőművészeti Almanach 1, Corvina 1969, 74.l.

Novotny Emil Róbert
festő

A Munka Érdemrend arany fokozatát kapta a művész 75. születésnapja alkalmából

----: A művészeti közélet hireiből.
Művészet, 1973. december - 11.oldal

MDK

Novotny Emil Róbert festőm.

Csop.kiáll. a N.Szal.-ban. Pesti Napló, 1938.máj.15.

MDK

Novotny Emil Róbert, festö

Tiszakanyar, olajf.

Az Alkotás Müvészház XXXII. kiállitásának katalogusa.
"A Müvész Két Arca". 1947 III.9-25.

MDK

Novotny Emil Róbert

kitüntető elism.

N.Szal. Fsv.Szal. Kiáll. 1934.

MDK

Novotny Emil Róbert

Kisleányfej, of.

Gulyás, of.

Péter bácsi kunyhója, of.

KUT; N.Szal. 1937. nov. 13 l.

MDK

Novotny Emil Róbert festőmüv.

Füredi szőllő ősszel

Csoportkiáll. a N.Szal.-ban. Pesti Hirlap, 1938. máj. 15.

MDK

sz.s: 8 festő és 8 szobrász. Népszava, 1944. jan. 19. 6 l.

MDK

Novotny E.Róbert

Fekvő akt

Uj magy. művészet keresztmetszete. Tamás Gal. 45. kiáll. 1932. ápr-máj.

NOVOTNY EMIL RÓBERT

TAVASZI TÁJ

(vagy kapcsolják össze!), amelyekkel az emberi test több vagy kevesebb leplezetlenségét elménkben kisérni szoktuk.

Egyébként a korok úgynevezett „erkölcse" gyönyörüen megmutatkozik nemcsak a kor embereinek világnézetében, de a művészet tükrében is s egy műtörténetileg csak félig is jól rendezett muzeum a leghivebb kronológikus sorrendben tárja elénk az egyes korszakok erkölcsének törvényszerüen bekövetkezett változásait. Régi fametszetek felvonultatják előttünk az asszonynak szinte kizárólagos szolgálatára rendelt, félelem és gáncs nélküli középkori lovagot, a Minnesängert; az olasz rokokóképek a cselszövő világfit; Boucher, Watteau idilljei a trianoni pásztorjátékokat; Lancret és Fragonard az új-hellén szabadosság vakmerő jeleneteit. Azután a légies, földöntúli, érzékfeletti asszony teljes győzedelmét, mely a praeraffaelita vásznakon tombolta ki magát, amikor a festők férfit egyálalában csak úgy festettek bele a kompozicióba, mint szolgáját az aszonynak, mikor a férfi sorsa csakugyan a nő.

Vagy a képtárak tegnapi remekműveiben, ahol legélesebben vág szemünkbe a különbség például a renaissance egészséges, őszinte érzékisége s a mult századvég enervált, egyre többet és változatosabbat követelő bujasága között. Felicien Rops kéjvágyó öregei; Gavarni arszlánjai, divathölgyei és grizettjei és a Rodolphe és Mimi nyomán elszaporodott bohémszeretkezései, melyek a XVIII. századvég érzelgős werthereiének léptek a helyébe; Puvis de Chavannes szűzies Genovéva-alakjai; Paul Helleu, Chéret, Toulouse-Lautrec sikkes parisienne-jei; Gandara elegáns mondainejei, vagy akár a mi magyar-orosz-francia Zichy Mihályunk erotikus rajzai olyan változatosságát nyújtják, mely az izzó szenvedélytől a férfi már-már feminin ellágyulásig s a férfi fölött való szine korlátlan egyeduralomtól a már-már elférfiasodó feminizmusig kimeriti az érzelmi s érzéki indulatok egész skáláját.

Persze, végeredményében ez a nagy skála is csak két fő vezető-szólamban kulminál: az érzéki, vagy az érzelmi motivumok kisebb, vagy nagyobb túltengése adta meg mindig a kor erkölcsének s igy a művészetnek is fő karakterét. De aki őszintén magába i s néz (és magába száll!) az erotikus képek előtt, annak becsületesen be kell vallania, hogy a művészit az erotikumtól nem a „tartalom" választja el (vagy kapcsolja össze!), hanem azok a gondolat-asszociációk, melyekkel a többé vagy kevésbbé leplezetlen művészi jelenséget elménkben kisérni szoktuk.

Az ellen a romboló elmélet ellen, hogy a művészetnek, vagy akár a tehetségnek mi köze sem lenne a morálhoz, nemcsak az erkölcs, de a művészet nevében is tiltakozni — helyes. Mert a művész csak azt adhatja, ami lényege és senki sem lehet másmilyen művész, mint amilyen ember. A zseniális ember zseniális, a közepes közepes, az unalmas unalmas, az erkölcsös erkölcsös, az erkölcstelen ember pedig csak erkölcsfelen művészetet adhat.

De ebből csak egy lépés választja el a másik igazságot, mely szintén örökéletü s amit — m ű v é s z i e r k ö l c s n e k nevezünk. Ennek a művészi erkölcsnek pedig csak egy kategorikus imperativusza van. Ez igy hangzik: a jó művészet erkölcsös, a rossz művészet erkölcstelen.

Rózsa Miklós.

FERENCZY BÉNI: EMBERPÁR

Díjkiosztás a KUT tavaszi kiállitásán. A *Képzőművészek Uj Társasága* által a *Nemzeti Szalónban* rendezett tavaszi kiállitás bezárása alkalmából a *KUT* állandó dijbizottsága *Kernstok* Károly elnöklete alatt gyűlést tartott, hogy a Társaság részére adományozott díjak odaitélése ügyében határozatot hozzon. A bizottság tagjai közül jelen voltak: *Ártinger* Imre dr., *Bánóczi* László dr., *Beck* Ö. Fülöp, *Csécsy* Imre dr., *Egry* József, *Kozma* Lajos, *Medgyessy* Ferenc és *Varga* Oszkár, akikhez az egyik donátor: a *Lipótvárosi Polgári Kör* kiküldötteként *Pünkösti* Andor és *Varannai* Aurél csatlakoztak. A dijbizottság tudomásul vette, hogy *Rippl-Rónai* József, *Márffy* Ödön, *Koszta* József, *Aba-Novák* Vilmos, *Egry* József, *Szőnyi* István, *Czóbel* Béla és *Kmetty* János festőművészek, valamint *Beck* Ö. Fülöp szobrászművész *hors concours* állitottak ki s a pályázaton ennek folytán részt venni nem kivánnak, majd *Rózsa* Miklós dr. igazgató előadói javaslata alap

TÁRLATVEZETÉSEK

November 26-án, szerdán d. u. 4 órakor
dr Pogány Ö. Gábor

November 30-án, vasárnap d. e. 11 órakor
dr Rabinovszky Máriusz

★

KÉPZŐMŰVÉSZETI ELŐADÁSOK

a kiállítóhelyiségben

November 28-án, pénteken d. u. 5 órakor
Maillol (vetített képekkel)
Előadó: dr Rabinovszky Máriusz

★

December 5-én, pénteken d. u. 5 órakor
Bourdelle (vetített képekkel)
Előadó: dr Ujvári Béla

★

December 13-tól december 31-ig bezárólag

IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

(karácsonyi vásár)

Kerámia, textil, ötvösmunkák, gyermekjátékok

★

A Fővárosi Népművelési Központ
irodalmi délutánjai

a Népművelési Központ kiállítási helyiségében
(VII., Rákóczi-út 30, félemelet)

1947 november 26-án, szerdán délután 6 órakor
SZABOLCSI BENCE DR zenetörténész,
SZILVÁSSY LÁSZLÓ gordonkaművész,
SIMONFFY MARGOT előadóművésznő

December 3-án, szerdán d. u. 6 órakor
KARDOS LÁSZLÓ
SENNYEI VERA, a Művész Színház tagja
TÁTRAI VILMOS hegedűművész

December 10-én, szerdán d. u. 6 órakor
BALÁZS BÉLA
PÁPAY KLÁRA, a Belvárosi Színház tagja
HALMY LUJZA, a Vígopera tagja

Decemher 17-én, szerdán d. u. 6 órakor
BYKA LÁSZLÓ
LADOMERSZKY MARGIT, a Nemzeti Színház tagja
HERNÁDI LAJOS zongoraművész

1948 január 8-án, szerdán d. u. 6 órakor
FÜST MILÁN
JANCSÓ ADRIENNE
GARAY GYÖRGY, PETRI ENDRE

BELÉPŐDÍJ NINCS

Felelős kiadó: dr Faludi János
Budapest székesfőváros házinyomdája — 101142
Felelős vezető: dr Mihalik Gusztáv

FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT

NOVOTNY E. RÓBERT
festőművész
és
KOCSIS ANDRÁS
szobrászművész

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA

✦

A katalógus díjtalan

Novotny Emil Róbert

a középnemzedék leggátlástalanabb festője, sohasem hordoz magán önkovácsolta bilincseket, megszabadult az aggályoskodás terheitől, s kötetlenül követi festői érzékének ösztönzéseit. Különleges helyzet ez olyan kortársak között, akik folyton visszakérdezés és ingadozás közepette dolgoznak s akik bizonytalankodó tétovaság mellett verítékezik ki eredetiségüket. Szinte általános tulajdonsággá vált bizonyos műszaki körökben a habozó mellébeszélés, mintha a sarokbaszorított tehetségek laposakat pillantgatnának a vagy-vagyok előtt. Rendszeres figyelemelterelés folyik legnevesebbjeinknél is, a Novotny generációjához tartozó magisztereknél visszahőkölés és bizalmatlanság a konkrét célok előtt. Félnek az egyértelmű kiállástól s legtöbbször kusza válaszokat adnak a fölvetett problémákra. Tévesen értelmezné a kifogást az, aki csupán világnézeti területre korlátozná, mert ha lehet, a mesterségbeli kérdésekben még nagyobbfokú a gyávaság. Finomkodó részletmegoldások készülnek ahelyett, hogy a festészet feladatairól lenne szó, langyos és idomtalan színezés divatozik a képalkotó tevékenység lendületének pótlására. Oldott tónusosság és sápadtag lirizmus helyettesíti a szilárd optikai rendet s bágyadt töprengésbe fullad az érzékletes kifejezések minden ötlete.

Szinte elképzelhetetlen ilyen környezetben az önfeledt munkakedv és lelkes színélmény. Pedig Novotny Emil Róbert éppen a derűs közvetlenséget képviseli barátainak lapító hunyorgásával szemben. Olyannyira természetes indulatoknak enged, hamisítatlan meghatódottságot érvényesít és egészséges szemléletet tolmácsol, hogy valamennyi vállalkozása boldog megnyugvásban oldódik fel. Páratlan gazdagsággal dicsekedhet minden műve, mert nem mond le semmiféle lehetőségről alkotás közben, nem ismeri az önszegénvítés mesterkélt fegyelmét, mely az öncélú aszkézis tévhitéből következik. Nem enged az úgynevezett stiláris gazdaságosság furcsa babonájának, mely akkor is lemondásra és takarékosságra kényszerít, amikor semmi ok sincs rá, Szorongás nélkül enged teret festői hajlamainak, merész ecsetkezeléssel rögzíti a természeti látványok káprázó fényeit, bátor hittel hirdeti az élénk, világos színek elsőbbségét a spektrum összetételében. Nem szégyenli a harsogást, nem leplezi a szenvedélyt, nem szemérmeteskedik a napsugár ízzó bőségének láttán, hanem zavartalanul és hiánytalanul átengedi magát az illanó vörösek, vidám kékek bódulatának. Ha mód van anyagszerűséget emlegetni a piktúra kapcsán, Novotny festményeinél bízvást megtehetjük. Olyan testi élvezettel adagolja a dús festékrétegeket és olyan zsírosan kenegeti a fénylő-puha olajat, hogy szinte érzéki felfoghatóságot észlelhetünk kompozícióin. Ugyanakkor azonban nem kísért semmiféle öncélúságnak még a gyanúja sem, mert a valóság fenséges színjátéka kerül csupán megörökítésre, mindenki számára hozzáférhető alkony, hőség vagy őszi táj.

Kedvenc témája a Duna. A széles víz csillogását, reflexek remegését, a párák felszakadását látomásos hevületben festi meg. Rajongása, ártatlansága, jóhiszemű önmegfeledkezése ezek előtt az uszályok, parti hajlatok, kegyes ködök, ragyogó fehérek előtt mutatkozik meg leginkább, s művészetének rokonszenves spontaneitását mindennél meggyőzőbben bizonyítja. Ugyanakkor megnyugtatja azokat a kételkedőket, akik ennyi, pusztán szemnek szóló tulajdonság okán naturalista felvételezést orrontanak. Mert kétségtelen, hogy Novotny munkája a leghaladottabb eszközök segítségével lett eredményessé, a tiszta foltok mellett az erős szerkesztményesség hangsúlyozása révén, olyan módszerek birtokában, melyek szüntelen lángolását képszerű, maszatmentes, jólritmizált harmóniák összeállítására használják.

Citromos csendéletének zengő zöldjei és suhogó sárgái a modern frisseséghez történelmi súlyt csatolnak.

Kocsis András

az új magyar plasztika egyik legérettebb művelője, minden ízében nagyméretű megbizatásokra képes, de ugyanakkor minőségi elveknek is megfelelő. Hasonlatosan a többi ifjú szobrászhoz, ő is az építőjellegű realizmus képviselője, a magyar élet megfigyelője és a dolgozók sorsának megfogalmazója. Mintái a való életből merítenek, a tettek üteme szerint csoportosulnak, a földművesek és gyári munkások mozgását váltják át szobrászati értékekké. Nem véletlen, hogy az utóbbi években talán éppen Kocsis András teremtette meg a legtöbb monumentális figurát, s nem is azért, mert életnagyságon felül dolgozhatott, hanem mert formanyelvét tömörré és nagyvonalúvá fejlesztette. Ez a tömörség és nagyvonalúság viszont a realitáson nevelkedett, emberi kapcsolatok felmérésén, társadalmi kötöttségek tudomásulvételén, azon a kikerülhetetlen szükségszerűségen, mely az egyént a közösségbe ágyazza s ugyanazért a művészt is a nép tömegeihez köti.

Érdekes azonban, hogy ezeket az egyetemes vonásokat Kocsis András nemannyira általánosításokon keresztül éri el, mint inkább a jellemzés erejével. Hiba lenne azonban a karakterizáló készséget összetéveszteni a stilizálással, ami inkább gépies díszítményező tényked és. Főleg hangsúlyozás és nyomaték, összeszedettség és sűrítettség biztosítja a hajlamok, személyek és szerepek sajátságainak kiemelését, a tipikus elemek nyilvánvalóvá tétele és a véletlenek elhagyása. A plasztikai alakítás terén, a felületek megmunkálásán, a nézetek áttekinthetőségén, az anyagok törvényeinek tiszteletén múlik, hogy a szobor az esztétikai kategóriák révén jelentsen is valamit, indokolja műfajának létjogosultságát és támogassa az öntudatot. Kocsis András utolsó műalkotásai maradéktalanul jelzik a képzőművészet szociális méltányolhatóságának az útját.

Pogány Ö. Gábor

NOVOTNY E. RÓBERT OLAJFESTMÉNYEI:

		Eladási ár
1.	A Dunakanyar Óbudán	1.500 Ft
2.	Sárga virágok	1.200 «
3.	A Margithíd nyári reggel	1.200 «
4.	Rozsdás hajók	1.700 «
5.	Dunai kép a Hengermalommal	1.200 «
6.	Szabadsághíd	1.000 «
7.	Uszályok hajnalban	2.000 «
8.	Csendélet az ablakban	1.200 «
9.	Margithíd őszi reggel	1.600 «
10.	Vonataluljáró	1.200 «
11.	Bárka a Kossuth-híddal	1.500 «
12.	Halászbárka a Margit-hídnál	1.000 «
13.	Buda-déli táj	1.600 «
14.	A Vár	1.000 «
15.	Egy önarckép	800 «
16.	Gyümölcs, csésze, koponya	1.200 «
17.	Csendélet kagylóval	1.800 «
18.	Szentendrei táj	800 «
19.	Az OTBA-szanatórium	1.500 «
20.	Lejáró a Dunához	1.000 «
21.	Klarinétos	800 «
22.	Lánykafej	800 «
23.	Csendélet terrakottavázával	1.200 «
24.	Nyári reggel a Dunaparton (aquarell)	400 «
25.	Rajz	150 «
26.	Rajz	150 «
27.	Rajz	150g«

KOCSIS ANDRÁS SZOBRAI:

		Eladási ár
1.	Anya és gyermeke (terrakottában)	4.000 Ft
2.	Apai szeretet «	4.000 «
3.	Műtét előtt «	3.500 «
4.	Nádvágók (kőbe faragva)	5.500 «
5.	Vetkőző (bronzba öntve)	5.500 «
6.	Ivó nő (bronz)	4.500 «
7.	Vető asszony (bronz)	2.000 «
8.	Térdeplő «	5.000 «
9.	Leányfej (terrakottában)	2.000 «
10.	Tanulmányfej «	2.000 «
11.	Fiúfej «	2.000 «
12.	Szent Borbála (ólomba)	3.000 «
13.	Pásztorlány (bronzba)	3.500 «
14.	Halászok (bronzba)	6.500 «
	(terrakottában)	3.000 «
15.	Maszk (tanulmányfe , bronzba)	2.000 «

(Kiállitás.) A Tamás-galériában két fiatal müvész munkáit gyüjtötte össze a modern kiállitásokat szervező bizottság: a festő *Novotny* Róbertét és a szobrász *Székessy* Zoltánét. Novotny a lassan kibontakozó tehetségek közül való. Képei bármennyire frissek is hatásukban, alapjában hosszas és nehéz elmélyedésből születnek, sőt néha ez az elmélyülés már teoretikus megoldásokba viszi. Szerencsére van ereje és őszintesége hozzá, hogy a teoriából még a kellő pillanatban kimeneküljön. Nagyvonalusága egyik-másik munkáján monumentális erővel érvényesül s ilyenkor a legjobbak kifejező erejével is felveszi a versenyt. Egy istállót ábrázoló kisebb vászna, egy hatalmas szingazdagsággal megfestett aktja s egy tökéletesen megoldott csendélete a legjobb munkái s ezeknek az irányában kell folytatnia laborálásait, ha legsajátabb eredményeihez akar eljutni. — Kiforrottabbnak ható müvész kiállitó társa Székessy, akinek egyik szobra, egy hősi emléknek szánt, elgondolkodó öreg parasztasszonya igazi, monumentális alkotás, amely mondanivalóját maradéktalanul tudja velünk közölni. A szobor a piramis nemes nagy vonaluságából alakul ki s nincs rajta egyetlen fölösleges, vagy sallangos forma. Tökéletes ökonómiával megoldott munka. Székessy többi szobráról leolvashatjuk, hogy földből növő elementáris erejét, nagy kialakult kulturák eredményeivel, talán leginkább a gótika levegőjével ellenőrzi és csiszolja. Ez azonban semmiben sem zavarja keresetlen, biztos egyszerüségét. Máris kibontakozott egyenes vonalu tehetség, akinek jövő munkássága elé a legnagyobb várakozással nézhetünk.

U. N. 1926. II. 17.

Novotny Emil Róbert

Novotny Emil Róbert

— **Két fiatal művész a Tamás-galériában.** *Novotny* Emil Róbert festőművésznek eddig csak néhány képét láttuk a különböző kiállításokon. Most vonult fel először a Tamás-galéria holnap megnyíló kiállításán, hogy megmutassa minden erejét. Színei melegek és őszinték. Meglepő kifejező erő van úgyszólván valamennyi munkájában. Szinte hangsúlyozni akarja, hogy a legnehezebb problémákat is meg akarja oldani.

Az egyik képe egy istálló homályát adja vissza s ez a munkája is dokumentálja, hogy a festőnek minden témához hozzá lehet nyúlni. *Novotny* jelentkezése kétségtelenül komoly figyelmet érdemel. *Székessy* Zoltán szobrászművész munkáira még a kiállításokból sem emlékezünk, holott a »Gyászoló parasztasszony« szobra mutatja, hogy komoly értéke szobrászgárdánknak. Nagy vonalakkal a gyászt szinte érzékelteti, mintha képességei a faszobrászat felé vinnék és kétségtelenül ezen a téren komoly eredményeket tudna elérni.

Est
1929. IV. 12.

M. O 1929. április 12. péntek

Novotny Emil Róbert képei és Székessy Zoltán szobrai a Tamás Galériában

Fiatal művészeink nagy lelkesedéssel használják ki azt a lehetőséget, hogy a modern kiállítás szervező bizottság rendezésében sorra bemutatkozhatnak a közönségnek. Most *Novotny* Emil Róbert áll elsőizben önálló kollekcióval a budapesti közönség elé. *Novotny* a legtisztább festői tehetség, csak a színek érdeklik, kortársainak általában erős grafikai hajlamával szemben színekből születnek művészi élményei. Mintegy 20 képet állított ki, ezek közül fekvő aktja mutatja a legteljesebb eredményt. Ezen érvényesülnek legérettebben művészi szándékai, amelyek zöld tájképein még kicsit tisztátlanok. Nagy csendélete és két önarcképe is kitűnő munka.

Székessy Zoltán, a kiállítás fiatal szobrásza is először szerepel önállóan Budapesten, ezelőtt mindössze a *KUT* legutóbbi kiállításán láttuk egy-két szobrát. Németországban dolgozott eddig és most a fiatal magyar szobrászgeneráció egyik legkiválóbb tehetségét üdvözöljük benne őszinte örömmel. Monumentális hatásokat fejez ki a lehető legegyszerűbb eszközökkel, zárt tömbökbe mintázva figuráit. *Gyászoló parasztasszonyánál* megragadóbb erejű hősi emléket még alig terveztek Magyarországon. Művészetének másik pólusát mutatják rendkívül kifejező portrészobrai.

A kiállítás ma délután nyílik meg.

Novotny Emil Róbert

szonyt ünnepelni. Ezután — a pro-ram szerint félnyolc órakor — a *agymama* kerül színre az ünnepelt lléptével. Ezenkivül *Bajor* Gizi,

MŰVÉSZET

Novotny Emil Róbert festő, Székessy Zoltán szobrász a Tamás-galériában

A modern kiállítás-szervezőbizottság legujabb kiállítása *Novotny* Emil Róbert festőművészt és *Székessy* Zoltán szobrászt mutatja be a Tamás-galériában (Akadémia-utca 8).

Novotny Emil impresszionista a szó akadémikus és orthodox értelmében. Művészetét nemcsak a jelenségek, hanem azok lényege is foglalkoztatja s igy nem elégszik meg azzal, hogy az észlelet szin- és vonalritmusának hangot adjon, hanem megrögziti magát a jelenséget is. *Képei a nézőben is impressziónizmust ébresztenek.* Fekvő aktja (16. sz.) az elnyult, gondtalanul elpihenő, szinte magatehetetlen és szenvtelen nő érzését kelti a nézőben. A szinek és a vonalak harmonikus hangsulyozásához a rajzbeli megoldás tökéletessége járul az Ablaksarok (4. sz.) délutáni, ózondus, tiszta levegőjén, a fénynek az ablakon át szüremlő játékán is. Ez a két kiváló alkotás dominálja a kiállitást s meghatározza a művész erős, jelentős egyéniségét.

Székessy Zoltán szobrász nagy és mély gondolatokat önt formába. Az észme kézzelfoghatóságát anyagban kifejezni nem uj művészprobléma, sőt a formaadásban is találunk példát, e kettőt merész, de értelmes módon egyesiti *Székessy*. A gyászoló parasztasszony, mint hősi siremlék (24. sz.) ebben a megoldásban valóban kifejezi a mérhetetlen gyászt, a mérhetetlen veszteséget és azt a kozmikus gondolatot, amit a pacifizmus jelent. Jó megoldás a Guggoló (25. sz.) is. A többi alkotásában is van lendület, de a zsenialitás türelmetlensége is ott ül valamennyin. *(b. m.)*

Novotny Emil Róbert

szakértőkkel vizsgáltassák felül.

tárgyaláson

Jakab járásbiró erélyesen leinti ugy a vádlottat, mint a sértettet és kijelenti, *ha még egyszer közbeszólnak, szigoruan megbüntetí* őket. Erre dr. *Szücs* Ferenc áll fel:

Novotny Emil Róbert

(*) **Kiállítás.** A Tamás-galéria kiállítássorozatának új szereplői *Novotny* Emil festő és *Székessy* Zoltán szobrász. *Novotny* neve nem egészen ismeretlen, különböző tárlatokon találkoztunk egyszerű, de erőteljes képeivel. Mostani kollekciója komoly továbbfejlődésről számol be, főleg színek területén. Palettája gazdagabb és mélyebb lett és ezek az eszközei komoly rajztudásával együtt erős készséggel érvényesülnek egy finom csendéleten, jó arcképén, figurális studiumokon és tájképeken. Székessy Zoltán a fiatal szobrászgeneráció embere, aki egyszerű formák monumentalitását keresi, még talán nem egészen felszabadultan, de egynémely emlékein át is tehetségesen. Hatásában nagyon komoly gyászoló figurája és egy guggoló nőalakja adják eddigi legjobb eredményeit. Néhány fejstudiuma elmélyülésről és kultúráról tesz bizonyságot.

M. H. 929 IV. 12

M 1929 április 11, csütörtök

SZINHÁZ MŰVÉSZET

* **A Tamás-galéria uj kiállitása.** A *Tamás-galériában* modern kiállitásai során *Novotny* Emil Róbert festőművész és *Székessy* Zoltán szobrász gyüjteményes munkái láthatók. *Novotny* Emil képeinek legjava, különösen ugy csendélete, fekvő aktja és egy leányportréja bizonyság művészi készültségének, tehetsége frisseségének és komoly szándékának. A többi képén vannak még hiányok, egyenetlenségek, kiforratlanságok is, ami azonban velejár a fiatalság utkeresésének és a maga nehéz megtalálásának. Legjobb képei már bizonyitják, hogy mit tud. Rajta áll, hogy ezen alul már nem adja. Mindenesetre egyik legfelkészültebb, fiatal müvészünk. *Békessy* Zoltán elsőrangu szobrász. Nagy emlékmüve a bánatába gubbasztó, magábasüllyedten ülő parasztasszony monumentálisan nagyszerü Megoldása is kitünő. Azonfelül eredeti és sok van benne a turáni sorsos megnyugvás fájdalmas, néma makacsságából. Kisebb férfiszobrai, gótikus fejei is szebbnél-szebb alkotások. Első jelentkezése ennek a fiatal müvésznek meglepően kiforrott és biztató. A legnagyobb várakozással nézhetünk jövője elé. *(m. j.)*

Novotny Emil Róbert

mert baj van s csakugyan meg kell menteni a kalitkában benrekedt pilótát.

**** Novotny Emil és Székessy Zoltán.** Két fiatal müvész — a legfiatalabbak közül valók —, az egyik festő, a másik szobrász. *Novotny* Emil Róbertnek, a festőnek munkáival több izben találkoztunk már az utóbbi évek kiállitásain és mindannyiszor megállapithattuk a konkrétum felé való haladását. Nem könnyü vergődés után tisztult ki előtte a világ és vált számára elérhetővé látnivalóinak kézzelfoghatósága. Addig a szinek boldog alaktalanságában uszott s minden formai jelenséget végtelen szinfolttá oldott föl. Ezen a kiállitásán — a Tamás-Galériában — jóval határozottabb kifejezésü a müvészete. Döntő ihletét a természettől kapja, attól olyan üde, olyan természetszagu. Valójában naturalista müvészet, csak persze «egy temperamentumon által» kissé önkényesen módosult természet. A fiatal müvésznek érdekes önarcképei, továbbá egy erővel teljesen jellemzett nevető férfifeje, egy finom, illuzionisztikus hatásu Ablaksarka, egy csendélet-interieurje s kissé elmosódott motivumával is farkasréti tája emelkedik ki a képek sorából. Aki ennek a fiatal müvésznek pályáját elejétől fogva figyelemmel kisérte, jelentős előbbrejutását állapithatja meg. De persze vannak nagyobb feladatok és teljesebb megoldások is. Feléjük közeledni a jövő feladata lesz.

Székessy Zoltán nevére kiállitásból nem emlékszünk. Pedig most kiállitott munkái után itélve, már tul van a kezdet általánosságain. Szobrászi müvészetének egyéni zamatféléje érzik. Főmunkája egy hősi siremléknek szánt gyászoló parasztasszony guggoló alakja. Belőle és a müvész egyéb munkáiból megitélhetni, hogy van érzéke a plasztikai tömörség iránt és hogy tömegeit egybentartani tudja. De ez a munkája még megoldatlan, tulságosan is «megöntött»-nek érzik, nem kőtömbben elképzeltnek és abból kifejtettnek. Székessy többi szobra is érdekes alkotás, de egyik sem teljesen kifejezett mondanivalója a müvésznek, hanem inkább csak jelzés. Örvendetes kivétel fából faragott «Torreador»-ja. Ez a kis munkája komponáló tehetségéről is fogalmat ad.

(e. a.)

Novotny Emil Róbert
Mjsóp 1928. IV. 11

Rakovszky Iván három elsőrendű szükségletet lát: az első *a stadion*, amelynek megvalósítását nem úgy képzeli, hogy az első évben megépüljön, hanem úgy, hogy lerakjuk annak most az alapjait; a továbbiak: *a fedett uszoda*, amelynek ügye meglehetősen előrehaladott stádiumban van és a

— **A Tamás-Galéria új kiállítása.** *Novotny* Emil Róbert festő és *Székessy* Zoltán szobrász mutatkozik be a modern magyar képzőművészet Akadémia uccai szalónjának csütörtök délután megnyílt kiállításán. Mindkettő fiatal ember s most először lép önálló kollekcióval a nyilvánosság elé. *Novotny* Emil Róbert a színek szerelmese. A vonalnak nála nincs külön élete: színnel rajzol. Minden képe egy-egy tavaszi zengésű, friss színszimfónia, amelynek tételeiben egyformán érvényesül ösztön és tudatosság, bőven ömlő daloló kedv és fegyelmezett ritmusérzék. Legszebben és legjellemzőbben talán *Fekvő akt* című vásznán, ezen a teljesen kiérett, egyéni kvalitásokat reprezentáló művén, amely kimagasló értéke a kis kiállításnak. De nem sokkal marad mögötte az *Ablaksarok*, a két *Önarckép*, a *Csendélet*, s az *Ülő nő* sem. Novotny csupa tehetség s egyike az új generáció legtöbbet ígérő reménységeinek. Ugyanezt még fokozottabb mértékben mondhatjuk el *Székessy* Zoltánról, akinek zárt tömegekbe komponált, monumentális hatású szobrai váratlan meglepetéssel szolgálnak. Kivált *Gyászoló paraszt-asszonya*, ez a maga nemében páratlanul álló hősi síremlékterv ragadja meg és nyűgözi le a nézőt. A vigasztalhatatlan, földreroskadó bánatnak hallatlanul szuggesztív, közvetlenül egyszerű és drámaian megrendítő kifejezése ez a hatalmas kötömb, amelyben van valami az ázsiai istenszobrok rendíthetetlen, végzetszerű nyugalmából. Ha nem félnék a hasonlat komikumától, azt mondanám: olyan, mint a boglyakemence. Ősien magyar és pátosz nélkül monumentális. Egyetlen, zárt egység. *Guggoló* című szobra méltó párja ennek a nagyszerű munkának, úgyszintén fából faragott *Torreádorja* s néhány férfi és női feje. Székessy Zoltán ma még alig ismert nevét ezzel a jelentős bemutatkozással, odaírta a modern magyar szobrászat első vonalbeli értékei közé. —*io.*

Novotny Emil Róbert
P.N. 1928. IV. 12

Novotny Emil Róbert

N. V.
1929. IV. 13

— **Novotny Emil Róbert és Székessy Zoltán kiállítása.** A *Tamás Galéria* kiállítássorozatában csütörtökön két fiatal művész kiállítása nyilt meg. Novotny Emil Róbert erős fiatal tehetség, aki az utóbbi kiállításokon mindig feltünt egy-egy markáns képével. Művét expressziós leegyszerüsités, erős szinhatások és jellegzetesen kiugró fényhatások jellemzik. A gyüjteményben néhány eredeti felfogásu aktja és aktkoru poziciója szerepel. Igen sikerültek karakteres portréi. Tájképein a tónusok gazdagsága fog meg. Egyik legszebb képe egy témájában és gondos megoldásában is érdekes csendélet. *Székessy* Zoltán szobrászmüvész monumentális, nagyvonalu megoldásokra törekszik stilizált szobraival. A gyászoló parasztasszony nagy bubis formák mozdulatlanságában sejteti az emberalakot. Kevésbé stilizált, de még mindig őriz valamit az anyag lassan bontakozó mozdulatlanságából. Nagyon finom néhány költői tanulmányfeje. Eredeti és modern, de mozdulatban igen jellegzetes a Torreádor faszobra.

— **Novotny Emil Róbert festőművész és Székessy Zoltán szobrászművész kiállítása.** Ismét egy uj festőművész a *Tamás-galériában*. Az uj generáció első olyan képviselője, aki nem jön forradalommal, sem akut (a KUT?), sem pedig leszürődött értelemben. És mégis érdekes ez a *Novotny Emil Róbert*. Nemcsak mint festő, hanem elsősorban mint olyan ritkaság, aki érdeklődésében és iránykeresésében nem Párizs, hanem a modern Németország pikturája felé tapogatódzik. Ezt a megállapitásunkat még akkor is fenntartanók, ha kiderülne, hogy Novotny Párizsban tanult, dolgozott. Mert Párizs olyan mágnes, amely vagy teljesen magába olvaszt egy festői egyéniséget, vagy eltaszit az ellenkező pólus felé. És az, hogy manapság, amikor mindenki Picasso, Braque, Kisling, vagy legalább is — Cézanne-epigon, ez a fiatal Novotny (bár az is lehet, hogy öntudatlanul) Louis Corinth, sőt Liebermann erényeit fedezi fel magában, e.. mondom, bizonyos mértékig dicséretére válik. Sőt egyéniségének javára. Nekünk mindenesetre kellemes, mert bármily jól és tehetséggel átolvasztva.

— **A balneológiai kongresszus.** Az Országos Balneológiai Egyesület f. hó 15-ére rendkivüli közgyülést hivott össze a Lovarda-szálloda nagytermébe, amelyen a balneológiai kongresszus ügyében fog határozni. Az egyesület elnöksége ezzel kapcsolatban közli, hogy a kongresszus megnyitó ülésére a Lovarda-szálloda nagytermében, a közgyülés után, délután 5 órakor kerül sor. Az előadások sorrendjét a kongresszus elnöksége állapitja meg.

— **Az Országos Balneológiai Egyesület** f. hó 15-ére rendkivüli közgyülést hivott össze a Lovarda-szálloda nagytermébe, amelyen a balneológiai kongresszus ügyében fog határozni. Az egyesület elnöksége ezzel kapcsolatban közli, hogy a kongresszus megnyitó ülésére a Lovarda-szálloda nagytermében, a közgyülés után, délután 5 órakor kerül sor. Az előadások sorrendjét a kongresszus elnöksége állapitja meg.

— **A balneológiai kongresszus.** Az Országos Balneológiai Egyesület f. hó 15-ére rendkivüli közgyülést hivott össze a Lovarda-szálloda nagytermébe, amelyen a balneológiai kongresszus ügyében fog határozni. Az egyesület elnöksége ezzel kapcsolatban közli, hogy a kongresszus megnyitó ülésére a Lovarda-szálloda nagytermében, a közgyülés után, délután 5 órakor kerül sor. Az előadások sorrendjét a kongresszus elnöksége állapitja meg.

— **Az Országos Balneológiai Egyesület** f. hó 15-ére rendkivüli közgyülést hivott össze a Lovarda-szálloda nagytermébe, amelyen a balneológiai kongresszus ügyében fog határozni. Az egyesület elnöksége ezzel kapcsolatban közli, hogy a kongresszus megnyitó ülésére a Lovarda-szálloda nagytermében, a közgyülés után, délután 5 órakor kerül sor. Az előadások sorrendjét a kongresszus elnöksége állapitja meg.

— **A balneológiai kongresszus.** Az Országos Balneológiai Egyesület f. hó 15-ére rendkivüli közgyülést hivott össze a Lovarda-szálloda nagytermébe, amelyen a balneológiai kongresszus ügyében fog határozni. Az egyesület elnöksége ezzel kapcsolatban közli, hogy a kongresszus megnyitó ülésére a Lovarda-szálloda nagytermében, a közgyülés után, délután 5 órakor kerül sor. Az előadások sorrendjét a kongresszus elnöksége állapitja meg.

Novotny Emil Róbert: Kompozició

Dr. Ártinger Imre tulajdona

Nemzeti Szalon

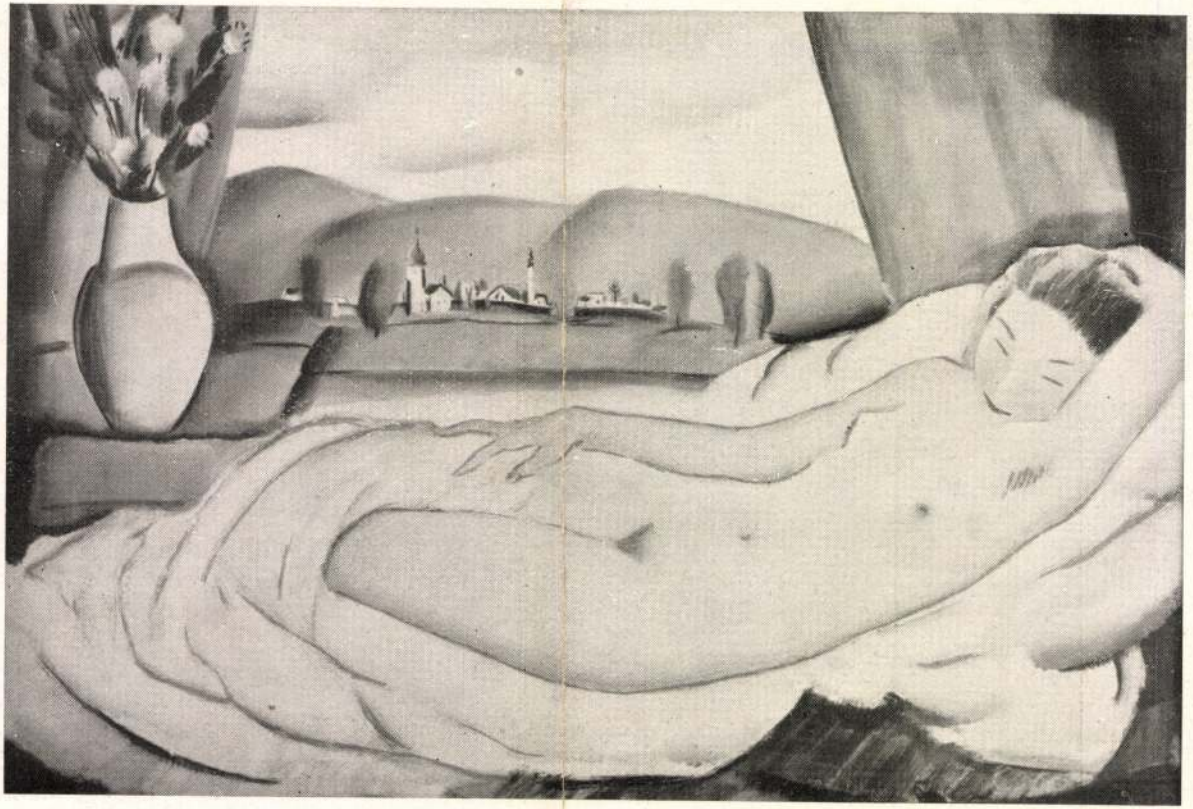

Molnár C. Pál: Alvó Vénusz

Nemzeti Szalon

A TAMÁS-GALÉRIA
LXXXIV. KIÁLLITÁSA

V, AKADÉMIA UCCA 8

NOVOTNY EMIL RÓBERT
képei:

	Pengő
1. Reggel	600.—
2. Munkásházak	500.—
3. Csendélet (nagy)	500.—
4. „ (kicsi)	350.—
5. Kunyhó	200.—
6. Konyha	250.—
7. Holt-Tisza	350.—
8. Földmunka	300.—
9. Balaton	400.—
10. Arckép	800.—
11. Szegénytanya	200.—
12. Fekvőakt	1000.—
13. Vízmű	300.—
14. Barna nő	400.—
15. Fiú	400.—
16. Női fej	250.—
17. „ „	250.—
18. Önarckép	300.—
19. Badacsonyi kép	400.—
20. Bolgár-kert	200.—
21. Sashegy	200.—
22. Kis-Duna	200.—
23. Furulyás (pasztell)	150.—

Novotný Emil Róbert

Novotny Emil Róbert

Ernst-múzeum csoportkiállításán szerepelt.

Novotny Emil Róbert szükszavúsága meghatóan tárja elénk ennek a nagyon tehetséges művésznek belső vívódását, vergődését, hogy elérje a lehető tökéletest. Két-három téma, ehez alig pár szín s ezzel egyre nemesebb eredmény.

Az: MO.934.T.28.

... itt egy ... Novotny festhetett ... ennyi érzéssel és kifejezéssel, — egy gyermeklélek kedvességének ilyen tiszta és hű visszatükrözésével. Mert ez az ő kisfia.

Novotny Emil Róbert

Ernst-múzeum csoportkiállításain szerepelt.

Novotny Emil Róbert ezuttal inkább vizfestményeivel hívja fel a figyelmet. Ezek közül egyik-másik, valóságos szinszimfónia muzsikáló, finom átmenetekbe olvadó, friss szemmel meglátott és könnyed kézzel felrakott szineivel.

NL-934.T.28

TAMÁS-GALÉRIA KIÁLLITÁSAI

A MODERN KIÁLLITÁS-SZERVEZŐ BIZOTTSÁG RENDEZÉSÉBEN

V., AKADÉMIA-UTCA 8 ~ TELEFON: 254—23

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos

Király Kálmán

úr
úrnő

BUDAPEST

IX Gyáli út 15/b

6198.29 Hungária Rt

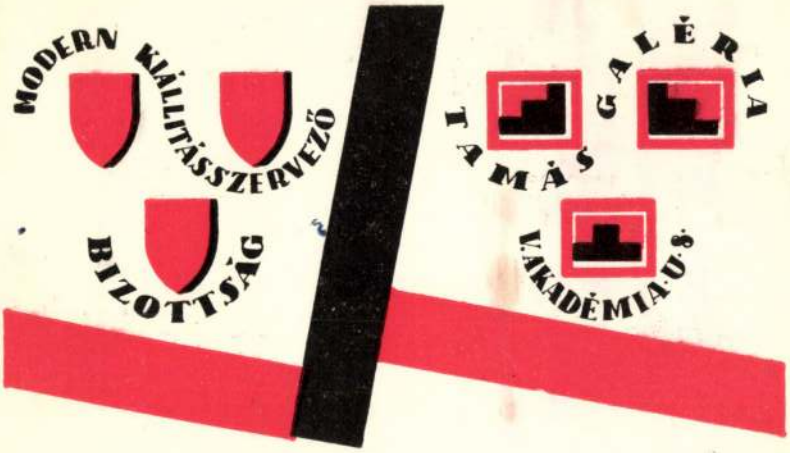

TISZTELETTEL MEGHIVJUK

NOVOTNY EMIL RÓBERT

FESTŐMŰVÉSZ ÉS

SZÉKESSY ZOLTÁN

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

ÁPRILIS 11-ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN D. U. 5—8 ÓRAKOR
MEGNYILÓ

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁRA

EZ A MEGHIVÓ VAGY A VERNISSAGE-RA VAGY A KIÁLLITÁS BÁRMELY NAPJÁN KÉT SZEMÉLYRE BELÉPŐJEGYÜL SZOLGÁL

MEGHIVÓ NÉLKÜL A BELÉPŐDIJ A VERNISSAGE NAPJÁN ÉS VASÁRNAPONKÉNT SZEMÉLYENKÉNT 1 PENGŐ, MÁS NAPOKON 50 FILLÉR

A KIÁLLITÁS NYITVA: ÁPRILIS 21-IG
VASÁRNAP DÉLELŐTT 10—2-IG,
KÖZNAPOKON DÉLELŐTT 10-TŐL ESTE 7-IG

Novotny Emil Róbert

PROGRESSZIVEK A SZALÓNBAN

Egy nagy értékeket igérő művészpálya első, szép indulását jelzi a Nemzeti Szalon mostani kiállítása. Tudom, nagyon felelőtlen minden ilyen messzi jövőbe való jövendölés, legtöbbször frázis csak, amit a „kritikus" odacsap a cikke végébe; ép ezért ne tünjék annak, ha *Novotny Emil Róbert* képei ezt a majdnem bizonyosságnak ható érzést váltották ki belőlem. Komoly, nagyon komoly tehetséggel van itt dolgunk, nagy neveket mondhatnék, akiknek sulyos erejét, kiszámithatatlan ivelő lendületét érzem az ő képeiben. Fiataljaink között szinte ő az egyetlen tisztára festői tehetség, akinél a kép önönmagáért beszél, formáival és szineivel s nem a kompozició mögül kiütköző irodalmas hatásokkal; festői látása elkerülteti vele azt, hogy a grafika mondanivalóit próbálja átmenteni az olajkép más strukturáju területére — olyan veszély ez, ami a mai fiatal nemzedéknek ép legjavánál válik hibává — és elkerülte azt is, hogy megakadjon az izmusok formalizmusában. Erős, bőségében szinte kirobbanó tehetség s a legrokonszenvesebb benne az, hogy nem adja magát arra a zseniáliskodó vázlatossággal erőtmutogató játékra, amely nálunk ma annyira divik, hogy szinte iskolát csinál, — hanem nehéz küzködéssel verekedik valósággal önmaga ereje ellen

K. A.

Kut 1926. nov. 15

)—

00. Sienai iskola, XV. sz: Mária ha-
lála. Fa, tempera

revich P. A.
ecchietta: Mária halála. Predella.

—

eri kiállítás, Zrobj 64. szám

Novotny Emil Róbert.

A Nemzeti Szalon csoportkiállítása cikkeből

Ujság 1926. X. 31.

UJS

Novotny Emil Róbert két év előtti kiállitása óta igen nagyot fejlődött. Akkoriban csak a szin számára volt szeme; azóta az alak számára is megnyilt a látása. Akt-tanulmányain látni legjobban a festői pozitivum felé való fejlődésében a nagy haladást. Teljesebb alkotásai azonban tájképei. Az erő és finomság harmónikusan fejezi ki magát rajtok. Bányai táján megkapó a felhős ég és a szenvedélyes mozgásban ábrázolt előtér megfestése. Ebben a fiatal müvészben rendkivüli fogékonyság érik a szem számára lehetséges élmények iránt magasrendü feladatok felé. Öröm lesz megérni a megteljesedését.

Bölcskey Ferenc müvészetének témája — Velence. Hálás motivumkincs, csak olyan egyéniség kellene hozzá, mely a maga érzelmességével járja át azt, amit benne készen kap. Bölcskey müvészetében biztató jeleket látunk.

Sz. Soós Gyula müvészi ideálja, ugy látszik, az az ecsettel virtuózkodó müvészet, amelynek még legutóbbig München volt az iskolája. Képein egyébként különböző stilusok próbálgatása érzik. Még nem találta meg a legmegfelelőbbet, azt, amelyik rendszerint az egyetlen, lehetséges.

(e. a.)

Kiadás után

2. sorsz. Iroda minta. — Pallas nyomda, Budapest.

Novotny Emil Róbert festő

1944 FEBRUÁR 22-
MÁRCIUS 6

V.

NOVOTNY EMIL RÓBERT

festőművész

és

GRÁBER MARGIT

festőművész

A „MŰBARÁT" 57. KIÁLLÍTÁSA

Igazgató: KRIVÁTSY-SZŰTS GYÖRGY festőművész, tanár

BUDAPEST, V.,
MÁRIA VALÉRIA-UCA 12,

MEGHÍVÓ

NOVOTNY EMIL RÓBERT

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

Z. GÁCS GYÖRGY

FESTŐMŰVÉSZ, FŐISKOLAI TANÁR

1964 OKTÓBER 23-ÁN (PÉNTEKEN) 1/2 6 ÓRAKOR

FÉNYES ADOLF TEREM, BUDAPEST VII., RÁKÓCZI ÚT 30

8951 fnyv 1

NOVOTNY EMIL ROBERT

még nyilvánvalóvá teszi az, hogy mestereinek csak tanítása fogott rajta, hatásukat képein nem látjuk sehol.

46 éves és elérte, amit magyar földön a maga útján járó, divatoknak nem hódoló, jelszavakhoz nem simuló, csakis a mesterség feladataival törődő művész elérhet: a legjobb festőinkről beszélünk, a felsorolásból neve ki nem maradhat.

1942-ben elnyerte a Szinyei Társaság tájkép-díját, gyüjteményes kiállításait elismeréssel fogadta a sajtó, több külföldi reprezentatív kiállításon szerepelt munkáival. Küszködő, mindig a problémák nehezebbjét kereső magános művész, festészetünk egyik legkomolyabb értéke.

Komor András

NOVOTNY: HG. O. M. ARCKÉPE (11. sz.)

NOVOTNY EMIL RÓBERT
művei:

			P
1.	Jánoshegy tavasszal	aqv.	500.—
2.	Tiszaparti táj	„	400.—
3.	Pasaréti táj	olajf.	800.—
4.	Halásztanya	aqv.	500.—
5.	Csendélet	olajf.	400.—
6.	Sulykolók	„	800.—
7.	Parkrészlet	akv.	400.—
8.	Diófa allé	„	400.—
9.	Téli utca	olajf.	1200.—
10.	Szobasarok	„	1600.—
11.	hg. O. M. arcképe	„	1200.—
12.	Hortenzia	„	2000.—
13.	Sulykolók	„	800.—
14.	Csősztanya	„	1000.—
15.	Tiszakanyar	„	2000.—
16.	Gellérthegyi u.	„	1600.—
17.	Női fej	„	800.—
18.	Füzek	„	2000.—
19.	Fehérgalléros nő	„	1500.—
20.	Sulykolók a fák alatt	„	1200.—
21.	Halásztanya	„	1400.—
22.	Furulyás fiú	„	800.—
23.	Erdei út	„	1400.—
24.	Diófák délután	„	1600.—
25.	Klarinetező fiú	„	700.—
26.	Parkrészlet	„	800.—
27.	Szakállas úr	„	1200.—
28.	Lágymányosi táj	„	1000.—
29.	Szőke nő	„	2000.—

Novotny Emil Róbert

Novotny Emil Róbert olajfestményei a széles ecsetkezelésű, gyorskezű francia művészek képeire emlékeztetnek. Frissen, elevenen fest, a világos ecsetvonásokat bátran, átmenet nélkül helyezi a sötétek mellé. A darabos árnyékokat legtöbbször párisi kékkel mélyíti, sőt a világos tónusokba is ennek a kéknek árnyalatai keverednek. Hatásosan kihasználja ennek a hideg zöldeskéknek játékát egyik női arcképén, ahol csak az arc egészségesen meleg barnapiros, a haj s a háttér a párisi kék hideg, üvegzöld tónusait variálja. Novotny Emil Róbert ecsetrajza szegletes, sommázó, a halk tónusokat, átmeneteket elhanyagolja, s a nagy formákat egy-egy erőteljes kanyarintással veti fel. Nem oly lírai, mint Graber Margit, inkább kívülről nézi a természet jelenségeit.

Új Magyarság.

1944. márc. 9.

(Graber Margit és Novotny Emil Róbert kiállítása.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

— **Novotny Emil és Szervát Pius Jenő kiállitása.** Hosszu idő után a Tamás Galériában végre olyan kiállitás nyilik meg, amely nem helyi érdekü, hanem az igazi magyar művészet szempontjából is fontossággal bir. Két olyan művész jelenik meg a közönség előtt, akik közül az egyik az ismeretlenségből lép elő, hogy helyet követeljen a fiatal szobrász-generáció legjobbjai között. A másik pedig már régebben szereplő művész, de nevét sem a hivatalosan pártolt festők, sem pedig a beszervezett klikkek tagjai között nem találjuk. Pedig tehetsége a vérbeli festészet hordozója és művészete az expresszionizmus legmaibb képviselője. *Novotny* Emilnek most bemutatott alkotásai között nem egy muzeális darabot találunk. Erősen hevülő szenvedélyessége régebben még egyedül a szinfoltok erőteljes egymásmellettiségében talált kielégülést, mig ujabban készült munkáiban a formai tisztaság erős hangsulyt nyert. Nagyvonalu csendélete, a bársonyos szürkékre alapitott „Munkásházak" cimü festménye és markáns önarcképe vetitik elénk a leghivebben egészségesen kialakuló művészetének legujabb szándékait. Ezzel a három képével, a többiről nem is szólva, a mai magyar festészet számottevő alakjává növekedett, akinek fejlődési lehetőségéről a hivatalos művészet irányitóinak is gondoskodnia kellene. A kiállitás másik művésze, *Szervát Pius* Jenő is figyelemreméltó tehetség, aki Erdélyből már kész, kiforrott stilussal jött a fővárosba. Merész képzelőerővel megáldott egyénisége szobrait szimbolizmussal teliti és átlelkesiti. Művészete különös keveréke az erdélyi paraszt jelképes gondolkozási módjának és a tulfinomult városi ember hangulati érzékenységének. A legszivesebben fába faragja alakjait, amelyek közül az oszlopszerüen tömör széki parasztját, a kópja-fára emlékeztető kucsmás magyarját, a törékeny nádszálként felfogott táncosnőjét és a megrázó erejü „Bányarém" cimü munkáját kell kiemelni. Sikerét misem bizonyitja jobban, hogy már a kiállitás megnyitása előtt karakteres önportréját a főváros megvásárolta. *(b. p. l.)*

N. Ü. 937 IV/18.

Novotny Emil Róbert

~~Graber Margit~~

Novotny Emil Róbert

K

Új Magyarság

CSÜTÖRTÖK, 1944 MÁRCIUS 9

Graber Margit és Novotny Emil Róbert kiállítása

A *Műbarát* termeiben két festőművész, *Graber* Margit és *Novotny* Emil Róbert állítja ki műveit.

Graber Margit pasztelljein és olajfestményein az élmény melegsége, a hangulat dominál. Elhagyva a tárgyak részletes rajzát, a logikus, objektív valóságát, érzéseire és hangulataira hallgat. Sötét tónusba ágyazza színeit s ez mélységet és harmóniát ad a képeknek. Formafinomságra, összefüggő, ruganyos vonalrajzra nem törekszik s a posztimpresszionista festészet útmutatása nyomán eléri azt, hogy mély érzést tud zengeni a színekkel és fátyolos árnyékba boruló tónusokkal, anélkül, hogy bárhol is éreznénk a formák hiányát. Vonalrajzos pasztelljei látszólagos kúszásuk és fegyelmezetlenségük ellenére is messziről nézve ízesek és kifejezők (Batthyány-tér). A téli táj atmoszféráját, a lenyugvó nap derengését sejtelmesen, igazi festői érzékkel fogja meg.

Novotny Emil Róbert és Szervátiusz Jenő

(Tamás-Galéria)

Novotny Emil Róbert a két kiállító művész között a festő. Munkái nagyon kellemes meglepetéssel szolgálnak annak, aki a fiatal művész alkotásait régebben látta. Egyetlen lendülettel készre érett erre a kiállitására. Hosszu és fáradságos készülés eredménye ez a megérés. Novotny sokat töprenkedő és keményen vivódó művész s ezek a tulajdonságai régebben megláthatóbb mértékben kiütköztek müveiből. A legujabbakon nem érzik belőlük semmi: akár tájat fest Novotny, akár emberi alakot, mindazt, ami a motivumban, rajzos és festői természetü, biztos kézzel meg tudja ragadni és vásznán láthatóvá tenni. Szinei megfinomodtak, egymáshoz halkultak ott, ahol a levegő szineződése ragadja meg érdeklődését. De erővel teljes hangzatokká egyesülnek más képein, amelyeken temperamentuma elszabadul. Fekvő női aktja a rajz biztossága tekintetében is jelentős fejlődést mutat, de szép és érdekes képpé festői előadása és nemes szinhatása teszi. Különösen vonzóak egyszerü tárgyu, kevés szinből összeszürt, tónusos előadásu tájképei.

Szervátiusz Jenő uj név kiállitásainkon. Erdélyből jött és oda készül visszatérni. Párizsban tanult, de a szobrászihletet mintha a havasi pásztorok között szivta volna magába. Nem egy munkája a pásztorok fantasztikus faragásaira emlékeztet. Szervátiusznak is a fa a kedves anyaga. Nagyon járatos a megmunkálásában s kezének nagy ügyessége nem ritkán tulzásra is csábitja, arra, hogy az anyagot végül már nem anyagszerü törekvések igájába törje. Azok közé a művészek közé tartozik, akik mondanivalójukat erőszak árán is belekényszeritik munkájukba s nem törődnek vele, hogy közben a stilus határán is keresztültörnek. Gazdag belsőéletü művészek tulzásai az ilyenek. Ahol képzeletét féken tudja tartani, ott értékes szobrászi tulajdonságai lesznek láthatóvá. Önmagának fába faragott feje megragadó alkotás. Megragadja a nézőt nagy kifejező erejével és előadásának egyszerüségével. Másik ilyen kiváló munkája egy fába faragott gyerekfeje. Érdekes művésszel ismerkedtünk meg Szervátiuszban. További alakulását szivesen kisérnők figyelemmel. *(e. a.)*

nöklésével ülést tartott. Elsőnek a Néparéna lebontásának ügye került szóba. Az alpolgármester szavazásra tette fel a kérdést, miután azonban 2:2 arányban szavaztak, *a Néparéna ügyét a pénzügyi bizottság fogja legközelebb tovább tárgyalni.* Ezután a Szent István-napi programm tárgyalására tért át a bizottság. Elhatározták, hogy a Gyöngyösbokréta előadásokat továbbra is fentartják, a Szent István-napi tűzijátékokat a lehetőségekhez képest bővitik, nívóját emelik és *impozáns módon fogják a Lánchidat ezuttal is kivilágitani.* A jövő hét folyamán ötven külföldi ujságiró érkezik Budapestre és ekkor próbaképpen ujra kivilágitják a Lánchidat.

 937. IV. 18 P. N.

— **A Tamás Galéria új kiállítása.** *Novotny* Emil Róbert képeit és *Szervátiusz* Jenő szobrait mutatja be a *Tamás Galéria* ma megnyíló kiállítása. *Novotny* művészetes, mióta utólszor találkoztunk vele, jelentős változáson ment keresztül s mingyárt hozzátehetjük: határozottan előnyére. A régebbi figurálisok és tájképek némileg grafikus előadása, nehéz, sötét színfoltokat nyers fehérek és hideg-szürkék mellérakó *kontrasztja*, eltűnt újabb dolgairól, anélkül, hogy vásznai kifejező erejükből s lényeget hangsúlyozó nagyvonalúságukból bármit veszítettek volna. A kitisztult, levegősebb, világos színek most is széles formákba kötődnek nála, de valahogy kiegyensúlyozottabban s valami csendes, szemlélődő nyugalom derűjében, férfias elmélyültségében. Különösen érett, szép darabja gondosan megválogatott, előkelő színvonalú anyagának a *Fekvő nő*, a *Földmunka*, a *Reggel*, a *Munkásházak*, a *Bögrés csendélet*, pár dunamenti és balatoni tájkép s egy finom színhatású női portré. A kiállítás másik résztvevője: *Szervátiusz* Jenő, egy fiatal erdélyi szobrász, rendkívül eredeti és egyéni tehetség. Kiforrott mestere a fa szálas szerkezetét stílusosan érvényre juttató plasztikai előadásnak. Anyaghoz símuló kifejezőkészsége a képzelet játékos gazdagságával párosul. Szereti a groteszkba hajlót, amiről megnyult, karcsú női figurái épúgy tanuskodnak, mint román és magyar munkásfejei, a *Bányarém*, a pompás *Elmélkedő*, vagy a *Széki paraszt*. Terrakottáit szintén a vérbeli szobrász kvalitásai teszik értékessé. Szervátiusz nevét meg kell jegyezni nálunk is, — Erdélyben már régen ismerik és érdeme szerint méltányolják. —*i*.

Novotny Emil Róbert

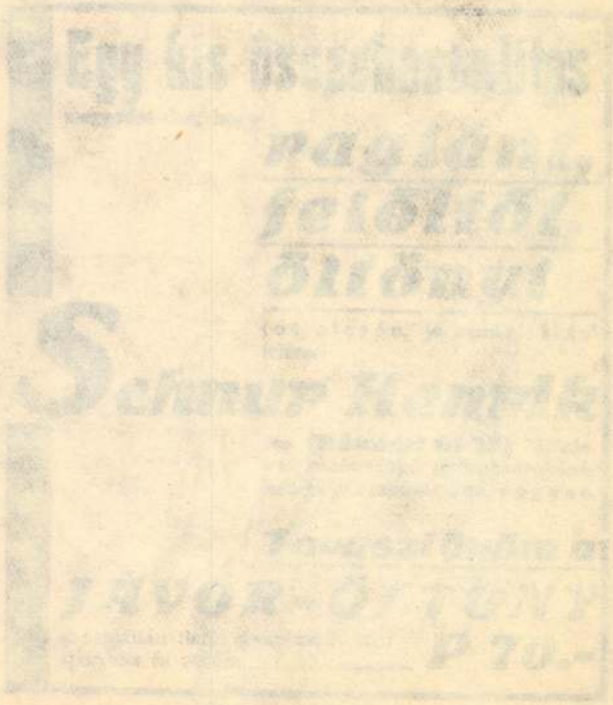

Novotny Emil Róbert

A TAMÁS-GALÉRIA LXXXIV. KIÁLLITÁSA

V, AKADÉMIA UCCA 8

Van szerencsénk tisztelettel meghívni

Novotny Emil Róbert

festőművész

Szervátiusz Jenő

szobrászművész

gyüjteményes kiállitására,

amely április hó 18-án, vasárnap délelőtt 10 órakor nyilik meg. Nyitva április 28-ig, hétköznap délelőtt 10 órától délután 6-ig és vasárnap délelőtt 10 órától 2 óráig.

Ez a meghívó a kiállítás bármely napján 2 személyre belépőjegyül szolgál.

CODEX NYOMDA

TAMÁS-GALÉRIA KIÁLLITÁSAI

AKADÉMIA UCCA 8

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

KÉSZPÉNZZEL BÉRMENTESITVE
1937 APR. 15.
BUDAPEST

Király Kálmán úr

I.

Andrássy út 76.

Novotny Emil Róbert

festő

Két festő

A *Műbarát* termeiben két festőművész gyüjteményes kiállítását láttuk.

Novotny Emil Róbert a dúsan lüktető színek embere, amikor tájain áhitattal közeledik a természet felé. Tájai a színek és fények hullámzó világa. Valami nyugalmas, egyetemes mozgás szólal meg bennünk. Lombjai üdén erőteljes színkötegek, amelyeket az egész tájjal együtt hol eláraszt a fényes napsugár, hol merész foltokban tör át rajtuk. Ily hullámzásteljes világ szólal meg az erős és széles ecsetvonásokkal, szinte grafikus erővel adott „Halásztanyá"-ján, „Téli uccá"-ja, „Gellérthegyi út"-ja is ilyen hullámzó, dús, színes látomás. A „Fűzek" című darabján nagyogó plein air szólal meg. „Lágymányosi táj"-a viszont ennek a külvárosnak borongó hangulatát tompított színekben, halk érzéssel szólaltatja meg. Erőteljes a „Virágcsendélet"-e. Alapos képein a grafikus lép inkább előtérbe, hogy portréit mélyebben jellemezze.

Népszava
1944. márc. 1.
(sz. s.: Két festő.)

T. EUROPA RT.

Az Önök terjesztésében lévő kiadványokból részemre az alanti példányszámot kérem küldeni:

Collisban *vagy* **Postán** *(nem kívánt rész törlendő!)*

Magyar Nemzet		Film, Szinház, Irodalom	Képes Sport	Magyar Rejtvény Ujság	Sztár	Magyar Nők Lapja	Hasznos könyv	
köznap	vasárnap							
-	-	10		3	3	4	—	

Kelt Kőszeg 1943 V 10

RÓTH JENŐ
— KŐSZEG —

aláírás.

Novotny Emil Róbert [festő]

MDK

Mártélyon - ugyanabban a buboskemencés szobában, hol Endre Béla annyi időt töltött - dolgozik
Gacs Gábor grafikus és
Novotny Emil Róbert festőművész.

Artner Tivadar: Művészélet a "tiszaparti Firenzében".

Esti Hirlap, II.évf.21o.sz. 1957.szept.~~xxx~~.8.vas. 2.oldal

Novotny Emil Róbert [festő] MDK

Vásárhely mellett, Mártélyon dolgozik. Ecsetjét a tiszaparti füzesek ihletik, borongósan szüstös nap fái Corot képeit juttatja eszünkbe.

Artner Tivadar: Müvészélet a "tiszaparti Firenzében".

Esti Hirlap, II.évf.21o.sz. 1957.szept.~~xxx~~.8.vas. 2.oldal

MDK

Novotny Emil Róbert

Nádas, vf.

Füzek, "

Présház ködben, vf.

N.Szal. 88.csop.kiáll. 1938. máj. 14-15 l.

MDK

Novotny Emil Róbert

Ködös Akarattya, vf.

Parti dombok, vf.

N.Szal. 88.csop.kiáll. 1938. máj. 14-15 l.

MDK

Novotny Róbert

Ernst-Mus. csop. kiáll. Képzőművészet, 1934. 6o l.

Novotny Emil Róbert
Kain és Ábel

Könyves Kálmán 103. kiállítás. 1 l.

származott, nyomtalanul elenyészett.
az ugynevezett "Teleki Mihály széke"
ssal diszitett 1652-ből származó bu-
gyar otthonok 185 l./
i Domokos: Egynéhány hazai utazások
Mocsáry I. 292, 294 l. - Z.G.: Szirák
api Ujság, 1864. 15o l. /képe 148 l./
l. /képe 118 l./ - Rados Jenő: Magyar
9 l. /képe XXXIX. táblán/. - Bárányné
orok. Bp. 1939. 25 l. - Voit Pál:
43. 175, 178 l. /képe 185 l./

atal/.

MDK

Novotni Emil, festő.

Elotársak. (7 db.) ceruza rajz.

Mücs.-Tav. tárl. a Mücs.-ban. Hősök tere.
1952. máj. 10 – jun. 4. Jegyz. 12. l.

MDK

Novotny Emil Róbert, festö.

Tavaszi kép.	Of.
Fák.	"
Csendélet.	"

Száz magyar müvész. Föv. Képtár kiállitásai.XL.
Budapest.1948.okt. Kat.9.l.

M.D.K.

Novotny Emil Róbert
festő

Márffy Ödön sírjánál a búcsúbeszédet
mondta.

Eltemették Márffy Ödönt. 4 l
Magyar Nemzet, 1959. dec. 11.

M.D.M.

Novotny 2 mil Pó lent
Jesti

Hárffy Gdén sinjáriak a hiszubenidet
mondta

Tekintetik Hárffy Gdént 4 l
Magyar Szemle, 1953. dec. 11.

MDK

Novotny Emil Róbert

Dunai táj, vf.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

33 l.

MDK

Nooszny Emil Róbert, festő.

Piros virágok. Of.

Műcs. - Tav. tárl. 1952 máj. 10 - jún. 4. Jegyz. 9. l.

MDK

Novotny Emil Róbert

Őszi szőlőhegy, of.

Őszi nádas, "

Jegenyék, "

N.Szal. 88.csop.kiáll. 1938. máj. 14-15 l.

MDK

Novotny Emil Róbert

Tihanyi öböl, vf.

Füredi szőlő ősszel, of.

N.Szal. 88.csop.kiáll. 1938. máj. 14-15 l.

MDK

Novotny Emil Róbert

Aszófő, vf.

Párás reggel, vf.

N.Szal. 80.csop.kiáll. 1938. máj. 14-15 l.

MDK

Novotny Emil Róbert

Elhagyott kahin, vf.

Kilátás a vizre, "

N.Szal. 88.csop.kiáll. 1938. máj. 14-15 l.

MDK

Novotny Emil Róbert

Piros szinjáték, vf.

Tihanyi sziget, "

Jegenyék a parton, vf.

N.Szal. 88.csop.kiáll. 1938. máj. 14-15 l.

MDK

Novotny Emil Róbert

Akarattya, vf.

Fürdő nő, "

N.Szal. 88.csop.kiáll. 1938. máj. 14-15 l.

MDA

Novotny Emil Róbert

Park, olaj
A Tisza délután, olaj
A Tisza reggel, olaj

KUT kiáli. N.Szal. 1943. okt. 6 l.

Novotny Emil Róbert festőművész

Leányfej, olaj
Balatoni öböl, akv.
Őszi délután

Ernst-Mus. 145. csop.kiáll. 1934. jan. 5-6 1.

Novotny Emil Róbert festőművész MDK

Önarckép, olaj
Pihenő nő, akv.
Délután Akarattyán, akv.
Halászbárkák, akv.
Félakt, olaj
Aliga, akv.
Kavicsos bárka, akv.

Ernst-Mus. 145. csop.kiáll. 1934. jan. 5-6 l.

MDK

Novotny Emil Róbert festőművész

Lágymányosi táj, akv.
Jótszó fiu, olaj
Kenese felé, akv.
Akarattya, akv.
Badacsonyi présházak, akv.
Akarattyai öböl, akv.

Ernst-Mus. 145. csop.kiáll. 1934. jan. 5-6 l.

MEK

Novotny Emil

Ferenc József koronázási jub.díj. Képzőművészet. 1928. II. évf. 12.sz. 172 l.

Novotny Emil Róbert

Akarattyai öböl, akv.

Műterem II. csoportkiállítás. 1935.

MDK

Novotny Emil festő

Gönczi-Szabó:Az 1956.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliografiája Müvért 1957.VI.évf.4.sz. 340.l.

MDK

Novotny Róbert

Szomory Dezső: Képzőmüv. uj társ. a N. Szalonban. Az Est, 1934. ápr. 15. 12 l.

Novotny Róbert festőművész
Megkezdik a Bartók B.uti aluljáró épitkezését
Sarok a szobámban
Megvédjük az elhagyott gyermeket
Gyászoló fiu
XI.ker-i Vasas
XI.ker.képzőművészek kiállitása, 1951.február

Bp. 1930., 62. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 2. l. — Budinis, Cornelio: Gli artisti italiani in Ungheria. Roma, 1936., 25—26. és 161. l. — Horváth Henrik: Zsigmond király és kora. Bp. 1937., 141—142. l. (Képe XXIII. tábla.) — Lázár Béla: Miklós mesternek, a Kolozsvári testvérek apjának művei. MM, XIV., 1938., 375. l. — Dercsényi Dezső: Nagy Lajos kora. Bp. é. n. (1942), 132. l. (Képe XXXII. táblán.)

MAGYAR (BÁTI MESTER) FESTŐ, 1390 körül

1. *Női Szent tükörben nézi magát* (2. kép)

2. *Női Szent Madonna-képet kap* (2. kép)

3. *Két szent elmosódott alakja* (Közös hátoldal.)

Fa, tempera, 88 × 132 cm.

A hontmegyei Bát r. k. templomából, 1916.-i szerzemény.

Árpádházi Szent Margit és Alex. Szent Katalin legendájával hozták kapcsolatba.

Henszlmann: Utijegyzetek. AÉ, XII., 1878. 248. l. — Divald: Csúcsíveskori szárnyasoltárok Hont vármegyében. A Magy. Mérn. és Ép. Egyl. Közlönye, XLIV., 1910., 49—51. l. — Divald: Magyarország csúcsíveskori szárnyasoltárai. II. füzet, Bp. 1911., 23—24. l. (Képe 23., 25. és 26. l.) — Divald: Bars és Hont vármegyei kutatások. Múzeumi

Novotny Róbert MDK

A Villamosgép- és Kábelgyár kulturtermében 1958 febr. 15-én megnyilt kiállitáson több festményével részt vett.

Müterem 1958 I. évf. 4. sz. 45. o.

Novotny Emil Róbert
Szinyei Társaság rendes tagja
Szinyei Társaság X. kiállitása
1948. február 14.

305. kép. *5. (Mss. 26.) Pontificale*

egyenes kardot tartva a kezében. A lap külső szélén lévő díszítés mint a *41a* lapon.

54a lap (XLVII): „Ego Karolus rex romanorum annuente domino futurus imperator . . ."

59b lap (LII'): (De benedictione et coronatione aliorum regum.) *C* iniciálé (71×67 mm) aranyalapon karminpiros betű. A betű belsejében a *Király-koronázás* ábrázolása látható. Egy érsek megáldja az előtte térdeplő zöldruhás, koronás királyt, aki mögött két püspök s két férfi áll. A betűből lapszéldíszítés ágazódik. (305. kép.)

60a lap (LIII): „... Ego Ludouicus profiteor ..."

62b lap (LV'): (Benedictio et coronatio regine.) *S* iniciálé (70×67 mm) aranyalapon zöld betű. A betű belsejében *Királyné koronázása* látható. Egy érsek megáldja az előtte térdeplő kékruhás, aranykoronás, hosszúhajú királynét, aki mögött két püspök, a király s egy nő áll. A betűből lapszéldíszítés ágazódik.

Novotny E.Róbert festőművész
Sárga virágok
Hajnal a Dunán
Reggel a Dunán
Csendélet
Szinyei Merse Pál Társasgg müvésztagjainak
X.-ik kiállitása, 1948.

nő vésett képe.
Augsburgi munka, XVII. század.
Ón, mag. 25·5 cm.

KUPA,
fedeles, az Angyali üdvözlet vésett képé
Német munka, XVII. század.
Ón, mag. 15·5 cm.

VAS

FALI GYERTYATARTÓ,
széles serpenyőjén alul áttört és vésett kos
Német munka, XV. század.
Kovácsolt vas, mag. 27·5 cm. (Részbe
újítva.)
A kölni Schnütgen-gyüjteményből Simor
vásárolta, 1884.
Keresztény Múzeum Esztergomba
házművészeti Lap, V., 1884., 362
Radisics: A Simor-Múzeum. Művé
II., 1887., képe 221. l. — Divald: A
iparművészet története. Bp. 1929., 6

TAKÁCS-CÉH PÉNZTÁRA,
hengeres vas, festett dísszel.
Magyar munka, 1738-ból.
Mag. 18·5 cm.

VASALÓ,
áttört felsőlappal.
XVIII. század.
Vas, mag. 14 cm.

Novotny Emil Róbert festőművész
Balatoni képkiáll. a N.Sal.-ban
Esti Ujság, 1939. máj. 11. 2.l.

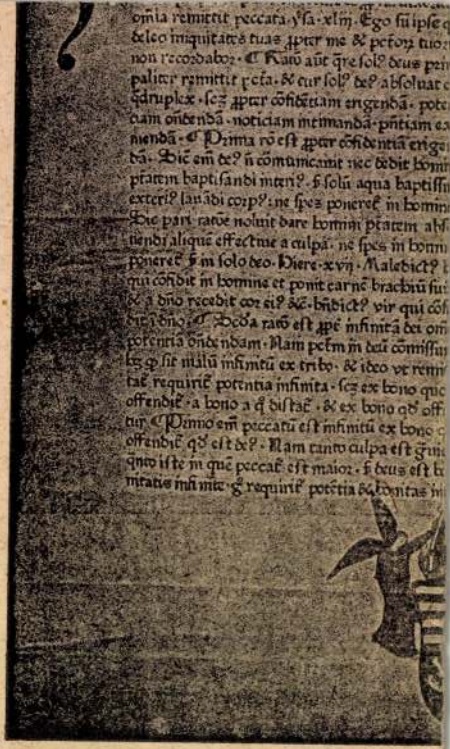

345. kép. 29. *(Inc. I. 1.) Raynerius de P*
vány.)

MDK

Novotny Emil Róbert

Leányfej, olaj

Kompozició, "

KUT kiáll. N. Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

MDK

Novotny Emil Róbert

Farkasvölgy, olaj

Önarckép, "

Interieur, "

KUT kiáll. N. Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

MDK

Novotny Emil Róbert

kitüntető elismerésben részesült.

XII. Tavaszi Szal. N.Szal. 1937. máj. 4 l.

Novotny Emil Róbert

Önarckép, olaj
Szentendrei utca, olaj
Csendélet, olaj

Őszi tárlat. Nemzeti Szalon, 1940, október,

11 1.

190. kép. *Péchy Erzsébet pohara. 1648.*

Gerevich PA, 260. l. — Gerevich IPGY, 84. l. (Kép.) Kőszeghy 1508a. szám.

TALPAS POHÁR,

poncolt alapon függélyesen sorakozó medaillondísszel. VG nagyszebeni mester műve, 1630 körül. Részben aranyozott ezüst, mag. 19·3 cm.
A Biharvármegyei Régészeti és Történelmi Egylet birtokából.

Gerevich PA, 260. l. — Erdélyi kiállítás, 1930., 168. szám.

TALPAS POHÁR,

trébelt csigás dísszel, benne három angyalfej, talpán rókát hajszoló kutya.
Brassói munka 1630 körül.
Aranyozott ezüst, mag. 13·7 cm.
Az Ipolyi-gyűjteményből.

Szendrei János: Néhai Ipolyi Arnold gyűjteménye. AÉ, VII., 1887., 344. l. — Gerevich PA, 260. l. — Őszi kiállítás 1930., Ipolyi, 156. szám. — Erdélyi kiállítás, 1931., 176. sz.

Novotny Emil Róbert

Uszályok, olaj

Citromos csendélet, olaj

Uj magyar képzőművészet. Főv. Képtár bányavidéki vándorkiáll. 1948. jun. 31 l.

Novotny Emil Róbert
Grottammare

Uj magyar aquarellek, Tamás Gal. CXI. kiáll.

Novotny-Emil Róbert

Tájkép

Munkácsy-Céh I. kiállításon. Kemz. Szal. 1928. nov.

30 1.

Novotny Emil Róbert

Csendélet

Könyves Kálmán k 1o4. kiáll. 192o-as évek.

Novotny Emil Róbert

Női kép, olaj
Fekvő gyerek, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1934. dec. 6 l.

Novotny Emil Róbert

Gyermekfej, olaj
Balatoni táj, "
Önarckép, "

KUT kiáll. N.Szal. 1936. febr. 4-5 l.

Novotny Emil Róbert

Rózsaszin reggel, olaj
Viskók, olaj
Diák asztallal, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1937. ápr.

Novotny Emil Róbert

Havas táj, olaj
Alvó nő, "
Gergő, "

KUT.kiáll. N.Szal. 1938. okt. 1.

Novotny Emil
Fekvő nő, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1941. nov.

Novotny Emil Róbert

Órás csendélet, olaj
Dunapart, "
Virágos csendélet,"

Ötven müvész kiáll. N.Szal. 1947. jun.
2, 8 1.

Novotny Emil Róbert

Nyárdélutáni fény félalakon, olaj
Önarckép, olaj
Nyári hajnal Szentendrén, olaj
Szántóföld és boglya, olaj
Az Erzséhet-tér Szentendrén, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 194o. nov.

Novotny Emil Róbert
Elhagyott karám, olaj
Buzamező, "
Csendélet, "

KUT kiáll. N.Szal. 1942. nov.

MDK

Novotny Emil festő

Napkelet, 1934. márc.1. 183 l.

MDK

Novotny Emil

a KUT Művésztanácsának törzstagja.

KUT kiáll. N.Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

MBK

Novotný Emil

a MUT Művészetmedencének tőkésetagja.

MUT Kiáll. N.Szmj. 375. Kiáll. 1927. évr.

MDK

Novotny Emil Róbert

Kállay Miklós:
Ernst-Muz. csop.kiáll. Nemz. Ujs. 1934. jan. 28.
27 l.

MDK

Novotny Emil Róbert

Park, olaj
A Tisza délután, olaj
A Tisza reggel, "

KUT kiáll. N.Szal. 1943. okt. 31.

M D K

Novotny Emil Róbert festőművész

Magyar Művészet 1926. 539. l.

MDK

Novotny Emil Róbert

Duna vidéke Pest alatt
Lágymányos táján
Halászbárkák
Kisfiu

Szomory Dezső: Finom művészek az Ernst-Múzeumban.
Az Est, 1934. jan. 28.

Novotný Emil Róbert

Kiáltó

N. Ú. 1935. Á. 8.

Novotny Emil Róbert

Kiáltás

Nyíregyháza 1935. X. 6.

Nap István

Kiállít

V. V. 1935. VI. 1.

TISZTELETTEL MEGHIVJUK

NOVOTNY EMIL RÓBERT

FESTŐMŰVÉSZ ÉS

SZÉKESSY ZOLTÁN

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

ÁPRILIS 11-ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN D. U. 5—8 ÓRAKOR MEGNYILÓ

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁRA

EZ A MEGHIVÓ VAGY A VERNISSAGE-RA VAGY A KIÁLLITÁS BÁRMELY NAPJÁN KÉT SZEMÉLYRE BELÉPŐJEGYÜL SZOLGÁL

MEGHIVÓ NÉLKÜL A BELÉPŐDIJ A VERNISSAGE NAPJÁN ÉS VASÁRNAPONKÉNT SZEMÉLYENKÉNT 1 PENGŐ, MÁS NAPOKON 50 FILLÉR

A KIÁLLITÁS NYITVA: ÁPRILIS 21-IG
VASÁRNAP DÉLELŐTT 10—2-IG,
KÖZNAPOKON DÉLELŐTT 10-TŐL ESTE 7-IG

TAMÁS-GALÉRIA KIÁLLITÁSAI

A MODERN KIÁLLITÁS-SZERVEZŐ BIZOTTSÁG RENDEZÉSÉBEN

V., AKADÉMIA-UTCA 8 ~ TELEFON: 254–23

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos

Dr. Pentiványi Aguda úr
úrnő

BUDAPEST

VII. Aréna ut 41.
Képművészeti múzeum

6198,29 Hungária Rt

Novotný Emil Robert

Kilkit

N. V. 1929. IV. 28.

Novotny Emil Róbert

Kilit

PH. 1929. IV. 28.

Novotny Emil Róbert

Kizöllt

P.N. 1929. IV. 28.

Novotny Emil Róbert

Kiákít

Ujvidék 1927. IV. 27.

MDK

Novotny Emil Róbert

Wellisch J: Tájképek a VI. M. Képzm. Kiállitáson.
Szabad Művészet, 1956. 4.sz. 190 l.

MDK

Novotny Emil Róbert

(piktúrája Mártélyon bontakozik új virágzásba.) (más adat nincs.)

Artner Tivadar: A vásárhelyi fiatal művészek vallomása.

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 45. sz. [4. l.]

M. D. K.

Novotny Emil Róbert Jestő

A nyergesújfalusi kolónia tagja

Derkovits Gyuláné: Mi Kettes Bp. 1934. 30. l.

33.

Novotny Emil Róbert

Közelgő tavaszi fények, olaj
A Duna reggel, olaj

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 14 l.

Novotny Emil Róbert
Tavaszi kép, olaj
Fák, olaj
Csendélet, olaj

MEK

Novotny Emil Róbert festő

Kollektiv kiállitása. 1947. nov. Magy. Művészet. 1948. 43 l.

Novotny Emil Róbert

— **Uj kiállitás a Tamás galériában.** A Tamás galériában (Akadémia-utca 8.) április 11-én, csütörtökön délután 5 órakor nyilik meg ünnepélyes keretek között *Novotny* Emil Róbert festőművész és *Székessy* Zoltán szobrászművész gyüjteményes kiállitása. A kiállitás megtekinthető naponta 10—7, vasárnap délelőtt 10—2-ig.

N. V. 1929. IV. 11.

Novotny Emil Robert

Kiáltít

Mo. RP 42. II. 5.

K é r d

Név: . . . . . .

Volt-e önálló kiállitása 1954-óta: . .

. . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt 1954

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásokat kapott: . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

1954 után készült fontosabb müvei: .

. . . . . .

Vorotny Emil Róbert

Kiállít

ÚN. 1929. IV. 28.

Novotny Emil Róbert

Kiállít

MW. 1929. IV. 28.

MDK

Novotny Emil Róbert

Akarattya, olaj

Műterem. 3. csop. kiáll. 1935. márc.

MDK

Novotny Emil Róbert

Bányai táj

Fekvő akt

KUT 3. kiáll. Ernst Múz. 1926. márc. 18 l.

MDK

Novotny Emil Róbert
Dunapart

M. Képzőm. Szab. Szervezete I. kiáll. Pécs,
1946, dec.

MDK

Novotny Emil Róbert

Ménesi ut, olaj

Műterem. 3. csop. kiáll. 1935. márc.

MDK

Novotny Emil Róbert

Báger, olaj

Müterem. 3. csop. kiáll. 1935. márc.

Novotny Emil

Tájkép

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban Budapest, 1928. katalogusa 30 lap

MDK

Novotny Emil Róbert

Szőke nő, of.

A "Milorát"57. kiáll. 1944.febr.-márc.

MDK

Novotny Emil Róbert

Téli utca, of.

Szobasarok, of.

A "Mibarát" 57. kiáll. 1944. febr.-márc.

MDK

Novotny Emil Róbert

Parkrészlet, vf.

Diófa allé, vf.

A "Mibarát" 57. kiáll. 1944. febr.-márc.

MDK

Novotny Emil Róbert

hg. O.M. arcképe, repr. of.

Hortenzia, of.

A "Mübarát" 57. kiáll. 1944. febr.-márc.

MDK

Novotny Emil Róbert

Sulykolók, of.

Csősztanya, of.

A "Mübarát" 57. kiáll. 1944. febr.-márc.

Novotny Emil Róbert MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

NOVOTNY EMIL ROBERT

kitüntető elism.

17. Tav. Szal. dijnyerteseinek névsora
N.Szal. 1942. jun.

MDK

Novotny Emil

Tájkép

Magyar akvarellek. Tamás Gal. 135 kiáll. 1942. okt.

Novotny Emil Róbert

Művéztársa volt

Dévényi Iván: A 70 éves
Nyergesi Jánosról
Jelenkor 1965. Sz. 7221

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

n: . . . . . .

. . . . . .

Novotnyi Emil Róbert festő

MDR.

Neve szerepel a Kiállítók között.

Nikelszky Géza: „Bpesti és pécsi képzőművészek egyéves csoportkiállítása"

Dunántúli Népszava. 1946. II. évf. dec. 8. 8. l.

MDK

Novotny Emil R.
Budai táj, o.vázl.

N. Szal. 374. kiáll. 1927. márc.
16l.

MDK

Novotny Emil Róbert

Női fej, of.

Füzek, of.

A "Műbarát" 57. kiáll. 1944. febr.-márc.

MDK

Novotny Emil Róbert

Erdei ut, of.

Diófák délután, of.

A "Mibarát"57. kiáll. 1944.febr.-márc.

MDK

Novotny Emil Róbert

Halásztanya, of.

Furulyás fiu, of.

A "Mübarát"57. kiáll. 1944.febr.-márc.

MDK

Novotny Emil Róbert, festöm.

Tájkép. Vizf. Jelz.

Árv. Közl. 1940.1.rk.sz. 30.1.

MDK

Novotny Emil Róbert

Klarinettező fiu, of.

Parkrészlet, of.

A "Mibarát"57. kiáll. 1944.febr.-márc.

MDK

Novotny Emil Róbert

Szakállas ur, of.

Lágymányosi táj, of.

A "Műbarát"57. kiáll. 1944.febr.-márc.

MDK

Novotny Emil Róbert

Balaton-Akarattya.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 11.o.

Novotny Emil Róbert, festöm.

és Szervátiusz Jenö szobrász közös kiáll.

Fekvö nö.
Földmunka.
Reggel. Munkásházak.
Böjtrés csendélet.
Néhány dunamenti és balatoni tájkép, s egy finom hatásu nöi portré.

-l. :

A Tamás Galéria uj kiállitása. -
Pesti Napló. 1937. ápr.18. 2o.l.

MDK

Novotny Emil Róbert, festőm.

Leányfej. festmény.

Repr.

A KUT tavaszi kiállításából.
KUT 1927. II. 2.sz.

MDK

Novotny Emil Róbert és Gráber Margit
Festömüvészek

legujabb alkotásait mutatja be " Mübarát" most megnyilt kiállitása.

Sokszor vangoghi erejü mester.

Csendéeletek. Tájképek. Robusztus egyéniség.

? 1944?.

MDK

Novotny Emil Róbert, testöm.

a N.Sz.által rend. 63 csop.Kiáll. egyik-másikán szerepelt müveivel. 1924,1926.

A Nemz. Szal. 40c-ik jub.és a KÉVE XX-ik kiáll.-a. 1929. febr.

MDK

Novotny Emil Róbert

Tiszakanyar, of.

Gellérthegyi u., of.

A "Műbarát" 57. kiáll. 1944. febr.-márc.

MDK

Novotny Emil Róbert

Fehérgalléros nő, of.

Sulykolók a fák alatt, of.

A "Műbarát" 57. kiáll. 1944. febr.-márc.

MDK

Novotny Emil Róbert

Leányfej, repr.

Kut 1927. II. 2 sz.

M.D.K.

Novotny Emil Róbert
festő

A legidősebb vásárhelyi generáció
tagja

D. Fehér Erzsa: A IX. vásárhelyi őszi tárlat
Művészet, 1963. január – 42 lap

MDK

Novotny Emil Róbert

A Tisza Mártélyon	1954	akvarell	Műv.t.
Hódmezővásárhelyi táj	1954	akvarell	" "

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 24.l.

MDK

Novotny Emil Róbert festőm.

Aliga, akv.

Kavicsos bárka, akv.

Leányfej, of.

Ernst Mus. 145.kiáll. 1934. jan.

5-6 l.

MDK

Novotny Emil Róbert festőm.

Akarattyai öböl, akv .

Önarckép, of.

Ernst Muz. 145.kiáll. 1934. jan.

5-6 l.

MDK

Novotny Emil Róbert festőm.

Pihenő nő, akv.

Délután Akarattyán, akv.

Ernst Muz. 145.kiáll. 1934. jan.

5-6 l.

MDK

Novotny Emil Róbert festőn.

Halászbárkák, akv.

Félakt, of.

Ernst Muz. 145.kiáll. 1934. jan.

5-6 l.

MDK

Novotny Emil Róbert festőm.

Lágymányosi táj, akv.

Játszó fiuk of.

Kenese felé, akv.

Ernst Muz. 145.kiáll. 1934. jan.

5-6 l.

MDK

Novotny Emil Róbert, festöm.

Olajfestményei gyorskezü, francia müvészek képeire emlékeztetnek.
Nöi arcképei egyikén hatásosan kihasználja a hideg zöldes kék/párisi kék/ játékát.
Ecsetrajza szegletes, elhanyagolja a halk tónusokat. Nem oly lirai mint kiállitó társa.

Gráber Margit és Novotny Emil Róbert kiállitása.

Uj Magyarság. 1944. márc.9.

MDK

Novotny Emil Róbert

Tavaszi táj, festm. repr.

Dijkiosztás a KUT tav. kiállitásán. Kut, 1927.
3.sz. 8.l. kép

MDK

Novotny Emil Róbert festőm.

Akarattya, akv.

Kisfiu

Badacsonyi présházak, akv.

Ernst Muz. 145.kiáll. 1934. jan.

5-6 l.

MDK

Novotny Emil Róbert festőn.

Balato ni öböl, ~~xxxx~~ akv.

~~exixcélután~~ Őszi délután

Ernst Mus. 145. Kiáll. 1934. jan.

5-6 l.

MDK

Novotny Emil Róbert

Mártély leghübb fővárosi barátja
a táj részleteit és kornyezetét festi.

Dömötör János: Mártély a müvészetben.
CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP. 1962. jul. 11. 4. lap.

MDK

Novotny Emil Róbert, festöm.

Szakállas önarckep. Repr.

KUT .1927. II.évf. 4-5.sz. 21,22.l.

MDK

Novotny Emil Róbert, festőm.

képei kimagasló értékűek. Balatoni tájképei n szédítő ecsetfutamok ... hallatlanul temperamentumos technika nyomán az anyag csillogó elevensége káprázik szemünkbe.

"Őszi nádas" Csöndbe merült igézet vesz erőt rajtunk képének láttán. .....

Kállai Ernő: /Cim levágva/.
Nemz.Sza. LXXXVIII. csop.kiáll.
Korunk Szava. 1938. jun.1. /11.sz./ 359.1.

MDK

Novotny Emil Róbert, festőm.

7.	Parkrészlet.	akv.
8.	Diófaallé	"
9.	Teli utca.	olf.
10.	Szobasarok.	"
11.	hg. O.M. arcképe. Repr.	"

a "Műbarát" 57. kiáll. - Novotny Emil Róbert és Gráber Margit fest.m.-k kiáll. 1944. febr.22. márc.6. Kat.

MDK

Novotny Emil Róbert, festöm.

Kompozició. Festm. Repr.

Nemzeti Szalon. 1929. jun.

/MDK

Novotny Emil Róbert, festöm.

12. Hortenzia. olr.

13. Sulykolók. "

14. Csösztanya. "

15. Tiszakanyar. "

A" Mübarát" 57.kiáll. -Novotny Emil Róbert és Gráber Márgit fest.m.-k kiáll. 1944. febr.22 márc.6. Kat.

MDK

Novotny Emil Róbert, festöm.

1.	Jánoshegy tavasszal.	Aqu.
2.	Tiszaparti táj.	"
3.	Pasaréti táj.	olt.
4.	Halásztanya. Repr.	Aqu.
5.	Csendélet.	olt.
6.	Sulykolók.	"

a "Mübarát" 57. kiáll. - Novotny Emil Róbert és Gráber Margit fest.m.-k kiáll. 1944. febr.22-márc.6. Kat.

MDK

Hevetny Emil Róbert, festön.

20.	Sulykolók a fák alatt.	olt.
21.	Halásztanya.	"
22.	Furulyás fiu.	"
23.	erdei ut.	"
24.	Diófák délután.	"

A" Mübarát" 57.kiáll. -Hevetny Emil Róbert és Gráber Margit fest.m.-k kiáll. 1944. febr.2 márc.6. Kat.

MDK

Novotny Emil Róbert, festőm.

16.	Gellérthegyi u.	olf.
17.	Női fej.	"
18.	Füzek.	"
19.	Fehérgalléros nő.	"

A" Műbarát" 57.kiáll. -Novotny Emil Róbert és Gráber Margit fest.m.-k kiáll. 1944. febr.2 márc.6. Kat.

Novotny Emil Róbert MDK

Csendélet, olf.
Fiufej, olf.

Nemzeti Szalon 1928. ápr.
Tavaszi Szalon

MDK

Novotny Emil Róbert, festőművész és

Székessy Zoltán, szobrászm.

gyüjtemenyes kiallitása.

Tamás Galéria.- Evsz.?. ápr.11. nyilik meg.

Novotny Emil Róbert MDK

Holt Tisza, olf.

Nemzeti Szalon 1942. okt.
Őszi tárlat

MDK

Novotny Emil Róbert, festőm.

25. Kla rinétező fiu olt.

26. Parkrészlet. "

27. Szakállas ur. "

28. Lágymányosi táj. "

29. Szőke nő. "

[2] "Műbarát" 57. kiáll. - Novotny Emil Róbert és Gráber Margit fest.m.-k kiáll. 1944. febr.22.-márc.6. Kat.

MDK

Novotny Emil Róbert, festö

Öszi udvar.	Olf.
Csendélet.	"

Fsv.Kpt.-[illegible].-II.[illegible] Roma.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat.15.1.

Novotny Emil Róbert festőművész

Uszályok

Vitromos csendélet

Bányavidéki Vándorkiállitások katalógusa 1948

MDK

Novotny Emil Róbert

Leányfej, repr.

KUT 1927.2.sz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

Novotny E Rob

CSONGRÁDMEGYEI
HIRLAP

10

1957 OKT 20. 9

Novotny E Róbert

6

Kalászba szökkenő vetés

— A IV. vásárhelyi őszi tárlat jelentősége —

Az a nehány megszállottja a magyar képzőművészetnek, akik jó egynéhány évtizeddel ezelőtt arra vállalkoztak, hogy elvessék egy valóban magyar festészet és egy ízigvérig magyar szobrászat magját a vásárhelyi szűzi televénybe, — felbecsülhetetlen értékű alapot teremtettek az utókor számára. Munkálkodásuk értékét még növeli tudatosságuk, noha az akkori kultúrpolitika viszonyai között egyikük sem reménykedhetett a mag valami gyors kalászbaszökkenésében. És kimondani azt, amit Rudnay így fogalmazott meg egy magánlevélben: »A magyar nép ismerete és szeretete nélkül magyar és magasabb rendű műalkotás nem lehetséges« — nemcsak merész, de veszélyes is volt. Erről bizony nemegyszer meg is győződhettek. Mélységes hitre, szilárd meggyőződésre és állhatatos kitartásra volt szükség ahhoz, hogy ez az elv művészi alkotásokban realizálódjék. A vásárhelyi művészek »szögény kenyere« mellé hányszor járult a főváros meg nem értése, a helyi vaskalaposak lenézése és — volt rá eset — a gúny is. De az ebben az elvben gyökerező magatartás és az ebben az elvben fogant életmű megdöntött minden eléje emelt tilalomfát és az időt tisztító folyamatában kikristályosodott egy formájában sajátos jellegű alföldi képzőművészetté.

A fáradt és tikkadt torkú ember öles akadályokat küzd le, hogy ajkával érintse tiszta források vizét. Ezért fordult az utóbbi években a vásárhelyi művészek nagyszerű hagyatékához a magyar festők és szobrászok jelentős része, hogy igazi alapról indulva eljáruljanak hozzá a magyar piktura új, magasabb szintű megfogalmazásához, kialakításához. Hogy könnyű és akadálymentes lett volna ez a folyamat, korántsem mondhatjuk el. De nem is volt lehetetlen. Egy szocializmust építő ország a művészetért sokat áldozó kultúrpolitikájára volt szükség, hogy mindez létrejöhessen. Ennek keretében a céltudatosság, az állhatatosság, némi lemondás vállalása és hit a megvalósíthatóban voltak azok a tényezők, amelyek évről évre előresegítették a múlt nagyszerű hagyományainak tanulmányozását, a művésztelep megalapítását, a művésztelep köré csoportosult művészek munkalehetőségének megteremtését és az eredmények bemutatását.

Ezt dokumentálták az évről évre megrendezett őszi tárlatok.

A IV. vásárhelyi őszi tárlat termeiben kiállított képek és szobrok láttán — úgy érzem — eddigieknél fokozottabb a kiteljesedés. Ma már nem kell érvelni a kevésbé hozzáértő, vagy csak a képekben gyönyörködő előtt a táj jellegéből fakadó egyöntetűség lomnál, hogy: egyöntetűség. Korántsem szűkül le ez a megfogalmazás témára és művészi módszerre; nem iskoláról, még kevésbé epigonizmusról van szó. Ebben a helyesen értelmezett »egyöntetűség«-ben megférnek olyan szemléleti, látásbeli és módszerbeli különbségek, mint Erdős János szinte teljes természetelvűsége (Tóalji tanya) és az Egry és Dreskovics útját továbbfejlesztő Szalai Ferenc (A kaszás, Tavasz), Kurucz D. István konkrétsága (Beszélgetés a ház előtt) és Almási Gyula Béla pasztelljei (Tavaszi vetés); Redő Ferenc nagyszerű népi humora a batikolt selymen (Disznóölés) és Gábor Móric komorsága (Interieur). Megférnek? Hát hogyne férnének meg! Amilyen végtelen kiterjedésű, amilyen befoghatatlan színskálájú az Alföld, s amilyen ezerarcú a Tisza, éppen annyi változatosságot kínál az alkotó számára az Alföld népe, s a nép még sok vonatkozásban ősi, de a jövő fejlődésének csíráját magában hordozó élete. És a kiállító művészek mindegyike ismeri is ezt a népet, mert köztük él és szereti, mert közüle való. Vajon el tudna-e szakadni a Rudnay által megfogalmazott elvtől a földeken élő Szurcsik János, a nagyüzemben élő Kajári Gyula, avagy a mártélyi nép olyan tisztelője, mint Novotny E. Róbert, avagy éppen a kerámiákat kiállító népművészek? Nem — és ez adja meg az eszmei kapcsot a múlttal és ez képezi alapját a mának is. Ez az, amiben a IV. tárlat anyaga határkövet jelent egy felfelé ívelő út során.

De csak határkövet és nem beteljesedést. Még van tennivaló és hiányolnivaló. Tennivaló az elődök vidéki életét vállaló művészek segítésében, hogy egy pillanatra se érezzék a »tűzhöz közelebb ülők« nagyobb erkölcsi és anyagi megbecsülését; ug... akkor hiányolható az emberben és a tájban végbemenő nagymérvű átalakulás iránti még nagyobb fokú érdeklődés. Amint ezen a tárlaton kivirágzott megannnyi alkotóművész palettája az ősi táj és a paraszti élet szépségének rögzítése során, úgy kellene irányulnia a figyelemnek a tájban és az emberi életben bekövetkezett átalakulások konkrétebb megfogására is. »Ne csak a téma felületét lássák meg, hanem belső lényegét is« — adja a jótanácsot Kiss Lajos. S ebben a belső lényegben még óriási fejlődés lehetőségei rejlenek.

Kalászba szökkenő vetésnek vagyunk tanúi a IV. vásárhelyi őszi tárlat alkotásait magukbafoglaló termekben. A siker, ami országos sikert jelent, nem is maradt el. Ám még várnunk kell a kalászok érésére és a gazdag aratásra. De ami a természet rendje — rendje a művészetnek is: a jó talajba gyökerező magot éri langyos eső és érlelő napsu-

lenyével mezőgazdaságai szakemberei járnak a Szélkiskai Állami Gazdaságban, ahol a rövid tenyészidejű tengeri-fajtákat tanulmányozták és megtekintették a mesterséges-

SZÉLJEGYZETEK

Országra szóló esemény

Most nem kísérte nagy figyelem, pedig megérte volna, hiszen a Dunai Vasmű második nagykohójának begyújtása a szocialista iparosítás országra szóló sikere. Emlékszünk, hogy tavaly ősszel az ellenség meg akarta tagadtatni a szocialista iparosítás minden eddigi eredményét, kétségbe vonta Sztálinváros és a Dunai Vasmű építésének helyességét. A forradalmi munkás-paraszt kormány azonban gazdasági nehézségeink ellenére anyagi erőt biztosított e kohó építésének befejezéséhez.

Az a siker, hogy lecsapolták az első nyersvasat a 2-es számú nagykohóból, tengernyi nehézség árán született meg. A »cikcakk« gazdaságpolitika idején 1953-ban Nagy Imre leállíttatta a vasmű építését, tavaly ősszel pedig az ellenforradalom állított átmenetileg gátat az építés elé. De a magyar munkások és mérnökök erőfeszítését végül is siker koronázta és ez a siker egyben a magyar—szovjet barátság sikere is. Hiszen a Dunai Vasmű 2-es számú nagykohójának gépi berendezéseit csaknem teljes mértékben a Szovjetunió szállította, a kohó szovjet tervek és műszaki leírások alapján épült, s a kemencetest tűzálló falazatának téglaanyaga is a Szovjetunióból való.

A szocialista iparosítás nagyszerű eredménye, a három év óta épülő 2-es számú nagykohó 62 méteres kohóteste büszkén magasodik az ég felé. Ez a kohó korszerűbb, mint az első és napi 400—500 tonna nyersvasat ad a magyar ipar számára, ami azt jelenti, hogy az Acélműben ismét üzembe helyezhetik a második kemencét, hogy sok ezer tonna acélt kaphasson népgazdaságunk. Ezenkívül az év hátralevő részében mintegy 35 ezer tonna kohósalakból cementtel keverten a kislakásépítéshez nagy mennyiségű salaktéglát is gyárthatnak.

A sztálinvárosi 2-es számú nagykohó üzembehelyezésével újabb hatalmas lépést tett a magyar ipar a Dunai Vasmű, Közép-Európa egyik legnagyobb és legkorszerűbb nehézipari létesítményének teljes felépítése felé.

...eszédét közvetítették ...mérleggyári pártnapon

...űszakiak és veze... délután a Hódme... édlőtermében az ...án. Előadást tar... Csongrád megyei ...git.-prop. osztály ...Imre városi párt...

...Októberi Szocia... forradalom győ... ...tőségéről és ma... Előadása közben ... mikrobarázdás ...ly Lenin elvtárs ...levők tisztelettel... ...y bolsevik forra... ...gját. Ünnepiessé ...zava még fokozta az emlékezés meghitt légkörét. Megelevenedtek a tőke ellen harcrakelt proletárok hősi tettei, az októberi győzelem, a szocialista építés diadala, amely lehetővé tette sok ország — köztük a magyar dolgozó nép — felszabadítását 1945-ben és a szabadságunkra törő októberi ellenforradalom leverését 1956-ban. A bolsevik párt és Lenin vezette Októberi Forradalom győzelme nemcsak az oroszországi dolgozók felszabadulásának forrása, hanem forrása a magyar dolgozók kizsákmányolástól mentes, szabad és egyre jobbra változó életének is.

A mérleggyári munkások, párttagok és pártonkívüliek népes pártnapi ülése a gyár minden becsületes dolgozójának tiszteletét kifejezte a proletárok nagy forradalmában győztes és ma már az egész világ sorsát befolyásoló oroszországi népek, a nagy Szovjetunió iránt.

Ma kezdődik a TTIT és az MSZBT jubileumi előadássorozata

Hírt adtunk már arról, hogy a Társadalom- és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat és a Magyar—Szovjet Baráti Társaság előadássorozatot rendez Vásárhelyen a TTIT klubjában a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulója alkalmából. Az első előadást ma, vasárnap délután 6 órakor rendezik meg, »Negyvenéves a Szovjetunió« címmel *Vargakovács* János, az MSZMP megyei pártbizottságának kulturális felelőse tart előadást, és az előadást követő művészi műsorban közreműködnek *Lászlófi* Katalin, a Budapesti Néphadsereg Színház tagja, *Joó* László, a Szegedi Nemzeti Ssínház tagja és *Szabó* András zongoraművész.

Az előadásra minden érdeklődőt, a Szovjetunió minden barátját szeretettel várja az MSZBT és a TTIT.

Pankotára is ellátogattak a lengyel szakemberek

NOVOTNY Emil

23, 153, 158, 177

Oltványi 1991

etébe tartozó gépek és berendezések
rülő hibák veszélyességüktől függő
egyéb karbantartás ill. javitás
endeléséért és a munkák elvégzésének

szerzéséért és cseréjéért a meghatá-

áért

es ellenőrzéséért
züntetéséért
delmi megbizottnak történő jelentéséért

jaik v. mások testi épsége veszélyben

MDK

Novotny Emil Róbert

Dunakanyar, of.

Csendélet, of.

Ősz, vf.

N.Szal.csop.kiáll. 1941 dec.-1942 jan.

MDK

Nevetny Emil Róbert

Önarckép IV.,of.

Szántóföld, of.

Paraszt, of.

N.Szal.csop.kiáll. 1941 dec.-1942 jan.

MDK

Novotny Emil Róbert

Önarckép III.of.

Kazal a falu végén, of.

Gyermek arckép, of.

M.Szal.csop.kiáll.1941 dec.-1942 jan.

MDK

Nevetny Emil Róbert

Mélázó, of.

Önarckép I. of.

Önarckép II. of.

N.Szal.csop.kiáll.1941 dec.-1942 jan.

MDK

Novotny Emil Róbert

Feketeruhás nő, of.

Nádas, of.

Kis tér Szentendrén, of.

N.Szal.csop.kiáll.1941 dec.-1942 jan.

MDK

Novotny Emil Róbert

Adria, vf.

Fények a Dunán, of.

Bolgárkert, vf.

N.Szal.csop.kiáll. 1941 dec.-1942 jan.

Novotny Emil Róbert festő M.D.K.

kiállitása H.ódmezővásrhelyen

30 festmény zömmel Csongrád megyei tájak

Napló

Magyar Nemzet 1965. nov. 28. 10. 1.

Novotny Emil Róbert

Halápy Lili

Novotny Emil Róbert és kortársai

Magyar Nemzet, 1986. júli. 15. 4.

manipulálásával. Nem, barátaim, örültünk annak, hogy olyan ügyesen kergetjük az egérkét a „felhasználóbarát" szoftverek kicsiny ketreceiben.

A türelmes Perneczky tanár úr körülnézett, s kénytelen volt kitalálni a „statisztikai alternatív művészet" kategóriáját. Az utópiák kora lejárt, mondja – s ezzel a megállapításával (a lejtőn lefelé) aligha lehet vitatkozni. Ám továbbra is létezik alternatív művészet, amelyik az elitista – és (nekünk újra fontos innen néznünk): etatista – posztmodernnél jobban alkalmazkodik korához. Mindazonáltal az egyes művek, az egyes művészi teljesítmények önmagukban értékelhetetlenek. Szándékuk, jelentőségük csak „statisztikus tömegük" alapján méltányolható. Aki végignézte a Joseph Kadar gründolta kiállításokat és lapokat, rájön, mit ért Perneczky „statisztikus" alatt. A geometrikus és puha foltok, elkenések és elfolyások, végtelen ismétlések és kaotikus betűhalmazok, laza asszociációk mentén egymásra halmozott képelemek tömegén liánvágó késsel átküzdve magunkat, s újra a napfényre lépve nehezünkre esik beszá-

FÉNYES ADOLF-TEREM

BUDAPEST VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

NOVOTNY E. RÓBERT

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1957. MÁRCIUS 29—ÁPRILIS 22.

Novotny Emil Róbert 1898-ban született Marosvásárhelyt. Gyermekkora betegeskedés, családi bajok közt telt el. Már elemista korában ügyes rajzoló volt. Édesanyja is jól rajzolt; kisgyermek korában anyja rajzkészségét látva, azt hitte, hogy a rajzolás mindenkinek tulajdona, akár a beszéd. Már akkor szerette a természetet, az ablaknál leste a hajnalt, várta a megvilágosodó táj látványának örömét. Tizennégy éves, amikor a gimnáziumban nyolcadikosoknak korrigál. 1913-ban Gerő Ödön fedezi fel a tizenötéves fiú képességeit és ajánlja Kernstokhoz, a Szegfű utcai Művészházban rendezett iskolájába. Kernstok akkor tért haza Párizsból és már Picassoról beszélt. Ugyanitt tanított Vaszary és Rippl-Rónai is.

A Művészház iskolája csak három hónapig állt fenn. Novotny az Iparrajziskolára iratkozik; rögtön a II. osztály második félévére veszik fel. 1914-ben végez kitüntetéssel. A következő évben az Akadémiára megy, Balló osztályára, de konfliktusok miatt otthagyja. Kísérletezik Ferenczynél, de ő túl fiatalnak tartja a 17 éves fiút. Akkoriban indul meg Kernstok Képzőművészeti Szabadiskolája a Belvárosban, Kernstokon kívül Rippl-Rónai, Egry, Vedres a tanárok. Rippl-Rónai közbenjárására tandíjmentesen veszik fel. Tanárai közül Egryvel köt melegebb barátságot. A szabadiskolát 1918-ban végezte. Az iskolai kiállításon minden rajzát megvették.

Ezután erdélyi út következik; Teleki Géza festő vendége Alsózsuk-Visa tanyán. 1919-ben Kernstok nyergesújfalusi iskolájában dolgozott. 1920-ban lement Itáliába. Beutazza Firenzét, Sienát Orvietót, Rómát, Nápolyt, Milanót. Kerámiai üzemekben, bronzöntő-műhelyekben dolgozik, így tud minden támogatás nélkül három évet tölteni Olaszországban. 1925-ben ő is megfordul Nagybányán, ahol egy fél évet tölt. 1925-ben a KUT kiállításán Elek Artur, mint a legfestőibb észjárású művészt említi. Ekkor, 27 éves korában megválasztják a KUT tagjává. Majd minden két évben kiállít a Tamás Galériában, vagy az Alkotásban. Elnyeri a Szinyei Társaság tájkép-díját. Később a Társaság tagja lesz.

Szakadatlanul dolgozik. Szereti a magyar tájat. A Szabolcs megyei Tuzsér, Badacsonytomaj, újabban Zsenye, s most három éve Hódmezővásárhely nyári állomásai. Még 1939-ben újra járt Rómában.

Ha végigtekintünk pályáján, nehéz lenne azt „korszakokra" osztani, Novotnynak egy időben van több korszaka. Mindig széles skálán játszik. Ezt bizonyítja ez a kiállítás is, mely kevés művet kivéve egy korszaknak, az utóbbi éveknek szülötte.

A hajnali fűzfákat bemutató képe, mely a szokatlan világításban ábrázolja a parti buja növényzetet, és annak tükröződését a vízben, kedves problémájával a tükrözéssel és reflexeivel foglalkozik. E kép, vagy a hasonlóan víztükröt mutató **Kubikgödör** magától jövő megoldása elfelejteti velünk, hogy a víztükrözést egyáltalán lehet rosszul, banálisan is megfesteni.

Közeli időben készültek a **Tanyaudvar kakassal** vagy a **Konyha** című egészen más felfogású képek. Borús idő, illetve a szoba sötétje adja a simán festett képeknek a szürkés-sötét tónusát.

Megint más a meglepően újszerű **Kastélyudvar** tökéletes képet adó befejezettlensége. Áttetsző, világos, vékonyan felkent színekből, kihagyásokból épített tünemény. Nem áll tőle távol a **Terasz** (Kastélyterasz), de egészen más, talán Novotnyra jellemzőbb a **Sorok hídja** vad növényzetével, sok sárgával és a növények tövének sejtelmes sötétjével.

Most úgy látszik Hódmezővásárhely a legigazibb hazája, festészete vásárhelyi piktura. De lehet, hogy jövőre megint tovább megy, hogy új tájat fedezze fel az országnak. Mindig újat akar tanulni, keresi az új élvezetét, nem érdekli a már megfestett dolog.

Egy híján hatvan éves, mégis fiatal festő. A vásárhelyi kolónia ifjú művészei mondták, hogy szívesen tanulnak tőle fiatalságot. Nem csupán magatartása fiatalos, hanem elsősorban munkássága, képei. Soha nem lesz fáradt ez a festészet. Távol áll tőle önmaga ismételgetése, ami pedig oly gyakori sok festőnél, aki túl van a kezdet évtizedein. Képein van valami robbanás, van bennük valami idegesség, vagy inkább lelkes türelmetlenség. Kedveli az élénk, világos színeket, melyeket általában dúsan, zsírosan rak fel. Egyik legjellemzőbb színe a zöldek mellett az agyagos föld narancssárgája.

Kritikusai keresték festészetének rokonságát Van Gogh-gal. Ha van is ebben valami, nem lehet követőnek nevezni. Novotny határozottan a maga útját járja, s nem hatottak rá közvetlenül mesterei, Kernstok, Egry, vagy Rippl-Rónai sem.

Ugyanilyen hajtogatású, ugyanilyen formájú Fényes Adolf-termi katalógust tartunk kezünkben. Dátuma 1947. Kerek évtizeddel ezelőtt volt ugyanitt Novotny Emil Róbert legutóbbi kiállítása. Azóta alig láttuk műveit. Néhány évvel ezelőtt feltűnt első képe a Műcsarnok nagy téli tárlatán, éppen az a kép, amelyet az I. Magyar Képzőművészeti Kiállításról kizsüriztek. Most, 57. tavaszán, e kis kiállításon tapasztalhatjuk töretlen erejét annak a művésznek, aki már régen kivívta magának a legjobbak közötti helyet.

Frank János

MŰVEK JEGYZÉKE:

Kisfiú fej	(1933.)	olaj	38×27,5
Budai hegyoldal ősszel	(1947.)	olaj	65×92
Deres reggel az Anna-kápolnánál	(1947.)	olaj	40×50
Sáfrányhajú lány	(1950.)	olaj	81×65
Szintay bácsi	(1952.)	olaj	65×50
Ujját szopogató csecsemő	(1953.)	olaj	35×27
Reggelizö kisded	((1954.)	olaj	65×50
Rizsföldek őszi hajnalban (Hódmezővásárhely.	1955.)	olaj	38×55
Hódmezővásárhely határában	(1955.)	olaj	65×92
Borús tavasz a Tiszán	(Mártély, 1956.)	olaj	73×100
Nyárfa a Tiszánál	(Mártély, 1956.)	olaj	65×92
Bözse néni udvara	(Mártély, 1956.)	olaj	54×65
Parasztttornác	(Mártély, 1956.)	olaj	81×65
Csalit	(Mártély, 1956.)	olaj	46×61
Nyári reggel a Tiszán	(Mártély, 1956.)	olaj	60×73
Vén füzek hajnalban	(Mártély, 1956.)	olaj	60×73
Kubikgödör víztükrözéssel	(Mártély, 1956.)	olaj	63×46
Füzek tavasz előtt	(Mártély, 1956.)	olaj	27×42
Elöntött rét ladikkal	(Mártély, 1956.)	olaj	38×55
Kastélyudvar Zsenyén, ősszel	(1956.)	olaj	60×81
Vén fenyők a kastélyterasszal	(1956.)	olaj	73×100
Sorok hídja Zsenyén	(1956.)	olaj	65×92
Olvasó nő	(1914.)	ceruza	19,5×15,5
Álló akt	(1918.)	ceruza	20,6×11,5
Ülő akt	(1918.)	ceruza	29,5×23
Hajók a Dunán	(1919.)	ceruza	15×23,3
Csendélet	(1927.)	színes linó	34,2×29,8
Álló akt	(1943.)	rőtli	19,5×16
Ülő akt	(1947.)	ceruza	19×13,8
Férfi akt	(1948.)	tollrajz	26,7×19
Térdelő nő	(1948.)	tusrajz	23,3×19
Férfiak építkezésnél, 13 db	(1951.)	ceruza	13×14
Nők építkezésnél 7 db	(1951.)	ceruza- és rőtlirajz	
Brutus	(1952.)	szénrajz	45,6×37,4
Gyermekfej	(1952.)	ceruzarajz	29×23,5
Gyermekfej	(1953.)	ceruzarajz	20,7×14,6
Gyermekfej	(1957.)	krétarajz	20,3×14,4
Ülő nő	(1953.)	tus	46×37,8
Fiheno nő	(1953.)	tus	40,8×33,3
Diener Dénes Rudolf	(1955.)	ceruza	20×14,2
Ceruzarajz	(1951.)	ceruza	19×13,8
Ceruzarajz	(1952.)	ceruza	19×11,8
Diener Dénes Rudolf	(1955.)	ceruza	20×14,2
Ceruzarajz	(1952.)	ceruza	15,8×13,4
Ceruzarajz	(1954.)	ceruza	18,7×15,8
Tisza Mártélynál	(1954.)	akvarell	30×42
Boglyák, szárkúpok	(1954.)	akvarell	32,2×46,2
Alvó gyermek	(1956.)	akvarell	21,3×30,8
Ülő akt	(1955.)	akvarell	30,2×43,2

Felelős kiadó: Luzsica Lajos
1957. III. 400 pld. — 572019 Pátria ny. — F. v.: Földi V.

Novoteni Emil Róbert

testőrművés – Munkácsy díjas! –

„Mártély nagy nevelmese",
képeinek i kletője volt ez a táj.

TV 17.50
1981 III. 11.

FÉNYES ADOLF-TEREM

BUDAPEST VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

NOVOTNY E. RÓBERT

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1957. MÁRCIUS 29—ÁPRILIS 22.

Novotny Emil Róbert 1898-ban született Marosvásárhelyt. Gyermekkora betegeskedés, családi bajok közt telt el. Már elemista korában ügyes rajzoló volt. Édesanyja is jól rajzolt; kisgyermek korában anyja rajzkészségét látva, azt hitte, hogy a rajzolás mindenkinek tulajdona, akár a beszéd. Már akkor szerette a természetet, az ablaknál leste a hajnalt, várta a megvilágosodó táj látványának örömét. Tizennégy éves, amikor a gimnáziumban nyolcadikosoknak korrigál. 1913-ban Gerő Ödön fedezi fel a tizenötéves fiú képességeit és ajánlja Kernstokhoz, a Szegfű utcai Művészházban rendezett iskolájába. Kernstok akkor tért haza Párizsból és már Picassoról beszélt. Ugyanitt tanított Vaszary és Rippl-Rónai is.

A Művészház iskolája csak három hónapig állt fenn. Novotny az Iparrajziskolára iratkozik; rögtön a II. osztály második félévére veszik fel. 1914-ben végez kitüntetéssel. A következő évben az Akadémiára megy, Balló osztályára, de konfliktusok miatt otthagyja. Kísérletezik Ferenczynél, de ő túl fiatalnak tartja a 17 éves fiút. Akkoriban indul meg Kernstok Képzőművészeti Szabadiskolája a Belvárosban, Kernstokon kívül Rippl-Rónai, Egry, Vedres a tanárok. Rippl-Rónai közbenjárására tandíjmentesen veszik fel. Tanárai közül Egryvel köt melegebb barátságot. A szabadiskolát 1918-ban végezte. Az iskolai kiállításon minden rajzát megvették.

Ezután erdélyi út következik; Teleki Géza festő vendége Alsózsuk-Visa tanyán. 1919-ben Kernstok nyergesújfalusi iskolájában dolgozott. 1920-ban lement Itáliába. Beutazza Firenzét, Sienát Orvietót, Rómát, Nápolyt, Milanót. Kerámiai üzemekben, bronzöntő-műhelyekben dolgozik, így tud minden támogatás nélkül három évet tölteni Olaszországban. 1925-ben ő is megfordul Nagybányán, ahol egy fél évet tölt. 1925-ben a KUT kiállításán Elek Artur, mint a legfestőibb észjárású művészt említi. Ekkor, 27 éves korában megválasztják a KUT tagjává. Majd minden két évben kiállít a Tamás Galériában, vagy az Alkotásban. Elnyeri a Szinyei Társaság tájkép-díját. Később a Társaság tagja lesz.

Szakadatlanul dolgozik. Szereti a magyar tájat. A Szabolcs megyei Tuzsér, Badacsonytomaj, újabban Zsenye, s most három éve Hódmezővásárhely nyári állomásai. Még 1939-ben újra járt Rómában.

Ha végigtekintünk pályáján, nehéz lenne azt „korszakokra" osztani, Novotnynak egy időben van több korszaka. Mindig széles skálán játszik. Ezt bizonyítja ez a kiállítás is, mely kevés művet kivéve egy korszaknak, az utóbbi éveknek szülötte.

A hajnali fűzfákat bemutató képe, mely a szokatlan világításban ábrázolja a parti buja növényzetet, és annak tükröződését a vízben, kedves problémájával a tükrözéssel és reflexeivel foglalkozik. E kép, vagy a hasonlóan víztükröt mutató **Kubikgödör** magától jövő megoldása elfelejteti velünk, hogy a víztükrözést egyáltalán lehet rosszul, banálisan is megfesteni.

Közeli időben készültek a **Tanyaudvar kakassal** vagy a **Konyha** című egészen más felfogású képek. Borús idő, illetve a szoba sötétje adja a simán festett képeknek a szürkés-sötét tónusát.

Megint más a meglepően újszerű **Kastélyudvar** tökéletes képet adó befejezetlensége. Attetsző, világos, vékonyan felkent színekből, kihagyásokból épített tünemény. Nem áll tőle távol a **Terasz** (Kastélyterasz), de egészen más, talán Novotnyra jellemzőbb a **Sorok hídja** vad növényzetével, sok sárgával és a növények tövének sejtelmes sötétjével.

Most úgy látszik Hódmezővásárhely a legigazibb hazája, festészete vásárhelyi piktura. De lehet, hogy jövőre megint tovább megy, hogy új tájat fedezze fel az országnak. Mindig újat akar tanulni, keresi az új élvezetét, nem érdekli a már megfestett dolog.

Egy híján hatvan éves, mégis fiatal festő. A vásárhelyi kolónia ifjú művészei mondták, hogy szívesen tanulnak tőle fiatalságot. Nem csupán magatartása fiatalos, hanem elsősorban munkássága, képei. Soha nem lesz fáradt ez a festészet. Távol áll tőle önmaga ismételgetése, ami pedig oly gyakori sok festőnél, aki túl van a kezdet évtizedein. Képein van valami robbanás, van bennük valami idegesség, vagy inkább lelkes türelmetlenség. Kedveli az élénk, világos színeket, melyeket általában dúsan, zsírosan rak fel. Egyik legjellemzőbb színe a zöldek mellett az agyagos föld narancssárgája.

Kritikusai keresték festészetének rokonságát Van Gogh-gal. Ha van is ebben valami, nem lehet követőnek nevezni. Novotny határozottan a maga útját járja, s nem hatottak rá közvetlenül mesterei, Kernstok, Egry, vagy Rippl-Rónai sem.

Ugyanilyen hajtogatású, ugyanilyen formájú Fényes Adolf-termi katalógust tartunk kezünkben. Dátuma 1947. Kerek évtizeddel ezelőtt volt ugyanitt Novotny Emil Róbert legutóbbi kiállítása. Azóta alig láttuk műveit. Néhány évvel ezelőtt feltűnt első képe a Műcsarnok nagy téli tárlatán, éppen az a kép, amelyet az I. Magyar Képzőművészeti Kiállításról kizsüriztek. Most, 57. tavaszán, e kis kiállításon tapasztalhatjuk töretlen erejét annak a művésznek, aki már régen kivívta magának a legjobbak közötti helyet.

Frank János

MŰVEK JEGYZÉKE:

Kisfiú fej	(1933.)	olaj	38×27,5
Budai hegyoldal ősszel	(1947.)	olaj	65×92
Deres reggel az Anna-kápolnánál	(1947.)	olaj	40×50
Sáfrányhajú lány	(1950.)	olaj	81×65
Szintay bácsi	(1952.)	olaj	65×50
Ujját szopogató csecsemő	(1933.)	olaj	35×27
Reggelizö kisded	((1954.)	olaj	65×50
Rizsföldek őszi hajnalban (Hódmezővásárhely,	1955.)	olaj	38×55
Hódmezővásárhely határában	(1955.)	olaj	65×92
Borús tavasz a Tiszán	(Mártély, 1956.)	olaj	73×100
Nyárfa a Tiszánál	(Mártély, 1956.)	olaj	65×92
Bözse néni udvara	(Mártély, 1956.)	olaj	54×65
Parasztttornác	(Mártély, 1956.)	olaj	81×65
Csalit	(Mártély, 1956.)	olaj	46×61
Nyári reggel a Tiszán	(Mártély, 1956.)	olaj	60×73
Vén fűzek hajnalban	(Mártély, 1956.)	olaj	60×73
Kubikgödör víztükrözéssel	(Mártély, 1956.)	olaj	63×46
Fűzek tavasz előtt	(Mártély, 1956.)	olaj	27×42
Előntött rét ladikkal	(Mártély, 1956.)	olaj	38×55
Kastélyudvar Zsenyén, ősszel	(1956.)	olaj	60×81
Vén fenyők a kastélyterasszal	(1956.)	olaj	73×100
Sorok hídja Zsenyén	(1956.)	olaj	65×92
Olvasó nő	(1914.)	ceruza	19,5×15,5
Álló akt	(1918.)	ceruza	20,6×11,5
Ülő akt	(1918.)	ceruza	29,5×23
Hajók a Dunán	(1919.)	ceruza	15×23,3
Csendélet	(1927.)	színes linó	34,2×29,8
Álló akt	(1943.)	rőtli	19,5×16
Ülő akt	(1947.)	ceruza	19×13,8
Férfi akt	(1948.)	tollrajz	26,7×19
Térdelő nő	(1948.)	tusrajz	23,3×19
Férfiak építkezésnél, 13 db	(1951.)	ceruza	13×14
Nők építkezésnél 7 db	(1951.)	ceruza- és rőtlirajz	
Brutus	(1952.)	szénrajz	45,6×37,4
Gyermekfej	(1952.)	ceruzarajz	29×23,5
Gyermekfej	(1953.)	ceruzarajz	20,7×14,6
Gyermekfej	(1957.)	krétarajz	20,3×14,4
Ülő nő	(1953.)	tus	46×37,8
Pihenő nő	(1953.)	tus	40,8×33,3
Diener Dénes Rudolf	(1955.)	ceruza	20×14,2
Ceruzarajz	(1951.)	ceruza	19×13,8
Ceruzarajz	(1952.)	ceruza	19×11,6
Diener Dénes Rudolf	(1955.)	ceruza	20×14,2
Ceruzarajz	(1952.)	ceruza	15,8×13,4
Ceruzarajz	(1954.)	ceruza	18,7×15,8
Tisza Mártélynál	(1954.)	akvarell	30×42
Boglyák, szárkúpok	(1954.)	akvarell	32,2×46,2
Alvó gyermek	(1956.)	akvarell	21,3×30,8
Ülő akt	(1955.)	akvarell	30,2×43,2

Felelős kiadó: Luzsica Lajos
1957. III. 400 pld. — 572019 Pátria ny. — F. v.: Földi V.

Novotny K. jelzéssel

19.y. vége.

„Folyóparti táj" o.v. 30x44cm

J. l. p. Novotny K. 896.

Kikiáltási ár: 7000 Ft.

BÁV 48. Művészeti Képaukció Bp. 1979. május

9

Novotny Emil Róbert

Emlékkiállítás a Tornyai János
Múzeumban, Hódmezővásárhelyen

Magyar Nemzet 1985. XII. 9.

NOWOTNY, keramikus, gyáros

Számos kőedénytárgy bizonyitja, hogy a wilhelmsburgi, az altrohlaui NOWOTNY, vagy a bécsi HARDTMUTH I. gyárak évtizedeken keresztül, még a XX. sz. elején is magyar nyelvü feliratos és népies kézifestésü kőedény tányérokat készitettek nagy tömegben a falusi vasárlóink számára.
278. old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár /1866-1950/
275. old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Novotny Emil Róbert

Magyar Nemzet 1986. XII. 6

NOVOTNY EMIL RÓBERT, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatározott része 14 évi megváltással 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtárba. Festmény-, grafikák alkotják zömmel a kiválasztott anyagot. A Bedő-gyüjtemeény, 1972, 64.sz. NOVOTNY EMIL RÓBERT: "NŐI HÁTAKT", c.műve. p. szén. 482+313 mm.-Ltsz: 72.59. 294.old

KONVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73, Pécs, 1975.

Novotny E. Róbert festőművész

O Novotny E. Róbert festőművész halálának 10. évfordulója alkalmából emlékkiállítás nyílik meg 30-án, pénteken a Szentendrei Kisgalériában.

Népszabadság, 1986. V. 27

NOVOTNY E.RÓBERT, festő

1972-ben Lázár Bélané a pécsi múzeumra hagyta férje 64 darabból álló képzőművészeti gyüjteményét. Nagy része a 30-as évek végén került Lázarhoz, a művészek ajándékaként Elsősorban a Római Iskolat reprezentalják. A gyüjtemény:

39.sz.-NOVOTNY E.RÓBERT: " LAGYMÁNYOSI TÁJ", cimü müve. p.akvarell. 300+395 mm. Ltsz: 72.377. 298.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XVII-XVIII. 1972-73, Pécs, 1975.

Franl János: Góra bírt műtermel
Bp. Magvető 1975

NOVOTNY EMIL RÓBERT

(Sohasem állt a reflektorfényben, tekintélye mégis igen nagy, mind az idősebb, mind a fiatalabb képzőművészek között. Egy-egy Novotny-festmény mindig megbízható sarokpontja a tárlatoknak. Legszívesebben expresszionistának nevezném, viszont a képeire elsődlegesen nem jellemzőek az expresszionizmus stílusjegyei. Egyénisége, műveihez hasonlóan, eruptív, szenvedélyes, mintegy olaszos. Hatvankilencedik évében jár, de élénksége, alkotókedve, munkabírása majdhogynem még fokozódott. Munkácsy-díj és a hódmezővásárhelyi Tornyai-plakett kitüntetettje.)

– „Járt velünk a festőiskolába egy rövidnadrágos kisfiú is, Novotny Emil Róbertnek hívták" – hallottam ezt kollégáidtól.

– Én voltam. Valóban korán kezdtem, édesanyám jól rajzolt, gyermekkoromban a rajzolást olyan természetes dolognak tartottam, mint a beszédet. Ez a festőiskola a Szegfű utcai Művészházban volt (a mai Francia Intézet mellett), Kernstok, Vaszary és Rippl-Rónai voltak a tanáraink. De az iskola vezető fejedelme Kernstok volt. Frappáns tanítási módszerét pillanatok alatt fel lehetett szippantani. Akkor jött meg Párizsból. Már Picassóról beszélt nekünk, 1913-ban! Ez az iskola villám hatású volt – hiszen mindössze három hónapig jártam oda –, de az egész életemre hatott. Kernstok mondta az egyik férfiakt rajzomra: „Aki így rajzol, az a polgárság számára elveszett. Ez már nem lehet polgár soha."

– Tanulóéveid folytatása?

– A főiskolára is jártam, de még mindig koron alul voltam. Professzorom, Balló Ede felfogása gyökeres ellentétben állt a

Kernstokéval. 1916-ban felvettek a Kernstok-féle, Haris közi Képzőművészeti Szabadiskolába, Rippl-Rónai javaslatára ingyenes növendéknek. Már Egry is tanított bennünket, bár fiatal volt. Oda járt Derkovits Gyula is.

– Hogyan emlékszel vissza Derkovitsra?

– Istenáldotta tehetség volt. Tehetségének realitása ragadta magával a társait. A nagyrabecsülést elsősorban művészi magatartásával váltotta ki. Tenyérnyi zsebfüzetet tartott állandóan magánál, és mindig mindent rajzolt. Grafittal vagy nagyon puha ceruzával. Utcai jeleneteket, árusokat, koldust, temetési menetet, mindent. Ebben a Haris közi iskolában és 1919-ben a nyergesújfalui művésztelepen dolgoztam vele együtt. Azután 1920-ban Olaszországba mentem.

– Ott meddig voltál?

– 1920-ban mentem ki, és három évig éltem ott. 1939-ben mentem ki újra, mert a Bajor Gizi-akció folytán pénzhez jutottam, tudtam képeket eladni. Sok barátot szereztem Olaszországban. Egyik Mario Rivosecchi költő, művészettörténész – később a római Accademia di San Marco igazgatója lett –, most nyugdíjas; két éve meglátogattam, már az unokámat vittem magammal. Itália számomra a világosság és a gyengédség, emberség, szeretet. Ezt kaptam.

– Hogy van az, hogy a római iskola, a novecentizmus egyáltalán nem hatott rád?

– Nem voltam ösztöndíjas. Mint kerámikus meg bronzöntő munkás, magam kerestem meg a kenyeremet. Továbbá: jelesül a francia kultúrára voltam mindig beállítva.

– Munkásságodban három hely játszik főszerepet: Nagybánya, a Lágymányos és Hódmezővásárhely.

– 1925-ben mentem Nagybányára. Nekieresztettem magam a festésnek. Bánya hozta nekem Ferenczy Béni és Kmetty János barátságát. Egyszer éjfélkor valaki belépett az ablakomon – igaz, hogy földszintes volt a ház –, Kmetty volt. Akkor nézte meg először a munkáimat. Az ő javaslatára választottak be a KUT tagjának. Húszéves koromban lettem szerelmes a napba, és a Lágymányos Budapest legdélibb része. Itt lakom vagy harmincöt éve. Lágymányos számomra szimbolikusan is a meleget és a fényt jelenti. Közvetlen környezetem, mindig örömmel tölt el, ha képet alakíthatok abból a mindennapi látványból, mely olyan meghitté vált számomra. – Hódmezővásárhely: Nem vagyok régi vásárhelyi, de jó tíz éve egyszer kimentem Mártélyba, megfogott az az aranyos fény. Most minden nyáron oda megyek. Ott élek a parasztok és a halászok között, be se megyek a városba.

– Szeretném látni az új képeket.

– Megmutatom, most érkeztek haza. Győrött és Szegeden volt kiállításom. Újabban tértem át az olajtemperára, nemcsak azért, mert az olaj tíz év alatt megsárgul, hanem mert az olajtemperafestésnél aztán nincs elkenés! Szinte ütköztetve vannak a színek, nem olvadnak egymásba, nincs belesöpörve az egyik a másikba. A kontrasztok élénkítik egymást. A fények és színek összegeződésének a szövetében a gondolati elem világosabbá válik... Hogy a forma érje el a tartalmat, mert különben a mű csak halvány nyoma marad az élménynek és az alkotójának. A mű dinamikus válasz az élet dinamikus érintésére. Az én művészetem az öröm – mint az olasz mondja, dolcezza – kifejezése, pedig nehéz életem volt, súlyos betegség, hosszú nyomorgás volt a részem.

(„Ösztönösen patetikus temperamentum Novotny Emil" – írta Rabinovszky Máriusz 1927-ben a Nyugatban... Hogyan lehet pa-

tetikus egy tájkép vagy egy portré – ezek Novotny témái –, kérdezhetné valaki. A válasz: így. És Rabinovszky egykori merész jellemzése érvényes a művész kései műveire is. Ecsetjárása most is féktelen, még szabadabb, mint azelőtt, mámoros izgalmában azonnal szeretne mindent közölni, amit a modell, a képtárgy belőle kiváltott. Elsősorban optimizmust. A képek színei között az agyagos földet jelképező – én így nevezném – Novotny-féle oranzs mellett a finom rózsaszín is megjelenik, de nem érezzük ezzel ellentétesnek ugyanazon képen sem az erőteljes, majdnem durván odavetett kék vagy vöröses foltokat, sőt éppen így lesz a kifejezés teljes. Ez az új képanyag egyenes folytatása, illetve inkább érett összefoglalása a festő egész munkásságának. S a nagyvonalú festés mögül – úgy érzem – egyre jobban kiüt, bár nem stílusában, a Nyolcak és az Aktivisták emléke. Novotny Emilnek jogos örökségе.)

(1966)

Novotny Emil Róbert

Magya

Róbert: Háton fekvő női akt (Mihályfi Ernő hagyatékából a salgótarjáni Nógrádi Sándor Múzeum tulajdona)

A napokban jelentős évfordulóhoz érkezett a Károlyi Mihály Országos Mezőgazdasági Könyvtár. Negyven évvel ezelőtt alapították jogelődjét, és ebből az al-

házai és helyzetk
dés keretében h
számítógépes
erdészeti és
adattárakat vo

NOVOTNY EMIL RÓBERT festő, Munkácsy-díjas, érdemes művész
Marosvásárhely, 1898

Tanulmányait Kernstok Károly szabadiskolájában kezdte, majd az Iparrajziskolában és a Képzőművészeti Főiskolán Vaszary János és Balló Ede növendékeként folytatta. 1920-23-ban hosszabb időt töltött Olaszországban, majd Nagybányán telepedett le. A huszas években a KUT és a Szinyei Társaság tagja, később az alföldi festők köréhez csatlakozik. Gyűjteményes kiállítása volt a Nemzeti Szalonban (1924, 1926), a Tamás Galériában (1929), az Ernst Muzeumban (1947) és a Fényes Adolf Teremben (1957, 1964), 1966-ban Szegeden, 1973-ban a Csók István Galériában nyílt nagyobb bemutatója; 1963-ban a bécsi Künstlerhausban szerepelt. 1957-ben Munkácsy-díjjal, 1958-ban Tornyai-plakettel, 1968-ban érdemes művész címmel tüntették ki. - Művészetét az érzés és az intellektus sajátos ötvözése jellemzi. Általában intim környezetét, családját festi, lakóhelyét Budapesten és a Hódmezővásárhely melletti Mártélyon, ahol nyaranta tölti. Expresszív stílusban, széles ecsetvonásokkal és mély színekkel dolgozik; különösen érdeklik a fényproblémák, a víz, a víztükröződés reflexei. Grafikái is festő kezenyomára vallanak lendületes vonalaikkal, de a műfajnak megfelelően egzaktabbak, pontosabban tükrözik a naturát, mint az olajfestmények.

Művés életrajzok 1975

SAJTOFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 ... 9

Társadalmi Szemle

1021 Novotny E. Róbert

Novotny E. Róbert: Mártélyi ősz

m, amelyeknek megoldása *gyakorlati old*
günk hatékonyságának növelését.
tartozik például az a probléma, hogy a
ező-szerelő, gépgyártó-szállító stb. vállalat
gét gyakran akadályozza vagy hátráltat
iánya, sokszor olyanoké is, amelyeket a
hi vállalatoknak úgy kellene raktáron tartaniuk, hogy még a néha lökés-
n felmerülő igényeket is azonnal kielégíthessék. Ehhez e vállalatok fel-
sége ma sem technikailag, sem gazdaságilag nem megfelelő. Több rak-
esetenként nagyobb forgóalapra, személyzetre vagy az azt helyettesítő
kára lenne szükségük. Ezen — szervezett gondoskodással — lehetne sokat
i.

űszaki tervekkel való ellátottság körüli vitákat lényegesen csökkenthetné,
iviteli tervezés egyes részfeladatainak elvégzését az építőipari és az ipari
zetekhez csoportosítanák át. Ez egyrészt olyan értékes tervezőintézeti ka-
sokat szabadítana fel, amelyeket más munkákra lehetne igénybe venni,
szt oda helyezné az ilyen jellegű munkákat, ahová azok valók: a termelés
ira, oda, ahol e terveket közvetlenül megvalósítják. E törekvés realizálása
n egy sor, ma még jelentősnek látszó akadály elhárítását igényli. Így
l megoldásra váró feladat, hogy a jelenleg igényelt részletes költségve-
szolgáltatását mennyiben hárítsuk rá a tervezők helyett a megvalósítókra.
élem, hogy e problémát — több mással együtt — újszerű, a mai kor gazda-
követelményeivel összhangban álló megközelítéssel kell megoldani.
makörbe sorolom a korábban már említett hatósági előírások és eljárá-
yszerűsítésének, illetőleg rendszerbe foglalásának és racionális mederbe
erelésének problémáit is. E téren egyrészt meg kell teremteni a hatósági

NOVOTNY EMIL RÓBERT
(1898–1975)

70. születésnapjára

Ma már csak a „nagy öregek" értik nálunk a *szín* szavát. Ha meggondoljuk, Frank Frigyes és Novotny Emil Róbert az a két koloristánk, aki tudja, hogy a szín jelrendszer, amelyből azonban építkezni lehet és kell. Sokféle és hiteles módon lehet a jót-szépet-igazat ábrázolni, képbe fogalmazni, lehet teret-formát formálni és lehet a vászon két dimenziójához két dimenzióval — síkban — alkalmazkodni; jogos a jelenségek mögöttesének kutatása, a szerkezet, a csontváz kitapintása. Mindenfajta ábrázolás jó, ha jó, de a festés nyelve mégis csak a szín.

A fáradhatatlan és lángoló színekkel beszélő Novotny éppen szemműtét előtt állott, mikor kérésemre, hogy láthassam és ünnepelhessem képeit, levélben válaszolt. Egyebek között ezeket írta: „70 évemre még kimerni való kútnak érzem magam, amiből egyre többet kéne kimerni a briliáns, tiszta víz elérésére. Dicsérnek, de mintha semmit sem tettem volna még, úgy érzem." Valóban, vitalitása a sok baj, betegség ellenére elpusztíthatatlannak tűnik, és ezt egyre lángolóbb színességű képei tanúsítják. Ha csak az 1967. évi mártélyi termését számolom, tíz remekmívű tájképet sorolhatok fel. Egyik 67-es képének címe: *Derült ősz*, mint egy önarckép; villogó cölinkék és omló aranysárgák, a beérés mögött a mindig jelenlevő levegős távlatok. Az a telítettség és felfokozottság, ami lényét és képeit is sajátossá, egyszerivé teszi: sok szenvedés legyőzésének a diadala. Mindig szomjazta, szomjazza a szeretetet, de különös módon a legelemibb források — szülő, gyermek — vékonyka ere is apadozott. Így hát felgyűlt a saját tartaléka, s ezt osztotta, osztja mindenkinek. Műveltségből is felgyűjtött annyit, ami más három embert kvalifikálhatna. Ám ez a műveltség — a nyelvek és óriási irodalmi ismeretek — arra jó, hogy közvetlen beszédének a képeihez hasonló színességét mélyítse, tartalmát gazdagítsa. Renant és Lenint olvasott, meg francia költőket, elsőül is Baudelaire-t, és így a magáévá tett bölcsességgel és az átélt költészettel telítődött intellektuális és érzelmi világa.

Gyermekkora hányatott volt, betegségtől sújtott. A papi gimnáziumból eltanácsolták, mert kiderült, hogy tbc-s, tehát veszélyeztette a jóltáplált úri csemetéket. A számtalan és mélyen bevésődött sérelmek egyike ez, de arra jó volt, hogy megtanulja: az akkor volt társadalomban az erős felfalta a gyengét. Korán jelentkezett szenvedélye a rajzolás lett, és hamarosan megtalálta az utat

Oelmacher Anna
A szocialista tejtőművészet nyomában
Bp. Kossuth 1975

Kernstok Károly szabadiskolájába, majd a Tanácsköztársaság alatt Nyergesújfalura. Itt Derkovits Gyula, Szilágyi Jolán és mások, ma ismert mesterek voltak tanulótársai, akikre teljes képi hűséggel emlékezik. Ebből az időből való egy akvarell-önarcképe, amelyen már — félénken bár — jelentkezik a színekre koncentrálás szándéka. Ugyanekkor készített egy érdekes és jellemző szénrajztanulmányt Derkovitsról. Ez utóbbi a Galéria gyűjteményében vagy tucatnyi különböző korból és helyről származó rajzával és akvarellekkel, például Grotta Mare-ből és Rómából származó művekkel együtt szerepel. A Galéria festészeti gyűjteményben 16 képe tartozik a törzsanyagba. Itália egyébként 1920-tól kezdődően visszatérő nagy élménye, beleértve az olasz nyelvet, tájat, embereket. Minden megismert város képpé lett különböző anyagokban, de a lelkesültség egységében. Központi témája mindvégig a tájkép maradt, de néhány príma önarcképe és gyermekábrázolásai a karakter és a festői megjelenítés kiváló összhangjáról tanúskodnak. Oeuvre-jében ritka az egészalakos kompozíció, ám egy 1930-ból származó nagyméretű fekvő aktja szuverénül alkalmazott színeivel — aranyokker, zöldek — egyike legjelesebb alkotásainak. A szuverén színhasználat jelentheti a teljes átírást és jelenthet fokozást. De bármelyikkel él, a valóság aranyalapjáról le nem tér. Ma már Mártély a legfőbb igéző, és itt termett pompás képei ódák a Tiszához. Ezer arcát ismeri és festi, télen és nyáron, meg minden napszakban, megunhatatlan változatosságában. Mikor átnéztem a képeit, a címek mellé pár emlékeztető sort írtam, mint például *Őszi délután*, utána zárójelben: hideg-viola. Ebben a két szóban azonban benne van a pengeéles fény s a bolyhos-puha fátyolosság is. Vagy, *A Tisza télen:* szélfútta fekete füzek, rőtes zsombék-csomók. De persze a világos, dermedt víztükör elé rajzolódnak a különös kalligráfiájú fák, s a hideg kékes-fehéret zárja le hátul a rőt szín. S mindez a kompozíció, az arányok és valőrök rejtett rendjében, mert valójában oly spontánul harmonizáltak a színek, hogy a képkivágás előre megfontoltságánál több megfontolás nem érződik a műveken.

Hajnalban kel fel, mint a pékek — írta József Attila valaki jellemzésére. Nos, festőnk még korábban kel, mert meg akarja előzni a napot, hogy meglesse, hogyan búvik ki fátylaiból, s minő tiszta sugárba vonja a földet. A Lágymányosi tó környéke a téma, ha a városban él, s a víz, az ég, a tűz, a fény mind az élet zengő köszöntése, csakúgy, mint a Tiszánál. Az a tény, hogy csaknem „alla prima" fest, hogy csak nagyritkán áll a téma elé többször, s az első természet utáni felrakást inkább a négy fal között véglegesíti, azt is jelenti, hogy rendkívül termékeny. Az első 1918-as szabadiskolai kiállításától kezdve, ahol ösztöndíjat is kapott — az Itáliában töltött éveket leszámítva — csaknem minden esztendőben szerepelt gyűjteményes vagy csoportkiállításon. A KÚT (Képzőművészek Új Társasága) 1925-ös kiállításán törzstagnak választották, majd zsüror lett, aminthogy később Szinyei-díjat és tagságot nyert. Az Ernst Múzeum és a Nemzeti Szalon, nemkülönben a Tamás Galéria gyakorta látta falai között 25—30 darabos kollekcióval. Kitűnő kritikákat kapott minden jószemű mű-

vészeti írótól, néha csaknem ünnepléssel nyugtázva újabb állomásait. Érdemes volna idézni ezekből az írásokból, hogy ezáltal is világossá váljék az életmű színekben „lobogva daloló" — ahogy a művész maga mondja — következetessége. A harmincas évek második felében a Balatont festette körül, de valóban körül, különböző partjairól, s illanó színeihez, fényeihez szükségszerűen az áttetsző akvarellt használta, az anyag diktálta frisseséggel, könnyedséggel. Aztán 1939-ben részt vett egy New Yorkban bemutatott nagy kiállításon, s még 1944 elején is a Műbarát helyiségeiben jelentkezett képeivel.

A felszabadulás után az első perctől kezdve minden képzőművészeti megnyilvánulásban részt vállalt. Így hát tévedés az az állítás, amit egyik méltatója az 1957-es kiállítás alkalmával megkockáztatott, hogy tudniillik nem jutott szóhoz, illetve falhoz a „szoc. reál." szigorának idején. Hazai és külföldi kitüntetések és díjak tényei cáfolják ezeket az éretlen megjegyzéseket. S most, a hatvanas években az ország nagy városait szinte diadalmenetben járta be kiállításaival. A Fényes Adolf-teremben 1947-től 1964-ig négy gyűjteményes kiállítást rendezett nagy-nagy sikerrel, és éppen az 1957-es kiállítása hozta meg a Munkácsy-díj első fokozatát. Vásárhely már szinte fiának fogadta, hiszen Mártélynak nincs nála szebb szavú, bülbülszavú költője. Így hát 1958-ban Tornyai-plakettel tüntették ki. Szeged és Győr ugyancsak nagy tisztelettel és elismeréssel prezentálta a kiállítását. Ám ha mindez nem is lett volna, a belső parancs akkor is hajnalban ébresztené, hogy meglesse és megfesse a szendergő, majd nyújtózkodó életet fűben-fában-felhőben.

Mondják, hogy Novotnyt beskatulyáztuk tájképfestőnek. Nem kívülről szorult skatulyába, hanem választott témáinak aránya szerint került e kategóriába. Munkásságának háromnegyed része tájkép, és bár karakterérzéke kitűnő, ábrázoló készsége szabad, görcstelen, mégis aránylag kevés emberábrázolásával találkozunk. Néhány nagyon sikerült önarcképe, a gyermek *Gergő* vagy a gyermek *Julika* (fia és unokája) ábrái, de inkább a roppant kötetlen toll- vagy ecset-járású rajzokban fordul a portréhoz. Pár évvel ezelőtt készült festménye a *Sáfrányhajú lány*, mert uralkodó színe a hideg kék mellett a narancs, és így roppant jellemző a címadás maga. Mi tudna hangosabban szólni egy bizonyos sárga színről, mint a sáfrány? Érzékletes és érzéki egyben.

Ahogy piktúrájában a szabadságot énekli és élvezi, ugyanúgy emberi attitűdjében emellett áll. A világ minden teremtményének tiszteletet ád, sőt ennél többet, szeretetet, részvétet, áldozatkészséget. Alig hisz a rosszban — s ez benne valami gyermeki vonás —, pedig volt alkalma találkozni vele. Hozsannás művészetének alapja talán éppen ez a tisztán megőrzött, ámuló gyermek, a letörhetetlen és elpusztíthatatlan, a szépségnek és életnek mindig magas hőfokon tartott szeretete. Hetven esztendővel a vállán, ami persze egyáltalán nem roskasztja, ilyen eufóriásan élni és festeni: a kivételesek ajándéka.

(Művészet, 1968. 7. sz.)

REDŐ FERENC ÉS VÖRÖS ROZÁLIA

Kiállításuk az Ernst Múzeumban (1968)

Üdítő, szép kiállítást láthatunk az Erns Múzeumban. Öröm. hogy egy kiállítás gyönyörködtet is, mert mostanság a „problematikus" meg az „érdekes" az a szakkifejezés, amivel a képzőművészeti — meg egyéb — alkotásokat meghatározzák, értékelik az értők. Ennek a kiállításnak a műtárgyai, szövött képek, tervek, rajzok egyszerűen szépek, jó látni őket, jó eltűnődni esztétikai igényességükön és magvas gondolatiságukon.

Szerencsés találkozás, hogy ez a művészházaspár tartalmilag, stilárisan és anyagban ilyen görcsmentes egységre jutott. Pedig hosszú és nem könnyű évek estek ki művészi gyakorlatuk folyamatosságából, de ennek már nyoma sincs. Redő Ferenc rajzai olyan tiszták, biztonságosak és — jó értelemben — érzelmesek, hogy szinte a mindennapos művi gyakorlat „azon melegét" sugározzák. Tollrajzai közül különösen finom és tartalmas az *Egy festő halála* című, meg a cirkusz emberkéi, a *Clown* vagy a *Törpe*. Gobelinterveiből nagyon sokat ígérő a — színben még végig nem gondolt — *Bábel*, amelyen, szintén vonalas rajzban, egy világot markol össze. A Parthenon és a Casa d'Oro, az Eiffel-torony és gyárkémények együtt, vagyis évszázadok stílusban, funkcióban más-más rendeltetésű, de mindenképpen világnézetet hordozó remekei sorakoznak egymás fölé, mellé. És mégis, nem az elkülönítő nyelv — formanyelv —, inkább az összekapcsolódó, mindenkihez szóló nagy alkotások azok, amik ebben a Bábelben kifejeződnek.

Egy része közös alkotás a gobelineknek, más része külön-külön készült, de mind az utóbbi évek termése. Vörös Rozália maga szövi képeit, és ez módot ad bizonyos improvizációra. Így a nagyméretű *Olvasztár* kompozícióján — bár az alak kissé játékosra sikerült — a tüzet idéző gazdag vörösökbe valami fémszálat szőtt, és ettől szinte szikrázik a kép. Legvonzóbb, mintaszerű gobelinje a már Vásárhelyen feltűnt *Varjak* és a rekkenősárgában izzó *Nyár*, mindkettő ez évből. Redő két nagyméretű s már köztulajdonban levő szövött képe, a *Szeged* (1963) és a *Szántó Kovács János* (1966) szintén itt látható. E két mű fontos darabja mind a művésznek, mind a legújabb kori gobelinszövésnek. Lerakta benne színvilágának alapjait, a hideg és meleg szürkék minden más színt éltető tartózkodását. Ez a gyönyörű semlegesség azonban gyakran önálló életre kel, szín lesz belőle, beszédes és gazdag, mint a *Város* (1968), a *Kis*

Novotny Emil Robert
(1898-1975)

„Dunai táj" o.v. 60x70
Kiáltási ár: 4000 ft

BÁV 39.Képaukció katalógus 1976.május

Novotni Emil Róbert festőművész

1975. IX. 7. 20.59. Petőfi
Láttuk, hallottuk...

- Gyászol van a magyar képzőművészetnek. Szeptember 1-én temettük el Novotni Emil Róbert festőművészt, a magyar piktúra egyik idős, jeles alakját. Tragikus hirtelenséggel hunyt el Pataki Dénes művészettörténész, a Szépmüvészeti Múzeum osztályvezetője. És néhány napja Ság Erzsébet a magyar szobrászat kiemelkedő müvészének pályája tört derékba. Talán nem túlzás ezt állitani, hiszen életének delén jutott el odáig, hogy munkásságát művészettörténetileg is nagy jelentőségünek mondhattuk. Ugy tetszett, hogy útja mégtovább vezet, még magasabb csúcsokra, amikor a halál pontot tett pályája után. Novotny Emil Róbert, Pataki Dénes és ~~Ság~~ Erzsébet különböző területeken, különböző módon és sikerrel, de egyaránt a magy képzőművészetet

Novotny E. Róbert

a Glatzaui Galériában megnyílt „Magyar tájak" c. kiállításon szerepel a vásárhelyi realizmust képviselő művész műve.

Csongrádmegyei Hírlap, 1944. máj. 28.

Novotny Emil Róbert, jestő

L.: Deim Pál

Rózsa Gy.: Jó szóra ... 7.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1976 febr. 6.

Novotny Emil Róbert
1898 - 1975

„Lovaslocsik" Vízfestmény 38x55
Selezve lent jobbra: Novotny 42
Utiáltási ár: 2000 ft

BÁV 38. Képaukció Budapest 1975 december

Novotny Emil Róbert

44. *Novotny Emil Róbert(?): Női akt* Rézkarc

Grafitek és vonatok a Mikolyfi gyűjteményből
in Mikolyfi Ernő Művészet, Gazdaság
Bp. Cezvina 1977.

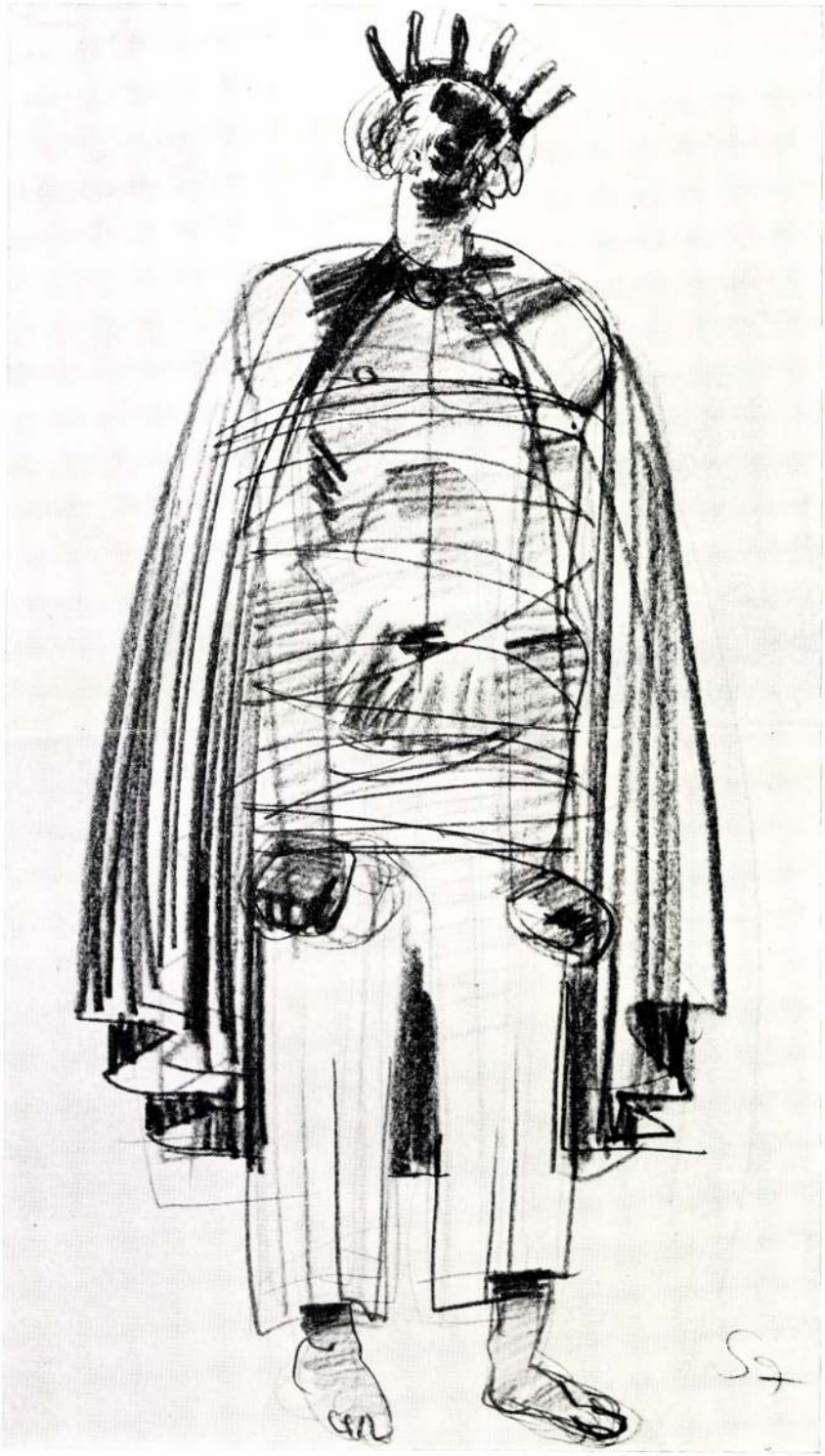

45. Somogyi József: Tanulmány a Dózsához

Novotny Emil Róbert, Jestő

L. : Ámos)

— : Jestők . . . . 3.

Esti Hirlap, Bp. 1976. szept. 4.

NOVOTNYI EMIL RÓBERT

NOVOTNY EMIL RÓBERT festőművész Munkácsy-díjas, érdemes művész, a Munka Érdemrend arany fokozatának kitüntetettje hetvennyolcadik életévében, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése szeptember elsején 13 órakor lesz a Farkasréti temetőben — jelenti a Kulturális Minisztérium, a Magyar Képzőművészek Szövetsége, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja.

Magyar Hírlap 1975/231/8

Novotny Emil, festőművész

Az őrzi tárlat az évek során műhellyé szervezte a művésztelepre évenként visszatérő alkotók népes táborát. A leghűségesebbek neve kívánkozik ide köztük a sajnos már elhúnyt Novotny Emil' ne mellé.

Dömötör János: Vásárhelyi műhely.
Békés Megyei Népújság, 1977. júl. 10.

Novotny Emil Robert (1898 -

Kernstok Károly szabadiskolájában, az Iparrajz-iskolán, majd a Képzőművészeti Főiskolán tanult Vaszary János és Balló Ede növendéke lévt. Expresszív stílusban, felfokozott színekkel, nagy ecsetvonásokkal főleg tájképeket fest. Munkácsy díjas.

38. Tanya o. papír 33x23 cm jlb. Novotny 57
ltv. MK 57.15

A XX. sz. festészete a miskolci képtárban
Katalogus 1975

Novotny Emil Róbert, festő.

Gácsi Mihály grafikus alapos rajztudását emlegetik legtöbben. A művész elmondja, hogy: „Jó mestereim voltak. A szabadiskolákban Novotny Emil Róbert, majd Berény Róbert irányításával tanultam."

Kádár Péter: A grafikus hitvallása.
Népújság [Tolna], 1978. aug. 6.

Novotny Emil, Sestőművész

az Őszi Tárlat az évek során műhelyje szervezte a művésztelepre évenként visszatérő alkotók népes táborát, köztük van a művész neve is.

Dömötör János: Vásárhelyi műhely.
Dolgozók Lapja, 1977. jul. 3.

Novotny Emil Róbert festőművész

a Városházi Ősi Társaltok díjazottja:
Tornyai-plakettet kapott a művész

1957-ben.

Népművelés, 1979. szept. 24. old.

Novotni János, festő
[Novotny ...]

Megemlítve.

Dévényi Iván: Képzőművészeti Könyvszemle
– Szabó Júlia: Magyar rajzművészet
858 - 862

JELENKOR, Pécs, 1973. szept. XVI/9

Novotny József

Megnyílt a szombathelyi MÁV Járműjavító üzem képzőművészeti szakkörének kiállítása, melyen képei szerepelnek.

Zentai Pál: Képzőművészeti kiállítás a Járműjavítóban.

Vas Népe, 1974. jul. 14.

Novotny E. Róbert.

Az 1954 es hódmezővásárhelyi kiállítás bezárása után ankétot szervertek, melyen tölbek között a művész is részt vett.

Domótor János: A vásárhelyi tárlatok...
Művészet, 1978. december - 14. lap.

Novotny Emil Róbert

Novotny Emil Róbert, Berény Róberttel az adiskolát vezetett.

Ridag Gábor: Tanulmány a XX. század végéről.
Művészet, 1980. augusztus — 26. lap.

NOVOTNY EMIL RÓBERT

Tavaszi Szalon: a Szinyei Társaság fiataljai

Holnap délelőtt nyílik meg a Nemzeti Szalonban második kiállítása a Tavaszi Szalonnak, amely név alatt tavaly rendezett először a Szinyei Társaság a köréje csoportosuló fiatal művészek alkotásaiból kiállítást.

A célja ennek a kiállításnak az, hogy a közönséggel is megismertesse a fiatal művészgenerációt, mégpedig olyan helyen, ahol őket illeti minden figyelem, nem nyomja el őket beérkezett nagyságok árnyéka.

Valóban a legkülönbözőbb irányok és törekvések vannak képviselve 276 művén annak a 140 fiatal művésznek, akik itt összegyűltek. A fiatalok egy csoportjának elég jó keresztmetszetét kapjuk itt, de mintha eredménytelen lenne egy másik törekvés: új, igazi tehetségek felfedezése. Mintha ezek az igazán kiemelkedő tehetségek másfelé vonzódnának, és nem a Szinyei Társaság szárnyai alatt keresnének lehetőséget a kibontakozásra.

Nem hoz meglepő, új eredményeket új emberektől ez a kiállítás. Azok, akik már tavaly is részt vettek rajta, és tavaly még bátortalanok voltak, ma határozottan sokkal biztosabbak, új útjaikon sokkal merészebbek. Ezek közül kiemelést érdemel Novotny Emil Róbert nagy formákban összefogott nagybányai tájképe, Goebel Jenőnek egy olajképe és a 101-es számú tusrajza, Vadász Endrének néhány igen finom dekoratív hatású képe, Molnár C. Pál aktkompozíciója, Vargha Nándor Lajosnak egy női feje, az első olajfestmény, amelyet ettől a művésztől látunk. Bravúros rézkarcainak szimbolikus témája zavaros egy kicsit. Nem tartozik már a fiatalok közé, de egy nagyszerűen megkomponált lovasképpel szerepel Derkovits Gyula, és igen szép Jeges Ernő szentendrei tájképe. Érdekesek, de még nyersek és kiforratlanok Medveczky Jenő kubisztikus, erősen dekoratív tendenciájú kompozíciói.

A többiek, az újak még nagyrészt tanáraik hatása alatt állnak, különösen Vaszary nevelése tűnik elő lépten-nyomon. Egy-egy említést érdemlő képpel szerepel Erdélyi Ferenc, Csabai-Ékes, Ladányi Jenő, Raidl Ida, Farkasházy Miklós, a napokban tragikusan elhunyt Sándor István, Taksonyi Magda, a két Bazilides testvér, Fonó Lajos, aki egyelőre nagy lendülettel utánozza Aba Novákot, Pekáry István, Záray Luci.

A tavalyinál sokkal gyengébb a grafikai anyag, és feltűnő, hogy egyáltalában nincs tehetséges új szobrásznemzedék.

A kiállításnak egy igen súlyos hibáját kis gonddal ki lehetett volna küszöbölni. A katalógusban ugyanis nem az akasztás sorrendje szerint vannak a képek, hanem össze-vissza, úgyhogy percekbe kerül, amíg egy ismeretlen fiatal művész képéről megállapíthatjuk, hogy ki festette. Ez igen zavaró és igen bosszantó dolog, de sajnos, a Nemzeti Szalonban tradíció, amellyel, úgy látszik, nem akarnak szakítani.

Magyarország, 1927. március 25.

Mihályfi Ernő: Művészek, barátaim
1977. Bp. Corvina

24 Zichy Mihály-emlékkiállítás az Ernst Múzeumban

Az idén van száz éve annak, hogy Zichy Mihály, a nagy magyar festőművész született, ezt a centenáriumot az Ernst Múzeum holnap megnyíló kiállításával ünnepli a magyar művészvilág. Valóban ünnepi kiállítás ez, melyen – negyedszázad óta először – egészen közelről megismerkedhetünk ennek a nagy magyar festőnek kivételes egyéniségével. Zichy Mihály művészete kiesett a magyar festőművészet fejlődési vonalából, annyira kiesett, hogy egy magyar nyelven nemrégen megjelent képzőművészet-történetben nevének megemlítését is hiába keressük a magyar festők között. Ha az Ernst Múzeum nem gondolt volna rá, születésének centenáriuma is valószínűleg nyomtalanul múlott volna el. Zichy művészete mégis közkinccsé vált. Ezen a kiállításon is rengeteg ismerőssel találkozik az ember, de százszor ismert reprodukciók után itt ismerjük meg igazán ezt a művészetet. Grafikus volt Zichy Mihály minden ízében, nagy olajképei is, amelyek közül néhányat szintén bemutat a kiállítás, a grafikus munkái. Természetes ezért, hogy a kiállításnak legkitűnőbb darabja néhány meglepően friss, elragadóan finom kis rajz, vázlat, a művész ceruzájának vagy tollának egy pár gyors vonása.

Teljes képet nem adhat Zichy Mihály művészi pályájáról ez a kiállítás, hiszen alkotásai szétszóródtak egész Európában. Csak a Budapesten lévő anyagot gyűjthették egybe, bár mint a kiállítás katalógusa elpanaszolja, ezer kicsinyes ok miatt azt sem lehetett teljesen. Kicsiben mégis egész a kép. Látjuk a művész minden kvalitását, látjuk mélységét a nagy filozófusnak, aki szimbólumokkal teli belőlük fakadó alkotásait.

Közel 150 festmény, rajz van a kiállításon. Legnagyobb képe a *Modern szirén,* amelyet a Szépművészeti Múzeum engedett át. Többi nagy képének sok érdekes vázlata látható itt. De ismételjük, legérdekesebb és legértékesebb anyaga a kiállításnak a sok rajz, csupa leheletszerű finomság, amely mégis képes a legvadabbul tomboló erők, szerelmi és harci tüzek bámulatos kifejezésére. Külön teremben állították ki Zichy néhány tanítványának pár képét.

A kiállítás gondos rendezéséért köszönet illeti a múzeumot.

Magyarország, 1927. június 5.

NOVOTNY EMIL RÓBERT

Hét modern festő a Nemzeti Szalonban

A modern művészet, amely Nyugat-Európában már két évtizeddel ezelőtt kiharcolta megillető helyét, úgy látszik nálunk is kezd tért hódítani. Az idei szezon eddigi kiállításai legalábbis ezt bizonyítják. Egy héttel ezelőtt nyílt meg a Műcsarnokban az Őszi Tárlat, amelynek legjelentősebb eseménye a KUT felvonulása volt, holnap pedig a Nemzeti Szalonban rendez csoportkiállítást hét művész, akik valamennyien a progresszív művészi irányt képviselik.

A baloldali művészcsoport legszélső balszárnyán áll *Scheiber* Hugó. Az ő művei töltik meg most a Szalon első termét. Ez a nagyon tehetséges és rendkívül rutinos festő szuggesztív egyéni stílust tudott teremteni, amelynek gyökerei ugyan az olasz futurizmus legelső idejéig vezetnek, de azért mindig eredeti, mindig szellemes és mindig meggyőző. Felbontott mozgások ritmusából alakítja rendkívül dekoratív hatású képeit (kedves témái: ringlispil, kavargó embertömeg, rohanó utca), pompás technikával oldja meg a legnehezebb feladatokat is.

Scheiber bravúros, könnyed piktúrájának pontosan az ellentéte két másik nagyon tehetséges kiállító művész: *Gráber* Margit és *Novotny* Emil Róbert. Gráber Margit súlyos, lehorgonyzott művészete belső szerkezeti egységekből építi fel a képeket. Ezt a rendkívül tehetséges művésznőt sokáig azzal intézték el, hogy férjének, Perlrott-Csabának a követője. Ez a felületes beosztás kényelmes, de nagyon igazságtalan. Kétségtelenül tanult férjétől, akire egy-két képe emlékeztet még, de új útjain Gráber Margit egyike a fiatal magyar festőgárda legjobb erőinek. Különösen krétarajzainak biztos kompozíciója, meleg színei nagyon szépek. Olajképei közül legszebb a *Gyümölcsszedők* című és a *Cigánylány korsóval* című vázlata.

Novotny Emil Róbertnak ez az első önálló kiállítása. Eddig csoportkiállításokon egy-egy képével jelezte fejlődését, most egy teljesen kibontakozott tehetség áll előttünk. Mélységes hit ereje árad a képeiből. Nagy formákba fogja össze témáit. Csupa erő, csupa lendület. Egy-egy képén még látszik a Kmettyvel együtt töltött nagybányai nyár hatása, de egyébként letisztult piktúrája teljesen önálló, izmos tehetség bizonysága. Gyönyörű szép fekvő női félaktja, nagybányai tájképe és tompa színekben tartott végtelenül egyszerű korsós csendélete.

Szelíd áhítat ömlik el *Bor* Pál piktúráján. Ez a kubizmusra hajló művész érdekesen fogja össze a formákat, tömegek ritmikus elhelyezésével kelt megnyugtató hatást képein és szobrain egyaránt. Különösen érdekes *Építkezés* című olajfestménye, amelynek témája nagyszerűen illik stílusához. Így nem érezni ezen a képen semmi pátoszt, szinte a konstruktivizmus leegyszerűsített formáival ez ennek az érdekes törekvésű művésznek legjobb alkotása.

Soós Gyula teljesen egyenetlen, kiforratlan még. Egy-egy friss színe érdekes csupán. *Bölcskey* Ferenc expresszionista törekvései teljesen gyökértele-

Most egységes európai művészet fog kifejlődni, mondotta Vaszary, s. sem lehet arról, hogy csőd előtt álljon Európa, amely a háború előtti évtizedekben az egész világ művészetét abszorbeálta.

Az Est, 1925. február 27.

ek. Érdekesek *Kolozsvári* Sándor stilizált krétarajzai, amiben ugyan sok a modorosság, de egy tehetséges, szimpatikus, iparművészi hajlamú grafikust ismerünk meg benne.

Magyarország, 1926. október 31.

Mihalyfi Ernő : Művészek, barátaim
Bp. Corvina 1977

Csoportkiállítás az Ernst Múzeumban

A fiatalok jegyében indult az idei képzőművészeti szezon, fiatal művészek nevéhez fűződik eddig minden kiemelkedő eseménye, és egy fiatal művész kollekciója emelkedik ki az Ernst Múzeum holnap megnyíló új csoportkiállításából is. Goebel Jenő ez a fiatal festő, akinek fejlődését évek óta figyelhettük már a kiállításokon, de most mutatkozik be először nagyobb, művészetéről átfogóbb képet adó gyűjteménnyel. Egy egész termet töltenek meg akvarelljei, egy másikat pedig olajfestményei. Barbizoni és legutóbbi nagybányai tartózkodása alatt festett képeit mutatja be. Ezek a képek Goebel lendületes fejlődéséről tesznek bizonyságot. Különösen a nagybányai nyár volt nagyszerű hatással fejlődésére. Súlyos, szinte nyomasztó vívódásokkal telt vörösbarna színei helyett friss zöld színharmóniák csattannak fel; a befelé élő, problémákkal őszintén vívódó lélek úgy látszik, megnyugváshoz, kielégüléshez jutott itt. Ha hatásokat keresnénk, talán Ferenczyre kellene gondolnunk, de színeik rokonságát inkább csak Nagybánya szuggesztív ereje magyarázza.

A Szinyei Társaság köré csoportosult fiatalok között kétségkívül az első helyek egyike illeti meg Goebel Jenőt, aki, úgy látszik, sikeresen kivédi az epigon-kultusz fenyegető veszedelmeit és önálló művészi egyéniségével egyre biztosabb utakra tér. Legújabb törekvéseit nagyszerű önarcképe illusztrálja, jól összefogott formáival, kompozícióinak és színeinek expresszív erejével. Tájképei közül legszebb a *Zazar medre* című, amely legújabb korszakának legkészebb alkotása.

Három grafikus szerepel a csoportkiállításon. *Gy. Szabó* Kálmán igen jó technikájú, kulturált fametsző, aki anyagának követelményeit művészi céljaival teljesen összhangba tudja hozni. Néhány kvalitásos szénrajzot is kiállít. *Pártay* István egyelőre modoros technikájával van elfoglalva, *Weil* Erzsébet érdekes fantáziára való rézlapjai egy egész termet töltenek meg. Igen sok idegen hatástól kell még megszabadulnia, azonban kétségtelen, hogy metszetei erős, szinte férfias tehetségről tesznek tanúbizonyságot. Sokkal kevesebb jót lehet mondani hatalmas vásznairól, amelyek teljesen feldolgozatlan hatásokat mutatnak, bántóan nyersek, kompozícióiban és rajzban egyaránt bizonytalanok. Imponáló a bátorság, amellyel hatalmas feladatokba fog, de úgy érezzük, még várnia kellene olajképei bemutatásával.

Az idősebb festőgeneráció közül ketten állítottak ki a csoportban: *Góth* Móric és *Vidovszky* Béla. Góth Móric hollandiai képeket állított ki, Vidovszky Béla pedig olaszországi tájképeket. Becsületes, nagy kultúrájú naturalista művészet mindkettőé. Góth Móric már az impresszionizmus határán jár, mégis úgy érezzük, hogy nem ez a művészet az, ami ma megállít, csak egy percre is leköt és kielégít.

Magyarország, 1926. november 14.

Novotny Emil Róbert

Novotny Emil Róbert (1898–): festő, grafikus. Gyakran dolgozik a hódmezővásárhelyi művésztelepen. Erőteljes színvilágú, dinamikus tájképeket fest.

Mihályfi Ernő: Művészek, barátaim Bp. 1977. Corvina

Novotny Emil

Novotny Emil impresszionisztikus, vibráló színekkel festette meg Tisza-festményeinket.

Dömötör János: A vásárhelyi tárlatok...
Művészet, 1978. december – 14. lap.

Novotny Emil Róbert
festő

M.D.

A Tanácskoztársaság alatt
Kernstok Szárolyuál Nyergesen
összeherült Derkovits Gyulával
Szilágyi Jolánnal.

Oelmacher Anna: Novotny Emil Róbert
Művészet, 1968. julius – 26 lap.

Norohny Emil Róbert
festő

MDK.

Ou első kiállítása 1918-as
szabadiskolai tárlat volt,
itt ösztöndíjat is kapot.

Oelmacher Anna: Norohny Emil Róbert . . .
Művészet, 1968. julius – 26 kap.

Novotny Emil Róbert
festő

M.D.K

A Tanácskóztársaság idején
kiszített egy szúrsajtanulmányt
Derkovitsból, ez a mű a MNG
gyűjteményében van.

Oelmacher Anna: Novotny Emil Róbert . . .
Művészet, 1968. julius – 26 lap.

Novotny Emil

Az őszi tárlat az évek, során műhellyé szervezte a művésztelepre évenként visszatérők népes táborát. A legfűszegesebbek köze tartozott a művész, aki sajnos már elhúnyt.

Dömötör János: Vásárhelyi műhely. Hajdu-Bihari Napló. 1977. júl. 10.

MDK

Novotny Róbert Emil, festöm.

Ferenczy Béni szobrászm.kortársa.

Szül.1898 Marosvásárhelyt. Rajztehetségével korán feltünt.15 éves korában Kernstok Károly Szabadiskoláját látogatta. Két évre rá, mint koronalulit felvették a Föiskolára, s tovább tanult Kernstok nyergesujfalu-i szabadiskolájában. 1920-ban hosszabb olaszországi utra ment, majd 1925-ben Nagybányán dolgozott.

Müvészház./Künstlerhaus/.Bécs.1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzöm. kiáll. Kat. 80.l.

M.D.K.

Novotny Emil Róbert, festő

(Marosvásárhely 1898 –

rajzkészségével korán feltűnt, 1914-ben Kernstok Károly magániskolájában tanult két évig, majd a megszüntetett korhatár alatt, felvették a Képző- Művészeti Főiskolára. 1920 után hosszabb olaszországi tanulmányútra ment, majd 1925-ben Nagybányán dolgozott. Ugyanez évben a KUT kiállításán feltűnést keltett képe folytán./.

Bildhauer Béni Ferenczy im Kreise seiner Zeitgenossen. Ung. Kunstausstellung. Einl.d.Katalogs: István Genthon.

Wien, 1963, 83 l. illusztr. 80. old.

M.D.K.

Novotny Emil Róbert, festő

... a társaság tagjai közé választotta. Minden második évben rendszeresen kiállított. Elnyerte a Szinyei Társaság lépéspénzdíját és tagja lett a Társaságnak. 1938-ban ismét Rómában volt. Későbbi években, 1947-ben és 1957-ben volt kiállítása a Fényes Adolf teremben. Munkácsy-díjas. A bécsi kiállításon öt akvarelljével szerepelt.

Bildhauer Béni Ferenczy im Kreise seiner Zeitgenossen. Ung. Kunstausstellung. Einl.d.Katalogs: István Genthon. Wien, 1963. 83 l. illusztr. 80. old.

Novotny Emil Róbert
festő

M.D.K.

Ma már a Tisza't, illetve Már-
télyt festi Novotny Emil Róbert.
Ilyen képe az „Őszi délután",
a „Tisza tele".

Oelmacher Anna: Novotny Emil Róbert ...,
Művészet, 1968. julius – 26 kap.

M.D.K.

Novotny Emil Róbert
festő

1967-évi náztelyi termése
a művésznek 10 remek mívű
tájkép volt. Ou egyik kép címe
a „Derült ősz".

Odmacher Anna: Novotny Emil Róbert
művészet, 1968. julius - 26 lap.

Novotny Emil Róbert
festő

M.D.Y.

A Galéria festészeti gyűjteményébe
16 képe tartozik. Igya Grotta Mare-
ből és Rómából szerzmazó művek
is.

Vilmacher Anna: Novotny Emil Róbert . . .
Művészet, 1968. julius – 26 lap.

M.D.Y

Novotny Emil Róbert
fiszlő

Néhány sikerült ő marchepén
kivül gengő fia és Julika u-
nokáján kivül ritkán parké-
tizál.

Odumacher Anna: Novotny Emil Róbert . . .
Műrészet, 1968. julius – 26 lap.

Novotny Emil Róbert
festő

M.D.K

A szín szavát érti valóban
a 70 éves Novotny Emil Róbert.

Vehmacher Anna: Novotny Emil Róbert 70 éves
Művészet, 1968. jelenés – 26 kap.

Novotny Emil Róbert
festő

M.D.V.

Ha a művész a városban
él, úgy a lágymányosi-tó
környéke a téma.

Odmacher Anna: Novotny Emil Róbert ...
Művészet, 1968. julius – 26 lap

M.D.K

Norolny Emil Róbert
festő

AKÚT 1925-ös kiállításán
törzstagnak választották, majd
zsűrer lett, később a Szinyei
díjat nyerte és tagrágot.

Oelmacher Anna: Norolny Emil Róbert . . .
Művészet, 1968. július – 26 kap.

M.D.K.

Novotny Emil Róbert
festő

Gyakran szerepelt az Ernst Museum,
a Nemzeti Szalon és a Tamás Galé-
ria tárlatai.

Oelmacher Anna: Novotny Emil Róbert ...
Műrészet, 1968. julius – 26 lap

M.D.Y

Novotny Emil Róbert
festő

A harmincas évek második
felében a Balaton festette,
Műveit akvarellben készítette.

Odenacker Dorma: Novotny Emil Róbert ...
Műrészet, 1968. julius – 26 lap.

MD4

Novotny Emil Róbert
festő

1939-ben részt vett egy New-Yorkban bemutatott kiállitáson és míg 1944 elején is a Hübaréat helyiségében jelentkezett képeivel.

Oelmacher Anna: Novotny Emil Róbert . . .
Művészet, 1968. julius - 26 lap

Novotny Emil Róbert
festő

M.D.K

A felszabadulás tiszta mindenkép zőművészeti megnyilvánuláson részt vett, kazai és hiltfoldi kiteintetéschet nyert el.

Vehmacher Anna: Novotny Emil Róbert . . .
Művészet, 1968. július - 26 lap.

Norolny Emil Róbert
festő

M.D.V.

A Ferrigs Adolf teremben 1947 tól

1964-ig négy gyűjteményes kiál-
litása volt. És az 1957 es kiál-
litása hozta meg a Munkácsy
díjat.

Vermacher Anna: Norolny Emil Róbert ...
Művészet, 1968. julius – 26 lap

M.D.K

Novotny Emil Róbert
festő

Tájképfestőnek mondják, de
pár évtel ezelőtt készítette a
„Sáfrányhajú bány" című
művet.

Odmacher Anna: Novotny Emil Róbert...
Műrészet, 1968. julius – 26 lap.

M.D.Y.

Novotny Emil Róbert
festő

Itália 1920-ból hadódóan
nagyélménye a művésznek.
Minden megismert város
képpé vált róla.

Oelmacher Anna: Novotny Emil Róbert ...
Művészet, 1968. julius – 26 kap

M.D.Y

Novotny Emil Róbert
festő

1930-ban készült fekvő aktja egyike
a legjelesebb alkotásainak.

Odinacher Anna: Novotny Emil Róbert ...
Művészet, 1968. julius – 26 kap.

M.D.

Nordny Emil Róbert
festő

Gyermekkora hányatott volt,
tbc betegségtől szigtott. Hamarosan
megtalálta az utat Kernstok
Károly szabadóstolájába hordta
a rajzolást.

Oelmacher Ommia: Nordny Emil Róbert
Művészet, 1968. julius – 26 lap.

Novotny Emil Róbert tárlata

1021

Vasárnap nyílt meg a Horváth Mihály utcai képtárban Novotny Emil Róbert Munkácsy-díjas festőművész kiállítása. Az alábbiakban részleteket közlünk dr. Láncz Sándor művészettörténésznek, a Műcsarnok tudományos munkatársának a kiállítás megnyitásán elhangzott beszédéből.

A magyar festészet története, noha eléggé rövid, alig másfél száz évre tekinthet vissza, hiszen első jelentős festőnk, a XIX. század második harmadában működő Barabás Miklós rendelkezik egy sajátos jellemvonással: nagyon kevés olyan mesterünk van, kinek úgynevezett öregkori oeuvreje lenne. Novotny Emil Róbert azok közül a kevesek közül való, akiknek oeuvreje felmutat ilyen periódust. Nem azért, mintha ő maga öreg lenne, hiszen pusztíthatatlan életkedve, bátor optimizmusa, sok fiatalt megszégyenítő frissesége maga a testet öltött örök fiatalság — s ezt az érzést sugározzák alkotásai is. Nem témavilágában gazdag ez a képi anyag: hiszen a szeretett unokát látjuk rajt több változatban, a lágymányosi élmények táplálják piktúráját, vagy éppen a mártélyi művésztelep ad motívumot, hogy ne mondjam, ürügyet ahhoz, hogy képet alkosson. Mert Novotny elérkezett a festészetnek arra a fokára — s ez jellemzi éppen legutóbbi képeit — mindőn a külső világ már csak ürügyet szolgáltat belső világunk kivetítésére, alkalmas témát kínál erre. S ez az oka éppen annak, hogy képei ennyire frissek, ennyire magukkal ragadnak: érződik rajtuk az ihlet hevessége, a festői érzés intenzitása.

Novotny Emil Róbertet vásárhelyi festőnek tartják és ő is annak tartja magát —, de nem a Tornyai—Kurucz—Kohán vonal képviselője ő; új színt oltott bele a piktúrába, új magatartást, mely az övé, de amely nyilván bőségesen talál majd követőkre. Jellemző rá a festészet ősi eszközeivel, a színekkel való biztos bíznitudás — ezekben fejezi ki magát, visszaadva egyúttal a színeknek ősi jelentéstartalmukat, melyet azok sok-sok századokon át hordoztak, de amelyről az irodalmias múltszázad olyan szívesen megfeledkezett. Egyik méltatója „festői festőnek" nevezi őt — s talán ennél nagyobb dicséretet alig lehet mondani művészről.

De ne álljunk meg a felületnél. Egy rendkívül rokonszenves, melegszívű embert látunk a képek mögött, aki a szépet keresi, a harmóniát kutatja, s ezt építi képi világában. S ezt a festészet par excelence eszközeivel teszi — s nem azért mert pusztán ösztönein kell támoszkodnia, mint jó néhány művésznek, hiszen párját ritkítja kivételes műveltsége, szaktudása, kultúrája, hanem mert így érzi ezt igaznak és helyesnek. Ezt a képi nyelvet hosszú-hosszú évek során alakította ki, hiszen élete valóságos művészettörténet, s ha mesélni kezd, tudományos forrásszámba megy mindaz, amit elmond. 1925 óta kiállító művész, a KUT tagja, az egykori Tamás Galéria, a Fényes Adolf-terem falai — ha beszélni tudnának — kötetet mesélhetnének róla és képeiről.

NAT

LÁJA NYOMÁN — RA

nevem.
leszek.

gvér, bátorság, helytállás a
natban!

És Kurunczi Jancsi szorgalmasan tanult

ly?

ost. Kész versenypilóta már.

ünk a ploesti versenyre

(Folytatjuk

DÉLMAGYARORSZÁG
JAN 20
1944

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
(KOMÁROM)

1975 AUG 29

Novotny Emil Róbert festő-
grafikus
1021

A nyergesi szabadiskoláról

(Novotny Emil Róbert publikálatlan levele)

A napokban elhunyt Novotny Emil Róbert, festő és grafikus — aki főként színgazdag, lendületesen megfestett tájképekkel szerepelt kiállításainkon a két világháború között és a felszabadulás után — Kernstok Károly növendéke volt, s 1919-ben a nyergesújfalui művésztelepen dolgozott. A mestertől az esztergomi Balassa Bálint Múzeum több munkát őriz. Novotny Emil Róbert halálával az 1919-es nyergesi művésztelep egyik utolsó mohikánja, Derkovits Gyula kollégája és barátja távozott el körünkből.

★

A következőkben — jelentéktelen rövidítéssel, — közreadjuk Novotny E. Róbert 1958. augusztus 27-én írott, — Kernstok Károly egyéniségét és az 1919-es nyergesi szabadiskola légkörét — felidéző levelét:

„Tizenöt éves koromban, 1913-ban, a budapesti Művészházban részt vettem egy háromhónapos szabadiskolai (esti) tanfolyamon, amelyen Kernstok, Vaszary János és Rippl-Rónai József korrigáltak. A Művészház — ez a modern szellemű művészeti egyesület, — ebben az évben megbukott, s a szabadiskolai kurzus véget ért. De ez a rövid idő — Kernstok személye miatt — egész későbbi pályámra kihatott. Most, hatvanéves koromban is örömmel gondolok vissza erre a néhány hónapra.

Három évvel később, 1916-ban Kónyai Elemér újságíró, szabadiskolát nyitott a Váci utca és a Haris köz sarkán. Kernstok, Rippl-Rónai, Védres Márk (a szobrász) voltak a mesterek, majd Egry József is tanított itt; olykor Czigány Dezső (a „Nyolcak"-csoport egykori tagja) is foglalkozott a növendékekkel. 1918-ban, a szabadiskola kiállítást rendezett, a katalógusát ma is őrzöm.

1918 őszén — a forradalmi események miatt, — a Haris közi szabadiskola működése megszakadt. 1919 tavaszán azután Kernstok vezetésével Nyergesen létesült egy új szabadiskola, amely félig-meddig folytatása volt a Haris-közinek. (Éppen Kernstok személye volt a kettő között az összekötő kapocs.) A kommün leverésekor a művésztelep feloszlott. Kernstokot rövid időre őrizetbe vették, majd emigrációba ment, és pedig Olaszországba utaztam.

A 20-as évek közepén Kernstok Károly hazatért külföldről, s csatlakozott a KUT-hoz, a Képzőművészek Új Társaságához. En is KUT-tag voltam, időnként találkoztunk. Amikor végzetesen megbetegedett (szélütés, részleges bénulás érte), gyakran meglátogattam őt, szép és értékes bútorokkal, szőnyegekkel, műtárgyakkal berendezett pesti otthonában.

Kernstok 1919-ben, — bár ebéden látta vendégül Kun Bélát, — inkább szemlélődött; aktív politikai szereplésére nem emlékszem. Meglehetősen szkeptikus alkatú ember volt. Arról azonban biztos tudomásom van, hogy az első világháború idején Kernstok, Ady jóbarátja, borúlátó volt a németekkel szemben. Rettegett az esetleg német győzelemtől; katasztrófának érezte, ha ez bekövetkezne.

A nagyon művelt, széles látókörű Kernstok, sokmindenek iránt érdeklődött. 1919. nyarán — egy holdas éjszakán — séta közben, a művésztelep parkjában, Quittner Károly növendéktársamnak, (Svédországba került később ki, s ott mostohafia meggyilkolta...) és nekem Buddháról tartott igen lelkes előadást; bámulta, szerette — a forradalom kellős közepén, — a bölcselő és vallásalapító ideái herceget. Nem volt csodálatos: egy társunk, — Gosztonyi Mária, a kommunista mozgalom harcos résztvevője — Tolsztoj filozófiai műveit olvasta, a proletár Derkovits pedig idillikus hangulatú figurális képeket festett: női aktokat, amint a szabadban táncolnak, vagy álmodoznak.

1919-ben a nyergesi művésztelepen nem volt semmi eszmei egység, sem gondolati tisztázottság, de az érthető is, hiszen — mesterünk, Kernstok kivételével, — nagyon fiatalok voltunk... Én magam izoláltan éltem Nyergesen, újságot nem olvastam, úgy jártam a mezőkre, vagy a Duna-partra festeni, mint a parasztok kapálni."

★

Novotny visszaemlékezései némileg más képet adnak Kernstok Károly gondolatvilágáról és a nyergesi kolónia atmoszférájáról, mint mások feljegyzései. De az igazság megközelítése csak úgy lehetséges, ha minél több kortársi tanúvallomás kerül napvilágra. Ezért tartjuk indokoltnak a mester — mindmáig publikálatlan — levelének közlését.

Dévényi Iván

LAPJA

Számok sűrítését oldva

A jó minőségért keményen kell dolgozni, de érdemes

Összegezéskor többnyire számokká sűrűsödnek a tények, eredmények. Ilyenekké: A Zója-brigádnak 55 tagja van, árbevételi tervüket a félév során a tonnánkénti 481,19 forinttal szemben 489,40 forintra teljesítették. Egy-egy palaválogató műszakonként 700 kilóval több palát válogatott ki a nyers aknaszénből, mint amennyit terveztek. A Május 1 brigád 55 főből áll. Az ő eredményeik is azonosak, illetve hasonlóak az előbbiekhez. Tonnák, forintok, szén, pala, meddő...

Kívülről, a hatalmas épületmonstrum még ennyit sem árul el. Az Annavölgy felől kötélpályán érkező csillék egyszer csak eltűnnek, aztán terhüktől megszabadulva mintegy fellélegezve indulnak vissza tempósan, dimbek-dombok felett. Igen, az épületmonstrum. A csilléket elnyeli, akár egy hatalmas gázlómadár előreugró csőre, alatta a karcsú betonlábak, mozdulatlanul, s a csőr-garat nyeli, egyre csak nyeli a csilléket. De hogy a „begyben" mi megy végbe? A szénosztályozó épületének belsejébe kell menni. Minden feketélik itt. Az elszabaduló szénpor leül minden szögletbe, a gépek koncertjének parányi-milliárdnyi közönségeként.

Most éppen a Május 1 brigád van műszakon. Tölgyesi Miklós patronáló dicséri őket. milyen gyakran, mennyire vízes, sáros a nyersszén. Szabó Gyuláné 6 éve dolgozik ezen a helyen.

— Ha jó a szén, elég félóránként megdöngetni a rostát — magyarázta —, de most bizony tízpercenként kell. Nehéz munka. De még roszszabb, ha latyakos a szén. Ez is előfordul.

És kit szídnak ilyenkor?

— A bányász azt adja, ami a föld alatt van, de nem mindig úgy, ahogy adhatná — hangzott az egyszerre védelmező, és neheztelő válasz...

Bizonyára igaz, hogy nem mindig elkerülhetetlen körülmények miatt érkezik a nehezen osztályozható szén.

A másik rosta mellett is nő állt. Kezében a lapát, s szinte megállás nélkül segített vele a „szitának", hogy résein átjusson, aminek alá kell hullani. Máshol a tovasikló szalag mellett palát, meddőt választottak ki a fürge asszonykezek. Már ránézésre tudják melyik szén honnan érkezett. Most éppen XIX-es aknai szénrögök csillogtak rajta. Ez a válogatás kizárólag az emberre van bízva, az ember megítélésére, felismerésére, igyekezetére. Annak felismerésére, hogy az ő válogató munkáján olyan gazdasági mutató alakulása múlik, mint a kitermelt nyers állapotában van szükség, s a szétválasztás így szerves része az előbbi folyamatnak.

Ezt a kölcsönhatást olykor tán érdemes volna különösen érzékelhető hangsúllyal is hangoztatni. A még jobb minőség kedvéért, az osztályozási költségek csökkentéséért, amely végül is a széntermelés költségeinek csökkenése. Mert hát ha gyakran áll le az anyag a rostán, hogy letakaríthassák az asszonyok — s esetenként ez 2—3 perc — annyiszor emészt fel felesleges energiát minden gép, s apasztja az értéket.

— A fűtőérték a pala és a meddő kiválogatásán múlik — jegyezte meg Tölgyesi Miklós a szalag mellett. — A terv 4,7 tonna egy-egy főre műszakonként. Megfelelünk a követelményeknek.

Lefele jártuk az emeletmagasságokat már, de a kép nem halványult. Az épület csőrgaratában eltűnt csillék nyomban emberkézbe kerülnek. Izmos férfikéz csökkenti sebességüket, hogy szinkronba kerüljenek a láncpályával, aztán billen, ürül valamennyi, a szén eltűnik a mélyben, hogy emberszándék szerint jusson vagonokba darabos, dió, dara és por, ahogy a vevő kívánja, szigorú elvek szerint, éles leválasztással, minél nagyobb eredményt hozzon.

Ezt az igyekezetet sűrítik az értékelő számok egy-egy periódus végén.

Gordos Géza

án

fjúság helyzete, nkakörülményei

félévi költségvetéssel is foglalkozott. A községben több mint 600 ezer forint költséggel orvosi rendelő építését kezdték meg.

Szerdán Környén vb-ülésen tárgyalták a községben élők élet- és munkakörülményeit. Négy, több mint ezer dolgozót foglalkoztató gazdaság, illetve szövetkezet, — az állami gazdaság, a Vörös Csillag Tsz, a Vértesalja ÁFÉSZ és a megyei Baromfitelep Társulás — képviselője tartotta erről a témáról a tájékoztatót.

A szendi közös községi tanács ülésén beszámoló hangzott el az egységes szakigaz-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Novotny Emil Robert
CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1985 DEC 19

Két kiállítás Vásárhelyen

1021

Novotny Emil Robert kamaratárlata

ALVÓ KISLÁNY (Akvarell)

Néhány olaj táblakép, néhány tempera, néhány akvarell, gouche, tús, diópác alkotja Novotny Emil Robert tárlatának darabjait, amely a közelmúltban nyílt meg a Medgyessy-teremben. Mennyiségre nem sok az, amit a nézö elé tár ezúttal, mégis betekintést nyer a szemlélödö müvészetének világába. Sőt fejlödésébe is. Néhány régebben festett képe egész más szinvilágról vall, a legújabbak, noha a derü, az optimizmus egész életutján végig kiséri.

Az idős mester témaköre nem gazdag. Kezdetben Lágymányos, az utóbbi évtizedben döntően Mártély volt ihletője. A Holt-Tisza partja az, amely bőségesen ellátja motívumokkal. A hajnalok és szürkületek, a parti fűzfák közt áttörő fénysávok, a víz reflexei és a vízre ráülő párarétegek szolgáltatják számára azokat az impressziókat, amelyek tükröződnek derűs, üde, hallatlanul életigenlő alkotásain. S miután pillanatnyi benyomásokról van szó, képei gyorsan elkészülnek s ezért — hitelesek. A Mártélyi stég, a Mártélyi hajnal, a Hajnali fény művészetének minden erényét kitárják a néző elé, s abban a látványban részesítik, mint alkotóját azon a bizonyos napon, abban a bizonyos órában és percben. A látványban felfedi a természet szépségét, az élet örömét és magas művészi fokon tolmácsolja is ezt.

Akvarelljei lírai telítettsége miatt messze kiemelkedik Olvasó kislány-a. Sem itt, sem más technikával festett képein nem részletez. A lényeget ragadja meg. Ez az, ami a kellő hatást is megkozza. Képei az első „blick"-re hatnak, hangulati elemei átfogják és átjárják a nézőt Talán azt mondhatnák: magas fokon gyönyörködtetnek. Aki pedig eljut idáig — nem panaszkodhat.

Az élet örömét a látványban megtaláló Novotny Emil Robert tárlatának vásárhelyi sikere is éppen abban leli magyarázatát, hogy az alkotásaiban gyönyörködőkben is felkelti az „élni jó" érzetét.

ársadalmi bíráskodás cia fejlődésének eredménye

ak a társadalmi bíróságok elnökei

grád megyei Tanácsa, a Csong- a Csongrád megyei Bíróság vta össze a megyében működő eit a szegedi Tisza Szállóba. titkára üdvözölte a megjelen- kségben helyet foglaló dr. Ko- Csongrád megyei Bizottsága , a Szakszervezetek Országos zsgai István megyei főügyészt gyei bíróság elnökét.

Ezután *dr. Milasin* László, megyei főügyész-helyettes beszélt a társadalmi bíróságok jellegéről, jogalkalmazó, illetve a szocialista morált védelmező szerepéről. Megállapította, hogy a társadalmi bíróságokról szóló rendelet és a Munkatörvénykönyvének új kiegészítése között *helyenként ellentét van*, amelynek áthidalásáról a jövőben gondoskodni kell. Végezetül tisztázta a jogtanácsosok feladatait.

Dr. Soós József megyei tanácsvezető bíró a hivatásos bírák és a társadalmi bíróságok kapcsolatáról számolt be. Példákkal bizonyította, hogy a társadalmi bíróságoknak a bűnözés megelőzésében is van szerepe. Majd tisztázott számos eddig felmerülő ügyrendi problémát.

A három előadást a délutánba nyúló vita követte. A vita után dr. Németh Lajos, az SZMT megbízott vezető titkára a „Szakszervezeti Munkáért" kitüntető jelvény arany fokozatát nyújtotta át *Nyíri* Sándornak, a 10-es sz. Autóközlekedési Vállalat társadalmi bírósági elnökének, a jelvény ezüst fokozatát *Józsa* Zsigmondnak, a Csongrád megyei Húsipari Vállalat és *Kass* Gusztávnak, a Szegedi Textilművek társadalmi bírósági elnökeinek, bronz fokozatát *Gyömbér* Gyula, a Szegedi Falemezgyár, *Muzsik* János, a Derekegyházi Állami Gazdaság társadalmi bírósági elnökeinek, *dr. Csohány* László és *dr. Gilicze* Lajos ügyészeknek, *dr. Soós* József tanácsvezető bírónak és *dr. Szentpéteri* Imrének, a Makói Járásbíróság elnökének.

1965 legszebb műanyag készítményei

A napokban zajlott le az év legszebb műanyag készítményeinek elbírálása. Az Iparművészeti Tanács közreműködésével kiírt pályázatra hét gyártmánycsoportban többszáz terméket vizsgáltak meg, hogy eldöntsék, melyek jogosulhatnak a legszebb termék elnevezésanyagok között s az egyéb használati tárgyak közül azonban már nagy számban akadtak esztétikai követelményeknek is megfelelő termékek. 26 pályamű lett 1965 legszebb műanyag terméke, s ezek között található a habszerkezetű műbőr, az újszerű bőröndök, a műanyagfalú vitorlás, az új fortársra részük az üzletekbe is került.

Ugyancsak a napokban zárult az evőeszközök tervezésére kiírt pályázat is. Az újvonalú és tartósabb rozsdamentes acél evőeszközökkel akarják majd ellátni a közétkeztetést. A formatervezők 44 pályaműből választották ki a sorozatgyár-

következett. Legelsősorban a századunkat leginkább karakterizáló: g é p.

A gép az uj messiás, amely bizonyságot tesz az uj eszme gyakorlati igazsága mellett és egyben eltörülhetetlenül szükségessé teszi azt, a reciprok logika törvényénél fogva. A gép az emberiség jobbléténck megteremtője, az energia racionális felhasználásának eszköze, tehát erőmegtakaritás. Ennélfogva minél több és minél jobb gépet kell kieszelni. Ám, ha megvan a gép és igy a gépi termelés, csak együttműködés tudja fenntartani az üzemet. A gépet most már feltétlenül szolgálni kell, mert a gép lett az emberiség szive. Igy alakult ki a kollektivizmus ideológiája, amely nélkül ma már egyszerre bénává lenne a vatermörder-gallért már régen elfelejtett uj Európa.

A kollektiv gondolat szelleme természetesen nem merül ki abban a tényben, hogy — teszem azt — a takácsnak nem kell többé nehézkes szövőszékével bajlódnia s a legcsudálatosabb kelmék jönnek létre egyszerüen azáltal, hogy különböző munkások különböző csavarokat meg billentyüket szabályozgatnak valamely óriás gépezet különböző pontjain, ugyszólván minden fáradság nélkül, hanem ez a szellem minden tekintetben rásüti bélyegét az emberi társadalomra. Ez a szellem a m a s z e l l e m e s feltalálható a mai Európa legellentétesebb társadalmi- és kormányzati formái közt egyaránt.

És a művészetben?

Gyakorlati értelemben k o l l e k t i v m ű v é s z e t m a m é g n i n c s e n, csak kollektivista művészek vannak. G y a k o r l a t i k o l l e k t i v m ű v é s z e t a l a t t u g y a n a z t é r t j ü k, a m i t a l k a l m a z o t t m ű v é s z e t a l a t t é r t e n é n k. Sajnos, gazdasági természetü kérdések miatt ilyesmiről egyelőre szó sem lehet, legfeljebb igen kicsiny mérvben és nagyon szórványos esetszerüségben. V a n a z o n b a n e g y f e l t é t l e n ü l k i f e j e z e t t t e n d e n c i a: b e l e k a p c s o l ó d n i a k o l l e k t i v p r o d u k á l á s b a. Ebből következik, hogy a mai korra jellegzetes művészet határozottan olyan megjelenési formák után kutat, amelyekben alkalmazható voltát máris dokumentálja.

Az itt fölvetett szempontból ennek konstatálása

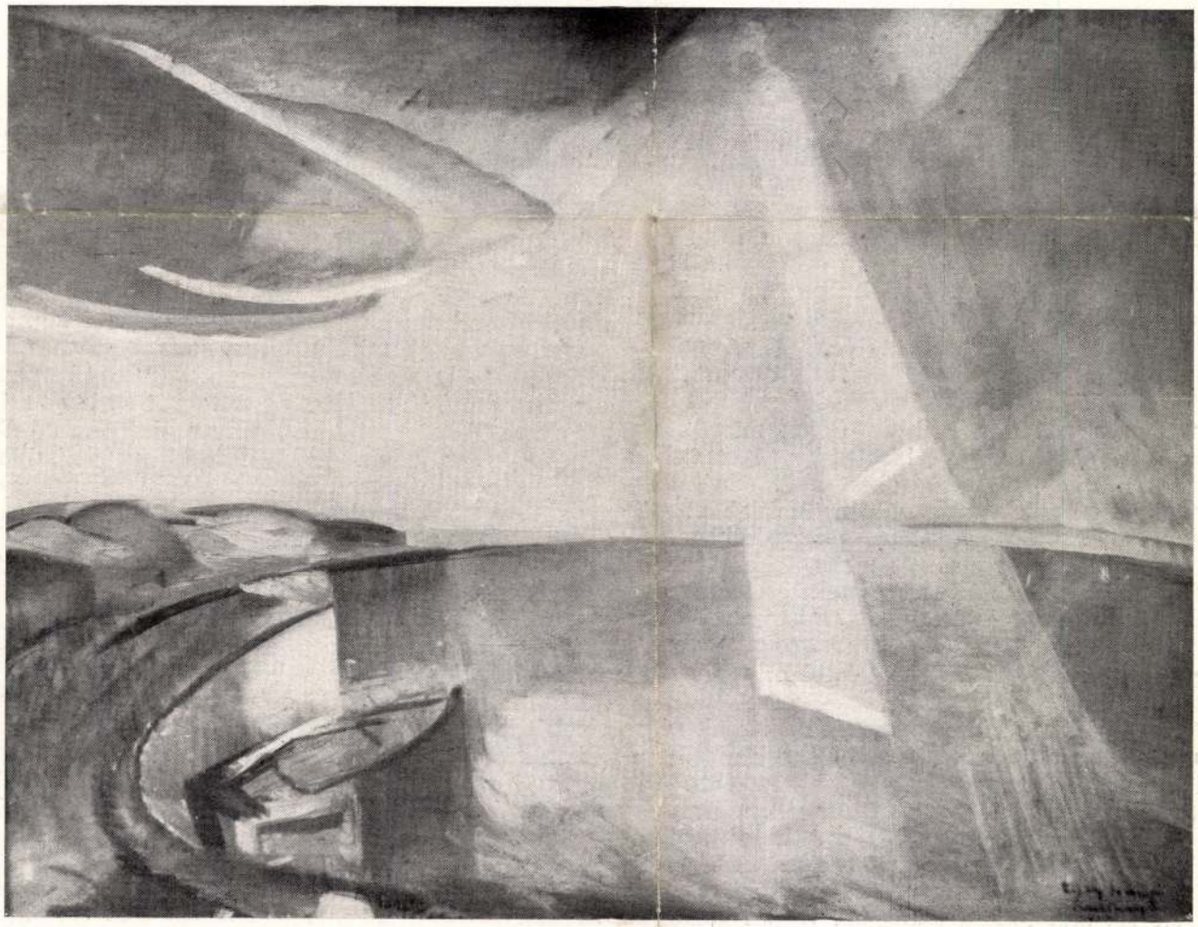

EGRY JÓZSEF: KESZTHELYI ÖBÖL

A KUT tavaszi kiállitásából

Kut 1927.

13

NOVOTNY EMIL RÓBERT: LEÁNYFEJ

A KUT tavaszi kiállításából

tökéletesen elegendő ahhoz, hogy a művészeteket is beleértsük, amikor kimondjuk, hogy a mai ember összes szellemi funkciói a kollektiv ideológiában gyökereznek. Annak a társadalomnak, amely ebben az ideológiában gyökerezik, szüksége van minél több képzett, művelt, okos, csiszolt eszü emberpéldányra, olyanra, aki minél teljesebben tud alkalmazkodni a közös szellem által előirt feltételekhez. Olyan mérnökökre, akik még jobb és még tökéletesebb gépet tudnak szerkeszteni, olyan munkásokra, akik minél tökéletesebben kezelik a gépet, olyan társadalmat szervező intellektusokra, akik minél meggyőzőbben tudják propagálni az eszmét és minél okosabban kiépiteni a társadalmi szervezeteket, olyan művészekre, akik majd minél tudatosabban tudják formailag fölnemesiteni a produktumokat. Szóval, csupa olyan valakire, aki minél tökéletesebb része az egésznek.

Ellenben, akire semmi szüksége sincs: az a zseni. A zseni ennek a pillanatnyi félszázadnak legszerencsétlenebb embere. Minthogy egyenes tagadása a jelenkor szellemének, helyét sehol meg nem találhatja. A kollektiv ideológia semmiképpen sem használhatja a zsenit, mert a zseni az ő antipódusa: a megtestesült individuum, veszett eb, akit le kell bunkózni, vagy legalább is minden társadalmi határokon tulra kiüldözni. A kollektiv ideológia irtózik a zsenitől, mert nincs mértéke, amellyel le tudná mérni; sem a hasznot, amelyet esetleg nyerhet általa, sem a kárt, amelyet gondos rendszereiben okozhat, nem tudja kiszámitani.

A kollektiv ideológiának igaza van. A zsenit csakugyan nem lehet leméri, még saját magának sincs mérő-eszköze a maga számára. Mert a zseni nem az intellektusban gyökerezik, hanem az emberi érzésvilágban. Lendítőkereke sohasem az ész, hanem az indulat, ami pedig ösztönbeli megnyilatkozás. Megnyilatkozása nem ésszel elhatározott akarattól függ, hanem ellenőrizhetetlen, rejtett hajtóerőktől, aminek révén a zseni közelebb áll az ösztönös állathoz, mint egyéb felebarátai, noha egyuttal azoknak értelmén tulszárnyalni nem képes. De akkor is csak a saját dolgát csinálja és ha az értelemvilágán tuli területekről hoz valamit, nem azért szakitja ki önmagából és nem azért adja embertársainak, mert kötelességének tartja a köznek szolgálni, hanem csupán nagylelküségi rohamból. És gőgösen fáj neki, ha nem kapnak nagylelkü ajándékán.

A kollektiv gondolaton épült társadalomnak egyelőre jól felfegyverzett művészekre is alig van szüksége, a zsenivel meg éppen nem tudja, mit kezdjen. Már pedig a zseni sohasem lehet más, csak művész.

Tudósra, feltalálóra, államalkotó elmére csak átvitt értelemben használható a zseni-megjelölés. Mind e háromnak kritériuma a nagyszerüen fegyelmezett intellektus, a zsenit pedig mindenkor indulati elemek lendítik akcióba s intellektuális képességei, ha elérik is, vagy akár fölülmulják is amazokét, mindig fegyelmezetlenek.

A zseni, aki tudós, vagy feltaláló, vagy államférfi akar lenni, egész biztosan tullő a célon, ami épp olyan baj, mintha innen maradt volna rajta. Egyedül valamely művészeti produktum birja ki azt a túlfeszitett intenzitást, amelyet a zseni belead. Minél nagyobb indulat hajtja a zsenit megnyilatkozásában, annál nagyszerübb lesz a bekövetkezett produktum, kellő indulat hiján pedig gyakran a közepes tehetség termelésének is mögötte marad.

A zseni nem a tehetség egy magasabb fokát jelenti, hanem egy külön tipusát az alkotó embernek. A tehetség épp ugy születik, mint a zseni, de a tehetség megmérhető, határai felismerhetők s ezért fejleszthető és művelhető az adott határokon belül, eredményei tehát kiszámithatók; a zseni azonban készen adódik, határai nem szükithetők és nem tágithatók, mert nem ismeretesek, eredményei ki nem számithatók. A zseni magában álló sziklasziget az óceán közepén, nem tudni róla, honnan került oda s nem tudni, nem dagad-e máról holnapra hatalmas, uj kontinenssé. Ebből a szigetszerü helyzetből következik, hogy a zseni mindig egocentrikus; a világot sajátmagából kifelé szemléli, a dolgokat olyan szinben látja, ami-

M.D.K.

Novotny Emil /1898-

584. Folyóparti táj. Vizf. 29x23 papir.
585. Kavicsos bárka. Vizf. 48x45 papir.
586. Gyerek. Pastel. 63x29.8 fa.
587. Jánoshegy. Olajf. 80x60 vászon.
588. Fények a Dunán. Olajf. 69x51 vászon.
589. Szakállas ur. Olajf. 69.5x49.5 karton

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 41. 1.

MDK

Novotny Emil [festő]

(A párizsi akadémián együtt dolgozott Pálnagy Zsigmonddal.)

Tóth Ervin: Hajdúböszörmény kapzőművészeti múltja és jelene.

Alföld, Debrecen, 1959. 1. sz. 110. l.

Povolny Emil Róbert

született Marosvásárhelyt 1898-ban.
Festő, grafikusművész. Sino metszet-
albumot adott ki

Fehete Márton: Prominent Hungarians
Home and Abroad, München, 1966. 334l
216 l.

MDK

Novotny Emil

Őszi udvar, of.

Képzőművészetünk a felszab. óta. Szfv Képtára 30. kiáll. 1947. okt. 10. 1.

Novotny Emil Róbert

festőművész kiállitása. Szeged. – Dm. Lányi Sándor, Művészet, 1966. 7. évf. 6. sz. 46. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

268. l.

Novotny Emil Róbert

* Tanácsköztársaság idején a nyergesújfalui művésztelepen dolgozott.

Dévényi Iván: Nyergesi János
Látóhatár, 1969 IX – X. 922

Novotny Emil

Művei szerepelnek a Kernstock Károly és az 1919-es nyerges újfalni szabadiskola művészei" c. kiállításon az esztergomi Balassi Bálint Múzeumban

Képzőművészet

Vigilia 1969 május
349. old.

Novotny Emil Róbert

Tanya nyárrégi délután
1957 olaj 24,5 x 32

Képek a Herman Otto Múzeum
gyűjteményéből Miskolci
Képtár 1970

Novotny Emil Róbert

festőművén
Első mestere Kernstok volt. 1963-ban együtt
állított ki ~~Ferenczy Ká~~ Bécsben Ferenczy Béni-
vel.

Perneczky Géza: Műteremlátogatás a 70
éves Novotny Emil Róbert festőművénél
Magyar Nemzet 1968. febr. 14. 4.o.

MDK

Novotny Emil Róbert, Jestő

Nyergesi munkái közül több, aktos kompozíciót láthatunk a kiállításon. (Esztergom.)

Szabó Júlia: Kerustok Károly és az 1919-es nyergesi szabadiskola 7

Népszabadság, Bp. 1969. jún. 13.

Novotny Emil Róbert

Az utcán tavasszal, olaj, 60×81 cm
Csendélet, " 70×60 "

Budapest Műcsarnok Kiállítása 1957.
Kat. nem. Kisdéginé Kirimi Irén.

NOVOTNY EMIL ROBERT/

festőművész, 1968. aug. 20-án „a socialista kultúra fejlesztése terén elért eredményei elismeréséül" a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze címet kapta.

Pest Megyei Hírlap 1968. aug. 18.

/4

Wovotny E. Róbert

mártélyi tájképe

résztvett a vsárlási kiállitáson

Oelmacher Anna? Jól válogatott az állami vásárló bizottság a zsürimentesfestészeti kiállitáson Magyr Nemzet 1968. máj. 15.4o.

Novotny Emil Róbert

szerepel az alábbi
Tárlaton

Akász László: A XV. Vásárhelyi
Őszi Tárlat

Délmagyarország 1968 X. 8

Novotny Emil

Képekkel

szerepel az alábbi táblaton

Akácz László: A XIII. Vásárhelyi
ősi tárlatról

Tiszatáj 1968 XII-n. 1019 old.

Novotny Emil

Kernstok tanítványa
kerepel az Esztergomi Balassa-
Bálint Múzeumban „Kernstok
Károly és az 1819-es nyergesujfalusi
szabadiskola művészei" c.
kiállításon

D. J.: Képzőművészet

Vigilia 1969 V. n. 349 old.

M.DK

Novotny E. Róbert
festő

A kódmezővásárhelyi hagyomány
továbbítója részt vett a tárlaton.

Bajhay Éva: XV. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Művészet, 1969 felszám - 46 lap.

MDK

Novotny Emil

Őszi délután, o.temp.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

MDK

Novotny E.Róbert

repr.:

Őszi füzes

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Múz. 1967. okt.

MDK

Novotny Emil Róbert, festő

Az Érdemes művész
címet kapta.

— : Művészete kitüntetése 6.

Népszabadság, Bp. 1968 aug. 18.

M.D.

Novotny Emil Róbert
festő

A Tisza Mártélynál
Ö. naiktép 1945 } repr

Oelmacher Anna: Novotny Emil Róbert 70 éves
Művészet, 1965. julius – 26 lap.

M.D.K.

Novotny Emil Róbert
festő

A Tisza-tétel
Vízre dült fürfa } repro

Oelmacher Anna: Novotny Emil Róbert 70 éves
Művészet, 1967. julius – 26 lap.

Novotny Emil Róbert
festő

MDK,

A Tanácsköztársaság idejéből
való egy akvarell-önarcképe,
ben már jelentkezik a szinekre
való koncentrálás.

Ordinacher Orsina: Novotny Emil Róbert ..,
Művészet, 1968. julius – 26 lap.

M.D.Y

Norolny Emil Róbert
festő

1958-ban Tornyai plakettel tüntették ki, Vásárhely, Győr szeged elismeréssel. rendede tárlatait.

Oelmacher Anna: Norolny Emil Róbert ...
Művészet, 1968. julius – 26 lap

M.D.K.

Novotny E. Róbert festő

Tiszai táj c.

müve bemutatva az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán . A Képzőművészeti Alap vásárlása.

Tájékoztató az Áll. Képző,üvészeti Vásárlások III. Kiállitásáról 5.l.

M.D.K.

Novotny E. Róbert festő

Ifjusági park c.

müve bemutatva az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán . A Képzőművészeti Alap vásárlása.

Tájékoztató az Áll. Képző,üvészeti Vásárlások III. Kiállitásáról 5.l.

Novotny E. Róbert festő M.D.K.

Vásárhelyi utca c.

müve bemutatva az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán. A Képzőművészeti Alap vásárlásai.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. 6.l.

MDK

Novotny E.Róbert

neve előszóban emlitve

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Muz.

1967. okt.

Novotny Emil Robert

Táj, p. vizf. 33 x 44 cm

Pécs (Janus Pannonius Museum) Modern magyar képtár: Folgás Hann Erzsébet emlékgyűjtemény. Ismertető, írta: Romváry Ferenc, Pécs 1964. (2 mm. füzetei 6.)

15

MDK

Novotny Emil

neve az előszóban emlitve

A Gresham és köre kiáll. Szfvár Csók I.képtár

1967.

MDK

Novotny E.Róbert

Dr.H.I.-né arcképe, o.

Őszi füzes, o.temp.

Mártélyi füzek, o.temp.

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Muz.
1967. okt.

Novotny E.Róbert

Kubikgödör, o.temp.

Tisza az utról, o.temp.

Áradás után, " "

12. Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J.Mus.
1965. okt.

MDK

Novotny Róbert

Kitüntetéséről

Szocalista müvészetért 1968 szept.

Novotny E. Róbert

a kiállitás biráló bizottságának tagja volt.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

6. l.

Novotny Emil Róbert (1898 –)

Jengerprost. „Novotny 39 Grottammare" arv. 361 × 523 mm.
Ltsz.: 1940 – 3538.

Magyar rajz és akvarell a XIX és a XX. században. s Kat. bev. Delmacher Anna
Bp. 1959.

39.

Novotny Emil Robert

Képekkel

Szerepel a XIII. Vásárhely. Ősz. Tárcatou

Alácz László: A XIII. Vásárhely. Ősz. Tárcat

Tiszatáj 1966 XII. n. 1019 old.

MDK

Novotny Emil

Érdemes művészi kitüntetéséről

Csongrádmegyei Hirlap 1968 aug.18.

Novotny Emil Róbert

kiállított festményei:

Az utcán fával, olaj, 60×81 cm.
Csendélet, olaj, 70×60 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdi Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

11. l.

Novotny Emil

Háló a Tinánál, olaj, 60 x 80

~~Piatás Jónál~~

Csongrádmegyei Képzőművészeti Kiállítás
Szeged, 1959. Kat. bev. Osváth Béla

6.

Novotny Emil

1924-ben alakult Képzőművészek Uj Társasága /KUT/ tagja.

Rabinovszky Máriusz: Kétkorszak határán Bp. 1965.
309.1

Novotny Emil Robert.

Tájképe

szerepel a X. hagy. Kép. hiv.

kiállításon

Kortárs 1965 XII n. 2004 old.

Novotny Emil, festö MDK

Topolyák a parton.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásai. 1938 jul.1.-aug.1.
Kat. 19.1.

Novotny Emil

Gendéletét emlékiratnak (17 jegyz.)

Lyka Károly, Festészetünk a két világháború között. Bp. 1956.

99.

Novotni Emil

Az 1932 évi tav.szalonnak a Nemzeti Szalonban rendezett tárlatán a Szinyei-Merse Társ.biráló bizottsága, dicséró elismeréssel tüntette ki.

P.H.932.V.7.

Novotny Emil.

A Szinnyey-Merse Társaság második tavaszi kiállításán, a Nemzeti Szalonban, munkái szerepelnek

Magyarság, 1927. März 25.

MDK

Novotny Emil festőm.

KUT 1927. II. 2.sz. 4. l.

Kovatsy Emil,

Munkáját szerepel a Szinyei-Társaság Tavaszi Szalón második kiállításán.

Az Est, 1924. márc. 20.

Novotny Emil.

Munkája szerepel a Szinyei-Merse Pál-Társaság kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Pesti Napló, 1924. márc. 25.

Novotny Emil festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel .

Pesti Napló 1931.IX.20.

Novotny Emil.

A KUT ötödik kiállításán munkája szerepel a Nemzeti Szalonban.

Pesti Napló, 1927. ápr. 14.

Novotny Emil.

Műve szerepel a KVT tavaszi kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Magyarság, 1927. ápr. 14.

Novotny Emil.

a Nemzeti Szalonban rendezi a KUT tavaszi kiállítását május közepén.

Esti Kurir, 1927. ápr. 14.

Novotny Emil Robert

Szerepel a nürnbergi magyar kiállításon

Neumrati Lipsig 1929 II. 28

Novotny Emil Róbert

MDK

Jánoshegy, olf.

Műcsarnok 1944. Szőkefőv. Képtár Jub. Kiáll.

Novotni Emil

Elvtársak, hét drb. ceruza

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Novotny Emil Róbert MDK

Piros virágok, olf.

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Novotny Emil

szerepel a Balaton-művésztelep
kiállításán a Nemzeti Szalonban

Nemzeti Újság 1938 V. 15

Novotny Emil

Balatoni osztöndíjat kapott

Pesti Napló 1938 IV. 24

Novotny Emil MDK

Csepel hajnalban, olf.

Mücsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Novotny Emil Róbert festő

Ernst-múzeum csoportkiállításán neve szerepelt.

MH. 934. T. 26.

Novotny Emil Róbert

Ernst-múzeum csoportkiállításain vízfestményekkel s egy szép fejű fél-aktal szerepelt.

PH.934.T.2#

Novotny Emil Róbert

Ernst-múzeum csoportkiállításán
festményeivel szerepelt.

BH.934.T.28

Novotny Emil

Ernst-múzeum csoportkiállításain akvarelljeivel szerepelt.

M.934.T.28.

Novotny E. Róbert

szerepel a K.V.T. kiállításán a Nemzeti Galériában

N. Ü. 936 11. 22

Novotny Emil

Szerepel a K.U.T. kiállításán a Nemzeti Szalonban

P. N. 936 11.23

Novotny Emil

Szerepel a K.V.T. kiállitásán a Nemzeti Szalonban kiemeli portréit és lajrépeit

B. H. 936 II. 23

Novotny Emil Robert

hesepel a K. U. T.
Kiállításán a Nemzeti
Szalonban

M. O. 936 II/23

Szerepelt a Budai Szép-
művészeti Társulat képző-
és iparművészeti kiállításán

P. N. 936 III/1.

Novotny E. Robert

Szerepel a K.V.T. Ziállitáson a Neurzeti Szalonban.

P. H. 93611.25

Novotny Emil Róbert

Szerepel a Nemzeti
Szalonban a K.V.T.
kiállításán
Kiemelik Szemelfejő-Önarc
lép a. művél.

K. 936 III 23.

Róbert M.D.K.

Novotny Emil, festő

"Hálókötő", rajz. Fekete repr. 41.o.

Ez a könyv 1958-ban készült a vásárhelyi művésztelepen dolgozó művészek 1957-ben készült vázlataiból.

Almási Gyula Béla, Szabó Endre: Vásárhelyi Vázlatkönyv. 1957. TIT. Csongrádmegyei Szervezete megbízásából Gondolat kiadó. Bp. 1958

Novotny Emil Róbert

Az utcán tavasszal, olf.

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Novotny Emil

Képeivel szerepel a Nemzeti Szalon őszi tárlatán.

Pest, 1942.X.16.

Uvrotny Gráber Margit

festőművész

KUT Képzőművészek Új Társasága kiállítása - Nemzeti Szalontan - képével szerepel.

Esti Kurir
1929.I.6.

Novotny Emil Róbert

festőművész

KUT kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szere-
pel.

Magyarország
1960.I.6.

Novotny Róbert

festőművész

KUT kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Uj Szemszék
1929.I.6.

Novotny Emil Róbert

MDK

Záj, vizf.

1

Pécs, 1964. Modern magyar képtár

Novotny Emil Róbert

MDK

Mártélyi nyárfás, o.

Ifjusági park, o.temp.

X. Magy. Képzőmüv. kiáll. Műcs. 1965.

Novotny Emil Róbert

festőművész

KUT Képzőművészek Uj Kirsegége kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Erőteljes expressionis-ensa, Önarckép és egy Fekvő akt-ja emelkedik ki rischb kollekciójából. -

Nemzeti Ujság
1939.I.6.

Novotny Emil Róbert
Istörnüvész

Nürnbergi magyar reprezentatív kiállítás-
képeiről szerepel.

Neuszatz nyiság
1929 11.28

Novotny E. Róbert MDK

Szobám sarka, ol v. 60x80

Tornyai János Muzeum 1965. 20 év szerzeményei

Novotny E. Róbert MDK

Bözse néni udvara, olv. 50x64

Csalit Mártélyon, o.v. 46x61

Parkrészlet, o.v. 100x73

Tornyai János Muzeum 1965. 20 év szerzeményei

MDK

Novotny Emil

Folyóparti táj, vf.

Kavicsos bárka, vf.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

Novotny Emil

MDK

Gyerek, past.

Jánoshegy, o.

Fények a D nán, ó.

Szakállas ur, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

Novotny E. Róbert MDK

Városi tó fényben, olf.

Hajnal a Tiszán, olf.

VIII. Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

Novotny Emil Róbert MDK

Füzesből a Tisza, temp.

Olvasó kislány, akv.

Öreg diófa alatt, gouache

Fényes Adolf Terem 1964. okt-nov. Novotny E.R.

Novotny Emil Róbert MDK

Hajnali fények, temp.

Hajnali fények, temp.

Fiu 1935. olf.

Füzes a Tiszaprtnál, temp.

Fényes Adolf Terem 1964. okt-nov. Novotny E.R.

Novotny Emil Róbert MDK

Mártélyi stég, olf.

Hajnal, olf.

Ladikok a Tiszán, temp.

Fényes Adolf Terem 1964. okt-nov.Novotny E.R.

Novotny Emil Róbert MDK

Városi tó fényes reggelen, olf.

Hegedüs kislány, 1962, olf.

Müvésztelep hajnalban, temp.

Fényes Adolf Terem 1964. okt-nov.Novotny E.R.

Novotny Emil Róbert MDK

Olvasó kislány, repr.

Ifjuságí-park reggel, temp, repr.

Hegedülő gyermek, repr.

Fényes Adolf Terem 1964. okt-nov.Novotny E.R.

Novotny Emil Róbert MDK

Hegedüs gyerek, tus

Olvasó gyerek, diópác

Fényes Adolf Teren 1964. okt-nov. Novotny E.R.

MDK

Novotny Emil Róbert

Gyermek, 1962 olf.

Kubikgödrök, 1956 olf.

Gyümölcsösben, 1956 olf.

Fényes Adolf Terem 1964. okt-nov.Novotny E.R.

Novotny Emil Róbert MDK

Nyárfák délutáni fényben, temp.

A Tisza nyáron, temp.

Lejárat a Tiszához, temp.

Fényes Adolf Terem 1964. okt-nov.Novotny E.R.

Novotny Emil Róbert MDK

Izzó hajnal a Tiszán, temp.

Pihenő fürdőző, temp.

Hegedülő gyermek, 1962, olf.

Fényes Adolf Teren 1964. okt-nov.Novotny E.R.

Novotny Emil Róbert MDK

Hajnal a parkban, temp.

Derengés, temp.

Női fej, 1937 temp.

Fényes Adolf Terem 1964. okt-nov.Novotny E.R.

Novotny Emil Róbert MDK

Mártélyi müvésztelep, temp.

Bérházak a parkból, temp.

Ifjusági park reggel, temp.

Fényes Adolf Terem 1964. okt-nov.Novotny E.R.

Novotny Emil

Részt vett a KUT 1929-es kiállitásán a Nemzeti Szalonban.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965
199.l.

Novotny Emil

A KUT 1927-es kiállitásán részt vett.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp . 1965
192- 197.l.

Novotny Emil Róbert

Mártélyi nyárfás, olf.

Tornyai János Muz.1964.Vásárhelyi Őszi tárlat

Novotny Emil Róbert MDK

Füredi kórházpark, temp.

Férfifej, temp.

Önarckép, temp.

Fényes Adolf Terem 1964. okt-nov. Novotny E.R.

Novotny Emil Róbert MDK

Festőnő, temp.

Nyárfásból a Tisza, temp.

Fonólány, temp.

Fényes Adolf Terem 1964. okt-nov. Novotny E.R.

M.D.K.

Novotny Emil Róbert, festő

"Szárad a háló", rajz. Fekete repr. 83.o.

Ez a könyv 1958-ban készült a vásárhelyi művésztelepen dolgozó művészek 1957-ben készült vázlataiból

Almási Gyula Béla, Szabó András: Vásárhelyi Vázlatkönyv 1957. [illegible] Csongrádmegyei Szervezete megbízásából Gondolat kiadó. Bp. 1958

Novotny Emil Róbert

Szerepelt a KUT és UME közös tárlatán.

PH. 1932. X. 6.

Novotny Emil Róbert

Szerepelt a KUT és MME közös tárlatán.

M. 1932. XI. 6.

Novotny Emil Róbert

Szerepelt a KUT és UME közös tár-
latán.

MO

~~Só lyság~~ 1932. XI. 6.

NDK

Novotny Emil Róbert

Hajnal a Tiszán, akv.

" a strandon, "

Füzesben délután, "

lo. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J. Muz.

Kovalszky

festőművész

KUT kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Reggel
1929.I.7.

Horovitz

festőművész

Képzőművészek Új Társasága kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarság
1919.I.6.

M.D.K.

Novotny Emil Róbert festő

A Gresham-asztaltársaság látogatta

Bernáth Aurél: A muzsa körül, Bp. 1967. 80.l.

Kádár Emil

Szerepelt a Tamás Galéria akvarell-kiállításán.

PM 1935. X. 6.

Novotny Emil Róbert

mai vásárhelyi mértéhet megteremtő alkotásait mutatta be.

Kovács Gyula: XIV. Vásárhelyi őszi tárlat.

„Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. febr.

2. p.

47 f.

Varotay Emil Róbert festő.

A Kernstok-féle nyergesujfalusi szabadiskola tagja volt. Az Esztergomi Balassa Bálint Muzeum 1969.tavaszán a nyergesi müvészi szabadiskola tanitványai c. kiállitásán bemutattak müveiből.

Galambos Ferenc: König Dezső
MÜVÉSZET, 1970.augusztus - 24.lap

MDK

Novotny Emil festőm.

K.A: KUT kiáll. Pesti Napló, 1936. febr. 23. 12 l.

MDK

Novotny Emil festőm.

d.m: A balatonarácsi és tatai müv.telep tagjai a N.Szal.-ban. Magyarország, 1934. máj. 14.

Novotny Emil
festő

Kiállít a Nemzeti Szalon őki tár-
latán, amlítve Holt Tiszája.

Esti Kurir 1942. X. 14.

Novotny Emil Róbert
fedő

Méltalás

Devényi Iván: Rafael Györö
Műveszet, 1970. szeptember – 22 lap.

Novotny E. Róbert

Említve

Rácz Lajos: Az újélet sorsában

Csongrád Megyei Hírlap, 1970. sep. 1.

NOVOTNY E. ROBERT

SZINES MARTELYI FILCTOLLRAJZA SZEREPEL
A XII. VASSARTHELYI OSZI TARLATON, (EML).

BOJAR IVAN: ALFOLDI ELEGIAK.

MAGYAR HIRLAP, 1970. OKT. 18-

NOVOTNY EMIL RÓBERT

A 20-AS ÉVEKBEN TŰNT FEL.

DÉVÉNYI I.: RAFAEL GYÖRGY

MŰVÉSZET, 1970. SZEPT.

NOVOTNY EMIL RÓBERT, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjteménynek 1960-ban megnyilt, bővitet kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:
NOVOTNY EMIL RÓBERT: "Táj". Papir, vizfestmény. 33+44 cm. Jelzés, jobbra lent: Novotny 38. Ltsz: 57.231. 186. old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgacs Hann Erzsébet Emlékgyűjteménye 191. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

NOVOTNY EMIL ROBERT

Máltelyi tájképei szerepelnek az alábbi tárlatokon.

Ambrus Tibor: A XVII. Vásárhelyi Őszi Tárlat

Alföld, 1971. január.

MDK

Novotny Emil Róbert

Oelmacher Anna cikke a 7o éves müvészről

Müvészet 1968 7.p.26-27.

Ügyiratszám:

Ügyintézőnk:

Budapest, 196 _____

ORSZÁGOS TERM
BUDAPEST, V.
TELEF

4081 66. FNYV. 9. t. (N)

NOVOTNY EMIL RÓBERT

MA'RTIRKÉPEI SZEREPELNEK AZ ALA'BBI TA'RLATON.

AMBRUS TIBOR: VÁSA'RHELYI ÖSSZI TA'RLAT.

PETŐFI RA'DIÓ, 1970. OKT. 12-

Novotny Emil festő

Pesti Hírlap. 1932, máj. 7. 7

a Szinyei Merse Társaság

ösztöndíjai

Novotny E. Róbert

1. Téli délután olaj 48,5 x 38
2. Nyárfák a Tiszánál olaj 65 x 92

Magyar Festészet 1945-1969
Ruttkaival

Novotny Emil Róbert

A Kernstok-kolónia hövendék tagja volt 1919-ben.

Körner Éva: Dedrovits Gyula, Corvina, 1968 14. l.

Novotny Emil Róbert

festőművészt a Magyar Népköztársaság érdemes művésze címmel tüntették ki szombaton a Művelődésügyi Minisztériumban.

Új riváló és érdemes művészek
(Kultura - Művészet)

Magyar Hírlap, 1968 augusztus 18 9.1.

Novotny Emil Róbert,festő

A Pécsi Modern Magyar Képtárnak Dr.Gegesi Kiss Pál gyüjteményéből sok művet ajándékozott./Forgács Hann Erzsébet emlékgyüjt./Novotny egy művel szerepel,Forgács Hann barári köréhez tartozott. 222.old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények 1. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve.1967.Pécs.1968

Novotny Emil

Szabad művész

1948. 228. l.

A Klimó-féle képet tö
gében azonban nincs okunk kétel
művészi fokon, reprodukáló kész
zepén.

A fenti három forrás
struálni az esztergomi székesegy
nyugati, disz kapujával az u.n.
tesebben foglalkozni.

A kapu előtt négyzete
tehetően a XIV.században épitet
franciaországban kialakult és a
tipust képviseli.Hármas osztásu
nyen kiemelkedik. A középső rés
hasáb között álló fehérmárvány
formáju tagokat lent fehér márv
vány attikai lábazat, fent pedi
sor fogja össze.Az erősen profi
~~lopfősor~~ fölött a félkörives ré

Novotny Emil.

A Műterem kiállításán festménye szerepelt.

Új Magyarság, 1935. márc. 24.

Novotny Emil

Szekessy Zoltán

tovább Koll. Kiáll. a
2 Tamás-Galériában

Ybl Ervin: Novotny
Emil és Szekessy Zoltán
együtt. Kiállítása.
Budapesti Hirlap
1929. ápr. 11.

Székesfehérvár, 1909 November hó 26án.

...ságos bizottságának

Budapest.

...intetű műemlékek vozz.
...ezes felszólítására van
... darab nyers csomagló
... következő ajánlatunkat
...nyújtanni.
...k belvilágméretei
.../1.25/0.35/1. db 1.65/1.12/0.35

Novotny Emil (1898-)

Folyóparti táj.
Vizf.29x23 papir.Ltsz:2835.Sign.933.

Kavicsos bárka.
Vizf.48x45 papir.Ltsz:2768.Sign.931.

Gyerekek.
Pastel 63x29.8 fa.Ltsz:2532.Sign 933.

Jánoshegy.
Oljf.80x60 vászon.Ltsz:6225.Sign.41.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

az extetikai jel elmélete: Г. А. Шпет, Я. Мукаржовский, Нильсен művei

Ч. Пирс meghatározása a jelről

Б. А. Успенский: О семиотике искусства

Ю. К. Лекомцев: Изобразительное искусство и семиотика

MDK

Novotny Emil

Balatoni műv.telep ... Pesti Napló, 1938, ápr. 24.

MDK

Novotny E.Róbert

Sárga virágok
Hajnal a Dunán
Reggel a Dunán
Csendélet

Szinyei Társ. X.kiáll. N.Szal. 1948. febr.

Novotny Emil (1898-)

Fények a Dunán.
Olj f.69x51 vászon Ltsz:4067.Sign.

Szakállas ur.
Olj f.69.5x49.5 karton.Ltsz:7288.Sign.44.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

M.D.K.

Novotny Emil, festő

„Városszél" c. akvarellje látható a lap hátsó borítójának belső oldalán.

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1956. jun-jul hó,

~~5-6~~ 6-7. sz. — old.

M.D.K.

Novotny Emil, festő

„Utca" c. akvarellje a Vásárhelyi Őszi Tárlat egyik legszínesebb képe.

Nikolin Klára

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1955. nov. 4. sz.

32. old.

Novotny Emil Róbert festő.

Sashegyi ut. Olajf.
Várhegy. Olajf.
Akarattya. Olajf.
Alvó. Olajf.
Gyerek. Olajf.

KUT. 1934.ápr. /N.Szal./

Novotny E. Robert

„Gulyás" c. műve nekrepel a KUT kiállításán a Nemzeti Szalonban (emlitve)

Pesti Hirlap 1937 XI. 21

M.D.K.

Novotny Emil Róbert „festő"

„Ősz az Alföldön" c. „reprezentatív alkotásával" szerepelt a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1956. febr. hó, 2. sz.
33. old.

MDK

Novotny Emil Róbert, festö

Nagybányai táj.

Az Ernst-Mus. kiállításai.CXLVII. - Munkácsy-Gén.VI.
sorc.egybekötött repr. kiáll. Bp.1934 május. Kat.lo.1.

Novotny E. Róbert MDK

a vásárhelyi művésztelep köré csoportosult festők közé tartozik

részt vett az állandó Tornyai-Medgyessy kiállítás megnyitásán, és azzal kapcsolatos IV. vásárhelyi őszi tárlaton.

--: Az alföldi képzőművészet nagy ünnepe.
CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP, 1957 okt. 8.

v.ö. okt. 6. számot is.

MDK

Novotny Emil Róbert, festö

Fekvö akt. Olajf.
Dunaparti jelenet. "

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

MDK

NOVOTNY EMIL

Tavaszi szalon... Képzőművészet. 1932. 51.sz. 133.l.

Novotny Emil Róbert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 MÁR 27

NÉPSZABADSÁG

— A Műcsarnok rendezésében pénteken délután 18 órakor a Fényes Adolf-teremben kiállítás nyílik Novotny Emil Róbert festőművész alkotásaiból. Megnyitó beszédet mond Kárpáti Aurél író.

...ancourt-i Dassault-

MDK

Novotny Emil Róbert

Tájkép, vf.

Árv. Csarnok, 194o. jun. 94.sz. 34 l.

MDK

Novotny Emil, festö

Farka sréti táj.

KMT.-Tavaszi kiáll. 1928.Kat. 11.1.

MDK

Novotny Emil, festő

Csepel hajnalban. Olf.

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 9.l.

M.D.K.

Novotny Emil festő

Részvétel a kiállitáson

Tamás István: Őszi tárlat Vásárhelyen
Magyar Nemzet 196. október 19. 7.1.

Novotny Emil Róbert
festő"

A Nemzeti Szalon csoportkiállításán
szerepel képeivel.

Esti Kurir 1926. X. 31.

Novotny Emil Róbert MDK

Arácsi ház

A Kökörcsin-utca

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Novotný Emil Róbert

Árpád tér

A Kálóreszin-utca

Novotny Emil Róbert.

A Ferenc József festészeti díjra beérkezett pályaműveket a Műcsarnokban állították ki, melyen műve szerepel.

Az Est, 1928. Jún. 14.

MDK

Novotny Emil Róbert

Szinyei Társ. X. kiáll. N.Szal. 1948. febr.

MDK

Novotny Emil Róbert

Csendélet, of.

Napsütésben, of.

9o művész kiáll. N.Szal. 1948.jun.

Novotny Emil Róbert

MDK

Novotny Emil Róbert festőművészt Tornyai plakettel jutalmazták. Az emlékérem - Szabó Iván alkotása - eddig Medgyessy Ferenc, Barcsay Jenő, Szabó Iván, Almási Gyula Béla birtokában van.

--: Megnyílt Vásárhelyen az V. őszi tárlat. Csongrádmegyei Hírlap. 1958. okt. 2.

Novotny Emil Róbert
festő

„Füres hajnalban" c. műve

Székely Zoltán: A VIII. őszi tárlat Hódmezővásárhelyt.
Művészet, 1962. január — 28 l.

M.D.K.

MDK

Novotny Emil Róbert
360- Ft vásárlási előlegben részesült

90 művész kiáll. N. Szal. 1948. jun.

Kovotny

festőművész

KUT kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Tájképe érdekes

E s t .
1930.I 12.

MDK

Novotny Emil Róbert

Vásárhelyről jött haza, most feldolgozza élményeit.

Esti Hirlap 121 sz. 1958. máj. 25 2 old.

Novotny Emil MDK

Reggel a Tiszán, olf.

Mücsarnok 1960. VIII.Magy. Képzőm. Kiáll.

Novotny

Studiuma nekrapel a KUT

tiálkítósán a Nemzeti Szalonban

Magyar Hirlap 1937 XI. 21

Novotny Emil Róbert

Kerepela Kut kiáhításán a
Nemzeti Szalonban
„Kis leányfej" (emlitve)

Nemzeti Ujság 1937 XI. 21.

Novotny E. Robert

Szerepel a KUT jubiláris kiállításon a Nemzeti Szalonban

Lyság 1937 XI. 20.

M.D.L.

Novotny Emil Róbert
festő.

Műveiben Tornyai János expressei-
vitása érződik.

Tibély Gábor: Fejér Csaba vásárhelyi kiállítása
Művészet, 1967. junius - 43 lap

NOVOTNY EMIL RÓBERT /1898 - /

Tájkép, vászon /repr./ /A Fővárosi Képtár "Száz magyar müvész" kiállitásáról./

Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 30. l.

Novotný Emil Róbert

Festőművész

[illegible] Képzőművészek Uj Társasága kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Budapesti Hirlap
1930.1.14.

Novotny E. Róbert MDK

Parasztkonyha, olf.

Mücsarnok 1962. Mai festészetünk kiáll.

Novotny Emil Róbert

Lekepel a KVT jubiláris

kiállításán a Nemzeti Szalonban

Pest. Napló 1937 XI. 21

NOWOTARSKI István
Baranya 7-8(1995)305

Megjegyzendő, hogy nem csak pécsiek kaphatják az elismerést. 1973-ban – először – külföldiek is megkapták az arany fokozatot, nevezetesen H. Güthert, L. Fuchs és K. Nikisch, az Erfurti Orvosi Akadémiáról.[14]

11. ábra: Nowotarski István: Pro Amicitia emlékérem

2. Pro Amicitia emlékérem

A Pécsi Orvostudományi Egyetem 1963-ban vette fel a kapcsolatot az Erfurti Orvosi Akadémiával.[15] (Szeretett volna a Drezdai Orvosi Akadémia is barátsági szerződést kötni a pécsiekkel, azonban Budapesten a Kulturális Kapcsolatok Intézete az erfurtiakkal kötendő egyezményt vette be az évi tervébe, így a pécsi egyetemnek már nem volt választási lehetősége!) A két egyetem közötti barátsági szerződés tervezetét az erfurtiak készítették. A 8 pontba foglalt elképzelés lényege a kutatási és oktatási tervnek egyeztetése, a kutatók, illetve orvostanhallgatók cseréje volt. Az egyezmény keretében az évtizedek folyamán sok pécsi és erfurti orvos és egyetemista járt Erfurtban, illetve Pécsett. Kölcsönösen honoris causa doktorokat is avattak. (Erfurtból A. Sundermann 1971-ben lett a POTE díszdoktora.)

Az együttműködési szerződés 20. évfordulójára 1983-ban a pécsi egyetem Nowotarszki Istvánnal emlékérmet készíttetett, mellyel a jubileumi ünnepségen tüntették ki a kapcsolattartásban élenjárókat. A 85 mm átmérőjű öntött bronzérem körirata: „Pécs–Erfurt – Pro Amicitia." Az éremkép a görög mitológiában istenként tisztelt Aszklépioszt, az orvostudomány megalapítóját ábrázolja az orvosi hivatás jelképévé vált „kígyós bot"-tal *(11. ábra)*. Az érem egyébként üres hátlapján egy kerettel jelölt téglalap alakú terület szolgál a kitüntetett nevének bevésésére.[16]

3. Pro Medicina Quinqueecclesiensi emlékérem

1991. augusztus 17-én – II. János Pál pápa pécsi látogatásának napján – írták alá az Orvostudományi Egyetem „Pro Medicina Quinqueecclesiensi" (a „Pécsi orvostudományért") alapítványt. Céljáról, működéséről az alapító irat többek

[14] *Benke J.:* A Pécsi Orvostudományi Egyetem története. Pécs, 1992.
[15] *Benke J.:* A Pécsi Orvostudományi Egyetem története. Pécs, 1992.
[16] *Süle T.:* Baranya és Pécs orvostörténelme érmeken. In.: Baranyai Helytörténetírás 1989. Szerk.: Szita László. Pécs, 1989. 593–682.

között ezeket mondja: „A Pécsi Orvostudományi egyetem új vezetősége az Európához történő felzárkózást támogató professzorok, oktatók, kutatók, szakdolgozók és hallgatók remélve és kérve a hazai és nemzetközi közvélemény együttérző és hathatós támogatását, egy új körvonalú egyetemet óhajtanak létrehozni, mely a legmagasabb szintű feladatokra kiképzett orvoskarral és korszerű diagnosztikai és terápiás módszerekkel, felszerelésekkel rendelkezik... Mivel pillanatnyilag mind Magyarország, mind a népjóléti kormányzat teljesítőképességét e feladat akár fokozatos megvalósítása is meghaladja, felhívjuk minden hazai és külföldi barátunkat, természetes és jogi személyeket, valamint testületeket az alapítvány hathatós támogatására... Szükség van az egyetemet moralisan, szakmailag és anyagilag támogató, az egyetem felett álló és az egyetemen kívül tevékenykedő, kiemelkedő személyiségekből álló testületre, mely az említett területeken az egyetem további sorsának alakulásában segítséget nyújt, tanácsokat ad, támogatást biztosít. Ez a testület a Pécsi Orvostudományi Egyetem Szenátusa... A Szenátus és a Kuratórium irányította alapítvány működésének részleteit mellékletek szabályozzák." Az iratot Habsburg Ottó, a Szenátus és Kuratórium tiszteletbeli elnöke és Kelényi Gábor, a POTE rektora, a Szenátus és Kuratórium ügyvezető elnöke írta alá. Egyébként a Kuratórium ügyvezető elnökségét a mindenkori rektor és a rektorhelyettesek alkotják, míg a Kuratórium tiszteletbeli tagjai és védnökei az alábbi tisztségek mindenkori viselői: népjóléti miniszter, a térség köztársasági megbízottja, a Pécsi Egyházmegye püspöke, a Baranya megyei önkormányzat elnöke, Pécs város polgármestere. (Az aláírás időpontjában Surján László, Bőgner Miklós, Mayer Mihály, Szűcs József, Krippl Zoltán). Az ügyvezető titkár a Rektori Hivatal mindenkori vezetője, ügyvezető tanácsadója az alapítvány számláját kezelő Magyar Hitelbank Rt. kijelölt tisztségviselője.[17]

Nagyon érdekes az alapítvány Szabályzatának azon része, mely az adományozók jutalmazását tartalmazza az alábbiak szerint: „Egy klinikai osztály vagy részleg (100, 50, 25 és 10 ágy), továbbá meghatározott diagnosztikai, illetve kutatólaboratórium teljes felszerelési értékének adományozása esetén az adott osztály vagy részleg az adományozóról nevezendő el. Egy kórházi ágy adományozása esetén a tiszteletbeli szenátori címet, fél, negyed vagy egytized kórházi ágy értékének adományozása esetén az alapítvány Védnökségének arany-, ezüst-, ill. bronzérmes tagsági címét nyerik el az adományozók." Ehhez már csak annyit kell tudni, hogy az Alapítvány aláírásának évében egy kórházi ágy értéke 7,5 millió forint volt! A szabályzat szerint természetesen kisebb adományokat is szívesen fogad az Alapítvány, melyekért az adományozó köszönő levelet kap.

Az adományozók részére a megfelelő elismerések átadása évenként „az Egyetemi Tanács és Szenátus Közgyűlésének ünnepélyes rendezvényén, a nemzeti ünnepünk, október 23-a tiszteletére szervezett Egyetemi Napok alkalmával történik".

Az első „tiszteletbeli szenátor"-i címet 1992-ben a Magyar Hitelbank, illetve bankja képviseletében Buttinger János vezérigazgató-helyettes vehette át, mert

[17] *Benke J.:* A pécsi Orvostudományi Egyetem története. Pécs, 1992.

egy kórházi ágynak megfelelő összeget adományozott az alapítványnak. A tiszteletbeli szenátor címet oklevél és címerpajzs alakú, szalagon nyakba akasztható 75 x 60 mm-es öntött bronzérem tanúsítja. Az érmen a Pécsi Orvostudományi Egyetem jelenlegi címere van, hátlapján a kitüntetett személyére és tiszteletbeli tisztségére utaló bevésett szöveg olvasható. Alkotója Nowotarski István. Az érmen látható címerkép: a pajzsfőn három Anjou-liliom (utalván az első magyar egyetem államiságára), a pajzsderék és pajzstalp területén keresztbe tett kulcsok (mint a pápaság legfőbbattribútumai), végül a pajzs cölöphelyén (függőleges tengelyén) az orvostudomány jelképe a „kígyós bot" helyezkednek el *(12. ábra)*. (A POTE első címerét 1986-ban fogadta el a kari tanács. A háromszög alakú címerpajzson nyitott könyv, két szélén látható Anjou-liliomot és a pajzs cölöphelyén elhelyezett „kígyós bot"-ot ábrázolt. 1986-ban ideológiai megfontolásból a pápai kettős kulcs nem kerülhetett bele a címerbe. A jelenlegi címert 1991-ben hagyta jóvá az Egyetemi Tanács.)

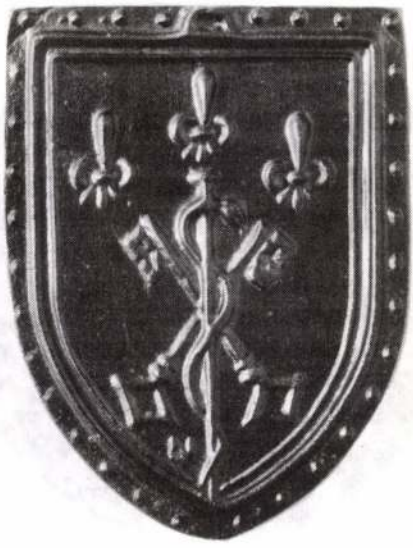

12. ábra: Nowotarski István: Pro Medicina alapítványi emlékérem

4. A Pécsi Orvostudományi Egyetem emlékelőadási érme

1992-ben határozta el az egyetem vezetése, hogy évente az Egyetemi Napok keretében emlékelőadásokat tartanak az egyetem egykori neves professzorainak tiszteletére. Az esedékes emlékelőadás valamilyen jubileumhoz kapcsolódik. A meghívott előadó emlékérmet kap.

Az első emlékelőadást 1992. október 22-én Kudász József emlékére legsikeresebb tanítványa, Szabó Zoltán szívsebész professzor tartotta, aki orvosi diplomáját Pécsett szerezte.

Kudász József volt a pécsi II. számú Sebészeti Klinika első igazgatója és itt végzett – Hámori Artúr professzor belgyógyászati közreműködésével – az elsők között szívműtétet Magyarországon, amiről 1954-ben az első Dunántúli Belgyógyász Vándorgyűlésen számoltak be. Később a budapesti egyetem Szívsebészeti Klinikájának lett a vezetője.

A második emlékelőadást 1993-ban Pekár Mihályra – az Erzsébet Tudományegyetem első élettan professzorára – emlékezve Székely

13. ábra: Nowotarski István: POTE emlékelőadási érem

György anatómus professzor, míg a harmadikat 1994-ben Bakay Lajos – az Erzsébet Tudományegyetem első sebész professzora – emlékére Perner Ferenc a budapesti Transzplantációs Klinika igazgatója tartotta.

Az emlékelőadásért járó 112 mm átmérőjű öntött bronz emlékérmet Nowotarski István készítette. Körirata: Pécsi Orvostudományi Egyetem. Az éremkép az előző alapítványi éremnél részletesen tárgyalt egyetemi címerrel azonos. Az érem hátlapjára vésik be, hogy kiről és ki tartotta az emlékelőadást *(13. ábra)*.

A Pécsi Universitas

A pécsi felsőoktatási intézmények, nevezetesen a Janus Pannonius Tudományegyetem, a Pécsi Orvostudományi Egyetem és a Pollack Mihály Műszaki Főiskola a közös oktatási, kutatási célok megvalósítása és az ehhez szükséges anyagi eszközök előteremtése céljából szövetséget létesítettek, melyet Pécsi Universitasnak neveztek el.

A Pécsi Universitas 1992. szeptember 17-én az első magyar egyetem alapításának 625. évfordulója alkalmából ünnepi közgyűlést rendezett. (Mint ismeretes, 1367. szeptember 1-jén Nagy Lajos király kérésére V. Orbán pápa engedélyezte az első magyar egyetem (Studium Generale) felállítását Pécsett, nagyjából azonos időben a bécsi és prágai egyetemekkel.)

Az Orvostudományi Egyetem aulájában tartott ünnepi közgyűlésen – annak jelentőségét aláhúzva – beszédet mondott Antall József miniszterelnök és Kosáry Domokos, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke. Az ünnepi program részét képezte az Orvostudományi Egyetem múzeumának megnyitása, amely a központi épületben található. Jól rendezett, gazdag anyaga jó egyetem-történeti áttekintést ad az első magyar egyetem alapításától napjainkig.

A Pécsi Universitas Pro Universitate Quinqueecclesiensi jutalomérme

A közgyűlésen adták át először a jutalomérmet, mely Rétfalvi Sándor pécsi szobrászművész alkotása. A 93 mm átmérőjű, öntött bronzérem előlapján „Pro Universitate Quinqueecclesiensi" körirat olvasható. Az éremképet ferde hasa-